

John Wilkes Esqre

John Wilkes Esqre

Chabrieri Bibl. Graec. a Harles 13 p 39.

Vg/186-6

186

K Aristotle

Imprimatur,

THO. RANDOLPH,

Vice-Can. OXON.

Jan. 12. 1759.

57 n 10

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΤΕΧΝΗΣ

ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΤΡΙΑ.

Εκ ΘΕΑΤΡΟΥ εν ΟΞΟΝΙΑ,

Ετη α΄ ψ ν θ.

REVERENDO DOCTISSIMOQUE
VIRO
DAVIDI GREGORY S. T. P.
ÆDIS CHRISTI DECANO
DIGNISSIMO
NOVAM HANC
ARISTOTELIS
DE RHETORICA LIBELLI
EDITIONEM
ILLIUS JUSSU SUSCEPTAM
PATROCINIO ADJUTAM
HONORIS ERGO
D. D. D.
EDITOR.

147

Reverend Dr. [illegible]

Dear Sir,

DAVID GREGORY & CO.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

L. S.

NOVAM ARISTOTELIS de
ARTE RHETORICA Li-
belli Editionem Tibi in Manus trado. Tex-
tum habes, quâ potui Diligentia, accura-
tum; & paucis in Locis emendatum. Ma-
joris insuper Momenti Variantes Lectiones
adjeci; tum eas, quas se in antiquissimo
suo ac fidelissimo Codice invenisse testatus
est P. Victorius; tum eas, quas exhi-
bent Camota Veneti, & Basiliensis Ifingri-
nii, Editiones. Interpretationem Latinam
non adhibendam judicavi, quippe quæ plus
Incommodi quam Adjumenti soleat afferre.
Notas ad Calcem hujus Operis conjectas
vides permultas; quæcunque scilicet Locis
difficilioribus vel explicandis vel illustrandis
infer-

*inservire posse videbantur. Eas plerasque
suppeditavit perpetuus P. Victorii Commen-
tarius; nonnullas propria Editoris Medi-
tatio. Multa fortasse occurrant, quæ ma-
turius Judicii Lector minus desideret;
cum vero intelligat hanc Editionem Tyro-
num Usibus potissimum accommodari, hæc
ipsa Prolixitas minus fortasse displicebit.
Vale & Fave.*

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΤΕΧΝΗΣ

ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΕΙΛΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

Κ Ε Φ Α Λ Α.

Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ ἐστὶν ἀντιπροσὸς τῇ δια-
λεκτικῇ· ἀμφοτέρῃ γὰρ περὶ τοιούτων πινῶν
εἰσιν, ἃ κοινὰ τρόπον τινα ἅπαντων ἐστὶ γνώ-
ριζειν, καὶ οὐδεμίας ἐπιστήμης ἀφωρισμένης. διὸ καὶ παν-
τες τρόπον τινα μετεχούσιν αὐτοῖν· πάντες γὰρ μεχει-
πνός καὶ ἐξετάζειν καὶ ὑπεχεῖν λόγον, καὶ ἀπολογεῖσθαι
καὶ κατηγορεῖν ἐγγχεύουσι. τῶν μὲν οὖν πολλῶν, οἱ
μὲν, εἰκὴ ταῦτα δρῶσιν· οἱ δὲ, διὰ σιωπῆς ἀπο ἐξ-
εως· ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρως ἐνδεχέται, δῆλον ὅτι εἴη αὖ αὐτὰ
καὶ ὁδοποιεῖν. δι' ὃ γὰρ ἐπιτυγχάνουσιν, οἱ τε διὰ σιωπῆς,
καὶ οἱ ἀπο τ' αὐτομάτου, τὴν αἰτίαν θεωρεῖν ἐνδεχέσθαι· το δὲ
τοιούτων, πάντες ἤδη αὖ ὁμολογῶσιν, τέχνης ἐργὸν εἶναι.
Νῦν μὲν οὖν οἱ τὰς τέχνας τῶν λόγων σιωπῆς, ὀλίγον
πεποινηκῶσιν αὐτῆς μερίον· αἱ γὰρ πρὸς ἐντέχνην ἐστὶ μόνον,
τὰ δ' ἄλλα, θεωρητικαί. οἱ δὲ περὶ μὲν ἐνθυμημάτων,
οὐδὲν λείβουσιν, ὅπερ ἐστὶ σῶμα τῆς πίστεως· περὶ δὲ τῶν ἐξω-
του πραγμάτων, τὰ πλεῖστα πραγματευομένη. διαβολὴ
A γὰρ,

γαρ, καὶ ἐλεός, καὶ ὀργή, καὶ τὰ τοιαῦτα παθὴ τῆς ψυχῆς,
 ὃ περὶ τοῦ πραγματος ἐστίν, ἀλλὰ πρὸς τὸν δικάστην.
 ὥτ', εἰ περὶ πάσας ἢ τὰς κείσεις, κατὰπερ ἐν ἐνιαῖς τε νῦν
 ἐστὶ τῶν πολέων, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς εὐνομουμέναις, οὐδὲν
 αὖ εἶχον ὃ, πὶ λεγώσιν. ἅπαντες γάρ, οἱ μὲν, οἰοντάμ δειν οὕ-
 τῳ τοὺς νόμους ἀγορεύειν· οἱ δὲ, καὶ χρώνται, καὶ κωλύουσιν
 ἐξω τοῦ πραγματος λέγειν, κατὰπερ καὶ ἐν ἀρείῳ παγὰ·
 ὀρθῶς τὸτο νομίζοντες· ὃ γὰρ δεῖ τὸν δικάστην διατρεφείν,
 εἰς ὀργὴν πρῶταγοντας, ἢ φθόνον, ἢ ἐλεον· ὁμοίον γὰρ καὶ ἂν
 εἰ τις, ὃ μέλλει χρησάμει κανόνι, τοῦτο ποιῶσθ' ἔρεδλον. ἐπὶ
 δὲ φανερόν, ὅτι τοῦ μὲν ἀμφισβητούντος οὐδὲν ἐστὶν ἐξω τοῦ
 δείξαι τοῦ πρῶγμα, ὅτι ἐστὶν ἢ οὐκ ἐστὶν, ἢ γέγονεν ἢ ὃ γέ-
 γονεν· εἰ δὲ μέγα ἢ μικρόν, ἢ δίκαιον ἢ ἀδίκον, ὅσα μὴ ὃ
 νομοθετῆς διώρεικεν, αὐτὸν δὴπὺ τοῦ δικάστην δεῖ γινώσκειν,
 καὶ ὃ μανθάνειν παρὰ τῶν ἀμφισβητούντων. Μάλιστα μὲν
 οὖν ὠφροσθίκει τοὺς ὀρθῶς κείμενους νόμους, ὅσα ἐνδεχέσθαι, παν-
 τὰ διορίζειν αὐτοὺς, καὶ ὅτι ἐλαχίστα κατὰλειπεῖν ἐπὶ τοῖς
 κρινούσι· ὠφροτον μὲν, ὅτι ἓνα λαβεῖν καὶ ὀλίγους, ῥᾶον ἢ πολ-
 λους εὐ φρονούντας καὶ δυναμένους νομοθετεῖν καὶ δικάζειν·
 ἐπειθ', αἱ μὲν νομοθεταί, ἐκ πολλοῦ χρόνου σκεψάμενων γί-
 νονται· αἱ δὲ κείσεις, ἐξ ὑποβίου· ὥτε χαλεπὸν ἀποδίδο-
 ναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον χαλῶς τοὺς κρινοντας. τὸ
 δὲ πάντων μέγιστον, ὅτι ἡ μὲν τοῦ νομοθέτου κρίσις ὃ κατὰ με-
 ρος, οὔτε περὶ τῶν παρόντων, ἀλλὰ πρὸς μέλλοντων τε καὶ
 χαθολοῦ ἐστίν· ὃ δ' ἐκκλησιαστῆς καὶ δικάστης, ἡδὴ περὶ πα-
 ρόντων καὶ ἀφαιρεσμένων κρινουσι· πρὸς οὓς καὶ τὸ φιλεῖν
 ἡδὴ καὶ τὸ μισεῖν, καὶ τὸ ἴδιον συμφέρον σκυληρητάμ πολ-
 λαχίς.

λακίς· ὥτε μηκέτι δυναθαι θεωρεῖν ἱκανῶς το αληθές,
 ἀλλ' ἐπισκοπεῖν τῇ κρείττει το ἰδίον ἢδὲ ἢ λυπώρεν· περὶ
 μὲν οὖν τῶν ἀλλῶν, ὥσπερ λεγόμεν, δεῖ ὡς ἐλαχίστων ποιεῖν
 κρείττον τον κριτῶν· περὶ δὲ του γερονεναι ἢ μη γερονεναι, ἢ
 εσεδαῖ ἢ μη εσεδαῖ, ἢ εἶναι ἢ μη εἶναι, ἀναλκῃ ἐπὶ τοῖς
 κρείταις καταλειπεῖν· ὃ γὰρ δυνατον ταυτα τον νομοθε-
 τῶν προῖδειν. Εἰ δὲ ταυθ' οὕτως εχει, φανερὸν ὅτι τα ἐξω
 του πραγματος τεχνολογοῦσιν, ὅσοι τ' ἄλλα διορίζουσιν,
 οἷον πὶ δεῖ το πρῶτον, ἢ τὴν διήγησιν εχειν, καὶ τῶν ἀλ-
 λῶν ἕκαστον μορίων· οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἄλλο πραγματευ-
 ονται, πλὴν ὅπως τον κριτῶν ποῖον πῖνα ποιοῦσσι· περὶ
 δὲ τῶν ἐντεχνῶν πτεῶν οὐδὲν δεικνυουσι· τοῦτο δ' ἐστίν, ὅθεν
 ἀν τις γένοιτο ἐνθυμηματικός. Διὰ γὰρ τουτο, τῆς αὐτῆς
 οὐσης μεθοδου περὶ τα δημηγορικά καὶ δικανικά, καὶ καλ-
 λιονος καὶ πολιτικώτερας τῆς δημηγορικῆς πραγματείας
 οὐσης, ἢ τῆς περὶ τα συναλλαγματα, περὶ μὲν ἐκείνης
 οὐδὲν λεγουσι, περὶ δὲ του διχαζέσθαι πάντες πειρωνται
 τεχνολογεῖν, ὅτι ἦτον ἐπὶ πρῶτον ἐργου τα ἐξω του πραγμα-
 τος λείπειν ἐν τοῖς δημηγορικοῖς· καὶ ἦτον ἐπὶ κακουργῶν ἢ
 δημηγορία δικολογίας, ἀλλὰ κακώτερον· ἐνταυθα μὲν γὰρ
 ὁ κριτῆς περὶ τῶν οἰκείων κρίνει· ὡς· οὐδὲν ἄλλο δεῖ, πλὴν
 ἀποδείξαι, ὅτι οὕτως εχει, ὡς φησὶν ὁ συμβουλευων. ἐν δὲ
 τοῖς δικανικοῖς, οὐχ ἱκανὸν τουτο, ἀλλὰ πρῶτον ἐργου ἐστίν
 ἀναλαβεῖν τον ἀκροατῆν· περὶ ἀλλοτριῶν γὰρ ἢ κρίσις· ὥτε,
 πρῶτον το αὐτῶν σκεπόμενοι, καὶ πρῶτον χάριν ἀκροαμένοι,
 διδῶσι τοῖς ἀμφισβήλουσιν, ἀλλ' ὃ κρίνουσι· διὸ καὶ πολλὰ-
 χου, ὥσπερ καὶ πρῶτον εἶπον, ὁ νομὸς καλύει λεγεῖν ἐξω

του θεωρήματος· εκεί δ' αὐτοὶ οἱ κριταὶ τοῦτο τηροῦσιν ἱκανῶς.

β. Ἐπει δὲ φανερόν ἐστιν, ὅτι ἡ μὲν ἐντεχνὸς μέθοδος, περὶ τὰς πίσεις ἐστίν· ἡ δὲ πίσις, ἀποδείξις τις· τοῖς γὰρ πίπτουμένῃ μαλιστὰ, ὅταν ἀποδεδειχθῇ ὑπολαβόμεν· ἐστὶ δὲ ἀποδείξις ῥητορικὴ, ἐνθυμημα· καὶ ἐστὶ τοῦτο, ὥς ἁπλῶς εἰπεῖν, κυριωτάτον τῶν πίσεων· τὸ δὲ ἐνθυμημα, συλλογισμός τις· περὶ δὲ συλλογισμοῦ ὁμοίως ἅπαντος, τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶν ἰδεῖν, ἢ αὐτῆς ὅλης, ἢ μέρους τίνος· δηλόν δ' ὅτι ὁ μαλιστὰ τοῦτο δυναμένους θεωρεῖν, ἐκ τίνων, καὶ πῶς γίνεταί συλλογισμός, οὗτος καὶ ἐνθυμηματικὸς ἀν εἰς μαλιστὰ, προσλαβὼν περὶ ποῖα τε ἐστὶ τὰ ἐνθυμηματα, καὶ πῶς ἔχει διαφορὰς πρὸς τοὺς λογικοὺς συλλογισμούς. τὸ, τε γὰρ ἀληθές, καὶ τὸ ὅμοιον τῷ ἀληθεῖ, τῆς αὐτῆς ἐστὶ δυνάμειος ἰδεῖν· ἅμα δὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸ ἀληθές πεφυκάσιν ἱκανῶς, καὶ τὰ πλείω τυγχάνουσι τῆς ἀληθείας· διὸ πρὸς τὰ ἐνδοξὰ τοιαύτως ἔχειν, τοῦ ὁμοίως ἔχοντος καὶ πρὸς τὴν ἀληθειάν ἐστιν. ὅτι μὲν οὖν τὰ ἐξω τῆ θεωρήματος καὶ οἱ ἄλλοι τεχνολογοῦσι, καὶ διότι μάλλον ἀπονεύουσι πρὸς τὸ δικολογεῖν, φανερόν.

γ. Χρησιμὸς δὲ ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ, διὰ τε τὸ φύσει εἶναι κρείττω τ' ἀληθὴ καὶ τὰ δίκαια, τῶν ἐναντιῶν· ὥστε εἰ μὴ κατὰ τὸ θεωρητικὸν αἱ κρείσσεις γίνωνται, ἀνάγκη δι' αὐτῶν ἡττάσθαι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἀξίον ἐπιτημίσσεως. ἐπὶ δὲ πρὸς ἐπιούς, οὐδ' εἰ τὴν ἀκριβεστάτην ἐχοίμεν ἐπιστημὴν, ῥᾶδιον ἀπ' ἐκείνης πείσασθαι λεγόντας· διδασκαλίαι γὰρ ἐστὶν ὁ κατὰ τὴν ἐπιστημὴν λόγος· τοῦτο δὲ ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη διὰ τῶν

κοινων ποιεισθαι τὰς πειθεὶς καὶ τοὺς λόγους· ὥστερ καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς ἐλεγρμεν περὶ τῆς πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐνέου-
 εως. ἐπὶ δὲ, τ' ἀναντία δεῖ δυνάσθαι πείθειν, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς· οὐχ ὅπως ἀμφοτέρω προτίωμεν·
 ὃ γὰρ δεῖ τα φάσθαι πείθειν· ἀλλ' ἵνα μὴτε λανθάνῃ πως ἔχει, καὶ ὅπως ἀλλοῦ χρωμένου τοῖς λόγοις αὐτοῖς μὴ δι-
 καίως, λυεῖν ἔχωμεν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων τεχνῶν οὐδεμία τ' ἀναντία συλλογίζεται· ἡ δὲ διαλεκτικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ, μόναι τοῦτο ποιοῦσιν· ὁμοίως γὰρ εἰσιν ἀμφοτέρω τῶν ἐναντιῶν·
 τὰ μὲντοι ὑποκείμενα πρᾶγματα οὐχ ὁμοίως ἔχει, ἀλλ' αἰεὶ τ' ἀληθὴ καὶ τὰ βέλπω τῇ φύσει δυσσυλλογιστότερα καὶ πιθανώτερα, ὥς ἄπλως εἶπεν. πρὸς δὲ τοῦτοις, ἀτοπον, εἰ τῷ σωματι μὲν αἰσχρον, μὴ δυνάσθαι βοηθεῖν ἑαυτῷ, λόγῳ δὲ οὐχ αἰσχρὸν· ὁ μάλλον ἰδίον ἐστὶν ἀνθρώπου τῆς τοῦ σω-
 μάτος χρείας. Εἰ δὲ, ὅτι μεγάλα βλάπτειν αὐτὸν ὁ χρωμένος ἀδικῶς τῇ τοιαύτῃ δυνάμει τῶν λόγων, τοῦτο τε κοινὸν ἐπὶ κατὰ πάντων τῶν ἀγαθῶν, πλὴν ἀρείης, καὶ μαλιστα κα-
 τὰ τῶν χρησιμώτατων, οἷον ἰσχυρός, ὑγίαιας, πλούτου, τρα-
 τηγίας· τοιούτοις γὰρ αὐτὸς πῶς ὠφελησέη τὰ μέγιστα, χρω-
 μένος δικαίως· καὶ βλάπτειν, ἀδικῶς.

δ. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐστὶν οὔτε ἑνὸς τίνος γένους ἀφωρισ-
 μένου ἡ ῥητορικὴ, ἀλλὰ καθάπερ ἡ διαλεκτικὴ· καὶ ὅτι χρη-
 σιμὸς, φανερόν· καὶ ὅτι ὃ το πείσασθαι ἔργον αὐτῆς, ἀλλὰ το
 ἰδεῖν τὰ ὑπάρχοντα πιθανὰ περὶ ἕκαστον, καθάπερ καὶ ἐν
 ταῖς ἄλλαις τεχναῖς πάσαις· οὐδὲ γὰρ ἰατρικῆς, το ὑγια-
 ποῖσθαι, ἀλλὰ μέχρις ὃ ἐνδεχεῖται, μέχρι τούτου προαγαγεῖν·
 ἐπὶ γὰρ καὶ τοὺς ἀδυνατοὺς μεταλλάττειν ὑγίαιας, ὁμῶς θε-
 ραπύσασθαι

ραπύσαι χαλως. Προς δε τοῖσι, ὅτι τῆς αὐτῆς, το, τε πύθμον καὶ το φαινόμενον ἰδεῖν πύθμον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς διαλεκτικῆς συλλογισμὸν τε καὶ φαινόμενον συλλογισμὸν· ἢ γὰρ σοφιστικὴ οὐκ ἐν τῇ δυνάμει, ἀλλ' ἐν τῇ προαίρεσει. πλὴν ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ, ὁ μὲν, κατὰ τὴν ἐπιστημὴν· ὁ δὲ, κατὰ τὴν προαίρεσιν, ῥητὼρ· ἐκεῖ δὲ, σοφιστὴς μὲν, κατὰ τὴν προαίρεσιν, διαλεκτικὸς δὲ, καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δυνάμιν.

Κ Ε Φ Α Λ. Β.

ΠΕΡΙ δὲ αὐτῆς ἡδὴ τῆς μεθοδου περὶ αὐτῆς λεγέειν, πῶς τε καὶ ἐκ τινῶν δυνιστομεθα τυλχανεῖν τῶν προ-
κειμενων· παλιν οὖν, οἷον ἐξ ὑπαρχῆς ὀριστιμενοι αὐτὴν τις ἐστὶ, λεγόμεν τα λοιπα. ἐστὼ δὲ ἡ ῥητορικὴ, δυνάμις περὶ ἑκά-
στον τοῦ θεωρησῶν το ἐνδεχόμενον πιθανόν· τοῦτο γὰρ οὐδεμίας ἑτέρας ἐπὶ τεχνῆς ἐργον· τῶν γὰρ ἄλλων ἑκάστη περὶ το αὐ-
τῇ ὑποκειμενον ἐπὶ διδασκαλικῇ, καὶ πειστικῇ· οἷον ἰατρι-
κῇ, περὶ ὑγίεινον καὶ νοσέρον· καὶ γεωμετρία, περὶ τα
συμβέβηκτα παρὰ τοῖς μεγέθεσι· καὶ ἀριθμητικῇ, περὶ
ἀριθμὸν· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστη-
μῶν· ἡ δὲ ῥητορικὴ, περὶ τοῦ δοθέντος, ὥς εἶπεν, δοκεῖ δυ-
ναδαὶ θεωρεῖν το πιθανόν. διὸ καὶ φάμεν αὐτὴν, καὶ περὶ τι
γένος ἰδίου ἀφωρισμένον εἶχεν το τεχνικόν.

β. Των

β. Των δὲ πίψεων, αἱ μὲν ἀτεχνοὶ εἰσιν, αἱ δὲ ἐντεχνοὶ. ἀτεχνὰ δὲ λέγω, ὅσα μὴ δι' ἡμῶν πεπορισται, ἀλλὰ προὔπηρχεν· οἶον, μαρτυρεῖς, βασανοὶ, συγγραφαί, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἐντεχνὰ δὲ, ὅσα διὰ τῆς μεθοδου καὶ δι' ἡμῶν κατασκευαζόμενα δυνατόν· ὥστε δεῖ τούτων, τοῖς μὲν, χρῆσθαι· τα δὲ, εὐρεῖν.

γ. Των δὲ διὰ τοῦ λόγου περισσμενων πίψεων τρία εἶδη εἰσιν· αἱ μὲν γὰρ, εἰσιν ἐν τῷ ἡδεῖ τοῦ λεγόντος· αἱ δὲ, ἐν τῷ τὸν ἀκροατὴν διαθεῖναι πῶς· αἱ δὲ, ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, διὰ τοῦ δεικνύειν, ἢ φαίνεσθαι δεικνύειν. Διὰ μὲν οὖν τοῦ ἡδοῖς, ὅταν οὕτω λεχθῇ ὁ λόγος, ὥστε ἀξιοπίστον ποιήσῃ τὸν λεγόντα· τοῖς γὰρ ἐπιεικεῖ πίπτουμένῳ μάλλον καὶ θάρτην, πᾶσι πάντων μὲν, ἁπλως· ἐν οἷς δὲ το ἀκριβὲς μὴ εἰσιν, ἀλλὰ το ἀμφιδόξειν, καὶ πάντελως· δεῖ δὲ καὶ τοῦτο συμβαίνειν διὰ τὸν λόγον, ἀλλὰ μὴ διὰ το προδεδόξασθαι ποῖον τινα εἶναι τὸν λεγόντα· ὃ γὰρ ἄσπερ ἐνίοι τῶν τεχνολογούντων πηθεῶσιν ἐν τῇ τεχνῇ καὶ τὴν ἐπιεικειᾷ τοῦ λέγοντος, ὥς οὐδὲν συμβαλλομένην πρὸς τὸ πιθανόν· ἀλλὰ ῥέδον, ὥς εἶπεν, κυριωτάτην ἔχει πίστιν τὸ ἡδὲς. Διὰ δὲ τῶν ἀκροατῶν, ὅταν εἰς πάθος ὑπὸ τοῦ λόγου προαχθῶσιν· ὃ γὰρ ὁμοίως ἀποδιδόμεναι τὰς κρίσεις λυπουμενοὶ καὶ χαιρόντες, ἢ φιλοῦντες καὶ μισούντες· πρὸς ὃ καὶ μόνον πείραξθαι φάμεν πειραματεύεσθαι τοὺς νῦν τεχνολογούντας· περὶ μὲν οὖν τούτων δηλωθήσεται καὶ ἕκαστον, ὅτῳ περὶ τῶν παθῶν λεγόμεν. Διὰ δὲ τῶν λόγων πίπτουσιν, ὅτῳ ἀληθὲς ἢ φαινόμενον δειξόμεν, ἐκ τῶν περὶ ἕκαστα πιθανῶν. Ἐπεὶ δ' αἱ πίψεις διὰ τούτων εἰσιν, φανερόν ἐστι ταῦτα τρία εἶναι λα-
βεῖν,

βεν, του συλλογισσάσαι δυναμένου, καὶ του θεωρησά τα περὶ
 τα ἡθῆ, καὶ τὰς ἀρετάς, καὶ τρίτον τα περὶ τα πάθη,
 τί τε ἐκάστον ἐστὶ τῶν παθῶν, καὶ ποῖον τί, καὶ ἐκ τίνων ἐ-
 γνέται, καὶ πῶς· ὥστε συμβαίνει τὴν ῥητορικὴν, οἷον παρα-
 φύες τί τῆς διαλεκτικῆς εἶναι, καὶ τῆς περὶ τα ἡθῆ πρακ-
 ματείας, ἢ δίκαιον ἐστὶ πρῶσταγορευεῖν πολιτικὴν. διὸ καὶ
 ὑποδύεται ὑπὸ το ὄχημα τοῦ τῆς πολιτικῆς ἢ ῥητορικῆς καὶ
 οἱ ἀρτυποιοῦμενοι ταύτης, τὰ μὲν, δι' ἀπαιδεύσαι· τὰ δὲ
 καὶ δι' ἀλαζονεῖν· τὰ δὲ, καὶ δι' ἄλλας αἰτίας ἀνθρώ-
 πικας· ἐστὶ γὰρ μορίον τί τῆς διαλεκτικῆς καὶ ὁμοίωμα,
 καθάπερ καὶ ἀρχομενοὶ εἰπομεν· περὶ οὐδενος γὰρ ὀρίσμενου
 οὐδετέρᾳ αὐτῶν ἐστὶν ἐπιστῆμη, πῶς ἔχει, ἀλλὰ δυνάμεις
 πῆρες τοῦ ὁρίσσαι λόγους· περὶ μὲν οὖν τῆς δυνάμεως αὐ-
 τῶν, καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, εἰρηται ῥεῖδον ἱκανῶς.

δ. Τῶν δὲ διὰ τοῦ δεικνύειν ἢ φαίνεσθαι δεικνύειν, κα-
 θάπερ καὶ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς, το μὲν, ἐπαγωγή ἐστὶ το δὲ,
 συλλογισμός· το δὲ, φαινόμενος συλλογισμός· καὶ ἐν ταῦτα
 ὁμοίως· ἐστὶ γὰρ το μὲν παραδείγμα, ἐπαγωγή· το δὲ
 ἐνθυμημα, συλλογισμός· καλῶ δὲ, ἐνθυμημα μὲν, ῥητορι-
 κὸν συλλογισμὸν· παραδείγμα δὲ, ἐπαγωγὴν ῥητορικὴν.

ε. Πάντες δὲ τὰς πρὶς ποιοῦνται διὰ τοῦ δεικνύειν,
 ἢ παραδείγματα λέγοντες, ἢ ἐνθυμηματα· καὶ πᾶρα
 ταῦτα οὐδὲν πῶς· ὥς· εἰπερ καὶ ὅλως ἀνάγκη συλλογίζο-
 μενον, ἢ ἐπαγωγή δεικνύειν ὅτιον, ἢ ὀφίανται (δηλον δ' ἡμῖν
 τοῦτο ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν) ἀνάγκαιον ἐχάτερον αὐτῶν ἐχάτερον
 τούτων το αὐτο εἶναι. τίς δ' ἐστὶ διαφορὰ παραδείγματος
 καὶ ἐνθυμηματος, φανερόν ἐκ τῶν τοπικῶν· ἐκεῖ γὰρ περὶ
 συλλο-

συλλογισμού καὶ ἐπαγωγῆς εἰρηται ὡς περὶ ὅτι, το μεν, ἐπὶ τῶν πολλῶν καὶ ὁμοίων δεικνυαὶ ὅτι οὕτως ἐχει, ἐκεῖ μεν, ἐπαγωγή ἐστὶν· ἐνταῦθα δὲ, παραδειγμα· το δὲ, πινῶν ὄντων, ἕτερον τι διὰ ταῦτα συμβαίνειν παρὰ ταῦτα, τῷ ταῦτα εἶναι, ἢ καθόλου, ἢ ὥς ἐπιτοπλυ, ἐκεῖ μεν συλλογισμός· ἐνταῦθα δὲ, εἰθμημα καλεῖται. Φαίερει δ' ὅτι καὶ ἕκαστον ἐχει ἀγαθόν το εἶδες τῆς ῥητορικῆς· καθάπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς μεθρδικοῖς εἰρηται καὶ ἐν τοῦτοις ὁμοίως ἐχει· εἰσι γὰρ, αἱ μεν παραδειγματωδεῖς ῥητορικαί· αἱ δὲ εἰθμηματικαί· καὶ ῥητορες ὁμοίως, οἱ μεν παρὰ-δειγματωδεῖς· οἱ δὲ εἰθμηματικοί. Πιθανοὶ μεν οὖν οὐχ ἦσαν οἱ λογοὶ οἱ διὰ τῶν παραδειγμάτων· θρυβούνται δὲ μάλλον οἱ εἰθμηματικοί· τὴν δ' αὖτορ αὐτῶν, καὶ πῶς ἕκαστῳ χρῆσθον, εῖρουμεν ὑτέρον.

ζ. Νυν δὲ περὶ αὐτῶν τούτων μάλλον διορισώμεν κα-
θαρῶς· ἐπεὶ γὰρ το πιθανόν, τινὶ πιθανόν ἐστὶ, καὶ το μεν,
εὐθὺς ὑπάρχει δι' αὐτό πιθανόν καὶ πῖστον· το δὲ, τῷ δεικ-
νυαθῇ δοκεῖ διὰ τοιούτων· οὐδεμία δὲ τεχνὴ σκοπεῖ το
καθ' ἕκαστον· οἷον ἡ ἰατρικὴ, τί Σωκράτει το ὑγιεινόν ἐστὶν ἢ
Καλλιᾷ, ἀλλὰ τί τῷ τοῖφδε, ἢ τοῖς τοιοῖσδε (τούτο γὰρ
ἐντεχόν· το δὲ καθ' ἕκαστον, ἀπειρον καὶ οὐκ ἐπὶ σῆτον·)
οὐδὲ ἡ ῥητορικὴ το καθ' ἕκαστον ἐνδοξόν θεωρεῖ· οἷον Σω-
κράτει ἢ Ἰππία· ἀλλὰ το τοιοῖσδε, καθάπερ καὶ ἡ δια-
λεκτικὴ· καὶ γὰρ ἐκεῖνη συλλογιζέται, οὐκ ἐξ ὧν ἐπιχε·
φαίνεται γὰρ ἀπὸ καὶ τοῖς παρὰληρουσιν· ἀλλ' ἐκεῖνη μεν,
ἐκ τῶν λόγου δεομενῶν· ἡ δὲ ῥητορικὴ, ἐκ τῶν ἡδὴ βου-
λευεσθῇ εἰωθῶτων. Ἐστὶ δὲ το ἐργον αὐτῆς, περὶ τῶ τοιού-

των περὶ ὧν βουλευομεθα, καὶ τεχνὰς μὴ ἔχομεν, καὶ ἐν τοῖς τοιοῦτοῖς ἀκροαταῖς οἱ ὃ δυνάμει δια πολλῶν συνοραῖ, οὐδὲ λογιζέσθαι πορρώθεν. βουλευομεθα δὲ περὶ τῶν φαινομένων ἐνδεχέσθαι ἀμφοτέρως ἔχειν· περὶ γὰρ τῶν ἀδυνάτων ἄλλως ἢ γενέσθαι, ἢ εἶσεσθαι, ἢ ἔχειν, οὐδεὶς βουλευέται, οὕτως ὑπολαμβάνων· οὐδὲν γὰρ πλεον ἢ οὕτως ἐνδεχέται συμβουλευεῖν· ἐνδεχέται δὲ συλλογίζεσθαι καὶ συναγνῖν, τὰ μὲν, ἐκ συλλελογισμένων ᾠροτέρων· τὰ δὲ, ἐξ ἀσυλλογιστῶν μὲν, δέοντων δὲ συλλογισμοῦ, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐνδοξά· ἀναγκὴ δὲ τούτων, τὸ μὲν μὴ εἶναι εὐεπακολουθητόν, διὰ τὸ μήκος· ὁ γὰρ κριτὴς ὑποκειται εἶναι ἄπλους· τὰ δὲ, μὴ πιθανά, διὰ τὸ μὴ ἐξ ὁμολογουμένων εἶναι, μηδ' ἐνδοξῶν. Ὡςτε ἀναγκαῖον τὸ τε ἐνθυμημα εἶναι καὶ τὸ παραδειγμα περὶ τῶν ἐνδεχομένων ὥς τὰ πολλὰ ἔχειν καὶ ἄλλως· τὸ μὲν παραδειγμα, ἐπαγωγὴν· τὸ δ' ἐνθυμημα, συλλογισμὸν· καὶ ἐξ ὀλίγων τε καὶ πολλακίς ἐλαττωνων, ἢ ἐξ ὧν ὁ φαινομενὸς συλλογισμὸς· εἰ γὰρ ἢ τι τούτων γινώσκον, οὐδὲν δεῖ λεγέειν· αὐτὸς γὰρ τούτο πρῶτον οἱ ἀκροαταῖς· οἷον, ὅτι Δωριεὺς τεφανίτην ἀγῶνα νενίκηκεν, ἱκανὸν εἰπεῖν, ὅτι ολυμπία γὰρ νενίκηκε· τὸ δ', ὅτι τεφανίτης τὰ ολυμπία, οὐδὲ δεῖ φεραδέναι· γινώσκουσι γὰρ πάντες.

ζ. Ἐπεὶ δὲ εἰν, ὀλίγα μὲν τῶν ἀναγκαίων ἐξ ὧν οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοὶ εἰσι· τὰ γὰρ πολλὰ περὶ ὧν αἱ κρίσεις καὶ αἱ σκέψεις, ἐνδεχέται καὶ ἄλλως ἔχειν· περὶ ὧν μὲν γὰρ φαινομένοι, βουλευομέναι καὶ σκοποῦσι· τὰ δὲ φαινομένα, πάντα τοιοῦτου γένους εἰσι· καὶ οὐδὲν, ὥς ἐπος εἰπεῖν, ἐξ ἀναγκῆς τούτων· τὰ δ' ὥς ἐπιτοπολυ συμβαινόντα καὶ ἐνδεχόμενα,

δεχομένα, εκ τοιούτων αναγκη ἐπερων συλλογιζεσθαι· τα δ' αναγκαια, ἐξ αναγκαιων· δηλον δ' ἡμιν και τουτο εκ των αναλυτικων· φανερον ὅτι ἐξ ὧν τα ενθυμηματα λεγεται, τα μεν, αναγκαια εσσι· τα δε, πλειστα ὡς επιτοπολυ· λεγεται γαρ ενθυμηματα ἐξ εικωτων και σημειων· ὥτε αναγκη τουτων ἑκατερον ἑκατερω ταῦτο ειναι. Το μεν γαρ εικος εστι, ὡς επιτοπολυ γινομενον· οὐχ ἅπλως δε, καθαπερ ὀριζονται τινες· αλλα το περι τα ενδεχομενα αλλως εχειν, οὕτως εχον προς εκεινο προς ὁ εικος, ὡς το καθολου προς το κατα μερος. Των δε σημειων, το μεν, οὕτως εχει, ὡς των καθ' ἑκατον τι προς το καθολου· το δε, ὡς των καθολου τι προς το κατα μερος. τουτων δε, το μεν αναγκαιον, τεκμηριον· το δε μη αναγκαιον, ανωνυμον εστι κατα την διαφοραν. Αναγκαια μεν ουν λεγω, ἐξ ὧν γινεται συλλογισμος· διο και τεκμηριον το τοιουτον των σημειων εστι· ὅταν γαρ μη ενδεχεσθαι οιωνται λυσαι το λεχθεν, τοτε φερειν οιωνται τεκμηριον, ὡς δεδειγμενον και πεπερασμενον· το γαρ τεκμαρ και περας ταῦτον εστι κατα την αρχιαν γλωτταν. Επι δε, των σημειων, το μεν, ὡς το καθ' ἑκατον προς το καθολου, ὡδε· οἷον ει τις ειπειεν σημειον ειναι, ὅτι οἱ σοφοι δικαιοι· Σωκρατης γαρ σοφος ην και δικαιος· τουτο μεν ουν σημειον εστι· λυτον δε, καν αληθες η το ειρημενον· ασυλλογιτον γαρ· το δε, οἷον ει τις ειπειεν σημειον ὅτι νοσει, πυρεττει γαρ· η τετοκεν, ὅτι θαλα εχει, αναγκαιον· ὅπερ των σημειων τεκμηριον μονον εστι· μονον γαρ αν αληθες η, αλυτον εστι· το δε, ὡς το καθολου προς το κατα μερος εχον· οἷον ει τις ειπειεν, ὅτι πυρεττει, σημειον ειναι·

ὄντων γὰρ ἀναπνέει· λυτὸν δὲ καὶ τοῦτο, καὶ ἀληθές ἢ ἐνδεχέται γὰρ καὶ μὴ πυρετίζοντα πνεύσῃ. τί μὲν οὖν εἶκος ἐστὶ, καὶ τί σημεῖον, καὶ τί τεκμήριον, καὶ τί διαφέρουσιν, εἰρητὰ μὲν καὶ νυν· μαλλὸν δὲ φανερώς καὶ περὶ τούτων, καὶ διὰ τῆς αἰτίας, τὰ μὲν ἀσυλλογίτα ἐστὶ, τὰ δὲ συλλελογισμένα, ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς διωρίσθαι περὶ αὐτῶν. Παράδειγμα δὲ, ὅτι μὲν ἐστὶν ἐπαγωγή, καὶ περὶ ποία ἐπαγωγή, εἰρητὰ· ἐστὶ δὲ, οὔτε ὥς μέρος πρὸς ὅλον, οὔτε ὥς ὅλον πρὸς μέρος, οὔτε ὥς ὅλον πρὸς ὅλον· ἀλλ' ὥς μέρος πρὸς μέρος, ὁμοῖον πρὸς ὁμοῖον, ὅταν ἀμφω μὲν ἢ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, γνωριμώτερον δὲ πατέρα ἢ πατρὸς, παράδειγμα ἐστὶν· οἶον, ὅτι ἐπεβούλευε τυραννίδι Διονυσίος, αἰτῶν τὴν φυλακὴν· καὶ γὰρ Πεισίστρατος πρότερον ἐπιβούλευον ἤπει φυλακὴν, καὶ λαβὼν ἐτυράννησε· καὶ Θεαγένης, ἐν Μεγαροῖς· καὶ ἄλλοι ὅσους ἴσασι, παράδειγμα πάντες γινόνται τοῦ Διονυσίου, ὃν οὐκ ἴσασι πᾶσι, εἰ διὰ τοῦτο αἰτεῖ· πάντα δὲ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ καθελοῦ, ὅτι ὁ ἐπιβούλευον τυραννίδι, φυλακὴν αἰτεῖ. ἐξ ὧν μὲν οὖν λεγόνται αἱ δοκίμουσιν εἶναι πίττει ἀποδεικτικαί, εἰρητὰ.

η. Τῶν δὲ ἐνθυμημάτων μεγάλη διαφορὰ, καὶ μαλίστα λεληθυία σχεδὸν πάντας ἐστὶν, ἥπερ καὶ περὶ τὴν διαλεκτικὴν μεθόδον τῶν συλλογισμῶν· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ κατὰ τὴν ῥητορικὴν, ὥσπερ καὶ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μεθόδον τῶν συλλογισμῶν· τὰ δὲ κατ' ἄλλας τέχνας καὶ δυνάμεις, τὰς μὲν, οὐσὰς· τὰς δὲ, οὐπὶ κατειλημμένας· διὸ καὶ λαθάνουσι τε τοὺς ἀκροατάς, καὶ μαλλὸν ἀπόμενοι κατὰ τρόπον, μεταβαίνουσιν ἐξ αὐτῶν. Μαλλὸν δὲ σαφές ἐστί

το λεγόμενον, δια πλείονων ῥηθῆν· λέγω γὰρ διαλεκτικούς τε καὶ ῥητορικούς συλλογισμούς εἶναι, περὶ ὧν τοὺς τοποὺς λεγόμεν· οὗτοι δ' εἰσιν οἱ κοινὴ περὶ δικαίων, καὶ φυσικῶν, καὶ περὶ πολιτικῶν, καὶ περὶ πολλῶν διαφορῶντων τῷ εἶδει· οἷον, ὃ τὸ μαλλον καὶ ἥττον τοπος· οὐδὲν γὰρ μάλλον ἐστὶ ἐκ τῶν συλλογισμάτων, ἢ ἐνθυμημα εἰπὲν περὶ δικαίων, ἢ φυσικῶν, ἢ περὶ ὁτουοῦν· καίτοι ταῦτα εἶδει διαφέρει. ἰδία δὲ, ὅσα ἐκ τῶν περὶ ἑκάστου εἶδὸς καὶ γένος προτάσεων εἰσιν· οἷον, περὶ φυσικῶν εἰσι προτάσεις, ἐξ ὧν οὔτε ἐνθυμημα, οὔτε συλλογισμός ἐστι περὶ τῶν ἡθικῶν· καὶ περὶ τούτων ἀλλὰ, ἐξ ὧν οὐκ ἐστὶ περὶ τῶν φυσικῶν· ὁμοίως δὲ τοῦτο ἔχει ἐπὶ πάντων. καὶ αὖτε μὲν ὅτι ποιήσει περὶ οὐδὲν γένος ἐμφερῆ· περὶ οὐδὲν γὰρ ὑποκείμενον ἐστὶ ταῦτα δὲ, ὅσῳ τις αὖ βέλπω ἐκλεγῆται τὰς προτάσεις, λησὶ ποιήσας ἀλλήν ἐπιστήμην τῆς διαλεκτικῆς καὶ ῥητορικῆς· αὖ γὰρ ἐντυχὴ ἀρχαίς, οὐκ ἐπὶ διαλεκτικῇ, οὐδὲ ῥητορικῇ, ἀλλ' ἐκείνῃ ἐστὶ ἥς ἔχει τὰς ἀρχάς. Ἐστὶ δὲ τὰ πλείστα τῶν ἐνθυμημάτων ἐκ τούτων τῶν εἰδῶν λεγόμενα, τῶν κατὰ μέρος καὶ ἰδίων· ἐκ δὲ τῶν κοινῶν, ἐλαττω. καθάπερ οὖν καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς, καὶ ἐνταῦθα διαίρετον τῶν ἐνθυμημάτων ταῦτα εἶδη καὶ τοὺς τοποὺς, ἐξ ὧν ληπτέον. λέγω δὲ, εἶδη μὲν, τὰς καθ' ἑκάστου γένος ἰδίας προτάσεις· τοποὺς δὲ, τοὺς κοινούς ὁμοίως πάντων· πρότερον οὖν εἰπώμεν περὶ τῶν εἰδῶν. Πρῶτον δὲ λαβώμεν τὰ γένη τῆς ῥητορικῆς, ὅπως διελόμενοι πόσα ἐστὶ, περὶ τούτων χωρὶς λαμβανώμεν τὰ τοῖχα καὶ τὰς προτάσεις.

Κ Ε Φ Α Λ. γ.

ΕΣΤΙ δε της ῥητορικῆς εἰδη τρία τον ἀριθμον. τα-
 ουτοι γὰρ καὶ οἱ ἀκροαταὶ τῶν λόγων ὑπάρχουσιν
 ὄντες· συγκαίεται μὲν γὰρ ἐκ τριῶν ὁ λόγος, ἐκ τε τοῦ λε-
 γοντος, καὶ περὶ ὃ λέγει, καὶ πρὸς ὃν· καὶ τὸ τέλος πρὸς
 τούτου ἐστὶ, λέγω δὲ τὸν ἀκροατὴν. ἀνάγκη δὲ τὸν ἀκρο-
 ατὴν, ἢ θεωρῶν εἶναι, ἢ κριτὴν· κριτὴν δὲ, ἢ τῶν γεγενημε-
 νῶν, ἢ τῶν μελλόντων· ἐστὶ δ', ὁ μὲν περὶ τῶν μελλόντων
 κρίνων, οἷον ἐκκλησιαστῆς· ὁ δὲ περὶ τῶν γεγενημένων, οἷον ὁ
 δικάστης· ὁ δὲ περὶ τῆς δυναμείας, οἷον ὁ θεωρὸς· ὥτ' ἐξ
 ἀνάγκης αὖ εἴη τρία γένη τῶν λόγων τῶν ῥητορικῶν, συμ-
 βουλευτικόν, δεικτικόν, ἐπιδεικτικόν. Συμβουλῆς δὲ, το-
 μὲν, πρὸς τροπὴν· τὸ δὲ, ἀποτρέπῃ· αἰ γὰρ καὶ οἱ ἰδία
 συμβουλευόντες, καὶ οἱ κοινῇ δημηγοροῦντες, τούτων ἑκα-
 τὸν ποιοῦσι· δίκης δὲ, τὸ μὲν, κατηγορίαν· τὸ δὲ, ἀπο-
 λογίαν· τούτων γὰρ ὅποτερον οὖν ποιεῖν ἀνάγκη τοὺς ἀμφισ-
 βητούντας· ἐπιδεικτικὸν δὲ, τὸ μὲν, ἐπαινος· τὸ δὲ,
 ψόγος. Χρονοὶ δὲ ἕκαστου τούτων εἰσι, τῷ μὲν συμβουλευ-
 ὦντι, ὁ μέλλων· περὶ γὰρ τῶν ἐσομένων συμβουλευεῖ, ἢ πρὸς-
 τρέπων, ἢ ἀποτρέπων· τῷ δὲ δικάζοντι, ὁ γινόμενος·
 περὶ γὰρ τῶν πεπραγμένων αἰ, ὁ μὲν, κατηγορεῖ· ὁ δὲ,
 ἀπολογεῖται· τῷ δ' ἐπιδεικτικῷ, κυριώτατος μὲν ὁ πά-
 ρων· κατὰ γὰρ ταῦτα ὑπάρχοντα ἐπαινέουσιν, ἢ ψέγουσι πάν-
 τες.

τες· προχρῶνται δὲ πολλακίς καὶ τὰ γενομένα ἀναμνησκόντες, καὶ τὰ μέλλοντα προεικάζοντες.

β. Τέλος δὲ ἑκάστοις τούτων ἕτερον ἐστὶ καὶ τρισὶν οὐσι, τρία· τῷ μὲν συμβουλευόντι, τὸ συμφερὲν καὶ βλάβερον· ὁ μὲν γὰρ προτρέπων, ὡς βελτίον συμβουλεύει· ὁ δὲ ἀποτρέπων, ὡς χειρόν ἀποτρέπει· τὰ δ' ἄλλα πρὸς τοῦτο συμπαραλαμβάνει, ἢ δίκαιον ἢ ἀδίκον, ἢ καλὸν ἢ αἰσχρὸν· τοῖς δὲ δικάζουμένοις, τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον· τὰ δ' ἄλλα καὶ οὗτοι συμπαραλαμβάνουσι πρὸς ταῦτα· τοῖς δὲ ἐπαινέουσιν καὶ ψέγουσι, τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν· τὰ δ' ἄλλα καὶ οὗτοι πρὸς ταῦτα ἐπαναφέρουσι. Σημεῖον δὲ, ὅτι τὸ εἰρημένον, ἑκάστοις τέλος· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἐπιστὲ οὐκ ἀν' ἀμφισβήτησται· οἷον, ὁ δικάζομενος, ὡς ὃ γέγονεν, ἢ ὡς οὐκ ἐβλάψεν· ὅτι δ' ἀδίκει, οὐδὲ ποτ' ἀν' ὁμολογήσται· οὐδὲν γὰρ ἀν' εἴδει δίκης· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συμβουλευόντες, τὰ μὲν ἄλλα πολλακίς προΐενται· ὡς δὲ ἀσυμφορὰ συμβουλόμενοι, ἢ ἀπ' ὠφελιμῶν ἀποτρέπουσιν, οὐκ ἀν' ὁμολογήσται· ὡς δ' οὐκ ἀδίκον τοὺς ἀτυχεῖτονας καταδουλοῦσθαι, καὶ τοὺς μὴδὲν ἀδίκοντας, πολλακίς οὐδὲν φροντίζουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐπαινούντες, καὶ οἱ ψέγοντες, ὃ σκοποῦσιν εἰ συμφέροντα ἐπράξεν, ἢ βλάβερα· ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπαινῷ πολλακίς τιθεασιν, ὅτι ὀλιγώρησας τοῦ αὐτῷ λυσιτελοῦντος, ἐπράξε τι καλόν· οἷον Ἀχιλλεὺς ἐπαινέουσιν, ὅτι ἐβοήθησε τῷ ἑταίρῳ Πατρόκλῳ, εἰδὼς ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀποθάνειν, ἐξὸν ζῆν· τούτῳ δὲ, ὁ μὲν τοιοῦτος θάνατος, καλλίον· τὸ δὲ ζῆν, συμφέρον.

γ. Φανερόν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι ἀνάγκη περὶ τούτων εἶναι πρῶτον τὰς προτάσεις· τὰ γὰρ τεκμήρια, καὶ τὰ ἐκείντα, καὶ τὰ σημεῖα, προτάσεις εἰσι ῥητορικαί· ὅλως μὲν γὰρ συλλογισμός ἐκ προτάσεων ἐστὶ· τὸ δ' ἐνδυμημα συλλογισμός ἐστι, συνεσθικῶς ἐκ τῶν εἰρημένων προτάσεων. Ἐπεὶ δὲ οὐτε πρᾶχθῆναι οἶόν τε, οὐτε πρᾶχθῆσεσθαι τὰ ἀδύνατα, ἀλλὰ τὰ δύνατα· οὐδὲ τὰ μὴ γέγονενα, ἢ μὴ ἐσόμενα οὐχ οἶόν τε, τὰ μὲν, πεπεραχθῆναι, τὰ δὲ, πρᾶχθῆσεσθαι· ἀναγκάσιον καὶ τῷ συμβουλευόντι, καὶ τῷ δικάζοντι, καὶ τῷ ἐπιδεκτικῷ, εἶναι προτάσεις περὶ δυνατοῦ καὶ ἀδυνατοῦ· καὶ εἰ γέγονεν, ἢ μὴ· καὶ εἰ ἐστί, ἢ μὴ. ἐπὶ δὲ, ἐπεὶ ἅπαντες καὶ ἐπαινούντες καὶ ψέγοντες, καὶ προτρέποντες καὶ ἀποτρέποντες, καὶ κατηγόροντες καὶ ἀπολογουμένοι, ὅ μόνον τὰ εἰρημένα δεικνύουσι πείρωνται· ἀλλὰ καὶ ὅτι μέγα ἢ μικρόν, ἢ τὸ ἀγαθόν ἢ τὸ κακόν, ἢ τὸ χαλόν ἢ τὸ αἰσχρόν, ἢ τὸ δίκαιον ἢ τὸ ἀδίκον, ἢ καθ' αὐτὰ λέγοντες, ἢ πρὸς ἀλλήλα ἀντιπαράβαλλοντες, δηλοῦν ὅτι θεοὶ αὖ καὶ περὶ μεγέθους καὶ μικροτήτος, καὶ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλαττοῦς, προτάσεις εἶναι, καὶ καθόλου καὶ περὶ ἑκάστου· οἶόν, τι μείζον ἀγαθόν ἢ ἐλαττόν, ἢ ἀδίκημα ἢ δίκαιωμα· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Περὶ ὧν μὲν οὖν ἐξ ἀνάγκης δεῖ λαβεῖν τὰς προτάσεις, εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα διαίρετον ἰδίᾳ περὶ ἑκάστου τούτων· οἷον, περὶ ὧν συμβουλή, καὶ περὶ ὧν οἱ ἐπιδεικτικοὶ λογροῖ· τρίτον δὲ, περὶ ὧν αἰ δίκαι. Πρῶτον μὲν οὖν ληπτέον, περὶ ποῖα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ὁ συμβουλευὼν συμβουλεύει· ἐπειδὴ ὃ περὶ ἅπαντα, ἀλλ' ὅσα ἐνδεχέται καὶ γενεῶσθαι, καὶ μὴ· ὅσα δὲ ἐξ ἀναγκῆς ἢ ἐστὶν ἢ ἐστὶ, ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ γενεῶσθαι, περὶ τούτων οὐκ ἐστὶ συμβουλή. οὐδὲ δὴ περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἁπάντων· ἐστὶ γὰρ καὶ φύσει εἶναι, καὶ ἀπὸ τύχης γινόμενα ἀγαθὰ, τῶν ἐνδεχομένων καὶ γινεσθαι καὶ μὴ· περὶ ὧν οὐδὲν ὥρο ἐργου το συμβουλευεῖν· ἀλλὰ δη-
λον ὅτι περὶ ὅσων ἐστὶ το βουλευεσθαι· τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅσα πεφυκεν ἀναγεσθαι εἰς ἡμᾶς, καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ· μέχρι γὰρ τούτου σκοποῦμεν, ἕως αὖ εὐρώμεν, εἰ ἡμῖν δυνάτα, ἢ ἀδύνατα πρᾶξαι.

6. Καθ' ἑκάστου μὲν οὖν ἀκριβῶς διαριθμησάσθαι καὶ διαλαβεῖν εἰς εἶδη περὶ ὧν εἰώθασι χρηματίζειν· ἐπὶ δ', ὅσον ἐνδεχέται περὶ αὐτῶν διορίσθαι κατὰ τὴν ἀληθείαν, ὃ δὲ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν ζῆτεῖν, διὰ το μὴτε τῆς ῥητορι-
κῆς εἶναι τέχνης, ἀλλ' ἐμφρονέστερας καὶ μάλλον ἀληθινῆς· πολλῶ δὲ πλείω δεδῶσθαι καὶ νῦν αὕτη τῶν οἰκείων θεωρη-
μάτων. ὅπερ γὰρ καὶ προτερον εἰρηκοτεῖς τυγχάνομεν, ἀλη-
θες ἐστίν, ὅτι ἡ ῥητορικὴ, συγκείται μὲν ἐκ τῆς ἀναλυτι-

κης επιστήμης, καὶ τῆς περὶ τὰ ἡθὴ πολιτικῆς· ὅμοια δ' ἐστὶ, τὰ μὲν, τῇ διαλεκτικῇ· τὰ δὲ, τοῖς σοφιστικαῖς λόγοις· ὅσῳ δ' αὖ πῃς, ἢ τὴν διαλεκτικὴν, ἢ ταυτὴν, μὴ χεῖρα περ αὖ δύναμεις, ἀλλ' ἐπιστήμας πειρατὰι κατὰσκευάζειν, λησεται τὴν φύσιν αὐτῶν ἀφανίσας, τῷ μεταβαίνειν ἐπισκευάζων εἰς ἐπιστήμας ὑποκειμένων τιῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μὴ μόνον λόγων· ὁμῶς δὲ, ὅσα πρὸ ἐργου μὲν ἐστὶ, διελειν· ἐπὶ δ' ὑπολείπει σκεῖψιν τῇ πολιτικῇ ἐπιστῇ, εἰπόμεν καὶ νυν· Σχεδὸν γάρ, περὶ ὧν βουλευονται πάντες, καὶ περὶ ἧ ἀναρρεουσὶν οἱ συμβουλευόντες, τὰ μέγιστα τυγχάνει πέντε τὴν ἀριθμὸν ὄντα· ταῦτα δ' ἐστὶ, περὶ τε πόρων, καὶ πόλεμου καὶ εἰρήνης· ἐπὶ δὲ, περὶ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τῶν εἰσαγόμενων καὶ ἐξαγόμενων· καὶ περὶ νόμοθεσίας.

γ. Ὡστε, περὶ μὲν πόρων τὸν μέλλοντα συμβουλευσεῖν, δεοὶ αὖ τὰς ὡρεσσοδούς τῆς πόλεως εἶδεναι, τίνες, καὶ πόσαι, ὅπως, εἰ τε πῃς ὥρῃ λείπεται, προσεθῇ· καὶ εἰ πῃς ἐλάττων, αὐξήθῃ· ἐπὶ δὲ, τὰς δαπάνας τῆς πόλεως ἀπάσας, ὅπως εἰ πῃς περίεργος, ἀφαιρέθῃ· καὶ εἰ πῃς μείζων, ἐλάττων γένηται· ὃ γὰρ μόνον πρὸς τὰ ὑπάρχοντα προστιθέντες πλουσιώτεροι γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἀφαιρούντες τῶν δαπανημάτων. ταῦτα δ' οὐ μόνον ἐκ τῆς περὶ τὰ ἰδία ἐμπειρίας ἐνδεχεται σινοῦραν, ἀλλ' ἀναγκαῖον καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐρημένων ἰστορικόν εἶναι, πρὸς τὴν περὶ τούτων συμβουλίην. Περὶ δὲ πολέμου καὶ εἰρήνης, τὴν δύναμιν εἶδεναι τῆς πόλεως, ὅποση τε ὑπάρχει ἡθὴ, καὶ πόσῃ ἐνδεχέσθαι ὑπαρξαι· καὶ ποῖα πῃς, ἢ τε ὑπαρχούσα ἐστὶ, καὶ ἢ πῃς ἐνδεχέσθαι προσγενέσθαι· ἐπὶ δὲ, πόλεμους τίνας, καὶ ὥς

πως πεπολεμηκεν· ὃ μόνον δὲ τῆς οἰκείας πόλεως ἀλλὰ
 καὶ τῶν ὁμοίων, ταῦτα ἀναγκαῖον εἶδεναι. ἢ καὶ πρὸς
 οὓς ἐπιδόξον πολεμεῖν, ὅπως, πρὸς μὲν τοὺς κρείττους, εἰ-
 ρηνευήσῃ· πρὸς δὲ τοὺς ἡττοῦς, ἐπ' αὐτοῖς ἢ το πολεμεῖν.
 καὶ τὰς δυνάμεις, ποτέρεν ὅμοιαι, ἢ ἀνομοιαι· ἐστὶ γὰρ
 καὶ ταύτῃ πλεονεχίειν, ἢ ἐλαττωθῆναι· ἀναγκαῖον δὲ καὶ
 πρὸς ταῦτα, μὴ μόνον τοὺς οἰκείους πολέμους τεθεωρηκεναι,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν ἀλλῶν, πως ἀποβαίνουσιν· ἀπὸ γὰρ
 τῶν ὁμοίων τὰ ὅμοια γινεσθαι πεφυκεν. Ἐπὶ δὲ, περὶ
 φυλακῆς τῆς χώρας μὴ ληθῆσκειν, πως φυλάττεται,
 ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν εἶδεναι τῆς φυλακῆς, καὶ τὸ εἶδος,
 καὶ τοὺς τόπους τῶν φυλακτικῶν· (τοῦτο δ' ἀδύνατον,
 μὴ ἐμπειρον ὄντα τῆς χώρας) ἵν' εἴτ' ἐλατῶν ἢ φυλακῇ,
 προτεθῇ· καὶ εἰ τις περὶ ἐργος, ἀφαρῆθῃ· καὶ τοὺς ἐπι-
 τηδεῖους τόπους τηρῶσι μάλλον. Ἐπὶ δὲ, περὶ τροφῆς,
 πόσῃ δαπάνῃ ἱκανῇ τῇ πόλει, καὶ ποῖα ἢ αὐτοῦ τε γιγ-
 νομένη, καὶ εἰσαγωγῆς· καὶ πῶν τ' ἐξαγωγῆς δεόνται,
 καὶ τίνων εἰσαγωγῆς· ἵνα πρὸς τοὺς καὶ συμβολαὶ καὶ
 συνθήκαι γινώσκῃ. πρὸς δύο γὰρ διαφυλάττειν ἀναγκαῖον
 ἀνεγκλήτους τοὺς πολίτας, πρὸς τε τοὺς κρείττους καὶ
 πρὸς τοὺς εἰς ταῦτα χρησίμους. Εἰς δ' ἀσφαλείαν,
 ἅπαντα μὲν ταῦτα ἀναγκαῖον δύνασθαι θεωρεῖν· οὐκ ἐλα-
 χίστον δὲ περὶ νομοθεσίας ἐπαΐειν· ἐν γὰρ τοῖς νομοῖς ἐστὶν
 ἡ σωτηρία τῆς πόλεως. ὥς' ἀναγκαῖον εἶδεναι, πᾶσα τε
 ἐστὶ πολιτικῶν εἶδη, καὶ ποῖα συμφέρει ἕκαστη, καὶ ὑπὸ τι-
 νων φθαιρεσθαι πεφυκε, καὶ οἰκείων τῆς πολιτείας καὶ
 ἐναντιῶν· λέγω δὲ τὸ ὑπὸ οἰκείων φθαιρεσθαι, ὅτι ἐξω τῆς

βελτίστης πολιτείας, αἱ ἄλλαι πασαι καὶ ἀνιέμεναι καὶ ἐπι-
 τεινομεναι φθιόνται· οἷον, δημοκρατία, ὃ μόνον ἀνιέ-
 μεν, ἀδενέσκει γινέται, ὥστε τέλος ἔχει εἰς ολιγαρχίαν,
 ἀλλὰ καὶ ἐπιτεινομένη σφοδρά· ὥσπερ καὶ ἡ γρυπότης καὶ
 ἡ σιμότης, ὃ μόνον ἀνιέμενα ἐρχεται εἰς τὸ μέσον, ἀλλὰ
 καὶ σφοδρά γρυπα γινόμενα, ἡ σίμα, οὕτω διαπίπεται
 τὴν ῥίνα, ὥστε μηδὲ μυκτῆρα δοκεῖν εἶναι. Χρηστικὸν δὲ
 πρὸς τὰς νομοθεσίας, τὸ μὴ μόνον ἐπαίειν, τίς πολιτεία
 συμφέρει, ἐκ τῶν παρεληλυθότων θεωροῦντι, ἀλλὰ καὶ τὰς
 παρὰ τοῖς ἄλλοις εἶδεναι, αἱ ποῖαι τοῖς ποίοις ἀρμοῖουσιν.
 ὥστε δῆλον ὅτι, πρὸς μὲν τὴν νομοθεσίαν αἱ τῆς γῆς περιο-
 δοὶ χρηστικοί· ἐντεῦθεν γὰρ λαβεῖν ἐστὶ τοὺς τῶν ἐθνῶν νο-
 μους. πρὸς δὲ τὰς πολιτικὰς συμβούλας, τὰς τῶν περὶ
 τὰς πράξεις γεγραφοντῶν ἱστορίας· ἅπαντα δὲ ταῦτα πο-
 λιτικῆς, ἀλλ' ὃ ῥητορικῆς ἐργον ἐστὶ. Περὶ ὧν μὲν οὖν εἶχεν
 δεῖν τὸν μέλλοντα συμβουλευεῖν, τὰ μέγιστα τῶσαυτά ἐστιν,

Κ Ε Φ Α Λ, ε.

ΕΞ ὧν δὲ δεῖ, καὶ περὶ τούτων, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 προτρέπειν ἢ ἀποτρέπειν, λεγόμεν παλιν. Σχεδὸν
 δὲ καὶ ἰδίᾳ ἔχαστω, καὶ κοινῇ πᾶσι σκοπὸς τις ἐστίν, ὃ πο-
 λυζόμενοι, καὶ αἰροῦνται, καὶ φευγούσι· καὶ τοῦτο ἐστὶν ὡς
 ἐν κεφαλαιῷ εἶπεν, ἢ τ' εὐδαιμονία, καὶ τὰ μέρη αὐτῆς·
 ὥστε παραδείγματος χάριν λαβώμεν, τί ἐστὶν ὡς ἀπλῶς
 εἰπείη

εἰπὲν ἡ εὐδαιμονία, καὶ ἐκ πινῶν τὰ μορία ταύτης· περὶ γὰρ ταύτης καὶ τῶν εἰς ταύτην συντείνοντων, καὶ τῶν ἐναντιῶν ταύτῃ, αἷ τε προτροπῇ καὶ αἷ ἀποτροπῇ πάσῃ εἰσι· τὰ μὲν γὰρ παρασκευάζοντα ταύτην, ἡ τῶν μορίων τι, ἡ μείζων αὐτ' ἐλαττονος ποιούνη δὲι πράττειν· τὰ δὲ φθείροντα, ἡ ἐμποδίζοντα, ἡ τὰ ἐναντία ποιοῦντα μὴ πράττειν.

β. Ἐστὼ δὴ εὐδαιμονία, εὐπραξία μέγα ἀρετῆς· ἡ αὐταρκεία ζωῆς· ἡ ὁ βίος ὁ μέγα ασφαλείας ἡδύτος· ἡ εὐδενεία κινήματων καὶ σωματίων, μέγα δυναμείως φυλακτικῆς τε καὶ πρᾶκτικῆς τούτων· σχεδὸν γὰρ τούτων ἓν, ἡ πλείω, τὴν εὐδαιμονίαν ὁμολογοῦσιν εἶναι ἅπαντες. Εἰ δὴ ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία τοιούτον, ἀναγκὴ αὐτῆς εἶναι μέρη, εὐγενείαν, πολυφιλίαν, χρηστοφιλίαν, πλούτον, εὐτεχνίαν, πολυτεχνίαν, ευγηρίαν· ἐπὶ, τὰς τοῦ σώματος ἀρέας, οἷον ὑγίαν, χαλ-λος, ἰσχυρ, μέγεθος, δυνάμιν ἀγωνιστικὴν· δοξάν, τιμὴν, εὐτυχίαν· ἀρετὴν, ἡ καὶ τὰ μέρη αὐτῆς, φρονήσιν, ἀνδρίαν, δικαιοσύνην, σωφροσύνην. οὕτω γὰρ ἀν αὐταρκεστάτος εἶναι, εἰ ὑπάρχει αὐτῷ, τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ· ὅ γὰρ ἐστὶν ἀλλὰ πᾶρα ταῦτα· ἐστὶ δὲ, ἐν αὐτῷ μὲν, τὰ περὶ ψυχῆν, καὶ τὰ ἐν σωματί· ἐξω δὲ, εὐγενεία, καὶ φι-λοι, καὶ χρηματία, καὶ τιμὴ· ἐτι δὲ προσήκειν οἰομεθα δυνάμεις ὑπάρχειν καὶ τυχῆν· οὕτω γὰρ ἀν ασφαλέστατος βίος εἶναι.

γ. Λαβόμεν ποῖον ὁμοίως καὶ τούτων ἕκαστον τι εἶναι· εὐγενεία μὲν οὖν ἐστὶν, ἐδναι μὲν καὶ πολεῖ, τὸ αὐτοχθόνας ἡ ἀρχαίους εἶναι, καὶ ἡγεμόνας τοὺς πρῶτους ἐπιφανεῖς, καὶ πολλούς

πολλους επιφανεις γεγονεαι εξ αυτων επι τοις ζηλουμενοις, ιδια δε, ευγενεια, η απ' ανδρων, η απο γυναικων, και γνησιότης απ' αμφοιν, και ὡσπερ επι πολεως, τους τε πρώτους γνωριμους, η επι ἀρετῃ, η πλουτῳ, η αλλῳ τῳ των τιμωμενων, και πολλους επιφανεις εκ του γενους, και ανδρας και γυναικας, και νεους και πρεσβυτερους. Ευτεκνια δε και πολυτεκνια, ουκ ἀδηλα· εσι δε, τῳ κοινῳ μεν ευτεκνια, νεότης αν η πολλη και αγαθη· αγαθη δε, κατ' ἀρετην σωματος, οἷον μεγεθος, καλλος, ιχυς, δυναμις αγωνιστικη· ψυχῃς δε, σωφροσυνη, και ανδρια, νεου ἀρεται. ιδια δε, ευτεκνια και πολυτεκνια, το τα ιδια τεκνα πολλα και τοιαυτα ειναι, και θηλεα και αρρενα· θηλειων δε ἀρετη, σωματος μεν, καλλος, και μεγεθος· ψυχῃς δε, σωφροσυνη, και φιλεργια ανευ ανελευθεριας. ὁμοιως δε και ιδια και κοινή, και κατ' ανδρας και κατὰ γυναικας, δει ζῆτειν, ἔχαστον ὑπαρχειν των τοιούτων· ὅσοις γαρ τα κατὰ γυναικας φαυλα, ὡσπερ Λακεδαιμονιοις, σχεδον κατα το ἡμῖν ουκ ευδαιμονουσι. Πλουτου δε μερη, νομισματος πληθες, γῆς, χωριων κτησις· επι δε, επιπλων κτησις, και βοσκηματων, και ανδραποδων, πληθει, και μεγαθει, και καλλι διαφεροντων. ταυτα δε παντα, και ασφαλη, και ελευθερια, και χρησιμα· ετι δε χρησιμα μεν μαλλον, τα χαρπιμα· ελευθερια δε, τα προς ἄπολαυσιν· χαρπιμα δε λεγω, αφ' ὧν αἱ προσοδοι· ἄπολαυτικά δε, αφ' ὧν μηδεν παρὰ την χρῆσιν γιγνεται, ὅ, τι και αξιον· ὅρος δε, ασφαλειας μεν, το ενταυθα και οὕτω κεκλινοθαι, ὥς· εφ' αὐτῳ ειναι την χρῆσιν· τὸ δε οικειον ειναι, η μη, ὅταν εφ' αὐτῳ

αὐτῷ ἢ ἀπαλλοτρίωσθαι· λέγω δὲ ἀπαλλοτρίωσιν, δεῖν
καὶ πρᾶσιν· ὅλως δὲ, τὸ πλουτεῖν ἐστὶν ἐν τῷ χρησθαι
μαλλόν, ἢ ἐν τῷ κεκτῆσθαι· καὶ γὰρ ἡ ἐνέργεια ἐστὶ τῶν
ποιούτων καὶ ἡ χρῆσις, πλούτος. Εὐδοξία δ' ἐστὶ, τὸ
ὑπὸ πάντων ἀπουδαῖον ὑπολαμβάνεσθαι, ἢ τοιοῦτον π
εχεῖν οὐ πάντες ἐφίενται, ἢ οἱ πολλοί, ἢ οἱ ἀγαθοί, ἢ οἱ
φρονιμοί. Τιμὴ δὲ, ἐστὶ μὲν σημεῖον ἐνεργητικῆς δόξης· τι-
μώνται δὲ, δίκαιως μὲν καὶ μαλιστα οἱ ἐνεργητικοί· οὐ
μὴν ἀλλὰ τιμᾶται καὶ ὁ δυναμένος ἐνεργεῖν· ἐνεργεσία δὲ,
ἢ εἰς σωτηρίαν, καὶ ὅσα ἀπὸ τοῦ εἶναι, ἢ εἰς πλούτον,
ἢ εἰς τι τῶν ἀλλῶν ἀγαθῶν, ὧν μὴ ῥᾶδιᾶ ἢ κτήσις· ἢ
ὅλως, ἢ ἐνταῦθα, ἢ ποτε· πολλοὶ γὰρ διὰ μικρὰ δοκουνῶτα,
τιμῆς τυγχάνουσιν· ἀλλ' οἱ τρεῖς καὶ οἱ καὶ εἰς αἰτίου.
μέρη δὲ τιμῆς, θυσίαι, μνημεῖα ἐν μέτροις καὶ ἀνευ μέ-
τρων, γέρα, τιμῆται, πρεσβυτεῖαι, ταφοί, εἰκόνες, προσφῶν δη-
μοσίαι· τὰ βαρβαρικά, οἷον προσκυνησεῖς καὶ ἐκτασεῖς·
δῶρα τὰ παρ' ἑκάστοις τιμᾶ· καὶ γὰρ τὸ δῶρον ἐστὶ, κτή-
ματος δόσις, καὶ τιμῆς σημεῖον· διὸ καὶ οἱ φιλοχρημαῖοι,
καὶ οἱ φιλοτιμοὶ ἐφίενται αὐτῶν· ἀμφοτέρους γὰρ εἶχει ὧν
δεόνται· καὶ γὰρ κτήμα ἐστὶν, οὐ ἐφίενται οἱ φιλοχρημα-
τοί· καὶ τιμὴν εἶχει, οὐ οἱ φιλότιμοι. Σώματος δὲ ἀρε-
τῇ, ὑγείᾳ· αὕτη δὲ οὕτως, ὥστε ἀνοστὺς εἶναι χρωμένους
τοῖς σώμασι· πολλοὶ γὰρ ὑγαινούνται, ὥσπερ Ἡρόδοτος λε-
γεται· οὐς οὐδεὶς ἀν' εὐδαιμονισεῖ τῆς ὑγείας, διὰ τὸ παν-
τῶν ἀπεχεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων, ἢ τῶν πλείων. Καλ-
λός δὲ, ἕτερον καθ' ἑκάστην ἡλικίαν ἐστὶ· νέου μὲν οὖν καλ-
λός, τὸ πρὸς τοὺς πόνους χρησίμων εἶναι τὸ σῶμα, τοὺς

τε πρὸς δρομον, καὶ πρὸς βίαν, ἥδυν οὐτα ἰδεῖν πρὸς
 ἀπολαύσιν· διὸ οἱ πενταθλοὶ καλλίστοι, ὅτι πρὸς βίαν, καὶ
 πρὸς τάχος ἅμα πεφυκάσιν· ἀκμαζόντος δὲ, πρὸς μὲν
 πόνους τοὺς πολεμικοὺς, ἥδυν δὲ εἶναι δοκεῖν μετὰ φοβη-
 ρότητος· γέροντος δὲ, πρὸς μὲν πόνους τοὺς ἀναγκάμους
 ἰχθυον, ἀλυπτον δὲ διὰ τὸ μὴδὲν εἶχειν ὧν τὸ γῆρας λω-
 βάται. Ἰσχυς δὲ, ἐστὶ μὲν δύναμις τοῦ κινεῖν ἕτερον, ὥς βου-
 λεται· ἀναγκὴ δὲ κινεῖν ἕτερον, ἢ ἑλκονίᾳ, ἢ ὠθουντᾶ, ἢ
 αἰροντᾶ, ἢ πιεζοντᾶ, ἢ συνθλίβοντᾶ· ὥστε ὁ ἰσχυρὸς ἢ πα-
 σὶν, ἢ τούτων τισὶν ἐστὶν ἰσχυρὸς. Μεγεθὺς δὲ ἀρετὴ, τὸ
 ὑπερέχειν κατὰ τὸ μήκος, καὶ βάθος, καὶ πλάτος τῶν
 πολλῶν, τοσούτῳ μείζονι, ὥστε μὴ βραδυτέρας ποιεῖν τὰς
 κινήσεις διὰ τὴν ὑπερβολὴν. Ἀγωνιστικὴ δὲ τοῦ σώματος
 ἀρετὴ συγκεῖται ἐκ μεγεθὺς, καὶ ἰσχυρὸς, καὶ τάχους·
 καὶ γὰρ ὁ τάχους, ἰσχυρὸς ἐστίν· ὁ γὰρ δυναμειὸς τὰ σκε-
 λῇ ῥίπτειν πῶς, καὶ κινεῖν ταχὺ καὶ πορρῶ, δρομικός· ὁ δὲ
 θλίβειν καὶ κατεχεῖν, πάλαισιτικός· ὁ δὲ ὥσπῃ τὴν πληγὴν,
 πυκνικός· ὁ δ' ἀμφοτέροις τούτοις, παγκρατιαστικός· ὁ δὲ
 πασι, πενταθλός. Ευγηνία δὲ, ἐστὶ βραδυτῆς γῆρας μετ'
 ἀλυπτίας· οὐτε γὰρ εἰ ταχὺ γῆραςκεῖ, ευγηνῶς· οὐτ' εἰ
 μογὶς μὲν, λυπηρῶς δὲ· ἐστὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ σώματος
 ἀρετῶν καὶ τύχης· μὴ ἀνοστος γὰρ ὧν, μὴδὲ ἰσχυρὸς, οὐκ
 ἐσθὶ ἀπαθὴς, οὐδ' ἀλυπτός καὶ πολυχρόνιος· οὐδ' ἀνευ τυ-
 χῆς διαμεινείει ἀν. ἐστὶ δὲ τίς καὶ χωρὶς ἰσχυρὸς καὶ ὑγίαιας,
 ἀλλῇ δύναμις μακροβιοτικῆς· πολλοὶ γὰρ ἀνευ τῶν τοῦ
 σώματος ἀρετῶν, μακροβίοι εἰσιν· ἀλλ' ὅθεν ἢ ἀκριβοῶ-
 μα χρησῖμος ἢ περὶ τούτων εἰς τὰ νυν. Πολυφιλία δὲ
 καὶ

και χρηστοφιλια ουκ αδηλα, του φιλου ωρισμενου, οτι εστιν ο τοιουτος φιλος, ος εις α οικειαι αγαθα ειναι εκεινω, πρακτικος εστιν αυτων δι' εκεινον· ω δη πολλοι τοιουτοι, πολυφιλος· ω δε και επεικεις ανδρες, χρηστοφιλος. Ευτυχια δε εστιν, ων η τυχη αγαθων αιτια ταυτα γιγνεσθαι και υπαρχειν, η παντα, η τα πλειστα, η τα μεγα· αιτια δε εστιν η τυχη, ενιων μεν, ων και αι τεχναι· πολλων δε και ατεχνων, οιον οσων η φυσις· ενδεχεται δε και παρφυσιω ειναι· υγιειας μεν γαρ, τεχνη αμπα· χαλλους δε και μεγαθους, φυσις· ολως δε, τα τοιαυτα των αγαθων εστιν απο τυχης, εφ' οis εστιν ο φθονος. εστι δε και των παρ λογον αγαθων αιτια τυχη· οιον ει οι αλλοι αιχραιοι αδελφοι, ο δε, χαλος· η οι αλλοι μη ειδον τον θισαυρον, ο δ' ευρεν· η ει του πλεισιον ετυχε το βελος, τουτου δε, μη· η ει μη ηλθε, μονος αιει φοιτων, οι δε απαξ ελθοντες, διεφθαρσαν· παντα γαρ τα τοιαυτα, ευτυχηματα δοκει ειναι.

δ. Περει δε αρετης, επειπερ οικειοτατος ο περι τους επαινους τοπος, οταν περι επαινου ποιωμεθα τον λογον, τοτε διοριζον. Ων μεν ουν δει στοχαζεσθαι ωροτρεποντας, ως εσομενων, η υπαρχοντων, και ων αποτρεποιας, φανερον· τα γαρ εναντια τουτων εστιν.

Κ Ε Φ Α Λ. ς.

ΕΠΕΙ δε πρὸςκειται τῷ συμβουλευόντι σκοπός, το συμφερον· βουλευόντα δέ, ὃ περι τοῦ τέλος, ἀλλὰ περι τῶν πρὸς το τέλος· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συμφερονία κατὰ τὰς πράξεις· το δέ συμφερον αγαθόν· ληπτεόν αν εἴη τοίχια περι αγαθοῦ καὶ συμφερονίος ἀπλως. Ἐστὼ δὴ αγαθόν, ὃ αν αὐτοῦ ἑαυτοῦ ἐνεχά η αἵρετόν· καὶ ὃ ἐνεχά αλλο αἵρουμεθα· καὶ ὃ ἐφιεταί πάντα, η πάντα τὰ ἀμνησιν έχοντα η νουν, η εἰ λαβοὶ νουν· καὶ ὅσα ὁ νους αν ἑκάσῳ ἀποδοιῇ καὶ ὅσα ὁ περι ἔχασον νους ἀποδιδῶσιν ἑκάσῳ, τουτο ἐστὶν ἑκάσῳ αγαθόν· καὶ ὃ παρόντος, ευ διακεῖται καὶ αὐταρκῶς έχει· καὶ το αὐταρκές. καὶ το ποιητικόν η φυλακτικόν τῶν τοιούτων· καὶ ὃ ἀκολουθεῖ τα τοιαῦτα, καὶ τὰ κωλυτικά τῶν ἐναντίων, καὶ τὰ φαρτικά· ἀκολουθεῖ δέ διχῶς· η γὰρ ἅμα, η ὑπερόν· οἶόν, τῷ μεν μάθανειν το ἐπιστάσθαι, ὑπερόν· τῷ δέ ὑγαινεῖν το ζῆν ἅμα. καὶ τὰ ποιητικά τευχῶς· τὰ μεν, ὥς το ὑγαινεῖν, ὑγείας· τὰ δέ, ὥς σίτια, ὑγείας· τὰ δέ, ὥς το γυμναζεσθαι, ὅπῃ ὥς ἐπιτοπολυ ποιεῖ ὑγείαν.

β. Τούτων δέ κειμένων, ἀνάγκη τὰς τε ληΐεις τῶν αγαθῶν αγαθὰς εἶναι, καὶ τὰς τῶν κακῶν ἀποβολὰς· ἀκολουθεῖ γὰρ, τῷ μεν, το μὴ έχειν το κακόν, ἅμα· τῷ δέ, το έχειν το αγαθόν, ὑπερόν. καὶ ἡ αὐτ' ἐλαττονος αγαθου,

θου, μείζονος ληψίς· καὶ ἀντι μείζονος χακού, ελαττώσεως. ὥ γὰρ ὑπερέχει τὸ μείζον τοῦ ελαττώσεως, τοῦτο γίνεται, τοῦ μὲν, ληψίς· τοῦ δ', ἀποβολή. καὶ τὰς ἀρετὰς δὲ ἀνάγκη ἀγαθὸν εἶναι· κατὰ γὰρ ταύτας εὐ τε διακρίνεται οἱ ἔχοντες, καὶ ποιητικὰ τῶν ἀγαθῶν εἶσι, καὶ πρᾶξι- καὶ· περὶ ἑκάστης δὲ, καὶ τίς, καὶ ποία, χρεῖς ῥητέον. καὶ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· πάντα γὰρ ἐφίεται τὰ ζῶα αὐ- τῆς τῇ φύσει· ὥτε καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ καλά, ἀνάγκη ἀγαθὰ εἶναι· τὰ μὲν γὰρ, ἡδονῆς ποιητικὰ· τῶν δὲ χαλῶν, τὰ μὲν, ἡδέα· τὰ δὲ, αὐτὰ καὶ ἑαυτὰ αἰρέτα εἰσι. Ὡς δὲ καὶ ἐν εἰπεῖν, ἀνάγκη ἀγαθὰ εἶναι τὰ δὲ· εὐδαιμο- νία· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ αἰρέτον, καὶ αὐτάρκες, καὶ ἐνεχὰς αὐτοῦ πολλὰ αἰρούμεθα. δίκαιοσύνη, ἀνδρία, σωφροσύνη, μεγαλοψυχία, μεγαλοπρέπεια, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ τοιαυ- τὰ ἔξῃς· ἀρετὰ γὰρ ψυχῆς. καὶ ὑγίεια, καὶ κάλλος, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀρετὰ γὰρ σώματος, καὶ ποιητικὰ πολ- λῶν· οἷον ὑγίεια, καὶ ἡδονῆς, καὶ τοῦ ζῆν· διὸ καὶ αἰετοῖν δοκεῖ εἶναι, ὅτι δύο τῶν τοῖς πολλοῖς τιμωμάτων αἰτιῶν εἰσι, ἡδονῆς, καὶ τοῦ ζῆν. πλούτος· ἀρετὴ γὰρ κτήσεως, καὶ ποιητικὸν πολλῶν. φίλος καὶ φιλία· καὶ γὰρ καὶ αὐ- τὸν αἰρέτος ὁ φίλος, καὶ ποιητικὸς πολλῶν. τιμὴ, δέξαι· καὶ γὰρ ἡδέα, καὶ ποιητικὰ πολλῶν, καὶ ἀκολουθεῖ αὐ- τοῖς ὡς ἐπιτοπολὺ, τὸ ὑπάρχειν ἐφ' οἷς τιμῶναι. δύνα- μεις τοῦ λεγέειν, τοῦ πρᾶττειν· ποιητικὰ γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀγαθῶν· ἐπὶ, εὐφροσύνη, μνήμη, εὐμαθία, ἀγχι- νοία, πάντα τὰ τοιαῦτα· ποιητικὰ γὰρ αὐταὶ ἀγαθῶν αἱ δυνάμεις εἰσι· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐπιστημαὶ πάσαι, καὶ αἱ

τεχναι. και το ζην· ει γαρ μηδεν αλλο εποιτο αγαθον, καθ' αυτο αιρετον εστι. και το δικημον· συμφερει γαρ πικρην εστι· ταυτα μεν ουν σχεδον τα ομολογουμενα αγαθα εστιν.

γ. Εν δε τοις αμφοτεροτητοις, εκ τωνδε οι συλλογισμοι. ω το εναντιον κακον, τουτ' αγαθον. και ε το εναντιον τοις εχθροις συμφερει· οιον, ει το δειλους ειναι μαλιστα συμφερει τοις εχθροις, δηλον οτι ανδρια μαλιστα ωφελιμον τοις πολιταις. και ολως, ο οι εχθροι βουλονται, η εφ' ω χαρευσι, τουναντιον τουτω ωφελιμον φανεται· διο ευ ειρηται,

“ Ηκεν γηθησαι Πειραμος· ———

επι δε ουκ αιε τουτο, αλλ' ως επιτοπολυ· ουδεν γαρ καλυει επιστε ταυτο συμφερειν τοις εναγιοις· οθεν λεγεται, ως τα κακα συναγει τους ανθρωπους, οταν η ταυτο βλαβερων αμφοιν. Και ε μη εστιν υπερβολη, τουτο αγαθον· ο δ' αν η μειζων η δει, κακον. Και ε ενεκα πολλα πεπονθιαι, η δεδαπανηται· φαινομενον γαρ αγαθον ηδη· και ως τελος ηδη το τοιουτον υπολαμβανειαι, και τελος πολλων· το δε τελος, αγαθον· οθεν ταυτ' ειρηται·

“ Καδδεκεν ευχολην Πειραμω·

και,

“ Αιοχρον τοι δηρυν τε μενειν·

και η παροιμια δε, το,

“ Επι θυραις την υδριαν.

Και ου πολλοι εφιενηαι, και το περιμαχητον φαινομενον· ε γαρ παντες εφιενηαι, τουτο αγαθον ην· οι δε πολλοι,
 ὡσπερ

ὥσπερ πάντες φαινοῦνται. Καὶ τὸ ἐπαμνετον· οὐδεὶς γὰρ τὸ
 μὴ αγαθὸν ἐπαμνει. καὶ ὁ οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ φαυλοὶ ἐπαμ-
 νουσιν· ὥσπερ γὰρ πάντες ἡδὴ ὁμολογοῦσιν, εἰ καὶ οἱ κα-
 κῶς πεπονθότες· διὰ γὰρ τὸ φανερὸν ὁμολογεῖταιεν αὐ-
 τῶσπερ καὶ φαυλοὶ, οὓς οἱ φίλοι φέρουσι· καὶ αγαθοὶ οὓς
 οἱ ἐχθροὶ μὴ φέρουσι· διὸ λελεσιδωρησάμην ὑπελαβὸν Κοριν-
 θιοὺ ὑπὸ Σιμωνίδου ποιησαντος, “Κορινθίοις δ’ ὄφρα μεμφε-
 “ται τὸ Ἴλιον. Καὶ ὁ τῶν φρονιμῶν τις, ἡ τῶν αγαθῶν
 ἀνδρῶν, ἡ γυναικῶν περικρινεν· οἶον, Οδυσσεὺς Ἀθῆνα, καὶ
 Ἑλένην Θῆσευς, καὶ Ἀλεξάνδρον αἰΐθεα, καὶ Ἀχιλλεὺς Ὀμη-
 ρος. Καὶ ὅλως τὰ προαιρετὰ· προαιρεσύναι δὲ περατῆν
 τὰ τε εἰρημενα, καὶ τὰ τοῖς ἐχθροῖς κακά, καὶ τὰ τοῖς
 φίλοις αγαθὰ. καὶ τὰ δυνατὰ· ταῦτα δὲ διχῶς ἐπὶ, τὰ
 τε γινόμενα αὐτῶν, καὶ τὰ ῥαδίως γινόμενα· ῥαδία δὲ, ὅσα
 ἢ ἀνευ λυπῆς, ἢ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· τὸ γὰρ χαλεπὸν ὀεί-
 ζεται ἡ λυπη, ἡ πλῆθει χρόνου. καὶ εἰ ὥς βουλονται·
 βουλοῦνται δὲ, ἢ μηδὲν κακὸν, ἢ ἐλαττον τοῦ αγαθοῦ·
 τοῦτο δ’ ἐστὶν, εἰ ἢ λανθάνῃ ἢ τιμωρία, ἢ μικρὰ ἢ. καὶ
 τὰ ἰδία· καὶ ἃ μηδεὶς. καὶ τὰ περιττὰ· τιμὴ γὰρ οὕτω
 πολλόν. καὶ τὰ ἀρμοττοῦντα αὐτοῖς· τοιαῦτα δὲ τὰ τε
 προσηκόντα καὶ αἰ γένος καὶ δυνάμιν. καὶ ὧν ἐλλείπειν οἰον-
 ται, καὶ μικρὰ ἢ· οὐδὲν γὰρ ἥττον προαιρεσύνται ταῦτα
 περατῆν καὶ τὰ εὐκατεργαστὰ· δυνάμει γὰρ, ὥς ῥαδία· εὐκα-
 τεργαστὰ δὲ, καὶ ἃ πάντες, ἢ οἱ πολλοὶ, ἢ οἱ ὅμοιοι, ἢ οἱ ἥττους
 κατωρθώσαν· καὶ ἃ χαρίζονται τοῖς φίλοις, ἢ ἃ ἀπεχ-
 θισσονται τοῖς ἐχθροῖς. καὶ ὅσα οὓς θαυμάζουσι προαι-
 ρονται περατῆν. καὶ πρὸς ἃ εὐφροεῖς εἰσι καὶ ἐμπειροί·
 ῥαδόν

ῥαον γὰρ κατορθῶσιν οἰοῦται. καὶ ἂ μὴδεις φαυλος·
ἐπαίνετα γὰρ μάλλον. καὶ ὧν ἐπιθιμούντες τυγχάνουσιν·
οὐ γὰρ μόνον ἥδύ, ἀλλὰ καὶ βελτίον φαίνεται. καὶ μα-
λιστα ἕκαστοι πρὸς ἅ τοιοῦτοι· οἷον, οἱ φιλονικοί, εἰ νίκη-
σται· οἱ φιλοτιμοί, εἰ τιμῇ· οἱ φιλοχρηματοί, εἰ χρη-
ματῶ· καὶ οἱ ἄλλοι ὅσους τας. Περὶ μὲν οὖν ἀγαθοῦ καὶ
τοῦ συμφεροντος, ἐκ τούτων ληπτέον τὰς πείσεις.

Κ Ε Φ Α Λ. ζ.

ΕΠΕΙ δὲ πολλακίς ὁμολογούντες ἀμφω συμφερεῖν,
περὶ τοῦ μάλλον ἀμφισβητοῦσιν, ἐφεξῆς ἀν εἰη
λεκτέον περὶ τοῦ μείζονος ἀγαθοῦ, καὶ τοῦ μάλλον συμ-
φεροντός. Ἐστὶ δὴ ὑπερέχον μὲν, τοσούτον καὶ ἐτι· ὑπερέ-
χόμενον δὲ, τὸ εὐπαρχόν· καὶ μείζον μὲν αἰεὶ καὶ πλείον
πρὸς ἐλάττω· μέγα δὲ καὶ μικρόν, καὶ πολὺ καὶ ὀλι-
γόν, πρὸς τὸ τῶν πολλῶν μέγας· καὶ ὑπερέχον μὲν
τὸ μέγα· τὸ δὲ ἐλλειπόν μικρόν· καὶ πολὺ, καὶ ὀλίγον
ὅσους τας.

β. Ἐπεὶ οὖν ἀγαθὸν λεγόμεν, τὸ τε αὐτὸ αὐτοῦ ἐνε-
κα καὶ μὴ ἄλλου αἵρετόν· καὶ ὅ πάντα ἐφίεται· καὶ ὁ
νοῦν ἀν καὶ φρονήσιν λαβόντα ἔλοιτο· καὶ τὸ ποιητικόν
καὶ τὸ φυλακτικόν, ἢ ὅ ἐπέεται τὰ τοιαῦτα· τὸ δ' οὐ
ἐνεκα, τὸ τέλος ἐπ'· τέλος δ' ἐστίν, οὐ ἐνεκα τὰ ἄλλα·
αὐτὸ δὲ ἀγαθόν, τὸ πρὸς αὐτὸ τὰυτα πεποιθός. Α-
ναγκη

ναγκη τὰ τε πλεῖον τοῦ ἑνός καὶ τῶν ἐλαττοῶν, συναριθ-
 μούμενου τοῦ ἑνός ἢ τῶν ἐλαττοῶν, μείζον ἀγαθὸν εἶναι·
 ὑπερέχει γὰρ· τὸ δὲ εὐπαρχόν, ὑπερέχειαι. Καὶ εἰ το
 μέγιστον τοῦ μεγίστου ὑπερέχει, καὶ αὐτὰ αὐτῶν· καὶ ὅσα
 αὐτὰ αὐτῶν, καὶ τὸ μέγιστον τοῦ μεγίστου· οἷον, εἰ ὁ μέ-
 γιστος ἀνὴρ γυναικὸς τῆς μεγίστης μείζων, καὶ ὅλως οἱ ἀν-
 δρες τῶν γυναικῶν μείζους· καὶ εἰ οἱ ἀνδρες τῶν γυναι-
 κῶν ὅλως μείζους, καὶ ἀνὴρ ὁ μέγιστος τῆς μεγίστης γυ-
 ναικὸς μείζων· ἀναλογον γὰρ εἰχουσιν αἱ ὑπερέχειαι τῶν
 γένων, καὶ τῶν μεγίστων ἐν αὐτοῖς. Καὶ ὅταν, τὸ δὲ μὲν
 τῷ δὲ ἐπὶ ἡλίοι, ἐκεῖνο δὲ τούτῳ μὴ· ἐπέλαί δὲ, ἢ τῷ ἁμαί,
 ἢ τῷ ἐφεξῆς, ἢ τῇ δυνάμει· εὐπαρχει γὰρ ἡ χρῆσις ἡ
 τοῦ ἐπομένου ἐν τῇ θάλασσῃ· ἐπέλαί δὲ, ἅμα μὲν, τῷ ὑγι-
 αίνειν τὸ ζῆν, τούτῳ δὲ ἐκεῖνο οὐ· ὑπερὸν δὲ, τῷ μαθη-
 νειν τὸ ἐπιτάσσει· δυνάμει δὲ, τῷ ἰερούσσειν τὸ ἀποστε-
 ρεῖν· ὁ γὰρ ἰερούσσησας, καὶ ἀποστερήσειε. Καὶ τὰ ὑπερ-
 ἐχόνια τοῦ αἵλου μείζονι, μείζω· ἀναγκη γὰρ ὑπερέχειν
 καὶ τοῦ μείζονος. Καὶ τὰ μείζονος ἀγαθὸν ποιητικῶν, μείζω·
 τούτο γὰρ ἦν τοῦ μείζονος ποιητικῶν εἶναι· καὶ οὐ το ποιη-
 τικόν μείζον, ὥσαυτως· εἰ γὰρ τὸ ὑγιεινὸν αἰρετώτερον
 τοῦ ἡδέος, καὶ μείζον ἀγαθόν, καὶ ἡ ὑγίεια τῆς ἡδονῆς
 μείζων. Καὶ τὸ αἰρετώτερον καὶ αὐτό, τοῦ μὴ καὶ αὐτό·
 οἷον, ἰσχυρὸς, ὑγιεινός· τὸ μὲν γὰρ, οὐχ αἰτοῦ ἐνεκά· τὸ
 δὲ, αἰτοῦ, ὅπερ ἦν τὸ ἀγαθόν. Κἂν ἢ τὸ μὲν πῶς, τὸ
 δὲ μὴ τέλος· τὸ μὲν γὰρ, ἀλλοῦ ἐνεκά· τὸ δὲ, αἰτοῦ·
 οἷον, τὸ γυμναζεσθαι, τοῦ εὖ εἶναι τὸ σῶμα. Καὶ τὸ ἴππον
 περσοδεόμεον θάτερον, ἢ ἑτέρων· αὐταρχέτερον γὰρ ἴππον

δε προσδεῖσθαι, το ελαττώων ἢ ῥαονων προσδεομένων. καὶ
 ὅταν, τοδε μὲν ἀνευ τοῦδε μὴ ἢ, ἢ μὴ δύνατον ἢ γενεσθαι,
 θαπτερον δὲ ἀνευ τούτου· αὐταρκεστερον δὲ το μὴ δεόμενον·
 ὥστε φανέσθαι μείζον ἀγαθον. Κὰν ἢ ἀρχῇ, το δὲ μὴ ἀρχῇ·
 κὰν ἢ αἰτίον, το δ' οὐκ αἰτίον, δια το αὐτο· ἀνευ γὰρ αἰ-
 τίου καὶ ἀρχῆς, ἀδύνατον εἶναι, ἢ γενεσθαι. καὶ δύοιν ἀρ-
 χῇ, το ἀπο τῆς μείζονος ἀρχῆς, μείζον· καὶ δύοιν αἰ-
 τίον, το ἀπο τοῦ μείζονος αἰτίου, μείζον· καὶ ἀναπαλιν
 δε, δύοιν ἀρχαί, ἢ τοῦ μείζονος ἀρχῇ, μείζον· καὶ δύοιν
 αἰτίον, το τοῦ μείζονος αἰτίον, μείζον. δῆλον οὖν ἐκ τῶν
 εἰρημενῶν, ὅτι ἀμφοτέρως μείζον ἐστὶ φανεσθαι· καὶ γὰρ εἰ
 ἀρχῇ τοδε, το δὲ μὴ ἀρχῇ, δοξεῖ μείζον εἶναι· καὶ εἰ μὴ
 ἀρχῇ, το δὲ ἀρχῇ· το γὰρ τέλος, μείζον, καὶ οὐκ ἀρ-
 χῇ· ὥσπερ ὁ Λεωδάμας κατηγορῶν ἐφῆ Καλλιστρατου, τὸν
 βουλευσανῖα τοῦ πρᾶξαντος μᾶλλον ἀδικεῖν· οὐ γὰρ ἀν
 πρᾶχθῆναι μὴ βουλευσαμένου· πάλιν δὲ καὶ Χαβειου,
 τὸν πρᾶξαντα τοῦ βουλευσαντός· ὃ γὰρ ἀν γενεσθαι εἰ
 μὴ ἢ ὁ πρᾶξαν· τούτου γὰρ ἐνεκα ἐπιβουλευουσιν, ὅπως
 πρᾶξωσι. Καὶ το σπανιωτερον τοῦ ἀφθονοῦ· οἷον, χρυσὸς
 σιδήρου, ἀχρηστοτερος ὢν· μείζων γὰρ ἢ κτήσις, δια το χα-
 λεπτωτέρα εἶναι. ἄλλον δὲ τρόπον, το ἀφθονον τοῦ σπα-
 νίου, ὅτι ἢ χρησις ὑπερέχει· το γὰρ πολλαχῆς, το ολι-
 γαχῆς ὑπερέχει· ὅθεν λεγέσθαι,

“Αεῖτον μὲν ὕδωρ.

Καὶ ὅλως το χαλεπτωτερον τοῦ ῥαονος· σπανιωτερον γὰρ
 ἄλλον δὲ τρόπον, το ῥαον τοῦ χαλεπτωτερου· ἐχει γὰρ
 ὥς βουλομεθα. Καὶ ὡς το ἐναντίον μείζον. καὶ ὃ ἢ στερησις
 μείζων

μειζόν. καὶ ἀρετὴ μὴ ἀρετῆς, καὶ χακία μὴ χακίας, μειζόν· τὰ μὲν γὰρ, τελέη· τὰ δ', οὐ τελέη. καὶ ὧν τὰ ἔργα καλλίω, ἢ ἀχρω, μείζω αὐτὰ· καὶ ὧν αἱ χακίαι καὶ αἱ ἀρεταὶ μείζους, καὶ τὰ ἔργα μείζω· ἐπειτέρ, ὥς τὰ ἀμπὰ καὶ αἱ ἀρχαί, καὶ τὰ ἀποβαινοῦντα· καὶ ὥς τὰ ἀποβαινοντα, καὶ τὰ αἰθια καὶ αἱ ἀρχαί. καὶ ὧν ἡ ὑπερχὴ αἰρετώτερα, ἢ καλλιῶν· οἷον, τὸ ἀκριβὲς ὄραν, αἰρετώτερον τοῦ οὐ φραίνεσθαι· καὶ γὰρ οἷς, οὐ φρησεῖς· καὶ τὸ φιλεταῖρον εἶναι, τοῦ φιλοχρηματοῦ, μάλλον καλλιῶν· ὥς τε καὶ φιλείαια, φιλοχρηματίας· καὶ ἀντικειμένως δέ, τῶν βελτιῶν αἱ ὑπερβολαί, βελτίους· καὶ καλλιῶν, καλλιούς. καὶ ὧν αἱ ἐπιθυμίαι, καλλιούς, ἢ βελτίους· αἱ γὰρ μείζους ὀρεξεῖς, μείζονων εἰσι· καὶ τῶν καλλιῶν δέ, ἢ καὶ βελτιῶν αἱ ἐπιθυμίαι, βελτίους καὶ καλλιούς δια το αὐτό. καὶ ὧν αἱ ἐπιθυμίαι καλλιούς ἢ ἀσπουδαιότεραι, καὶ τὰ πρᾶγματα καλλίω καὶ ἀσπουδαίωτερα· ὥς γὰρ ἔχει ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἀληθές· κέλευει δέ το αὐτῆς ἕκαστη· καὶ τῶν ἀσπουδαιωτέρων δέ καὶ καλλιῶν αἱ ἐπιθυμίαι, ἀναλογον δια ταῦτα. Καὶ ὁ κριναιεν ἂν ἡ κεραικασιν οἱ φρονιμοί, ἢ πάντες, ἢ οἱ πολλοί, ἢ οἱ πλείους, ἢ οἱ κεραιτοὶ ἀγαθόν, ἢ μείζον, ἀναγκὴ οὕτως ἔχειν, ἢ ἀπλως, ἢ εἰ κατὰ τὴν φρονησιν ἐκριναν. ἐστὶ δέ τοῦτο κοινόν καὶ κατὰ τῶν ἄλλων· καὶ γὰρ π, καὶ ππσόν, καὶ πποιον, οὕτως ἔχει, ὥς ἂν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ φρονησις εἴποι· ἀλλ' ἐπ' ἀγαθόν εἰρηκαμεν· ὡς τε γὰρ ἀγαθόν εἶναι, ὁ λαβόντα τὰ πρᾶγματα φρονησιν, ἐλοιτ' ἂν ἕκαστος· δηλον οὖν, ὅτι καὶ μείζον, ὁ μάλλον ἢ φρονησις λέγει. Καὶ το

τοῖς βελποσὶν ὑπαρχόν, ἢ ἀπλῶς, ἢ ἡ βελπίους· οἷον
 ἡ ἀνδρία, ἰσχυρός. καὶ ὁ ἐλοίτ' αὖ ὁ βελπίων, ἢ ἀπλῶς,
 ἢ ἡ βελπίων· οἷον το ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν· τοῦτο
 γὰρ ὁ δίκαιοτέρος ἐλοίτ' αὖ. Καὶ το ἡδίων, τοῦ ἡττίον
 ἡδέος· τὴν γὰρ ἡδονὴν πάντα διώκει, καὶ αὐτοῦ ἐνεκά τοῦ
 ἡδεῖσθαι, ορεζόνται ἡδεῖσθαι· ὥρῃται δὲ τοῖσις το αγαθόν,
 καὶ το τέλος· ἡδίων δὲ, το τε αλυποτερον, καὶ το πολυ-
 χρονιωτερον ἡδύ. καὶ το καλλιον, τοῦ ἡττίον καλού· το γὰρ
 καλόν ἐστιν, ἡτοι το ἡδύ, ἢ το καθ' αὐτό αἴρεσιον. Καὶ
 ὅσων αὐτοὶ αὐτοῖς ἢ φίλοις βουλόμῃ αιποὶ εἶναι μᾶλλον,
 ταῦτα μείζω αγαθὰ· ὅσων δὲ ἡκιστα, μείζω κακά. Καὶ
 τα πολυχρονιωτερα, τῶν ὀλιγοχρονιωτερων. καὶ τα βε-
 βαιοτερα, τῶν μὴ βεβαιωτερων· ὑπερῃχει γὰρ ἡ χρῆσις,
 τῶν μὲν, τῷ χρόνῳ· τῶν δὲ, τῇ βουλήσει· ὅταν γὰρ βου-
 λῶνται, ὑπαρχει μᾶλλον ἢ τοῦ βεβαιοῦ. Καὶ ὥς αὖ ἐκ
 τῶν συστικῶν καὶ τῶν ὁμοίων πῶσεων, καὶ τὰλλα ἀκο-
 λουθεῖ· οἷον, εἰ το ἀνδρείως καλλιον καὶ αἰρετωτερον το σω-
 φρονως, καὶ ἀνδρία σωφροσύνης αἰρετωτερα, καὶ το ἀν-
 δρειον εἶναι, τοῦ σωφρονεῖν. Καὶ ὁ πάντες αἰρουμένη, τοῦ ὁ
 μὴ πάντες. καὶ ὁ οἱ πλείους, ἢ οἱ ἐλαττοῦς· αγαθόν γὰρ
 ἡν, οὐ πάντες ἐφίενται· ὥτε καὶ μείζον, ἔ μᾶλλον. Καὶ
 ὁ οἱ ἀμφοισθητούντες, ἢ οἱ ἐχθροὶ, ἢ οἱ κρινόντες, ἢ οὐς οὐ-
 τοὶ κρινουσι· το μὲν γὰρ, ὥς αὖ οἱ πάντες φαίεν, ἐστὶ το
 δὲ, οἱ κυριοὶ καὶ οἱ εἰδότες. Καὶ ὅτε μὲν, οὐ πάντες μετε-
 χροσι, μείζον· ἀτιμία γὰρ το μὴ μετεχεῖν· ὅτε δὲ, οὐ
 μὴδεις, ἢ οὐ ὀλιγοὶ ἀπανώτερον γὰρ. Καὶ τα ἐπαινε-
 τώτερα· καλλίω γὰρ. καὶ ἂν αἱ τιμῃ μείζους, ὥσαν-

τως·

τως· ἢ γὰρ τιμῇ, ὥσπερ ἀξία τις ἐστὶ καὶ ὧν αἱ ζῆμαι
μειζους· καὶ τὰ τῶν ὁμολογουμένων ἢ φαινομένων μεγα-
λων, μειζω. Καὶ διαιρουμένα δὲ εἰς τὰ μέρη, τὰ αυ-
τὰ μειζω φαίνεται· πλείονων γὰρ ὑπεροχὴ φαίνεται·
ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς φησὶ, πείσασθαι λεγούσαν τὸν Μελεαγρον
ἀνασθῆναι.

“Ὅσα κακ’ ἀνθρώποισι πέλει, τῶν αὖτ’ ἀλῶν,

“Λαοὶ μὲν φθινύθουσι, πόλιν δὲ τε πυρ ἀμαθύνει,

“Τέκνα δὲ τ’ ἄλλοι αἰρουσι·

Καὶ τὸ συντίθεναι δὲ καὶ ἐποικοδομεῖν, ὥσπερ Ἐπιχαρ-
μος· δια τε τὸ αὐτὸ τῇ διαιρέσει· ἢ γὰρ συνθεσίς, ὑπερο-
χὴν δείκνυσι πολλήν· καὶ ὅτι ἀρχὴ φαίνεται μεγάλων
καὶ αἰτίων. Ἐπεὶ δὲ τὸ χαλεπώτερον καὶ σπανιώτερον μει-
ζον, καὶ οἱ καιροὶ, καὶ αἱ ἡλικίαι, καὶ οἱ τόποι, καὶ οἱ
χρόνοι, καὶ αἱ δυνάμεις ποιοῦσι μεγάλα· εἰ γὰρ παρὰ
δυναμίν, καὶ παρ’ ἡλικίαν, καὶ παρὰ τοὺς ὁμοίους, καὶ
εἰ οὕτως, ἢ ἐνταῦθα, ἢ τοῦτ’, ἔξει μέγεθος καὶ καλῶν
καὶ αγαθῶν, καὶ δικαίων, καὶ τῶν ἐναντιῶν· ὅθεν καὶ τὸ
ἐπιγράμμα τῷ ολυμπιονικῇ·

“Προσθε μὲν ἀμφ’ ὁμοίῳ ἔχων τρεῖς ἄσπετον αἶσαν,

“Ἰχθὺς ἐξ Ἀργεῖος εἰς Τεγῶν εφ’ ἑρπον.

καὶ ὁ Ἰφικράτης αὐτὸν ἐνεγκωμιάζει, λέγων,

Εξ ὧν ὑπὴρξε ταῦτα·

καὶ τὸ αὐτοφύες τοῦ ἐπικτήτου· χαλεπώτερον γὰρ· ὅθεν
καὶ ὁ ποιητὴς φησὶν,

“Αὐτοδιδάκτος δ’ ἐμὶ —

Καὶ τὸ μεγάλου μεγέθους οἶον, Περικλῆς τὸν ἐπι-

ταφιον λεγων, την νεοτητα εκ της πολυεως ανηρησται, ὡς-
 περ το εαρ εκ του ενιαυτου ει εξαيرهται. Καὶ τα εν χρεια
 μειζον χρησιμα, οἷον τα εν γηρα και νοστοις. Καὶ δυοιν
 το εγγυτερον του τελους. Καὶ το αὐτῷ η ἀπλως. και το
 δυναλον, του αδυναλου· το μεν γαρ, αὐτῷ· το δ', ο. Καὶ
 τα εν τελει του βιου· τελη γαρ μαλλον τα ὡς τῷ τε-
 λει. Καὶ τα ὡς αληθειαν, των ὡς δοξαι· ὅςς δε
 του ὡς δοξαν, ὁ λανθανειν μαλλον, ουκ ατ' ελαιοτο· διο
 και το ευ παχειν, του ευ ποιειν δοξειεν αν' αἰρετωτερον ει-
 ναι· το μεν γαρ, κεν λανθαιη, αἰρησετα· ποιειν δ' ευ λαν-
 θανων ου δοκει αν' ελεσθαι. και ὅσα ειναι μαλλον η δο-
 κειν βουλοται· ὡς αληθειαν γαρ μαλλον· διο και την
 δικαιοσυνην φασι μικρον ειναι, ὅτι δοκει η ειναι αἰρετωτερον·
 το δε ὑμειναιν, ου. Καὶ το ὡς πολλα χρησιμωτερον·
 οἷον, το ὡς το ζην, και ευ ζην, και την ἡδονην, και
 ὡραπειν τα χαλα· διο και ὁ πλουτος, και ἡ ὑγεια, μεγαλα
 δοκει ειναι· ἀπαντα γαρ εχει ταυτα. Καὶ το αλυπότερον,
 και το μετ' ἡδονης· πλειω γαρ ἑνος· ὡς ὑπαρχει και ἡ
 ἡδονη αγαθον, και αλυπια. και δυοιν ὁ τῷ αὐτῷ ὡροσι-
 θεμενον, μειζον το ὅλον πειει. και ἂ μιν λανθαιει παρσν-
 τα, η ἂ λανθαιει· ὡς αληθειαν γαρ τειπει ταυτα· διο
 το πλουτειν φανει αν' μειζον αγαθον του δοκειν. Καὶ το
 αγαπηλον· και τοις μεν, μονον· τοις δε, μετ' ἄλλων· διο
 και ουκ ιση ζημια, αν' τις τον ἑτεροφθαλμον τυφλωσῃ,
 και τον δυ' εχοντα· αγαπητον γαρ αφηρηται. Εκ πινων
 μεν ουν δει τας πιτεις φερειν εν τῷ ὡροσπεπειν και απο-
 τρεπειν, σχεδον ερηλια.

Κ Ε Φ Α Λ. η.

ΜΕΓΙΣΤΟΝ δέ, καὶ κυριώτατον ἀπάντων πρὸς
το δύνασθαι πείθειν, καὶ χαλῶς συμβουλευεῖν,
τὰς πόλιντας ἀπασας λαβεῖν, καὶ τὰ ἑκάστης εἶδη, καὶ
νόμιμα, καὶ συμφερόντα διελειν. πείθονται γὰρ ἅπαντες
τῷ συμφερόντι· συμφερεῖ δὲ το σῶζον τὴν πολιτείαν. ἐπὶ
δὲ, κυρία μὲν ἐστὶν ἡ τοῦ κυρίου ἀποφασίς· τὰ δὲ κυρία
διηρῆσαι χάλα τὰς πολιτείας· ὅσαι γὰρ αἱ πολιτείας, το-
σαῦτα καὶ τὰ κυρία ἐστίν.

6. Εἰσὶ δὲ πολιτείας πέντε, δημοκρατία, ὀλιγαρχία,
ἀριστοκρατία, μοναρχία· ὥστε, τὸ μὲν κυρίον καὶ τὸ
κρίνον, τούτων δὴ ἀν εἴη μορίον, ἢ ὅλον τούτων. ἐστὶ δὲ δι-
μοκρατία μὲν, πολιτεία ἐν ἡ κληρῶ διανεμόνται τὰς ἀρ-
χάς. ὀλιγαρχία δὲ, ἐν ἡ οἱ ἀπὸ πημμάτων. ἀριστοκρατία
δὲ, ἐν ἡ οἱ χάλα τὴν παίδειαν· παίδειαν δὲ λέγω, τὴν ὑπὸ
τοῦ νόμου κειμένην· οἱ γὰρ ἐμμεμενηκοτὲς ἐν τοῖς νομίμοις,
ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ ἀρχοῦσιν· ἀνάγκη δὲ τούτους φαίνεσθαι
ἀρίστους· ὅθεν καὶ τὸν νόμον εἰληφε τούτο. μοναρχία δ' ἐστὶ,
καὶ τὸν νόμον, ἐν ἡ εἰς ἅπαντων κύριος ἐστὶ. τούτων δὲ, ἡ
μὲν κατὰ τάξιν πῆνα, βασιλεία· ἡ δ' ἀορίστος, τυραννίς.
Τὸ δὴ τέλος ἑκάστης πολιτείας οὐ δεῖ λανθάνειν· αἰρουμένη
γὰρ τὰ πρὸς τὸ τέλος· ἐστὶ δὲ, δημοκρατίας μὲν τέ-
λος, ἐλευθερία· ὀλιγαρχίας δὲ, πλοῦτος· ἀριστοκρατίας
δὲ, τὰ πρὸς παίδειαν καὶ τὰ νόμιμα· τυραννίδος δὲ, φυ-
λακή.

λαχῇ. Διὸν οὖν ὅτι τὰ πρὸς τὸ τέλος ἕκαστης, ἡδῆ, καὶ νομῖμα, καὶ συμφερόντα διαιρετέον, εἴπερ αἴρουνται πρὸς τοῦτο ἐπαναφέροντες.

γ. Ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον αἱ πίσεις γίνονται δι' ἀποδείκτου λόγου, ἀλλὰ καὶ δι' ἠθικοῦ (τῷ γὰρ ὅριον πῶς φαίνεται τὸν λεγόντα, πιστευόμεν· τοῦτο δ' ἐστίν, ἀν ἀγαθὸς φαίνεται, ἢ εὖνους, ἢ ἀμφῶ) δεῖ αὖ τὰ ἡδῆ τῶν πολιτικῶν ἕκαστης εἶναι ἡμᾶς· τὸ μὲν γὰρ ἕκαστης ἡδὸς, πιθανώτατον ἀνάγκη πρὸς ἕκαστην εἶναι. ταῦτα δὲ ληφθῆσθαι διατῶν αὐτῶν· τὰ μὲν γὰρ ἡδῆ φανερὰ κατὰ τὴν προαιρεσίν· ἢ δὲ προαιρεσίς, ἀναφέρεται πρὸς τὸ τέλος. Ὡν μὲν οὖν δεῖ ορεγέσθαι προτρέποντας, ὥς ἐσόμενων ἢ ὄντων· καὶ ἐκ τινῶν δεῖ τὰς περὶ τοῦ συμφερόντος πίσεις λαμβάνειν· ἐπὶ δὲ, περὶ τῶν κατὰ τὰς πόλιν εἰας ἡδῶν καὶ νομῖμων· διατῶν τε καὶ πῶς εὐπορησόμεν, ἐφ' ὅσον ἢ τῷ παρόντι καιρῷ συμμετρῶν, εἰρήναι· διηχεῖσθαι γὰρ ἐν τοῖς πολιτικοῖς περὶ τούτων.

Κ Ε Φ Α Λ. Θ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα λεγόμεν περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, καὶ καλοῦ καὶ αἰοχροῦ· οὗτοι γὰρ σκοποὶ τῷ ἐπαγνούντι καὶ ψυχρῶν. συμβῆσθαι γὰρ ἅμα περὶ τούτων λεγόντας, καὶ κεῖνα διλύνειν, ἐξ ὧν ποιοὶ πινες ὑποληφθῶσιν μετὰ κατὰ τὸ ἡδὸς· ὅπερ ἢν δευτέρᾳ πίστις· ἐκ τῶν αὐτῶν

των γὰρ ἡμᾶς τε καὶ ἄλλοις ἀξιόπιστον δυνήσομεθα ποιεῖν
 ὡς ἀρετὴν. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει καὶ χάρις ἀπουδῆς καὶ
 χάρις ἀπουδῆς ἐπαίνεῖν πολλάκις, οὐ μόνον ἀνθρώπων, ἢ
 θεῶν, ἀλλὰ καὶ ἀψυχᾶ, καὶ τῶν ἄλλων ζῶων τὸ τυ-
 χόν· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τούτων ληπτόντας ὡς
 τῶν αἰσθημάτων ὥστε, ὅσον ὡς δειγμάτων χάριν, εἰπόμεν καὶ
 περὶ τούτων.

Β. Καλὸν μὲν οὖν ἐστίν, ὃ ἀνδρὶ αὐτὸ αἵρετον οὐ,
 ἐπαινετόν ἢ ἢ ὃ ἀνδρὶ ἀγαθόν οὐ, ἢ δὲ ἢ, ὅτι ἀγαθόν. εἰ δὲ
 τοῦτο ἐστὶ τὸ καλόν, ἀναγκὴ τὴν ἀρετὴν καλὸν εἶναι· ἀγα-
 θόν γὰρ οὐ, ἐπαινετόν ἐστιν. ἀρετὴ δὲ, ἐστὶ μὲν δύναμις, ὡς
 δοκεῖ, ποριστικὴ ἀγαθῶν καὶ φυλακτικὴ· καὶ δύναμις εὐερ-
 γητικὴ πολλῶν καὶ μεγάλων, καὶ πάντων περὶ πάντα.
 Μερὴ δὲ ἀρετῆς, δικαιοσύνη, ἀνδρεία, σωφροσύνη, μεγαλο-
 πρέπεια, μεγαλοψυχία, ἐλευθεριότης, πρᾶξις, φρονήσις,
 σοφία. ἀναγκὴ δὲ, μεγίστας εἶναι ἀρετάς, τὰς τοῖς ἀλ-
 λοῖς χρησιμώτατας, εἰπερ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ δύναμις εὐερ-
 γητικὴ· διὰ τοῦτο τοὺς δίκαιους καὶ ἀνδρείους μάλιστα τι-
 μῶσιν· ἢ μὲν γὰρ, ἐν πολέμῳ· ἢ δὲ, καὶ ἐν εἰρήνῃ χρησι-
 μὸς ἐστὶν αὐτοῖς· εἴτε ἡ ἐλευθεριότης· ὡς οἰεῖται γὰρ, καὶ
 οὐκ ἀλλὰ γινώσκονται περὶ τῶν χρημάτων, ὧν μάλιστα ἐφεί-
 νονται ἄλλοι. Ἐστὶ δὲ, δικαιοσύνη μὲν, ἀρετὴ δὲ ἢ τὰ αὐ-
 τῶν ἕχαστοι ἐχούσι, καὶ ὡς ὁ νόμος· ἀδίκια δὲ, δὲ ἢ τὰ
 ἀλλοτρία, οὐχ ὡς ὁ νόμος. ἀνδρεία δὲ, δὲ ἢ τῶν φοβητικῶν
 εἰσι τῶν καλῶν ἐργῶν ἐν τοῖς κινδύνοις, καὶ ὡς ὁ νόμος κε-
 λεύει, καὶ ὑπερηφάνοι τῷ νόμῳ· δειλία δὲ τὸν ἀντιπῶν. σω-
 φροσύνη δὲ, ἀρετὴ, δὲ ἢ τῶν ἡδονῶν τοῦ σώματος
 οὕτως

οὕτως εἴησι ὡς ὁ νόμος κελεύει· ἀκολασία δὲ, τῶν αἰσίων.
 ἐλευθεριότης δὲ, περὶ χρηματὰ εὐ ποιητικῇ· ἀνελευθερία
 δὲ, τῶν αἰσίων. μεγαλοφυχία δὲ, ἀρετὴ μεγάλων ποιητικῇ
 ἐνεργήματων· μικροφυχία δὲ, τῶν αἰσίων. μεγαλοπρε-
 πεία δὲ, ἀρετὴ ἐν δαπανήματι μεγάλους ποιητικῇ· μι-
 κροφυχία δὲ καὶ μικροπρεπεία, τῶν αἰσίων. φρονήσις δ',
 ἐστὶν ἀρετὴ διανοίας, καὶ ἥν βουλευεσθαι δύναται περὶ
 ἀγαθῶν καὶ κακῶν τῶν εἰρημενῶν εἰς εὐδαιμονίαν. Περὶ
 μὲν οὖν ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ τοῦ καλοῦ, καὶ περὶ τῶν μο-
 ρίων, εἰρησθαι κατὰ τὸν ἐνεστώτα καιρὸν ἱκανῶς.

γ. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· φανερόν γάρ,
 ὅτι ἀναγκη, τὰ τε ποιητικὰ τῆς ἀρετῆς εἶναι καλὰ· (πρὸς
 ἀρετὴν γάρ) καὶ τὰ ἀπ' ἀρετῆς γινόμενα· τοιαῦτα δὲ,
 τὰ τε σημεῖα τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ ἐργα· ἐπεὶ δὲ τὰ ση-
 μεία καὶ τὰ τοιαῦτα ὅσα εἰσὶν ἀγαθοῦ ἐργα ἢ παθῆ,
 καλὰ, ἀναγκη ὅσα τε ἀνδρίας ἐργα, ἢ σημεῖα ἀνδρίας, ἢ
 ἀνδρείως πεπραχία, καλὰ εἶναι· καὶ τὰ δίκαια, καὶ τὰ
 δίκαιως ἐργα· παθῆ δὲ, οὐ· ἐν μόνῃ γάρ ταυτὴ τῶν
 ἀρετῶν, οὐκ αἰεὶ τὸ δίκαιως καλόν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ζή-
 μιουσθαι, αἰσχρὸν τὸ δίκαιως μᾶλλον ἢ τὸ ἀδίκως· καὶ
 κατὰ τὰς ἄλλας δὲ ἀρετάς, ὡσαύτως. Καὶ ἐφ' ὅτοις τὰ
 ἀθλὰ πῆμ, καλὰ· καὶ ἐφ' ὅτοις πῆμ μᾶλλον ἢ χρη-
 ματὰ. Καὶ ὅσα μὴ αὐτοῦ ἐνέκα θεωρεῖται τίς τῶν αἰρέτων.
 καὶ τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ, ὅσα ὑπὲρ τῆς πατρίδος τίς
 ἐποίησε, πατρίδων τὸ αὐτοῦ· καὶ τὰ τῇ φύσει ἀγαθὰ, καὶ
 ἃ μὴ αὐτῷ ἀγαθὰ· αὐτοῦ γὰρ ἐνέκα τὰ τοιαῦτα· καὶ
 ὅσα πεδιωπὶ ἐνδεχεται ὑπαρχεῖν μᾶλλον, ἢ ζῶντι· το
 γάρ

γὰρ αὐτοῦ ἐνεκα μάλλον ἔχει τὰ ζῶντι. Καὶ ὅσα ἐργα-
των ἀλλων ἐνεκα· ἥτις γὰρ αὐτοῦ· καὶ ὅσα εὐπραγία
περὶ ἀλλους, ἀλλὰ μὴ περὶ αὐτόν· καὶ περὶ τοὺς εὖ
ποιοῦσάντας· δίκαιον γὰρ. καὶ τὰ εὐεργετήματα, οὐ γὰρ
εἰς αὐτόν. Καὶ τὰ ἐναντία, ἐφ' οἷς αἰχλυνόνται· τὰ γὰρ
αἰσχρὰ αἰχλυνόνται, καὶ λεγόντες, καὶ ποιοῦντες, καὶ
μελλόντες· ὥσπερ καὶ Σαπφῶ πεποίηκεν, εἰπόντος τοῦ
Ἀλχαιου,

“Θέλω τι τ' εἶπην, ἀλλὰ με κωλύει αἰδώς·

“Αἰ δ' ἴκεις ἐς ἐσθλῶν ἡμέρον ἢ χεῶν,

“Καὶ μήτ' εἶπην γλώσσ' ἐκυχὰ χερσίν,

“Αἰδώς κεν σε οὐκ εἴχεν ὀμμάδα,

“Ἀλλ' ἐλέγες περὶ τῷ δίκαιῳ.

Καὶ περὶ ὧν ἀγωνίῳσι μὴ φοβούμενοι· περὶ γὰρ τῶν πρὸς
δοξάν φερόντων ἀγαθῶν, τοῦτο παρῶσι. Καὶ αἱ τῶν
φύσει ἀπουδαϊοτέρων ἀρετῶν, χαλλίους, καὶ τὰ ἐργα· οἷον,
ἀνδρὸς, ἢ γυναικὸς. καὶ αἱ ἀπολαυστικαὶ ἀλλοῖς μάλλον ἢ
αὐτοῖς· διὸ το δίκαιον καὶ ἡ δίκαιοσύνη, χαλόν. Καὶ το
τούς ἐχθρούς τιμωρεῖσθαι μάλλον, καὶ μὴ χαταλλατ-
τεῖσθαι· το τε γὰρ ἀνταποδίδοναι, δίκαιον· το δὲ δίκαιον,
χαλόν· καὶ ἀνδρείου, το μὴ ἡτταῖσθαι. καὶ νίκῃ, καὶ τιμῇ,
τῶν χεῶν· αἰρετά τε γὰρ, ἀχαρπὰ ὄντα, καὶ ὑπεροχὴν
ἀρετῆς διήλσι. Καὶ τὰ μνημονευμένα· καὶ τὰ μάλλον,
μάλλον· καὶ ἃ μὴ ζῶντι ἐπέτα· καὶ οἷς τιμὴ ἀκολουθεῖ.
καὶ τὰ περιττά· καὶ τὰ μόνῳ ὑπαρχόντα, χαλλίῳ· εὐμνη-
μονευτοτέρα γὰρ. καὶ κτήματα ἀχαρπὰ· ἐλευθεριώτερα
γὰρ. Καὶ τὰ παρ' ἑκατοῖς δὲ ἰδίᾳ, χαλὰ. καὶ ὅσα σημεῖα

ἐστὶ τῶν παρ' ἑκάστοις ἐπαινουμένων· οἷον ἐν Λακεδαιμονίᾳ κο-
 μαν, καλοὶ· ἐλευθέρου γὰρ σημεῖον· ὃ γὰρ ἐπὶ κομῶντα
 ῥαδίον οὐδὲν ποιεῖν ἔργον θητικόν· καὶ τὸ μηδεμίαν ἐργα-
 ζεσθαι βαναυσὸν τέχνην· ἐλευθέρου γὰρ, τὸ μὴ πρὸς ἀλ-
 λον ζῆν. Ληϊπτεὸν δὲ καὶ τὰ συνεγγὺς τοῖς ὑπαρχούσιν ὥς
 ταῦτα ὄντα, καὶ πρὸς ἐπαινον, καὶ πρὸς ψόρον· οἷον τὸν
 εὐλαβὴ καὶ εὐψυχόν, δειλὸν καὶ ἐπιβούλον· καὶ τὸν ἡλι-
 θιον, χρηστὸν καὶ τὸν ἀναλγητὸν, πρᾶον. καὶ ἕκαστον δὲ,
 ἐκ τῶν παρακλουσούντων αἰεὶ κατὰ τὸ βέλπιον· οἷον, τὸν
 οργίλον καὶ τὸν μαυικόν, ἄπλουν· καὶ τὸν αὐθαδῆ, μεγαλο-
 πρεπῆ καὶ σεμνόν. καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς, ὥς ἐν ταῖς
 ἀρεταῖς ὄντας· οἷον, τὸν θρασύν, ἀνδρείον· καὶ τὸν ἀσω-
 τόν, ἐλευθέριον· δοξεῖ τε γὰρ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἅμα πα-
 ραλογιστικὸν ἐκ τῆς αἰτίας· εἰ γὰρ οὐ μὴ ἀναγκῇ, κιν-
 δυνευτικός, πολλῶν μᾶλλον ἀν' ὁδοῖεν, ὅπου καλόν· καὶ
 εἰ πρὸς ἐπαινον τοῖς τυχοῦσι, καὶ τοῖς φίλοις· ὑπερβολὴ γὰρ
 ἀρετῆς, τὸ πάντας εὖ ποιεῖν. Σκοπεῖν δὲ καὶ παρ' οἷς ὁ
 ἐπαινός· ὥσπερ γὰρ ὁ Σωκράτης εἶπεν, οὐ χαλεπὸν Ἀ-
 θηναίους ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινεῖν. δεῖ δὲ, τὸ παρ' ἑκάστοις τι-
 μιον ὄν, λεγεῖν ὥς ὑπαρχόν· οἷον, ἐν Σκυθαῖς, ἢ Λακῶσιν,
 ἢ φιλοσοφοῖς. καὶ ὅλως δὲ τὸ τιμὸν ἀγεῖν εἰς τὸ καλόν·
 ἐπειπερ δοκεῖ γειννῆαι. καὶ ὅσα κατὰ τὸ πρῶτον· οἷον,
 εἰ ἀξία τῶν πρῶτονων, καὶ τῶν προὔπηργμενών· εὐδαιμο-
 νικόν γὰρ καὶ καλόν, τὸ πρῶτον πικτασθαι τιμὴν. ἢ εἰ πα-
 ρὰ τὸ πρῶτον, ἐπὶ τὸ βέλπιον, καὶ τὸ καλλίον· οἷον, εἰ ὁ
 εὐτυχῶν μὲν, μετρίος· ὁ δὲ ἀτυχῶν, μέγαλοψυχος· ἢ
 μείζων γιγνομένης, βελτίων καὶ καλλοῦ καὶ ἀγαθῶν· τοιοῦ-

τον δὲ τοῦ Ἰφικράτους, “ἐξ οἶων εἰς οἶα.” καὶ τοῦ
Ολυμπιονίκου,

“Προσθε μεν ἀμφ’ ὁμοίῃν ἔχων τραχείαν
καὶ τοῦ Σιμωνίδου·

“Ἡ παῖς τε καὶ ἀνδρὸς, ἀδελφῶν τ’ οὐσα τυ-
ραννῶν.

δ. Ἐπεὶ δ’ ἐκ τῶν τραξέων ὁ ἐπαινος ἰδίῳ δὲ τοῦ
αὐτοδαιῶν τοῦ καλὰ προαιρεσίν· πειρατέον δεικνύναι πρᾶ-
τὸν κατὰ προαιρεσίν· χρησίμῳ δὲ τοῦ πολλὰς φαι-
νεσθαι πεπραχίᾳ· διὸ καὶ τὰ συμπτώματα, καὶ τὰ
ἀπὸ τύχης, ὥς ἐν προαίρεσει, ληπτέον· ἀν γὰρ πολλὰ
καὶ ὁμοία προφερῆται, σημεῖον ἀρετῆς εἶναι δοξεῖ καὶ προ-
αίρεσεως. ἐστὶ δ’ ἐπαινος, λόγος ἐμφανίζων μέγεθος ἀρε-
τῆς· δεῖ οὖν τὰς τραξεῖς ἐπιδεικνύναι, ὥς τοιαῦται. το
δ’ ἐγκωμιον, τῶν ἐργῶν ἐπὶ τὰ δὲ κυκλῶ, εἰς πίσιν· οἶον,
εὐγένεια, καὶ παιδεία· εἰκὸς γὰρ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν, καὶ
τὸν οὕτω τραπεῖα, τοιοῦτον εἶναι· διὸ καὶ ἐγκωμιαζόμεν
τραξαίᾳς· τὰ δ’ ἐργα, σημεῖα τῆς ἐξέως εἰσιν· ἐπεὶ
ἐπαινοῖμεν αὐ καὶ μὴ πεπραχίᾳ, εἰ πιστευοίμεν εἶναι τοιοῦτον.
μακαρισμός δὲ καὶ εὐδαιμονισμός, αὐτοῖς μὲν, ταῦτα·
τούτοις δὲ, οὐ ταῦτα· ἀλλ’ ὥσπερ ἡ εὐδαιμονία τὴν ἀρε-
τὴν, καὶ ὁ εὐδαιμονισμός περιεχὶ ταῦτα.

ε. Ἐχει δὲ κοινὸν εἶδος ὁ ἐπαινος καὶ αἱ συμβουλαί·
ἅ γὰρ ἐν τῷ συμβουλευεῖν ὑπόθεσις ἀν, ταῦτα μελαπιδεν-
τα τῇ λέξει, ἐγκωμία γίγνεται· ἐπεὶ οὖν ἐχομεν ἅ δεῖ
τραπείν, καὶ ποῖον πῶς εἶναι, δεῖ ταῦτα, ὥς ὑποθέσας
λογίᾳς, τῇ λέξει μελαπιδεῖναι καὶ τρεφεῖν· οἶον, ὅτι οὐ δεῖ

μεγα φρονειν επι τοις δια τυχην, αλλα τοις δι' αὐτον· οὕτω μεν ουν λεχθεν ὑποθηκην δυναται· ὥδι δ', επαινον· μεγα φρων ου τοις δια τυχην ὑπαρχουσιν, αλλα τοις δι' αὐτον· ὥτε ὅταν επαινειν βουλη, ὅρα τι αν ὑποθιο· και ὅταν ὑποθεσθαι, ὅρα π αι επαινεσεας· ἡ δε λεξις εσται αντικειμενη εξ αναγκης, ὅταν το μεν, κωλυον· το δε, μη κωλυον, μέλατεθι.

5. Χρησεν δε και των αυξητικων πολλοις· οίον, ει μονος, η ωρθτος, η μετ' ολιγων, η και ὁ μαλιτα πεποιηκεν· ἀπαντα γαρ ταῦτα, καλα και τα, εκ των χρεων και των καιρων· ταῦτα δε παρα το ωροσηκον. και ει πολλας το αὐτο καλωρθκε· μεγα γαρ, και ουκ απο τυχης, αλλα δι αὐτον αν δοξειε. και ει τα προτρεπονία και τιμωρία δια τουτον εὔρηται και κατεσκευασθι· και εις ὃν ωρθτον εγκωμιον εποικηθι· οίον, εις Ἰππολοχον· και, Ἀρμοδιον, και Ἀριτογειτονα, το εν αγρα φαθηναι· ὁμοιως δε και επι των εναντιων. καὶν μη καθ' αὐτον ευπορης, προς αλλους αντιπαρβαλλειν· ὅπερ Ἰσοκράτης εποiei, δια την συνηθειαν του δικολογειν. δει δε προς ενδοξους συγκρινειν· αυξητικον γαρ και χαλον, ει σπουδαιων βελτιων· πιπλει δ' ευλογως ἡ αυξησις εις τους επαινους· εν ὑπεροχη γαρ εστιν. ἡ δ' ὑπεροχη, των καλων· διο καὶν μη προς τους ενδοξους, αλλα προς τους αλλους δει παρβαλλειν, επειπερ ἡ ὑπεροχη δοκει μινυειν αρετην. Ολως δε των κοινων ειδων ἀπασι τοις λογοις, ἡ μεν αυξησις, επιτηδειοτάτη τοις επιδεικτικοις· τας γαρ ωραξεις ὁμολογουμενας λαμβανουσιν· ὥτε λοιπον μεγθος περιθει-

ναι και καλλος· τα δὲ παραδειγματα, τοις συμβουλευ-
τικοῖς· ἐκ γὰρ τῶν προγεγονότων τὰ μελλονία χαίρμαν-
τευομενοὶ, κρίνομεν· τὰ δ' ἐνθυμημαῖα, τοῖς διχαρικοῖς· αἰ-
τιᾶν γὰρ καὶ ἀποδείξιν μαλιστα δεχέσθαι τὸ γεγονός, διὰ τὸ
ασαφές. Ἐκ πινῶν μὲν οὖν οἱ ἐπαινοὶ, καὶ οἱ φόβοι λεγόν-
ται σχεδὸν πάντες, καὶ πρὸς ποῖα δεῖ βλεπομένης ἐπαινέειν
καὶ φεγγεῖν, καὶ ἐκ πινῶν τὰ ἐγκώμια γίγνεται καὶ τὰ
ονειδῆ, ταῦτ' ἐστὶν· ἐχομένων γὰρ τούτων, τὰ ἐναντία του-
τοῖς φανερά· ὁ γὰρ φόβος ἐκ τῶν ἐναντίων ἐστὶ.

Κ Ε Φ Α Λ. ι.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς κατηγορίας, καὶ ἀπολογίας, ἐκ πό-
σων καὶ ποίων ποιεῖσθαι δεῖ τοὺς συλλογισμοὺς ἐχρ-
μενον ἂν εἴη λέγειν· δεῖ δὴ λαβεῖν τρεῖς· ἓν μὲν, πινῶν
καὶ πόσων ἔνεχα ἀδικουσι· δευτέρου δὲ, πῶς αὐτοὶ δια-
κείμενοι· τρίτον δὲ, τοὺς ποίους καὶ πῶς ἔχοντας. Διο-
ερισταμένοι οὖν τὸ ἀδικεῖν, λεγόμεν ἔξης. Ἐστὼ δὴ τὸ ἀδι-
κεῖν, τὸ βλάπτειν ἔχοντα παρὰ τὸν νόμον. νόμος δ' ἐστίν,
ὁ μὲν, ἴδιος· ὁ δὲ, κοινός· λέγω δὲ, ἴδιον μὲν, καθ' ὃν
γεγραμμένον πολιτευομένης· κοινὸν δὲ, ὅσα ἀρχαὶ παρὰ
πασὶν ὁμολογεῖσθαι δοκεῖ. ἔχοντες δὲ ποιοῦσιν, ὅσα εἰδο-
τες, καὶ μὴ ἀναγκαζόμενοι· ὅσα μὲν οὖν ἔχοντες, οὐ παν-
τὰ προαιρουμένοι, ὅσα δὲ προαιρουμένοι, εἰδότες ἅπαντα·
οὐδεὶς γὰρ ὁ προαίρεται, ἀγνοεῖ. δι' ἃ δὲ προαίρουνται
βλάπτειν

βλαπείν και φάυλα ποιεῖν παρὰ τον νομον, κακια ἐστὶ και ἀκρασια· εἰαν γὰρ τινες ἐχῶσι μοχθηρίαν, ἢ μιαν, ἢ πλείους, περὶ δὲ τοῦτο ὁ μοχθηρὸς τυγχάνουσιν ὄντες, και ἀδικοὶ εἰσιν· οἷον ὁ μὲν ἀνέλευθερος, περὶ χρηματῶν· ὁ δ' ἀκολαφτος, περὶ τὰς τοῦ σώματος ἡδύνας· ὁ δὲ μαλακος, περὶ τὰ ῥαθυμῶν· ὁ δὲ δειλος, περὶ τοὺς κινδύνους· τοὺς γὰρ συγκινδυνεύοντας ἐγκαταλιμπανουσι, διὰ τον φόβον· ὁ δὲ φιλοτιμος, διὰ τιμῆν· ὁ δ' οὐδύθυμος, δι' ὀργήν· ὁ δὲ φιλονικος, διὰ νικῆν· ὁ δὲ πικρος, διὰ τιμωρίαν· ὁ δ' ἀφρων, διὰ το ἀπαλαοδῶν πᾶσι το δίκχον και ἀδίκχον· ὁ δ' ἀναίχχυντος, δι' ὀλιγωρίαν δοξῆς· ὁμοίως δὲ και τῶν ἄλλων ἕκαστος, περὶ ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων· ἄλλα περὶ μὲν τούτων, δῖλλον τὰ μὲν, ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀρετὰς εἰρημένων· τὰ δ', ἐκ τῶν περὶ τὰ πᾶσι ῥηθῖσσομένων.

6. Λοιπον δ' εἰπεῖν, τίνος ἕνεκα, και πῶς ἐχόντες ἀδίκχουσι, και πῶς· πῶς τὸν μὲν οὖν διελωμεθα, τινῶν ὀρεζόμενοι, και ποία φευγοντες, ἐγχείρουμεν ἀδίκχιν· δῖλλον γὰρ ὥς τῶ μὲν κατηγροῦντι, ποσα, και ποία τούτων ὑπάρχει τῶ ἀντιδίκχῳ, σκεπτόον, ὧν ἐφιεμένοι πάντες τοὺς πλησίον ἀδίκχουσι· τῶ δ' ἀπολογουμένων, ποία και ποσα τούτων οὐχ ὑπάρχει. Πάντες δὲ πᾶσι τῶν πάντων, τὰ μὲν, οὐ δι' αὐτούς· τὰ δὲ, δι' αὐτούς. τῶν μὲν οὖν μὴ δι' αὐτούς, τὰ μὲν, διὰ τυχὴν πᾶσι τῶν πάντων· τὰ δ', ἐξ ἀναγκῆς· τῶν δ' ἐξ ἀναγκῆς, τὰ μὲν, βίᾳ· τὰ δὲ, φύσει· ὥς πᾶσι ὅσα μὴ δι' αὐτούς πᾶσι τῶν πάντων· τὰ μὲν, ἀπο τυχῆς· τὰ δὲ, φύσει· τὰ δὲ, βίᾳ. Ὅσα δὲ δι' αὐτούς, και ὧν αὐτοὶ αἰτίοι, τὰ μὲν, δι' ἐθος· τὰ δὲ, δι' ὀρεξίν·

ορεξίν· και τα μεν, δια λογιστικην ορεξίν· τα δε, δι' αλα-
γιστον· εσι δε, ἡ μεν βουλευσις, μετὰ λογου ορεξις αγαθου·
ουδεις γαρ βουλεται, ἀλλ' ἡ οἷ, τ' αν οηθειη ειναι αγα-
θου· αλογοι δ' ορεξεις, οργη και επιθυμια· ὥτε παντα ὅσα
πραττουσιν, αναγκη πραττειν δι' αιτιας ἐπ'α, δια τυχην,
δια βιαν, δια φυσιν, δι' εθες, δια λογισμον, δια θυμον,
δι' επιθυμιαν. Το δε προσδιαιρεσθαι καθ' ἡλικιας, η
ἐξεις, η αλλ' αἴτια τα πραττομενα, περλεργοι· ει γαρ
συμβεβηκε τοις νεοις οργιλοις ειναι, η επιθυμητικοις, ου
δια την νεοτηα πραττουσι τα τοιαυτα, αλλα δι' οργην,
και επιθυμιαν· ουδε δια πλουτον και πενιαν, αλλα συμ-
βεβηκε, τοις μεν πνεμοσι, δια την ενδειαν, επιθυμειν χρη-
ματων· τοις δε πλουτοις, δια την ἐξουσιαν, επιθυμειν
των μη αναγκαιων ἡδονων· αλλα πραξουσιν και οὔτοι, ου
δια πλουτον και πενιαν, αλλα δια την επιθυμιαν. ὁ-
μοιως δε και οἱ δικαιοι και οἱ αδικοι, και οἱ αλλοι οἱ λε-
γμενοι κατα τας ἐξεις πραττειν, δια ταυτα παντα
πραξουσιν· η γαρ δια λογισμον, η δια παθος· ἀλλ' οἱ
μεν, δι' ηδη, και παθη χρησται· οἱ δε, δια τ'απαντια.
Συμβαινει μεντοι, ταις μεν τοιαυταις ἐξεσι τα τοιαυτα
ακολουθειν· ταις δε τοιαισδε, τα τοιαδε· ευθες γαρ
ισως, τῷ μεν σωφρονι, δια το σωφρον, δοξα τε και επι-
θυμιαι χρησται επακολουθουσι περὶ των ἡδονων· τῷ δ'
ακολασῳ, αἵ εναντια περὶ των αυτων τουτων. Διο, τας
μεν τοιαυτας διαιρεσεις εατεον· σκεπτεον δε, ποια ποιοις
ειωθεν ἐπεσθαι· ει μεν γαρ λευκος η μελας, η μεγας η
μικρος, ουδεν τελακται των τοιουτων ακολουθειν· ει δε

νεος ἢ πρεσβύτες, ἢ δίκαιος ἢ ἀδίκος, ἤδη διαφέρει· καὶ ὅλως ὅσα τῶν συμβαινόντων ποιεῖ διαφέρειν τὰ ἡδὴ τῶν ἀνθρώπων· οἷον, πλουτεῖν δοκεῖται ἢ πένεσθαι, δίοισι τι καὶ αὐχεῖν ἢ εὐτυχεῖν· τὰυτὰ μὲν οὖν ὑπερὸν ἐρούμεν. νῦν δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐπωμεν πρῶτον.

γ. Ἐπὶ δ', ἀπο τύχης μὲν, τὰ τοιαῦτα γιγνόμενα, ὅσων ἢτε αἰτία ἀορίστος, καὶ μὴ ἐνεκὰ τοῦ γιγνέσθαι· καὶ μῆτε αἰεὶ, μῆτε ὥς ὅτιςπολυ, μῆτε τεταγμένως· διὸλον δ' ἐκ τοῦ ὀρίσμου τῆς τύχης περὶ τούτων. φύσει δὲ, ὅσων ἢτε αἰτία ἐν αἰοῖς, καὶ τεταγμένη· ἢ γὰρ αἰεὶ, ἢ ὥς ἐπίπολυ ὁσαυτίως ἀποβαίνει. τὰ γὰρ πάρα φύσιν οὐδὲν δεῖ ἀκριβολογεῖσθαι, ποτέρα χάλα φύσιν τίνα, ἢ ἀλλήν αἰτίαν γιγνέσθαι· δοξεῖε δ' ἂν καὶ ἡ τύχη, αἰτία εἶναι τῶν τοιούτων. βία δὲ, ὅσα παρ' ἐπιθυμίας, ἢ τοὺς λογισμοὺς γιγνέσθαι δι' αὐτῶν τῶν πρᾶττοντων. ἐθεὶ δὲ, ὅσα διὰ τὸ πολλακίς πεποιθκεναι, ποιοῦσι. διὰ λογισμόν δὲ, τὰ δοκούνια συμφερεῖν ἐκ τῶν εἰρημένων ἀγαθῶν, ἢ ὥς τέλος, ἢ ὥς πρὸς τὸ τέλος, ὅταν διὰ τὸ συμφερον πρᾶττεται· εἴνα γὰρ καὶ οἱ ἀκολαστοὶ συμφερονία πρᾶττουσιν, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ συμφερον, ἀλλὰ δι' ἡδονήν. διὰ θυμὸν δὲ καὶ ὀργήν, τὰ πμωρητικὰ· διαφέρει δὲ πμωρία καὶ κολασίς· ἢ μὲν γὰρ κολασίς, τοῦ παρόντος ἐνεκὰ ἐστίν· ἢ δὲ πμωρία, τοῦ ποιοῦντος, ἵνα ἀποπληρωθῇ· περὶ μὲν οὖν τίνα ἐστὶν ἡ ὀργή, διὸλον ἐσθὶ ἐν τοῖς πᾶσι παθῶν. δι' ἐπιθυμίας δὲ πρᾶττεται, ὅσα φαινέσθαι ἡδέα. ἐστὶ δὲ καὶ τὸ συνηθές, καὶ τὸ ἐθιστὸν ἐν τοῖς ἡδέσι· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν φύσει μὴ ἡδέων, ὅταν ἐθισθῶσιν, ἡδέως ποιοῦσιν. ὥτε συλλαβόντι εἰπεῖν, ὅσα δι'

δι' αὐτοὺς πρᾶττουσιν, ἀπάντα ἐστὶ ἡ ἀγαθὰ ἢ φαυνομένα ἀγαθὰ, ἢ ἡδέα ἢ φαυνομένα ἡδέα.

δ. Ἐπει δ' ὅσα δι' αὐτοὺς, ἔχοντες πρᾶττουσιν· οὐχ ἔχοντες δέ, ὅσα μὴ δι' αὐτοὺς· πάντ' αἰ εἰμὶ ὅσα ἔχοντες πρᾶττουσιν, ἢ ἀγαθὰ ἢ φαυνομένα ἀγαθὰ, ἢ ἡδέα ἢ φαυνομένα ἡδέα. πῆμμι γὰρ καὶ τὴν τῶν χεκῶν, ἢ φαυνομένων χεκῶν, ἢ ἀπαλλαγὴν, ἢ ἀντι μείζονος, ἐλαττονός μείαληψιν, ἐν τοῖς ἀγαθοῖς· αἰρεῖται γὰρ πῶς ἐστὶ καὶ τὴν τῶν λυπῶν, ἢ φαυνομένων, ἢ ἀπαλλαγὴν, ἢ μείαληψιν ἀντὶ μείζονων ἐλαττονῶν, ὥσαυτως ἐν τοῖς ἡδέσι.

Κ Ε Φ Α Λ. ια.

ΛΗΠΤΕΟΝ ἀρχὰ τὰ συμφερόντα καὶ τὰ ἡδέα, πο-
σα καὶ ποῖα. περὶ μὲν οὖν τοῦ συμφερόντος, ἐν τοῖς
συμβουλευτικοῖς εἰρήλαι πρῶτον. περὶ δὲ τοῦ ἡδέος, ἐι-
πόμεν νυν· δεῖ δὲ νομίζειν, ἱκανοὺς εἶναι τοὺς ὅρους, ἐὰν
ὥστε περὶ ἔχρατου, μὴτε ἀσαφείς, μὴτε ἀκριβεῖς. Ὑπο-
κεισθῶ δ' ἡμῖν εἰναι τὴν ἡδονὴν, κινήσιν πῖνα τῆς ψυχῆς, καὶ
χαλασασὶν ἀθροᾶν καὶ αἰσθητὴν εἰς τὴν ὑπαρχούσαν φύσιν·
λυπὴν δέ, τῶναντιον. εἰ δὴ ἐστὶ ἡ ἡδονὴ τὸ τοιοῦτον, δηλοῦν
ὅτι καὶ ἡδὺ ἐστὶ τὸ ποιητικὸν τῆς εἰρημενῆς διαθεσεως· τὸ
δὲ φαρτικόν, ἢ τῆς ἐναντίας χαλασσεως ποιητικόν, λυ-
πηρόν.

6. Αναγκη ουν ἴδν εἶναι· το, τε εἰς το χεῖλα φυσιν ἰε-
 ναί, ὡς ἐπιτοπολυ, καὶ μαλιζα, ὅταν ἀπειληφόλα ἢ τὴν
 εἰαυῶν φυσιν τα χεῖ' αὐλὴν γιγνομενα. καὶ τα εἴη· καὶ γὰρ
 το εἰσισμενον, ὥσπερ πεφυκος ἡδὴ γιγνέται· ὁμοιον γὰρ π
 το εἶς τὴ φυσεῖ· ἐγὼς γὰρ καὶ το πολλακίς τῷ αἰεῖ·
 ἐπὶ δ', ἢ μὲν φυσίς, τοῦ αἰεῖ το δὲ εἶδος, τοῦ πολλακίς.
 καὶ το μὴ βίαιον δὲ· παρὰ φυσιν γὰρ ἢ βία· διὸ αἰ ἀναγ-
 καὶ, λυπτηρον· καὶ ὀρθῶς εἰρηλῆαι·

“Παν γὰρ ἀναγκαιον ὡραγμ' ἀνιερν ἐφυ.

τας δ' ἐπιμελείας, καὶ τας σπουδας, καὶ τας συντονίας,
 λυπτηρας· ἀναγκαια γὰρ καὶ βίαια ταῦτα, εἰ μὴ ἐπι-
 αῶσιν· οὕτω δὲ το εἶς ποιεῖ ἴδν· τα δ' ἐναντία ἡδεα·
 διὸ αἰ ῥαθυμία, καὶ αἰ ἀπονία, καὶ αἰ ἀμελεία, καὶ αἰ
 παιδία, καὶ αἰ ἀναπαυσεῖς, καὶ ὁ ὕπνος, τῶν ἡδεῶν· ου-
 δὲν γὰρ ὡρος ἀναγκὴν τούτων. Καὶ οὐ ἀν ἡ ἐπιθυμία ἐνῇ,
 ἅπαν ἴδν· ἢ γὰρ ἐπιθυμία, τοῦ ἡδεῶς ἐστὶν ὀρεξίς. τῶν δὲ
 ἐπιθυμιῶν, αἰ μὲν, ἀλογοὶ εἰσιν· αἰ δὲ, μέλα λόγου· λε-
 γω δὲ, ἀλογους μὲν, ὅσας μὴ ἐκ τοῦ ὑπολαμβάνειν π ἐπι-
 θυμουσιν· εἰσι δὲ τοιαυταί, ὅσαι λεγόνται εἶναι φυσεῖ, ὥσπερ
 αἰ διὰ τοῦ σωμαίος ὑπαρχουσαι· οἷον, ἡ τροφῆς, διψα καὶ
 πείνα, καὶ καθ' ἕκαστον εἶδος τροφῆς, ἐπιθυμία· καὶ αἰ
 περὶ τα γυντα, καὶ περὶ τα ἀφροδίσια, καὶ ὅλως τα
 ἅπτα, καὶ περὶ ὁσμὴν ευωδίας, καὶ ἀκοὴν, καὶ ὅ·ν. μετὰ
 λόγου δὲ, ὅσαι ἐκ τοῦ πεισθῆναι ἐπιθυμουσι· πολλὰ γὰρ
 καὶ θεασαομαι καὶ κτήσαομαι ἐπιθυμουσιν ἀκουσαντες καὶ
 πεισθεντες. Ἐπει δ' ἐπὶ το ἡδεσθαι ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι π
 νος παῖς· ἢ δὲ φαντασία, ἐστὶν αἰσθησις τίς αἰσθῆναις·

καὶ ν

καὶ τῷ μεμνημένῳ καὶ τῷ ἐλπίζοντι ἀκολουθεῖ φαντα-
σία τις οὐ μεμνηταί, ἢ ἐλπίζει· εἰ δὲ τούτου, δηλὸν ὅτι
καὶ ἡδοναὶ μαλα μεμνημένοις, καὶ ἐλπίζουσιν, ἐπειπερ καὶ
αἰσθησίς· ὥς· αἰαγῇ πάντα τὰ ἡδέα, ἢ ἐν τῷ αἰσθα-
νεσθαι εἶναι παρῶντα, ἢ ἐν τῷ μεμνησθαι γεγενημένα, ἢ ἐν
τῷ ἐλπίζειν μελλοντά· αἰσθανομένη μὲν γὰρ τὰ παρόντα,
μεμνημένη δὲ τὰ γεγενημένα, ἐλπίζουσι δὲ τὰ μελλοντά. τὰ
μὲν οὖν μνημονεύτα, ἡδέα ἐστίν, οὐ μόνον ὅσα ἐν τῷ παρῶντι,
ὅτε παρὴν, ἡδέα ἦν, ἀλλ' ἐνία καὶ οὐχ ἡδέα, ἀν' ἢ ὑπερῶν
καλὸν καὶ ἀγαθὸν τὸ μῆλα τούτο· ὅθεν καὶ τούτ' εἰρήναι,

“ Ἀλλ' ἡδὺ τοι σωθέντα μεμνησθαι πονῶν.

Καί,

“ — μετὰ γὰρ τε καὶ ἀλγῶσι τερπείῃ ἀνὴρ

“ Μνημένος, ὅστις πολλὰ παθεῖ καὶ πολλὰ εὐργῇ.

τούτου δ' αἰτιον, ὅτι ἡδὺ καὶ τὸ μὴ εἶναι κακόν. τὰ δ' ἐν
ἐλπίδι, ὅσα παρῶντα, ἢ εὐφραίνειν, ἢ ὠφελεῖν φαίνεται
μεγάλα, ἢ ἀνεὺ λυπῆς ὠφελεῖν. ὅλως δ', ὅσα παρῶντα
εὐφραίνει, καὶ ἐλπίζοντας καὶ μεμνημένους ὥς ἐπιτοπολύ.
διο καὶ τὸ ὀργίζεσθαι, ἡδὺ· ὥσπερ καὶ Ὀμηρὸς ἐποίησε περὶ
τοῦ θυμοῦ,

“ Ὅτε πολὺ γλυκίων μελιτος χαλαλεῖσθαι μένοιο.

οὐδεὶς γὰρ ὀργίζεται τῷ ἀδυνάτῳ φαινομένῳ πτωχείᾳ τυ-
χεῖν· οὐδὲ τοῖς πολὺ ὑπὲρ αὐτοὺς τῇ δυνάμει, ἢ οὐκ ὀρ-
γίζοντα, ἢ ἥτιον. καὶ ἐν ταῖς πλείστοις ἐπιθυμίαις, ἀκο-
λουθεῖ τις ἡδονή· ἢ γὰρ μεμνημένοι ὥς ἐτυχόν, ἢ ἐλπίζον-
τες ὥς τεύξονται, χαίρουσι τίνα ἡδονήν· οἷον, οἷτ' ἐν τοῖς
πυρετοῖς ἐχόμενοι ταῖς διψαῖς, καὶ μεμνημένοι ὥς ἐπιόν,

καὶ ἐλπίζοντες πιεῖσθαι, χαρῶσι· καὶ οἱ ἐρωῶντες, καὶ δια-
λεχόμενοι, καὶ γραφόντες, καὶ ποιοῦντες αἰεὶ περὶ τοῦ ἐρω-
μένου, χαρῶσιν· ἐν ᾗ πασι γὰρ τοῖς τοιούτοις μεμνημένοι,
οἷον αἰδομένους οἰοῦνται τοῦ ἐρωμένου. καὶ ἀρχὴ δὲ τοῦ
ἐρώτος γίνεσθαι αὕτη πᾶσιν, ὅταν μὴ μόνον παρόντος
χαρῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπόντος μεμνημένοι ἐρῶσι. διὸ καὶ
ὅταν λυπηρὸς γένῃται, τῷ μὴ παρῆναι· καὶ ἐν τοῖς πέν-
θεσι καὶ θρήνοις, ἐγγίνεται τις ἡδονή· ἢ μὲν γὰρ λυπη-
τῇ τῷ μὴ ὑπαρχειν· ἡδονὴ δὲ, ἐν τῷ μεμνησθαι καὶ ὄραν
πῶς ἔκρινον, καὶ ἃ ἐώρατε, καὶ οἷός ην· διὸ καὶ τοῦτ'
εἰρηται,

“Ὡς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐφ’ ἡμέρον ὥστε γοῖο.
καὶ τὸ πικρῆσθαι, ἡδύ· οὐ γὰρ τὸ μὴ τυγχάνειν λυπη-
ρον, τὸ τυγχάνειν ἡδύ· οἱ δ’ ὀργιζόμενοι, λυπῶνται ἀνυ-
περβλητῶς μὴ πικρῶμενοι· ἐλπίζοντες δὲ, χαρῶσι.
Καὶ τὸ νικᾶν ἡδύ, οὐ μόνον τοῖς φιλονεικοῖς, ἀλλὰ πᾶσι·
φαντασία γὰρ ὑπεροχῆς γίνεσθαι, οὐ πάντες ἐχούσιν
ἐπιθυμίας, ἢ ἡρέμα, ἢ μάλλον. ἐπεὶ δὲ τὸ νικᾶν ἡδύ,
ἀνάγκη καὶ τὰς παιδίας ἡδείας εἶναι τὰς μαχητικὰς, καὶ
τὰς αὐλητικὰς, καὶ ἐριστικὰς· πολλακίς γὰρ ἐν αὐταῖς
γίνεσθαι τὸ νικᾶν· καὶ ἀστραγαλισεῖς, καὶ σφαιρίσεις, καὶ
κύβειας, καὶ πέτειας· καὶ περὶ τὰς εἰσπυδασμένας δὲ
παιδίας ὁμοίως· αἱ μὲν γὰρ ἡδεῖαι γίνονται, ἀν τις ἢ
συνήθης· αἱ δ’ ἐνδύς ἡδεῖαι, οἷον κυνηγία, καὶ πᾶσα θη-
ρευτικὴ· ὅπου γὰρ ἀμίλλα, ἐνταῦθα καὶ νικῇ ἐστὶ. διὸ καὶ
ἡ δίχαικη, καὶ ἡ ἐριστικὴ, ἡδεῖαι τοῖς εἰθισμένοις καὶ δυνα-
μένοις. Καὶ τιμὴ καὶ εὐδοξία, τῶν ἡδίστων, διὰ τὸ γί-
νεσθαι

μεῖναι φαίλασαι ἕκαστῳ, ὅτι τοιοῦτος καὶ ἀπαιδαιός. καὶ
 μάλλον ὅταν φῶσιν, οὐς οἰεῖται ἀληθεύειν· τοιοῦτοι δ' οἱ
 ἐγγὺς μάλλον τῶν παρῶν· καὶ οἱ συνηθεῖς, καὶ οἱ γνο-
 ρμοὶ, καὶ οἱ πόλιται, τῶν ἀπώθεν· καὶ οἱ οὔτις, τῶν
 μελλόντων· καὶ οἱ φρονιμοὶ, ἀφρονῶν· καὶ πολλοὶ, ὀλίγων·
 μάλλον γὰρ εἰκὸς ἀληθεύειν τοὺς εἰρημικοὺς, τῶν ἐναντιῶν·
 ἐπεὶ ὧν τις πολὺ καὶ ἀφρονεῖ, ὥσπερ παιδίων ἢ θηρίων, οὐ-
 δὲν μελεῖ τῆς τούτων τιμῆς ἢ τῆς δόξης, αὐτῆς γὰρ τῆς
 δόξης χάριν· ἀλλ' εἶπερ, δι' ἄλλο τι. Καὶ ὁ φιλεῖς τῶν
 ἡδέων· το, τέ γὰρ φιλεῖν, ἡδύ· οὐδεὶς γὰρ φιλεῖνος, ὁ
 μὴ χαίρων οἶνῳ· καὶ το φιλεῖσθαι, ἡδύ· φαντασία γὰρ
 καὶ ἐνταῦθα τοῦ ὑπαρχειν αὐτῷ, το ἀγαθὸν εἶναι, οὐ πάν-
 τες ἐπιθυμοῦσιν οἱ αἰσθανόμενοι· το δὲ φιλεῖσθαι, ἀγα-
 πασθαι ἐστὶν αὐτὸν δι' αὐτόν. καὶ το θαυμάζεσθαι ἡδύ, δι'
 αὐτο το τιμασθαι. καὶ το κολακευεῖν, καὶ ὁ κολαῖ, ἡδύ·
 φαίνομενος γὰρ θαυμαστῆς, καὶ φαίνομενος φίλος ὁ κο-
 λαῖ ἐστὶ. Καὶ το ταῦτα πρᾶττειν πολλὰκις, ἡδύ· το γὰρ
 συνηθεῖς, ἡδύ· ἢν. καὶ το μέλαβαλλειν, ἡδύ· εἰς φύσιν γὰρ
 γίγνεται μεταβαλλεῖν· το γὰρ αὐτο αἰεὶ, ὑπερβολὴν ποιεῖ
 τῆς καθέστησιν ἕξεως· ὅθεν εἰρηται, “μεταβολὴ παιτῶν
 γλυκύ·” διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ διὰ χρόνου ἡδέα ἐστὶ, καὶ
 ἀνθρώποι, καὶ ὡραῖα· μέλαβόλη γὰρ ἐκ τοῦ παρον-
 τος ἐστὶν· ἅμα δὲ καὶ ἀπαινιον, το διὰ χρόνου. Καὶ το
 μαίηταιν, καὶ το θαυμάζειν, ἡδύ, ὥς ἐπιτοπολύ· ἐν μὲν
 γὰρ τῷ θαυμάζειν, το ἐπιθεμεῖν μαθεῖν ἐστὶν· ὥστε το θαυ-
 μαστον, ἐπιθυμητόν· ἐν δὲ τῷ μαίηταιν, εἰς το κατὰ φύ-
 σιν καθίστασθαι. Καὶ το εὐ ποιεῖν, καὶ το εὐ παθεῖν, τῶν
 ἡδέων·

ἡδεων· το μεν γαρ ευ παρειν, τυγχανειν εστι ὧν επιθυμου-
σι· το δε ευ ποιειν, εχειν, και ὑπερεχειν, ὧν αμφοτερων
εφεινται. δια δε το ἡδυ ειναι το ευ ποιητικον, και το
επανορθουν ἡδυ τοις ανθρωποις εστι τους πλησιον, και το τα
ελλειπη επιτελειν. επει δε το μαθηανειν τε ἡδυ, και το
θαυμαζειν, και τα τοιαυτα, αναγκη ἡδεα ειναι, το τε
μεμιμημενον, ὡσπερ γραφικη, και ανδριαντοποιια, και ποιη-
τικη· και παν ὁ αν ευ μεμιμημενον η, και μη η ἡδυ οὐ το
μιμημα· ου γαρ επι τούτῳ χαρει, αλλα συλλογισμος εστιν,
ὅτι τούτο εκεινο· ὥστε μαθηανειν τι συμβαινει. και αἱ πε-
ριπέλαια, και το παρ μικρον σωζεσθαι εκ των κινδυνων·
πάντα γαρ θαυματα ταυτα. και επει το καλα φysin ἡδυ·
τα συγγεινη δε κατα φysin αλληλοις εστι· ἀπάντα τα συγ-
γενη και ὁμοια, ἡδεα ὡς ἐπίσκοπου· οἶον, ανθρωπος αν-
θρωπων, και ἵππος ἵππων, και νεος νεω· ὅθεν και αἱ πα-
ροιμια ειρηνται, “ὡς ἡλιξ ἡλικα τερπει.” και

“ — αiei τον ὁμοιον — και

“ εγνω δε θηρ θηρα· και

“ αiei κολοιος παρ κολοιον·

και ὅσα αλλα τοιαυτα. επει δε το ὁμοιον και το συγγε-
νες ἡδυ ἑαυτῷ ἅπαν, μαλιστα δ' αυτος πρὸς ἑαυτον ἔχα-
τος τούτο πεπονθεν, αναγκη παντας φιλαιτους ειναι, η
μαλλον, η ἥττον· παντα γαρ τα τοιαυτα ὑπαρχει πρὸς
αὐτον μαλιστα. επει δε φιλαυτοι παντες, και τα αὐτων
αναγκη ἡδεα ειναι πασιν· οἶον, εργα, λογους· διο φιλο-
κολακες, ὡς ἐπίσκοπου, και φιλερασται, και φιλοτιμοι,
και φιλοτεκνοι· αὐτων γαρ εργα τα τέκνα· και τα ελλει-

πῃ ἐπιτελεῖν, ἥδ' αὐτῶν γὰρ ἔργον ἡδὴ γίγνεται. Καὶ ἐπεὶ τὸ ἀρχεῖν, ἥδιστον· καὶ τὸ σφον δοκεῖν εἶναι, ἥδ' ἀρχικὸν γὰρ τὸ φρονεῖν· ἐστὶ δὲ ἡ σοφία, πολλῶν καὶ θανμάτων ἐπιστήμη· ἐπὶ, ἐπεὶ φιλοτιμοί, ὥς ἐπίσκοποι, ἀνάγκη καὶ τὸ ἀρχεῖν καὶ τὸ ἐπιτιμᾶν τοῖς πέλας, ἥδ' εἶναι. Καὶ τὸ ἐν ᾧ βέλπτος δοκεῖ αὐτὸς αὐτοῦ, ἐνταυθα διατελεῖν· ὥσπερ καὶ Εὐριπίδης φησὶ,

“ — καὶ πὶ τούτ' ἐπειγέλας,

“ Νεμῶν ἑκάστης ἡμέρας πλείστον μέρος,

“ Ἴν' αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνῃ βέλπτος ὢν.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπεὶ ἡ παιδία, τῶν ἡδέων, καὶ πᾶσαι ἀνεσίς, καὶ ὁ γέλως τῶν ἡδέων· ἀνάγκη δὲ καὶ τὰ γέλοια ἡδέα εἶναι, καὶ ἀνθρώπους, καὶ λόγους, καὶ ἔργα· διωριζαὶ δὲ πᾶσι γέλοιων, χωρὶς ἐν τοῖς περὶ ποικιλικῆς. Περὶ μὲν οὖν ἡδέων εἰρησθῶ ταῦτα· τὰ δὲ λυπηρὰ ἐκ τῶν ἐναντιῶν τούτοις φανερά· ὧν μὲν οὖν ἐνεκὰ ἀδίκουσι, ταῦτ' ἐστὶ.

Κ Ε Φ Α Λ. 16.

ΠΩΣ δὲ ἐχόντες, καὶ πῶς, λεγώμεν νυν· αὐτοὶ μὲν οὖν ὅταν οἴωνται δύνατον εἶναι τὸ πρᾶγμα πρᾶξαι, καὶ ἑαυτοῖς δυνατόν· εἴτε αὖ λαθεῖν πρᾶξαντες· ἢ μὴ λαθόντες, μὴ δοῦναι δίκην· ἢ δοῦναι μὲν, ἀλλ' ἐλαττώσῃ τὴν ζημίαν εἶναι τοῦ κέρδους αὐτοῖς, ἢ ὧν κηδυνταί.

6. Ποία

β. Ποία μὲν οὖν δύναμις φαίνεται, καὶ ποία ἀδύνα-
 τα, ἐν τοῖς ὑτέρον ῥηθῆσεται· κοινὰ γὰρ τῶν μερῶν τῆς
 ῥητορικῆς ταῦτα πάντων. Αὐτοὶ δ' οἰοῦνται δυνατοὶ εἶναι
 μάλιστα ἀζημίωτοι ἀδικεῖν, οἱ εἰπεῖν δυνάμενοι, καὶ οἱ πωρε-
 τικοί, καὶ οἱ ἐμπείροι πολλῶν ἀγῶνων. καὶ εἰς πολυφι-
 λους ὡς· καὶ εἰς πλουσίους· καὶ μάλιστα μὲν, ἀν' αὐτοῖς ὡς
 ἐν τοῖς εἰρημνεύουσιν, οἰοῦνται δυνατοὶ εἶναι· εἰ δὲ μή, καὶ ὅταν ὑπαρ-
 χῶσι τοιοῦτοὶ αὐτοῖς φίλοι, ἢ ὑπηρετῶν, ἢ κοινῶν· διὰ
 γὰρ ταῦτα δυνατοὶ καὶ πρᾶττειν, καὶ λαμβάνειν, καὶ
 μὴ δοῦναι δίκην. καὶ εἰς φίλους ὡς τοῖς ἀδικουμένοις, ἢ
 τοῖς κριταῖς· οἱ μὲν γὰρ φίλοι, ἀφυλακτοὶ τε πρὸς τὸ
 ἀδικεῖσθαι, καὶ πρὸς ἀλλοτρίωσιν, πρὶν ἐπεξελθεῖν· οἱ
 δὲ κριταὶ χαρίζονται, οἷς ἂν φίλοι ὡς, καὶ ὅλως ἀφια-
 σιν, ἢ μεροῖς ζημιουσι. Λαθῆτικοί δὲ εἰσιν, οἷς ἐναντίοι
 τοῖς ἐγκλημασι· οἷον, ἀσθενὲς περὶ αἰκίας, καὶ ὁ πόντος,
 καὶ ὁ αἰχρὸς περὶ μοιχείας. καὶ τὰ λοιπὰ ἐν φανεροῖς καὶ
 ἐν ὀφθαλμοῖς· ἀφυλακτὰ γὰρ, διὰ τὸ ὅλως μηδεὶς αὖ
 οἰεῖσθαι. καὶ τὰ τῆλικαυτὰ, καὶ τὰ τοιαυτὰ, ἃ μηδεὶς
 εἰς· ἀφυλακτὰ γὰρ καὶ ταῦτα· πάντες γὰρ τὰ εἰωθό-
 τα, ὥσπερ ἀρρώστηματα φυλάττονται, καὶ τὰ ἀδικήματα·
 ὁ δὲ μηδεὶς πῶς ἠρώσῃσιν, οὐδεὶς εὐλαβείται. καὶ οἷς μη-
 δεὶς ἐχθρὸς, ἢ πολλοὶ· οἱ μὲν γὰρ, οἰοῦνται λησῆναι, διὰ τὸ
 μὴ φυλάττεσθαι· οἱ δὲ, λαμβάνουσι τε διὰ τὸ μὴ δοκεῖν
 αὐτῶν ἐπιχειρησάτω φυλάττεσθαι· καὶ διὰ τὸ ἀπολογιστὴν εἶναι,
 ὅτι οὐκ ἂν ἐνεχθῆσιν. καὶ οἷς ὑπάρχει κρυψίς, ἢ τροπὸς,
 ἢ τοπὸς, ἢ διαθεσις εὐπορος. Καὶ ὅσοις μὴ λαθοῦσιν, ἐστὶ
 διάσις δίκης, ἢ ἀναβολὴ χρόνου, ἢ διαφθορὰ κειμένων.

Καί.

Και οἷς, εἰ γένηται ζήμια, ἐστὶ διασῆς τῆς ἐκπτώσεως, ἡ ἀναβολὴ χρόνιος, ἡ δὲ ἀπορία μηδὲν ἔξει, ὃ, τι ἀπολεσέι. καὶ οἷς, τὰ μὲν κέρδη φανερά, ἡ μεγάλα, ἡ ἐγγύς· αἱ δὲ ζήμια, ἡ μακροί, ἡ ἀφανείς, ἡ πόρρω. καὶ ὧς μὴ ἐστὶ τιμωρία ἰσὴ τῇ ὠφελείᾳ, οἷον δοκεῖ εἶναι ἡ τυραννίς. καὶ ὅσοις, τὰ μὲν ἀδικημάτων, λημμάτων· αἱ δὲ ζήμια, οὐκ ἔστι μόνον· καὶ οἷς τούναντιοι, τὰ μὲν ἀδικημάτων εἰς ἐπαινον τινά, οἷον εἰ συνέβη ἅμα τιμωρησάσθαι ὑπὲρ πατρὸς ἡ μητρὸς, ὥσπερ Ζηνοῦ· αἱ δὲ ζήμια, εἰς χρημάτων, ἡ φυγῆς, ἡ τοιούτων π' ἀμφοτέρω γὰρ ἀδικαυσι καὶ ἀμφοτέρως ἐχόντες, πλην οὐχ οἱ αὐτοί, ἀλλ' οἱ ἐναντιοὶ τοῖς ἡθέσι. Καὶ οἱ πολλακίς ἡ λεληθότες, ἡ μὴ ἐξημώμενοι· καὶ οἱ πολλακίς ἀποτέτυχκοτες· εἰσι γὰρ τινες καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πολέμοις, οἷον ἀναμαχάσθαι. καὶ οἷς ἀν' ἀπαραχρημα ἡ τὸ ἡδύ, τὸ δὲ λυπηρὸν ὑπερ· ἡ τὸ κέρδος, ἡ δὲ ζήμια ὑπερ· οἱ γὰρ ἀκρατεῖς, τοιούτοι· ἐστὶ δ' ἀκρασία περὶ πάντα ὅσων ὀρεγόνται· καὶ οἷς ἀν' τούναντιον, τὸ μὲν λυπηρὸν ἡδὴ ἡ, ἡ ἡ ζήμια· τὸ δὲ ἡδύ, καὶ ὠφελιμὸν, ὑτέρα καὶ χρονιωτέρα· οἱ γὰρ ἐγκρατεῖς καὶ φρονιμώτεροι, τὰ τοιαῦτα διώκουσι. καὶ οἷς ἀν' εὐδελχεται διὰ τυχὴν δόξαι πρᾶξαι, ἡ δὲ ἀναγκὴν, ἡ διὰ φύσιν, ἡ δὲ ἐθὺς· καὶ ὅλως ἁμαρτεῖν, ἀλλὰ μὴ ἀδικεῖν. καὶ οἷς ἀν' ἡ τοῦ ἐπεικούς τυχῆν. καὶ ὅσοι ἀν' εὐδελχεται ὥς· διχῶς δὲ εἰσι εὐδελχεται· ἡ γὰρ ὥς ἀναγκάσιου, ὥσπερ οἱ πένητες· ἡ ὥς ὑπερβολῆς, ὥσπερ οἱ πλουσιοί. καὶ οἱ σφοδρὰ εὐδοκίμου- τέες, καὶ οἱ σφοδρὰ ἀδοξούντες· οἱ μὲν, ὥς οὐ δόξοντες· οἱ

Η

δε,

δε, ὥς οὐδὲν μάλλον ἀδοξούντες. αὐτοὶ μὲν οὖν οὕτως ἐχόν-
τες, ἐπιχειροῦσιν.

Κ Ε Φ Α Λ. ιγ.

ΑΔΙΚΟΥΣΙ δὲ τοὺς τοιοῦτους, καὶ τὰ τοιαῦτα·
τοὺς ἐχόντας ὧν αὐτοὶ εὐδεις, ἢ εἰς τὰ ἀναγκαια,
ἢ εἰς ὑπερβολὴν, ἢ εἰς ἀπολαυσιν. Καὶ τοὺς πόρρω, καὶ
τοὺς ἐγγύς· πῶν μὲν γάρ, ἢ ληΐς ταχέα· πῶν δὲ, ἢ
πρωεῖα βραδεία· οἷον, οἱ συλῶντες τοὺς Καρχηδονίους.
Καὶ τοὺς μὴ εὐλαβεῖς, μὴδὲ φυλακτικούς, ἀλλὰ πτευ-
τικούς· ῥάδιον γὰρ πάντας λαθεῖν. καὶ τοὺς ῥαθυμούντας·
ἐπιμελούς γὰρ τὸ ἐπεξελθεῖν. καὶ τοὺς αἰσχυντήλους· οὐ
γὰρ μαχητικοὶ περὶ κερδούς. καὶ τοὺς ὑπο πολλῶν ἀδικη-
θέντας, καὶ μὴ ἐπεξελθόντας, ὥς ὄντας, κατὰ τὴν παροι-
μίαν, τούτους, Μυστῶν λείαν. Καὶ οὓς μὴδὲ πώποτε, καὶ
οὓς πολλάκις· ἀμφοτέροι γὰρ ἀφυλακτοί· οἱ μὲν, ὥς οὐ-
δέποτε· οἱ δὲ, ὥς οὐκ ἀν ἐπὶ. Καὶ τοὺς διαβέβλημένους· ἢ
ευδιάβολους· οἱ τοιοῦτοί γάρ, οὔτε παραινεῦνται, φόβου-
μενοὶ τοὺς κρείττους· οὔτε δυνάμει πείθονται, ὧν οἱ μίσουμένοι
καὶ φθονοῦμενοί εἰσι. Καὶ πρὸς οὓς ἐχουσι πρῶτασιν, ἢ
πρωτογόνων, ἢ αὐτῶν, ἢ φίλων, ἢ ποιησάντων κακῶς, ἢ μελ-
λησάντων, ἢ αὐτοὺς, ἢ πρωτογόνους, ἢ ὧν κηδεῖσθαι· ὥσπερ
γὰρ ἡ παροιμία, “πρωφασέως δέεται μόνον ἢ πόνηρια.”
Καὶ τοὺς ἐχθρούς, καὶ τοὺς φίλους· τοὺς μὲν γὰρ, ῥάδιον·
τοὺς

τους δ', ἡδύ. Καὶ τοὺς ἀφίλους· καὶ τοὺς μὴ δεινούς εἰ-
 πειν, ἢ πρᾶξι· ἢ γὰρ οὐκ ἐγχειρῶσιν ἐπεξίεσθαι, ἢ χα-
 ταλάττονται, ἢ οὐδὲν περαινουσι. καὶ οἷς μὴ λυσitteλει
 διατρίβειν ἐπιτηρῶσιν ἢ δίκην, ἢ ἐκπῶσιν, οἷον οἱ ξένοι καὶ
 αὐτουργοί· ἐπὶ μικρῷ τε γὰρ διαλύνονται, καὶ ῥᾶδιως οἱ
 τοιοῦτοι καταπαύονται. Καὶ τοὺς πολλὰ ἡδίκηκούς, ἢ
 τοιαῦτα οἷα ἀδικούσιν· ἐγὼς γὰρ τι δοκεῖ τοῦ μὴ ἀδικεῖν
 εἶναι, ὅταν τι τοιοῦτον ἀδικῇ τις, οἷον εἰωθεὶ καὶ αὐτὸς
 ἀδικεῖν· λέγω δ', οἷον εἰ τις τὸν εἰωθότα ὑβρίζειν αἰκί-
 σαιτο. καὶ τοὺς ἢ πεποιηκούς κακῶς, ἢ βουληθέντας, ἢ
 βουλευμένους, ἢ ποιήσαντας· ἐχὼς γὰρ καὶ τὸ ἡδύ καὶ τὸ
 χαλόν· καὶ ἐγὼς τοῦτο τοῦ μὴ ἀδικεῖν φαίνεται. Καὶ οἷς
 χαλονται ἢ φίλοις, ἢ θαυμάζομένοις, ἢ ἐρωμένοις, ἢ κυ-
 είοις, ἢ ὅλως πρὸς οὓς ζῶσιν αὐτοί, καὶ πρὸς οὓς ἐστὶν
 ἐπεικείας τύχην. Καὶ οἷς αὖ ἐγκληληκοτές ᾧσι, καὶ προ-
 διακεχωρηκοτές· καὶ γὰρ ταῖα τοιαῦτα, ἐγὼς τοῦ μὴ ἀδι-
 κεῖν φαίνεται· οἷον, Καλλιππὸς ἐποίησε τὰ περὶ Διῶνα.
 Καὶ τοὺς ὑπ' ἄλλων μελλόντας, ἀν μὴ αὐτοί, ᾧς οὐκετι
 ἐνδέχοντα βουλευσάσθαι· ᾧσπερ λέγεται Αἰνεσιδῆμος Γε-
 λωνὶ πεινῆσαι κοτταβία ἀνδραποδιστάμενῳ, ὅτι ἐφθασεν,
 ᾧς καὶ αὐτὸς μελλῶν. Καὶ οὓς ἀδικήσαντες δυνήσονται
 πολλὰ δίκαια πράττειν, ᾧς ῥᾶδιως ἰασόμενοι· ᾧσπερ εἶπεν
 Ἰάσων ὁ Θετταλὸς, δεῖν ἀδικεῖν ἐν ἡμῶν ὅπως δύνῃται καὶ
 δίκαια πολλὰ ποιεῖν.

β. καὶ ἅ πάντες ἢ πολλοὶ ἀδικεῖν εἰωθασί· συγγί-
 μους γὰρ οἰοντάς πευξέσθαι. Καὶ τὰ ῥᾶδια κρυφαί· τοι-
 αῦτα δ', ὅσα ἢ ταχὺ ἀναλίσκονται, οἷον τὰ ἐδωδία· ἢ

τα ευμεταβλητά, η ὀχημασιν, η χρωμασιν, η πρᾶσεσιν· η
 ἄ πολλαχού αφαισῶν ευπόρον· τοιαυτα δε τα ευβαστα-
 τα, και ει μικροισ τοποισ αφαιζόμενα· και οἷς αδιαφο-
 ρα και ὁμοια πολλα προϋπηρε τῶ αδικουντι. Και ὅσα
 αιχυνονται λεγειν οἱ αδικηδεντες· οἷον γυναικων οἰκειων ὕ-
 βρεις, η εις αὐτους, η εις ἑῖς. Και ὅσα φιλοδικειν δοξειεν
 αν ὁ επεξιαν· τοιαυτα δε τα τε μικρα, και εφ' οἷς
 συγνώμη. Ως μεν ουν εχοντες αδικουσι, και ποια, και
 ποιους, και δια τι, χεδον ταυτα εἴη.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΔ.

ΤΑ δ' αδικηματα παντα και τα δικαιώματα διε-
 λωμεν, αρξάμενοι τῷ πρώτῳ εντευθεν. ὠρισται δη τα
 δικαια και τα αδικα, πρὸς τε νομους δυο, και πρὸς
 οὓς εἴη, διχως. Λέγω δε νομον, τον μεν, ιδιον· τον δε,
 κοινον· ιδιον μεν, τον ἐκάστοις ὠρισμενον πρὸς αὐτούς· και
 τούτων, τον μεν, αγραφον· τον δε, γεγραμμενον. κοινον δε,
 τον κατὰ φύσιν· εἴη γαρ, ὁ μανιευνεται τι πάντες, φύσει
 κοινον δικαιον καὶ αδικον, καὶ μηδεμια κοινωνια πρὸς αλ-
 ληλους η, μηδε συνθηκὴ· οἷον καὶ ἡ Σοφοκλεους Αντι-
 γονη φανεται λεγουσα, ὅτι δικαιοι απειρημενον θαψαι τον
 Πολυνεικην, ὡς φύσει ον τούτο δικαιοι·

“ Ου γαρ τι νυν τι κ' αχθες, ἀλλ' αἰ πόλε,

“ Ζη τούτο, κ' οὐδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτου φανῇ.

καὶ ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει περὶ τοῦ μὴ κτείνειν τὸ ἐμψυχόν· τοῦτο γάρ, οὐ τίσι μὲν δίκαιον, τίσι δὲ οὐ δίκαιον·

“ Ἀλλὰ το μὲν πάντων νομμοί, διὰ τ’ ἐνυμμεδονίος

“ Αἰθῆρος ἠεκέως τετάται, διὰ τ’ ἀπλετοῦ αὐγῆς.

καὶ ὡς λέγει ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ Ἀλκιδάμας. Πρὸς οὓς δὲ διαίρειται, δίχως διαίρειται· ἢ γὰρ πρὸς τὸ κοινόν, ἢ πρὸς ἓνα τῶν κοινωγόντων, ἃ δὲ πρῶτον καὶ μὴ πρῶτον· διο καὶ τὰ ἀδικήματα καὶ τὰ δικαίωματα δίχως ἐστὶ ἀδικεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν· ἢ γὰρ πρὸς ἓνα ὀρίσμετον, ἢ πρὸς τὸ κοινόν· ὁ γὰρ μοιχεύων καὶ τυπῆων, ἀδικεῖ πᾶσι τῶν ὀρίσμετων· ὁ δὲ μὴ στρατευόμενος, τὸ κοινόν.

6. Ἀπαντῶν δὴ πῶν ἀδικημάτων διηρημένων, καὶ τῶν μὲν, ὄντων πρὸς τὸ κοινόν· τῶν δὲ, πρὸς ἄλλον καὶ πρὸς ἄλλους· ἀναλαβοῦντες τι ἐστὶ τὸ ἀδικεῖσθαι, λεγόμενα ταῦτα λοιπὰ. ἐστὶ δὴ τὸ ἀδικεῖσθαι, τὸ ὑπὸ ἑκόντος τὰ ἀδικεῖ παθεῖν· τὸ γὰρ ἀδικεῖν, ὀρίσθαι πρὸς ἑτέρον, ἑκούσιον εἶναι. ἐπεὶ δ’ ἀνάγκη τὸν ἀδικουμένον βλαπτεῖσθαι, καὶ ἀκούσιως βλαπτεῖσθαι· αἱ μὲν βλάβαι, ἐκ τῶν πρῶτερων φανερὰ εἰσι· τὰ γὰρ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ διηρήσθαι καὶ αὐτὰ πρῶτον, καὶ τὰ ἑκούσια δὲ, ὅτι ἐστὶ ὅσα εἰδοῦντες ὡς ἀνάγκη πάντα τὰ ἐγκλήματα, ἢ πρὸς τὸ κοινόν, ἢ πρὸς τὸ ἴδιον εἶναι· ἢ καὶ ἀγνοούντος, ἢ ἀκόντος, ἢ ἑκόντος καὶ εἰδόντος· καὶ τούτων, τὰ μὲν, πρῶτερον· τὰ δὲ, διὰ πάτος· περὶ μὲν οὖν θυμοῦ ῥηθῆσθαι ἐν τοῖς περὶ τὰ πάθος· ποῖα δὲ προαιρουμένη, καὶ πῶς ἐχόντες, εἰρηλατῶτερον. ἐπεὶ δὲ ὁμολογούντες πολλὰς πεπραχέναι, ἢ τὸ ἐπι-
 γράμμα

γραμμα οὐχ ὁμολογούσιν, ἢ περὶ ὃ το ἐπιγρᾶμμα· οἷον
 λαβεῖν μὲν, ἀλλ' οὐ κλεψαί· καὶ παταξαι πρῶτον,
 ἀλλ' οὐχ ὑβρίσαι· καὶ συγνεσθαι μὲν, ἀλλ' οὐ μοιχευ-
 σαί· ἢ κλεψαί, ἀλλ' οὐχ ἱεροσυλησαι (οὐ γὰρ θεοῦ τι)
 ἢ ἐπεργασασθαι μὲν, ἀλλ' οὐ δημοσιαν· ἢ διειλεχθαι μὲν
 τοῖς πολεμίοις, ἀλλ' οὐ προδίδδαι· διὰ ταῦτα δέοι αὖ
 καὶ περὶ τούτων διορισθαι, τι κλοπῇ, τι ὑβρί, τι μοι-
 χείᾳ· ὅπως εἴαν τε ὑπαρχεῖν, εἴαν τε μὴ ὑπαρχεῖν βου-
 λόμεθα δεικνύναι, ἐχόμεν ἐμφανίζειν τὸ δίκαιον. Ἐπὶ δὲ
 πάντα τὰ τοιαῦτα, περὶ τοῦ ἀδίκου εἶναι καὶ φάυλον, ἢ
 μὴ ἀδίκον, ἢ ἀμφισβητήσις· ἐν γὰρ τῇ προαίρεσει ἐστὶν ἢ
 μοχθηρία καὶ τὸ ἀδικεῖν· τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν ονομαζόντων
 προσσημαίνει τὴν προαίρεσιν· οἷον ὑβρί, καὶ κλοπῇ· οὐ γὰρ
 εἰ ἐπαλάξε, πάντως ὑβρίσεν· ἀλλ' εἰ ἐνεχεν τοῦ, οἷον τοῦ
 ἀπιασθαι ἐκείνου, ἢ αὐτὸς ἡσθῆναι· οὐδὲ πάντως, εἰ λα-
 βρά ἐλάβεν, ἐκλεψεν· ἀλλ' εἰ ἐπὶ βλάβῃ ἐκλεψέ, καὶ
 σφίερισμῳ ἑαυτοῦ· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐχει,
 ὥσπερ καὶ περὶ τούτων.

γ. Ἐπεὶ δὲ τῶν δίκων καὶ τῶν ἀδίκων ἦν δύο εἶδη·
 τὰ μὲν γὰρ, γρᾶμμενα· τὰ δὲ, ἀγραφα· περὶ ὧν μὲν
 οἱ νομοὶ ἀγορεύουσιν, εἰρηται. Τῶν δὲ ἀγραφῶν, δύο ἐστὶν
 εἶδη· ταῦτα δ' ἐστὶ, τὰ μὲν, καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς καὶ
 κακίας, ἐφ' οἷς οἰεῖσθαι καὶ ἐπαμνοί, ἀτιμαὶ καὶ τιμῆ, καὶ
 δαρεαί· οἷον, τὸ χάριν εἶναι τῷ ποιησαντι εὖ, καὶ ἀντεῦ-
 ποιεῖν τὸν εὖ ποιησάντα, καὶ βοηθητικὸν εἶναι τοῖς φίλοις,
 καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. τὰ δὲ, τοῦ ἰδίου νομοῦ καὶ γρ-
 ᾶμμενου ἐλλείμμα· τὸ γὰρ ἐπεικές, δοκεῖ δίκαιον εἶναι·

ἐστὶ δὲ ἐπιεικές, τὸ παρὰ τοῦ γεγραμμένου νομοῦ δίκαιον. συμβαίνει δὲ τούτο, τὰ μὲν, ἀκούων· τὰ δὲ, ἔκοντων τῶν νομοθετῶν· ἀκούων μὲν, ὅταν λάθῃ· ἔκοντων δὲ, ὅταν μὴ δυνάμει διορῆσαι· ἀλλ' ἀναγκασίῳ μὲν ἢ καθόλου εἰπεῖν, μὴ ἢ δὲ, ἀλλ' ὥς ἐπιπολύ. καὶ ὅσα μὴ ῥαδίου διορῆσαι δι' ἀπειρίαν· οἷον, τὸ τῶσαι σιδήρῳ, καὶ πηλίκῳ, καὶ ποίῳ τινί· ὑπολείποι γὰρ δὴ ὁ αἰὼν διαριθμουτάς. ἀν οὖν ἡ ἀδιορίστον, δεῖ δὲ νομοθετῆσαι, ἀνάγκη ἀπλῶς εἰπεῖν· ὥστε καὶ δακτυλίον ἔχον, ἐπαρῆσαι τὴν χεῖρα, ἢ παλαῆξῃ, καὶ αὖ μὲν τὸν γεγραμμένον νομόν, εἰσχος ἐστὶ καὶ ἀδίκει· καὶ αὖ δὲ τὸ ἀληθές, οὐκ ἀδίκει· καὶ τὸ ἐπιεικές τούτο ἐστίν·

δ. Εἰ δ' ἐστὶ τὸ εἰρημένον ἐπιεικές, φανερόν ποία ἐστὶ τὰ ἐπιεικῆ καὶ οὐκ ἐπιεικῆ, καὶ ποιοὶ οὐκ ἐπιεικεῖς ἄνθρωποι. ἐφ' οἷς τε γὰρ δεῖ συγνώμην ἔχειν, ἐπιεικῆ ταῦτα. Καὶ τὸ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ ἀδικήματα μὴ τοῦ ἴσου αἰετοῦν, μὴδὲ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ αὐτυχήματα· ἐστὶ δὲ αὐτυχήματα μὲν, ὅσα παρὰ λόγον, καὶ μὴ ἀπο μόχθου· ἁμαρτήματα δὲ, ὅσα μὴ παρὰ λόγον, καὶ μὴ ἀπο πονηρίας· ἀδικήματα δὲ, ὅσα μὴ παρὰ λόγον, ἀπο πονηρίας δὲ ἐστὶ· τὰ γὰρ δι' ἐπιθυμίαν, ἀπο πονηρίας. Καὶ τὸ τοῖς ἀνθρώποις συγνώσκων, ἐπιεικές. Καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸν νόμον, ἀλλὰ πρὸς τὸν νομοθέτη σκοπεῖν· καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὴν διανοίαν τοῦ νομοθέτου σκοπεῖν. Καὶ μὴ πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν προαίρεσιν. Καὶ μὴ πρὸς τὸ μέγεθος, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅλον. μὴδὲ ποῖος τις νῦν, ἀλλὰ ποῖος τις ἦν αἰεὶ, ἢ ὥς

επιτοποῦν. Καὶ τὸ μνημονεύειν πολλοὶ ἂν ἐπαθεῖν ἀγα-
θῶν, ἢ κακῶν. καὶ ἀγαθῶν ἂν ἐπαθεῖ πολλοὶ, ἢ ἐποιοῦν.
καὶ τὸ ἀνεχέσθαι ἀδίκουμένου. Καὶ τὸ πολλοὶ λόγῳ ἐθε-
λεῖν κτενεσθαι, ἢ ἐργῳ. καὶ τὸ εἰς διαίταν πολλοὶ, ἢ εἰς
δικὴν βουλευσθαι ἰέναι· ὁ γὰρ διαίτητης, τὸ ἐπιεικὲς ὄρεῖ·
ὁ δὲ δικαστὴς, τὸν νόμον· καὶ τούτου ἕνεκα διαίτητης εὐ-
ρεθῇ, ὅπως τὸ ἐπιεικὲς ἰσχύῃ. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐπιεικῶν
διωρισθὼν τὸν τρόπον τούτον.

Κ Ε Φ Α Λ. ιε.

ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ δὲ μείζονα, ὅσα ἂν ἀπὸ μείζο-
νος ἢ ἀδικίας· διὸ καὶ τὰ ελαττωτά, μέγιστα· οἷον ὁ
Μελανώπου Καλλιστράτος κατηγορεῖ, ὅτι παρελογισατὸ
τρεῖς ἡμιώβελια ἱέρα τοὺς ναοποιούς· ἐπὶ δικαιοσύνης δὲ,
τοῦναντιον· ἐπὶ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ ὑπερέχειν τῇ δυνάμει· ὁ
γὰρ τρεῖς ἱέρα ἡμιώβελια κλέψας, καὶ ὅπου ἀδικήσῃν.
ὅτε μὲν δὴ οὕτω τὸ μείζων, ὅτε δὲ ἐκ τοῦ βλαβέως κρι-
νεται. Καὶ οὐ μὴ ἐστὶν ἰσὴ πῦμαρ, ἀλλὰ πᾶσαι ἐλαττώων.
καὶ οὐ μὴ ἐστὶν ἰσὴς· χαλεπὸν γὰρ καὶ ἀδύνατον. καὶ οὐ
μὴ ἐπὶ δικὴν λαβεῖν τὸν παθόντα· ἀνάλον γὰρ· ἢ γὰρ δικὴ
καὶ κολασίς, ἰσὴς. καὶ εἰ ὁ παθὼν, καὶ εἰ ὁ ἀδικήσας αὐ-
τὸς αὐτὸν μεγαλῶς ἐκολάσῃ· ἐπὶ γὰρ μείζονι ὁ ποιήσας
δικαίως κολασθῆναι· οἷον, Σοφοκλῆς ὑπὲρ Εὐκτῆμονος
συνηγρῶν, ἐπεὶ ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ὕβρισθαι, οὐ τιμῆσθαι
εἶπεν

ΤΕΧΝΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ. α. 65

εφη ελαττονος, η ου ο παθων επιμνησεν εαυτον. Καμ ο μο-
νος, η ωρτος, η μετ' ολιγων πεποιηκε. και το πολλα-
κισ το αυτο αμαρτανειν, μεγα. και δι' ο αν ζητηδη και
ευρεδη τα κωλυοντα και ζημιουντα· οιον, εν Αργει ζημι-
ουσι, δι' ον αν νομος τεδη, και δι' ους το δεσμοωτηριον φκο-
δομηδη. Καμ το θμειωδιστερον αδικημα, μειζον. και το εκ
ωρτοιας μαλλον. και ο οι ακουοντες φοβουνται μαλλον η
ελευσι. Καμ τα μεν ρητορικα επι τοιαυτα, οπι πολλα αη-
ρηκε δικαια, η υπερβεβηκεν· οιον, ορκους, δεξιας, πισεις,
επιταμιας· πολλων γαρ αδικηματων υπεροχη. και το εν-
ταυθα, ου κολαζονται οι αδικουντες· οπερ ποιουσιν οι ψευ-
δομαρτυρες· που γαρ ουκ αν αδικησειεν, ει γε και εν τω
δικαστηριω. Καμ εφ' οis αιοχυνη μαλιστα, και ει τουτον υφ'
ου ευ πεπονθε· πλειω γαρ αδικει, οπι τε χακως ποιοι, και
οπι ουκ ευ. Καμ ο παρ τα αγραφα δικαα· αμεινοτος γαρ,
μη δι' αναγκην δικαιον ειναι· τα μεν ουν γηραμμενα, εξ
αναγκης· τα δε αγραφα, ου. αλλον δε προσπον, ει παρα
τα γηραμμενα· ο γαρ τα φοβερα αδικων, και τα επιζη-
μα, και τα μη επιζημα αδικησειεν αν. Περι μεν ουν
αδικηματος μειζονος, και ελαττονος, ειρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. 17.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν ἀτεχνῶν καλούμενων πίστεων, ἔχοντων
ἐστὶ τῶν εἰρημένων ἐπιδραμεν· ἰδίαι γὰρ αὐταὶ τῶν
δικαιῶν· εἰσι δὲ πέντε τὸν αἰθμον, νομοὶ, μαρτυρεῖς,
συνθήκαι, βασανοὶ, ὄρκος.

6. Πρῶτον μὲν οὖν εἰπώμεν περὶ νόμων, πῶς χρῆ-
στον καὶ ὠροτρεπόντα καὶ ἀποτρεπόντα, καὶ κατηγροῦντα
καὶ ἀπολογούμενον· φανερόν γάρ, ὅτι, εἰ μὲν ἐναντίος
ἢ ὁ γεγραμμένος τῷ πρᾶγμα· τῷ κοινῷ νόμῳ χρῆστον,
καὶ τοῖς ἐπιεικέσιν, ὥς δικαιοτέρεῖς. καὶ ὅτι τῇ γνώμῃ τῇ
αἰσῇ, τοῦτ' ἐστὶ, τὸ μὴ παντελῶς χρῆσθαι τοῖς γεγραμ-
μένοις. καὶ ὅτι, τὸ μὲν ἐπιεικὲς αἰ μένει, καὶ οὐδέποτε
μεταβάλλει, οὐδ' ὁ κοινός· χάρις φύσιν γὰρ ἐστὶ· οἱ δὲ γε-
γραμμένοι, πολλάκις· ὅθεν εἰρηται ἐν τῇ τοῦ Σοφοκλέους
Ἀντιγόῃ· ἀπολογεῖται γάρ, ὅτι ἐπράξε παρὰ τοῦ τοῦ
Κρέοντος νόμου, ἀλλ' οὐ παρὰ τὸν ἀρχαῖον·

“Οὐ γὰρ τι νυνγὲ κα'χθες, ἀλλ' αἰεὶ ὥστε.

“Τούτων ἐγὼ οὐκ ἐμελλον ἀνδρὸς οὐδένος —
καὶ ὅτι τὸ δικαῖον ἐστὶ ἀληθές τι καὶ συμφερόν, ἀλλ' οὐ
τὸ δοκουν· ὥς οὐ νόμος, ὁ γεγραμμένος· οὐ γὰρ ποιεῖ τὸ
ἐρῶν τὸ τοῦ νόμου. καὶ ὅτι ὡς περ ἀργυρογνῶμων ὁ κριτής
ἐστὶν, ὅπως διακρίνῃ τὸ κισθῆλον δικαῖον, καὶ τὸ ἀληθές.
καὶ ὅτι βέλπιος ἀνδρὸς τὸ τοῖς ἀρχαίοις ἢ τοῖς γεγραμ-
μένοις

μενοις χρῆσθαι, καὶ ἐμμενεῖν. καὶ εἰπὺν ἐναντίος νόμῳ εὐδοκίμουντι, ἢ καὶ αὐτὸς αὐτῷ, οἷον ἐνιοτε, ὃ μὲν κέλευει κυρία εἶναι, ἀπὲρ ἀν συνθῶνται· ὃ δ', ἀπαγορεύει μὴ συνπιθεῖσθαι παρὰ τὸν νόμον. καὶ εἰ ἀμφιβολός, ὥστε φρεσὶν καὶ ὄραν ἐφ' ὅποτεραν τὴν ἀγωγὴν, ἢ τὸ δίκαιον ἐφαρμοσέι, ἢ τὸ συμφέρον, εἴτα τούτῳ χρῆσθαι. καὶ εἰ, τὰ μὲν πρᾶγμα ἰσχυρὰ ἐφ' οἷς ἐτέθη ὁ νόμος, μήκετι μένει, ὃ δὲ νόμος· πειρατέον τούτο δηλοῦν, καὶ μαχεῖσθαι ταύτῃ πρὸς αὐτόν. Ἐὰν δὲ ὁ γεγραμμένος ἢ πρὸς τὸ πρᾶγμα, τότε γνώμη τῇ ἀρίστῃ λεκτέον ἐστίν, ὅτι οὐ τοῦ παρὰ τὸν νόμον ἐνεχὰ δικάζειν ἐστίν, ἀλλ' ἵνα, ἐὰν ἀγνοήσῃ ὃ, τί λέγει ὁ νόμος, μὴ ἐπιόρχῃ. καὶ ὅτι οὐ τὸ ἀπλῶς ἀγαθὸν αἰρεῖται οὐδεὶς, ἀλλὰ τὸ αὐτῷ. καὶ ὅτι οὐδὲν διαφέρει, ἢ μὴ κείσθαι ἢ μὴ χρῆσθαι. καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἀλλαῖς τεχναῖς, οὐ λυσιτελεῖ παρὰ σοφίζεσθαι παρὰ τὸν ἰατρὸν· οὐ γὰρ τούτουτον βλάπτει ἢ ἁμαρτία τοῦ ἰατροῦ, ὅσον τὸ ἐθιζέσθαι ἀπειθεῖν τῷ ἀρχόντι· καὶ ὅτι τὸ τῶν νόμων σφωτερόν ζητεῖν εἶναι, τούτ' ἐστίν ὃ ἐν τοῖς ἐπαινούμενοις νόμοις ἀπαγορεύεται. Καὶ περὶ μὲν τῶν νόμων, οὕτω διωρισθῶ.

γ. Περὶ δὲ μαρτυρῶν, μαρτυρὲς εἰσι διπλοὶ, οἱ μὲν, παλαιοί· οἱ δὲ, πρόσφατοι· καὶ τούτων, οἱ μὲν μετεχόντες τοῦ κινδύνου· οἱ δ', ἐκτός. Λέγω δὲ παλαιούς μὲν, τοὺς τε ποιητάς, καὶ ὅσων ἀλλῶν γνωρίμων εἰσι κρίσεις φανερὰι· οἷον, Ἀθηναῖοι Ὀμηρῷ μαρτυροῦντες ἐχρησάμενοι περὶ Σαλαμῖνος· καὶ Τενεδῖοι ἐναγχοῦς Περιανδρῷ τῷ Κορινθίῳ πρὸς Σιγχεῖς· καὶ Κλεοφῶν κατὰ Κριτίου τοῖς Σόλωνος ἐλε-

γυίοις ἐχρησάτο, λέγων, ὅτι πάλαι ἀσέλγης ἡ οἰκία· οὐ γάρ ἀνὴρ ποτὲ ἐποίησε Σολων,

“Εἰπὲν μοι Κεῖτις πυρρότεχιν πατὴρ ἀκούειν.

περὶ μὲν οὖν τῶν γινομένων, οἱ τοιοῦτοι μάρτυρες. περὶ δὲ τῶν ἐσομένων, καὶ οἱ χρησιμολογοῖ· οἷον, Θεμιστοκλῆς, ὅτι ναυμαχῆτον, τὸ ξυλινὸν λέγει τεῖχος. ἐπὶ καὶ αἱ παρορμηταί, ὥσπερ εἰρηταί, μαρτυρία ἐστὶν· οἷον, εἰ τις συμβουλεύει μὴ ποιεῖσθαι φίλον γέροντα, τούτῳ μαρτυρεῖ ἡ παρορμία,

“Μηπὺτ’ εὐ ἐρθεὶν γέροντα·

καὶ τοὺς υἱοὺς ἀναιρεῖν, ὧν καὶ τοὺς πατέρας·

“Νηπιός, ὃς πατέρα κτείνας παῖδας καταλείπει.

Προσφατοὶ δ’, ὅσοι γνώριμοι κεκρίχασιν π’ χρησιμοὶ γὰρ αἱ τούτων κρίσεις τοῖς περὶ τῶν αὐτῶν ἀμφισβητοῦσιν· οἷον, Εὐβούλος ἐν τοῖς δικάσμενοις, ἐχρησάτο κατὰ Χάρητος, ὃ Πλάτων εἶπε πρὸς Ἀρχέβιον, ὅτι ἐπιδεδώκεν ἐν τῇ πόλει τὸ ὁμολογεῖν πονηροῦς εἶναι. καὶ οἱ μετεχόντες τοῦ κινδύνου, ἀν’ ὁξῶσι ψευδεῖσθαι· οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι τῶν τοιούτων μόνον μάρτυρες εἰσὶ· γέγονεν, ἢ μὴ· ἐστὶν, ἢ μὴ· περὶ δὲ τοῦ ποῖον, οὐ μάρτυρες· οἷον, εἰ δίκαιον ἢ ἀδίκον, ἢ συμφερόν ἢ ἀσυμφερόν· οἱ δ’ ἀπώθεν, καὶ περὶ τοιούτων πιστάτοι· πιστάτοι δὲ, οἱ πάλαιοι· ἀδιαφθοροὶ γὰρ. Πιστώματα δὲ παρὰ μαρτυριῶν· μαρτυράς μὲν μὴ ἔχοντι, ὅτι ἐκ τῶν εἰκοτῶν δεῖ κρῖναι· καὶ τούτ’ ἐστὶ τὸ, γνώμη τῇ ἀρίστῃ. καὶ ὅτι οὐχ οὐκ ἐστὶν ἐξαπατῆσαι τὰ εἰκότα ἐπ’ ἀργυρίῳ. καὶ ὅτι οὐχ ἀλίσκεια ψευδομαρτυριῶν τὰ εἰκότα. ἔχοντι δὲ πρὸς μὴ ἔχοντα, ὅτι οὐχ ὑπεδίκαια τὰ εἰκότα, καὶ ὅτι οὐδὲν ἀν’ ἐδὲ

μαρ-

μαρτυριών, εἰ ἐκ τῶν λόγων ἴκανον ἢ θεωρησάμην. εἰσι δὲ αἱ μαρτυρίαι, αἱ μὲν, περὶ αὐτοῦ· αἱ δὲ, περὶ τοῦ ἀμφισβητούντος· καὶ αἱ μὲν, περὶ τοῦ πρᾶγματός· αἱ δὲ, περὶ τοῦ ἡθους· ὥστε φανερὸν, ὅτι οὐδεποτέ ἐστι ἀπορήσας μαρτυρίας χρησιμὴς· εἰ μὴ γὰρ καὶ αὐτὸ τοῦ πρᾶγματος, ἢ αὐτῶ ὁμολογουμένης, ἢ τῷ ἀμφισβητούντι εἰσπίας· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἡθους, ἢ αὐτοῦ εἰς ἐπείκειαν, ἢ τοῦ ἀμφισβητούντος εἰς φανερότητα. Τα δ' ἄλλα περὶ μαρτύρου, ἢ φίλου, ἢ ἐχθροῦ, ἢ μετὰξυ, ἢ εὐδοκίμου, ἢ ἀδύου, ἢ μετὰξυ, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαύται διαφοράι, ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων λεκτέον, ἐξ οἷων περὶ καὶ τὰ ἐνθυμημάτων λεγόμενα.

Δ. Περὶ δὲ τῶν συνθηκῶν, τοσαύτη τοῦ λόγου χρῆσις ἐστίν, ὅσον αὐξεῖν, ἢ καθελεῖν· ἢ πείσας ποιεῖν, ἢ ἀπίστους· ἂν μὲν αὐτῷ ὑπαρῶσι, πείσας καὶ κυρίας· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀμφισβητούντος τὸναντιον. Πρὸς μὲν οὖν τὸ πείσας ἢ ἀπίστους καλίσκευαζεν, οὐδὲν διαφέρει τῆς περὶ τοὺς μαρτύρας πρᾶγματικῆς· ὅποιοι γὰρ ἂν τινὲς ὡσὶν οἱ ἐπιτηχεσμένοι, ἢ φυλαττόντες, τοῦτοις αἱ συνδικαὶ πείσας εἰσιν. ὁμολογουμένης δ' εἶναι τῆς συνδικῆς, οἰκειᾶς μὲν οὐσης, αὐξήτεον· ἢ γὰρ συνδική, νόμος ἐστὶν ἰδῖος, καὶ καὶ μελέ. καὶ αἱ μὲν συνδικαὶ οὐ ποιοῦσι τὸν νόμον κυρίον· οἱ δὲ νόμοι τὰς καὶ τὸν νόμον συνδικᾶς. καὶ ὅλως αὐτὸς ὁ νόμος συνδική τις ἐστίν· ὥστε ὅστις ἀπίσκει, καὶ ἀναίρει συνδικήν, τοὺς νόμους ἀναίρει. ἐπὶ δὲ πρᾶγματῶν τὰ πολλὰ τῶν συναλλαγμάτων, καὶ τὰ ἐκούσια, καὶ συνδικᾶς· ὥστε ἀκυρῶν γιγνομένων, ἀναίρεται ἢ πρὸς ἀλλήλους χρεῖα τῶν ἀνθρώπων· καὶ τὰλλα δὲ ὅσα ἀρμοστέῃ ἐπιπολῆς ἰδεῖν ἐστίν.

Αν δ' ἐναντία ἡ, καὶ μετὰ τῶν ἀμφισβητούντων, ὥρ-
 τον μὲν, ἅπερ ἂν τις ὥρως νομον ἐναντίον μαχεσάιτο,
 ταυτ' ἀρμοῖται· ἀποπον γὰρ, εἰ τοῖς μὲν νομοῖς, ἂν μὴ ὀρ-
 ῶς κείμενοι ὦσιν, ἀλλ' ἐξαπατῶσιν οἱ τίθεμενοι, οὐκ οἰο-
 μέθα δεῖν πείθεσθαι· ταῖς δὲ συνθηκαῖς, ἀναγκάσιον· εἶτα
 ὅτι τοῦ δικαίου βραβεύτης ἐστὶν ὁ δικαστής· οὐκ οὖν τοῦτο
 σκεπτεόν, ἀλλ' ὥς δικαιότερον. καὶ τὸ μὲν δίκαιον, οὐκ ἐστὶ
 μεταστρέφαι, οὐτ' ἀπάλη, οὐτ' ἀναγκή· πεφυκός γάρ ἐστιν
 συνθήκαι δὲ γίνονται καὶ ἐξ ἀπατηθέντων, καὶ ἀναγ-
 κασθέντων. ὥρως δὲ τοῦτοῖς σκοπεῖν, εἰ ἐναντία τινὶ ἐστὶν,
 ἢ τῶν γεγραμμένων νομῶν, ἢ τῶν κοινῶν, καὶ τοῖς δίκαιοις
 ἢ καλοῖς. ἐτι τε, εἰ ἀλλαῖς συνθηκαῖς ὑπεραίς, ἢ προίε-
 ραῖς· ἢ γὰρ αἱ ὑπεραί κυρία, ἀκυρεῖ δ' αἱ πρότεραι· ἢ αἱ
 πρότεραι ὀρθαί, αἱ δ' ὑπεραί ἠπατήκασιν, ὅποτέρως ἂν ἡ
 χρῆσιμον. ἐπὶ δὲ, τὸ συμφέρον ὄραν, εἰ πῇ ἐναντιοῦνται τοῖς
 κρείταις, καὶ ὅσα ἀλλὰ τοιαῦτα· καὶ γὰρ ταῦτα εὐθεωρη-
 τὰ ὁμοίως.

ε. Αἱ δὲ βασανοὶ, μαρτυρίαι τινες εἰσιν· εἶχειν δὲ δο-
 κοῦσι τὸ πῖτον, ὅτι ἀναγκὴ πῖς ὥρσονται. οὐκοῦν χαλε-
 πὸν οὐδὲν περὶ τούτων ἰδεῖν, καὶ τὰ ἐνδεχόμενα εἰπεῖν, ἐξ
 ὧν, ἂν τε ὑπάρχουσιν οἰκείαι, αὐξεῖν ἐστὶν, ὅτι ἀληθεῖς μονα-
 τῶν μαρτυριῶν εἰσιν αὐταί. Ἐὰν τε ὑπεναντία ὦσι, καὶ με-
 τὰ τοῦ ἀμφισβητούντος, διαλυοὶ ἂν τις τάλιηθῃ, λεγὼν
 καθ' ὅλου τοῦ γένους τῶν βασανῶν· οὐδὲν γὰρ ἦτον ἀναγ-
 κάζομενοι τὰ ψευδῆ λεγούσιν, ἢ τάλιηθ'· καὶ διαχαρτε-
 ρούντες μὴ λεγεῖν τάλιηθ'· καὶ ῥαδίως χαλαψευδομένοιοι
 ὥς

ὥς παυσόμενοι γατήν. δεῖ δὲ εἶναι ἐπαναφέρειν ἐπὶ τοιαῦτα γεγνημένα, παραδειγματὰ, ἃ ἴσασιν οἱ κρίνοντες.

ζ. Περὶ δὲ ὀρκῶν, τετραχῶς ἐστὶ διελειν· ἡ γὰρ δίδωσι καὶ λαμβάνει· ἡ οὐδέτερον· ἡ τὸ μὲν, τὸ δ' οὐ· καὶ τούτων, ἡ δίδωσι μὲν, οὐ λαμβάνει δέ· ἡ λαμβάνει μὲν, οὐ δίδωσι δέ. Ἐπὶ ἀλλῶς παρὰ ταῦτα, εἰ ὁμολογᾷ οὗτος, ἡ ὑπ' αὐτοῦ, ἡ ὑπ' ἐκείνου. οὐ δίδωσι μὲν οὖν, ὅτι ῥαδίως ἐπιόρκουσι· καὶ διότι, ὁ μὲν ὁμοσας, οὐκ ἀποδίδωσι· τοὺς δέ, μὴ ὁμοσαντες, οἰετὰ καλὰ δικάζειν. καὶ ὥς οὗτος ὁ κίνδυνος κρείττων, ὁ ἐν τοῖς δίκασταί· τοῖς μὲν γάρ, πίστευι· τῷ δ', οὐ. Οὐ λαμβάνει δ', ὅτι ἀντι χρημάτων ὄρκος· καὶ ὅτι εἰ ἦν φαῦλος, καλῶμοστος ἀν' κρείττονος γὰρ ἐνεκα τοῦ φαῦλον εἶναι, ἢ μὴδένος· ὁμοσας μὲν γάρ, ἔξει· μὴ ὁμοσας δ' οὐ· οὕτω δὲ δι' ἀρετὴν αἰεὶ, ἀλλ' οὐ δι' ἐπιόρκειαν, τὸ μὴ. καὶ τὸ τοῦ Ξενοφάνους ἀρμότης, ὅτι οὐκ ἴση πρὸς κλησίαν αὐτῇ, ἀσέβει πρὸς εὐσεβίαν, ἀλλ' ὅμοια καὶ εἰ ἰσχυρὸς ἀσέβει πατάσκει, ἢ πληγὴν πρὸς καλῶσαιτο. Εἰ δὲ λαμβάνει, ὅτι πίστευι αὐτῷ, ἐκείνῳ δ' οὐ. καὶ τὸ τοῦ Ξενοφάνους μέλας πρὸς ἀνίαν, φατεῖν οὕτως, ἴσων εἶναι, εἰ μὲν ὁ ἀσέβης δίδω· ὁ εὐσεβής δ' ὁμνυῖ. δεινὸν τε τὸ μὴ θελεῖν αὐτοῖς, ὑπὲρ ὧν ἐκείνους ἀξιοὶ ὁμοσαντας δικάζειν. Εἰ δὲ δίδωσιν, ὅτι εὐσεβεῖς τὸ θελεῖν τοῖς θεοῖς ἐπιτρέπειν. καὶ ὅτι οὐδὲν δεῖ αὐτὸν ἀλλῶν κρίτων δέσθαι· αὐτῷ γὰρ δίδωσι κρίνειν. καὶ ὅτι ἀποπνίγει τὸ μὴ θελεῖν ὁμνυῖν, περὶ ὧν ἀλλοὺς ἀξιοὶ ὁμνυῖν. Ἐπεὶ δὲ καθ' ἕκαστον δηλὸν πῶς λεκτέον, καὶ συνδυαζόμενον πῶς λεκτέον δηλόν· οἷον, εἰ αὐτὸς μὲν θελεῖ λαμβάνειν, δίδο-
ναι

καὶ δὲ μὴ καὶ εἰ δίδωσι μὲν, λαμβάνειν δὲ μὴ θελεῖ
 καὶ εἰ λαμβάνειν καὶ δίδοναι ἐθέλει, εἴτε μηδέτερον· ἐκ
 γὰρ τῶν εἰρημένων ἀναγκὴ συγκείσθαι· ὥστε καὶ τοὺς λόγους
 ἀναγκὴ συγκείσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων. Ἐὰν δὲ ἡ γεγενη-
 μένος ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐναντίος, ὅτι οὐκ ἐπιόρκια· ἔκουσιν
 γὰρ τὸ ἀδικεῖν ἐστὶ τὸ δὲ ἐπιόρκειν, ἀδικεῖν ἐστὶ τὰ δὲ βία
 καὶ ἀπάγη, ἀκουσία. ἐνταῦθα οὐκ συνακτέον καὶ τὸ ἐπι-
 όρκειν, ὅτι ἐστὶ τὴν διανοίαν, ἀλλ' οὐ τῷ ὁμαλίῃ. Ἐὰν δὲ
 τῷ ἀντιδικῶ ἢ ὁμωμοσμένος, ὅτι πάντα ἀναιρεῖ ὁ μὴ ἐμ-
 μένων οἷς ὁμώσῃ· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τοῖς νόμοις χρώνται
 ὁμοσάντες. καὶ ὑμᾶς μὲν ἀξιοῦμεν ἐμμενεῖν, οἷς ἂν ὁμοσαν-
 τες δικάζετε· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐμμενοῦμεν; καὶ ὅσα ἀλλὰ ἂν
 αὐξῶν τις εἴπῃ. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀτεχνῶν πίστεων, εἰρηθῶ
 τοσαύτα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΤΕΧΝΗΣ

ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

Των εις τρια το δευτερον.

Κ Ε Φ Α Λ. α.

ΕΚ ΤΙΝΩΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ΔΕΙ ΨΑΛΙΣΤΡΕΠΕΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΕΠΕΙΝ, ΚΑΙ ΨΕΓΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΕΙΝ, ΨΑΛΙΣΤΡΕΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ, ΚΑΙ ΠΟΙΩΝ ΔΟΞΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΙΣΕΙΣ, ΤΑΥΤ' ΕΣΤΙ ΠΕΡΙ ΓΑΡ ΤΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚ ΤΟΥΤΩΝ ΤΑ ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ ΛΕΓΕΤΑΙ, ΩΣ ΠΕΡΙ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΙΠΕΝ ΙΔΙΑ ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ.

Β. ΕΠΕΙ ΔΕ ΕΝΕΚΑ ΚΡΙΣΕΩΣ ΕΣΤΙ Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΓΑΡ ΤΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ ΚΡΙΝΟΥΣΙ, ΚΑΙ Η ΔΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΕΣΤΙ ΑΝΑΓΚΗ ΜΗ ΜΟΙΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ΟΡΑΝ, ΟΠΩΣ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΣΤΙ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝ ΠΟΙΟΝ ΤΙΝΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΡΙΤΗΝ ΚΑΤΑΠΕΝΔΕΞΕΙΝ· ΠΟΛΥ ΓΑΡ ΔΙΑΦΕΡΕΙ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΗΝ, ΜΑΛΙΣΤΑ ΜΕΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙΣ, ΕΙΤΑ ΔΕ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΙΚΑΙΣ, ΤΟ, ΤΕ ΠΟΙΟΝ ΤΙΝΑ ΦΑΙΝΕΘΑΙ ΤΟΝ ΛΕΓΟΝΤΑ, ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΥΠΟΛΑΜΒΑΝΕΙΝ ΕΧΕΙΝ ΠΩΣ ΑΥΤΟΙ· ΠΡΟΣ ΔΕ ΤΟΥΤΟΙΣ, ΕΑΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙ ΔΙΑΧΕΙΜΕΝΟΙ ΠΩΣ ΤΥΓΧΑΝΩΣ. ΤΟ ΜΕΝ ΟΥΝ ΠΟΙΟΝ ΤΙΝΑ

Κ

φαι-

φαίνεσθαι τον λεγόντα, χρησιμώτερον εις τας συμβουλας
 εστὶ το δε διακείσθαι πῶς τον ακροατην, εις τας δικας·
 ου γαρ τὰυτα φαίνεται φιλουσι και μισουσιν, ουδ' οργιζο-
 μενοις και ὡραως εχουσιν· αλλ' η το παραπαν ἑτερα, η
 καλα μεγεθος ἑτερα· τῷ μεν γαρ φιλουντι, περι οὐ ποιείσθαι
 την κρισιν, η ουκ αδικειν, η μικρα δοκει αδικειν· τῷ δε
 μισουντι, τὸναντιον· και τῷ μεν επιθυμουντι και ευελ-
 πιδι οντι, εαν η το εσομενον ἡδύ, και εσεσθαι, και αγα-
 θον εσεσθαι φαίνεται· τῷ δ' απαθει και δυσχεραινωντι,
 τὸναντιον.

γ. Του μεν ουν αυτους ειναι πῶς τους λεγοντας,
 τρια εστι τα αιτια· τοσαυτα γαρ εστι δι' ἃ πιστευομεν,
 ἐξω των αποδειξεων· εστι δε ταυτα, φρενησις, και ἀρε-
 τη, και ευνοια· διαψευδόντα γαρ περι ὧν λεγουσιν, η συμ-
 βουλευουσιν, η δια παντα ταυτα, η δια τουτων τι· η
 γαρ δι' αφερσυνην ουκ ορθως δοξαζουσιν· η δοξαζόντες
 ορθως, δια μοχθηριαν ου τα δοκουντα λεγουσιν· η φρο-
 νιμοι μεν και επιεικεις εισιν, αλλ' ουκ ευνοι, διοπερ ενδε-
 χεται μη τα βελπιστα συμβουλευειν γινωσκοντας· και
 παρα ταυτα ουδεν· αναγκη αρα τον ἅπαντα δοκουντα
 ταυτ' εχειν, ειναι τοις ακρωμένοις πιστον. ὅθεν μεν τοι-
 νυν φρενιμοι και απουδαιοι φανειεν αν, εκ των ὡρι τας
 ἀρετας διηρημενων ληπτεον· εκ των αυτων γαρ καὶν ἑτε-
 ρον τις, καὶν ἑαυτον καλίσκευασσε τοιουτον. Περι δε ευ-
 νοιας και φιλιας, εν τοις ὡρι τα παθη λεκτεον νυν.

δ. Εστι δε τα παθη, δι' ὅσα μεταβαλλόντες, διαφε-
 ρουσι ὡς τας κρισεις, οἷς ἐπιεται λυπη και ἡδονη· οἷον

οργη,

οργή, ελεος, φόβος, καὶ ὅσα ἀλλὰ τοιαῦτα, καὶ τὰ τοῖσις ἐναντία. δεῖ δὲ διαίρειν τὰ περὶ ἕκαστον εἰς τρία· λέγω δ', οἷον, περὶ οργῆς, πῶς τε διακείμενοι οργίλοι εἰσι, καὶ πῶς εἰωθασιν οργίζεσθαι, καὶ ἐπὶ ποίοις· εἰ γὰρ, τὸ μὲν ἓν, ἢ τὰ δύο ἐχοίμεν τοιῶν, ἀπάντια δὲ μὴ, ἀδύνατον ἀν εἶναι τὴν οργὴν ἐμποιεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων διεγράψαμεν τὰς προτάσεις, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων ποιήσομεν καὶ διελώμεν τὸν εἰρημένον τρόπον.

Κ Ε Φ Α Λ. β.

ΕΣΤΩ δὴ ἡ οργή, ὁρῶντις μετὰ λυπῆς πικρίας φαινομένης, διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν τῶν εἰς αὐτόν, ἢ εἰς αὐτοῦ τινα μὴ θεωρηκόντως.

β. Εἰ δὴ τοῦτ' ἐστὶν ἡ οργή, ἀναγκαῖον τὸν οργίζομενον οργίζεσθαι αἰ τῶν κατ' ἕκαστον πινι· οἷον, Κλεωνί, ἀλλ' οὐκ ἀνδρῶπι· καὶ ὅτι αὐτόν, ἢ τὸν αὐτοῦ τι πεποίηκεν, ἢ ἡμελλε· καὶ πασῇ οργῇ ἔπεσθαι τινα ἡδονὴν τὴν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ πικρῶσαισθαι· ἡδὺ μὲν γὰρ τὸ οἰεσθαι τεύξεσθαι ὧν ἐφίεται· οὐδεὶς δὲ τῶν φαινόμενων ἀδυνάτων ἐφίεται αὐτῷ· ὁ δ' οργίζομενος ἐφίεται αὐτῷ δυνάτων· διὸ καὶ ὡς εἰρηται περὶ θυμοῦ,

“Ὅτε πολὺ γλυκίων μελίτος χαλαλεῖσθαι,

“Ἀνδρῶν ἐν στήθεσιν ἀεζέται·

ακολουθεi γαρ καὶ ἡδονὴ τις διὰ τε τοῦτο, καὶ διότι διατρέβουσιν ἐν τῷ πμωρεῖαδι τὴν διανοίαν· ἢ οὖν τότε ἐγγνωμένη φαντασία, ἡδονὴν ἐμποιεῖ, ὥσπερ ἢ τῶν ἐνυπνίων.

γ. Ἐπεὶ δ' ἡ ολιγωρία ἐστὶν ἐνεργεῖα δόξης περὶ το μὴδενος ἀξίον φαινόμενον· καὶ γὰρ τὰ κακὰ καὶ ταῖα ἀξία οἰομένα ἀπουδῆς εἶναι, καὶ τὰ συντείνοντα πρὸς ταῦτα· ὅσα δὲ μὴδὲν, ἢ πανυ μικρὰ, οὐδενος ἀξία ὑπολαμβάνομεν· τετα δ' ἐστὶν εἰδὴ ολιγωρίας, καταφρονήσις τε καὶ ἐπιπρεασμός καὶ ὕbris· ὁ, τε γὰρ καταφρονῶν, ολιγοῦρει· ἅ γὰρ οἰοῦνται μὴδενος ἀξία εἶναι, τούτων καταφρονουσι· τῶν δὲ μὴδενος ἀξίων, ολιγοῦρουσι· καὶ ὁ ἐπιπρεαζών, φαίνεται καταφρονεῖν· ἐστὶ γὰρ ὁ ἐπιπρεασμός ἐμπόδιος ταῖς βουλήσεσιν, οὐχ ἵνα πὶ αὐτῷ, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκείνῳ· ἐπεὶ οὖν οὐχ ἵνα αὐτῷ πὶ, ολιγοῦρει· δῆλον γὰρ, ὅτι οὐτε βλάψειν ὑπολαμβάνει, φοβεῖτο γὰρ, καὶ οὐκ ολιγοῦρει· οὐτ' ὠφελῆσαι ἀν οὐδὲν ἀξίον λογῶ, ἐφροντισε γὰρ ἀν ὥτε φίλος εἶναι· καὶ ὁ ὕβριζων δὲ, ολιγοῦρει· ἐστὶ γὰρ ὕbris, τὸ βλαπτεῖν, καὶ λυπεῖν, ἐφ' οἷς αἰσχυνῇ ἐπὶ τῷ παρόντι, μὴ ἵνα τι γενήσῃ αὐτῷ ἄλλο ἢ ὁ, τι ἐγενετο, ἀλλ' ὅπως ἡδῆ· οἱ γὰρ ἀντιπικιοῦντες οὐχ ὕβριζουσιν, ἀλλὰ τιμωροῦνται· αἰτίον δὲ τῆς ἡδονῆς τοῖς ὕβριζουσιν, ὅτι οἰοῦνται κακῶς δρῶντες αὐτοὺς ὑπερεχεῖν μάλλον· διὸ καὶ οἱ νεοὶ καὶ οἱ πλουσιοὶ, ὕβριστη· ὑπερεχεῖν γὰρ οἰοῦνται ὕβριζοντες· ὕβρεως δὲ ἀτιμία· ὁ δ' ἀτιμαζών, ολιγοῦρει· τὸ γὰρ μὴδενος ἀξίον, οὐδεμίαν ἐχει τιμὴν οὐτε κακοῦ, οὐτε ἀγαθοῦ· διὸ λέγει ὀργίζομενος ὁ Ἀχιλλεύς,

“ Ἦτι-

“Ητιμῆσεν· ἔλων γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας·

καί,

“ — ὥσει τιν’ ἀτιμῆτον μεταναστῆν·

ὥς δια ταῦτα ὀργίζομενος. προσήκειν δ’ οἰονταί πολυω-
ρεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἡθόνων κατὰ γένος, καὶ αἰ δυνάμιν, κατ’
ἀρετὴν, καὶ ὅλως ἐν ᾧ ἂν ταύτῳ ὑπερέχει πολυ· οἶον, ἐν
χρημασίν ὁ πλούσιος, πένητος· καὶ ἐν τῷ λεγεῖν ῥητορι-
κός, ἀδύνατος εἰπεῖν· καὶ ἀρχὼν, ἀρχομένου· καὶ ἀρχεῖν
ἀξίος οἰομένος, τοῦ ἀρχεσθαι ἀξίου· διὸ εἰρηται,

“Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφῶν βασιλῶν·

καί,

“ Ἀλλὰ γέ καὶ μετοπιάσθην ἔχει κοτόν, ὄφρα τελέσῃ·
ἀγανακτοῦσι γὰρ διὰ τὴν ὑπεροχὴν· ἐτι, ὅφ’ ὧν τις οἰε-
ται εὐπαχεῖν δεῖν· οὗτοι δὲ εἰσιν, οὓς εὐ πεποίηκεν, ἢ
ᾧ οἶε, ἢ αὐτός, ἢ τῶν αὐτοῦ τις, ἢ δι’ αὐτοῦ, ἢ βουλευ-
ται, ἢ ἐβουλήθη.

δ. Φανερόν οὖν ἐκ τούτων ἡδὴ, πῶς τ’ ἐχόντες ὀργίζον-
ται αὐτοί, καὶ τίσι, καὶ διὰ ποῖα· αὐτοὶ μὲν γὰρ, ὅταν
λυπῶνται· ἐφίεται γὰρ τίνος ὁ λυπούμενος. εἰάν τε κατ’
εὐθυμερίαν οὖν ἀντικρούῃ τις· οἶον, τῷ διψῶντι ᾧ οἶον το
πτεῖν· εἰάν τε μὴ, ὁμοίως ταῦτο φαίνεται ποιεῖν· καὶ ἂν τε
ἀνιππράτῃ τις, ἂν τε μὴ συμπράτῃ· εἰάν τε ἄλλο τι ἐν-
όχλῃ οὕτως ἐχόντα, τοῖς πᾶσιν ὀργίζεται. διὸ καμνοντες,
πενόμενοι, ἐρώντες, διψῶντες, ὅλως ἐπιθυμούντες τι, καὶ μὴ
κατορθούντες, ὀργίλοι εἰσι καὶ εὐπαρορμητοί· μαλιστα μὲν,
ᾧ οἶον τοὺς τοῦ παρόντος ὀλιγοφροντάς· οἶον, καμνῶν μὲν,

τοῖς

τοῖς ὡρὸς τὴν νόσον· πενομένοις δὲ, τοῖς ὡρὸς τὴν πένιαν· πολέμων δὲ, τοῖς ὡρὸς τὸν πόλεμον· ἐρῶν δὲ, τοῖς ὡρὸς τὸν ἐρῶν· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις· προσδοποιεῖται γὰρ ἕκαστος ὡρὸς τὴν ἑκάστου ὀργὴν ὑπὸ τοῦ ὑπαρχόντος παθούς. Ἐπὶ δὲ, εἰς τὰν αἰνίαν τυχὴν προσδεχομένοις· λυπεῖ γὰρ μάλλον τὸ πολὺ παρὰ δοξάν, ὥσπερ καὶ τέρπει τὸ πολὺ παρὰ δοξάν, εἰς γενήται ὁ βουλεύεται. Διὸ καὶ ὥραι, καὶ χρόνοι, καὶ διαθεσεις, καὶ ἡλικίαι, ἐκ τούτων φανεραί, ποιεῖ εὐκνήσιοι ὡρὸς ὀργὴν, καὶ πόλε, καὶ πόνος· καὶ ὅτι ὅτε μάλλον ἐν τούτοις εἰσι, μάλλον καὶ εὐκνήσιοι. Αὐτοὶ μὲν οὖν οὕτως ἔχοντες, εὐκνήσιοι ὡρὸς ὀργὴν.

ε. Ὀργίζονται δὲ τοῖς τε χαλαγέλωσι, καὶ χλευάζουσι, καὶ σκωπῶσιν· ὑβρίζουσι γὰρ. καὶ τοῖς ταῖς τοιαύταις βλαπτοῦσιν, ὅσα ὑβρέως σημεῖα· ἀνάγκη δὲ τοιαύταις εἶναι ἢ μὴτε αἰνί πινος, μὴ ὠφελίμα τοῖς ποιοῦσιν· ἡδὴ γὰρ δοκεῖ δι' ὑβρίν. Καὶ τοῖς χακῶς λεγούσι, καὶ χαταφρονουσι, περὶ ἃ αὐτοὶ μαλιστα σπουδαζοῦσιν· οἷον, οἱ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ φιλοτιμούμενοι, εἰς τὴν φιλοσοφίαν· οἱ δ' ἐπὶ τῇ ιδεᾷ, εἰς τὴν ιδεάν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ταῦτα δὲ πολλὰ μάλλον, εἰς ὑποπίεσιν μὴ ὑπαρχεῖν αὐτοῖς, ἢ ὅλως, ἢ μὴ ἰσχυρῶς, ἢ μὴ δοκεῖν· ἐπειδὴ δὲ σφοδρὰ οἰοντάς ὑπαρχεῖν ἐν τούτοις ἐν οἷς σκωποῦνται, οὐ φροντίζουσι. καὶ τοῖς φίλοις μάλλον ἢ τοῖς μὴ φίλοις· οἰοντάς γὰρ προσήκειν μάλλον ὑπὲρ αὐτῶν εὐ πασχεῖν, ἢ μὴ. καὶ τοῖς ἐπιστοιμένοις τιμῶν, ἢ φροντίζουσιν, εἰς πάλιν μὴ οὕτως ὁμιλῶσι· καὶ γὰρ ὑπὸ τούτων οἰοντάς χαταφρονεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ἀν ποιεῖν. καὶ τοῖς μὴ ἀντιποιοῦ-

σιν ευ, μηδε την ισιν ἀνταποδιδουσι. καὶ τοις τὰναντία
 ποιοῦσιν αὐτοῖς, εἰ ἥτους ὥσι· χαλαρῶνται γὰρ πάντες οἱ
 τοιοῦτοι φανόνται· καὶ οἱ μὲν, ὥς ἥτωνων· οἱ δ', ὥς παρ'
 ἥτωνων. καὶ τοῖς ἐν μηδενὶ λόγῳ οὖσιν, ἀντὶ ολιγωρώσι,
 μᾶλλον· ὑποκίβηται γὰρ ἡ ὀργὴ τῆς ολιγωρίας πρὸς τοὺς μὴ
 προσήκοντας· προσήκει δὲ τοῖς ἥτοις μὴ ολιγῶρειν. τοῖς
 δὲ φίλοις, εἰ ἂν τε μὴ ευ λέγῳσιν, ἢ ποικῶσι· καὶ ἐπὶ μάλ-
 λον, εἰ τὸναντία· καὶ εἰ μὴ αἰσθανώμεθα δέομενων· ὥσ-
 περ ὁ Ἀντιφῶνιλος Πληξίππος τῷ Μελεαγρῷ· ολιγωρίας
 γὰρ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι σημεῖον· ὧν γὰρ φρονιζόμεν, οὐ λαν-
 θάνει. καὶ τοῖς ἐπιχαιροῦσι ταῖς ἀτυχαῖς· καὶ ὅλως ευ-
 θυμουμένοις ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀτυχαῖς· ἡ γὰρ ἐχθροῦ, ἡ ολι-
 γωροῦτος σημεῖον. καὶ τοῖς μὴ φρονιζούσιν, εἰ λυπηθῶσι·
 διὸ καὶ τοῖς χαχα ἀγέλλουσιν ὀργίζονται. καὶ τοῖς ἢ ἀκου-
 οῦσι περὶ αὐτῶν, ἢ θεωμένοις τὰ αὐτῶν φάυλα· ὅμοιοι γὰρ
 εἰσιν ἢ ολιγοῦσιν, ἢ ἐχθροῖς· οἱ γὰρ φίλοι συναλγούσι·
 θεωμένοι δὲ τὰ οἰκεία φάυλα πάντες ἀλγούσιν. ἐπὶ τοῖς
 ολιγοῦσιν πρὸς πένε, πρὸς οὓς φιλοτιμονία, πρὸς οὓς
 θαυμάζουσιν, ὑφ' ὧν βουλόμην θαυμάζεσθαι, πρὸς οὓς αἰσ-
 χυνόμην, ἢ ἐν τοῖς αἰσχυνομένοις αὐτοὺς· ἐν τοῖς εἰ μὴ ολι-
 γῶρη, ὀργίζονται μᾶλλον. καὶ τοῖς εἰς τὰ τοιαῦτα ολι-
 γῶρουσιν, ὑπὲρ ὧν αὐτοῖς αἰσχρὸν μὴ βοηθεῖν· οἷον γυνεῖς,
 τέκνα, γυναῖκες, ἀρχομένους. καὶ τοῖς χάριν μὴ ἀποδι-
 δουσι· πᾶρα τὸ πρῶτον γὰρ ἡ ολιγωρία. καὶ τοῖς εἰρω-
 νευομένοις πρὸς ἀποδιδόντας· κατὰ φρονητικὸν γὰρ ἡ εἰρω-
 νεία. καὶ τοῖς τῶν ἄλλων εὖ ποιητικοῖς, ἀντὶ καὶ αὐτῶν·
 καὶ γὰρ τοῦτο χαλαρῶντικόν, τὸ μὴ ἀξιοῦν, ὧν πάντας καὶ
 αὐτόν.

αὐλόν. Ποικίλον δ' ὀργῆς καὶ ἡ λήθη, οἷον καὶ ἡ τῶν ονο-
μαίων οὐσα παρὰ μικρὸν ὀλιγωρίας γὰρ δοκεῖ καὶ ἡ λή-
θη σημεῖον εἶναι· δι' ἀμελείαν μὲν γὰρ ἡ λήθη γιγνέσθαι,
ἡ δ' ἀμελεία, ὀλιγωρία ἐστίν. Οἱς μὲν οὖν ὀργίζονται, καὶ
ὥς ἐχοντες, καὶ διὰ ποῖα, ἅμα εἰρήσθαι· διήλον δ' ὥς δεοί
αν αὐλὸν χεῖρασκειν τῷ λογῷ τοιούτους οἷοι ὄντες ὀργί-
λως ἐχουσι, καὶ τοὺς ἐναντίους τοῖσις ἐνοχοὺς ὄντας, ἐφ'
οἷς ὀργίζονται, καὶ τοιούτους οἷοις ὀργίζονται.

Κ Ε Φ Α Λ. γ.

ΕΠΕΙ δὲ τὸ ὀργίζεσθαι ἐναντίον τῷ πρᾶνέσθαι, καὶ
ὀργὴ πρᾶοιότητι, ληπτέον πῶς ἐχόντες πρᾶοι εἰσι, καὶ
πρὸς τινὰς πρᾶως ἐχουσι, καὶ διὰ τινῶν πρᾶνόνται· ἐστὶ
δὴ πρᾶνσις, χεῖρασις καὶ ἡρεμῆσις ὀργῆς.

6. Εἰ οὖν ὀργίζονται τοῖς ὀλιγοῦσιν, ὀλιγωρία δὲ ἐστὶν
ἐκούσιον, φανερόν ὅτι καὶ τοῖς μηδὲν τοῦτων ποιοῦσιν, ἢ
ἀκουσίως ποιοῦσιν, ἢ φαινόμενοις τοιούτοις, πρᾶοι εἰσι, καὶ
τοῖς πάνανθια ὧν ἐποίησαν βουλομένοις. καὶ ὅσοι καὶ αὐτοὶ
εἰς αὐτοὺς τοιούτοι· οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὐτοῦ δοκεῖ ὀλι-
γαρεῖν. καὶ τοῖς ὁμολογοῦσι καὶ μέλαμελομένοις· ὥς γὰρ
ἐχόντες δίκην τὸ λυπείσθαι ἐπὶ τοῖς πεποίημένοις, πᾶν-
οῖα τῆς ὀργῆς· σημεῖον δὲ ἐπὶ τῆς τῶν οἰκετῶν κολάσεως·
τοὺς μὲν γὰρ ἀρνούμενους καὶ ἀντιλεγόντας μάλλον κολα-
ζομεν· πρὸς δὲ τοὺς ὁμολογοῦντας δίκαιως κολάζεσθαι,

παυο-

παυομεθα θυμουμενοι· αιτιον δ', ὅτι αναιχυντια το τα
 φαιερα αρνειομαι· ἡ δ' αναιχυντια, ολιγωρια και κατα-
 φρονησις· ὡν γουν πολυ καταφρονουμεν, ουκ αιχυνομεθα.
 και τοις ταπεινουμενοις προς αυλους, και μη· αιτιλογουσι·
 φαινοιαι γαρ ὁμολογειν ἡτιους ειναι· οἱ δ' ἡτιους, φοβουν-
 ται· φοβουμενος δε ουδεις ολιγωρει· ὅτι δε· ὡς τους
 ταπεινουμενους παυειαι ἡ οργη, και οἱ κυνες δηλουσιν, ου
 δακνοντες τους καγιζοιαι. και τοις απουδαζουσι ὡς
 τους απουδαζοιαι· δοκει γαρ απουδαζεοαι, αλλ' ου κα-
 ταφρονειοαι· και τοις μειζω κεχαρισμενοις. και τοις δε-
 ομενοις, και παραιτουμενοις· ταπεινοτεροι γαρ· και τοις μη
 ὑβριςταις, μηδε χλευασταις, μηδ' ολιγωρις, η εις μηδε-
 να, η μη εις χρητους, η μη εις τοιουτους οιοιπερ αυτοι· ὅλως
 δ', εκ των εναντιων δι· σκοπειν τα ὡσαύτηκα. Και οὗς
 φοβουναι και αιχυνονται· ἕως γαρ αν οὕτως εχουσιν, ουκ
 οργιζοιαι· αδυνατον γαρ ἅμα φοβειοαι και οργιζεοαι.
 και τοις δι' οργην ποιησασιν, η ουκ οργιζονται, η ἡτιον ορ-
 γιζονται· ου γαρ δι' ολιγωριαν φαινονται ὡσαύτη· ου-
 δεις γαρ οργιζομενος ολιγωρει· ἡ μεν γαρ ολιγωρια, α-
 λυπον· ἡ δ' οργη, μετα λυπης. και τοις αιχυνομενοις
 αυλους.

γ. Και εχοντες δε εναντιως τῷ οργιζεοαι, δηλον ὅτι
 ὡραι εισιν· οἷον, εν παιδια, εν γελωπι, εν ἑορτη, εν ευη-
 μερια, εν χατορθωσει, εν πληρωσει· ὅλως, εν αλυπια και
 ἡδονη μη ὑβριςτικη, και εν ελπιδι επιεικει. Επι κεχρησικο-
 τες, και μη ὑπογμοι τη οργη οντες· παυει γαρ οργην ὁ χρο-
 νος. Παυει δε και ἑτερου οργην μειζω ἢ παρ' αλλου ληφ-

δεισα τιμωρια πρῶτον· διο ευ Φιλοκρατης, επιποιός τιος, οργιζομένου τε δήμου, “πὶ οὐκ ἀπολογη; οὐπωγε, εφη· ἀλλὰ πότε; ὅταν ἄλλον ἰδῷ διαβεβλημενον· ὧραι γὰρ γιγνονται, ὅταν εἰς ἄλλον τὴν ὀργὴν ἀναλωσῶσιν.” ὁ συνεβη ἐπὶ Ερριφίλου· μάλλον γὰρ χαλεπαινοντες, ἢ Καλλιᾶνεϊ, ἀφίσταν, διὰ τὸ Καλλιᾶνεους τὴν πρῶτην κατὰ γνώμην θάνατον. Καὶ εἰ ἐλάσῃ. Καὶ εἰ μείζον κακὸν πεποιθότες ὦσιν ἢ οἱ οργιζόμενοι ἐδράσαν αὐ· ὥσπερ γὰρ εὐληφέναι τιμωρίαν οἰονται. Καὶ εἰ ἀδίκειν οἰῶνται αὐτοὶ καὶ δίκαιως παθεῖν· οὐ γίγνεται γὰρ ἡ ὀργὴ ὡς τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἐπὶ πάρα τὸ πρῶτον οἰοῦνται παθεῖν· ἢ δ’ ὀργὴ τοῦτο ἦν· διο τῷ λόγῳ δεῖ παρεκκλῆσθαι ἀναγκαῖον· γὰρ ἡ πῶν κολλυζόμενοι καὶ οἱ δούλοι. Καὶ εἰ μὴ αἰσθησέσθαι οἰῶνται, ὅτι δὲ αὐτοὺς, καὶ αὐτ’ ὧν ἐπαθόν· ἢ γὰρ ὀργὴ, ὡς τὸν καθεκασθὲν ἐστὶ· δηλον δ’ ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ· διο ὁρθῶς πεποίηται,

“Φαθάσθαι Ὀδυσσεα πολυπορθιον —

ὥς οὐ τιμωρημένος, εἰ μὴ ἤθετο καὶ ὑφ’ οὗ, καὶ αὐτ’ ὅτου. ὥστε οὐτε τοῖς ἄλλοις ὅσοι μὴ αἰσθάνονται, οργίζονται· οὐτε τοῖς τεθνεώσιν ἐπὶ, ὥς πεπονθότες τε τὸ ἐχθρὸν, καὶ οὐκ ἀλγιστοῦσιν, οὐδ’ αἰσθησόμενοι, οὐ οἱ οργιζόμενοι ἐφίενται· διο ευ περὶ τοῦ Ἐκτορος ὁ Πόητης, παύσθαι βουλομένος τὸν Ἀχιλλεὺς τῆς ὀργῆς τεθνεώτος,

“Κῶφην γὰρ δὴ γαίαν αἰκίζει μένεαινων.

Δηλόν οὖν ὅτι τοῖς καταπραΰνειν βουλομένοις, ἐκ τούτων τῶν τοπῶν λεκτέον· αὐτοὺς μὲν γὰρ παρὰ σκευάζουσι τοι-

αυτους· οἷς δ' ὀργίζονται, ἢ φοβέσθους, ἢ αἰσχυνθῆς ἀξίους, ἢ κεχαισμένους, ἢ ἀκόντας, ἢ ὑπερχαλρυντάς τοις πεποιημένοις.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ.

ΤΙΝΑΣ δὲ φιλοῦσι καὶ μισοῦσι, καὶ διὰ τί, τὴν φιλιαν καὶ τὸ φιλεῖν ὀρεσάμενοι, λεγώμεν· ἐπεὶ δὴ τὸ φιλεῖν, τὸ βουλευθῆαι πρὶ ἧς οἰεταὶ ἀγαθὰ, ἐκείνου ἕνεκα, ἀλλὰ μὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ χεῖρα δύναμιν πρᾶκτικὸν εἶναι πυντων. φίλος δ' ἐστίν, ὁ φίλων καὶ ἀνιφιλούμενος· οἰοῦνται δὲ φίλοι εἶναι, οἱ οὕτως εἶναι οἰομένοι πρὸς ἀλλήλους.

β. Τούτων δὲ ὑποκειμένων, ἀναγκὴ φίλον εἶναι τὸν συνήδμενον τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ συναλρυντά τοῖς λυπηροῖς, μὴ διὰ πῆ ἕτερον, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον· γιγνομένων γὰρ ὧν βουλονται, χαίρουσι πάντες· τῶν ἐναντιῶν δὲ, λυπουνται· ὥστε τῆς βουλευσεως σημεῖον, αἷ λυπη καὶ αἷ ἡδονα. καὶ οἷς δὴ τὰυτα ἀγαθὰ καὶ κακὰ. καὶ οἱ τοῖς αὐτοῖς φίλοι, καὶ οἱ τοῖς αὐτοῖς ἐχθροί· τὰυτα γὰρ τοῖς βουλευθῆαι ἀναγκη. ὥστε ἅπερ αὐτῷ καὶ ἀλλῷ βουλομένος, τούτῳ φαίνεται φίλος εἶναι.

γ. Καὶ τοὺς πεποιηκότας εὐ, φιλοῦσιν, ἢ αὐτοὺς, ἢ ὧν κηδύνται· ἢ εἰ μεγαλὰ, ἢ εἰ πρᾶγμα, ἢ ἐν τοιοῦτοις καιροῖς, καὶ αὐτῶν ἕνεκα· ἢ οὓς ἀν οἰωνται βουλευθῆαι ποιεῖν εὐ. καὶ τοὺς τῶν φίλων φίλους, καὶ φιλοῦντας οὓς αὐτοὶ

φιλοῦσι· καὶ τοὺς φιλοῦμενους ὑπὸ τῶν φιλοῦμενῶν ἑαυ-
τοῖς· καὶ τοὺς τοῖς αὐτοῖς ἐχθροὺς, καὶ μισοῦντας οὓς αὐ-
τοὶ μισοῦσι, καὶ τοὺς μισοῦμενους ὑπὸ τῶν ἑαυτοῖς μισοῦ-
μενῶν· πᾶσι γὰρ τοῦτοῖς τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ φαίνεται εἶναι
καὶ ἑαυτοῖς· ὥστε βουλευσθαι τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ· ὅπερ καὶ
τοῦ φίλου. Ἐπὶ τοὺς εὐποιητικούς εἰς χρημᾶτα καὶ εἰς
σώληρας· διὰ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς ἀνδρείους πρῶσι καὶ
τοὺς δίκαιους· τοιοῦτους δ' ὑπολαμβάνουσι, τοὺς μὴ ἀφ'
ἑτέρων ζῶντας· τοιοῦτοι δ' οἱ ἀπὸ τοῦ ἐργάζεσθαι καὶ
τουτῶν, οἱ ἀπὸ γαργίας· καὶ τῶν ἀλλῶν, οἱ αὐτοῦρροι μα-
λιστα· καὶ τοὺς σωφρονᾶς, ὅτι οὐκ ἀδικοὶ· καὶ τοὺς α-
πραγμονᾶς, διὰ τὸ αὐτὸ καὶ οἷς βουλομένα φίλοι εἶναι,
καὶ φαινόμεναι βουλομένοι· εἰσι δὲ τοιοῦτοι, οἱτ' ἀγαθὰ
κατὰ ἀρετὴν, καὶ οἱ εὐδύκμοι, ἢ ἐν πᾶσιν, ἢ ἐν τοῖς βέλ-
πτοις, ἢ ἐν τοῖς θαυμάζομενοις ὑπ' αὐτῶν, ἢ ἐν τοῖς θαυ-
μαζοῦσιν αὐτούς. Ἐπὶ τοὺς ἡδεις συνδιαγαγεῖν καὶ συνδιη-
μερῆσθαι· τοιοῦτοι δ' οἱ εὐκόλοι, καὶ μὴ ἐλεγκτικοὶ τῶν
ἁμαρτανόμενων, καὶ μὴ φιλονεικοὶ, μηδὲ δυσειδείς· πάν-
τες γὰρ οἱ τοιοῦτοι μαχητικοί· οἱ δὲ μαχομένοι τὰ πάντα
φαίνονται βουλευσθαι· καὶ οἱ ἐπιδέξιοι, καὶ τῷ τῷ θάσσει,
καὶ τῷ ὑπομένειν· ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἀμφοτέρω ἀπευδουσι
τῷ πλησίον, δυναμένοι τε σκαπίεσθαι καὶ ἐμμελῶς σκαπ-
τοῦτες. Καὶ τοὺς ἐπαινουῦντας τὰ ὑπαρχόντα ἀγαθὰ, καὶ του-
τῶν μάλιστα ἃ φοβούμεναι μὴ ὑπαρχειν αὐτοῖς. Καὶ τοὺς
καθαρείους περὶ ὧν, περὶ ἀμπεχόνων, περὶ ὅλον τὸν βίον.
Καὶ τοὺς μὴ ονειδίζας μήτε τῶν ἁμαρτημάτων, μήτε τῶν
ἐνεργημάτων· ἀμφοτέρω γὰρ ἐλεγκτικοὶ καὶ τοὺς μὴ

μνηστικους, μηδε φυλακτικους των εγκλημάτων, ἀλλ' ἐκκαταλλακτους· οἷους γὰρ ἀν' ὑπολάβωσιν εἶναι πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς αὐτοὺς οἰοντά. καὶ τοὺς μὴ κακολόγους, μηδε εἰδοντας μὴτε τὰ των πλησιον κακὰ, μηδε τὰ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ· ὁ γὰρ ἀγαθὸς τὰυτὰ δρᾷ. καὶ τοὺς μὴ ἀντιπαινοντάς τοις ὀργιζομένοις, ἢ ἀπουδαζουσι· μαχητικοὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι. Καὶ τοὺς πρὸς αὐτοὺς ἀπουδαιῶς πῶς ἐχόντας, οἷον θαυμάζοντας αὐτοὺς· καὶ ἀπουδαιῶς ὑπολαμβάνοντάς· καὶ χαιρεντάς αὐτοῖς· καὶ τὰυτὰ μάλιστα πεπονθτάς, πᾶσι ἂ μάλιστα βουλοντά αὐτοὶ ἢ θαυμάζεσθαι, ἢ ἀπουδαιοὶ δοκεῖν εἶναι, ἢ ἡδεῖς, καὶ τοὺς ὁμοίους καὶ τὰυτὰ ἐπιτηδεύοντας, ἀν' μὴ παρ' ἐνοχλώσῃ, μηδε ἀπο τὰυτου ἢ ὁ βίος· γίγνεται γὰρ οὕτω, το,

“ — Κεραμεὺς κεραμεῖ. —

καὶ τοὺς πῶν αὐτῶν ἐπιτημουντάς, ἀν' ἐνδεχεται ἅμα μετεχειν αὐτοὺς· εἰ δὲ μὴ, τὰυτο καὶ οὕτω συμβαίνει. Καὶ πρὸς οὓς οὕτως ἐχουσιν, ὥστ' μὴ αἰχυνεσθαι τὰ πρὸς δόξαν, μὴ κατὰφρονούντες. καὶ πρὸς οὓς αἰχυνονται τὰ πρὸς ἀληθείαν. καὶ πρὸς οὓς φιλοτιμუნται, ἢ ὑφ' ὧν ζηλευσθαι βουλοντά καὶ μὴ φθονεσθαι, τοὺς ἢ φιλοῦσιν, ἢ βουλοντά φίλοι εἶναι. καὶ οἷς ἀν' τὰγαθὰ συμπράττωσιν, εἰ μὴ μέλλῃ αὐτοῖς εἶσθαι μείζων κακὰ. Καὶ τοῖς ὁμοίως καὶ τοὺς ἀπηνίας καὶ τοὺς παρῶντας φιλοῦσι· διὸ καὶ τοὺς περὶ τοὺς πενιχρῶς τοιοῦτους πάντες φιλοῦσι. καὶ ὅλως τοὺς σφοδρὰ φιλοφίλους, καὶ μὴ ἐγκαταλεπνίας· μάλιστα γὰρ φιλοῦσι των ἀγαθῶν τοὺς φίλους ἀγαθούς. καὶ τοὺς

τους μη πλαττομένους πρὸς αὐτούς· τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ
 τὰ φάυλα τὰ ἑαυτῶν λεγόντες· εἰρηται γὰρ ὅτι πρὸς τοὺς
 φίλους τὰ πρὸς δοῖαν οὐκ αἰχθυνομεθα· εἰ οὐν ὁ αἰχθυνο-
 μένος μὴ φιλεῖ, ὁ μὴ αἰχθυνομένος φιλοῦντι εἰσκε. καὶ τοὺς
 μὴ φοβέεσθαι, καὶ οἷς θάρρουμεν· οὐδεὶς γὰρ ὃν φοβείται
 φιλεῖ. Εἶδη δὲ φιλίας, ἑταιρίας, οἰκειότητος, συγγένειας, καὶ
 ὅσα τοιαῦτα. Ποιητικὰ δὲ φιλίας, χάρις, καὶ τὸ μὴ δει-
 γνέσθαι ποιεῖσθαι, καὶ τὸ πιησάνηα μὴ δηλώσθαι· αὐτοῦ γὰρ
 οὕτως ἐνεκα φαίνεται, καὶ οὐ δι' ἕτερον.

Δ. Περὶ δὲ ἐχθρας καὶ τοῦ μισεῖν, φανερὸν, ὥς ἐκ τῶν
 ἐναντιῶν δεῖ θεωρεῖν. Ποιητικὰ δὲ ἐχθρας, ὀργή, ἐπιπρασμός,
 διαβολή. Ὀργὴ μὲν οὐν ἐστὶν ἐκ τῶν πρὸς ἑαυτόν· ἐχθρὰ
 δὲ, καὶ αἰὲν τῶν πρὸς ἑαυτὸν· εἰαν γὰρ ὑπολάβωμεν εἶ-
 ναι τοιονδε, μισοῦμεν. Καὶ ἡ μὲν ὀργή, αἰετ περὶ τὰ καθ'
 ἕκαστα, οἷον Καλλιὰ ἢ Σωκράτη· τὸ δὲ μῖσος, καὶ πρὸς
 τὰ γενή· τὸν γὰρ κλεπτήν μισεῖ καὶ τὸν συκοφαντήν ἕκα-
 στος. καὶ τὸ μὲν, ἰατὸν χρεῖν· τὸ δ', ἀνιατὸν. καὶ ἡ μὲν,
 τοῦ λυπησθαι ἐφίστα· ἡ δὲ, τοῦ κακώσθαι μάλλον· αἰσθα-
 νεῖσθαι γὰρ βούλεται ὁ ὀργιζόμενος· τῷ δὲ, οὐδὲν ἄφφε-
 ρεῖ· ἐστὶ δὲ, τὰ μὲν λυπηρὰ, αἰσθητὰ πάντα· τὰ δὲ μα-
 λιστα κακὰ ἢ κατὰ αἰσθήα, ἀδικία καὶ ἀφροσύνη· οὐδὲν
 γὰρ λυπεῖ ἢ παρυσία τῆς κακίας. καὶ τὸ μὲν, μετὰ
 λυπῆς· τὸ δ', οὐ μετὰ λυπῆς· ὁ μὲν γὰρ ὀργιζόμενος,
 λυπεῖται· ὁ δὲ μίτων, οὐ. καὶ ὁ μὲν, πολλῶν ἀν γένο-
 μένων, ἐλεήσειεν· ὁ δὲ, οὐδένος· ὁ μὲν γὰρ, ἀντιπαθεῖν βου-
 λεται ὡς ὀργίζεται· ὁ δὲ, μὴ εἶναι. Φανερὸν οὐν ἐκ του-
 τῶν, ὅτι ἐνδεχεται ἐχθροὺς καὶ φίλους καὶ ὄντας ἀπο-
 δεικνύειν,

δεικνύναι, καὶ μὴ οὐκ ποιεῖν, καὶ φάσκοντας διαλυεῖν καὶ
ἢ δι' ὀργήν, ἢ δι' ἐχθρὰν ἀμφισβηλοῦντας, ἐφ' ὅποτέρ' αὖ προ-
αίρηται τις, ἀγεῖν.

Κ Ε Φ Α Λ. ε.

ΠΟΙΑ δὲ φοβούνται, καὶ πῶς, καὶ πῶς ἐχόντες;
ὧδ' ἐστὶ φανερόν· ἐστὶ δὲ φόβος, λύπη τις ἢ ταρα-
χὴ ἐκ φαντασίας μελλόντος κακοῦ, ἢ φαρπικοῦ, ἢ λύπη-
ρου. οὐ γὰρ πάντα τὰ κακὰ φοβείται· οἷον, εἰ ἐστὶ ἀδι-
κος ἢ βεβαδύς· ἀλλ' ὅσα ἢ λύπας μεγάλας, ἢ φθόρας
δύναται. καὶ ταῦτα αὖ μὴ πορρω, ἀλλὰ συνεγγὺς φαι-
νεται, ὥστε μελλεῖν· τὰ γὰρ πόρρω σφοδρὰ οὐ φοβούνται·
ἴσασι γὰρ πάντες, ὅτι ἀποθάνονται· ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐγγυς,
οὐδὲν φροντίζουσιν.

6. Εἰ δὲ ὁ φόβος τοῦτ' ἐστίν, ἀναγκὴ τὰ τοιαῦτα φο-
βεῖσθαι εἶναι, ὅσα φαίνεται δύναμιν εἶναι μεγάλην τοῦ φθει-
ρειν, ἢ βλαπτέον βλάβας εἰς λύπην μεγάλην συντείνουσας.
διὸ καὶ τὰ σημεῖα τῶν τοιούτων, φοβεῖσθαι· ἐγγὺς γὰρ φαι-
νεται τὸ φοβεῖσθαι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ κίνδυνος, φοβεροῦ πλη-
σιασμός. τοιαῦτα δὲ, ἐχθρὰ τε καὶ ὀργὴν δυναμένων ποιεῖν
πῶς· δηλὸν γὰρ ὅτι βούλονται τε καὶ δύνανται· ὥστε ἐγ-
γὺς εἰσι τοῦ ποιεῖν. καὶ ἀδικία δύναμιν ἐχούσα· τῷ προ-
αίρεισθαι γὰρ ὁ ἀδικός, ἀδικός. καὶ ἀρετὴ ὑβρίζουσα δύ-
ναμιν ἐχούσα· δηλὸν γὰρ ὅτι προαίρεται μὲν, ὅταν ὑβρίζη-
ται,

ται, αει δυνατα δε νυν. και φοβος, των δυναμένων τι ποιησαι· εν παρασκευη γαρ αναγκη ειναι και τον τοιουτον.

γ. Επει δ' οί πολλοι χειρους και ήτους του κερδαινειν και δειλοι εν τοις κινδυνοις, φοβερν ως επιτοπου το επ' αλλα αυτον ειναι. ωτε οί συνειδotes πεποιηκοτι τι δεινον, φοβεροι, η κατειπεν, η εγκαταλιπεν. Και οί δυναμενοι αδικειν, αει τοις δυναμενοις αδικεισθαι· ως γαρ επιτοπου, αδικουσιν οί ανθρωποι, όταν δυνωνται. και οί αδικουμενοι, η νομιζοντες αδικεισθαι· αει γαρ τηρουσι καιρον και οι ηδικηκοτες, εαν δυναμιν εχωσι, φοβεροι, δεδιotes το αππαθεν· υπεκειτο γαρ το τοιουτο φοβερν. Και οί των αυτων ανταγωνισαι, όσα μη ενδεχεται αμα υπαρχειν αμφοιν· αει γαρ πολεμουσι προς τοιουτους. Και οί τοις κρειττοσιν αυτων φοβεροι, και αυτοις φοβεροι· μαλλον γαρ αν δυναιτο βλαπειν αυτους, η τους κρειττους. και ούς φοβουνται οί κρειττους αυτων, δια ταυτο. και οί τους κρειττους αυτων ανηρηκοτες. και οί τοις ήττοσιν αυτων επιτιμενοι· η γαρ ηδη φοβεροι, η αυξηθεντες. και των ηδικημένων και εχθρων η αππαλων ουχ οί οξυθυμοι και παρησιαστικοι, αλλ' οί πραοι και ειρωνες και πανουργοι· αδηλοι γαρ η εχθροι· ωτ' ουδεποτε φανεροι, όπι πορρω. Παντα δε τα φοβερα, φοβερωτερα, όσα, αν άμαρτωσιν, επανορθωσασθαι μη ενδεχεται, αλλ' η όλως αδυνατα, η μη εφ' έαυτοις, αλλ' επι τοις εναντιοις. και αν βοηθειας μη εισιν, η μη ραδισαι· ως δ' άπλως ειπεν, φοβερα εστιν όσα εφ' έτερων γυγομενα η μελλοντα, ελεεινα εστι. τα μεν ουν φοβερα

βέρα και ἃ φοβούνται, σχεδόν, ὡς εἰπείν, τα μέγιστα ταυ-
τα ἐστίν.

δ. Ως δὲ διακειμενοὶ αὐτοὶ φοβούνται, νυν λεγόμεν. εἰ
δή ἐστὶν ὁ φόβος μετὰ πρσοδοκίας τοῦ πεισθεῖσθαι τι φθα-
ρτικὸν πάθος, φανερόν ὅτι οὐδεὶς φοβεῖται τῶν οἰομένων μηδὲν
ἀν παθεῖν, οὐδὲ ταῦτα ἃ μὴ οἰοῖται παθεῖν, οὐδὲ τοὺς
ὑφ' ὧν μὴ οἰοῦνται, οὐδὲ τότε ὅτε μὴ οἰοῦνται. ἀναγκὴ τοίνυν
φοβεῖσθαι τοὺς οἰομένους τι παθεῖν αὐ, καὶ τοὺς ὑπὸ του-
τῶν, καὶ ταῦτα, καὶ τότε. οὐκ οἰοῖται δὲ παθεῖν αὐ, οὐτε
οἱ ἐν εὐτυχαῖς μεγαλαῖς οἷες, καὶ δοκυνῖες· διὸ ὕβρις καὶ
ολιγωροὶ καὶ θρασεῖς· ποιεῖ δὲ τοὺς τοιούτους, πλούσιος, ἰσχυρς,
πολυφιλία, δύναμις. οὐτε οἱ ἡδὴ πεπονθεναὶ νομίζοντες
τα δεῖνα, καὶ ἀπεφυγμένοι πρὸς τὸ μέλλον, ὥσπερ οἱ ἀπο-
τυμπανιζόμενοι ἡδὴ· ἀλλὰ δεῖ τινα ἐλπίδα ὑπείναι σωτη-
ρίας, περὶ οὗ ἀγωνιωσι· σημεῖον δὲ· ὁ γὰρ φόβος βουλευ-
τικὸς ποιεῖ· καίτοι οὐδεὶς βουλευέται περὶ τῶν ἀνελπίστων.
ὥστε δεῖ τοιούτους παρασκευάζειν, ὅταν ἡ βέλπιον τὸ φοβε-
ῖσθαι αὐτοὺς, ὅτι τοιοῦτοί εἰσιν, οἳ οἱ παθεῖν· καὶ γὰρ ἄλλοι
μείζους ἐπαθόν· καὶ τοὺς ὁμοίους δεικνύναι παθόντας, ἢ πε-
πονθότας, καὶ ὑπὸ τούτων ὑφ' ὧν οὐκ ὦντο, καὶ ταῦτα,
καὶ τότε ὅτε οὐκ ὦντο.

ε. Ἐπεὶ δὲ περὶ φόβου φανερόν τι ἐστὶ, καὶ περὶ τῶν φο-
βερῶν, καὶ ὡς ἔχαστοι ἐχόντες δέδιασι, φανερόν ἐκ τούτων,
καὶ τὸ θάρρειν τι ἐστὶ, καὶ περὶ ποῖα θάρραλεοι, καὶ πῶς
διακειμενοὶ θάρραλεοὶ εἰσι· το, τὴ γὰρ θάρσος ἐναντίον τῷ
φόβῳ, καὶ τὸ θάρραλεον τῷ φοβερῷ· ὥστε μέλα φαντασίας
ἢ ἐλπίς τῶν σωτηριῶν, ὡς ἐγγὺς ὄντων· τῶν δὲ φοβερῶν, ἢ

μη ὄντων, ἢ πορρώ ὄντων. Ἐπὶ δὲ θάρραλεα, ταῖ τε δεινὰ πορρώ ὄντα, καὶ τὰ θάρραλεα εὐδύς. καὶ ἐπανορθώσεις εἰαν ὦσι, καὶ βοηθείαι, ἢ πολλαί, ἢ μεγάλαί, ἢ ἀμφω. Καὶ μὴ τε ἠδίκημενοι, μὴτε ἠδίκηκοτες ὦσιν. ἀνταγωνισμὸς τε, ἢ μὴ ὦσιν ὅλως, ἢ μὴ ἐχῶσι δύναμιν· ἢ δύναμιν ἐχόντες, ὡς φίλοι· ἢ πεπονηκοτες ὦσιν εὐ, ἢ πεπονῆοτες. ἢ εἰαν πλείους ὦσιν οἷς ταῦτα συμφέρει, ἢ κρείττους, ἢ ἀμφω. Αὐτοὶ δὲ οὕτως ἐχόντες, θάρραλεοὶ εἰσιν· εἰαν πολλὰ κατάρθωκεναι οἰωνίαι, καὶ μὴ πεπονῆναι. ἢ εἰαν πολλακίς ἐληλυθότες ὦσιν εἰς τὰ δεινὰ, καὶ διαπεφυγότες· διχῶς γὰρ ἀπαθεῖς γίνονται οἱ ἄνθρωποι, ἢ τῷ μὴ πεπειρασθῇ, ἢ τῷ βοηθείας ἐχέειν· ὥσπερ ἐν τοῖς κατὰ θάλατταν κινδύνοις, οἷτε ἀπειροὶ χειμῶνος θάρρουσι τὰ μέλλοντα· καὶ οἱ βοηθείας ἐχόντες, διὰ τὴν ἐμπειρίαν. καὶ ὅταν τοῖς ὁμοίοις μὴ ἢ φοβέρον, μὴδὲ τοῖς ἡττοῖσι, καὶ ὧν κρείττους οἰονται εἶναι· οἰονται δὲ, ὧν κεχρητήχασιν, ἢ αὐτῶν, ἢ τῶν κρείττωνων, ἢ τῶν ὁμοίων. καὶ εἰαν ὑπάρχειν αὐτοῖς οἰωντὰ πλείω καὶ μείζω, οἷς ὑπερέχοντες φόβοι εἰσι· ταῦτα δ' ἐστὶ, πλῆθος χρημάτων, καὶ ἰσχύς σωματικῶν, καὶ φίλων, καὶ χώρας, καὶ τῶν πρὸς πόλεμον παρασκευῶν, ἢ πασῶν, ἢ τῶν μεγίστων. καὶ εἰαν μὴ ἠδίκηκοτες ὦσιν, ἢ μηδὲνα, ἢ μὴ πολλούς, ἢ μὴ τοιούτους, περὶ ὧν φοβούνται· καὶ ὅλως ἀνὰ τὰ πρὸς θεοὺς αὐτοῖς καλῶς ἐχῇ, ταῖ τε ἀλλὰ, καὶ τὰ ἀπο σημείων καὶ λογίων· θάρραλεον γὰρ ἢ ὀργή· τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀδικεῖσθαι, ὀργῆς ποιητικόν· τὸ δὲ θεῖον ὑπολαμβάνεται βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις. καὶ ὅταν πρὸς πει-

χειρουντες,

χειρουντες, η μηδεν αν παθειν, μηδε πεισεσθαι, η κατορ-
θωσιν οικωνια. Καμ περι μεν των φοβερων καμ θαρραλειων,
ειρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. 7.

ΠΟΙΑ δε αιοχυνονται και αναιοχυντουσι, και πως
πιναι, καμ πως εχοντες, εκ τωνδε δηλον. εγω δη
αιοχυνη, λυπη τις και ταραχη περι τα εις αδοξιαν φαινο-
μενα φερειν των κακων, η παροντων, η γεγονοτων, η μελ-
λοντων. η δ' αναιοχυντια, ολιγωρια τις και απαθεια περι
τα αυτα ταυτα.

6. Ει δη ειν αιοχυνη η οελοθεισαι, αναγκη, αιοχυνεσθαι
μεν επι τοις τοιουτοις των κακων, α δοκει αιχρα ειναι
αυτω, η ων φροντιζει· τοιαυτα δ' ειν, οσα απο κακιας
εργα ειν· οιον, το αποβαλλειν ασιδα, η φυγειν· απο δει-
λιας γαρ. καμ το αποστερησθαι παρεκαλιαθηκην· απ' αδι-
κιας γαρ. και το συλγεσθαι οίς ου δει, η οπου ου δει, η
οτε μη δει· απ' ακολασιας γαρ. και το κερδαινειν απο
μικρων, η απο αιχρων, η απ' αδυναλων, οιον πενητων, η
τεθνεωτων· οθεν και η παρημια, το, “καμ απο νεκρου φε-
ρειν·” απο αιχροκερδειας γαρ και ανελευθεριας. καμ το μη
βοηθειν δυναμενον εις χρηματια, η ηπον βοηθειν· καμ το βοη-
θεισθαι παρα των ηπον ευπορων· καμ δανειζεσθαι, οτε δοξει
αιτειν· και αιτειν, οτε απαιτειν· καμ απαιτειν, οτε αιτειν·

καὶ ἐπαινεῖν, ἵνα δοξῇ αἰτεῖν· καὶ τὸ ἀπολείπῃ κατὰ, μὴ
 δὲν ἦτον· πάντα γὰρ ἀνελευθερίας ταῦτα σημεῖα· τὸ δὲ
 ἐπαινεῖν παρόντα, κολακείας. καὶ τὸ τὰ γὰρ μὲν ὑπερ-
 παίνειν, τὰ δὲ φάσκει συναλείφειν· καὶ τὸ ὑπεραλγεῖν ἐπὶ
 ἀλγούντι· καὶ τὰλλα πάντα ὅσα τοιαῦτα· κολακείας γὰρ
 σημεῖα. καὶ τὸ μὴ ὑπομένειν πόνους, οὓς οἱ ἀφροδύτεροι, ἢ
 οἱ τρυφῶντες, ἢ οἱ ἐν ἐξουσίᾳ μᾶλλον ὄντες, ἢ ὅλως οἱ ἀ-
 δυνατώτεροι· πάντα γὰρ μαλακίας σημεῖα. καὶ τὸ ὑφ' ἐπι-
 ρου εὐ παρχειν, καὶ τὸ πολλακίς· καὶ ἂν εὐ ἐπιήσεν ονει-
 διζειν· μικροψυχίας γὰρ πάντα καὶ ταπεινότητος σημεῖα.
 καὶ τὸ περὶ αὐτοῦ λεγέειν, καὶ ἐκαγγέλλεσθαι· καὶ τὸ τὰ
 αἰσθητὰ, αὐτοῦ φασκεῖν· ἀλαζονείας γάρ. ὁμοίως δὲ
 καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλῶν ἔχαστης τῶν τοῦ ἡθους κακῶν τὰ ἐρ-
 γὰ, καὶ τὰ σημεῖα, καὶ τὰ ὅμοια· αἰσχρὰ γὰρ καὶ αἰ-
 σχυνήθη. καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ τῶν καλῶν ὧν πάντες μετε-
 χροῦσιν, ἢ οἱ ὅμοιοι πάντες, ἢ οἱ πλείστοι, μὴ μέτεχεν· ὁμοί-
 οὺς δὲ λέγω, ὁμοειδείς, πολίτας, ἡλικιωτάς, συγγενείς·
 ὅλως, τοὺς ἐξ ἴσου· αἰσχρὸν γὰρ ἡδὴ τὸ μὴ μετεχεῖν· οἷον,
 παιδεύσεως ἐπὶ τοσούτῳ, καὶ τῶν ἀλλῶν ὁμοίως. πάντα
 δὲ ταῦτα μᾶλλον, ἂν δι' ἐαυτοῦ φαίνεται· αὐτὸ γὰρ ἡδὴ
 ἀπὸ κακίας μᾶλλον, ἂν αὐτὸς ἢ αἰτίας τῶν ὑπαρξάντων,
 ἢ ὑπαρχόντων, ἢ μελλοντῶν. παρόντες δὲ, ἢ πεπονθότες,
 ἢ πεισόμενοι, τὰ τοιαῦτα αἰσχυνοῦνται, ὅσα εἰς αἰτίαν φέρει
 καὶ ονειδῇ· ταῦτα δ' ἐστὶν, ὅσα εἰς ὑπερηφανείας ἢ στομαλίας
 ἢ ἐργῶν αἰσχρῶν, ὧν ἐστὶ τὸ ὑβριζεσθαι· καὶ τὰ μὲν, εἰς
 ἀκολασίαν, καὶ ἐκόντᾳ καὶ ἀκόντᾳ· τὰ δὲ, εἰς βίαν, ἀ-
 κόντᾳ· ἀπὸ ἀνανδρίας γὰρ, ἢ δειλίας, ἢ ὑπομονῆς, καὶ

το μη αμυνεσθαι. Α μὲν οὖν αἰχυνονται, ταῦτα ἐστὶ, καὶ
τα τοιαῦτα.

γ. Ἐπεὶ δὲ περὶ αδοξίας φαιτασία ἐστὶν ἡ αἰχυνή, καὶ
ταύτης αὐτῆς χάριν, ἀλλὰ μὴ τῶν ἀποδαινοντῶν· οὐδεὶς
δὲ τῆς δοξῆς φροντίζει, ἀλλ' ἢ διὰ τοὺς δοξαζομένας, ἀ-
ναγκὴν τοῖς αἰχυνεσθαι, ὧν λόγον ἔχει· λόγον δὲ ἔχει
τῶν θαυμάζοντων, καὶ οὐς θαυμάζει, καὶ ὑφ' ὧν βουλείται
θαυμάζεσθαι, καὶ ὥς οὐς φιλοπύεται, καὶ ὧν μὴ χά-
ταφρονεῖ τῆς δοξῆς. Θαυμάζεσθαι μὲν οὖν βουλονται ὑπο-
ταῖων, καὶ θαυμάζουσι τοὺς, οἳ ἔχουσι πᾶσαν τῶν
τιμῶν· ἢ παρ' ὧν τυγχάνουσι δεδομένοι σφοδρὰ πῶς, ὧν
ἐκεῖνοι κύριοι· οἷον οἱ ἐρωῶντες. φιλοπύονται δὲ ὥς τοὺς
ὁμοίους· φροντίζουσι δὲ, ὡς ἀληθευόντων, τῶν φρονιμῶν·
τοιούτοι δὲ οἷτε ὑπερβύτεροι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι. καὶ τὰ
ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ἐν φανερῷ· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία,
“το ἐν ὀφθαλμοῖς εἶναι αἰδῶ” διὰ τοῦτο τοὺς αἰ παρ-
εσμένους μάλλον αἰχυνονται, καὶ τοὺς ὑπερβύτεροις αὐ-
τοῖς, διὰ τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς ἀμφοτέρω. καὶ τοὺς μὴ περὶ
ταῦτα ἐπὶ τοῦ· δὴλον γὰρ ὅτι τὰ πάντα δοκεῖ τοῖς. καὶ
τοὺς μὴ συνδωμονικούς τοις φαινομένοις ἀμαρτανεῖν· ἃ
γὰρ τίς αὐτὸς ποιεῖ, ταῦτα λεγόμενοι τοῖς πέλας οὐ νημε-
σαι· ὥστε ἃ μὴ ποιεῖ, δὴλον ὅτι νημεσαι. καὶ τοὺς ἐξαγ-
γέλτικους πολλοῖς· οὐδὲν γὰρ διαφέρει μὴ δοκεῖν, ἢ μὴ
ἐξαγέλλειν· ἐξαγέλλτικοι δὲ, οἷτε κδικημενοί, διὰ τὸ πα-
ρατρεῖν· καὶ οἱ χακολογοῖ· εἰπερ γὰρ καὶ τοὺς μὴ ἀμαρ-
τανόντας, ἐπὶ μάλλον τοὺς ἀμαρτανόντας. καὶ οἷς ἡ διαίρεσις
ἐπὶ ταῖς τῶν πέλας ἀμαρταῖς, οἷον χλευασμῶς καὶ κω-
μωδοποιῶς·

μωδοποιοίς· χακολογῶν γὰρ πῶς οὗτοι, καὶ ἐξαγέλτικοι. καὶ ἐν οἷς μὴδὲν ἀποτετυχηκασιν· ὥσπερ γὰρ θαυμάζομενοι διακείνται· διὸ καὶ τοὺς ᾤοντο πὶ δεινέοντας αἰχυνόναι, ὥς οὐδὲν πῶ ἠδοξήκοτες ἐν αὐτοῖς· τοιοῦτοι δὲ οἷτε ἀρπύβοιοι φιλοὶ εἶναι· τὰ γὰρ βελτίστα τεθεαίλαι· διὸ εὐχεῖ ἡ τοῦ Εὐριπίδου ἀποκρίσις πρὸς τοὺς Συνακουσίους. καὶ τῶν παλαιῶν γνώμων οἱ μὴδὲν συνειδότες. Αἰχυνόνται δ' οὐ μόνον αὐτὰ τὰ ῥηθέντα αἰχυνήθη, ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα, οἷον, οὐ μόνον ἀφροδισιάζοντες, ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον ποιοῦντες τὰ αἰχρὰ, ἀλλὰ καὶ ληρόντες· ὁμοίως δὲ οὐδὲ τοὺς εἰρημένους αἰχυνόνται μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς δηλώσοντάς αὐτοῖς· οἷον, ῥεθρόντας καὶ φίλους τούτων. ὅλως δ' οὐκ αἰχυνόνται, οὐδ' ὧν πολλοὶ ἀπαφροδισίου τῆς δόξης τοῦ ἀληθεύειν· οὐδεὶς γὰρ παμδιὰ καὶ θηρία αἰχυνέται· οὔτε τὰ αὐτὰ τοὺς γνώμους καὶ τοὺς ἀγνώτας· ἀλλὰ τοὺς μὲν γνώμους, τὰ πρὸς ἀληθείαν δοκούντα· τοὺς δὲ ἀποθὲν, τὰ πρὸς τὸν νόμον.

Δ. Αὐτοὶ δὲ ὧδε διακείμετοι, αἰχυνέειν αὐτοὺς ᾤοντο μὲν, εἰ ὑπαρχοίεν πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες οὕτω τινες, οἷους ἐφάμεν εἶναι οὐς αἰχυνόνται· ἦσαν δὲ οὗτοι, ἡ θαυμάζομενοι, ἡ θαυμάζοντες, ἡ ὑφ' ὧν βούλονται θαυμάζεσθαι, ἡ ὧν δεόνται τινα χρεῖαν, ὧν μὴ τεύξονται ἀδοξοῦντες· καὶ οὗτοι, ἡ ὁρῶντες, ὥσπερ Κυδίας περὶ τῆς Σαμου κληρουχίας ἐδημιγρησεν· ἡζίου γὰρ ὑπολαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, περὶεστάναι κυκλῶ τοὺς Ἕλληνας, ὥς ὁρῶντας, καὶ μὴ μόνον ἀκουσόμενους ἅν' αὐτοὺς ψήφισσιν· ἡ ἀν' αὐτοὺς πλῆσιν ὥσπερ οἱ τοιοῦτοι, ἡ μέλλουσιν αἰσθῆσθαι· διὸ καὶ ὁρᾶσθαι

ἔρχεσθαι ατυχούντες, ὑπο τῶν ζηλούντων ποτε, οὐ βου-
λονται· θαυμάσι γὰρ οἱ ζηῶταί. καὶ ὅταν ἐχῶσιν ἅ-
καταιοχύνωσιν ἐργα καὶ πρᾶγματά, ἢ ἑαυτῶν, ἢ πρᾶ-
γνων, ἢ ἀλλῶν τιῶν, πρὸς οὓς ὑπάρχει τις αὐτοῖς ἀγ-
χτεία. καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν αἰοχύνονται αὐτοί· εἰσι δὲ οὗ-
τοι οἱ εἰρημενοί, καὶ οἱ εἰς αὐτοὺς ἀναφερόμενοι, ἢ ὧν δι-
δασκαλοὶ ἢ συμβούλοι γεγνασι. καὶ εἰαν ὦσιν ἕτεροὶ ὅμοιοι,
πρὸς οὓς φιλοτιμούνται· πολλὰ γὰρ αἰοχύνομενοὶ διὰ τοὺς
τοιούτους καὶ ποιοῦσι καὶ οὐ ποιοῦσι. καὶ μέλλοντες ὄρα-
σθαι, καὶ ἐν φανερῷ ἀναστρέφεσθαι τοῖς συνειδῶσιν αἰοχύν-
τηλοι μάλλον εἰσιν· ὅθεν καὶ Ἀντιφῶν ὁ ποιητὴς μέλλων
ἀποτυμπανίζεσθαι ὑπὸ Διονυσίου, εἶπεν, ἰδὼν τοὺς συν-
αποθνήσκον μέλλοντας ἐγκυλίπτομενους ὥς ἦσαν διὰ τῶν
πυλῶν, “πὶ ἐγκυλίπτεσθε; ἐφῆ· ἢ μὴ ἀμείων τις ὑμᾶς ἰδῆ
τουτῶν;” Περὶ μὲν οὖν αἰοχύνῃς, ταῦτα· περὶ δὲ ἀναἰοχύν-
τιας, δηλὸν ὥς ἐκ τῶν ἐναντιῶν εὐπορησόμεν.

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ.

ΤΙΣΙ δὲ χάριν ἐχρῶσι, καὶ ἐπὶ πῶς, ἢ πῶς αὐτοὶ
ἐχόντες, ὀρίσασμενοὶς τὴν χάριν, δηλὸν ἐστί. ἐστὼ δὴ
χρεῖς, καὶ ἢν ὁ ἐχὼν λέγεται χρεῖν ὑπουργεῖν τῷ δεο-
μένῳ, μὴ ἀντιπνός, μὴδ’ ἵνα πὶ αὐτῷ τῷ ὑπουργούντι,
ἀλλ’ ἵνα ἐκεῖνῳ π. Μεγάλη δ’ αὖ, ἢ σφοδρὰ δεομένη, ἢ
μεγάλων καὶ χυλῶν, ἢ ἐν καίρῳ τοιούτοις, ἢ μόνος, ἢ
πρῶτος,

πράξις, ἡ μαλιζα. δέησεις δὲ εἰσιν, αἱ ορέξεις, καὶ τοῦτων
μαλιζα αἱ μετὰ λυπῆς τοῦ μὴ γιγνομένου· τοιαῦτα δὲ
αἱ ἐπιθυμίαι· οἷον, ὁ ἔρως. καὶ ἐν ταῖς τοῦ σωμαλὸς χα-
κώσεσι, καὶ ἐν κινδύνοις· καὶ γὰρ ὁ κινδυνεύων ἐπιθυμεῖ, καὶ
ὁ λυπούμενος. διὸ οἱ ἐν πένει παρισταμένοι καὶ φυγαῖς, καὶ
μικρὰ ὑπηρετήσωσι, διὰ τὸ μέγεθος τῆς δέησως· καὶ τὸν
χαρὸν, κεχαρισμένοι· οἷον, ὁ ἐν Λυκείῳ τὸν φόρμον δούς. ἀ-
ναγκὴ οὖν μαλιζα μὴ εἰς τοιαῦτα εἶχιν τὴν ὑπουργίαν· εἰ
δὲ μὴ, εἰς ἰσά, ἢ μείζω. Ὡς· ἐπεὶ φανερόν καὶ ὅτε, καὶ
ἐφ' οἷς γινέσθαι χάρις, καὶ πῶς ἔχουσι, δηλὸν ὅτι ἐκ του-
τῶν παρασκευασθόν, τοὺς μὴ δεικνύσας, ἢ οὐτάς, ἢ γεγενή-
μενους ἐν τοιαυτῇ λυπῇ καὶ δέησει· τοὺς δὲ, ὑπηρετήσασιν ἐν
τοιαυτῇ χρειᾷ, τοιοῦτον τι ὑπηρετοῦντας.

Β. Φανερόν δὲ καὶ ὅθεν ἀφαιρεῖσθαι ἐνδεχέσθαι τὴν χάριν,
καὶ ποιεῖν ἀχαρίστους· ἢ γὰρ ὅτι αὐτῶν ἔνεχα ὑπηρετοῦσιν, ἢ
ὑπηρετήσαν· τοῦτο δ' οὐκ ἦν χάρις· ἢ ὅτι ἀπο τύχης συν-
επέσεν, ἢ ἠναγκάσθησαν· ἢ ὅτι ἀπέδωκαν, ἀλλ' οὐκ ἔδωκαν,
εἴτε εἰδότες, εἴτε μὴ· ἀμφοτέρως γὰρ τι ἀπὶ τίνος· ὥς· οὐδ'
οὕτως ἀν εἶναι χάρις. καὶ περὶ ἀπάσας τὰς κατήγορίας σκεπ-
τεον· ἢ γὰρ χάρις ἐστίν, ἢ ὅτι τοδὶ, ἢ τοσούδιν, ἢ τοιοῦδιν, ἢ
πότε, ἢ πού. σημεῖον δὲ, εἰ ἐλάττω μὴ ὑπηρετήσαν· καὶ
εἰ τοῖς ἐχθροῖς, ἢ ταῦτα, ἢ ἰσά, ἢ μείζω· δηλὸν γὰρ ὅτι οὐ-
δὲ ταῦτα ἡμῶν ἔνεχα. ἢ εἰ φανλὰ εἰδώς· οὐδεὶς γὰρ ὁμο-
λογεῖ δειδῆσθαι φανλῶν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ χαρίζεσθαι καὶ
ἀχαρίσειν, εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. η.

ΠΟΙΑ δ' ἐλεείνα, καὶ πῶς ἐλευσὶ, καὶ πῶς αὐτοὶ
 ἔχοντες, λεγόμεν. ἐστὶ δὲ ἐλεος, λυπητὶς ἐπὶ φαι-
 νομένῳ κακῷ φαρτῶ καὶ λυπητῶ τοῦ ἀναξίου τυγχάνειν,
 ὃ καὶ αὐτὸς πρὸς δόκησιν αὐτῷ παθεῖν, ἢ τῶν αὐτοῦ τινα·
 καὶ τοῦτο, ὅταν πλησιον φαίνηται. δῆλον γὰρ ὅτι ἀναγκη-
 τον μέλλοντα ἐλεήσειν ὑπάρχειν τοιοῦτον, οἷον οἰσθῆναι πα-
 θεῖν ἂν τι κακόν, ἢ αὐτὸν, ἢ τῶν αὐτοῦ τινα, καὶ τοιοῦτον κα-
 κόν, οἷον εἰρητὰ ἐν τῷ ὄρῳ· ἢ ὁμοίον, ἢ παρὰ πλησιον. διό,
 οὔτε οἱ πάντεώς ἀπολωλότες ἐλευσὶν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐτι
 παθεῖν οἴοντα· πεπονθᾶσι γάρ· οὔτε οἱ ὑπερευδαίμονες οἴο-
 μενοι, ἀλλ' ὑβρίζουσιν· εἰ γὰρ ἅπαντα οἴοντα ὑπάρχειν
 τὰ γὰρ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παθεῖν μηδὲν
 κακόν· καὶ γὰρ τοῦτο τῶν ἀγαθῶν. εἰσι δὲ τοιοῦτοι, οἷοι
 νομίζειν παθεῖν αὐ· οἷτε πεπονθότες ἤδη καὶ διαπεφευγότες.
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ διὰ τὸ φρονεῖν, καὶ δι' ἐμπειρίαν.
 καὶ οἱ ἀσθενεῖς. καὶ οἱ δειλοτέροι μαλλον. καὶ οἱ πεκαίτευ-
 μένοι· εὐλογιστοὶ γάρ. καὶ οἱ ὑπάρχουσι γυνεὲς, ἢ τέκνα, ἢ
 γυναῖκες· αὐτοῦ τε γὰρ ταῦτα, καὶ οἷα παθεῖν τὰ εἰρη-
 μένα. καὶ μήτε ἐν ἀνδρίας παθεῖν οὔτε, οἷον ἐν ὀργῇ καὶ
 θάρρει· ἀλογιστὰ γὰρ τοῦ ἐσόμενου ταῦτα· μήτε ἐν ὑβριτι-
 κῇ διαθεσῇ· καὶ γὰρ οὔτοι ἀλογιστοὶ τοῦ πεισθῆναι τι· ἀλλ'
 οἱ μετὰ τὸν τῶν. μήτ' αὐ φοβούμενοι ἀφ' ὧν· οὐ γὰρ

ελευσιν οἱ εκπεπληγμενοι, δια το ειναι πρὸς τῷ οικειῷ παθεῖ. καὶ οἰωνται πῃς εἶναι τῶν επικεινῶν· ὁ γὰρ μηδενα οιομενος, πάντας οἰησέσθαι ἀξίους εἶναι χακου. ὅλως δὴ, ὅταν εχῇ οὕτως, ὥς· ἀναμνησθῆναι τοιαυτα συμβέβηκота η αὐτῷ, η τῶν αὐτοῦ· η ελπίσθαι γενεσθαι, η αὐτῷ, η τῶν αὐτοῦ. Ὡς μὲν οὖν εχόντες ελευσιν, εἰρήσῃ.

Β. Α δὲ ελευσιν, εκ του ὀρισμου δηλον. ὅσα τε γὰρ τῶν λυπηρῶν καὶ οδυνηρῶν φαρτικα, πάντα ελεεῖνα· καὶ ὅσα ἀναιρετικα· καὶ ὅσων ἡ τυχὴ αἰτια χακῶν μεγεθος εχόντων. ἐπὶ δὲ, οδυνηρα μὲν καὶ φαρτικα, θανατοι, καὶ αἰκίαι, καὶ σωμαλίων χακώσεις, καὶ γῆρας, καὶ νοσοι, καὶ τροφῆς ἐνδεία. ὧν δὲ ἡ τυχὴ αἰτια χακῶν, ἀφιλία, ὀλιγοφιλία· διο καὶ το διεσπασθαι ἀπο τῶν φίλων καὶ συνηθῶν, ἐλεεινόν· αἰγρος, ἀσθενεία, ἀναπηρία. καὶ το ὅθεν πρὸς ἑσθῆκεν ἀγαθόν τι πρᾶξαι, χακόν τι συμβῆναι. καὶ το πολλακίς τοιούτο. καὶ το πεποιηθῆναι γενεσθαι τι ἀγαθόν· οἷον, Διοπίδει τα παρὰ βασιλεως, τεθνεωπὶ χεῖλεπεμφθῆ. καὶ το, η μηδὲν γεγενῆσθαι ἀγαθόν, η γινόμενων μὴ εἶναι ἀπολαύσιν. Εφ' οἷς μὲν οὖν ελευσι, ταυτα καὶ τα τοιαυτα εἰν.

γ. Ελευσι δὲ τοὺς τε γνωριμους, εαν μὴ σφοδρα ἐγγὺς ὦσιν οικειότητι. περὶ δὲ τουτους, ὥσπερ πρὸς αὐτοὺς μελλοντας εχουσι· διο καὶ Ἀμασις, ἐπὶ μὲν τῷ ἡεὶ ἀγομένῳ ἐπὶ το ἀποθανεῖν, οὐκ ἐδάκρυσεν, ὥς φασιν· ἐπὶ δὲ τῷ φίλῳ προσαιτουντι. τοῦτο μὲν γὰρ, ἐλεεινόν· ἐκεῖνο δὲ, δεινόν· το γὰρ δεινόν, ἕτερον του ἐλεεινου, καὶ ἐκκρουστικόν του ἐλεου· καὶ πολλακίς τῷ ἐναντιῷ χρησίμων. ἐπὶ ἐλευσιν, ἐγγὺς αὐτοῦ του δεινου ὄντος. καὶ τοὺς ὁμοίους ἐλεουσι,

ουσι, κατὰ ἡλικίαν, κατὰ ἡθῆ, κατὰ ἔξεις, κατὰ ἀξιώ-
 ματα, κατὰ γῆν· ἐν πάσι γὰρ τοῖσι μάλλον φαίνεται
 καὶ αὐτῷ ἀνὴρ ὑπαρξάς· ὅλως γὰρ καὶ ἐνταῦθα δεῖ λα-
 βεῖν, ὅτι ὅσα ἐφ' αὐτῶν φοβούμεθα, ταῦτα ἐπ' ἄλλων γίνο-
 μενα ἐλευσιν. Ἐπεὶ δ' ἐγγύς φαινόμενα τὰ παρῆ, ἐλε-
 εῖνα εἰσι· τὰ δὲ μυριότον ἐτος γινόμενα, ἢ ἐσομένα, οὐτ'
 ἐλπίζοντες, οὔτε μεμνημένοι, ἢ ὅλως οὐκ ἐλευσιν, ἢ οὐχ
 ὁμοίως, ἀνάγκη τοὺς συναπεργαζόμενους ὀχνημασι καὶ φω-
 ναῖς καὶ ἐσθῆτι, καὶ ὅλως τῇ ὑποκρίσει, ἐλεεινότερους εἶναι·
 ἐγγύς γὰρ ποιοῦσι φαίνεσθαι, τὸ κακὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ποι-
 οῦντες, ἢ ὥς μέλλον, ἢ ὥς γεγενησ. καὶ τὰ γεγενησ ἀρτί,
 ἢ μέλλοντα διὰ ταχέων, ἐλεεινότερα διὰ τοῦτο. καὶ τὰ
 σημεῖα, καὶ τὰς πράξεις· οἷον, ἐσθῆτας τε τῶν πεποιθό-
 των, καὶ ὅσα τοιαῦτα καὶ λόγους, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν ἐν
 τῷ παρῆ ὄντων, οἷον ἡδὴ τελευτώντων. καὶ μάλιστα τὸ
 ἀπουδαιῶν εἶναι, ἐν τοῖσι τοιοῦτοις καιροῖσι ὄντας, ἐλεει-
 νον. ἅπαντα γὰρ ταῦτα, διὰ τὸ ἐγγύς φαινέσθαι, μάλλον
 ποιεῖ τὸν ἐλεον· καὶ ὥς ἀναξίου τε ὄντος, καὶ ἐν ὀφθαλ-
 μοῖσι φαινομένου τοῦ παρῆ.

Κ Ε Φ Α Λ. 9.

ΑΝΤΙΚΕΙΤΑΙ δε τῷ ελεεινῷ, μαλίστα μὲν, ὁ χα-
 λουσι νεμεσάν· τῷ γὰρ λυπείσθαι ἐπὶ ταῖς ἀναξίαις
 χακοπραγμαῖς, ἀντικείμενον ἐπὶ τρόπῳ τινι, καὶ ἀπὸ τοῦ
 αὐτοῦ ἡθους, τὸ λυπείσθαι ἐπὶ ταῖς ἀναξίαις εὐπραγμαῖς.
 καὶ ἀμφὸς τὰ παθῆ, ἡθους χρηστοῦ· δεῖ γὰρ, ἐπὶ μὲν τοῖς
 ἀναξίως φρατῆουσι χάκος, συναχθεῖσθαι καὶ ελεεινῷ, τοῖς δὲ
 εὖ, νεμεσάν· ἀδίκον γὰρ τὸ παρὰ τὴν ἀξίαν γινόμενον· διὸ
 καὶ τοῖς θεοῖς ἀποδίδμεν τὸ νεμεσάν. Δοξεῖε δ' ἂν καὶ ὁ
 φθόνος τῷ ελεεινῷ τὸν αὐτὸν ἀντικείσθαι τρόπον, ὥς συνεγ-
 γὺς ὢν, καὶ τὰυτὸν τῷ νεμεσάν· ἐπὶ δ' ἑτέρον· λυπῇ γὰρ
 παραχῶδης καὶ ὁ φθόνος ἐστὶ, καὶ εἰς εὐπραγίαν, ἀλλ' οὐ
 τοῦ ἀναξίου, ἀλλὰ τοῦ ἰστοῦ καὶ ὁμοίου, τὸ δὲ, μὴ ὅτι
 αὐτῷ τι συμβῆσθαι ἕτερον, ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν πλησίον,
 ἅπασιν ὁμοίως δεῖ ὑπαρχεῖν· οὐ γὰρ ἐπὶ ἐσθί, τὸ μὲν, φθό-
 νος· τὸ δὲ, νεμεσις· ἀλλὰ φόβος, ἂν διὰ τοῦτο ὑπαρχῇ
 ἢ λυπῇ καὶ ἢ παραχῇ, ὅτι αὐτῷ τι ἐσθί φάυλον ἀπὸ τῆς
 ἐκείνου εὐπραξίας. φανερὸν δὲ, ὅτι ἀκολουθεῖ καὶ τὰ
 ἐναντία παθῆ τοῖς· ὁ μὲν γὰρ λυπούμενος ἐπὶ τοῖς ἀν-
 αξίως χακοπραγμοῖς, ἠδύσεται, ἢ ἀλυπὸς ἐσθί ἐπὶ τοῖς
 ἐναντίως χακοπραγμοῖς· οἷον, τοὺς πατράλαιας καὶ μαιφο-
 ρους, ὅταν τυχῶσι τιμωρίας, οὐδεὶς ἂν λυπηθῇ χριτος,
 δεῖ γὰρ χαιρεῖν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις, ὥς δ' αὐτῶς καὶ ἐπὶ
 τοῖς

τοῖς ἐν πλεονεξίᾳ κατ' ἀξίαν· ἀμφω γὰρ δίκαια, καὶ ποιεῖ χαιρεῖν τὸν ἐπιεικῆ· ἀνάγκη γὰρ ἐλπίζειν ὑπάρξαι αὐτῷ ὡς τῷ ὁμοίῳ, καὶ αὐτῷ. καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κήτους ἀπάνια ταῦτα· τὰ δ' ἐναντία, τοῦ ἐναντιοῦ· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐστὶν ἐπιχαίρετακος καὶ φθονερός· ἐφ' ᾧ γὰρ τις λυπείται γιγνομένῳ καὶ ὑπαρχόντι, ἀναγκασίον τοῦτον ἐπὶ τῇ σέβῃ καὶ τῇ φθορᾷ τῇ τούτου χαιρεῖν. Διό, καλύπτεται μετ' ἐλεους πάντα ταῦτα ἐπὶ· διαφέρει δὲ, διὰ τὰς εἰρημίας αἰτίας· ὥστε πρὸς τὸ μὴ ἐλεεῖν αὐτοὺς, ἀπαντὰ ὁμοίως χρῆσιμα.

Β. Πρῶτον μὲν οὖν περὶ τοῦ νεμεσᾶν λεγόμεν, τίσις τε νεμεσῶσι, καὶ ἐπὶ τίσις, καὶ πῶς ἐχόντες αὐτοὶ· εἴτα μετὰ ταῦτα, περὶ τῶν ἄλλων. φανερόν δὲ ἐκ τῶν εἰρημίων· εἰ γὰρ ἐπὶ τὸ νεμεσᾶν, λυπειοῦται ἐπὶ τῷ φαινομένῳ ἀνάξιος εὐπραγείη, πρῶτον μὲν δῆλον ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐπὶ πασι τοῖς ἀγαθοῖς νεμεσᾶν· οὐδεὶς γὰρ, εἰ δίκαιος, ἢ ἀδρῆιος, ἢ εἰ ἀρετὴν λαμβάνει, νεμεσησεί τούτῳ· οὐδὲ γὰρ οἱ ἐλεοὶ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις τούτων εἰσὶν· ἀλλ' ἐπὶ πλούτῳ, καὶ δυνάμει, καὶ τοῖς τοιοῦτοις, ὅσων, ὡς ἄπλως εἰπεῖν, ἀξιοὶ εἰσὶν οἱ ἀγαθοὶ. καὶ οἱ τὰ φύσει ἐχόντες ἀγαθὰ, οἷον εὐγενεῖαν, καὶ κάλλος, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐγγὺς τι φαίνεται τοῦ φύσει, ἀνάγκη τοῖς τὸ αὐτὸ ἐχούσι ἀγαθόν, εἰς νεμεσῶντες τυγχάνωσι, ἢ διὰ τοῦτο εὐπραγῶσι, μᾶλλον νεμεσᾶν· μᾶλλον γὰρ λυποῦσιν οἱ νεμεσῶντες πλουτοῦντες, τῶν πτωχῶν, καὶ διὰ γένους· ὁμοίως δὲ καὶ ἀρχόντες, καὶ δυνάμενοι, καὶ πολυφιλοὶ, καὶ εὐτελεῖς, καὶ ὅπου τῶν τοιούτων. καὶ διὰ ταῦτα ἀλ-

λο τι αγαθον γιγνῆναι αυτοις, ὥσπουτως· και γαρ ενταυθα
 μαλλον λυπουσιν οἱ νεοπλουτοι, αρχοντες δια τον πλου-
 τον, η οἱ αρχαιοπλουτοι· ὁμοίως δε και επι των αλλων.
 αιτιον δ' ὅτι, οἱ μεν, δοκουσι τα αὐτων εχειν· οἱ δ', ου·
 το γαρ αει οὕτω φαινομενον εχειν, αληθες δοκει· ὥστε οἱ
 ἔτεροι ου τα αὐτων εχειν. και επει ἕκαστον των αγα-
 θων ου του τυχηνός αξιοον, αλλα τις εστι αναλογια, και
 το ἄρμοστον· οἷον, ὅπλων καλλος ου τῷ δικῶν ἄρμοσται,
 αλλα τῷ ανδρειῶ· και γαμοι διαφεροντες, ου τοις νεωσι
 πλουτουσιν, αλλα τοις ευγενεσι· εαν ουν αγαθος ων, μη του
 ἄρμοστοντος τυχεσθῃ, νεμεσῆτον. και τον ἡτῶ τῷ κρειτ-
 τονι αμφοισθῆναι· μαλιστα μεν ουν τους εν τῷ αὐτῷ ὄναι
 και τουτ' ειρηται,

“Αἰαντος δ' αλεεине μαχην Τελαμωνιαδαο·

“Ζεὺς γαρ οἱ νεμεσῶν, ὅτ' αμεινονι φωπι μαχοιτα·
 ει δε μη, καὶν ὀπωσουν, ὃ ἡτῶν τῷ κρειττονι· οἷον, ει ὁ μου-
 σικος τῷ δικῶν· βελπιων γαρ ἡ δικαιοσυνη της μουσικης.
 Οἷς μεν ουν νεμεσῶσι, και δι' α, εκ τουτων δηλον· ταυτα
 γαρ και τα τοιαυτα εστι.

γ. Αυτοι δε νεμεσῆτικοι εστιν, εαν αξιοι τυχεσθῶσιν ον-
 τες των μεγιστων αγαθων, και ταυτα κεκτημενοι· το γαρ
 των ὁμοιων ηξιωθαι τους μη ὁμοιους, ου δικαιον. δευτερον
 δ', αν οντες αγαθοι, και σπουδαιοι τυχεσθῶσι· κρινουσι τε
 γαρ ευ, και τα αδικα μισουσι. και εαν φιλοτιμοι, και ορε-
 γομενοι πῶν πρᾶξεων, και μαλιστα πῶν ταῦτα φιλοτιμοι
 ωσιν, ὧν ἔτεροι αναξιοι οντες τυχεσθῶσι. και ὅλως οἱ
 αξιουντες αυτοι αὐτους, ὧν ἔτερος μη αξιοοι, νεμεσῆτι-

και

κοι τοῖσι, καὶ τοῖσιν· διὸ καὶ οἱ ἀνδραποδῶδεις καὶ φαν-
λοὶ καὶ ἀφιλοτιμοὶ, οὐ νημεσητικοὶ· οὐδὲν γὰρ ἐστὶ τοιούτων,
οὐ αὐτοὺς οἰοῦνται ἀξίους εἶναι. Φανερόν δ' ἐκ τούτων, ἐπὶ
ποίοις αὐτοῖσι καὶ κατὰπραγούσιν, ἢ μὴ τυγχάνουσιν,
χαίρειν ἢ ἀλυπῶς εἶναι· ἐκ γὰρ τῶν εἰρημενῶν τὰ ἀν-
τικείμενα δηλὰ ἐστίν. Ὡστε ἀν' τοὺς τε κρίας τοιούτους πα-
ρασκευασθὴν ὁ λόγος, καὶ τοὺς ἀξιουίαις ἐλεείσθαι, καὶ ἐφ'
οἷς ἐλεείσθαι, δεῖξῃ ἀναξίους μὲν οὐκ εἶναι τυγχάνειν· ἀξίους
δὲ μὴ τυγχάνειν, ἀδύνατον ἐλεεῖν.

Κ Ε Φ Α Λ. Λ

ΔΗΛΟΝ δὲ καὶ ἐπὶ πῶς φθονοῦσι, καὶ τίσι, καὶ πῶς
ἐχούσιν, εἰπερ ἐστίν, ὁ φθόνος λυπηρὴ τις ἐπὶ εὐπραγίᾳ
φαινομένη τῶν εἰρημενῶν ἀγαθῶν περὶ τοὺς ὁμοίους, μὴ ἵνα
τὴ αὐτῷ, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνους. Φθονοῦσιν μὲν γὰρ οἱ τοιοῦτοι,
οἷς εἰσι πῶς ὁμοιοί, ἢ φαίνονται· ὁμοίους δὲ λέγω, κατὰ
γένος, κατὰ συγγενεῖαν, κατὰ ἡλικίαν, κατὰ ἔξιν, κατὰ
δοξάν, κατὰ τὰ ὑπάρχοντα. καὶ οἷς μικροῦ ἐλλείπει, το
μὴ πάντα ὑπάρχειν· διὸ, οἱ μεγάλα πράττοντες, καὶ οἱ εὐτυ-
χούντες, φθονοῦσι εἰς· πάντας γὰρ οἰοῦνται τὰ αὐτῶν φε-
ρεῖν. καὶ οἱ πτωχοὶ ἐπὶ πῶς διαφερόντως, καὶ μάλιστα
ἐπὶ σοφίᾳ, ἢ εὐδαιμονίᾳ. καὶ οἱ φιλοτιμοὶ, φθονοῦσιν ἐπὶ τῶν
ἀφιλοτιμῶν. καὶ οἱ δοξοσοφοὶ, φιλοτιμοὶ γὰρ ἐπὶ σοφίᾳ.
καὶ ὅλως οἱ φιλοδοξοὶ περὶ τι, φθονοῦσι περὶ τοῦτο. καὶ οἱ
μικροψυχοὶ· πάντα γὰρ αὐτοῖς δοκεῖ μέγαλα εἶναι.

6. Εφ'

β. Εφ' οἷς δὲ φθονοῦσι, τα μέν αγαθα, εἰρήται· εφ' ὅτοις γὰρ φιλοδοξοῦσι καὶ φιλοτιμούνται ἐργαίς, καὶ ορεζονται δόξης· καὶ ὅσα εὐτυχηματα ἐστὶ, σχεδὸν περὶ πάντα φθονος ἐστὶ καὶ μαλιστα, ὧν αὐτοὶ ἢ ορεζονται, ἢ οἰοῦνται δεῖν αὐτοὺς εἶναι. ἢ ὧν αὐτοὶ τῇ κτήσει μικρῶ ὑπερέχουσιν, ἢ μικρῶ ἐλλείπουσι.

γ. Φανερόν δὲ καὶ οἷς φθονοῦσιν· ἅμα γὰρ εἰρήται· τοῖς γὰρ ἐγὼ καὶ χρόνῳ, καὶ ταπῶ, καὶ ἡλικίᾳ, καὶ δόξῃ φθονοῦσιν· ὅθεν εἰρήται,

“Το συγγένες γὰρ καὶ φθονεῖν ἐπιτάλλει.

καὶ πρὸς οὓς φιλοτιμούνται· φιλοτιμούνται μὲν γὰρ πρὸς τοὺς εἰρημένους· πρὸς δὲ τοὺς μυριοτον ἔτος οντας, ἢ πρὸς τοὺς ἐσομένους, ἢ τεθνεώτας, οὐδεὶς· οὐδὲ πρὸς τοὺς εφ' Ἡρακλείαις θηλαῖς· οὐδ' ὧν πολὺ οἰοῦνται παρ' αὐτοῖς, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις λειπεσθαι· οὐδ' ὧν πολὺ ὑπερέχουσιν ὡσαυτὼς καὶ πρὸς τοὺς αὐτοὺς, καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ πρὸς τοὺς ἀνταγωνιστάς, καὶ ἀντιστατάς, καὶ ὅλως τοὺς τῶν αὐτῶν ἐφιεμένους φιλοτιμούνται, ἀνάγκη τοῖς αὐτοῖς μαλιστα φθονεῖν· διόπερ εἰρήται,

“Καὶ κεραμεὺς κεραμεὶ —

καὶ τοῖς ταχέ, οἱ ἢ μόλις τυχευόντες, ἢ μὴ τυχευόντες, φθονοῦσι. καὶ ὧν ἢ κεκτημένων, ἢ κατορθούντων ονειδὸς αὐτοῖς· εἰσι δὲ καὶ οὗτοι ἐγὼ, καὶ ὅμοιοι· δηλον γὰρ ὅτι παρ' αὐτοὺς οὐ τυγχάνουσι τοῦ αγαθοῦ· ὥστε τοῦτο λυπεῖν ποιεῖ τὸν φθόνον. καὶ τοῖς ἢ εἰσὶ ταῦτα, ἢ κεκτημένοις ἅ αὐτοῖς πρᾶσσεν, ἢ ἐκεκτῆντο ποιεῖ· διὸ πρᾶσσομεν γινώσκοντες. καὶ οἱ πολλὰ δαπανήσαντες εἰς τὸ αἰσῶ, τοῖς ὀλίγα, φθονοῦσι.

φθινουσι. Δήλον δὲ καὶ ἐφ' οἷς χαίρουσιν οἱ τοιοῦτοι, καὶ ἐπι-
πισι, καὶ πῶς ἐχόντες· ὥς γὰρ μὴ ἐχόντες λυπουνται, οὕ-
τως ἐχόντες ἐπὶ τοῖς ἐναντιῶς ἡδυσσόνται. ὥτε ἀν' αὐτοὶ μὲν
παρασκευαζώσιν οὕτως εἶναι· οἱ δ', ἐλεεινά, ἢ τυγχά-
ναι τινος ἀγαθοῦ ἀξιοῦμενοι ὥσιν οἷοι οἱ εἰρημενοὶ, δήλον ὥς
οὐ τεύξονται ἐλεῶν πᾶρα τῶν κυρίων.

Κ Ε Φ Α Λ. ια.

ΠΩΣ δὲ ἐχόντες ζήλουσι, καὶ τὰ ποία, καὶ ἐπι πι-
στιν, ἐνθενδ' ἐστὶ δῆλον· εἰ γὰρ ἐστὶ ζήλος, λυπῇ τις
ἐπὶ φαινομένην παρούσῃα ἀγαθῶν ἐντιμῶν καὶ ἐνδεχομένων
αὐτῷ λαβεῖν, περὶ τοὺς ὁμοίους τῇ φύσει, οὐχ ὅτι ἄλλω,
ἀλλ' ὅτι οὐχὶ καὶ αὐτῷ ἐστὶ· διὸ καὶ ἐπιεικὲς ἐστὶν ὁ ζή-
λος, καὶ ἐπιεικῶν· τὸ δὲ φθονεῖν, φάυλον, καὶ φαυλῶν·
ὁ μὲν γὰρ, αὐτὸν παρασκευάζει διὰ τὸν ζήλον τυγχά-
ναι τῶν ἀγαθῶν· ὁ δὲ, τὸν πλησίον μὴ εἶναι διὰ τὸν
φθονον· ἀναγκὴ δὴ ζήλωτικους μὲν εἶναι τοὺς ἀξιουμένης ἑαυ-
τοὺς ἀγαθῶν ὧν μὴ ἐχούσιν· οὐδεὶς γὰρ ἀξιοὶ τὰ φαι-
νομένα ἀδύνατα· διὸ οἱ νεοὶ καὶ οἱ μεγαλοφύχοι τοιοῦτοι
καὶ οἱ ὑπαρχοὶ τοιαῦτα ἀγαθὰ, ἃ τῶν ἐντιμῶν ἀξία
ἐστὶν ἀνδρῶν· ἐστὶ γὰρ ταῦτα, πλοῦτος, καὶ πολυφιλία,
καὶ ἀρχή, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ὥς γὰρ προσήκον αὐτοῖς ἀ-
γαθοῖς εἶναι, ὅτι προσήκε τοῖς ἀγαθῶς ἐχούσι, ζήλουσι
τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν. καὶ οὐς οἱ ἄλλοι ἀξιοῦσι. καὶ

ὧν προγονοί, ἢ συγγενεῖς, ἢ οικεῖοι, ἢ τὸ ἔθνος, ἢ ἡ πόλις, ἐντιμοί, ζήλωτικοί περὶ ταῦτα· οἰκεία γὰρ οἰοῦνται αὐτοῖς εἶναι, καὶ ἀξιοὶ τούτων.

β. Εἰ δ' ἐπὶ ζήλωτα τὰ ἐντιμὰ ἀγαθὰ, ἀναγκὴ τὰς τε ἀρετὰς εἶναι τοιαῦτα. καὶ ὅσα τοῖς ἀλλοῖς ὠφελίμα, καὶ εὐεργετικά· τιμᾶσι γὰρ τοὺς εὐεργετούντας, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς. καὶ ὅσων ἀγαθὴν ἀπολαύσεις τοῖς πλείοσιν ἐστὶν εἶον, πλοῦτος καὶ κάλλος μάλλον ὕμειας.

γ. Φανερόν δὲ καὶ οἱ ζήλωται πίνες· οἱ γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα κεκτημένοι, ζήλωται· ἐπὶ δὲ ταῦτα τε ἐρημνεία, οἶον, αἰδρία, σοφία, ἀρχή· οἱ γὰρ ἀρχόντες πολλοὺς δυνάμει εὐ ποιεῖν· στρατηγοί, ῥήτορες, πάντες οἱ τὰ τοιαῦτα δυνάμενοι. καὶ οἷς πολλοὶ ὅμοιοι βούλονται εἶναι, ἢ πολλοὶ γνωρίζοι, ἢ φίλοι πολλοί· ἢ οὓς πολλοὶ θαυμάζουσιν, ἢ οὓς αὐτοὶ θαυμάζουσι. καὶ ὧν ἐπαινοὶ καὶ ἐγκώμια λέγονται, ἢ ὑπὸ ποιητῶν, ἢ λογιγράφων. καταφρονεῖσι δὲ τῶν ἐναντιῶν· ἐναντίον γὰρ ζήλῳ κατὰφρονησις ἐστὶ, καὶ τὸ ζήλουν τῷ κατὰφρονεῖν. ἀναγκὴ δὲ τοὺς οὕτως ἐχούσας ὥστε ζήλουσθαι πῖνας, ἢ ζήλουσθαι, κατὰφρονητικῶς εἶναι τούτων τε, καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅσοι τὰ ἐναντία κακὰ ἐχουσι τῶν ἀγαθῶν τῶν ζήλωτων· διὸ πολλακίς κατὰφρονησοῖσι τῶν εὐτυχούντων, ὅταν ἀνεὺ τῶν ἐνπιμῶν ἀγαθῶν ὑπαρξῇ αὐτοῖς ἡ τύχη. Δι' ὧν μὲν οὖν τὰ κατὰ ἐγγίγνεται, καὶ διαλύεται· ἐξ ὧν αἱ πῖνεις γίνονται, περὶ αὐτῶν εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΒ.

ΤΑ δὲ ἤδη ποιοὶ πῦες, κατὰ τὰ πάθη, καὶ τὰς ἔξεις, καὶ τὰς ἡλικίας, καὶ τὰς τύχας, διελθόμεν μετὰ ταῦτα. λέγω δὲ πάθη μὲν, ὀργὴν, ἐπιθυμίαν, καὶ τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν εἰρηκάμεν ᾠροτερον. ἔξεις δὲ, ἀρετὰς, καὶ κακίας· εἰριτάμ δὲ καὶ περὶ τούτων προτέρων, καὶ ποία προαίρουνται ἕκαστοι, καὶ ποίων πρακτικοὶ ἡλικίαι δὲ εἰσὶ, νεότης, καὶ ἀκμὴ, καὶ γῆρας. τύχην δὲ λέγω, εὐγενεῖαν, καὶ πλούτον, καὶ δυνάμεις, καὶ τὰναντία τούτοις, καὶ ὁλως εὐτυχίαν, καὶ δυστυχίαν.

6. Οἱ μὲν οὖν νεοὶ, τὰ ἤδη εἰσὶν ἐπιθυμητικοί, καὶ οἷοι ποιεῖν ἂν αὖ ἐπιθυμῶσι· καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν, μάλιστα ἀκολουθητικοὶ εἰσὶ τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια, καὶ ἀχρεῖς ταύτης· εὐμεταβολοὶ δὲ καὶ ἀψύχοι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας· καὶ σφοδρὰ μὲν ἐπιθυμοῦσι, ταχὺ δὲ παύονται· ὀξείαι γὰρ αἱ βουλήσεις, καὶ οὐ μεγάλας, ὥσπερ αἱ τῶν χαμνοντῶν δίψαι καὶ πείναι. καὶ θυμικοὶ, καὶ ὀξύθυμοι, καὶ οἷοι ἀκολουθεῖν τῇ ὀρμῇ· καὶ ἡτίους εἰσὶ τοῦ θυμοῦ· διὰ γὰρ φιλοτιμίαν οὐκ ἀνεχόνται ὀλιγωρῶμενοι, ἀλλ' ἀγανακτοῦσιν, αὖ οἰώνται ἀδικεῖσθαι. καὶ φιλοτιμοὶ μὲν εἰσὶ, μᾶλλον δὲ φιλονικοὶ· ὑπεροχῆς γὰρ ἐπιθυμεῖ ἡ νεότης· ἡ δὲ νίκη, ὑπερῶν ἐστι· καὶ ἀμφὺ ταῦτα μᾶλλον, ἢ φιλοχρηματοί. φιλοχρηματοὶ δὲ, ἥκιστα, διὰ τὸ μὴ

πῶ ἐνδεῖας πεπειρασθαι· ὥσπερ το Πιττακου εἶχει ἀπφ-
 θεγμα εἰς Ἀμφιαρεον. καὶ οὐ χακονῆεις, ἀλλ' εὐνῆεις,
 διὰ το μὴ πῶ τεθωρηκεναι πολλὰς πονηρίας. καὶ εὐπίστοι,
 διὰ το μὴ πῶ πολλὰ ἐξηπατησθαι. καὶ εὐελπίδες· ὥσ-
 περ γὰρ οἱ οἰκόμενοι, οὕτω διαθέρμοι εἰσιν οἱ νεοὶ ὑπὸ τῆς
 φύσεως· ἅμα δὲ καὶ διὰ το μὴ πῶ πολλὰ ἀποτετυχηκε-
 ναι· καὶ ζῶσι τὰ πλεῖστα ἐλπίδι· ἢ μὲν γὰρ ἐλπίς, τοῦ
 μέλλοντος ἐστίν· ἢ δὲ μνημὴ, τοῦ παρσιχομένου· τοῖς δὲ νεοῖς
 τὸ μὲν μέλλον, πολὺ· τὸ δὲ παρεληλυθός, βραχύ· τῇ
 γὰρ πρώτῃ ἡμέρᾳ, μεμνησθαι μὲν οὐδὲν οἰοῦνται, ἐλπίζειν
 δὲ πάντα. καὶ εὐεξαπατήτοι εἰσι διὰ το εἰρημένον· ἐλπι-
 ζοῦσι γὰρ ῥαδίως. καὶ ἀνδρείοτεροι· θυμῶδεις γὰρ καὶ
 εὐελπίδες· ὧν, τὸ μὲν, μὴ φοβείσθαι, τὸ δὲ, θάρρειν
 ποιεῖ· οὐτε γὰρ ὀρχίζομενος οὐδεὶς φοβείται· τὸ, τε ἐλ-
 पिζειν ἀγαθὸν τι, θάρραλεον ἐστὶ. καὶ αἰσχυντήτοι· οὐ γὰρ
 πῶ καλὰ ἔτετρα ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλὰ πεπαιδευμένα ὑπὸ
 τοῦ νομοῦ μόνον. καὶ μεγαλοψυχοὶ· οὐτε γὰρ ὑπὸ τοῦ
 βίου οὐ πῶ τεταπεινῶνται, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαιῶν ἀπειροὶ
 εἰσι· καὶ τὸ ἀξιοῦν αὐτὸν μεγαλῶν, μεγαλοψυχία· του-
 το δ', εὐελπίδος. καὶ μάλλον αἰρουνται ὥρατῃν τὰ κα-
 λα, τῶν συμφερόντων· τῷ γὰρ ἡδεὶ ζῶσι μάλλον, ἢ τῷ
 λογισμῷ· ἐπὶ δ', ὁ μὲν λογισμὸς, τοῦ συμφερόντος· ἢ δὲ
 ἀρετὴ, τοῦ καλοῦ. καὶ φιλοφίλοι, καὶ φιλεταίροι μάλ-
 λον τῶν ἄλλων ἡλικίων, διὰ το χαιρεῖν τῷ συζήν, καὶ μὴ
 πῶ ὥρως τὸ συμφερόν κρίνειν μὴδεν· ὥτε μὴδὲ τοὺς φι-
 λους. καὶ ἅπαντα ἐπὶ το μάλλον καὶ σφοδρότερον ἁμαρ-
 τανουσι ὥρα το Χιλαωνεῖον· πάντα γὰρ ἀγαν ὥρατῶσι·

φιλουσι τε γὰρ ἀζαν, καὶ μισοῦσιν ἀζαν, καὶ τὰλλα παν-
τα ὁμοίως. οἱ καὶ εἰδέναι πάντα οἰοῦνται, καὶ διόχυρι-
ζοῦνται· τούτο γὰρ αἰτιον ἐστὶ καὶ τοῦ πάντα ἀζαν. καὶ
τὰ ἀδικήματα ἀδικοῦσιν εἰς ὕβριν, καὶ οὐ κακουργίαν. καὶ
ελεητικοί, διὰ τὸ πάντας χρηστους καὶ βελτίους ὑπολαμ-
βάνειν· τῇ γὰρ αὐτῶν ἀκακίᾳ τοὺς πέλας μετρώουσιν· ὥς·
ἀναξία παθεῖν ὑπολαμβάνουσιν αὐτοὺς. καὶ φιλογλω-
τῆς· διὸ καὶ εὐτραπέλοι· ἡ γὰρ εὐτραπέλεια πεπαιδευ-
μένη ὕβρις ἐστὶ. τὸ μὲν οὖν τῶν νέων, τοιοῦτον ἦθος ἐστίν.

γ. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ παρηκμακότες, σχεδὸν ἐκ τῶν
ἐναντιῶν τοῖσι τα πλεῖστα ἐχρυσιν ἡδὴ· διὰ γὰρ τὸ πολ-
λά ἐτὶ βεβίωκεναι, καὶ πλείω ἐξήπατησθαι, καὶ ἡμαρ-
τήκεναι, καὶ τὰ πλείω φάυλα εἶναι τῶν πραγμάτων, οὐ-
τε διαβεβαιοῦνται οὐδὲν· ἡττον τε ἀζαν ἅπαντα, ἢ δει-
καὶ οἰοῖσθαι, ἴσασι δὲ οὐδὲν· καὶ ἀμφισβητοῦντες, ὁροσθε-
ουσιν αἰετὸν τὸ “ἴσως καὶ ταχὺ” καὶ πάντα λεγούσιν οὕτω· πα-
γῶς δὲ, οὐδὲν. καὶ κακοῦδεις εἰσιν· ἐπὶ γὰρ κακοῦδεια,
τὸ ἐπὶ τὸ χεῖρον ὑπολαμβάνειν ἅπαντα. ἐπὶ δὲ καχυποπ-
τοὶ εἰσι διὰ τὴν ἀπιστίαν· ἀπιστοὶ δὲ, δι’ ἐμπειρίαν. καὶ
οὔτε φιλοῦσι σφόδρα, οὔτε μισοῦσι διὰ ταῦτα· ἀλλὰ κα-
τὰ τὴν βίαντος ὑπόθεσιν, καὶ φιλοῦσιν ὡς μισήσουσιν, καὶ
μισοῦσιν ὡς φιλήσουσιν. καὶ μικροψυχοί, διὰ τὸ τεταπει-
νωθῆναι ὑπὸ τοῦ βίου· οὐδενὸς γὰρ μεγάλου, οὐδὲ περιτίτου,
ἀλλὰ τῶν ὅρος τὸν βίον ἐπιθυμοῦσι. καὶ ἀνελευθεροί· ἐν
γὰρ πῶν ἀναγκαιῶν ἡ οὐσία· ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν ἐμ-
πειρίαν ἴσασιν, ὡς χελεπόν το κτήσασθαι, καὶ ῥαδίον τὸ
ἀποβαλεῖν. καὶ δειλοί, καὶ πάντα ὀροφροβητικοί· ἐναντίας
γάρ

γὰρ διακείναι τοῖς νεοῖς· κατεφυγμένοι γὰρ εἰσιν· οἱ δὲ,
 θερμοὶ· ὥστε προωδοπεποιήκε το γῆρας τῇ δειλίᾳ· καὶ γὰρ
 ὁ φόβος, καταφυγίς τις ἐστὶ καὶ φιλοζῶοι, καὶ μαλιστα
 ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ, διὰ το τοῦ ἀπόντος εἶναι τὴν
 ἐπιθυμίαν· καὶ οὐ δὲ ἐνδύεις, τοῦτου μαλιστα ἐπιθυμοῦσι.
 καὶ φιλαυτοὶ μάλλον ἢ δει· μικροφυχία γὰρ τις καὶ αὐ-
 τῇ, καὶ πρὸς το συμφερὸν ζῶσιν (ἀλλ' οὐ πρὸς το κα-
 λόν) μάλλον ἢ δει, διὰ το φιλαυτοὶ εἶναι· το μὲν γὰρ
 συμφερὸν, αὐτῷ αγαθόν ἐστι· το δὲ καλόν, ἀπλῶς. καὶ
 ἀναισχυντοὶ μάλλον ἢ αἰσχυντήλοιοι· διὰ γὰρ το μὴ φροντι-
 ζεῖν ὁμοίως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ συμφερόντος, ὀλιγαροῦσι
 τοῦ δοκεῖν. καὶ δυσελπίδες, διὰ τὴν ἐμπειρίαν· τὰ γὰρ
 πλεῖστα τῶν πραγμάτων φαντα εἰσιν· ἀπαθάνει γὰρ τὰ
 πολλὰ ἐπὶ το χειρὸν· καὶ ἐπὶ διὰ τὴν δειλίαν· καὶ ζῶσι τῇ
 μνημῇ μάλλον, ἢ τῇ ἐλπίδι· τοῦ γὰρ βίου, το μὲν λοι-
 πόν, ὀλίγον· το δὲ παρεληλυθός, πολὺ· ἐστὶ δὲ, ἡ μὲν ἐλ-
 πῖς, τοῦ μελλόντος· ἡ δὲ μνημῇ, τῶν παρερχομένων, ὅπερ
 αἶτιον καὶ τῆς ἀδολεχίας αὐτοῖς· διαίτελοῦσι γὰρ τὰ γνο-
 μένα λεγόντες· ἀναμνησκομένοι γὰρ ἡδοντά. καὶ οἱ θυ-
 μοι ὅξεις μὲν εἰσιν, ἀσθενεῖς δὲ. καὶ αἱ ἐπιθυμίαι, αἱ μὲν,
 ἐκλελοιπάσιν, αἱ δὲ, ἀσθενεῖς· ὥστε οὔτε ἐπιθυμητικοί, οὔτε
 πρᾶκτικοί κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ κατὰ το κέρδος·
 διὸ σωφρονικοὶ φαίνονται οἱ τηλικούτοιοι· αἵτε γὰρ ἐπιθυμίᾳ
 ἀνείχεσθαι, καὶ δουλεύουσι τῷ κέρδει. καὶ μάλλον ζῶσι κα-
 τὰ λογισμὸν, ἢ κατὰ το ἥθος· ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς, τοῦ
 συμφερόντος· το δὲ ἥθος, τῆς ἀρετῆς ἐστὶ. καὶ τὰ δεικνύμα-
 τα

τα ἀδικουσιν εἰς κακουργίαν, οὐκ εἰς ὕβριν. ἐλεητικοὶ δὲ καὶ οἱ γέροντες εἰσιν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τοῖς νεοῖς· οἱ μὲν γὰρ, διὰ φιλάνθρωπίαν· οἱ δὲ, δι' ἀσθενείαν· πάντα γὰρ οἰοντάς ἐγγὺς εἶναι αὐτοῖς παθεῖν· τοῦτο δ' ἦν ἐλεητικού. ὅθεν, οδυρτικοὶ εἰσι, καὶ οὐκ εὐτραπέλεις, οὐδὲ φιλογελοιοί· ἐπαισίον γὰρ τὸ οδυρτικὸν τῷ φιλογελωτί. τῶν μὲν οὖν νεῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὰ ἡδὴ τοιαῦτα. ὥς· ἐπεὶ ἀποδέχονται πάντες τοὺς τῷ σφετέρῳ ἡδὲ λεηρμένους λόγους, καὶ τοὺς ὁμοίους, οὐκ ἀδύνατον πῶς χρωμεῖται τοῖς λόγοις, τοιοῦτοι φαίνονται καὶ αὐτοί, καὶ οἱ λόγοι.

δ. Οἱ δὲ ἀκμαζόντες, φανερὸν ὅτι μετὰ τούτων τὸ ἡδὴ εἶσθαι, ἑκατέρων ἀφαιρύνει τὴν ὑπερβολήν. καὶ οὐτε σφοδρὰ θάρρουντες· θρασυτείας γὰρ τὸ τοιοῦτον· οὐτε λιαν φοβούμενοι, καλῶς δὲ πρὸς ἀμφῶ ἐχόντες. οὐτε πασι πιστεύοντες, οὐτε πᾶσιν ἀπιστοῦντες, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀληθὲς κρινόντες μᾶλλον. καὶ οὐτε πρὸς τὸ καλὸν ζῶντες μόνον, οὐτε πρὸς τὸ συμφερὲν, ἀλλὰ πρὸς ἀμφῶ. καὶ οὐτε πρὸς φεῖδω, οὐτε πρὸς ἀσώλειαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀρμόστιον· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς θυμὸν, καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν· καὶ σωφρονεῖς μετὰ ἀνδρείας, καὶ ἀνδρεῖοι μὲν σωφροσύνης· ἐν γὰρ τοῖς νεοῖς καὶ τοῖς γέροσι διηρῆται ταῦτα· εἰσι γὰρ, οἱ μὲν νεοί, ἀνδρεῖοι καὶ ἀκολατοί· οἱ δὲ πρεσβύτεροι, σωφρονεῖς καὶ δειλοί. ὥς δὲ καθόλου εἰπεῖν, ὅσα μὲν διηρῆται ἡ νεότης καὶ τὸ γῆρας τῶν ὠφελιμῶν, ταῦτα ἀμφῶ ἐχούσιν· ὅσα δ' ὑπερβάλλουσιν, ἢ ἐλλειπύουσιν, τούτων τὸ μέτριον καὶ τὸ ἀρμόστιον. Ἀκμαζει δὲ, τὸ μὲν σῶμα, ἀπὸ τῶν τριακοντῶν

εἶτα,

ετων, μεχρι των πεντε και τριακοντα· ἡ δὲ ψυχή, περὶ
τα ἑνός δειν πεντηκοντα. Περὶ μὲν οὖν νεότητος καὶ γήρας
καὶ ακμῆς, ποίων ἡτῶν ἐστὶν ἕκαστον, εἰρησάτωσαν οὗτοι.

Κ Ε Φ Α Λ. ιγ.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν ἀπο τύχης γιγνομένων ἀγαθῶν, δι' ὅσα
αὐτῶν καὶ τὰ ἡδὴ ποία αἴτια συμβαίνει τοῖς ἀνθρώ-
ποις, λεγόμεν ἐφεξῆς. Εὐγενείας μὲν οὖν ἡδὸς ἐστὶ, τὸ φι-
λοτιμώτερον εἶναι τὸν κεκτημένον αὐτὴν· πάντες γὰρ ὅταν
ὑπάρχῃ τι, πρὸς τοῦτο σφραγεῖν ἐωθῶσιν· ἡ δὲ εὐγενεία, ἐπ-
τιμολογία πόρων ἐστὶ καὶ χαλάρωσις, καὶ τῶν ὁμοίων
τοῖς πόροισι τοῖς αὐτῶν· διότι πρῶτον ταῦτα μᾶλλον ἢ
ἐγγὺς γιγνομένα, ἐντιμότερα καὶ εὐαλαζονέα. ἐστὶ δὲ,
εὐγενὲς μὲν, κατὰ τὴν τοῦ γένους ἀρετὴν· γέναιον δὲ,
καὶ τὸ μὴ ἐξίτασθαι ἐκ τῆς φύσεως. ὅπερ ὡς ἐπιτοπολύ-
ου συμβαίνει τοῖς εὐγενεσιν, ἀλλ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ εὐτελεῖς·
φορὰ γὰρ τις ἐστὶν ἐν τοῖς γένεσιν ἀνθρώπων, ὥσπερ ἐν τοῖς κα-
τα τὰς χώρας γιγνομένοις· καὶ ἐνίοτε αὖν ἡ ἀγαθὴ τὸ γέ-
νος, ἐκκλίνοντα διὰ τίνος χρόνου ἀνδρες περὶ τοὺς καὶ περὶ
παλιν ἀναδιδῶσιν. ἐξίταται δὲ, τὰ μὲν εὐφρα γένῃ εἰς μα-
κρότερα ἡδὴ· οἷον, οἱ ἀπ' Ἀλκιβιάδου, καὶ οἱ ἀπὸ Διο-
νυσίου τοῦ πόλεως. τὰ δὲ φασιμα, εἰς ἀβελτερίαν καὶ
ἐωθρησότητα· οἷον, οἱ ἀπὸ Κίμωνος καὶ Περικλέους καὶ
Σωκράτους.

β. Τῷ δὲ πλούτῳ ἅ ἐπέτα ηῖν, ἐπιπολὴς ἐστὶν ἰδεῖν ἅπαν· ὕβρις γὰρ καὶ ὑπερηφανοί, παρόντες τὴν ὑπὸ τῆς κτήσεως τοῦ πλούτου· ὥσπερ γὰρ ἔχοντες ἅπαντα τὰ γὰρ, οὕτω διακείναι· ὁ δὲ πλούτος, οἷον τιμὴ τις ἐστὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀλλῶν· διὸ φαίνεται πάντα ὥνια εἶναι αὐτοῦ. καὶ τρυφεροί, καὶ σαλακῶνες· τρυφεροὶ μὲν, διὰ τὴν τρυφήν, καὶ τὴν ἐνδείξιν τῆς εὐδαιμονίας. σαλακῶνες δὲ καὶ σολοῖχοι, διὰ τὸ πάντας ἐωθεῖναι διατρίβειν περὶ τὸ ἐραυμένον καὶ θαυμάζομενον ὑπ' αὐτῶν· καὶ τὸ οἰεσθαι ζηλοῦν τοὺς ἄλλους ἅ καὶ αὐτοί. ἅμα δὲ καὶ ἐκποτῶς τοῦτο παρῶσι· πολλοὶ γὰρ εἰσὶν οἱ δέοντες τῶν ἔχοντων· ὅθεν καὶ τὸ Σιμωνίδου εἶρηται περὶ τῶν σοφῶν καὶ πλουσίων πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν Ἱερῶνος, ἐρμηνειν, ποτέρων γενεῶν κρείττον πλουσίον, ἢ σοφόν, πλουσίον εἶπεν· τοὺς γὰρ σοφὸς ὄραν ἐπὶ ταῖς τῶν πλουσίων θύραις, εἶπεν, διατρίβοντες. καὶ τὸ οἰεσθαι ἀξιόους εἶναι ἀρχεῖν· ἔχει γὰρ οἰοῖναι, ὃν ἔνεκεν ἀξίον ἀρχεῖν. καὶ ὥς ἐν κεφαλαιῷ, αὐοήτου εὐδαιμονος ἡθους ὁ πλούτος ἐστὶ. διαφέρει δὲ τοῖς νεώτεροις κεκτημένοις, καὶ τοῖς παλαιῇ, τῇ ηῖν, τῷ ἅπαντα μᾶλλον καὶ φαιλοτέρα τὰ κακὰ ἔχειν τοὺς νεοπλουτοὺς· ὥσπερ γὰρ ἀπαιδευσία πλούτου ἐστὶ τὸ νεοπλουτόν εἶναι. καὶ ἀδικημᾶτα ἀδικουσιν, οὐ κακουργοῖ, ἀλλὰ τὰ μὲν, ὕβρις τὰ δὲ, ἀκράτεια· οἷον εἰς αἰκίαν, καὶ μοιχείαν.

γ. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ δυνάμεως σχεδὸν τὰ πλεῖστα φανερὰ ἐστὶν ηῖν· τὰ μὲν γὰρ, τὰ αὐτὰ ἔχει ἡ δύναμις τῷ πλούτῳ· τὰ δὲ, βέλπω. φιλοτιμοτέρῳ γὰρ καὶ ἀνδρῶδες ἐστὶ τὰ ηῖν οἱ δυνάμενοι τῶν πλουσίων, διὰ τὸ

εφιεσθαι έργων, ὅσα ἐξουσία αὐτοῖς ὥραται διὰ τὴν δύναμιν. καὶ ἀπουδατικώτεροι, διὰ τὸ ἐν ἐπιμελείᾳ εἶναι, ἀναγκάζομενοι σκοπεῖν τὰ περὶ τὴν δύναμιν. καὶ σεμνοτέροι ἢ βαρυτέροι· ποιεῖ γὰρ ἐμφανετέρους τὸ ἀξίωμα· διὸ μετρίαζουσιν· ἐστὶ δὲ ἡ σεμνότης, μαλακὴ καὶ εὐχημάτων βαρυτής. καὶ εἰς ἀδικώσιν, οὐ μικρὰ δίκηται εἶσιν, ἀλλὰ μεγάλα δίκαι.

Δ. Ἡ δ' εὐτυχία κατὰ μορίαν τῶν εἰρημένων ἔχει τὰ ἡδὴ· εἰς γὰρ ταῦτα συντείνουσιν αἱ μέγισται δοκουσαί εἶναι εὐτυχίαι. καὶ ἐπὶ εἰς εὐτεχνίαν, καὶ τὰ ἥματα τὸ σῶμα ἀγαθὰ παρασκευάζει ἡ εὐτυχία πλεονεκτεῖν. ὑπερφανώτεροι μὲν οὖν καὶ ἀλογιστοτέροι διὰ τὴν εὐτυχίαν εἰσιν. ἐν δ' ἀκολουθεῖ βελτίστον ἦθος τῇ εὐτυχίᾳ, ὅτι φιλόθεοι εἰσι, καὶ ἔχουσι πρὸς τὸ θεῖον πῶς, πιστευόντες διὰ τὰ γιγνομένα ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς τύχης. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἡδὴ ἢ λίαν καὶ τύχην ἦσαν, εἰρηται· τὰ γὰρ ἐναντία τῶν εἰρημένων ἐκ τῶν ἐναντίων φανερά ἐστιν· οἷον, πένθος καὶ αὐτοῦ ἦθος, καὶ ἀδυνατοῦ.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΔ.

ΕΠΕΙ δὲ ἡ τῶν πιθανῶν λόγων χρῆσις πρὸς κρίσιν ἐστὶ· περὶ ὧν γὰρ ἴσμεν, καὶ κεκρίχαμεν, οὐδὲν ἐπὶ δεῖ λόγου· ἐστὶ δὲ, ἀντὶ τοῦ ἑνὸς τις χρωμένος τῷ λόγῳ ὠροτρεπὴ ἢ ἀποτρεπὴ· οἷον οἱ νομίζοντες ποιοῦσιν, ἢ
 πει-

πειθόντες· οὐδὲν γὰρ ἥτιον κείνης ἐστὶν εἰς· ὃν γὰρ δεῖ πει-
 σᾶν, οὗτος ἐστίν, ὡς ἁπλῶς εἰπείν, κριτῆς· εἰάν τε πρὸς
 ἀμφισβητούντα, εἰάν τε πρὸς ὑποθέσιν λεγῇ τις, ὁμοίως·
 τῷ γὰρ λόγῳ ἀναγκὴ χρῆσθαι, καὶ ἀναιρεῖν τὰ ἐναντία,
 πρὸς ἃ ὥσπερ ἀμφισβητοῦντα τὸν λόγον ποιεῖται· ὡσαύτως
 δε καὶ ἐν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς· ὥσπερ γὰρ πρὸς κριτὴν, πρὸς
 τὸν θεῶρον ὁ λόγος συνέστηκεν· ὅλως δὲ μόνος ὡς ἁπλῶς, ἐπὶ
 κριτῆς ὁ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀγῶσι τὰ ζητούμενα κρινῶν· τὰ
 γὰρ ἀμφισβητούμενα ζητεῖται πῶς ἔχει, καὶ περὶ ὧν
 βουλευοῖται. περὶ δὲ τῶν κατὰ τὰς πολιτείας ἡτῶν, ἐν
 τοῖς συμβουλευτικοῖς εἰρητῶν πρότερον· ὥστε διαρισμεινὸν αὐ-
 εῖν, πῶς τε, καὶ διὰ πῶν τούς λόγους τοὺς ἡθικούς ποιη-
 τεῖν. ἐπεὶ δὲ περὶ ἑκάστου μὲν γένος τῶν λόγων, ἕτερον τι
 τὸ τέλος ἦν, περὶ ἅπαντων δ' αὐτῶν εἰλημμένας δοξὰς καὶ
 προτάσεις εἰσιν, ἐξ ὧν τὰς πρῆξεις φέρουσι καὶ συμβουλευον-
 τες, καὶ ἐπιδεικνυόντες, καὶ ἀμφισβητοῦντες· ἐπὶ δὲ, ἐξ
 ὧν ἡθικούς τοὺς λόγους ἐνδέχεται ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων
 διώρισται· λοιπὸν ἡμῖν διελθεῖν περὶ τῶν κοινῶν· πασι γὰρ
 ἀναγκαῖον, τὰ περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἀδυνατοῦ προχρησ-
 θῆναι ἐν τοῖς λόγοις· καὶ τοὺς μὲν, ὡς ἐστὶ· τοὺς δὲ, ὡς
 γέγονε, πειραδῶν δεικνύναι. ἐπὶ δὲ περὶ μεγάλους κοινὸν ἅ-
 παντῶν ἐπὶ τῶν λόγων· χρώνται γὰρ πάντες τῷ μείονι καὶ
 αὐξίῃ, καὶ συμβουλευόντες ἢ ἀποτρέποντες, καὶ ἐπαινούν-
 τες ἢ ψέγοντες, καὶ κατηγοροῦντες ἢ ἀπολογούμενοι. τού-
 τῶν δὲ διωριζομένων, περὶ τῶν ἐνθυμημάτων κοινὴ πειραζο-
 μέναι εἰπείν, εἰ τι ἔχομεν· καὶ περὶ παραδειγμάτων, ὅπως
 τὰ λοιπὰ πρόσθενες, ἀποτελεσώμεν τὴν ἐξ ἀρχῆς προ-
 θέσιν.

ἔστιν. Ἐστὶ δὲ τῶν κοινῶν, τὸ μὲν αὐξάν, οικειοτάτων τοῖς ἐπιδευτικοῖς, ὥσπερ εἰρηται· τὸ δὲ γέρονος, τοῖς δικάζου-
κοῖς· περὶ τούτων γὰρ ἡ κρίσις· τὸ δὲ δυνατόν καὶ ἐστο-
μενόν, τοῖς συμβουλευτικοῖς.

Κ Ε Φ Α Λ. ιε.

ΠΡΩΤΟΝ μὲν οὖν περὶ δυνατόν καὶ ἀδύνατον λε-
γόμεν. Ἀν δὴ τὸ ἐναντίον ἢ δυνατόν ἢ εἶναι ἢ γενεσ-
θαι, καὶ τὸ ἐναντίον δοξάειν ἀν εἶναι δύναλον· οἷον, εἰ δύνα-
τον ἄνθρωπον ὑγιαίνειν, καὶ νοσήσαι· ἢ γὰρ αὕτη δύνα-
μις τῶν ἐναντιῶν, ἢ ἐναντία. Καὶ εἰ τὸ ὅμοιον δυνατόν,
καὶ τὸ ὅμοιον. Καὶ εἰ τὸ χαλεπώτερόν δύναλον, καὶ τὸ
ῥαόν· καὶ εἰ τὸ σπουδαῖον ἢ καλὸν γενεσθαι δύναλον, καὶ
ὅλως γενεσθαι δυνατόν· χαλεπώτερον γὰρ καλὴν οἰκίαν, ἢ
οἰκίαν εἶναι. Καὶ οὐ ἡ ἀρχὴ δύναται γενεσθαι, καὶ τὸ τέ-
λος· οὐδὲν γὰρ γίγνεται, οὐδὲ ἀρχαίαι γίγνεσθαι τῶν ἀδυ-
νατῶν· οἷον, τὸ συμμετρὸν τὴν διαμετρὸν εἶναι, οὔτε ἀν-
αρχαίαι γενεσθαι, οὔτε γίγνεται· καὶ οὐ τὸ τέλος, καὶ
ἡ ἀρχὴ δύναται· ἅπαντα γὰρ ἐξ ἀρχῆς γίγνεται. Καὶ εἰ
τὸ ὑπερὸν τῇ οὐσίᾳ ἢ τῇ γενέσει δυνατόν γενεσθαι, καὶ τὸ
πρῶτερον· οἷον, εἰ ἄνθρωπον γενεσθαι δυνατόν, καὶ παῖδα·
πρῶτερον γὰρ ἐκεῖνο γίγνεται· καὶ εἰ παῖδα, καὶ ἄνθρωπον· ἀρ-
χὴ γὰρ ἐκεῖνη. Καὶ ὧν ἐρῶς ἢ ἐπιθυμία φύσει ἐστίν· ου-
δεὶς γὰρ τῶν ἀδυνατίων ἐρα, οὐδ' ἐπιθυμεῖ ὥς ἐπιτοπολύ.

Καὶ

Καὶ ὧν ἐπισημὰ εἰσι καὶ τέχναι, δυνατόν ταῦτα καὶ εἶ-
ναι καὶ γινέσθαι. Καὶ ὅσων ἡ ἀρχὴ τῆς γένεσεως ἐν τοῦτοῖς
ἐστίν, ἃ ἡμεῖς ἀναγκασαίμεν αὐ, ἢ πείσαιμεν· ταῦτα δ'
ἐστίν, ὧν κρείττους, ἢ κυριοί, ἢ φίλοι. Καὶ ὧν τὰ μέρη δυ-
νάτα, καὶ τὸ ὅλον· καὶ ὧν τὸ ὅλον δυνατόν, καὶ τὰ μέρη
ὥς ἐπιτοπολύ· εἰ γὰρ πρὸς ἄλλο [δύνατον γινέσθαι,] καὶ
κεφαλὴς, καὶ χιτῶν, δύναται γινέσθαι· καὶ εἰ κεφαλὴς,
καὶ χιτῶν, τὸ πρὸς ἄλλο. Καὶ εἰ τὸ γένος δυνατόν γε-
νέσθαι, καὶ τὰ εἶδη. καὶ εἰ τὰ εἶδη, καὶ τὸ γένος· οἷον, εἰ
πλοῖον γινέσθαι δυνατόν, καὶ τεμνὴρ· καὶ εἰ τεμνὴρ, καὶ
πλοῖον. Καὶ εἰ βατέρον τῶν πρὸς ἀλλήλα πεφυκότων, καὶ
βατέρον· οἷον εἰ διπλάσιον, καὶ ἡμισυ· καὶ εἰ ἡμισυ, καὶ δι-
πλάσιον. Καὶ εἰ ἀνευ τέχνης ἢ παρὰσκευῆς, δύνατον γε-
νέσθαι τι, μᾶλλον διὰ τέχνης καὶ ἐπιμελείας δυνατόν
ὄν καὶ ἀγαθὸν εἰρηται,

“Καὶ μὴν τὰ μὲν γὰρ τῇ τύχῃ πράσσειν· τὰ δὲ

“Ἡμῖν ἀνάγκη, καὶ τέχνη προσγίγνεται.

Καὶ εἰ τοῖς χείροσιν ἢ ἡτίοσιν ἢ ἀφρονέστεροις δυνατόν, καὶ
τοῖς ἐναντίοις μᾶλλον· ὥσπερ καὶ Ἰσοκράτης εἶπεν, δεῖνον
εἶναι, εἰ ὁ μὲν Εὐθύνομος ἐμάθεν, αὐτὸς δὲ μὴ δύνησεται
εὐρεῖν. Περὶ δὲ ἀδύνατου δηλὸν ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τοῖς
εἰρημένοις ὑπάρχει.

β. Εἰ δὲ γέγονεν, ἢ μὴ γέγονεν, ἐκ τῶνδε σκεπτεόν·
πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ τὸ ἡτίον γινέσθαι πεφυκός, γέγονε, γε-
γονός αὐ εἴη καὶ τὸ μᾶλλον. Καὶ εἰ τὸ ὑτέρον εἰώθως γί-
νεται, γέγονε, καὶ τὸ πρότερον γέγονεν· οἷον, εἰ ἐπιλελή-
ται, καὶ ἐμάθε ποτε τοῦτο. Καὶ εἰ ἐδύνατο καὶ ἐβούλετο,
πεπραγέ·

πεπραγέ· πάντες γὰρ, ὅταν δυναμικοὶ βουλευῶσι, πράττου-
σιν· ἐμποδῶν γὰρ οὐδέν· ἐπὶ, εἰ βούλει, καὶ μὴδὲν τῶν
ἐξω ἐκώλυε. Καὶ εἰ δύνατον, καὶ ὠρρίζετο. καὶ εἰ ἐδύνα-
το, καὶ ἐπέθυμει· ὥς γὰρ ἐπιτοπολὺ, ὧν ὀρεγόνται, ἀν-
δυνάμει, καὶ ποιοῦσιν· οἱ μὲν φαῦλοι, δι' ἀκράτεια· οἱ δ'
ἐπιεικεῖς, ὅτι τῶν ἐπιεικῶν ἐπιθυμοῦσι. Καὶ εἰ ἐμελλε γίγ-
νεσθαι, καὶ ποιεῖν· εἰκος γὰρ τὸν μέλλοντα καὶ ποιῆσαι.
Καὶ εἰ γέγονεν ὅσα πεφυκεὶ πρὸ ἐκείνου, ἢ ἐνεχά ἐκείνου·
οἷόν, εἰ ἡτράφε, καὶ ἐβροντήσῃ· καὶ εἰ ἐπειράσῃ, καὶ ἐπραξέ.
καὶ εἰ ὅσα ὑπερὸν πεφυκε γίγνεσθαι, ἢ οὐ ἐνεχά γιγνέσθαι,
γέγονε, καὶ τὸ πρότερον, καὶ τὸ τοῦτου ἐνεχά, γέγονεν· οἷόν,
εἰ ἐβροντήσῃ, καὶ ἡτράφε· καὶ εἰ ἐπραξέ, καὶ ἐπειράσεν.
ἐπὶ δὲ τοῦτων ἀπάντων, τὰ μὲν, ἐξ ἀναγκῆς· τὰ δὲ, ὥς
ἐπιτοπολὺ οὕτως ἔχοντα. Περὶ δὲ τοῦ μὴ γεγονέναι, φανε-
ρὸν ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τοῖς εἰρημενοῖς.

γ. Καὶ περὶ τοῦ ἐσομένου, ἐκ τῶν αὐτῶν δὴλον· τὸ, τὲ
γὰρ ἐν δυνάμει καὶ βουλήσει ὄν, ἐστὶ. Καὶ τὰ ἐν ἐπιθυ-
μῇ, καὶ ὀργῇ, καὶ λογισμῷ μείζονα δυνάμειος ὄντα. Διὰ
ταῦτα καὶ εἰ ἐν ὁρμῇ τοῦ ποιεῖν ἢ μέλλουσι, ἐστὶ· ὥς γὰρ
ἐπιτοπολὺ γίγνεται μᾶλλον τὰ μέλλοντα, ἢ τὰ μὴ μελ-
λοντα. Καὶ εἰ πρὸ γέγονεν ὅσα πρὸτερον πεφυκεὶ γίγ-
νεσθαι· οἷόν, εἰ συννεφεῖ, εἰκος ὑστὶ. καὶ εἰ τὸ ἐνεχά του-
τοῦ γέγονε, καὶ τοῦτο εἰκος γένεσθαι· οἷόν, εἰ θεμελῖος,
καὶ οἰκία.

δ. Περὶ δὲ μεγέθους καὶ μικροτήτος τῶν πραγμά-
των, μείζονος τε καὶ ἐλαττοῦτος, καὶ ὅλως μεγάλων καὶ
μικρῶν, ἐκ τῶν προειρημένων ἡμῖν ἐστὶ φανερόν· εἰρήναι γὰρ

ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς περὶ τὰ μεγέθους ἀγαθῶν, καὶ περὶ τοῦ μείζονος ἁπλῶς καὶ ἐλαττονος. ὥστε ἐπεὶ καὶ ἔχαστον τῶν λόγων τὸ προκείμενον τέλος ἀγαθόν ἐστιν· οἷον τὸ συμφέρον, καὶ τὸ καλόν, καὶ τὸ δίκαιον· φανερόν ὅτι δι' ἐκείνων ληπτέον τὰς αὐξήσεις πασι. τὸ δὲ παρὰ ταῦτα πζητεῖν περὶ μεγέθους ἁπλῶς καὶ ὑπεροχῆς, κενολογεῖν ἐστὶ κυριώτερα γὰρ ἐστὶ πρὸς τὴν χρεῖαν τῶν καλοῦ τα καὶ ἔχαστα τῶν πραγμάτων. Περὶ μὲν οὖν δυνατοῦ καὶ ἀδυνατοῦ, καὶ πόθεν γεγρονεν ἢ οὐ γεγρονε, καὶ ἐσθὴ ἢ οὐκ ἐσθὴ ἐπὶ δὲ, περὶ μεγέθους καὶ μικρότητος τῶν πραγμάτων, εἰρησάτω ταῦτα.

Κ Ε Φ Α Λ. 15.

ΛΟΙΠΟΝ δὲ περὶ τῶν κοινῶν πίστεων ἅπασιν εἰπεῖν, ἐπεὶ περ εἰρησάται περὶ τῶν ἰδίων. εἰσι δ' αἱ κοιναὶ πίστες, δύο τῷ γενεῖ, παραδειγμα, καὶ ἐνθυμημα· ἡ γὰρ γνῶμη, μέρος ἐνθυμηματος ἐστὶ. πρῶτον μὲν οὖν περὶ παραδειγματιᾶς λεγόμεν· ὁμοίον γὰρ ἐπαγωγή· τὸ παραδειγμα· ἡ δ' ἐπαγωγή, ἀρχή.

6. Παραδειγμάτων δὲ εἶδη δύο ἐστὶν· ἓν μὲν γὰρ ἐστὶ παραδειγματιᾶς εἶδος, τὸ λεγεῖν πράγματα προγεγενημένα· ἓν δὲ, τὸ αὐτὸν ποιεῖν· τούτου δὲ, ἓν μὲν, παρεχολή· ἓν δὲ, λόγῳ, οἷον οἱ Αἰσωπικοὶ, καὶ Λίβυκοι. Ἐπὶ δὲ, τὸ μὲν παραδειγμα τοιοῦνδ' ἐστὶ, ὥσπερ εἰ τις λέγῃ, “ὅτι δεῖ πρὸς
“ βασι-

“ βασιλεῖα παρασκευαζέσθαι, καὶ μὴ εἰν Αἰγυπῖον χειρω-
 “ σαθαι· καὶ γὰρ προτέρον Δαρείος, οὐ προτέρον διέβη
 “ πρὶν Αἰγυπῖον λαβεῖν· λαβὼν δὲ, διέβη.” καὶ πάλιν,
 “ Ξερξῆς οὐ πρότερον ἐπεχείρησε, πρὶν ἢ εἰλαβεῖ· λαβὼν δὲ,
 “ διέβη· ὥστε καὶ οὗτος, ἀν λαβῇ, διαβήσεται, διό οὐκ
 “ ἐπιτρέπεται.” Περὶ βολῆ δὲ, τὰ Σωκρατικά· οἷον, εἰ
 “ τις λέγοι, “ ὅτι οὐ δεῖ τοὺς κληρωτοὺς ἀρχεῖν· ὅμοιον γὰρ,
 “ ὥσπερ ἀν εἰ τις τοὺς ἀθλητὰς κληροῖ, μὴ οἱ ἀν δυνάων-
 “ ται ἀγωνιζέσθαι, ἀλλ’ οἱ ἀν λαχῶσιν· ἢ τῶν πλωτηρῶν
 “ ὅν τινα δεῖ κυβερνᾶν κληρωσείην, ὥς δεῖν τὸν λαχόντα,
 “ ἀλλὰ μὴ τὸν ἐπιταμένον.” Λόγος δὲ, οἷος ὁ Σπησηχοροῦ
 πρὸς Φαλαριν, καὶ Αἰσωποῦ ὑπὲρ τοῦ δημαγωγοῦ· Σπη-
 σιχορὸς μὲν γὰρ, ἐλόμενων στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῶν Ἰ-
 μεραίων Φαλαριν, καὶ μελλόντων φυλακὴν δίδουαι τοῦ σω-
 μαλίου, τὰλλα διαλεχθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς λόγον, “ Ὡς ἵπ-
 “ πος κατεῖχε λειμῶνα μόνος· ἐλθόντι δ’ ἐλαφῶ, καὶ
 “ διαφθειρόντι τὴν νομὴν, βουλομένους τιμωρησάσθαι τὸν
 “ ἐλαφόν, ἤρωται τινα ἀνθρώπον, εἰ δύναίτο μείν αὐτοῦ κο-
 “ λασθαι τὸν ἐλαφόν· ὃ δ’ ἐφίσην, εἰν λαβῇ χαλινόν, καὶ
 “ αὐτὸς ἀναβῇ ἐπ’ αὐτόν, ἐχὼν ἀκοντία· συνομολογήσαντις
 “ δὲ, καὶ ἀναβάντος, ἀντὶ τοῦ τιμωρησάσθαι, αὐτὸς ἐδου-
 “ λευσεν ἡδὴ τῷ ἀνθρώπῳ· οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς, εἴη, ὁρᾶτε,
 “ μὴ τοὺς πολεμικοὺς βουλομένοι τιμωρησάσθαι, τὰυτο πα-
 “ θήτε τῷ ἵππῳ· τὸν μὲν γὰρ χαλινὸν ἡδὴ ἐχέτε, ἐλόμενοι
 “ στρατηγὸν αὐτοκράτορα· εἰν δὲ φυλακὴν δώτε, καὶ ἀνα-
 “ βῆναι εἰσῆτε, δουλεύσετε ἡδὴ Φαλαρίδι.” Αἰσωπὸς δὲ εἰν
 Σαμῷ συνηγορῶν δημαγωγῷ κρινόμενῳ περὶ θανάτου, εἴη,
 “ Ἀλω-

“ Αλωπεχα διαβαινουσαν ποταμον, απασθηναι εις φαραγ-
 “ γα· ου δυναμειν δε εκβηναι, πολυν χρονον κακπαθειν,
 “ και κυνοραϊτας πολλους εχεσθαι αυτης· ελκον δε πλα-
 “ ιωμενον, ως ειδεν αυτην, κατικτειραντα ερωταν, ει αφε-
 “ λαι αυτης τους κυνοραϊτας· την δε ουκ εαν· ερομενου δε
 “ δια τι, φαναι, οτι ουτοι μεν πληρεις μου ηδη εισι, και
 “ ολιγον ελκουσιν αιμα· εαν δε τουλους αφελη, ετεροι ελ-
 “ θοντες πεινωντες, εκπιουνται μου το λαιπον αιμα· α-
 “ ταρ ουν και υμας, εφη, ω ανδρες Σαμιοι, ουτος μεν ου-
 “ δεν επι βλαππει· πλουσιος γαρ εστιν· εαν δε τουτον αποκ-
 “ τεινητε, ετεροι ηξουσιν πεινής, οι υμιν αναλασουςι τα
 “ κοινα κλεπτοντες.

γ. Εισι δ’ οι λογοι δημηγορικοι, και εχουσιν αγαθον
 τουτο, οτι παραγματα μεν ευρειν ομοια γεγενημενα, χαλε-
 πον· λογους δε, ραον· ποιησαι γαρ δει ωσπερ και παρα-
 βολας, αν τις δυνηται το ομοιον οραν, οπερ ραον εστιν εκ φι-
 λσοφιας. ραω μεν ουν πορισσασθαι, τα δια των λογων·
 χρησιμωτερα δε προς το βουλευσασθαι, τα δια των
 πραγματων· ομοια γαρ ως επιτοπολυ τα μελλοντα τοις
 γεγονοσι.

δ. Δει δε χρησθαι τοις παραδειγμασι, μη εχοντα
 μεν ενθυμηματα, ως αποδειξεσιν· η γαρ πιστις δια του-
 των· εχοντα δε, ως μαρτυριοις, επιλεγοις χρωμενον επι
 τοις ενθυμημασι· προτιθεμενα μεν γαρ εοικεν επαγωγη·
 τοις δε ρητορικοις ουκ οικειον επαγωγη, πλην εν ολιγοις·
 επιλεγόμενα δε, μαρτυριοις· ο δε μαρτυς, πανταχου πι-
 θανος· διο και προτιθεντι μεν, αναγκη πολλα λεγειν· επι-

λεγοντι δέ, καὶ ἐν ἴσῳ· μαρτυρὸν γὰρ πιστὸς καὶ εἰς χρησιμὸς. Ποῦτα μὲν οὖν εἰδὴ παραδειγμάτων, καὶ πῶς αὐτοῖς, καὶ ποτὲ χρηστὸν, εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΖ.

ΠΕΡΙ δὲ γνώμολογίας, ῥηθέντος πρὸς γνώμην, μάλιστ' ἀν γένοιτο φανερόν, περὶ ποίων τε, καὶ ποτὲ, καὶ τίσιν ἀρμοστέῃ χρησάσθαι τῇ γνώμολογεῖν ἐν τοῖς λόγοις. ἐστὶ δὲ γνώμη, ἀποφανσις, οὐ μὲντοι περὶ τῶν κατ' ἔχαστον, οἷον, ποῖος τις Ἰφικράτης· ἀλλὰ κατὰ τοῦ οὐδὲ περὶ πάντων κατὰ τοῦ οἷον, “ὅτι τοῦ εὐδὺ τῷ χαμπυλῷ ἐναντίον” ἀλλὰ περὶ ὅσων αἱ πράξεις εἰσι, καὶ αἰρετὰ ἢ φευκτὰ ἐστὶ πρὸς τὸ πρᾶσθαι. ὥς· ἐπεὶ τὰ ἐνθυμημάτων ὁ περὶ τοιούτων συλλογισμὸς ἐστὶ σχεδόν, τὰ τε συμπερασμάτα τῶν ἐνθυμημάτων, καὶ αἱ ἀρχαί, ἀφαιρεθέντος τοῦ συλλογισμοῦ, γνώμῃ εἰσιν· οἷον,

“Χρηθ' οὐπόθ' ὅστις ἀρτιφρῶν πεφυκ' ἀνὴρ,

“Παῖδας περίσως ἐκδιδασκεσθαι σοφούς.

τοῦτο μὲν οὖν γνώμῃ· προστεθείσης δὲ τῆς αἰτίας, καὶ τοῦ διαπρᾶν, ἐνθυμημα ἐστὶ τὸ ἅπαν· οἷον,

“Χωρὶς γὰρ ἀλλῆς ἢς ἐχούσιν ἀργίας,

“Φθόρον πρὸς ἀσπὶν ἀλφαινοῦσι δύσμενῃ.

καὶ το,

“Οὐκ ἐστὶν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·

καὶ το,

“Οὐκ ἐστὶν ἀνδρῶν ὅστις ἐς’ ἐλευθερίῳ·

γνώμη· ὅρος δὲ τῷ ἐχόμενῳ, ἐνθυμημα·

“Ἡ χρημάτων γὰρ δούλος ἐστὶν, ἢ τύχης.

Β. Εἰ δὴ ἐστὶ γνώμη τὸ εἰρημένον, ἀνάγκη τετάρτα εἶναι γνώμης εἶδη· ἢ γὰρ μετ’ ἐπιλογου ἐστὶ, ἢ ἀνευ ἐπιλογου· ἀποδείξεως μὲν οὖν δεόμεναι εἰσιν, ὅσαι παραδοξὸν τι λεγούσιν, ἢ ἀμφισβητούμενον· ὅσαι δὲ μὴδὲν παραδοξόν, ἀνευ ἐπιλογου· τούτων δὲ ἀνάγκη, τὰς μὲν, διὰ τὸ πρὸεγνωσθαι, μὴδὲν δεῖσθαι ἐπιλογου· οἷον,

“Ἄνδρι δ’ ὕψαινεῖν ἀρίστον ἐστὶν, ὥς γ’ ἡμῖν δέκει.

φαίνεται μὲν γὰρ τοῖς πολλοῖς οὕτω. τὰς δ’ ἅμα λεγόμενας, δηλὰς εἶναι ἐπιβλέψασιν· οἷον,

“Οὐδεὶς ἐραστὴς, ὅστις οὐκ αἰεὶ φιλεῖ.

τῶν δὲ μετ’ ἐπιλογου, αἱ μὲν, ἐνθυμημαῖος μέρος εἰσιν· ὥσπερ,

“Χρὴ δ’ οὐποδ’ ὅστις ἀρπύρων —

αἱ δ’ ἐνθυμημαίικαι μὲν, οὐκ ἐνθυμημαῖος δὲ μερὲς· αἵ περ καὶ μαλιστα εὐδοκίμουσιν· εἰσι δ’ αὖται, ἐν ὅσαις ἐμφαίνεται τοῦ λεγομένου τὸ αἷτιον· οἷον ἐν τῷδε,

“Ἀθάνατον ὄργην μὴ φυλάττει θνητὸς ὢν.

τὸ μὲν γὰρ φαναι, “μὴ δεῖν αἰεὶ φυλάττειν τὴν ὄργην,” γνώμη· τὸ δὲ προσκειμένον, “θνήσκον ὄντα,” τὸ διὰ τι λέγεται· ὁμοίον δὲ καὶ το,

“Θνατὰ χρὴ τὸν θνατὸν, οὐκ ἀθανάτα τὸν θνατὸν φρονεῖν.

γ. Φανερόν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ποσὰ τε εἶδη γνῶμης, καὶ περὶ ποιῶν ἔχαστον ἀρμοτῆι· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμφισβητούμενων, ἢ παραδοξῶν, μὴ ἀνεὺ ἐπιλογου, ἀλλ' ἢ προθέντα τὸν ἐπιλογόν, γνῶμῃ χρῆσθαι ὥς τῷ συμπέρασματι οἶόν, εἰ τις εἰπῇ· “ἐγὼ μὲν οὖν, ἐπεὶ οὐτε φθονεῖσθαι δεῖ, οὐτ' ἀργὸν εἶναι, οὐ φημι χρῆναι παιδεύεσθαι.” ἢ τοῦτο προεῖποντα, ἐπειπεῖν τὰ ἐμπραθεῖν. περὶ δὲ τῶν μὴ παραδοξῶν, ἀδηλῶν δὲ, προσθέντα τὸ διότι ἐρογυλῶταί α. ἀρμοτῆι δ' ἐν τοῖς τοιοῦτοις καὶ τὰ Λακωνικά ἀποφθεγμάτων, καὶ τὰ αἰνιγματῶδη· οἶόν, εἰ τις λεγῇ· “ἔπερ Στῆσιχορος ἐν Λοκροῖς εἰπὲν, “ἵπ' οὐ δεῖ ὕβρις εἶναι, ὅπως μὴ οἱ τετῆγες χαμοθεῖ ἀδῶσιν.” Ἀρμοτῆι δὲ γνωμολογεῖν, ἡλικία μὲν πρεσβύτερον· περὶ δὲ τούτων ὧν ἐμπείρος τις ἐστίν. ὥς τὸ μὲν μὴ τηλικούτων ὄντα γνωμολογεῖν, ἀπρεπές, ὥσπερ καὶ τὸ μυθολογεῖν. τὸ δὲ περὶ ὧν ἀπείρος, ἡλικίῳ, καὶ ἀπαιδεύῳ· σημεῖον δ' ἔχον· οἱ γὰρ ἀγρικοὶ μάλιστα γνωμοτυποὶ εἰσι, καὶ ῥαδίως ἀποφαινόνται. Καθολοῦ δὲ μὴ ὄντος, καθολοῦ εἰπὲν, μάλιστα ἀρμοτῆι ἐν χρίλιασμα, καὶ δεινῶσαι· καὶ ἐν τούτοις, ἢ ἀρχόμενον, ἢ ἀποδείξαντά. Χρῆσθαι δὲ δεῖ καὶ ταῖς τεθρυλλημέναις καὶ κοιναῖς γνώμας, ἀν' ὧσι χρησιμοί· διὰ γὰρ τὸ εἶναι κοινὰ, ὥς ὁμολογουμένων ἀπάντων, ὁρθῶς ἔχειν δοκούσι· οἶόν παραχέλουντι εἰς τὸ κινδυνεύειν μὴ θυσταμένους,

“Εἰς οἶωνος ἀρίστου ἀμυνέσθαι περὶ πατρὸς.

καὶ ἐπὶ τὸ ἡτῶν οἴας,

“Ζυγὸς ἐνυαλῖος· —

καὶ

καὶ ἐπὶ τὸ ἀναίρειν τῶν ἐχθρῶν τὰ τέκνα καὶ μὴδὲν ἀδικούντα·

“Νηπιός, ὅς πατέρα κλένας, παῖδας χαλαλεῖται.
ἐπὶ ἐνίᾳ τῶν παροιμιῶν καὶ γνώμῃ εἰσιν· οἷον παρρησία,
“Ἀττικὸς παροιμικός.” Δεῖ δὲ τὰς γνώμας λέγειν, καὶ παρα-
τὰ δεδημοσιευμένα· λέγω δὲ δεδημοσιευμένα, οἷον τὸ,
“γνώθι σεαυτὸν” καὶ τὸ, “μὴδὲν ἀγαν” ὅταν ἡ τοῦ ἥθους
φανεῖσθαι μελλῇ βελτίον, ἢ παθητικῶς εἰρημένον ἐστίν. ἐστὶ
δὲ, παθητικῶς μὲν, εἰς ὀργιζόμενος φασὶν “ψευδὸς εἶναι,
ὡς δὲ γινώσκειν αὐτόν· οὗτος γοῦν εἰ ἐγινώσκει αὐτόν, οὐκ
ἀν ποτε φρατῆγεν ἡξιώσῃ.” τὸ δὲ, ἥθους βελτίον, “ὅτι οὐ
δεῖ, ὥσπερ φασὶ, φιλεῖν ὡς μισήσονται, ἀλλὰ μάλλον μι-
σεῖν ὡς φιλήσονται.” Δεῖ δὲ τῇ λέξει τὴν περαιτέρω δη-
λοῦν· εἰ δὲ μὴ, τὴν αἰτίαν ἐπιλέγειν· οἷον, ἢ οὕτως εἰπὼν-
τα, “ὅτι δεῖ φιλεῖν, οὐχ ὥσπερ φασιν, ἀλλ’ ὡς αἰετὶ φιλή-
σονται· ἐπιβούλου γὰρ θάτερον.” ἢ ὥδε, “οὐκ ἀρεσκεί δὲ
μοι τὸ λεγόμενον· δεῖ γὰρ τοῦ γ’ ἀληθινὸν φίλον, ὡς φιλή-
σονται αἰετὶ φιλεῖν” καὶ “οὐδὲ τὸ μὴδὲν ἀγαν· δεῖ γὰρ
τούς γε χακούς ἀγαν μισεῖν.

Δ. Ἐχρῶσι δ’ εἰς τοὺς λόγους βοηθεῖαι μεγάλην· μάλιστα
μὲν διὰ τὴν φορτικότητα τῶν ἀκροατῶν· χαίρουσι γὰρ,
εἰάν τις καθόλου λέγων, ἐπιτυχῇ τῶν δοξῶν, ὡς ἐκεῖνοι κα-
τὰ μέρος ἐχρῶσιν. ὁ δὲ λέγω, δηλὸν ἐστὶ ὥδε· ἀλλὰ δὲ καὶ
πῶς δεῖ αὐτὰς διηγεῖν· ἢ μὲν γὰρ γνώμη, ὥσπερ εἰρηται,
καθόλου ἀποφανοῖς ἐπὶ· χαίρουσι δὲ καθόλου λεγόμενου, ὁ
κατὰ μέρος περὶ πολυαμβανόντες τυγχάνουσιν· οἷον, εἰς
γειτοσί

γειτοσι τυχῇ κεχρημένος, ἢ τεχνοῖς φανλοῖς, ἀποδείξαιτ' ἂν τοῦ εἰποῖτος, "οὐδ' ἐν γειτονίας χαλεπώτερον." ἢ, "ὅτι
 "οὐδ' ἐν ἡλιθιώτερον τεκνοποιῖαι." ὥστε δεῖ τοχαζεῖσθαι, πῶς
 τυγχάνουσι, ποῖα προῦπολαμβάνοντες· εἰδ' οὕτω περὶ του-
 τῶν καθόλου λέγειν· ταύτην δὲ δεῖ μίαν χρῆσιν εἶναι το
 γνῶμολογεῖν. καὶ ἑτέραν κρείττω· ἡθικούς γὰρ ποιεῖ τοὺς
 λόγους. ἡθὸς δ' ἔχουσι λόγοι, ἐν ὅσις δὴλη ἢ προαιρεσίς·
 αἱ δὲ γνῶμαι πάσαι τοῦτο ποιοῦσι, διὰ το ἀποφαινεῖσθαι
 τὸν τὴν γνῶμην λεγόντα καθόλου περὶ τῶν προαιρετῶν· ὥστε
 αὖ χρῆσθαι ὡς αἱ γνῶμαι, καὶ χρηστέον φαίνεσθαι ποιοῦσι
 τὸν λεγόντα. Περὶ μὲν οὖν γνῶμης, καὶ τί ἐστὶ, καὶ πόσα
 εἶδη αὐτῆς, καὶ πῶς χρῆστον αὐταῖς, καὶ τίνα ὠφελείαν
 ἔχει, εἰρησθῶ τούτῳ.

Κ Ε Φ Α Λ. ιη.

ΠΕΡΙ δὲ εἰδημάτων καθόλου τε εἰπόμεν, τίνα
 τρόπον δεῖ ζητεῖν, καὶ μέγα ταῦτα, τοὺς τοποῦς·
 ἄλλο γὰρ εἶδος ἑκάτερου τούτων ἐστίν. ὅτι μὲν οὖν το εἰ-
 δημα συλλογισμὸς τίς ἐστίν, εἰρησθῶ πρότερον· καὶ πῶς
 συλλογισμὸς· καὶ τί διαφέρει τῶν διαλεκτικῶν· οὐτε γὰρ
 πορρώθεν, οὐτε παντὶ δεῖ λαμβανόντι συναγεῖν· το μὲν γὰρ,
 ἀσαφές, διὰ το μικρὸς· το δὲ, ἀδολεχία, διὰ το φανερά
 λέγειν. τοῦτο γὰρ αἴτιον καὶ το πιθανώτερος εἶναι τοὺς ἀπαι-
 δεύτους

δευτούς τῶν πεπαιδευμένων ἐν τοῖς ὄχλοις, ὡς φασὶν οἱ ποιήται “ τοὺς ἀπαιδευτοὺς παρ’ ὄχλῳ μουσικωτέρους λεγεῖν.” οἱ μὲν γὰρ, τὰ κείνα καὶ χαθόλου λεγουσιν· οἱ δὲ, ἐξ ὧν ἴσασι, καὶ τὰ ἐγὼς. ὥς οὐκ ἐξ ἅπαντῶν τῶν δοκούντων, ἀλλ’ ἐκ τῶν ὀρεσμεῶν λεκτέον· οἷον, ἢ τοῖς κρινουσί, ἢ οὓς ἀποδέχονται. καὶ τοῦτο δ’, ὅτι οὕτω φαίνεται, δηλὸν εἶναι ἢ πασι, ἢ τοῖς πλείοσι· καὶ μὴ μόνον συναγεῖν ἐκ τῶν ἀναγκαιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὥς ἐπιτοπλοῦ.

Β. Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ λαβεῖν, ὅτι περὶ οὗ δεῖ λεγεῖν καὶ συλλογίζεσθαι, εἴτε πολιτικῷ συλλογισμῷ, εἴδ’ ὅποιον οὖν, ἀναγκαῖον κατὰ τοῦτου εἶναι τὰ ὑπάρχοντα, ἢ πάντα, ἢ ἐνια· μὴδὲν γὰρ ἔχον, ἐξ οὐδενὸς αὖ ἔχοις συναγεῖν. λεγῶ δὲ, οἷον, πῶς αὖ δυναίμεθα συμβουλευεῖν Ἀθηναίους, εἰ πολεμντεον, ἢ μὴ πολεμντεον, μὴ ἐχόντες τις ἢ δύναμις αἰῶν, ποτερον ναυτικῇ, ἢ πεζικῇ, ἢ ἀμφῷ· καὶ αὕτη ποσὴ· καὶ ὠροσδοῦ πνές· ἢ φίλοι, καὶ ἐχθροί· ἐπὶ δὲ, πῶς πολέμους πεπολεμηκῶσι, καὶ πῶς, καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα. καὶ ἐπαινέειν, εἰ μὴ ἐχόμεν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἢ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, ἢ τὰ ὑπὲρ Ἡρακλείδων ὠραχθέντα, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων· ἐκ γὰρ τῶν ὑπάρχοντων ἢ δοκούντων ὑπάρχειν καλῶν, ἐπαινέουσι πάντες. ὁμοίως δὲ καὶ ψέγουσιν ἐκ τῶν ἐναντιῶν, σκοποῦντες τι ὑπάρχει τοιούτεν αὐτοῖς, ἢ δοκεῖ ὑπάρχειν. οἷον, ὅτι τοὺς Ἕλληνας χατεδουλώσαντο, καὶ τοὺς ὡρὸς τὸν βαρβαρὸν συμμαχισαμένους καὶ ἀριτευσάντας ἠιδραποδισαντὶ Αἰγινήας καὶ Ποτιδαίας· καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, καὶ εἰτι ἄλλο ἁμαρτήματα·

τοιούτων

ποιουντον ὑπάρχει αυτοις. Ὡς δ' αὐτως καὶ οἱ κατήγοροιντες,
 καὶ οἱ ἀπολογουμένοι, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σκοποῦμενοι κα-
 τηγοροῦσι καὶ ἀπολογουίαι. οὐδὲν δὲ διαφέρει περὶ Ἀθη-
 ναίων, ἢ Λακεδαιμονίων· ἢ ἀνθρώπου, ἢ θεοῦ, ταῦτο τοῦτο
 εἶναι· καὶ γὰρ συμβουλευσίᾳ τῷ Ἀχιλλεῖ, καὶ ἐπαινουσίᾳ καὶ
 ψεγούᾳ, καὶ κατήγορουνται καὶ ἀπολογουμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ,
 τὰ ὑπαρχούῃα, ἢ δοκούῃα ὑπάρχειν, ληπτεον, ἵν' ἐκ του-
 τῶν λεγόμεν ἐπαινούντες ἢ ψεγούῃες, εἰτι χεῖλον ὑπάρχει
 ἢ αἰχρὸν· κατήγορουντες δὲ ἢ ἀπολογουμένοι, εἰτι δίκαιον ἢ
 ἀδίκον· συμβουλευόντες δὲ, εἰτι συμφερον ἢ βλαβερὸν. ὁ-
 μοίως δὲ τοῦτοις καὶ περὶ πραγμάτων ὁτούου· οἷον περὶ
 δικαιοσύνης, εἰ ἀγαθὸν ἢ μὴ ἀγαθόν, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
 τῇ δικαιοσυνῇ, ἢ τῷ ἀγαθῷ. ὥς· ἐπεὶ καὶ πάντες οὕτω
 φαίνονται ἀποδεικνύντες, αἱ τε ἀκριβεστερον, αἱ τε μαλα-
 κώτερον συλλογιζόμεναι· οὐ γὰρ ἐξ ἅπαντων λαμβάνουσιν,
 ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ ἕκαστον ὑπαρχόντων· καὶ διὰ τοῦ λόγου·
 δηλὸν γὰρ ὅτι ἀδύνατον ἄλλως δεικνύναι· φανερόν ὅτι ἀναγ-
 χαιον, ὥσπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς, πρῶτον περὶ ἕκαστον εἶναι ἐξει-
 λεγμένα περὶ τῶν ἐνδεχομένων, καὶ τῶν επικαιροτάτων.
 περὶ δὲ τῶν ἐξ ὑπογμοῦ γιγνομένων, ζήτην τὸν αὐτὸν τρο-
 πόν, ἀποβλεπούῃα μὴ εἰς ἀρετὰ, ἀλλ' εἰς τὰ ὑπαρχόντα,
 περὶ ὧν ὁ λόγος· καὶ περιγραφόντα, ὅτι πλεῖστα καὶ ἐγγύ-
 ταῖα τοῦ πραγματος· ὅσα μὲν γὰρ αἱ πλεῖστα ἐχέται τῶν
 ὑπαρχόντων, τοσούτῳ ῥαδίον δεικνύναι· ὅσα δ' ἐγγύτερον, το-
 σούτῳ οικειότερα, καὶ ἥττον κοινὰ. λεγὼ δὲ, κοινὰ μὲν, το
 ἐπαινέειν τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι ἀνθρώπος, καὶ ὅτι τῶν ἡμῶν,
 καὶ ὅτι ἐπὶ τὸ Ἰλίον ἐστρατεύσατο· ταῦτα γὰρ καὶ ἄλλοις
 ὑπάρχει

ὑπάρχει πολλοῖς· ὥτ' οὐδὲν μάλλον ὁ τοιοῦτος Ἀχιλλεὺς ἐπαινέει ἢ Διομήδην· ἰδίᾳ δέ, ἃ μὴδὲν ἄλλω συμβέβηκεν, ἢ τῷ Ἀχιλλεῖ, οἷον “το ἀποκτεῖναι τὸν Ἑκτόρα τὸν ἀρίστου τῶν Τρώων· καὶ τὸν Κυκλῶνα, ὅς ἐκάλυπτεν ἀπάντας ἀποβαίνειν, ἀτρώτος ὢν” καὶ “ὅτι νεώτατος, καὶ οὐκ ἐπὶ οὐρανῷ ὢν ἐστράτευσε” καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. εἰς μὲν οὖν τόπος τῆς ἐκλογῆς, καὶ πρῶτος οὗτος ὁ τοπικός.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΘ.

ΤΑ δὲ τοῖχια τῶν ἐνθυμημάτων λεγόμεν· τοῖχιον δὲ λέγω καὶ τόπον ἐνθυμημάτων το αὐτοῦ. πρῶτον δ' ἐπιπράμην, περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἶπεν πρῶτον. ἐστὶ γὰρ τῶν ἐνθυμημάτων εἶδη δύο· τα μὲν γὰρ, δεικτικά ἐστὶν, ὅτι ἐστὶν ἢ οὐκ ἐστὶ· τα δέ, ἐλεγκτικά· καὶ διαφέρει ὡς περ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ἐλεγχος καὶ συλλογισμός. ἐστὶ δέ, τὸ μὲν δεικτικὸν ἐνθύμημα, τὸ ἐξ ὁμολογουμένων συναγεῖν· τὸ δὲ ἐλεγκτικόν, τὸ τὰ ἀπομολογουμένα συναγεῖν. σχεδὸν μὲν οὖν ἡμῖν περὶ ἑκάστην τῶν εἰδῶν τῶν χρησίων καὶ ἀναγκαιῶν ἐχούσῃ οἱ τοποῖ· ἐξελεγεμένα γὰρ αἱ προτάσεις περὶ ἑκάστην εἰσὶν ὥς· ἐξ ὧν δεῖ φερεῖν τὰ ἐνθυμημάτων τόπων, περὶ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ, ἢ καλοῦ ἢ αἰσχροῦ, ἢ δικαίου ἢ ἀδίκου· καὶ περὶ τῶν ἡθῶν, καὶ παθημάτων, καὶ ἐξέων, ὡς αὐτῶς εἰλημμένοι ἡμῖν ὑπάρχουσι πρῶτον οἱ τοποῖ. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλου τρόπου καθόλου περὶ πάντων λαβόμεν, καὶ λεγόμεν παρασι-

μαινομενοι τους ελεγκτικούς, και τους αποδεικτικούς, και τους των φαινομενων ενθυμημάτων, ουκ οντων δε ενθυμημάτων, επειπερ ουδε συλλογισμων. διλωθεντων δε τουτων, περι των λυσεων και εντασεων διορισωμεν, ποθεν δει προς τα ενθυμηματα φερειν.

Β. Εστι δε, εις μιν τοπος των δεικτικων, εκ των εναντιων· δει γαρ σκοπειν ει τω εναντιω το εναντιον ὑπαρχει· αναιρουντα μιν, ει μη ὑπαρχει· κατασκευαζοντα δε, ει ὑπαρχει· οιον, “ὅτι το σωφρονειν, αγαθον· το γαρ ακολαταινειν, βλαβερον.” η ὡς εν τῷ Μεσσηνιακῷ· “ει γαρ ὁ πολεμος αιτιος των παροντων κακων, μετα της ειρηνης δει επανορθωσασθαι,” κτλ.

“Ειπερ γαρ ουδε τοις κακως δεδρακοσιν

“Ακουσιως, δικαιον εις οργην πεσειν·

“Ουδ’ ειγ’ αναγκασθεις πιν ευδρασει τινα,

“Προσθηκον εστι, τῷδ’ οφειλεσθαι χαλιν.”

“Αλλ’ ειπερ εστιν εν βροτοις ψευδηγορειν

“Πιθανον, νομιζειν χρη γε και τουναντιον,

“Απιτ’ αληθη πολλα συμβαινειν βροτοις.”

Αλλος εκ των ὁμοιων πωσεων· ὁμοιος γαρ δει ὑπαρχειν, η μη ὑπαρχειν· οιον, “ὅτι το δικαιον ου παν αγαθον· και γαρ αν το δικαιως· νυν δ’ ουχ αϊρετον δικαιως αποθαινειν.” Αλλος εκ των προς αλληλα· “ει γαρ θατερω ὑπαρχει το χαλως η το δικαιως ποιησαι, θατερω το πεπονθεναι” και “ει κελευσαι, και το πεποινηεναι,” οιον, ὡς ὁ τελωνης Διομεδων περι των τελων· “ει γαρ μηδ’ ὑμιν αισχρον το πωλειν, ουδε ἡμιν το ωνεισθαι.” και “ει τῷ
πεποι-

πεπονθοσι το χαλως η δικαιως ὑπαρχει, και τῷ ποιη-
σαντι· και ει τῷ ποιησαντι, και τῷ πεπονθοσι.” εστι δ’
εν του τῷ παραλογισαδα· “ει γαρ δικαιως απεθανε, δι-
καιως πεπονθεν, αλλ’ ισως ουχ ὑπο σου.” διο δει σκο-
πειν χαρις, ει αξιος ὁ παθων παθειν, και ὁ ποιησας ποιη-
σαι· εἴτα χρησθαι, ὅποτερας ἀρμοσται. ενιοτε γαρ δια-
φωνει το τοιουτο, και ουδεν κωλυει· ὡσπερ εν τῷ Αλκ-
μαιωνι του Θεοδεκτου,

“Μητέρα δὲ τὴν σὴν οὐτις ἐσυγεί βροτάν;
φῆσι δὲ ἀποκρινόμενος,

“Ἀλλὰ διαλαβόντα χρεὶ σκοπεῖν·
ἐρομένης δὲ τῆς Ἀλφεισίβοιας, “πῶς;” ὑπολαβὼν φησι,

“Τὴν μὲν θάνειν ἐκρίναν, ἐμε δὲ μὴ κτείνειν.
και οἷον ἡ περὶ Δημοσθένους δίκη, και τῶν ἀποκλεινάντων
Νικανορα· ἐπεὶ γὰρ δικαιως ἐκρίθησαν ἀποκτείναν, δικαιως
ἐδόξεν ἀποθάνειν· και περὶ του Θηβησιν ἀποθανόντος, περὶ
οὗ ἐκέλευε κρίναν, “ει δικαιος ἦν ἀποθάνειν, ὥς ουκ ἀδίκον
ον ἀποκτείναν τον δικαιως ἀποθανόντα.” Ἄλλος, ἐκ του
μαλλον χρεὶ ἦτον· οἷον, “ει μὴδ’ οἱ θεοὶ πάντα ἴσασι, ῥαλλὴ
οἷγε ἀνθρώποι·” τουτο γὰρ ἐστίν, ει ὧ μαλλον αὖ ὑπαρχοι,
μὴ ὑπαρχει, δηλον ὅτι ουδ’ ὧ ἦτον. το δ’, “ὅτι τους
πλησιον τυπτεῖ, ὅσῳ και τον πατέρα τυπτεῖ,” ἐκ του,
ει το ἦτον ὑπαρχει, και το μαλλον ὑπαρχει· καθ’ ὑπόθε-
σιν αὖ δεῖξαι, εἰδ’ ὅτι ὑπαρχει, εἰδ’ ὅτι ου. ἐπὶ, ει μὴ-
τε μαλλον, μὴτε ἦτον· ὅθεν εἰρηται,

“Και σὺς μὲν οἰκτρος παιδὸς ἀπολέσας πατὴρ·

“Οἶνευς δ’ ἀρ’ οὐχι; τὸν Ἑλλάδος ἀπολεσας

“Κλείνον ἥνον;

καὶ ὅτι, “εἰ μὴδ’ Ὀϊσεὺς ἠδίκησεν, οὐδ’ Ἀλεξάνδρος.” καὶ,
 “εἰ μὴ οἱ Τυνδαρίδα, οὐδ’ Ἀλεξάνδρος.” καὶ, “εἰ Πα-
 τερκλὸν Ἐκτώρ, καὶ Ἀχιλλεὺς Ἀλεξάνδρος.” καὶ, “εἰ
 μὴδ’ οἱ ἄλλοι τέχνηται φάυλοι, οὐδ’ οἱ φιλοσοφοί.” καὶ,
 “εἰ μὴδ’ οἱ στρατηγοὶ φάυλοι, ὅτι ἡτῶνται πολλακίς, οὐδ’
 οἱ σοφισταί.” καὶ, “ὅτι εἰ δεῖ τὸν ἰδιωτὴν τῆς ὑμετέρας
 δοξῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὑμᾶς τῆς τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλος,
 ἐκ τοῦ τὸν χρόνον σκοπεῖν· οἷον, ὥς Ἰφικρατὴς ἐν τῇ πρὸς
 Ἀριστοδίου, ὅτι “εἰ πρὶν ποιεῖσθαι ἡξίου τῆς εἰκόνος τυχεῖν, εἰ
 ποιεῖται, ἐδοτε αὐτῷ ποιεῖσθαι δ’, ἀρ’ οὐ δώσετε; μὴ τοῖνυν
 μέλλοντες μὲν, ὑποχρεῖσθε· παροῦντες δ’, ἀφαιρεῖσθε.”
 καὶ πάλιν πρὸς τὸ, Ὀϊβαίου Φιλίππον δίδενα εἰς τὴν Ἀτ-
 τικὴν, ὅτι, “εἰ πρὶν βοηθεῖν εἰς Φωκεῖς ἡξίου, ὑπερχοντο
 “αὐτῷ ἀποπὼν οὐν εἰ, διότι προεῖλο καὶ ἐπίστευσε, μὴ δισσοῖ.
 Ἄλλος, ἐκ τῶν εἰρημένων καθ’ αὐτοὺς πρὸς τὸν εἰπόντα·
 διαφέρει δὲ ὁ τρόπος, οἷον ἐν τῷ Τευκρῷ ὡς ἐχρησάτο Ἰφι-
 κρατὴς πρὸς Ἀριστοφάνη, ἐπερομένης, “εἰ προδοῖαι αὐτὰς
 ναὺς ἐπὶ χρημασιν;” οὐ φασκόντος δὲ, εἰτα εἶπε, “σὺ μὲν
 Ἀριστοφάνων οὐ προδοῖς, ἐγὼ δ’ ὦν Ἰφικρατὴς;” δεῖ δ’
 ὑπάρχειν μᾶλλον αὐτὸν δοκούντα ἀδικεῖν ἐκείνῳ· εἰ δὲ μὴ,
 γέλοιον αὐτῷ φαίνειν, εἰ πρὸς Ἀριστείδην κατηγόρουντα, τοῦτο
 πῶς αὐτὸς εἶποι· ἀλλὰ πρὸς ἀπίστην τοῦ κατήγορου· ὅλως γὰρ
 βουλείᾳ ὁ κατήγορος, βελτίων εἶναι τοῦ φευγόντος· τοῦτ’
 οὐν ἐξελεγχεῖν αἰεὶ· κατὰ τοῦ δ’ ἀτοπος οὗτος ἐστίν, ὅταν πῶς
 ἐπιτιμᾷ ἄλλοις, ἢ αὐτὸς ποιεῖ, ἢ ποιεῖται αὐτῷ ἢ ἀποτρέ-
 πει

πει ποιεῖν ἂν αὐτὸς μὴ ποιεῖ μὴδὲ ποιήσειεν αὐτὸν. Ἄλλος, ἐξ
 ὀλισμου· οἷον ὅτι “τὸ δαιμονιον οὐδὲν ἐστίν, ἀλλ’ ἡ θεὸς, ἡ
 θεοῦ ἐργον· καὶ τοὶ ὅτις οἰετὰν θεοῦ ἐργον εἶναι, τοῦτον ἀναγ-
 κὴ οἰεσθαι καὶ θεοὺς εἶναι” καὶ ὡς ὁ Ἰφικράτης, “ὅτι γέν-
 ναιότατος ὁ βελπίτος· καὶ γὰρ Ἀρμόδιω καὶ Αἰσχυρογέτονι
 οὐδὲν πρότερον ὑπῆρχε γέναιον, πρὶν γέναιον τι πρᾶξαι”
 καὶ ὅτι συγγενέτερος αἷος, “τὰ γυνεῖς ἐργα συγγενέτερα ἐστὶ
 τὰ ἐμὰ τοῖς Ἀρμόδιου καὶ Αἰσχυρογέτονος, ἢ τὰ σὰ” καὶ
 ὡς ἐν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, “ὅτι πάντες αὐτὸν ὁμολογήσειαν τοὺς μὴ
 κοσμίους οὐχ ἑνὸς σωματός ἀγαπᾶν ἀπολαύσιν” καὶ διὸ
 Σωκράτης οὐκ ἐφ’ ἑβάζειν ὡς Ἀρχέλαον· “ὑβρίν γὰρ ἐφ’
 εἶναι, τὸ μὴ δύνασθαι ἀμυνάσθαι ὁμοίως ἐν πάσῃν ὥσ-
 περ καὶ χαλκός.” πάντες γὰρ οὗτοι ὀρίσασθαι, καὶ λαβόν-
 τες τὸ τι ἐστὶ, συλλογίζονται περὶ ὧν λεγούσιν. Ἄλλος, ἐκ
 τοῦ ποσάχως, οἷον ἐν τοῖς τοπικοῖς, περὶ τοῦ ὀρθῶς. Ἀλ-
 λος, ἐκ διαίρεσεως· οἷον, “εἰ πάντες τριῶν ἐνεκεν ἀδικου-
 σιν· ἡ τοῦδε γὰρ ἐνεκα, ἡ τοῦδε, ἡ τοῦδε· καὶ διὰ μὲν
 τὰ δύο, ἀδύνατον· διὰ δὲ τὸ τρίτον, οὐδ’ αὐτοὶ φα-
 σιν.” Ἄλλος, ἐξ ἐπαγωγῆς· οἷον, ἐκ τῆς Πεπαρηθίας, “ὅτι
 περὶ τῶν τέκνων αἱ γυναῖκες πάντα τοῦ διορίζουσι τὰ λη-
 γες· τοῦτο μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι, Μαιναὶ τῷ ῥήτορι ἀμφισ-
 βητοῦντι πρὸς τὸν υἱόν, ἢ μήτηρ ἀπεφθινε· τοῦτο δὲ Θη-
 βροὶν Ἰσμήνιου καὶ Σπυλβανὸς ἀμφισβητοῦνταν, ἢ Δαδω-
 νος ἀπεδείξεν Ἰσμήνιου τὸν υἱόν· καὶ διὰ τοῦτο Θεσσαλισ-
 κὸν Ἰσμήνιου ἐνομίζον.” καὶ πάλιν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ Θεο-
 δόλου, “εἰ τοῖς κακῶς ἐπιμεληθεῖσι τῶν ἀλλοτρίων ἱπ-
 πῶν, οὐ παρέδιδόασιν τοὺς οἰκείους, οὐδὲ τοῖς ἀνατρε-
 ψασιν

ψασι τὰς ἀλλοτρίας ναῦς· οὐκ οὐν εἰ ὁμοίως ἐφ' ἀπαντῶν
 καὶ τοῖς κακῶς φυλάξαι τὴν ἀλλοτρίαν, οὐ χρῆστον
 εἶναι εἰς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν.” καὶ ὡς Ἀλκιδάμας, “ὅτι
 πάντες τοὺς σοφοὺς τιμῶσι· Παριοὶ γοῦν Ἀρχιλοχὸν καί-
 περ βλασφημοῦντα, τέλειμκασι· καὶ Χιοὶ Ὀμηρὸν, οὐκ
 οὔτα πόλιτιν· καὶ Μιτυληναῖοι Σαπφῶ, καίπερ οὐσαν
 γυναῖκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι Χίλωνα τῶν γεροντῶν ἐποίη-
 σαν, ἥκιστα φιλόλογοι ὄντες· καὶ Ἰταλιώται Πυθαγόραν·
 καὶ Λαμψακῆνοι Ἀναξαγόραν ξένον οὔτα ἐθαψαν, καὶ τι-
 μῶσιν ἐτι καὶ νῦν.” καὶ “Ἀθηναῖοι τοῖς Σόλωνος χρῆστα-
 μένοι νόμοις εὐδαιμονήσαν· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Λυκούρ-
 γου· καὶ Θηβαῖοι ἅμα οἱ πρόσταται φιλοσοφοὶ ἐγένοντο,
 καὶ εὐδαιμονήσεν ἡ πόλις.” Ἄλλος, ἐκ κρισεως περὶ τοῦ
 αὐτοῦ, ἢ ὁμοίου, ἢ ἐναντίου. μαλιστα μὲν, εἰ πάντες καί-
 αιε· εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' οἷγε πλείοι, ἢ σοφοί, ἢ πάντες, ἢ οἱ
 πλείοι, ἢ ἀγαθοί· ἢ εἰ αὐτοὶ οἱ κρινόντες, ἢ οὓς ἀποδε-
 χόμενοι οἱ κρινόμενοι, ἢ οἷς μὴ οἷον τε ἐναντίον κρίνειν, οἷον τοῖς
 κυρίοις· ἢ οἷς μὴ καλὸν ταῖς ἐναντία κρίνειν· οἷον θεοῖς, ἢ πα-
 τρι, ἢ διδασκαλοῖς. ὥσπερ το εἰς Μιξιδημιδὴν εἶπεν Ἀυτο-
 κλής· “εἰ ταῖς μὲν σεμέναις θεαῖς καλῶς εἶχεν ἐν Ἀρείῳ πα-
 γῷ δοῦναι δίκην, Μιξιδημιδὴ δ' οὐ;” ἢ ὥσπερ Σαπφῶ,
 “ὅτι το ἀποθνήσκειν κακόν· οἱ θεοὶ γὰρ ὅττω κεκρίχασιν·
 ἀπεθνήσκον γὰρ αὖ.” ἢ ὡς Αἰετιππὸς πρὸς Πλάτωνα
 ἐπαγγελτικώτερον τι εἰπόντα, ὡς φέτο, “ἀλλὰ μὴν ὄγ' ἐταί-
 ρος ἡμῶν, ἐφη, οὐδὲν τοιοῦτον.” λεγὼν τὸν Σωκράτην· καὶ
 Ἀχιλλεὺς ἐν Δελφοῖς ἐπιθροῶν τὸν θεόν, κεχρημένος προ-
 τερον οὐλύμπιαν, “εἰ αὖτε ταῦτα δοκεῖ ἄπερ τῷ πατρί;”
 ὡς

ὡς αἰοχρονον τάναντια εἶπεν. καὶ περὶ τῆς Ἑλένης, ὡς Ἰσοκράτης ἐγραψεν, “ὅτι ἀπουδαία, εἴπερ Ὀησεὺς ἐκρίνε·” καὶ περὶ Ἀλεξάνδρου, “ὃν αἱ θεαὶ ὠρεκρίναν·” καὶ περὶ Εὐαγόρου, “ὅτι ἀπουδαίος,” ὥσπερ Ἰσοκράτης φησὶ. “Κονωνοὺν δυστυχιστάς, πάντας τοὺς ἄλλους παραλιπών, ὡς Εὐαγόραν ἠλθεν.” Ἄλλος, ἐκ τῶν μερῶν, ὥσπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς, “ποία κινήσις ἡ ψυχῇ· ἡδὲ γάρ, ἡ ἡδὲ·” παραδειγμα ἐκ τοῦ Σωκράτους τοῦ Θεοδέκτου. “εἰς ποῖον ἔερον ἦσεν·” ὅτι πῶς θεῶν οὐ τετιμμήκεν ὧν ἡ πόλις νομίζει. Ἄλλος, ἐπεὶ ἐπὶ τῶν πλείστων συμβαίνει ὡς· ἐπεὶ οὐδὲν τι αὐτοῖς ἀγαθόν καὶ κακόν, ἐκ τοῦ ἀκολουθούσης, προτρέπεν ἢ ἀποτρέπεν, καὶ καλῆγορεν ἢ ἀπολογείσθαι, ἢ ἐπαίνειν ἢ ψεῖν· οἷον “τῇ παιδεύσει το φθονεῖσθαι ἀκολουθεῖ, κακόν, το δὲ σοφόν εἶναι, ἀγαθόν· οὐ τοίνυν δεῖ παιδεύεσθαι, φθονεῖσθαι γάρ οὐ δεῖ· δεῖ μὲν οὖν παιδεύεσθαι, σοφόν γάρ εἶναι δεῖ.” ὁ τοπος οὗτος ἐστὶν ἡ Καλλιπποῦ τέχνη, προσλαβούσα τὸ δυνατὸν, καὶ τὰλλα, ὡς εἰρηται. Ἄλλος, ὅταν περὶ δυοῖν καὶ ἀντικειμένων ἢ προτρέπεν ἢ ἀποτρέπεν δεῖ, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ τοπῷ ἐπὶ ἀμφοῖν χρησθῇ· διαφέρει δὲ, ὅτι ἐκεῖ μὲν, τὰ τυχεῖα ἀνιτιτείναν· ἐν ταῦτα δὲ τάναντια· οἷον, ἱερεῖα οὐκ εἰς τὸν υἱὸν δημηγορεῖν· “εἰ μὲν γὰρ, εἴη, τὰ δίκαια λέγῃς, οἱ ἄνθρωποι σε μισήσουσιν· εἰ δὲ τὰ ἀδίκῃ, οἱ θεοὶ· δεῖ μὲν οὖν δημηγορεῖν· εἰ μὲν γὰρ τὰ δίκαια λέγῃς, οἱ θεοὶ σε φιλήσουσι· εἰ δὲ τὰ ἀδίκῃ οἱ ἄνθρωποι.” τοῦτο δ’ ἐστὶ τὰυτὸ τῷ λεγόμενῳ, “τὸ ελαῖον ὠρεῖσθαι καὶ τοὺς ἄλλας” καὶ ἡ βλαίσωσις τοῦτ’ ἐστὶν, ὅταν δυοῖν ἐναντίον ἐκείνῳ ἀγαθόν

καὶ

καὶ κακὸν ἐπὶ ἡμῶν, ἐναντία ἕκαστα ἑκάτεροις. Ἄλλος, ἐπει-
 δη οὐ τὰ αὐτὰ φανερώς ἐπαινοῦσι, καὶ ἀφανώς· ἀλλὰ φα-
 νερώς μὲν, τὰ δίκαια καὶ τὰ καλά ἐπαινοῦσι μαλιστα· ἰδιὰ
 δὲ, τὰ συμφερόντα μάλλον βούλονται, ἐκ τούτων πεί-
 ρασθαι συναγίνει θάλασσαν· τῶν γὰρ παραδόξων οὗτος ὁ το-
 πὸς κυριώτατος ἐστίν. Ἄλλος, ἐκ τοῦ ἀναλογεῖν ταῦτα συμ-
 βαινειν· οἷον, ὁ Ἰφικράτης τὸν υἱὸν αὐτοῦ νεώτερον ὄντα τῆς
 ἡλικίας, ὅτι μέγας ἦν, λειτουργεῖν ἀναγκαζόντων, εἶπεν,
 “ὅτι εἰ τοὺς μεγάλους τῶν παιδῶν ἀνδρας νομίζουσι, τοὺς
 μικροὺς τῶν ἀνδρῶν παῖδας εἶναι ψήφουνται.” καὶ ὁ
 Θεοδέκτης ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι, “πολίτας μὲν ποιεῖσθε τοὺς
 μαρτοφοροὺς, οἷον Στραβάκα καὶ Χαρίδημον διὰ τὴν ἐπιει-
 κείαν· φυγάδας δ’ οὐ ποιεῖσθε, τοὺς ἐν τοῖς μαρτοφορῶν
 ἀνηκεῖα διαπεπραγμένους;” Ἄλλος, ἐκ τοῦ, το συμβαι-
 νον εἶναι ἢ τὸ αὐτόν, ὅτι καὶ ἐξ ὧν συμβαίνει ταῦτα· οἷον Ξε-
 νοφάνης ἐλεγεν, “ὅτι ὁμοίως ἀσεβοῦσιν οἱ γένεσθαι φασκον-
 τες τοὺς θεοὺς, τοῖς ἀποθανεῖν ληγουσιν· ἀμφοτέρως γὰρ
 συμβαίνει, μὴ εἶναι ποτε τοὺς θεοὺς.” καὶ ὅλως δὲ, τὸ
 συμβαῖνον ἐξ ἑκάτερου, λαμβάνειν ὡς αὐτὸ αἰεὶ· “μελ-
 λετε δὲ κτείνειν οὐ περὶ Σωκράτους, ἀλλὰ περὶ ἐπιτή-
 δεύματος, εἰ χρὴ φιλοσοφεῖν.” καὶ “ὅτι τὸ δίδοναι γῆν καὶ
 ὕδωρ, δουλεύειν ἐστὶ” καὶ “τὸ μετεχειρῆν τῆς κοινῆς εἰρη-
 νῆς, ποιεῖν τὸ πρῶταίτιον.” ληπτέον δ’ ὅποτερον αὖ ἢ
 χρησιμὸν. Ἄλλος, ἐκ τοῦ μὴ τὸ αὐτὸ τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ αἵ-
 ρεσθαι, ὕστερον ἢ πρότερον, ἀλλ’ ἀναπαλιν· οἷον τοῦδε το
 ἐνθυμημα, “εἰ φευγοντες μὲν ἐμαχομεθα, ὅπως κατελ-
 θάμεν· κατελθόντες δὲ, φευξομεθα, ὅπως μὴ μαχομεθα;”
 τε

ὅτε μὲν γὰρ τὸ μένειν ἀντὶ τοῦ μαχεῖσθαι ἡρεσύνῃ, ὅτε δὲ
τὸ μὴ μαχεῖσθαι ἀντὶ τοῦ μὴ μένειν. Ἄλλος, τὸ οὐ ἔνεχα
αὖ ἐπὶ, εἰ μὴ γένοιτο, τοῦτου ἔνεχα φανταί εἶναι, ἢ γέγεννησθαι·
οἷόν, εἰ δοῖται αὖ τις πνι, ἵνα ἀφελόμενος λυπησθῇ· ὅθεν καὶ
τοῦτ' εἰρηται,

“ Πολλοὶς ὁ δαίμων οὐ χεῖρ' εὐνοίαν φέρων,

“ Μεγάλα δίδωσιν εὐτυχηματ', ἀλλ' ἵνα

“ Τὰς συμφοράς λαβώσιν ἐπιφανέστερα.

καὶ τὸ ἐκ τοῦ Μελεαγροῦ τοῦ Ἀντιφώντος,

“ Οὐχ ἵνα κτανῶσι θῆρ', ὅπως δὲ μαρτυρεῖ

“ Ἀρετῆς γινώσκται Μελεαγρῶ πρὸς Ἑλλάδα.

καὶ τὸ ἐκ τοῦ Αἰαντος τοῦ Θεοδέκτου· ὅτι ὁ Διομῆδης
πρὸς αὐτὸν Οδυσσεα, οὐ τιμῶν, ἀλλ' ἵνα ἡτῶν ἢ ὁ ἀκολου-
θῶν· ἐνδεχέμεν γὰρ τοῦτου ἔνεχα ποιῆσαι. Ἄλλος, κοινὸς καὶ
τοῖς ἀμφοτέρωθεν, καὶ τοῖς συμβουλευούσι, σκοπεῖν τὰ προ-
τρέποντα καὶ ἀποτρέποντα, καὶ ἂν ἔνεχα καὶ πράττουσι, καὶ
φεύγουσι· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἃ, εἰ μὲν ὑπάρχει, δεῖ πράττειν·
οἷόν, εἰ δυνατόν, καὶ ῥαδίον, καὶ ὠφελίμον ἢ αὐτῷ, ἢ φι-
λοῖς· ἢ βλαβερὸν ἐχθροῖς, καὶ ἐπιζημιόν, ἢ ἐλατῶν ἢ
ζημια τοῦ πρᾶγματός· καὶ ἀποτρέποντα δ' ἐκ τούτων, καὶ
ἀποτρέποντα ἐκ τῶν ἐναντιῶν· ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ
κατηγροῦσι, καὶ ἀπολογουμέναι· ἐκ μὲν τῶν ἀποτρέποντων,
ἀπολογουμέναι· ἐκ δὲ τῶν προτρέποντων, κατηγροῦσιν. ἐστὶ
δ' ὁ τόπος οὗτος, ὅλη τεχνὴ ἢτε Πάμφιλου, καὶ ἡ Καλ-
λιππίου. Ἄλλος, ἐκ τῶν δοκούντων μὲν γινεσθαι, ἀπίστων
δὲ, ὅτι οὐκ αὖ ἐδόξαν, εἰ μὴ ἦν, ἢ ἐγὼς ἦν· καὶ ὅτι μαλ-
λόν· ἢ γὰρ τὰ ὄντα, ἢ τὰ εἰκότα ὑπολαμβάνουσιν· εἰ οὐκ

απίστον, και μη εικος, αληθες αν ειη· ου γαρ δια γε το εικος και πιθανον, δοκει ούτως· οίον Ανδροκλής ελεγεν ο Πιτθευς κατηγορων του νομου, επει εθρυβησαν αυτώ ειποντι, “δεονταί οί νομοι νομου του διορθωσοντος” “και γαρ οί ιχθυες άλος·” καιτοι ουκ εικος, ουδε πιθανον εν άλμῃ πρεφομενους δεισθαι άλος· “και τα τεμφυλα ελαιου·” καιτοι απιστον, εξ ών ελαιον γινέται, ταυτα δεισθαι ελαιου.

γ. Άλλος ελεγκτικος, το τα ανομολογουμενα σκοπειν, ειτι ανομολογουμενον εκ παντων και χρονων, και πρεξέων, και λογων· χωρις μεν, επι του αμφισβητουήτος· οίον, “χη φησι μεν φιλειν ύμας, συνώμοσε δε τοις τετρακοντία·” χωρις δ', επι αυτου, “και φησι μεν ειναί με φιλοδίκον, ουκ εχει δε αποδειξαι δεδixασμενον ουδέμῃ δικῃ·” χωρις δ' επι αυτου, και του αμφισβητουήτος· “και ούτος μεν ου δειδανεικε πώποτε ουδέν· εγω δε χη πολλους λελυμη ύμων·” Άλλος, τοις διαβεβλημενοις και ανθρωποις, και πραγμασι, μη δοκουσι, το λεγειν την αιτιαν του παραδοξου· εστὶ γαρ τι δι' ό φαινεταί· οίον, ύποβεβλημενης τιος τον αίτης ήον δια το ααπαζεσθαι, εδοκει συνειναι τῷ μειρακιῷ· λεχθεντος δε του αιτιου, ελυθη ή διαβολή· και οίον εν τῷ Αιαλί τῷ Θεοδεκτου, Οδυσευς λεγει προς τον Αιαλία, διοτι ανδρειοτερος ων του Αιαντος, ου δοκει. Άλλος, απο του αιτου, αν τε ύπαρχῃ, ότι εστὶ· και μη ύπαρχῃ, ότι ουκ εστὶ· άμα γαρ το αιτιον και ού αιτιον, και ανευ αιτιου ουδέν εστι· οίον Λεωδάμας απολογουμενος ελεγε, κατηγορησανήτος Θρασυβουλου, ότι ην φιλιτης γεγωνας εν τη ακροπολει, αλλ' εκκοφαι

εκκοψαί ἐπὶ τῶν τετρακοντα· “οὐκ ἐνδεχεσθαι ἐφη· μά-
 λον γὰρ ἀνὰ πίστευν αὐτῶ τοὺς τετρακοντα, ἐγγεγραμ-
 μένης τῆς ἐχθρᾶς πρὸς τὸν δῆμον.” Ἄλλος, εἰ ἐνδε-
 χετο βελπὸν ἀλλῶς ἢ ἐνδεχεται, ὧν ἡ συμβουλευεῖ, ἡ
 πράττει, ἡ πεπραχέ, σκοπεῖν· φανερόν γάρ, ὅτι εἰ μὴ οὕ-
 τως ἔχει, οὐ πεπραχέν· οὐδεὶς γὰρ ἔκων τὰ φαῦλα καὶ
 γινώσκων πρᾶττειται. ἐπὶ δὲ τοῦτο ψευδὸς· πολλὰ γὰρ
 ὑπερὸν γινεται δῆλον, ὥς ἢν πρᾶξαι βελπὸν· πρῶτε-
 ρον δὲ, ἀδῆλον. Ἄλλος, ὅταν τι ἐναντιὸν μελλῇ πράττεισθαι
 τοῖς πεπραγμένοις, αἶμα σκοπεῖν· οἷον Ξενοφάνης Ἐλαια-
 ταῖς ἐρωτῶσιν· “εἰ θύωσι τῇ Λευκοθεᾷ, καὶ θρήνωσιν, ἢ
 μὴ;” συνέβουλευεν, “εἰ μὲν θεὸν ὑπολαμβάνουσι, μὴ θρή-
 νειν· εἰ δ’ ἀνθρώποι, μὴ θύειν.” Ἄλλος τοπὸς, τὸ ἐκ τῶν
 ἁμαρτηθέντων κατηγορεῖν, ἢ ἀπολογισθαι· οἷον ἐν τῇ Καρ-
 κίνου Μηδείᾳ, οἱ μὲν, κατηγοροῦσιν, “ὅτι τοὺς παῖδας
 ἀπεκλίνεν, οὐ φαίνεσθαι γούν αὐτοὺς.” ἡμάρτε γὰρ ἡ Μη-
 δεία περὶ τὴν ἀποβολὴν τῶν παιδῶν· ἢ δ’, ἀπολογίᾳ,
 “ὅτι οὐκ ἀνὰ τοὺς παῖδας, ἀλλὰ τὸν Ἰάσονα ἀπεκλίνε.
 τοῦτο γὰρ ἡμάρτεν ἀνὰ μὴ ποίησασα, εἰπὲρ καὶ ἡτέρεον
 ἐποίησεν” ἐπὶ δ’ ὁ τοπὸς οὗτος τοῦ ἐνημηματος, καὶ το-
 εἶδες, ὅλη ἡ πρότερον Θεοδώρου τέχνη. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ οὐο-
 μάτος· οἷον, ὡς ὁ Σοφοκλῆς,

“Σαφὺς Σιδῆρῳ καὶ φορῶσα τούνομα.

καὶ ὡς ἐν τοῖς τῶν θεῶν ἐπαίοις εἰώθασι λεγέειν· καὶ ὡς Κο-
 νων Θρασυβούλον, “Θρασυβούλον” ἐκαλεῖ· καὶ Ηρόδικος
 Θρασυμαχόν, “αἰεὶ Θρασυμαχὸς εἰ” καὶ Πάων, “αἰεὶ συ-
 πῶλος εἰ” καὶ Δρακόντα τὸν νομοθέτην, “ὅτι οὐκ ἀνὰ

θρῶπου οἱ νομοί, ἀλλὰ δράκοντος·” χαλεποὶ γὰρ καὶ ὡς
ἡ Εὐριπίδου Εὐαβὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην,

“Καὶ τοῦνομ’ ὀρθῶς ἀφροσύνης ἀρχεὶ θεᾶς.
καὶ ὡς Χαιρημῶν,

“Πενθεύς, ἐσομένης συμφορᾶς ἐπώνυμος.

δ. Εὐδοκίμει δὲ μάλλον τῶν ἐνθυμημάτων τὰ ἐλεγκ-
τικὰ τῶν ἀποδείκτικων· διὰ το, συναγωγὴν μὲν ἐναντιῶν
εἶναι ἐν μικρῷ τὸ ἐλεγκτικὸν ἐνθυμημα· παρὰλληλα δὲ,
φανερά εἶναι τῷ ἀκροατῇ μάλλον. πάντων δὲ καὶ τῶν
ἐλεγκτικῶν καὶ τῶν δεικτικῶν συλλογισμῶν, θορυβεῖται μα-
λιστα τὰ τοιαῦτα ὅσα ἀρχόμενα προορώσι, μὴ τῷ ἐπιπο-
λῆς εἶναι· ἅμα γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐφ’ ἑαυτοῖς χαιρεῦσι προ-
αιδανόμενοι· καὶ ὅσων τοσούτον ὑπερίζουσιν, ὥδ’ ἅμα εἰρη-
μεῶν γνωρίζειν.

Κ Ε Φ Α Λ. κ.

ΕΠΕΙ δ’ ἐνδεχέται, τὸν μὲν, εἶναι συλλογισμὸν, τὸν
δὲ, μὴ εἶναι μὲν, φαίνεσθαι δὲ· ἀναγκὴ καὶ ἐνθυμη-
μα, τὸ μὲν, εἶναι ἐνθυμημα, τὸ δὲ, μὴ εἶναι, φαίνεσθαι δὲ·
ἐπεὶ περ τὸ ἐνθυμημα, συλλογισμὸς τίς. Τοποὶ δ’ εἰσι τῶν
φαινομένων ἐνθυμημάτων, εἰς μὲν, ὃ πᾶρα τὴν λέξιν· καὶ
τούτου ἐν μὲν μέρῳ, ὥσπερ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς, τὸ μὴ
συλλογιστάμενον συμπερασματικῶς τὸ τελευταῖον εἰπεῖν·
“οὐκ

“οὐκ ἀρα το καὶ το, ἀναγκὴ ἀρα το καὶ το.” καὶ το τοῖς ἐνθυμημασι συνεστραμμένως καὶ ἀντικειμένως εἰπείν, φαίνεται ἐνθυμημα· ἡ γὰρ τοιαύτη λέξις χώρα ἐστὶ ἐνθυμηματος· καὶ εἰσὶν το τοιοῦτον εἶναι παρὰ το σχῆμα τῆς λέξεως. ἐστὶ δὲ εἰς το τῇ λέξει συλλογιστικῶς λέγειν χρησιμὸν, το συλλογισμῶν πολλῶν κεφαλαια λέγειν, “ὅτι τοὺς μὲν ἐπώσε, τοῖς δ’ ἑτέροις ἐπιμώρησε, τοὺς δ’ Ἕλληνας ἡλευθέρωσεν” ἔχαστον μὲν γὰρ τούτων ἐξ ἄλλων ἀπέδειχθη· συττηθέντων δὲ φανεται καὶ ἐκ τούτων τι γινέσθαι. εἰ δὲ, το παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὥς το φαναί, “ἀπουδαῖον εἶναι μὲν, ἀφ’ οὗ γ’ ἐστὶν ἡ πμῶτατη πασῶν τελετῇ· τα γὰρ μνηρία πασῶν πμῶτατη τελετῇ” ἢ, εἰς κῆνα ἐγκωμιάζων, τον ἐν τῷ οὐρανῷ συμπαραλαμβάνει, ἢ τον Πανα, ὅτι Πινδαρος εἶπεν,

“ὦ μακάρ ὅντε μεγάλας θεοῦ κῆνα παντοδαπον χαλεουσιν οὐλύμπιοι.

ἢ “ὅτι το μηδὲνα εἶναι κῆνα, ἀτιμωτάτον ἐστὶν ὥς το κῆνα, δηλὸν ὅτι τιμίον” καὶ το “κοινωνικὸν φαναί τον Ἑρμῆν εἶναι μάλιστα τῶν θεῶν· μόνος γὰρ χαλεῖται κοῖνος Ἑρμῆς” καὶ το “τον λοῖρον εἶναι ἀπουδαιοτάτον· ὅτι αἱ ἀγαθοὶ ἀνδρες οὐ χρημάτων, ἀλλὰ λοῖρου εἰσιν ἀξιοί” το γὰρ “λοῖρου ἀξίον,” οὐχ ἁπλῶς λέγεται. Ἄλλος, το διηρημένον συντιθέντα λέγειν, ἢ το συγκείμενον διαιρουτά· ἐπεὶ γὰρ ταῦτον δοκεῖ εἶναι οὐκ ὃν ταῦτον πολλακίς, ὅποτερον χρησιμώτερον, τούτο δεῖ ποιεῖν. ἐστὶ δὲ τούτο Εὐχδῆμου λόγος· οἷον “το εἰδέναι, ὅτι τῆς ἡρῆς ἐν Πειραιεὶ ἐστὶν” ἔχαστον γὰρ οἶδε· καὶ “τον τα τοῖχια ἐπισταμένον, ὅτι το

ἔπος οἶδε·” το γὰρ ἔπος το αὐτο ἐστὶ καὶ “ἐπεὶ το δις
 τοσούτων νοσῶδες, μὴδὲ το ἐν φαναι ὑγιεινὸν εἶναι· αὐτοῖον
 γὰρ, εἰ τα δύο ἀγάθα, ἐν χακὸν ἐστίν·” οὕτω μὲν οὖν ἐλεγχο-
 τικόν· ὥδε δὲ, δεικτικόν ἐστιν, “οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν ἀγαθόν, δύο
 χακά·” ὅλος δὲ ὁ τοῖος παραλογιστικὸς. πάλιν το Πολυ-
 κρατοῦς εἰς Θρασυβούλον, “ὅτι τετρακόντα τυράνους κα-
 τέλυσε·” συνήδησι γὰρ· ἢ το ἐν τῷ Ορέσῃ τῷ Θεοδέκλει·
 ἐκ διαιρέσεως γὰρ ἐστίν·

“Δίκαιον ἐστίν, εἴ τις ἀν κτενὴ ποσῶν, ἀποθνήσκῃ ταυ-
 τήν·

“Καὶ τῷ πατρὶ γὰρ τιμῶρεν τὸν υἱόν·

“Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα πεπρακίαι·

συντεθέντα γὰρ ἰσως, οὐκέτι δίκαιον. εἴη δ’ αἱ καὶ παρὰ
 τὴν ἐλλείψιν· ἀφαιρεῖται γὰρ το, ὑπὸ τίνος. Ἄλλος δὲ το-
 πος, το δεινῶσαι κατασκευάζειν, ἢ ἀνασκευάζειν· τοῦτο δ’
 ἐστίν, ὅταν μὴ δείξας ὅτι ἐποίησεν, αὐξήσῃ το πᾶν·
 ποιεῖ γὰρ φαίνοσθαι, ἢ ὥς οὐτε πεποίηκεν, ὅταν ὁ τὴν αἰ-
 πταν ἔχων, αὐξῇ· ἢ ὥς πεποίηκεν, ὅταν ὁ κατηγορῶν ὀργι-
 ζῇται· οὐκ οὖν ἐστὶν ἐνθυμημα· παραλογίζεται γὰρ ὁ ἀκροα-
 τὴς ὅτι ἐποίησεν, ἢ οὐκ ἐποίησεν, οὐ δειγμένου. Ἄλλος, το
 ἐκ σημείου· ἀσυλλογιστὸν γὰρ καὶ τοῦτο· οἶον, εἴ τις λέγοι,
 “ταῖς πόλεσι συμφέρουσιν οἱ ἐραῶντες· ὁ γὰρ Ἀρμόδιος καὶ
 Λειστογείτονος ἐρῶς κατέλυσε τὸν τυράννον Ἰππαρχόν·”
 καὶ εἴ τις λέγοι, “ὅτι κλεπτής Διονυσίος· πονηρὸς γὰρ·”
 ἀσυλλογιστὸν γὰρ καὶ τοῦτο· οὐ γὰρ πᾶς πονηρὸς, κλεπτής,
 ἀλλ’ ὁ κλεπτής πᾶς, πονηρὸς. Ἄλλος, διὰ το συμβέβηκος·
 οἶον ὁ λέγει Πολυκράτης εἰς τοὺς μύς, “ὅτι ἐβόηθησαν
 δια-

διατραγοντες τας νευρας·” η εις φαιη, “το επι δειπνον κληθηναι, τιμωτατον· δια γαρ το μη κληθηναι ο Αχιλλεὺς ἐμνηνισε τοις Αχαιοις ἐν Τενεδῳ· ο δ’ ὡς ἀπμαζομενος ἐμνηνισε· συνεβη δε τουτο ἐπι του μη κληθηναι. Αλλος, το παρὰ το ἐπομενον· οἶον ἐν τῷ Αλεξανδρῳ, “ὅτι μεγαλοφυχος· ὑπερδῶν γαρ την πολλων ὁμιλιαν, ἐν τη ἰδῇ διετειβε καθ’ αὐτον· ὅτι γαρ οἱ μεγαλοφυχοι τοιουτοι, καὶ οὗτος μεγαλοφυχος δοξειεν αὐν” καὶ “ἐπει χαλωπισης, καὶ νυκταρ πλαιαται, μοιχος, ὅτι καὶ οἱ μοιχοι τοιουτοι” ὁμοιον δε καὶ “ὅτι ἐν τοις ἱεροῖς οἱ πῶχοι καὶ αἰδουσι καὶ ὀρχουνηται” καὶ “ὅτι τοις φυγασιν ἐξεπν οικειν, ὅπου αὐν θελωσιν” ὅτι γαρ τοις δοκουσιν εὐδαιμονειν ὑπαρχει ταυτα, καὶ οἷς ὑπαρχει ταυτα, δοξαιεν αὐν εὐδαιμονειν· διαφερει δε τῷ πως· διὸ καὶ εἰς την ἐλλειψιν ἐμπιπει. Ἄλλος, παρὰ το ἀναιτιον ὡς αἰτιον· οἶον τῷ ἅμα, η μεῖα τουτο γερονενα· το γαρ μετα τουτο, ὡς δια τουτο, λαμβανουσι, καὶ μαλιστα οἱ ἐν ταις πολιτειαῖς, οἶον ὡς ὁ Δημαδης “την Δημοσθενους πολίλειαν παντων των χρεων αιτιαν· μετ’ ἐκεινην γαρ συνεβη ὁ πολεμος. Ἄλλος, παρὰ την ἐλλειψιν του ποίε, καὶ πως· οἶον “ὅτι δικαίως Αλεξάνδρος ελαβε την Ελληνιν· αἵρεσις γαρ αὐτῇ ἐδοθη παρὰ του πατρὸς” ου γαρ αἰει ἰσως, ἀλλὰ το πρῶτον· καὶ γαρ ὁ πατήρ μεχρι τουτου κυριος· η εις φαιη “το τυπῆιν τους ἐλευθερους, ὕβρειν εἶναι.” ου γαρ παντως, ἀλλ’ ὅταν ἀρχῇ χειρων ἀδικων. Ἐπὶ ὡσπερ ἐν τοῖς εἰρητικοῖς, παρὰ το ἀπλως, καὶ μη ἀπλως, ἀλλὰ τι, γιγνέσθαι φαινομενος συλλογισμος· οἶον ἐν μεν τοῖς διαλεκτικοῖς, “ὅτι ἐπὶ το μη

ον,

ον, ον· ἐστὶ γὰρ τὸ μὴ ον, μὴ ον·” καὶ “ὅτι ἐπισηλὸν τὸ ἀγνώστον· ἐστὶ γὰρ ἐπισηλὸν τὸ ἀγνώστον, ὅτι ἀγνώστον·” οὕτω καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς, ἐστὶ φαινόμενον ἐνθυμημα πᾶρα τὸ μὴ ἁπλῶς εἰκος, ἀλλὰ τι εἰκος. ἐστὶ δὲ τοῦτο οὐ χεῖροῦ, ὥσπερ καὶ Ἀγάθων λέγει,

“Ταχὺ ἂν πῖς εἰκος αὐτοῦ· εἶναι λέγει,

“Βροτοῖσι πολλὰ τυγχάνειν οὐκ εἰκοτα·

γινέσθαι γὰρ τὸ παρὰ τὸ εἰκος· ὥτε εἰκος, καὶ τὸ παρὰ τὸ εἰκος· εἰ δὲ τοῦτο, ἐστὶ τὸ μὴ εἰκος, εἰκος· ἀλλ’ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ’ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐριστικῶν, τὸ χεῖρα τι, καὶ πρὸς τι, καὶ πῃ, οὐ προστιθέμενα, ποιεῖ τὴν συκκοφαντίαν, καὶ εἰλωθα πᾶρα τὸ εἰκος εἶναι, μὴ ἁπλῶς, ἀλλὰ τι εἰκος. ἐστὶ δ’ ἐκ τούτου τοῦ τοποῦ ἡ Κοράκος τέχνη συγκαίμενη· ἂν τε γὰρ μὴ ἐνοχος ἢ τῇ αἰτίᾳ, οἷον, ἀσθενὴς ὢν, αἰκίας φεύγει· οὐ γὰρ εἰκος· καὶ ἐνοχος ὢν, οἷον ἂν ἰσχυρὸς ὢν· οὐ γὰρ εἰκος, ὅτι εἰκος ἐμελλε δοξεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἁλλῶν· ἢ γὰρ ἐνοχὸν ἀνάγκη, ἢ μὴ ἐνοχὸν εἶναι τῇ αἰτίᾳ· φαίνεται μὲν οὖν ἀμφοτέρω εἰκοτα· ἐστὶ δὲ τὸ μὴ, εἰκος· τὸ δὲ, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ’ ὥσπερ εἰρηται. καὶ τὸ, τὸν ἦν τῷ δὲ λόγον κρείττω ποιεῖν, τοῦ· ἐστὶ· καὶ ἐντευθεὶ δικαίως ἐδυχεραῖνον οἱ ἄνθρωποι τὸ Πρωταγόρου ἐπαγγελμα· φευδὸς τε γὰρ ἐστὶ, καὶ οὐκ ἀληθές, ἀλλὰ φαινόμενον εἰκος, καὶ ἐν οὐδεμῇ τέχνῃ, ἀλλ’ ἐν ῥητορικῇ καὶ ἐριστικῇ. Καὶ περὶ μὲν ἐνθυμημάτων, καὶ τῶν ὄντων, καὶ τῶν φαινόμενων εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. κα.

ΠΕΡΙ δὲ λυσέως, εἰς τὸν ἐπὶ τῶν εἰρημειῶν εἰπὺν.
ἐπὶ δὲ λυεῖν ἢ ἀντισυλλογισάμενον, ἢ ἐνστάσι ἐνεγκον-
ται. τὸ μὲν οὖν ἀντισυλλογιζέσθαι, δῖλον ὅτι ἐκ τῶν αὐ-
τῶν τοπῶν ἐνδεχέται ποιεῖν· οἳ μὲν γὰρ συλλογισμοί, ἐκ
τῶν ἐνδοξῶν· δοκουντα δὲ πολλὰ ἐναντία ἀλλήλοις εἶναι.

Β. Αἱ δ' ἐνστάσεις φερονταί, καὶ ἅπαρ καὶ ἐν τοῖς τοπι-
κοῖς, τετραχῶς· ἢ γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ὁμοίου, ἢ ἐκ
τοῦ ἐναντίου, ἢ ἐκ τῶν κεκρίμενων. Λέγω δὲ, ἀφ' ἑαυτοῦ
μὲν, οἷον εἰ περὶ ἐρώτος εἴη τὸ ἐνθυμημα, “ὥς ἀπουδαῖος,”
ἢ ἐνστάσις διχῶς· ἢ γὰρ καθόλου εἰπονῖα, “ὅτι πᾶσα εἰδεῖα
πονηρὴν” ἢ κατὰ μέρος, “ὅτι οὐκ ἀν' ἐλεγέῳ Καννίος ἐρῶς,
εἰ μὴ ἦσαν καὶ πόνηροι ἐρῶτες. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐναντίου, ἐνστά-
σις φερεται· οἷον, εἰ τὸ ἐνθυμημα ἦν, “ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀτηρ
πάντας τοὺς φίλους εὖ ποιεῖ” “ἀλλ' οὐδ' ὁ μοχθρὸς,
κακῶς. Ἐπὶ δὲ τῶν ὁμοίων, εἰ ἦν τὸ ἐνθυμημα, “ὅτι οἱ
κακῶς πεποιητοὶ ἀμείμωτοι” ὅτι “ἀλλ' οὐδὲ οἱ εὖ πε-
ποιητοὶ ἀμείμωτοι φιλοῦσιν. Αἱ δὲ κρίσεις αἱ ἀπὸ τῶν γνωρίμων
ἀνδρῶν· οἷον, εἰ τις ἐνθυμημα εἶπεν, “ὅτι τοῖς μεθουσι δὲ
συγνώμην εἶναι· ἀγνοοῦντες γὰρ ἁμαρτανουσι” ἐνστάσις
ὅτι, “οὐκ οὖν ὁ Πιπτακὸς αἰνετός· οὐ γὰρ αἱ μεζῶς ζή-
μιας ἐνομοθέτησεν, εἰάν τις μεθῶν ἁμαρτανῇ.

γ. Επει δὲ τα ἐνθυμηματα λεγεται εκ τετάρων· τα δὲ τετάρη ταυτα εστιν, εικος, παραδειγμα, τεκμηριον, σημειον· εστι δὲ, τα μεν εκ των ὡς επιτοπολυ η οντων, η δοκουντων, συνηγμενα ἐνθυμηματια, εκ των εικοταν· τα δὲ [δὲ ἐπαγωγης] δια του ὁμοιου, η ἑνος, η πλειονων, ὅταν λαβων το καθολου, ειτα συλλογισθῃαι τα κατὰ μέρος, δια παραδειγματος· τα δὲ, δὲ ἀναγκαιου καὶ οντος, δια τεκμηριου· τα δὲ, δια του καθολου, η του εν μερει οντος, εαντε ον, εαντε μη, δια σημειων· το δὲ, εικος, ου το αιει, ἀλλὰ το ὡς επιτοπολυ· φανερον, ὅτι τα τοιαυτια μεν των ἐνθυμηματιων αιει εστι λυειν, φερεται ενστασι· ἡ δὲ λυσις φαινομενη, ἀλλ' ουκ ἀληθης αιει· ου γαρ ὅτι ουκ εικος, λυει ὁ ἐνισταμενος, ἀλλ' ὅτι ουκ ἀναγκαιον. Διο καὶ αιει εστι πλεονεκτειν ἀπολογουμενον μαλλον η κατηρεσυντα δια τουτου τον παραλογισμον· ἐπει γαρ, ὁ μεν κατηρεσων, δὲ εικοταν ἀποδεικνυσιν· εστι δὲ ου ταυτο λυσαι, η ὅτι ουκ εικος, η ὅτι ουκ ἀναγκαιον· αιει δὲ εχει εντασιν το ὡς επιτοπολυ· ου γαρ αν ην εικος, ἀλλ' αιει καὶ ἀναγκαιον· ὁ δὲ κριτης οietai, αν οὕτως ελυθη, η ουκ εικος ειναι, η ουχ αὐτῷ κριτεον, παραλογιζομενος, ὥσπερ ελεγκμεν· ου γαρ εκ των ἀναγκαιων δει αὐτον μονον κρινειν, ἀλλὰ καὶ εκ των εικοτων· τουτο γαρ εστι το, “γνώμη τῇ ἀρετῇ κρινειν.” ουκουν ἴχμον αν λυση, ὅτι ουκ ἀναγκαιον, ἀλλὰ δει λυειν, ὅτι ουκ εικος· τουτο δὲ συμβησεται, εαν η ἡ εντασις μαλλον ὡς επιτοπολυ. ἐνδεχεται δὲ ειναι τοιαυτην διχως, η τῷ χρονῷ, η τοις πρᾶγμασι· κυριωτατα δὲ, ει αμφοιν· ει γαρ τα πλεονακis οὕτω, τουτ' εστιν εικος μαλλον. Λυεται δὲ

δε καὶ τὰ σημεῖα, καὶ τὰ διὰ σημείου ἐνθυμηματα εἰρη-
 μενα, καὶ ἡ ὑπαρχοντα, ὥσπερ ἐλεχθῆ ἐν τοῖς πρῶτοις·
 ὅτι γὰρ ἀσυλλογιστὶ ἐστὶ πᾶν σημεῖον, δηλὸν ἡμῖν ἐκ τῶν
 ἀναλυτικῶν. Πρὸς δὲ τὰ παρὰ δειγματῶδη, ἡ αὐτὴ λύσις
 καὶ τὰ εἰκοτὰ· εἰς γὰρ ἐχωμεν τι οὐχ οὕτω, λελύται, ὅτι
 οὐκ ἀναγκασίον, ἢ καὶ τὰ πλείω καὶ πλεονακίς ἄλλως. εἰς
 δὲ καὶ τὰ πλείω καὶ τὰ πλεονακίς οὕτω, μαχητέον, ἢ ὅτι
 τὸ πᾶρον οὐχ ὁμοίον, ἢ οὐχ ὁμοίως, ἢ διαφέρει γέ τινα
 εἴη. Τὰ δὲ τεκμηρία, καὶ τεκμηριῶδη ἐνθυμηματῶδη, καλεῖ-
 μεν τὸ ἀσυλλογιστὶ, οὐκ ἐστὶ λύσις· δηλὸν δὲ καὶ τοῦθ'
 ἡμῖν ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν· λειπέται δ' ὥς οὐχ ὑπάρχει τὸ
 λεγόμενον δεικνύον. εἰ δὲ φανερόν καὶ ὅτι ὑπάρχει, καὶ
 ὅτι τεκμηρίον, ἀλυτὸν ἡδὴ γινέσθαι τοῦτο· πάντα γὰρ γι-
 νέσθαι ἀποδείξει ἡδὴ φανερὰ.

Κ Ε Φ Α Λ. κβ.

Τὸ δ' αὖξιν καὶ μείουν, οὐκ ἐστὶν ἐνθυμηματος φοι-
 χεῖον· τὸ γὰρ αὐτὸ λέγω φοιχείον καὶ τόπον. ἐστὶ
 γὰρ φοιχείον καὶ τόπος, εἰς ὃ πολλὰ ἐνθυμηματῶδη ἐμπίπ-
 τει· τὸ δ' αὖξιν καὶ μείουν, ἐστὶν ἐνθυμηματα πρὸς τὸ
 δειξάν, “ὅτι μέγα ἢ μικρόν,” ὥσπερ καὶ “ὅτι ἀγαθόν ἢ
 κακόν, ἢ δίκαιον ἢ ἀδίκον, καὶ τῶν ἄλλων ὁτίουν.” ταῦτα
 δ' ἐστὶ πάντα, περὶ ἃ οἱ συλλογισμοί, καὶ τὰ ἐνθυμηματῶδη

ὥς· εἰ μὴδὲ τούτων ἕκαστον ἐνδυμημαῖος τοπος, οὐδὲ το αὐξῆν καὶ μείουν.

Β. Οὐδὲ τὰ λυτικά, ἐνδυμημαῖος εἶδος τι ἐστὶν ἄλλο τῶν κατασκευαστικῶν· δηλον γὰρ, ὅτι, λυεῖ μὲν, ἢ ὁ δειξας, ἢ ὁ ἐνστασιν ἐνεγκῶν· ἀνταποδείκνυσθαι δὲ το ἀντικειμένον· οἶον, εἰ ἐδείξεν ὅτι γέγονεν, οὗτος ὅτι οὐ γέγονεν· εἰ δὲ ὅτι οὐ γέγονεν, οὗτος ὅτι γέγονεν· ὥστε, αὕτη μὲν οὐκ ἀν εἴη ἡ διαφορὰ· τοῖς αὐτοῖς γὰρ χρόνῳ ἀμφοτέροι· ὅτι γὰρ οὐκ ἐστὶν, ἢ ἐστὶν, ἐνδυμματα φέρουσιν. ἢ δ' ἐνστασις οὐκ ἐστὶν ἐνδυμημα, ἀλλὰ, καθάπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς, το εἰπεῖν δοξάν τινα, ἐξ ἧς ἐσται δηλον, ὅτι οὐ συλλελογισται, ἢ ὅτι ψευδὸς τι εἰληφεν. Ὑπὲρ μὲν παρὰδειγμάτων, καὶ γνώμων, καὶ ἐνδυμημάτων, καὶ ὅλως τῶν περὶ τὴν διανοίαν, ὅθεν τε εὐπορησομεν, καὶ ὥς αὐτὰ λυσομεν, εἰρησθῶ ἡμῖν τοσαῦτα· λοιπόν δὲ διελθεῖν περὶ λεξέως, καὶ ταξέως.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΤΕΧΝΗΣ

ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

Τῶν εἰς τρία το τρίτον.

Κ Ε Φ Α Λ. α.

ΕΠΕΙΔΗ τρία εἰν ἃ δε πραγματοῦνται
περι τον λογον· ἐν μεν, εκ τινων αἱ πεισεις εσονται·
δευτερον δε, περὶ την λεξιν· τριτον δε, πως χρη-
ταξαι τα μερη του λογου· περι μεν των πτεων ειρηαι, και
εκ ποσων, ὅτι εκ τριων εισι, και ταυτα ποια, και δια τι
ποσῶντα μοι· η γαρ τῷ αυτοι τι πεπονθεναι οἱ κρινοντες,
η τῷ ποιους πιναι ὑπολαμβάνειν τους λεγοντας, η τῷ απο-
δεδειχθαι, πειθονται παντες. ειρηαι δε και τα ενδυμμημα-
τα, ποθεν δει ποριζεσθαι· εἰ γαρ, τα μεν, εἰδη των εν-
δυμμηματων· τα δε, τοποι.

β. Περὶ δε της λεξεως εχομενον εἰν ειπε· ου γαρ
αποχρη το εχειν ἃ δε λεγειν, αλλ' αναγκη και ταυτα
ὡς δει ειπειν· και συμβαλλειν πολλα προς το φαινηαι
ποιον πιναι τον λογον. το μεν ουν πρῶτον, ἐζητηθη κατὰ
φυσιν,

φυσιν, ὅπερ πεφυκε πρῶτον, αὐτὰ τὰ πραγματά ἐκ πινῶν ἔχει τὸ πιθανόν· δεύτερον δέ, τὸ ταῦτα τῇ λέξει διαθεῖσθαι· τρίτον δὲ τούτων, ὃ δυνάμει μὲν ἔχει μεγιστίν, οὐκ ἂν ἐπιτεχειρήσῃ, τὰ περὶ τὴν ὑποκρίσιν. καὶ γὰρ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ῥαψωδίαν οὐκ ἐπαρῆλθεν· ὑπεκρίνοντο γὰρ αὐτοὶ τραγωδίας οἱ ποιῆσαι τὸ πρῶτον. δηλόν οὖν ὅτι καὶ περὶ τὴν ῥητορικὴν ἐστὶ τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ καὶ περὶ τὴν πολιτικὴν· ὅπερ ἕτεροι πινες ἐπραγματεύθησαν, καὶ Γλαυκῶν ὁ Τηϊός. ἐστὶ δέ, αὕτη μὲν ἐν τῇ φωνῇ, πῶς αὕτη δεῖ χρησθαι πρὸς ἕκαστον παῖδος· οἷον, ὥστε μεγάλη, καὶ ὥστε μικρά, καὶ ὥστε μέση· καὶ πῶς τοῖς τόνοις· οἷον ὀξεῖα, καὶ βαρεῖα, καὶ μέση· καὶ ῥυθμοῖς ποσὶ πρὸς ἕκαστα· τρία γὰρ ἐστὶ περὶ ἂν σκοποῦσι· ταῦτα δ' ἐστὶ, μέγεθος, ἁρμονία, ῥυθμός. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σχεδὸν ἐκ τῶν ἀγωνῶν οὗτοι λαμβάνουσι· καὶ καθάπερ ἐκεῖ μείζον δυνάμει νῦν τῶν ποιῶν οἱ ὑποκρίται, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας, διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν πολιτικῶν. οὐκ ἂν δὲ συγκείσθαι τέχνη περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ καὶ τὸ περὶ τὴν λέξιν οὐκ ἐπαρῆλθε· καὶ δοκεῖ φορτικὸν εἶναι, καὶ ὡς ὑπολαμβάνομενον· ἀλλ' ὅλης οὐσης πρὸς δοξάν τῆς πραγματείας τῆς περὶ ῥητορικῆς, οὐκ ὀρθῶς ἔχοντος, ἀλλ' ὥς ἀναγκάσιον τὴν ἐπιμελείαν ποιητέον· ἐπεὶ τογὲ δικαίον μηδὲν πλείως ζῆτεῖν περὶ τὸν λόγον, ἢ ὥς μήτε λυπεῖν, μήτε εὐφραίνειν· δικαίον γὰρ αὐτοῖς ἀγωνίζεσθαι τοῖς πραγμασί, ὥστε τὰλλα ἐξω τοῦ ἀποδείξαι, περὶέργα εἶναι· ἀλλ' ὁμῶς μέγα δυνάμει, καθάπερ εἰρήναι, διὰ τὴν τοῦ ἀκροατοῦ μοχθηρίαν. τὸ μὲν οὖν τῆς λέξεως ἔχει πῶς μικρὸν ἀναγκαῖον ἐν πάσῃ διδασκαλίᾳ· διαφέρει γὰρ τι πρὸς τὸ δηλωσθαι,

διλωσται, ὥδι, ἡ ὥδι εἰπεν· οὐ μεντοι τοσούτον, ἀλλ' ἀπαν-
τα φαίλαστα ταῦτα ἐστὶ, καὶ πρὸς τὸν ἀκροατὴν· διὸ οὐδεὶς
οὕτω γεωμετρῶν διδάσκει.

γ. Ἐκεῖνη μὲν οὖν ὅταν ἐλθῇ, ταῦτο ποιήσει τῇ ὑπο-
κριτικῇ· ἐγκεχειρηχασὶ δὲ ἐπ' ὀλίγον περὶ αὐτῆς εἰπὲν πι-
νες, οἷον Θρασυμαχος ἐν τοῖς ἐλεοῖς. καὶ ἐστὶ φύσεως τὸ
ὑποκριτικὸν εἶναι, καὶ ἀτεχνότερον· περὶ δὲ τὴν λέξιν ἐνλεχ-
νον. διὸ καὶ τοῖς τούτου δυναμένοις γίνεται πάλιν ἀδελφά,
καθάπερ καὶ τοῖς κατὰ τὴν ὑποκρισιν ῥητορσιν· οἱ γὰρ
ῥαφομενοὶ λόγοι μείζον ἰσχυοῦσι διὰ τὴν λέξιν, ἢ διὰ τὴν
διανοίαν.

δ. Ἡρξάντο μὲν οὖν κινήσῃ τὸ πρῶτον, ὥσπερ πεφυκεν,
οἱ ποιήλαι· ταὶ γὰρ ὀνομαῖα μιμημαῖα ἐστὶν· ὑπῆρξε δὲ καὶ
ἡ φωνὴ πάντων μιμητικώτατον τῶν μορίων ἡμῶν· διὸ καὶ αἱ
τέχνηαι συνεστῆσαν, ἥτε ῥαψῳδία, καὶ ἡ ὑποκριτικὴ, καὶ ἀλ-
λαὶ γε. ἐπεὶ δὲ οἱ ποιήλαι λεηρόντες εὐκῆδη, διὰ τὴν λέξιν
ἐδοκουν πορίσασθαι τὴνδε τὴν δοξάν· διὰ τοῦτο ποιητικὴ
πρῶτῃ ἐγένετο λέξις, οἷον ἡ Γοργίου· καὶ νῦν ἐπὶ οἱ πολλοὶ
τῶν ἀπαιδευτῶν, τοὺς τοιούτους οἰοῦνται διαλεγέσθαι χαλ-
λιστα. τούτο δὲ οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' ἕτερα λόγου καὶ ποιητικῆς
λέξις ἐστὶ· δηλοὶ δὲ τὸ συμβαίνειν· οὐδὲ γὰρ οἱ τὰς τρα-
γῳδίας ποιοῦντες, ἐπὶ χρωντὰι τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' ὥσ-
περ καὶ ἐκ τῶν τετραμετρῶν εἰς τὸ ἰαμβεῖον μετέβησαν,
διὰ τὸ τῷ λόγῳ τούτῳ τῶν μέτρων ὁμοιωτάτων εἶναι τῶν ἀλ-
λων· οὕτω καὶ τῶν ὀνομαζέων ἀφῆχασιν, ὅσα παρα τὴν δια-
λεκτὸν ἐστὶν· οἷς δ' οἱ πρῶτον ἐκοσμοῦν, καὶ ἐπὶ νῦν οἱ τὰ
ἑξαμέτρα ποιοῦντες, ἀφῆκασι· διὸ γελοῖον μιμεῖσθαι του-
τους,

τους, οἱ αὐτοὶ οὐκ ἐπὶ χρωσίᾳ ἐκένω τῷ τρόπῳ. ὥστε φανε-
ρον, ὅτι οὐχ ἅπαντα ὅσα περὶ λέξεως ἐστὶν εἰπεῖν, ἀκριβο-
λογητέον ἡμῖν· ἀλλ' ὅσα περὶ τοιαύτης οἰᾶς λεγόμεν· περὶ
δ' ἐκείνης εἰρηται ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς. ἐγὼ οὖν ἐκεῖνα
τεθεωρημένα· καὶ ὠρίσθαι λέξεως ἀρετὴν, σαφὴ εἶναι· σημεῖον
γὰρ, ὅτι ὁ λόγος εἰ μὴ δηλοῖ, οὐ ποιήσει τὸ ἑαυτοῦ ἐργον·
καὶ μὴτε ταπεινὴν, μὴτε ὑπὲρ τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ ὠρεπυ-
σαν· ἡ γὰρ ποιητικὴ ἰσως οὐ ταπεινὴ, ἀλλ' οὐ ὠρεπυστα
λόγῳ.

ε. Τῶν δ' ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, σαφὴ μὲν ποιεῖ τα
κυρία. μὴ ταπεινὴν δέ, ἀλλὰ κεκοσμημένην, τὰλλα ὀνομα-
τα ὅσα εἰρηται ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς· τὸ γὰρ ἐξαλλάξαι
ποιεῖ φανεῖσθαι σεμνότεραν· ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς ξένους οἱ
ἄνθρωποι καὶ πρὸς τοὺς πολίτας, τὸ αὐτο παροῦσι καὶ πρὸς
τὴν λέξιν· διὸ δεῖ ποιεῖν ξένῃν τὴν διαλεκτὴν· θαυμάσαι
γὰρ τῶν ἀπόντων εἰσιν· ἡδὺ δέ το θαύμαστον. ἐπὶ μὲν οὖν
τῶν μέτρων πολλὰ τε ποιεῖ τοῦτο, καὶ ἀρμοστέι ἐκεῖ· πλέον
γὰρ ἐξετήκε, περὶ ἁ, καὶ περὶ οὓς ὁ λόγος· ἐν δέ τοις ψι-
λοις λόγοις, πολλὰ ἐλάττωσιν· ἡ γὰρ ὑπόθεσις ἐλαττωτέρων· ἐπεὶ
καὶ ἐνταῦθα, εἰ δούλος χαλλιεπέλλο, ἢ λιαν νεός, ἀπρεπέ-
τερον, ἢ περὶ λιαν μικρῶν· ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἐν τοῖσις ἐπισυ-
γelloμενον καὶ αὐξανομενον τὸ πρέπον. διὸ δεῖ λανθανεῖν
πεισιπίας, καὶ μὴ δοκεῖν λεγεῖν ὠεπλάσμενως, ἀλλὰ ὠε-
φυκοτῶς· τοῦτο γὰρ πιθανόν· ἐκεῖνο δέ, τὸναναντιον· ὥς γὰρ
πρὸς ἐπιβουλευοντα διαβάλλοντα, καθάπερ πρὸς τοὺς οἰ-
νοὺς τοὺς μεμιγμένους· καὶ οἷον ἡ Θεοδώρου φωνὴ πέπονθε
πρὸς τὴν τῶν ἀλλῶν ὑποκριτῶν· ἡ μὲν γὰρ, τοῦ λεγοντος

εοικειν ειναι, αἱ δ' αλλοτριαι. κλεπτεται δ' ευ· εαν τις εκ της ειωθιας διαλεκτου εκλεγων συνιπθῃ· ὅπερ Ευριπιδης ποιει, και ὑπεδειξε πρῶτος.

ζ. Οἱτων δε ονοματων και ῥηματιων εἰς ὧν ὁ λογος συνεστηκε, των δε ονοματων ποσαυτ' εχονταν ειδη ὅσα τε θεωρηται εν τοις περι ποιησεως· τουτων γλωτταις μεν, και διπλοις ονομασι, και πεποιημενοις, ολιγακις και ολιγαχου χρησθον· ὅπου δε, ὑπερον ερουμεν· το, τε δια τι ειρηται· επι το μειζον γαρ ἐξαλλαττει του πρεπονητος. το δε κυριον, και το οικειον, και μεταφοραι, μοναχ χρησιμοι προς την των ψιλων λογων λεξιν· σημειον δε, ὅτι τουτοις μονοις παντες χρωται· παντες γαρ μεταφοραις διαλεγονται, και τοις οικειοις, και τοις κυριοις· ὥτε δηλον ὡς εαν ευ ποιη τις, εσται τε ξενικον, και λανθανειν ενδεχεται, και σαφηνει· αἴτη δ' ην του ρητορικου λογου αρετη. των δ' ονοματιων, τῶ μεν σοφιση ὁμωνυμια χρησιμοι· παρα ταυτας γαρ χακουργει τῶ ποιητῇ δε συνωνυμια· λεγω δε κυρια τε και συνωνυμα, οἷον, το “πορευεσθαι,” και, το “βαδιζειν” ταυτα γαρ αμφοτερα, και κυρια και συνωνυμα αλληλοισ.

ζ. Τι μεν ουν τουτων εχασον εστι, και ποσα ειδη μεταφορας, και ὅτι τουτο πλειστον δυναται, και εν ποιησει, και εν λογοις, αἱ μεταφοραι, ειρηται, καθαπερ ελεγομεν, εν τοις περι ποιητικης. ποσούτω δ' εν λογῳ δει μαλλον φιλοπονεσθαι περι αυτων, ὅσω εἰς ελαττωνων βοηθηματιων ὁ λογος εστι των μετρων· και το σαφες, και το ἡδύ, και το ξενικον εχει μαλιτα ἢ μεταφορα· και λαβειν ουκ εστιν αυτην παρ' αλλου. δει δε και τα επιθετα, και τας μετα-

φορέας ἀρμοῦσας λέγειν· τοῦτο δ' ἐστὶ ἐκ τοῦ ἀναλογον·
 εἰ δὲ μὴ, ἀπρεπές φαίνεται, διὰ τὸ παραλληλᾶτα ἐναν-
 τία μαλιστα φαίνοσθαι· ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν ὥς νεῶ φοινίκης,
 οὕτω γερὸν π' οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ ὥρεται ἐξῆς. καὶ εἰ τὴν
 κοσμεῖν βούληται, ἀπὸ τοῦ βέλτιονος τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει φέρειν
 τὴν μεταφοράν, εἰ τὴν ψεῖν, ἀπὸ τῶν χειρῶν· λέγων
 δ' οἶον, ἐπεὶ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ γένει, τὸ φαῖναι, “τον
 μὲν πῶχευοντα εὐχεσθαι, τὸν δὲ εὐχομενον πῶχευειν” ὅτι
 ἀμφω αἰτήσεις, τὸ εἰρημένον ἐστὶ ποιεῖν. ὥς καὶ Ἰφικρατὴς
 Καλλίαν “μυτράγρην,” ἀλλ' οὐ “δαδουχόν” ὃ δὲ εἶπε,
 “ἀμνητον αὐτὸν εἶναι· οὐ γὰρ αὖ μυτράγρην αὐτὸν κα-
 λεῖν, ἀλλὰ δαδουχόν” ἀμφω γὰρ περὶ θεοῦ· ἀλλὰ τὸ μὲν,
 πῆμιον· τὸ δὲ, ἀπῆμιον. καὶ ὁ μὲν “Διονυσόκολαχος,” αὐ-
 τοὶ δ' αὐτοὺς “τεχνίτας” καλοῦσι ταῦτα δ' ἀμφω με-
 ταφορά, ἡ μὲν, ῥυπαρινότης· ἡ δὲ, τοῦναντίον. καὶ οἱ μὲν
 λησάτω, αὐτοὺς “πορίσας” καλοῦσι νυν· Διὸ ἐξέτι λέγειν,
 “τὸν ἀδικησάντα μὲν, ἀμαρτανεῖν· τὸν δ', ἀμαρτανόητα,
 ἀδικήσας” καὶ “τὸν κλεψάντα, καὶ λαβεῖν, καὶ πορθη-
 σαι.” τὸ δὲ, ὥς ὁ Τηλέφος Εὐριπίδου φησὶ, “κῶπας ἀνασ-
 σείν,” καὶ “ἀποδᾶς εἰς Μυσίαν,” ἀπρεπές, ὅτι μείζον
 τὸ “ἀνασσεῖν,” ἢ κατ' ἀξίαν· οὐ κεκλεπῆται οὐκ. ἐστὶ δὲ
 καὶ ἐν ταῖς συλλαβαῖς ἀμαρτία, εἰ μὴ ἡδεῖας ἢ σημεία
 φωνῆς· οἶον, Διονύσιος ὡρεσάγορεται ὁ χαλκός ἐν τοῖς
 ἐλεγείοις,

“Κραυγὴν Καλλιόπης, —

τὴν ποιήσιν, ὅτι ἀμφω φαναι. φαυλὴ δὲ ἡ μεταφορὰ ταῖς
 ἀσημοῖς φωναῖς.

η. Ἐπὶ δὲ, οὐ πόρρωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγγένων καὶ τῶν ὁμοειδῶν μέλαφerein τὰ ἀνωμαλὰ ὀνομασμένως, ὃ λέχθη δὴλον ἐστὶν ὅτι συγγένες· οἷον ἐν τῷ αἰνίγματι τῷ εὐδοκίμουτι,

“ Ἀνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλησάντα·
ἀνωμαλὸν γὰρ τὸ παρὸς· ἐπὶ δ' ἀμφὼ προσθεῖς τις· κολλησθὶν τοίνυν εἶπε τὴν τῆς συκίας προσβολήν. καὶ ὅλως ἐκ τῶν εὐκρινέων ἐστὶ μεταφοράς λαβεῖν ἐπιεικείς· μεταφορὰ γὰρ αἰνιττόντα· ὥστε δὴλον ὅτι εὐμετεννηέχεται. καὶ ἀπὸ καλῶν· καλλὸς δὲ ὀνομαστός, τὸ μὲν, ὥσπερ Λυκιμνίος λέγει, ἐν τοῖς φόροις, ἢ τῷ σημαίνοντι· καὶ αἰχρὸς δὲ ὥσπουτος. ἐπὶ δὲ τρίτον, ὃ λύει τὸν σοφιστικὸν λόγον· οὐ γὰρ, ὥς ἐφη Βρυσην, “οὐδένα αἰχρολογεῖν, εἴπερ τὸ αὐτὸ σημαίνει τοδὲ, ἀντὶ τοῦ τοδὲ εἰπεῖν.” τοῦτο γὰρ ἐστὶ ψευδὸς· ἐπὶ γὰρ ἄλλο ἄλλου κυριώτερον, καὶ ὁμοιωμένον μάλλον, καὶ οἰκειότερον τῷ ποιεῖν τὸ πρᾶγμα πρὸ ὁμμάτων· ἐπὶ δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχον σημαίνει τοδὲ καὶ τοδὲ· ὥστε καὶ οὕτως, ἄλλο ἄλλου χαλλίον, καὶ αἰχρὸν θετέον· ἀμφὼ μὲν γὰρ τὸ χαλὸν καὶ τὸ αἰχρὸν σημαίνουσιν· ἀλλ' οὐχ ἢ χαλόν, ἢ οὐχ ἢ αἰχρὸν· ἢ ταῦτα μὲν, ἀλλὰ μάλλον καὶ ἥτιον. τὰς δὲ μεταφοράς ἐντεύθην οἴσθων ἀπὸ χαλῶν, ἢ τῇ φωνῇ, ἢ τῇ δυνάμει, ἢ τῇ ὀφεί, ἢ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει· διαφέρει δ' εἰπεῖν, οἷον “— ῥοδὸδακτύλος ἢ ὡς” μάλλον, ἢ “φωσφικοδακτύλος,” ἢ ἐπὶ φαιλοτέρων, “ερυθροδακτύλος.”

θ. Καὶ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις, ἐπὶ μὲν τὰς ἐπιθέσεις ποιεῖται ἀπὸ φαιλου ἢ αἰχρου· οἷον, “ὁ μητροφοντῆς” ἐπὶ δ' ἀπὸ τοῦ βελπονοῦ· οἷον, “ὁ πατὴρ ἀμυντάρ” καὶ ὁ

Σιμωνιδης, ὅτε μὲν ἐδίδου μάθην ὀλιγον αὐτῷ ὁ νικησας
τοῖς ὀρευσιν, οὐκ ἠθέλε ποιεῖν, ὥς θυχεραίων “εἰς ἡμίονους”
ποιεῖν· ἐπεὶ δ’ ἶχθον ἐδώκεν, ἐποίησε,

“Χαιρετ’ ἀελλοποδῶν θυγατρὲς ἵππων·

καίτοι καὶ τῶν ὄνων θυγατρὲς ἦσαν.

ι. Ἐπὶ, τὸ αὐτὸ ὑποκορίζεσθαι· ἐπὶ δὲ ὁ ὑποκορισμός,
ὅς ἐλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακόν, καὶ τὸ ἀγαθόν· ὥσπερ καὶ
ὁ Ἀριστοφάνης σκωπτεῖ ἐν τοῖς Βαβυλωνίοις, ἀντὶ μὲν χρυσοῦ,
“χρυσιδάριον” ἀντὶ δ’ ἵματιου, “ἵματιδάριον” ἀντὶ δὲ
λοιδορίας, “λοιδορηματιον” καὶ “νοσηματιον” εὐλαβείσθαι
δὲ δεῖ καὶ παρατρεῖν ἐν ἀμφοῖν τὸ μέτριον.

Κ Ε Φ Α Λ. Β.

ΤΑ δὲ ψυχρά ἐν τετάρτῃ γίνεσθαι κατὰ τὴν λέξιν,
ἐν τε τοῖς διπλοῖς ὀνομασιν· οἷον, Λυκοφρών, τὸν “πο-
λυπρεσσωπὸν οὐρανόν” “τῆς μεγαλοκορυφοῦ γῆς” καὶ
“ἀκτὴν δὲ γενοπρεσόν” καὶ ὥς Γοργίας ὀνομαζέ, “πώ-
χμουσος κολαξ” “ἐπιτορκισανίης, καὶ κατεύορκισανίης”
καὶ ὥς Ἀλκιδάμας, “μένους μὲν τὴν ψυχὴν πληρουμένην,
πυριχρῶν δὲ τὴν ὁψιν γιγνομένην” καὶ “τελεσφορὸν ᾤησεν
τὴν πρεσθυμῖαν αὐτῶν γενήσεσθαι.” καὶ “τελεσφορὸν τὴν
πειρὰ τῶν λόγων κατέστησε” καὶ “κυανοχρῶν τὸ τῆς θα-
λάττης ἐδάφος”· πάντα γὰρ ταῦτα ποιητικὰ διὰ τὴν δι-
πλῶσιν φαίνεται· μὴ μὲν οὖν αἴτιη αἰτία.

Ε. Μία

β. Μία δὲ το χρῆσθαι γλώτταις· οἷον Λυκοφρῶν Ξερ-
ξην “πέλωρον ἀνδρά,” καὶ Σκίρων, “σινις ἀνὴρ” καὶ
Ἀλκιδამας, “ἀθύρμα τῇ ποιήσει” καὶ “τὴν τῆς φύσεως
ἀπαθάλιαν” καὶ “ἀκρετῶ τῆς διανοίας ὀργῇ τεθιγ-
μενον.

γ. Τρίτον δ’ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις, τὸ, ἢ μακροῖς, ἢ ἀχαι-
ροῖς, ἢ πυκνοῖς χρῆσθαι· ἐν μὲν γὰρ ποιήσει ὠρεπεῖ “γαλα
λευκόν” εἰπεῖν· ἐν δὲ λόγῳ, τὰ μὲν, ἀπρεπετέρα· τὰ δὲ,
ὰν ἡ χεῖρα κορὴ, ἐξελεγχῇ, καὶ ποιεῖ φανερόν, ὅτι ποιήσις
ἐστίν. ἐπεὶ δὲ γὰρ χρῆσθαι αὐτῇ· ἐξάλλατ’ οὐ γὰρ τὸ εἶδος,
καὶ ξενικὴν ποιεῖ τὴν λέξιν· ἀλλὰ δεῖ φοχάζεσθαι τοῦ με-
τεροῦ· ἐπεὶ μείζον ποιεῖ χεῖρον τοῦ εἰκὴ λεγέιν· ἢ μὲν γὰρ,
οὐκ ἔχει τὸ εὖ· ἢ δὲ, τὸ κακῶς. διὸ τὰ Ἀλκιδამαίῳς
ψυχρὰ φαίνεται· οὐ γὰρ ὡς ἡδύσματι χρῆται, ἀλλ’ ὡς
ἐδέσματι τοῖς ἐπιθέτοις, οὕτω πυκνοῖς, καὶ μείζοσι, καὶ
ἐπιδηλοῖς· οἷον, οὐχ “ἰδρωτά,” ἀλλὰ “τὸν ἵδρον ἰδρωτῶτα”
καὶ οὐχ “εἰς ἰωδμῖα,” ἀλλ’ “εἰς τὴν τῶν ἰωδμῶν πανη-
γυριν” καὶ οὐχ “νομοῦς,” ἀλλὰ “τοὺς τῶν πόλεων βα-
σιλεῖς νομιμοῦς” καὶ οὐ “δρομῶ,” ἀλλὰ “δρομαῖα τῇ τῆς
ψυχῆς ὀρμῇ” καὶ οὐχ “μουσεῖον,” ἀλλὰ “τὸ τῆς φύσεως
παρελάβαν μουσεῖον” καὶ “σκυθρωπὸν τὴν φροντίδα τῆς
ψυχῆς” καὶ οὐ “χεῖριτος,” ἀλλὰ “πανδημοῦ χαρίτος δη-
μιουργός” καὶ “οἰκονομὸς τῆς τῶν ἀκουσόντων ἡδονῆς” καὶ
οὐ “κλαδῶς,” ἀλλὰ “τοῖς τῆς ὕλης κλαδῶς ἀπεκρυφῇ”
καὶ οὐ “τὸ σῶμα παρημπόχεν,” ἀλλὰ “τὴν τοῦ σώματος
αισχυνήν.” καὶ “ἀντιμιμον τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαν.” του-
τὸ δ’ ἅμα, καὶ διπλόν, καὶ ἐπιθετόν· ὥστε ποῖμα γινέ-
ται

τα· καὶ οὕτως, “ἐξέδρον τὴν τῆς μοχθηρίας ὑπερβολὴν.” διὸ ποιητικῶς λεγόντες, τὴ ἀπρεπείᾳ τὸ γελοῖον καὶ τὸ ψυχρὸν ἐμποιοῦσι, καὶ τὸ ἀσαφὲς διὰ τὴν ἀδολεγίαν· ὅταν γὰρ γινώσκοντι ἐπέμβαλῃ, διαλυεῖ τὸ σαφὲς τῷ ἐπισκοτεῖν. οἱ δ’ ἄνθρωποι τοῖς διπλοῖς χρώνται, ὅταν ἀνώνυμον ἢ, καὶ ὁ λόγος εὐσυνήτεος· οἷον “τὸ χρόνον τεύχειν.” ἀλλ’ ἂν πολλοὶ, πάντως ποιητικόν. διὸ χρησιμώτατὴ ἢ διπλὴ λέξις τοῖς διθυραμβοποιοῖς· οὗτοι γὰρ ψωφωδεῖς· αἱ δὲ γλώτται, τοῖς ἐποποιοῖς· σεμνὸν γὰρ, καὶ αὐθαδέες· ἢ μέλαφορα δὲ, τοῖς ἰαμβείοις· τούτοις γὰρ νυνὶ χρώνται, ὥσπερ εἰρηται.

δ. Καὶ ἐτι τέταρτον τὸ ψυχρὸν ἐν ταῖς μέλαφοραῖς γίνεταί· εἰσι γὰρ καὶ μέλαφοραὶ ἀπρεπεῖς, αἱ μὲν, διὰ τὸ γελοῖον· χρώνται γὰρ καὶ οἱ κωμωδοποιοὶ μεταφοραῖς· αἱ δὲ, διὰ τὸ σεμνὸν ἀγαν καὶ τραγικόν. ἀσαφεῖς δὲ, ἀν’ ὠρρώθην· οἷον Γοργίας “χλωρὰ καὶ εἰαῖμα τὰ πρᾶγματα.” “σὺ δὲ ταῦτα, αἰχρῶς μὲν ἐσπειράς, κακῶς δὲ ἐθερίσας” ποιητικῶς γὰρ ἀγαν· καὶ ὡς Ἀλκιδამας, “τὴν φιλοσοφίαν, ἐπιτεγίσμα τῶν νομῶν” καὶ “τὴν Οὐδυσσεῖαν, καλὸν ἀνθρώπινου βίου καλοπύρον” καὶ “οὐδὲν τοιοῦτον ἄθυρμα τῇ ποιήσει προσφερῶν” ἅπαντα γὰρ ταῦτα ἀπίθανά διὰ τὰ εἰρημενᾶ. τὸ δὲ Γοργίου εἰς τὴν χελιδόνα, ἐπεὶ κατ’ αὐτοῦ πέλομένη ἀφῆκε τὸ περίττωμα ἀριστα τῶν τραγικῶν· εἶπε γὰρ, “αἰχρὸν γέ ω Φιλομήλα·” ὀρθῇ μὲν γὰρ, εἰ ἐποίησεν, οὐκ αἰχρὸν· παρ’ ἑνὶ δὲ, αἰχρὸν· εὐ οὖν ἐλοιδορήσεν εἰπὼν ὅτι νῦν, ἀλλ’ οὐχ ὅτι ἐστίν.

Κ Ε Φ Α Λ. γ.

ΕΣΤΙ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν μεταφορά· διαφέρει γὰρ μικρὸν ὅταν μὲν γὰρ εἴπῃ, τὸν Ἀχιλλεῖα,

“Ὡς δὲ λέων ἐπόρουσεν, —

εἰκὼν ἐστὶν ὅταν δὲ, “λέων ἐπόρουσε,” μέταφορα· διὰ γὰρ τὸ ἀμφω ἀνδρείους εἶναι, ὡροσηρευσσε μετενεγκας λεοῖν τὸν Ἀχιλλεῖα. χρησιμὸν δὲ ἡ εἰκὼν καὶ ἐν λόγῳ· ὀλιγακίς δὲ ποιητικὸν γάρ. οἴσται δὲ, ὥσπερ αἱ μέταφορα· μεταφοραὶ γὰρ εἰσι, διαφέρουσαι τῷ εἰρημένῳ. Εἰσὶ δ' εἰκόνες· οἷον, ἦν Ἀνδρῶτιων εἰς Ἰδριεῖα, “ὅτι ὁμοίος τοῖς ἐκ τῶν δέσμων κυνιδίοις” ἐκεῖνα τε γὰρ ὡρασιπύοντα δακνεί, καὶ Ἰδριεῖα λυθέντα ἐκ τῶν δέσμων εἶναι χαλεπόν. καὶ ὡς Θεοδάμας εἰχαζεν “Ἀρχίδαμον Εὐξένῳ γῶμετρειν οὐκ ἐπισταμένῳ” καὶ ἐκ τοῦ ἀναλογον· ἐσθὶ γὰρ καὶ ὁ Εὐξένος Ἀρχίδαμος γῶμετρικὸς. καὶ τὸ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ Πλάτωνος, “ὅτι οἱ τοὺς τεθνεώτας σκυλευόντες, εοικασὶ τοῖς κυνιδίοις, ἃ τοὺς λίθους δακνεί, τῶν βαλλοντῶν οὐχ ἀπίομενα.” καὶ ἡ εἰς τὸν δήμον, “ὅτι ὁμοίος ναυκλήρῳ, ἰσχυρῷ μὲν, ὑποκωφῷ δέ.” καὶ ἡ εἰς τὰ μέτρα τῶν ποιητῶν, “ὅτι εοικε τοῖς ἀνευ χαλλοῦς ὥρεοις· οἱ μὲν γὰρ ἀπανθήσαντες, τὰ δὲ διαλυθέντα, οὐχ ὅμοια φαίνεσθαι.” καὶ ἡ Περικλέους εἰς Σαμίους, “εοικέναι αὐτοὺς τοῖς παιδίοις, ἃ τὸν φῶμον δεχέσθαι μὲν, κλαίοντα δέ.” καὶ εἰς Βοιωτοὺς, “ὅτι ὁμοιοὶ τοῖς ὄρι-

νοῖς· τοὺς τε γὰρ πρῖνους ὑφ' αὐτῶν χατακοπῆσθαι, καὶ τοὺς Βοιωτοὺς πρὸς ἀλλήλους μαχομένους.” καὶ ὁ Δημοσθένης τὸν δῆμον, “ὅτι ὁμοῖος ἐστὶ τοῖς ἐν τοῖς πλοίοις ναυπιῶσι.” καὶ ὡς ὁ Δημοκράτης εἰχσσε “τοὺς ῥητορας ταῖς πτῆταις, αἵ το ψωμισμα χεῖραπνιουσαι, τῷ σιαλῷ τὰ παιδια παρελειφουσι.” καὶ ὡς Ἀντισθένης Κηφισοδότῃ “τοῦ λεπτοῦ λίβανωτῷ εἰχσσειν, ὅτι ἀπολλυμένος ευφραίνει.” πᾶσαι γὰρ ταύτας, καὶ ὡς εἰκονας, καὶ ὡς μεταφορας ἐξεστὶ λεγεῖν· ὥτε ὅσα ἀν' ευδοκιμῶσιν, ὡς μέλαφοραὶ λεχθεῖσθαι, δῆλον ὅτι αὐταὶ καὶ εἰκονες ἐσονται, καὶ αἱ εἰκονες, μέλαφοραὶ λογοῦ δεόμεναι. αἰεὶ δὲ δεῖ τὴν μεταφορὰν τὴν ἐκ τοῦ ἀναλόγου ἀνταποδίδουσαι, καὶ ἐπὶ γὰτερα, καὶ ἐπὶ τῶν ὁμογενῶν· οἷον, “εἰ ἡ φιάλη ἀαπὶς Διονυσίου, καὶ τὴν ἀαπίδα ἀρμοτῆι λεγεσθαι φιάλην Ἀρεῶς.” ὁ μὲν οὖν λόγος συνπιθεται ἐκ τούτων.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ.

ΕΣΤΙ δ' ἀρχὴ τῆς λέξεως, τὰ Ἑλληνίζειν. τοῦτο δ' ἐστὶν ἐν πεντέ· πρῶτον μὲν, ἐν τοῖς συνδέσμοις, ἀν' ἀποδιδῶπισ, ὡς πεφυχασὶ προτέρῳ καὶ ὑτέρῳ γιγνεσθαι ἀλλήλων· οἷον ἐγὼ ἀπαιτούσιν· ὥσπερ ὁ “ΜΕΝ,” καὶ ὁ “ΕΓΩ ΜΕΝ,” ἀπαιτεῖ τὸν “ΔΕ,” καὶ τὸν “Ο ΔΕ.” δεῖ δὲ, ἕως μεμνηταί, ἀνταποδίδουσαι ἀλλήλοις, καὶ μὴτε μακρὰν ἀπαρτὰν, μὴτε συνδέσμον πρὸ συνδέσμου ἀπο-

αποδιδναι του αναγκαιου· ολιγαχου γαρ αρμοσται· “εγω δ’, επει μοι ειπεν, ηλθε γαρ Κλεων δεομενος τε και αξιων, επορευομην μεν παραλαβων αυλους·” εν τουτοις γαρ πολλοι ωρο του αποδοθησομενου συνδεσμου, προεμβεβληνται συνδεσμοι· αν δε πολυ το μεταξυ γενηται του “επορευομην,” ασαφες. εν μεν δη, το ευ εν τοις συνδεσμοις. Δευτερον δε, το τοις ιδιοις ονομασι λεγειν, και μη τοις περιεχουσι. Τριτον, μη αμφιβολοις. ταυτα δε, αν μη τα εναντια προαιρηται· οπερ ποιουσιν, οταν μηθεν μεν εχουσι λεγειν, προαιριωνται δε τι λεγειν· οι γαρ τοιουτοι εν πεισεις λεγουσι ταυτα· οιον Εμπεδοκλης· φηναμιζει γαρ το κυκλω, πολυ ον, και παχουσιν οι ακροαται, οπερ οι πολλοι παρα τοις μαντεσιν· οταν γαρ λεωσιν αμφιβολα, συμπαρνεουσιν·

“Κροισος Αλυν διαβας, μεγαλην αρχην χαλαλυσει· και δια το ολως ελαττον ειναι αμαρτημα, δια των γενων του τραγματιος λεγουσιν οι μανταις· τυχαι γαρ αν τις εν τοις αρπασμοις, αρπα η περιουσια ειπων μαλλον, η ποσα εχει· και το, οτι εστι, η το ποτε. διο οι χρησμολογοι ου προστεινοντα, ποτε. απαντα δη ταυτα ομοια· ως αν μη τοιουτου πινος ενεχα, φευκτεον. Τεταρτον, ως Πρωταγορας τα γενη των ονοματων διηρει, αρρενα, και θηλεα, και σκευη· δει γαρ αποδιδναι και ταυτα ορθως· “η δ’ ελθουσα και διαλεχθεισα ωχετο.” Πεμπτον, εν τω τα πολλα και ολιγα, και εν ορθως ονομαζειν· “οι δ’ ελθοντες, ετυπλον με”. ολως δε δει ευαναγνωστον ειναι το γεγραμμενον, και ευφραστον. εστι δε το αυτο, οπερ οι πολλοι συν-

δεσμοὶ οὐκ ἐχρυσίν· οὐδ' ἂν μὴ ῥαδίον διασιζαί, ὥσπερ τὰ
 Ἡρακλείτου· τὰ γὰρ Ἡρακλείτου διασιζαί, ἐργόν, διὰ τὸ
 ἀδύλον εἶναι πότῳ ἀποσκέλαι, τῷ ὑτέρῳ, ἢ τῷ πρότερον·
 οἷον, ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ τοῦ συγγραμματος· φησὶ γὰρ, “τοῦ
 λόγου τοῦδ' ἐόντος αἰεὶ ἀξυνέτοι ἀνθρώποι γιγνόμεναι.” ἀδύ-
 λον γὰρ τὸ “αἰεὶ,” ὥς ὅτε πότῳ διασιζαί. ἐτι δὲ ποιεῖ
 σολοικίζειν, τὸ μὴ ἀποδιδναί, ἐὰν μὴ ἐπιζευγνυὺς ἀμφοῖν
 ὁ ἄρμος τῇ· οἷον ἢ “φόβον, ἢ χρῶμα,” τὸ μὲν “ιδῶν,” οὐ
 κοινόν· τὸ δ' “αἰσθόμενος,” κοινόν. ἀσαφὴ δὲ, ἀν μὴ προ-
 θεῖς εἰπῆς, μελλῶν πολλὰ μέλαζυ ἐμβαλλεῖν οἷον, “ἐμελ-
 λον γὰρ διαλεχθεὶς ἐκεῖνῳ ταδε, καὶ ταδε, καὶ ὧδε,
 πορευεσθαι,” ἀλλὰ μὴ, “ἐμελλον γὰρ διαλεχθεὶς πο-
 ρευεσθαι,” εἰτα “ταδε, καὶ ταδε, καὶ ὧδε ἐγένετο.

6. Εἰς ὅγκον δὲ τῆς λέξεως συμβαλλεῖται ταδε· τὸ
 λόγῳ χρῆσθαι ἀντ' ὀνοματος· οἷον, μὴ “κύκλον,” ἀλλ'
 “ἐπιπεδὸν τὸ ἐκ τοῦ μεσοῦ ἴσον” εἰς δὲ συνίσταναι τὸ ἐναν-
 τιον, ἀντὶ τοῦ λόγου ὄνομα. καὶ ἐὰν αἰσχρον, ἢ ἀπρεπές·
 ἐὰν μὲν ἐν τῷ λόγῳ ἢ αἰσχρον, τὸ ὄνομα λεγεῖν· ἐὰν δὲ ἐν
 τῷ ὀνοματι, τὸν λόγον. καὶ μέταφοραις δηλοῦν, καὶ τοῖς
 ἐπιθέτοις, εὐλαβούμενον τὸ ποιητικόν. καὶ τὸ ἐν πολλὰ
 ποιεῖν, ὅπερ οἱ ποιῆσαι ποιοῦσιν· ἑνὸς ὄντος λιμένος, ὁμῶς λε-
 γουσι, “λιμένας εἰς Αἰαίους” καὶ

“Δελτοῦ μὲν αἰδὲ πολυθρήνοι διαπύχαι.”

καὶ μὴ ἐπιζευγνυαί, ἀλλ' ἑκάτερω ἑκάτερον· “τῆς γυναι-
 κος τῆς ἡμετέρας·” ἐὰν δὲ συντομῶς, τὸ ἐναντίον, “τῆς
 ἡμετέρας γυναικος.” καὶ μέλα συνδέσμου λεγεῖν· ἐὰν δὲ
 συντομῶς, ἀνεῦ μὲν συνδέσμου, μὴ ἀσυνδέτῳ δὲ· οἷον “πο-
 ρευθεὶς

ρευθεις και διαλεχθεις.” πορευθεις διαλεχθην.” και το Αντι-
μαχου χρησιμον, εξ ὧν μη εχει λεγειν, ὁ εκεινος ποιει επι
του Τευμησους,

“Εστι τις πνεμοεις ολιγος λοφος —

αυξεται γαρ οὕτως εις απειρον· εστι δε τουτο και επι α-
γαθην και κακων, ὅπως ουκ εχει, ὅποτερος αν η χρησι-
μον. ὅθεν και τα ονοματα οἱ ποιηται φερουσι, το “αχρ-
δον,” και το “αλυρον μελος.” εκ των τερησεων γαρ επι-
φερουσι. ευδοκιμει γαρ τουτο εν ταις μεταφοραις λεγόμενον,
ταις αναλογον· οἷον, το φαναι “την σαλπιγχα ειναι μελος
αλυρον.

γ. Το δε πρεπτον ἐξει ἡ λεξις, εαν η παθητικη τε και
ηθικη, και τοις ὑποκειμενοις πρᾶγμασιν αναλογον. το δ’
αναλογον εστιν, εαν μητε περι ευογκων, αυτοκαθδαλως λε-
γῆται· μητε περι ευτελων, σεμνως· μη’ επι τῷ ευτελει ονο-
ματι επη κοσμος· ει δε μη, κωμωδια φαινεται· οἷον ποιει
Κλεοφων· ὁμοιως γαρ ενια ελεγε, και ει ειπειεν αν, “ποτ-
νια συκη. Παθητικη δε, εαν μεν η ὑβρις, ορριζομενου
λεξις· εαν δε ασεβη και αιχρα, δυσχεραινοντας και ευλα-
βουμειως λεγειν· εαν δε επαινετα, αγαμειως· εαν δε ελε-
ενα, ταπεινως· και επι των αλλων δε ὁμοιως. πιθανοι δε
το πρᾶγμα, και ἡ οικεια λεξις· παραλογιζῆται γαρ ἡ ψυ-
χη, ὡς αληθως λεγοντος, ὅτι επι τοις τοιουτοις οὕτως εχου-
σιν· ὡς οἰοντα, ει και μη οὕτως εχει, ὡς ὁ λεγων, τα
πρᾶγματα οὕτως εχειν· και συνομοιοπαθει ὁ ακουων αει
τῷ παθητικως λεγοντι, καὶν μηθεν λεγη· διο πολλοι χαλα-
πλητῆουσι τους ακροατας θορυβουνης. Και ηθικη δε αὖτις

ἢ ἐκ τῶν σημείων δείξῃς, ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ ἀρμοτῆς ἔχου-
 σθαι γένει καὶ ἔξει· λέγω δὲ, γένος μὲν, καὶ ἡλικίαν· οἷον
 παῖς, ἢ ἀνὴρ, ἢ γέρων· καὶ γυνή, καὶ ἀνὴρ· καὶ Λακων, ἢ
 Θετταλός· ἔξεις δὲ, καὶ ὅς ποιος τις τῷ βίῳ· οὐ γὰρ
 καὶ ἅπαντες ἔξιν οἱ βίοι ποιοὶ τινες· εἰ οὐ καὶ τὰ ὀνομα-
 τὰ οἰκεία λέγῃ τῇ ἔξει, ποιήσει το ἦθος· οὐ γὰρ τὰυτα,
 οὐδ' ὥστ' αὐτως ἀγροίκος ἀνὴρ καὶ πεπαιδευμένος εἴπεται· παρῶ-
 σι δὲ πῶς οἱ ἀκροαταί, καὶ ὡς κατὰ κοινὸν χρώνται οἱ λογι-
 ζέσθαι· “τὶς δ' οὐκ οἶδεν;” “ἅπαντες ἴσασιν·” ὁμολογεῖ
 γὰρ ὁ ἀκούων αἰσχυνομένος, ὅπως μίεσθαι, οὐπὲρ καὶ οἱ αἰλ-
 λοι πάντες. Το δ' εὐκαιρῶς, ἢ μὴ εὐκαιρῶς χρῆσθαι, κοινὸν
 ἀπάντων τῶν εἰδῶν ἐστίν· ἄκος δ' ἐπὶ πάσῃ ὑπερβολῇ, το
 θρυλλομένων· δεῖ γὰρ αὐτὸν αὐτῷ προσεπιπληθεῖν· δοκεῖ
 γὰρ ἀληθὲς εἶναι, ἐπεὶ οὐ λανθάνει γὰρ ὁ ποιεῖ τον λέγοντά.
 ἐπὶ τοῖς ἀναλόγον μὴ παρὶν ἅμα χρῆσθαι· οὕτω γὰρ
 κλεπτεται ὁ ἀκροατής· λέγω δὲ, οἷον εἰ τα ὀνοματα
 σκληρὰ ἢ, μὴ καὶ τῇ φωνῇ καὶ τῷ προσώπῳ, καὶ τοῖς ἀρ-
 μοτῆουσιν· εἰ δὲ μὴ, φανερόν γινέσθαι ἔχαστον ὅ ἐστιν· εἰ δὲ,
 τοδὲ μὲν, τοδὲ δὲ μὴ, λανθάνει ποίων το αὐτὰ· εἰ οὐ καὶ τα
 μαλακὰ σκληρῶς, καὶ τα σκληρὰ μαλακῶς λεγέσθαι, ἀπὸ
 θανόν γίνεσθαι· τα δὲ ὀνοματα τα ἐπιθὲτα καὶ διπλά,
 πλείω, καὶ τα ξένα μαλιστα, ἀρμοτῇ λέγοντι παθητικῶς·
 συγκίνησι γὰρ ὀρμιζομένῳ, κακὸν φαίει “οὐρανομικῶς” ἢ
 “πελωρίον” εἴπειν· καὶ ὅταν ἐχῇ ἡδὴ τοὺς ἀκροατάς, καὶ
 ποιήσει ἐνθουσιασά, ἢ ἐπαινοῖς, ἢ ψογοῖς, ἢ ὀργῇ, ἢ φιλίᾳ,
 οἷον καὶ ἰσχυρατής ποιεῖ ἐν τῷ πανηγυρικῷ ἐπὶ τελεῇ, “φι-
 μῖν δὲ καὶ μνημῖν” καὶ, “οἱ τινες ἐτλησαν” φθεγγόμεναι

τὲ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐνθουσιάζοντες, ὥτε καὶ ἀποδεχόμεναι, δη-
λονοτὶ ὁμοίως ἐχόντες· διὸ καὶ τὴ ποιήσει ἡρμῶσιν· εἴθελον γὰρ
ἢ ποιητοῖς. ἢ δὴ οὕτω δεῖ, ἢ μετ' εἰρωνείας, ὅπερ Γοργίας
ἐπτοίει, καὶ τὰ ἐν τῷ Φαίδρῳ.

Δ. Το δὲ σχῆμα τῆς λέξεως δεῖ μὴτε ἐμμετρον εἶναι,
μὴτε ἀρρυθμον· το μὲν γὰρ, ἀπὸ τῶν πεπλοσθῶν γὰρ δο-
κεῖ, καὶ ἅμα καὶ ἐξίστησι· προσέχειν γὰρ πτοίει τῷ ὁμοίῳ,
πτοίει παλιν ἤξει· ὥσπερ οὖν τῶν κηρυκῶν προλαμβάνουσι τὰ
παῖδια, το, “πῶς αἰρεῖσθαι ἐπιτροπὸν ὁ ἀπελευθερουμένος;”
“Κλεωνα.” το δὲ ἀρρυθμον, ἀπεραιλὸν· δεῖ δὲ πεπερα-
σθῶν μὲν, μὴ μετρῶν δὲ· ἀνδρες γὰρ καὶ ἀγνοῶσι το ἀπει-
ρον· περαινεῖσθαι δὲ ἀριθμῷ πάντῃ· ὁ δὲ τοῦ σχήματος τῆς
λέξεως ἀριθμὸς, ῥυθμὸς ἐστίν, οὐ καὶ τὰ μετρά τμήματα.
διὸ ῥυθμον δεῖ εἶναι τὸν λόγον, μετρον δὲ μὴ· ποιεῖν γὰρ
ἐστὶν ῥυθμον δὲ μὴ ἀκρίβως· τοῦτο δὲ ἐστὶν, εἰναι μὲν χει-
τοῦ γ. Τῶν δὲ ῥυθμῶν, ὁ μὲν, ἥρως, σεμνὸς καὶ λεπτὸς,
καὶ ἁρμονίας δεόμενος· ὁ δ' ἰαμβὸς, αὐτὴ ἐστὶν ἡ λέξις ἢ
τῶν πολλῶν· διὸ μάλιστα πάντες τῶν μέτρων ἰαμβεῖα φηγ-
ντοῖν λέγοντες· δεῖ δὲ σεμνοτητα γινεσθῆναι καὶ ἐκτεῖναι.
ὁ δὲ τριχῆος, κορδακικώτερος· δηλοῖ δὲ τὰ τετραμμε-
τρα· ἐστὶ γὰρ τριχῆος ῥυθμὸς τὰ τετραμμετρα. λειπόμεναι
δὲ παῖδι, ὧς ἐχρῶντο μὲν ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξάμενοι·
οὐκ εἶχον δὲ λέγειν, τίς γὰρ ἐστὶν δὲ τρίτος ὁ παῖς, καὶ
ἐχόμενος τῶν εἰρημενῶν· τέταρα γὰρ πρὸς δύο ἐστίν· ἐκείνων
δε, ὁ μὲν, ἐν πρὸς ἓν· ὁ δὲ, δύο πρὸς ἓν· ἐχέτω δὲ τῶν
λογῶν τούτων ὁ ἡμιολίος· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ παῖς. οἱ μὲν οὖν
ἄλλοι διὰ τε τὰ εἰρημενα, ἀφετέοι, καὶ διότι μετρίκοι· ὁ
δε

δὲ παιαν, ληπτός· ἀπο μονου γὰρ οὐκ ἐστὶ μέτρον τῶν ῥιθινῶν ῥυθμῶν· ὥστε μαλιστα λαμβάνειν. νῦν μὲν οὖν χρω-
ταὶ τῷ ἐνὶ πᾶσι καὶ ἀρχομένοι· δεῖ δὲ διαφέρειν τὴν τε-
λευτὴν τῆς ἀρχῆς· ἐπὶ δὲ παιανὸς δύο εἶδη ἀντικείμενα ἀλ-
ληλοῖς· ὧν, τὸ μὲν ἐν, ἀρχὴ ἀρμοῖται, ὥσπερ καὶ χρω-
ταί· οὗτος δ' ἐστίν, οὐ ἀρχεῖ μὲν ἢ μακρὰ, τελευτᾷσι δὲ
τρεις βραχεῖαι·

“ Δαλογάνες, εἴτε Λυκίαι· — καὶ

“ Χρυσεοκομα Ἐχάρει, παῖ Διός.
ἐτέρος δ' ἐξ ἐναντίας, οὐ βραχεῖαι ἀρχοῦσι τρεῖς· ἢ δὲ μα-
κρὰ τελευταῖαι·

“ Μετὰ δὲ γὰρ ὑδάτια τ' ὠκεανὸν ἠφάνισεν νύξ.
οὗτος δὲ τελευτὴν ποιεῖ· ἢ γὰρ βραχεῖα διὰ τὸ ἀτελής
εἶναι, ποιεῖ κολοβόν. ἀλλὰ δεῖ τὴ μακρὰ ἀποκοπῆσθαι,
καὶ διήλιν εἶναι τὴν τελευτὴν, μὴ διὰ τὸν γραφεᾶ, μηδὲ
διὰ τὴν παραγραφὴν, ἀλλὰ διὰ τὸν ῥυθμόν. Ὅπ μὲν οὖν
ευρυθμὸν δεῖ εἶναι τὴν λέξιν, καὶ μὴ ἀρρυθμόν· καὶ πῶς ευ-
ρυθμὸν ποιοῦσι ῥυθμοὶ, καὶ πῶς ἐχόντες, εἰρηται.

Κ Ε Φ Α Λ. ε.

ΤΗΝ δὲ λέξιν ἀναγκὴ εἶναι ἡ εἰρομένην καὶ τῷ συν-
 δεσμῷ μιαν, ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς διθυραμβοῖς ἀναβο-
 λαι· ἡ κατεστραμμένη καὶ ὁμοίαν ταῖς τῶν ἀρχαίων ποιη-
 τῶν ἀντιπροφοῖς. ἡ μὲν οὖν εἰρομένη λέξις, ἡ ἀρχαία ἐστὶ
 Ἡρόδοτου Θουκυδοῦς ἢ δ' ἰστορίας ἀποδείξις." ταυτὴ γάρ,
 πρότερον μὲν ἅπαντες, νυν δὲ οὐ πολλοὶ χροῶνται· λέγω δὲ
 εἰρομένην, ἡ οὐδὲν ἔχει τέλος καὶ αὐτὴν, ἀν μὴ τὸ φραγ-
 μα λεγόμενον τελειωθῇ· ἐστὶ δὲ ἀηδὴς, διὰ τὸ ἀπειροῦ·
 τὸ γὰρ τέλος πάντες βούλονται χαθῶραν· διόπερ ἐπὶ τοῖς
 χαμπήρσι ἐκπνεύουσι καὶ ἐκλυοῦνται· προορῶντες γὰρ τὸ
 πέρας, οὐ χαμνίουσι πρότερον. ἡ μὲν οὖν εἰρομένη τῆς λέξεως,
 ἐστὶν ἡδε.

β. Κατεστραμμένη δὲ, ἡ ἐν περιόδοις· λέγω δὲ περὶ-
 δον, λέξιν ἔχουσαν ἀρχὴν, καὶ τελευτὴν αὐτὴν καὶ αὐτὴν,
 καὶ μέγεθος εὐσυνόπλον. ἡδεῖα δὲ ἡ τοιαυτή, καὶ εὐμα-
 θὴς· ἡδεῖα μὲν, διὰ τὸ ἐναντίας ἔχειν τῷ ἀπεραντῷ· καὶ
 ὅτι αἰεὶ πᾶσι ἔχειν οἰεταὶ ὁ ἀκροατής, τῷ αἰεὶ πεπεραντῷ τι
 αὐτῷ· τὸ δὲ μὴδὲν φρονεῖν εἶναι, μὴδὲ ἀνυεῖν, ἀηδὴς. εὐ-
 μαθὴς δὲ, ὅτι εὐμνημονεύτος· τοῦτο δὲ, ὅτι ἀριθμὸν ἔχει
 ἡ ἐν περιόδοις λέξις, ὁ πάντων εὐμνημονεύσιμος· διὸ καὶ
 τῶν μετρῶν πάντες μνημονεύουσι μᾶλλον τῶν χυδίων· ἀριθ-
 μὸν γὰρ ἔχει ὡς μετρεῖται. δεῖ δὲ τὴν περίδον καὶ τὴν δια-

νοια τετελειωθαι, και μη διακοπείσθαι, ὥσπερ τα Σοφοκλέους ιαμβεῖα·

“Καλυδῶν μὲν ἦδε, γαῖα Πελοπείας χθονος·
τὸυναντίον γὰρ ἐστὶν ὑπολαβεῖν τῷ διαίρεισθαι, ὥσπερ καὶ
ἐπὶ τοῦ εἰρημένου, τὴν Καλυδῶνα εἶναι τῆς Πελοπον-
νήσου.

γ. Περίοδος δέ, ἡ μὲν, ἐν κωλοῖς· ἡ δέ, ἀφελῆς. ἐστὶ
δέ, ἐν κωλοῖς μὲν, λέξις ἡ τέλειωμένη τε καὶ διηρημένη,
καὶ εὐαναπνεύστος, μὴ ἐν τῇ διαίρεσει, ὥσπερ ἡ εἰρημένη πε-
ρίοδος, ἀλλ’ ὅλη· κῶλον δ’ ἐστὶ, τὸ ἕτερον μορίον ταύτης.
ἀφελὴ δέ λεγῶ τὴν μονοκῶλον. δεῖ δέ καὶ τὰ κῶλα, καὶ
ταῖς περίοδους, μὴτε μειουρούς εἶναι, μὴτε μακράς· τὸ μὲν
γὰρ μικρὸν ὥρῳαίειν πολλακίς ποιεῖ τὸν ἀκρόατην· ἀναγ-
κὴ γὰρ ὅταν ἐπὶ ὁρμῶν ἐπὶ τὸ πῶρῳ, καὶ τὸ μετῶν, οὐ εἴη
ἐν ἑαυτῷ ὄρου, ἀντιπαύσασθαι παυσάμενον, οἷον ὥρῳαίειν
γινέσθαι διὰ τὴν ἀντικρουσίν· τὰ δέ μακρὰ ἀπολείπεσ-
θαι ποιεῖ, ὥσπερ οἱ ἐξωτέρῳ ἀποκαμπόντες τοῦ τερματός·
ἀπολείπουσι γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς συμπεριπατοῦντάς. ὁμοίως
δὲ καὶ αἱ πείριοδοι αἱ μακραί οὐσαι, λόγος γινέται καὶ
ἀναβολὴ ὁμοίον· ὥστε γινέται, ὃ ἐσκῶφε Δημόκριτος ὁ Χίος
εἰς Μελανίπιδην ποιήσαντα ἀντὶ τῶν ἀντιπρῶτων ἀνα-
βολῶν·

“Οἱ τ’ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ, ἀλλὰ κακὰ τεύχων.

“Ἡ δὲ μακρὰ ἀναβολή, τῷ ποιήσαντι κακίστη·

ἄρμοσθαι γὰρ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τοὺς μακροκῶλους λεγέειν.
αἱ δὲ λίαν βραχυκῶλοι, οὐ περίοδος γινέσθαι· ὥρῳαίειν συν-
αγεί τον ἀκρόατην.

δ. Τῆς

δ. Της δε ἐν κωλοῖς λεξέως, ἡ μὲν, διηρημένη ἐστὶν ἡ
 δε, ἀντικειμένη διηρημένη μὲν, οἷον, “Πολλακίς θαυμα-
 σα τῶν τὰς πανηγυρεῖς συναγαγόντων, καὶ τοὺς γυμνι-
 κούς ἀγῶνας καταστῆσαντων.” ἀντικειμένη δε, ἐν ἡ ἑχα-
 τέρῳ τῷ κωλῷ, ἡ ὥρῃς ἐναντιῷ ἐναντιὸν συγκείται, ἡ
 ταῦτο ἐπέξευκται τοῖς ἐναντοῖς· οἷον, “ἀμφοτέρους δ’
 ὤησαν, καὶ τοὺς ὑπομεινάντας, καὶ τοὺς ἀκολουθήσαν-
 τας· τοῖς μὲν γὰρ, πλείω τῆς οἰκοῖ προσεκτήσαντο· τοῖς
 δε, ἴχθυον τὴν οἰκοῖ κατελίπον·” ἐναντια, ὑπομονή, ἀκο-
 λουθήσις· ἴχθυον, πλείον. “ὥτε καὶ τοῖς χρημάτων δεόμε-
 νοις, καὶ τοῖς ἀπολαύσαι βουλομένοις.” ἀπολαύσις κτη-
 σαι ἀντικείται. καὶ ἐστὶ, “συμβαίνει πολλακίς ἐν ταύταις,
 καὶ τοὺς φρονίμους αὐτῇ, καὶ τοὺς ἀφρονεῖας κατορ-
 θού.” “εὐθὺς μὲν τῶν αἰσθειῶν ἠξιώθησαν, οὐ πολὺ δε
 ὑπερὸν τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης εἰλάβον.” “πλευσά μὲν
 διὰ τῆς πείρου, πέξευσά δε διὰ τῆς θαλάττης, τὸν
 μὲν Ἑλλασποντὸν ζεύξας, τὸν δ’ Ἀῖον διоруξας” καὶ, “φυ-
 σσει πόλιτας ὄντας, νόμῳ τῆς πόλεως σφραδῆται· οἱ μὲν
 γὰρ αὐτῶν, κακῶς ἀπώλοντο, οἱ δ’, αἰσθρῶς ἐσωθήσαν.”
 “ἰδίᾳ μὲν, τοῖς βαρβαροῖς οἰκέταις χρῆσθαι, κοίτῃ δε,
 πολλοὺς τῶν συμμαχῶν περιορᾶν δουλευόντας.” “ἡ ζων-
 τας ἐξέιν, ἡ τελευτήσαντας καταλείψειν.” καὶ ὁ εἰς Πει-
 θολαὸν τις εἶπε καὶ Λυκοφρόνα ἐν τῷ διχαστηρίῳ, “οὔτοι
 δ’ ὑμᾶς, οἰκοῖ μὲν ὄντες, ἐπώλουν· ἐλθόντες δ’ ὥς ἡμᾶς,
 ἐώηθησαν.” ἅπαντα γὰρ ταῦτα ποιεῖ τὸ εἰρημένον. ἡδεῖα
 δε ἐστὶν ἡ τοιαύτη λέξις, ὅτι τα ἐναντια γνωριμωτάτα, καὶ
 παραλληλα μάλλον γνωρίμα· καὶ ὅτι εἰσὶ συλλογισμῶ·

ὁ γὰρ ἐλεγχος, συναγωγή τῶν ἀντικειμένων ἐστίν· ἀντιθέσεις μὲν οὖν τοιοῦτον ἐστίν. Παρίστωσις δέ, εἰς ἴσα τὰ καλὰ. Παρομοίωσις δέ, ἀν' ὅμοια τὰ ἐχθρὰ ἔχει ἕκτερον τῶν καλῶν· ἀναγκὴ δέ ἢ ἐν ἀρχῇ, ἢ ἐπὶ τελευτῆς ἔχει· καὶ ἀρχὴ μὲν, αἰεὶ τὰ ὀνόματα· ἡ δὲ τελευτῇ, τὰς ἐχθρὰς συλλαβὰς, ἢ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος πῶσις, ἢ τὸ αὐτὸ ὄνομα. ἐν ἀρχῇ μὲν, τὰ τοιαῦτα· “ἀργὸν γὰρ ἐλάβεν ἀργὸν παρ' αὐτοῦ.”

“Δωρητοὶ τ' ἐπέλοντο· παραρρήτοιοι τ' ἐπέεοντι.

ἐπὶ τελευτῆς δέ· “ὠθήσαν αὐτὸν παῖδιον τετοκεναί, ἀλλ' αὐτοῦ αἰτίῳ γερονεναί.” “ἐν πλείταις δέ φροντισί, καὶ ἐν ἐλαχίσταις ἐλπίσι.” πῶσις δὲ τούτου· “ἀξίος δὲ γαθῆναι χαλκοῦς, οὐκ ἀξίος ὦν χαλκοῦ.” τούτο δ' ὄνομα· “συ δ' αὐτὸν καὶ ζῶντα ἐλεγες κακῶς, καὶ νῦν γεγραφεις κακῶς.” ἀπο συλλαβῆς δέ· “τί αἰ ἐπαθεῖς δεινόν, εἰ ἀνδρ' εἶδες ἀργόν.” ἐστὶ δὲ ἅμα πάντα ἔχειν τούτο, καὶ ἀντιθέσιν εἶναι τὸ αὐτό, καὶ παρίσταν, καὶ ὁμοιοτελευτόν. αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν περιόδων γέρον ἐν τοῖς Θεοδέκτειοις ἐξηλεκμηνέται. εἰσι δὲ καὶ ψευδεῖς ἀντιθέσεις, οἷον καὶ Ἐπιχάρμος ἐποιεῖ, “τοκά μὲν ἐν τήνοις ἐγὼν ἦν· τοκά δὲ παρὰ τήνοις ἐγώ.

Κ Ε Φ Α Λ. ς.

ΕΠΕΙ δὲ διώρισται περὶ τούτων, πῶθεν λέγειν τὰ
 αἰτία, καὶ τὰ εὐδοκίμουντα, λεχτέον· ποιεῖν μὲν οὖν
 ἐστὶ τοῦ εὐφροῦς, ἢ τοῦ γυμνασμένου· δεῖξαι δὲ, τῆς με-
 θοδου ταύτης· ἐκπῶμεν οὖν καὶ διαριθμησώμεθα. Ἀρχὴ δ'
 ἐστὼ ἡμῖν αὕτη· τὸ γὰρ μαθηθῆναι ῥαδίως, ἥδ' οὐ φύσει πασὶν
 ἐστὶ· τὰ δὲ ὀνομαζία σημαίνει πῶς ὅσα τῶν ὀνομαζίων ποιεῖ
 ἡμῖν μαθησθῆναι, ἥδιστα· καὶ μὲν οὖν γλώττιαι, ἀγνώστες· τὰ δὲ
 κυρία, ἰσμεν. ἡ δὲ μεταφορὰ ποιεῖ τοῦτο μαλιστα· ὅταν γὰρ
 εἰπῇ τὸ γῆρας “χαλαμην,” ἐποίησε μαθησθῆναι καὶ γνῶσθαι διὰ
 τοῦ γένους· ἀμφω γὰρ ἀπηνθηκόλια· ποιοῦσι μὲν οὖν καὶ αἱ
 τῶν ποιητῶν εἰκόνες τὸ αὐτό· διόπερ αἱ εὐ, αἰετιὸν φαίνεται·
 ἐστὶ γὰρ ἡ εἰκὼν, χαθαπὲρ εἰρηται πρῶτες, μέλαφορρα δια-
 φερουσα πρῶτῃ· διὸ ἡττον ἥδ' οὐ, ὅτι μακροτέρως· καὶ οὐ
 λέγει ὥς τούτο ἐκεῖνο· οὐκ οὐκ οὐδὲ ζητεῖ τοῦτο ἡ ψυχὴ.
 ἀναγκὴ δὴ καὶ λέξιν, καὶ ἐνθυμημαζία τὰυτὰ εἶναι αἰτία,
 ὅσα ποιεῖ ἡμῖν μαθησθῆναι ταχέαν. διὸ οὐτε τὰ ἐπιπο-
 λαζία τῶν ἐνθυμημάτων εὐδοκίμει· ἐπιπολαζία γὰρ λεγόμενα
 τὰ παντὶ δηλα, καὶ ἂ μὴδὲν δεῖ ζητησθῆναι· οὐτε ὅσα εἰρη-
 μεζα ἀγνοούμενα ἐστὶν, ἀλλ' ὅσων ἡ ἀμα λεγόμενων ἡ γνῶ-
 σις γινέσθαι, καὶ εἰ μὴ πρῶτον ὑπῆρχεν, ἢ μακρὸν ὑπεριζεῖ ἡ
 διανοία· γίγνεται γὰρ, οἷον μαθησθῆναι· ἐκεῖνως δὲ, οὐδὲτερον.
 κατὰ μὲν οὖν τὴν διανοίαν τοῦ λεγόμενου, τὰ τοιαῦτα εὐ-

δοκιμει των εηθηματων. χαλα δε την λεξιν, τω μεν οχηματι, εαν αντικειμενως λεγηται, οιον, "και την τοις αλλοις κοινην ειρηνην νομιζοντων τοις αυτων ιδιοις πολεμον." αντικειται πολεμος ειρηνι. τοις δ' ονομασιν, εαν εχη μεταφοραν· και ταυτην μητ' αλλοτριαν· χαλεπον γαρ συνιδειν μητ' επιπολαιον· ουδεν γαρ ποιει παρειν. επι, ει προ οχηματων ποιει· οραν γαρ δει τα πραττομενα μαλλον, η μελλουσα· δει αρχη τουτων φοχαζεσθαι τριων, μεταφορας, απησεως, ενεργειας. των δε μεταφορων τετταρων ουσων, ευδοκιμουσι μαλιστα αι χαλα αναλογιαι· ωσπερ Περικλης εφη, "την νεοτητα την απολομενην εν τω πολεμω, ουτως ηφανισται εκ της πολεως, ωσπερ ει τις το εαρ εκ του επιαντου εξελι." και Δεπληνης περι Λακεδαιμονιων, "ουκ εαν περιιδειν την Ελλαδα ετεροφθαλμον γενομενην." και Κηφισοδοτος, απουδαζοντος Χαρητος ευθυνας δουναι περι τον Ολυμπιακον πολεμον, ηγανακτει, φασκων, "εις πνηγμα τον δημον εχοντα, τας ευθυνας σπειρασθαι δουναι." και παρχαλων ποιε τους Αθηναιους εις Ευβοιαν επισπισταμετους, εφη, "δειν εξιεναι το Μιλπαδου ψηφισμα." και Ιφικρατης, απεισταμενων Αθηναιων προς Επιδαυρον και την παραλιαν, ηγανακτει, φασκων, "αυτους του πολεμου τα εφοδια παρηρησθαι." και Πειτολαος, "την Παραλον, ροπαλον του δημου· Σητον δε, τηλιαν του Πειραιεως." και Περικλης "την Αιγιαν αφελειν εκελευσε, την λημην του Πειραιεως." και Μυρσκλης, "ουδεν εφη πονηροτερος ειναι," ονομαστας τινα των επιεικων· "εκεινον μεν γαρ επι τριτων τοκων πονηρευεσθαι· αυτον δε επι δεχαιων." και το Αναξανδριδου

Ξαιδριδου ιαμβειον ὑπερ των θυγατερων προς τον γαμον
εγχεσνιζουσων,

“Υπερημεροι μοι των γαμων αι παρθενοι.

και το Πολυευκτου εις αποπληκτικον τινα Σπευσιππει,
“το μη δυνασθαι ἡσυχίαν ἄγειν ὑπο της τυχης, εν πεντα-
συργίῳ νοσῶ δεδεμενον.” και Κηφισοδωτος, “τας τρηρεις
εχλει μυλωνας ποικιλους.” ὁ Κυων δε, τα καπιλεια,
“τα Αττικα φιδιπια.” Αισιων δε, “ὅτι εις Σικελίαν την πο-
λιν ἐξερχαν” τουτο γαρ μεταφορα, και προ ομματων.
και, “ὥστε βοησθαι την Ελλαδα.” και τουτο τροπον τινα με-
ταφορα, και προ ομματων. και ὡσπερ Κηφισοδωτος, “ε-
λαβεισθαι ἐκελευε, μη πολλας ποιησωσι τας συνδρομας ἐκ-
κλησιας.” και Ισοκράτης, “προς τους συντρεχόντας εν ταις
πανηγυρεσι.” και οἷον εν τῷ ἐπιτάφίῳ, “διότι ἀξιον ἦν ἐπι
τῷ τάφῳ τῶ των εν Σαλαμινι τελευτησαντων, κειρασθαι
την Ελλαδα, ὡς συγκατάταπτομενης τῇ ἀρετῇ αὐτων της
ἐλευθερίας.” εἰ μὲν γαρ εἶπεν, “ὅτι ἀξιον δακρυσθαι συγκα-
τάταπτομενης της ἀρετης,” μεταφορα, και προ ομματων.
το δε, “τῇ ἀρετῇ της ἐλευθερίας,” ἀντιθεσιν τινα εχει. και
ὡς Ἰφικράτης εἶπεν. “ἡ γαρ ὁδος μοι των λογων δια με-
σων των Χαρῆτι πεπραγμενων ἐστὶ,” μέταφορα χάρις ἀναλο-
γίαν· και το “δια μεσου,” προ ομματων ποιεῖ. και το φα-
ναι, “παρακαλεῖν τους κινδυνους τοις κινδυνοῖς βοηθῶν-
τας,” προ ομματων, και μέταφορα. και Λυκολεων ὑπερ
Χαβριου. “οὐδε την ἰκετηρίαν αἰοχυνθέντες αὐτου, την εἰκόνα
την χαλκῆν;” μέταφορα γαρ εν τῷ παρῶντι, ἀλλ’ οὐκ αἰεῖ,
ἀλλα προ ομματων· κινδυνευοντος γαρ αὐτου, ἰκετεῦει ἡ
εἰκων·

εικων· το αψυχον δι' εμψυχον· “το ὑπομνημα των της πολεως εργων.” και “παντα τροπον μικρον φρονειν μελειωντες” το γαρ “μελεταν,” αυξειν τι εστι. και “ὅτι τον νουν ὁ θεος φως ανηψεν εν τη ψυχη,” αμφω γαρ δηλοι τι. “ου γαρ διαλυομεθα τους πολεμους, αλλ' αναβαλλομεθα,” αμφω γαρ εστι μελλοντα, και ἡ αναβολη, και ἡ τοιαυτη ειρηνη. και το, “τας συνθηκας φαναι τροπαιον ειναι πολυ καλλιον των εν τοις πολεμοις γινομενων· τα μεν γαρ ὑπερ μακρων, και μιας τυχης· αὐται δε, ὑπερ παντος του πολεμου.” αμφω γαρ νικης σημεια. “οτι και αἱ πολεις τῷ ψογῷ των ανθρωπων μεγαλας ευθυνας διδασιν.” ἡ γαρ ευθυνη, βλαβη τις δικαια εστιν. ὅτι μεν ουν τα ατεια εκ μεταφορας τε της αναλογον λεγεται, και του προ ομματων ποιειν, ειρηνται.

Β. Λεκτεον δε, τι λεγομεν προ ομματων, και τι ποιουσι γινεσθαι τουτο. λεγω δι' προ ομματων ταυτα ποιειν, ὅσα ενεργουντα σημαινει· οἷον, “τον αγαθον ανδρα φαναι ειναι τετραγωνον,” μεταφορα· αμφω γαρ τελεια, αλλ' ου σημαινει ενεργειαν. αλλα το, “ανθουσιν εχοντος την ακμην,” ενεργεια. και το, “σε δ' ὥσπερ αφετον,” ενεργεια. και,

“Τούνηθεν ουν Ελληνες αιξαντες ποσι·

το “αιξαντες” ενεργεια, και μεταφορα. και ὡς κεχρηται Ομηρος πολλαχου, τῷ τῷ αψυχα, εμψυχα λεγειν, δια της μεταφορας. εν πασι δε το ενεργειαν ποιειν, ευδοκιμει· οἷον, εν τοισδε,

“Αυτις επι δαπεδον τε κυλινδετο λαας αναιδης.

και

“ — επ-

“ — ἐπ' αὐτ' οἷός. καί,

“ — ἐπιπλεῖσθαι μετ' αὐτῶν. καί,

“ Ἐν γαίῃ ἴσαντο λίλαιόμενα χροὸς ἀσπί. καί,

“ Αἰχμὴν δὲ σπέρνοιο δεικνύτο μαιμῶσσι.

ἐν πασι γὰρ τοῖσι διὰ τὸ ἐμφυχὰ εἶναι, ἐνεργούντα φαίνεται τὸ “ ἀναίχυντεν ” γὰρ, καὶ “ μαιμῶν, ” καὶ τὰλλα, ἐνεργεῖα· ταῦτα δὲ ὠροσῆκε διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὥς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναίχυντων ὠρὸς τὸν ἀναίχυντουμένον. ποιεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς εὐδαιμονισαῖς εἰκοστὴν ἐπὶ τῶν ἀψυχῶν ταῦτα·

“ Κύρτα, φαληριώντα· ὦρὸ μὲν τὰλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἀλλὰ·

κινούμενα γὰρ καὶ ζῶντα ποιεῖ πάντα. ἡ δ' ἐνεργεῖα, μιμησις. δεῖ δὲ μέλαφerein, κατὰ περ εἰρηται ὡς ἄλλο, ἀπο οἰκειῶν καὶ μὴ φανερῶν· οἷον, καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ τὸ ὅμοιον καὶ ἐν πολὺ διεχρῶσι θεωρεῖν, εὐστοχῶ, ὥσπερ Ἀρχύλας ἐφ' ἑ “ τὰυτον εἶναι δαιτήλην, καὶ βῶμον ” ἐπ' ἀμφῶ γὰρ τὸ ἀδικουμένον κατὰ φεγγεῖ· ἢ εἰς φαι “ ἀγκυρῶν καὶ κρεμαστῶν τὸ αὐτὸ εἶναι ” ἀμφῶ γὰρ τὰυτο τι, ἀλλὰ διαφέρει τῶ ἀνωθεν, καὶ κατωθεν· καὶ τὸ “ ἀνωμαλίσθαι τὰς πόλεις, ” ἐν πολὺ διεχρῶσι ταῦτο, ἐν ἐπιφανείᾳ, καὶ δυνάμει τὸ ἴσον. ἐπὶ δὲ καὶ τὰ ἀφεία τὰ πλεῖστα διὰ μέλαφορας, καὶ ἐκ τοῦ περὶ ἀπαλῶν· μάλλον γὰρ γινέσθαι ἴδιον, ὅτι ἐμαθε παρα τὸ ἐναντίως εἶναι· καὶ εἰς λέγειν ἡ ψυχὴ “ ὥς ἀληθῶς, ἐγὼ δὲ ἡμάρτον. ” καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων δὲ τὰ ἀφεία εἰσιν ἐκ τοῦ μὴ ὁ φησὶ, λέγειν· οἷον τὸ τοῦ Σπυριδίου, “ ὅτι οἱ τετρίγες ἑαυτοῖς χαμοθεῖ ἀσπίδα. ” καὶ τὰ εὐ

πηνιγμένα δια το αὐτο ἡδεα· μαθησις γὰρ, καὶ λεξιολογία μεταφορα. καὶ ὁ λέγει Θεόδωρος, το χάρινα λέγειν· γιγνέται δὲ, ὅταν παραδοξὸν ἢ, καὶ μὴ, ὥς ἐκεῖνος λέγει, πρὸς τὴν ἐμπροσθεν δοξάν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς γέλοις, τὰ παραπτορημένα· ὅπερ δύναται καὶ τὰ παρὰ γράμμα σκωμματα· ἐξαπαλὰ γὰρ· καὶ ἐν τοῖς μέτροις· οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ ἀκουῶν ὑπελάβειν.

“ — εἴτε γὰρ δ' ἔχον ὑπο πολλὴν χριμετλα.
ὁ δ' ὤρετο “πιδίλα” εἰρῆν· τούτου δ' ἅμα λεγόμενου, δεῖ δὴλον εἶναι. τὰ δὲ παρὰ γράμμα ποιεῖ, οὐχ ὁ λέγει, λέγειν, ἀλλ' ὁ μείλασφρεφει ὀνομα· οἷον το Θεόδωρου εἰς Νικάνω τον κίθαρωδον, “θραπεί σε” προαποκρίσας γὰρ λέγειν το, “θραπεί σε” καὶ ἐξαπαλὰ· ἄλλο γὰρ λέγει, διὸ μαθησις ἡδύ· ἐπεὶ, εἰ μὴ ὑπολαμβάνει θραχὰ εἶναι, οὐ δοξεῖ ἀσέιον εἶναι. καὶ το, “βουλεῖ αὐτὸν πέρσαι.” δεῖ δὲ ἀμφοτέρω προσσηκοντὼς λεχθῆναι· οὕτω δὲ καὶ τὰ ἀσεία· οἷον το φαναι, “Ἀθηναίοις τὴν τῆς θαλάττης ἀρχὴν μὴ ἀρχὴν εἶναι τῶν χακῶν· οὐαδὲ γὰρ.” ἢ ὥσπερ Ἰσσυκράτης “τὴν ἀρχὴν τῇ πολεὶ, ἀρχὴν εἶναι τῶν χακῶν.” ἀμφοτέρω γὰρ ὁ οὐκ ἀνέφηκε τις εἰρῆν, τούτ' εἰρηται, καὶ ἐγνωσθῇ ὅτι ἀληθές· το, τε γὰρ “τὴν ἀρχὴν φαναι ἀρχὴν εἶναι,” οὐδὲν σοφόν· ἀλλ' οὐχ οὕτω λέγει· καὶ ἀρχὴν οὐχ ὁ εἰπὼν, ἀποφῆκεν, ἀλλ' ἄλλως. ἐν ἅπασιν δὲ τούτοις, εἰ ἀποσηκοντὼς το ὀνομα ἐνεγκῇ, ὁμωνυμία ἢ μεταφορα, τότε το εὖ· οἷον “Ἀναχέτιος, οὐκ ἀναχέτος,” ὁμωνυμια ἀπεφῆκεν, ἀλλὰ προσσηκοντὼς, εἰ αἰεὶ δις· καὶ, “οὐκ ἀνέγειο μάλλον, ἢ σε δεῖ ξένος, ξένος” ἢ “οὐ μάλλον ἢ σε δεῖ,” το αὐτό· καὶ, “οὐ δεῖ τὸν ξένον

ξενον, ξενον αiei εινα·” αλλοτειον γαρ και τουτο· το αυ-
το και το Αναξανδριδου το επαινουμενον, “Καλον γ’ απο-
θανειν, πριν θαναλου θραν αξιον·” ταυτον γαρ εστι τω ειπειν·
“αξιον γαρ αποθανειν, μη οντα αξιον αποθανειν” η, “αξιον
γ’ αποθανειν, μη θαναλου αξιον οντα, η μη ποιουντα θανα-
του αξια.” το μεν ουν ειδος το αυλο της λεξεως τουτου·
αλλ’ οσω αν ελαττονι και αντικειμενω λεχθη, τοσουτω
μαλλον. το δ’ αιτιον, οτι η μαθησις, δια μεν το αντι-
κεισθαι, μαλλον· δια δε το εν ολιγω, γαττον γινεται. δει
δε αι προσειαι, η το προς ον λεγεται, η το ορθως λε-
γεσθαι, ει το λεγομενον αληθες, και μη επιπολεσιον· εστι
γαρ ταυτα χωρις εχειν· οιον, “αποθνησκειν δει, μηθει αμαρ-
τανοντα·” αλλ’ ουκ ατειον· [“την αξιαν δει γαμειν τον
αξιον·” αλλ’ ουκ ατειον·] αλλ’ εαν αμα αμφω εχη· “αξιον
γ’ αποθανειν, μη αξιον οντα του αποθανειν·” οσω δ’ αν
πλειω εχη, τοσουτω ατειοτερον φαινεται· οιον, ει και τα
ονομαλια μεταφορα ειη, και μεταφορα τοιαδι, και αντιθεσις,
και παρισωσις, και εχοι ενεργεια.

γ. Εστι δε και αι εικονες, ωσπερ ειρηται και εν τοις
ανω, αιει ευδοκιμουσαι τροπον τινα μεταφοραι· αιει γαρ εκ
δυοιν λεγονται, ωσπερ η αναλογον μεταφορα· οιον “η αασις”
φαμεν, εστι “φιαλη Αρεος,” και “τοξον,” “φορμιγξ αχρ-
δος.” ούτω μεν ουν λεγουσιν ουχ απλουν· το δ’ ειπειν
“το τοξον φορμιγξα,” η “την αασιδα φιαλην” απλου·
και ειχαζουσι δε ούτως· οιον, “πιθηκω αυλητην·” “λυχ-
νω φαχαζομενω [εις] μυωπα·” αμφω γαρ συναγεται. το δε
ευ, εστιν οταν μεταφορα η· εστι γαρ ειχαση “την αασιδα,

φιαλὴν Ἀρεῶς” καὶ “τὸ ἐρείπιον ῥακεὶ οἰκίας” καὶ “τὸν Νικηράτον φαναὶ Φιλοκτιτὴν εἶναι δεδηγμένον ὑπὸ Πρα-
τυος,” ὥσπερ εἶχασε Θρασυμαχος ἰδὼν τὸν Νικηράϊον ἡττη-
μένον ὑπὸ Πρατυος ῥαψωδουίᾳ, κομῶνι δὲ καὶ αὐχμη-
ρον ἐπὶ ἐν οἷς μαλιστα ἐκπιπίουσιν οἱ ποιηταί, εἰ μὴ εὐ,
καὶ εἰ εὐδοκίμωσι· λέγω δ’ ὅταν ἀποδιδῶσιν,

“Ὡσπερ σελινὸν οὐλα τὰ σκελὴ φορεῖ.”

“Ὡσπερ Φιλαμμῶν ζυγμάχων τῷ Κορυκῷ.
καὶ τὰ τοιαῦτα παντ’ εἰκόνες εἰσιν· αἱ δ’ εἰκόνες, ὅτι με-
ταφορά, εἰρήλῃ πολλακίς.

δ. Καὶ αἱ παρρησιαὶ μέταφορα ἀπ’ εἶδους ἐπὶ εἶδος εἰ-
σιν· οἷον, ἀνὴρ ὡς ἀγαθὸν πείσσομενος αὐτὸς ἐπαγαγήλῃ,
εἶλα βλάβῃ, “ὡς ὁ Καρπαθῖος φησὶ τὸν λαγῷ” ἀμφὼ γὰρ
τὸ εἰρημένον πέπνυνθαι. ὅθεν μὲν οὖν τὰ ἀστραὶ λέγεται,
καὶ διότι, χερσὶν εἰρηται τὸ αἶτιον.

ε. Εἰσι δὲ καὶ εὐδοκίμουσαι ὑπερβολαί, μέταφορα· οἷον
εἰς ὑπώπιασμένον· “ὦνθητε γὰρ αὐτὸν εἶναι συχναμῶν τα-
λαρον” ἐρυθρὸν γὰρ τι τὸ ὑπώπιον· ἀλλὰ τὸ πολὺ σφα-
δρα· τὸ δὲ ὥσπερ τὸ καὶ τὸ, ὑπερβολή, τῇ λέξει δια-
φερουσα,

“Ὡσπερ Φιλαμμῶν ζυγμάχων τῷ Κορυκῷ.”

“ὦνθητ’ ἀν’ αὐτὸν Φιλαμμόνα εἶναι μαχόμενον τῷ Κο-
ρυκῷ.”

“Ὡσπερ σελινὸν οὐλα τὰ σκελὴ φορεῖν.”

“ὦνθην δὲ οὐ σκελὴ, ἀλλὰ σελίνα εἶναι, οὕτως οὐλα.”
εἰσι δὲ ὑπερβολαὶ μειρακιδεῖς· σφαιροτήλα γὰρ δηλοῦσι·
διὸ ὀργίζομενοι λέγουσι μαλιστα·

“Οὐδ’

“Οὐδ’ εἰ μοι ποσσὶ δόκη, ὅσα φάμαθός τε κοῖς τε.”

“Κούρην δ’ οὐ γάμεω Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδης·

Οὐδ’ εἰ χρυσεὴ Ἀφροδίτῃ χαλλὸς εἰζοί,

Ἐργά δ’ Ἀθηναίη. —

χρῶνται δὲ μαλιστα τοῦτω οἱ Ἀθηνοὶ ῥήτορες· διὸ ὡρεσθ-
τέρῳ λεγεῖν ἀπρεπές.

Κ Ε Φ Α Λ. ζ.

ΔΕΙ δὲ μὴ λεληθῆναι, ὅτι ἀλλή ἐκαστὸν γένει ἀρμοτ-
τεῖ λέξις· οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ γραφικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ·
οὐδὲ δῆμιουργικὴ καὶ δικάδικη. ἀμφὶ δὲ ἀνάγκη εἰδέναι· το-
μὲν γὰρ ἐστίν, Ἑλληνίζειν ἐπιτάσσαι· το δὲ, μὴ ἀναγκάζεσθαι
κατασιώπαι, ἀντὶ βουλήναι μείλαδδυναί τοις ἀλλοῖς· ὅπερ
παροῦσιν οἱ μὴ ἐπιτάμμενοι γράφειν. ἐπὶ δὲ λέξις, γραφικὴ
μὲν, ἡ ἀκριβεστάτη· ἀγωνιστικὴ δὲ, ἡ ὑποκειτῆ καὶ ταυ-
της δὲ δύο εἶδη· ἡ μὲν γὰρ, ἡθικὴ· ἡ δὲ, παιδεία. διὸ
καὶ οἱ ὑποκρίνται τὰ τοιαῦτα τῶν δραμάτων διακούς, καὶ
οἱ ποιῶνται τοιοῦτους· βασιζόμενοι δὲ οἱ ἀναγνώστικοι·
οἷον Χαιρημῶν· ἀκριβὲς γὰρ, ὡς περὶ λογογράφος· καὶ Λυ-
κιμνίος τῶν διθυραμβοποιῶν. καὶ παραβαλλόμενοι, οἱ μὲν
τῶν γραφικῶν, ἐν τοῖς ἀγῶσι, γένοι φαίνονται· οἱ δὲ τῶν ῥη-
τορῶν ἐν λεχθεῖν, ἰδιώται ἐν ταῖς χερσὶν· αἰτίαν δ’ ὅτι ἐν
τῷ ἀγῶνι ἀρμοττεῖ. διὸ καὶ τὰ ὑποκρίματα, ἀφῆρηκταις τῆς

ὑποκρισεως, ου ποιουντα το αὐτων ερπον, φαινεται ευηδη-
οιον τα ασυνδετα. και το πολλακις το αυτο ειπειν, εν τη
γραφικη, ορθως αποδοκιμαζειται· εν δε αγωνιστικη, και οι ρη-
τορες χρονιαι· ετι γαρ ὑποκριτικα. αναγκη δε μεταβαλ-
λαιν το αυλο λεγωντας· οπερ ωσπερ οδοποιει τω ὑποκεινεσθαι·
“ οὗτος εστιν ὁ κλεψας ὑμων· οὗτος εστιν ὁ εξαπατησας· οὗτος
ὁ το εχθρον προδουναν επιχειρησας.” οιον και Φιλημων ὁ
ὑποκρίτης εποιει, εν τε τη Αναξανδριδου Γερωντομαχια,
ὅτε λεγει Ραδαμανθος και Παλαμηνδης· και εν τῷ φρο-
λογῷ των Ευσεβων, το “εγω·” εαν γαρ τις τα τοιαυτα
μη ὑποκρινηται, γινεται ὁ την δοκον φερων. και τα ασυνδε-
τα ὡσαυτως· “ηλθον, απηντησα, εδεομην·” αναγκη γαρ
ὑποκεινεσθαι, και μη ὡς ἐν λεγονται τῷ αὐτῷ ηδει και
τονω ειπειν. ετι εχει ιδιον τι τα ασυνδετα· εν ισῷ γαρ
χρονῷ πολλα δοκει ειρησθαι· ὁ γαρ συνδεσμος ἐν ποιει τα
πολλα· ὡτε εαν εξαيرهθῃ, δηλον ὅτι τῶναιτιον εσται το ἐν
πολλα· εχει ουν αυξησιν· “ηλθον, διελεχθην, ἰκετευσα
πολλα·” “δοκει δε ὑπεριδειν, ὅσα ειπον, ὅσα φημι.” του-
το δε βουλεται ποιειν και Ομηρος, εν τῷ,

“Νίρευσ δ' αὖ Συμῆθεν, —

“Νίρευσ Ἀγλαΐης, —

“Νίρευσ, ὃς χαλλιςτος. —

περι οὐ γαρ πολλα ειρηται, αναγκη και πολλακις ειρησθαι·
ει ουν και πολλακις, και πολλα δοκει· ὡτε ηυξησεν, ἀπαξ
μνησθεις, δια τον παραλογισμον, και μνημην πεποιηκεν, ου-
δαμου ὑπερον αὐτου λογον ποιησάμενος.

6. Ἡ μὲν οὖν δημηγορικὴ λέξις, καὶ παντελῶς εοικε
τῇ σκιαγραφίᾳ· ὅσῳ γὰρ αὐτὴ πλείων ἢ ὁ ὄχλος, πορρωτέ-
ρον ἢ θεῶ· διὸ τὰ ἀκριβῆ περιεργὰ καὶ χεῖρῳ φαίνεται ἐν
ἀμφοτέροις. ἡ δὲ δίκη, ἀκριβέστερον· ἐπὶ δὲ μάλλον ἢ ἐν
κρίλῃ· ἐλαχίστον γὰρ ἐστὶν ἐν ῥητορικοῖς· εὐσυννόητον γὰρ μαλ-
λον τὸ οἰκεῖον τοῦ πραγματος, καὶ τὸ ἀλλοτρίον· καὶ ὁ
ἀγων ἀπεστὶν· ὥστε καθαρά ἡ χεῖρ. διὸ οὐχ οἱ αὐτοὶ ἐν
πασὶ τούτοις εὐδοκίμουσι ῥήτορες· ἀλλ' ὅπου μαλιστα ὑπο-
κρίσεως, ἐνταυθα ἡκιστα ἀκριβεία ἐνι· τούτῳ δὲ, ὅπου φω-
νῆς, καὶ μαλιστα ὅπου μεγάλης. ἡ μὲν οὖν ἐπιδεικτικὴ
λέξις, γραφικώτατ'· τὸ γὰρ ἔργον αὐτῆς, ἀναγνώσις· δευ-
τέρᾳ δὲ, ἡ δικάστικη. Τὸ δὲ προσδιαίρεισθαι τὴν λέξιν,
ὅτι ἡδεῖαν δεῖ, καὶ μεγαλοπρεπῆ, περιεργόν· τί γὰρ μαλ-
λον ἢ σωφρονά, καὶ ἐλευθέριον, καὶ εἰ τις ἄλλη ἡθους ἀρετὴ.
τὸ γὰρ ἡδεῖαν εἶναι, ποιήσει δῆλον ὅτι τὰ εἰρημενᾶ, εἰπερ
ορθῶς ᾤρισται ἡ ἀρετὴ τῆς λέξεως· πῶς γὰρ ἐνεχά δεῖ σαφὴ
καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι, ἀλλὰ πρεπούσαν; ἀντὶ γὰρ ἀδο-
λεσχίᾳ, οὐ σαφὴς, οὐδ' ἐὰν συντομος· ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ
μέσον ἀρμοστέον· καὶ τὸ ἡδεῖαν τὰ εἰρημενᾶ ποιήσει, ἀντὶ
μυχθῆ τοῦ εἰώθους, καὶ ξενικόν, καὶ ὁ ῥυθμός, καὶ τὸ πι-
θάνον ἐκ τοῦ πρεπόντος. Περὶ μὲν οὖν τῆς λέξεως εἰρηλα-
καὶ κοινῇ περὶ ἀπακτῶν, καὶ ἰδίᾳ περὶ ἑκάστου γένους.

Κ Ε Φ Α Λ . κ .

ΛΟΙΠΟΝ δε, περί ταύτης εἰπείν. ἐπὶ δὲ τοῦ λόγου
 δύο μέρη· ἀναγκαῖον γὰρ τὸ, τὴν πραγματικὴν εἰπεῖν περὶ
 οὗ, καὶ τοῖ' ἀποδείξαι· δύο εἰπόντα μὴ ἀποδείξαι, ἢ ἀπο-
 δείξαι μὴ προειπόντα, ἀδύνατον· ὅ τε γὰρ ἀποδείκνυσιν, τὴν
 ἀποδείκνυσιν· καὶ ὁ πρότερον, ἐνεχὰς τοῦ ἀποδείξαι πρό-
 λεγεί. τοῦτων δὲ, τὸ μὲν, πρότερον ἐπὶ τὸ δε, πιστὸς ὥσ-
 περ ἂν εἰ τις διελθοί, ὅτι τὸ μὲν, πρῶτον· τὸ δε, ἀπο-
 δείξαι. νῦν δὲ διαίρουσι γέλοιως· διήγησις γὰρ τοῦ τοῦ δι-
 χαστικοῦ λόγου μόνου ἐστὶν· ἐπιδεικτικὸς δὲ καὶ διήγησις
 τοῦ, πῶς ἐνδέχεται διήγησιν εἶναι, οἷον εἰπεῖν, ἢ τὰ πρὸς
 τὸν ἀντιδίκον, ἢ ἐπιλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν· προοίμιον δὲ,
 καὶ ἀντιπαραβολή, καὶ ἐπανοδὸς, ἐν ταῖς διήγησιν το-
 τε γίνεταί, ὅταν ἀντιλογία ἢ· καὶ γὰρ ἡ ἀντιλογία καὶ ἡ
 ἀπολογία πολλάκις· ἀλλ' οὐχ ἡ συμβουλή, ἀλλ' ὁ ἐπι-
 λόγος ἐστὶν, οὐδὲ διχαστικὸς πάντος, οἷον εἰ μὴ μικρὸς ὁ λό-
 γος, ἢ τὸ πρᾶγμα ἐμνημονεύον· συμβαίνει γὰρ τοῦ μὴ-
 κους ἀφαιρεῖσθαι. ἀναγκαῖα ἀρα μοῖρα, πρότερον, καὶ
 πιστὸς. ἴδια μὲν οὖν ταῦτα· τὰ δε πλείστα, προοίμιον,
 πρότερον, πιστὸς, ἐπιλογὸς. τὰ γὰρ πρὸς τὸν ἀντιδίκον,
 τῶν πτεῶν ἐπὶ καὶ ἡ ἀντιπαραβολή, αὐξήσις τῶν αὐτοῦ,
 ὥστε μέρος τῆς τῶν πτεῶν ἀποδείκνυσιν γὰρ τὴν ὁ ποῖον του-
 τοῦ. ἀλλ' οὐ τὸ προοίμιον, οὐδ' ὁ ἐπιλογὸς, ἀλλ' ἀναμμι-

ἡσκει. ἐστὶ οὖν, ἀντὶς τὰ τοιαῦτα διαίρη, ὅπερ ἐπινοοῦν οἱ περὶ Θεοδώρου, διηγήσις ἕτερον, καὶ ἐπιδιηγήσις, καὶ προδιηγήσις, καὶ ἐλεγχος, καὶ ἐπεξελεγχος. δεῖ δὲ εἶδος τι λεγόντα καὶ διαφορὰν, ὀνομα πηθεῖται, εἰ δὲ μὴ, γινέται κενὸν καὶ ληρώδες, οἷον Λυκίμνιος ποιεῖ ἐν τῇ τέχνῃ, ἐπυρῶσιν ὀνομαζόν, καὶ ἀποπλάησιν, καὶ ὀζους.

Κ Ε Φ Α Λ. θ.

Τὸ μὲν οὖν προοίμιον, ἐστὶν ἀρχὴ λόγου· ὅπερ ἐν ποιήσει προλόγος, καὶ ἐν αὐλῇσιν προαυλίον· πάντα γὰρ ἀρχὰς ταῦτ' εἰσι, καὶ οἷον ὁδοποιήσις τῷ ἐπιοντι. τὸ μὲν οὖν προαυλίον, ὁμοίον τῷ πᾶν ἐπιδεικτικῶν προοιμίῳ· καὶ γὰρ οἱ αὐλήται, ὃ, πᾶν εὖ ἐχῶσιν αὐλήσαι, τοῦτο προαυλήσαντες, συνήσαν τῷ ἐνδοσίμῳ· καὶ ἐν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς λόγοις δεῖ οὕτω γράφειν· ὃ πᾶν γὰρ ἀνβουλήται, εὖθι εἰποντα ἐνδυναμὴ καὶ συναψαί· ὅπερ πάντες ποιοῦσι παραδειγμα τὸ τῆς Ἰσοκράτους Ἑλένης προοίμιον· οὐδὲν γὰρ οἰκεῖον ὑπαρχει τοῖς εἰσιτικοῖς καὶ Ἑλένῃ. ἀλλὰ δὲ καὶ εἰς ἐκτοπίσιν, ἀρμοτῆι μὴ ὅλον τὸν λόγον ὁμοειδῆ εἶναι. λέγεται δὲ τὰ πᾶν ἐπιδεικτικῶν προοίμια, ἐξ ἐπαινοῦ, ἢ ψόγου· οἷον Γοργίας μὲν ἐν τῷ ὀλυμπικῷ λόγῳ, “ὑπὸ πολλῶν ἀξιοὶ θαυμάζεσθαι, ὡ ἀνδρες Ἕλληνες”· ἐπαινῇ γὰρ τοὺς τὰς πανηγυρεῖς συναγόντας· Ἰσοκράτης δὲ ψεγεί, “ὅτι, τὰς μὲν τῶν σωματῶν ἀρεταῖς δωρεαῖς ἐτίμησαν· τοῖς δ' εὖ φρονοῦσιν, οὐδὲν

δεν αθλον ἐποιήσαι.” καὶ ἀπο συμβουλῆς, οἷον “ὅτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν· διὸ καὶ αὐτὸς Ἀρετίδην ἐπαινεί.” ἢ “τοὺς τοιούτους, οἱ μὴτε εὐδοκίμουσι, μὴτε φάυλοι, ἀλλ’ ὅσοι ἀγαθοὶ ὄντες ἀθλοὶ, ὥσπερ Ἀλεξάνδρος ὁ Πριάμου.” οὗτος γὰρ συμβουλευεῖ. ἐτι δ’ ἐκ τῶν διχαινικῶν προοιμίων· τοῦτο δ’ ἐστίν, ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἀκροατὴν, εἰ περὶ παραδόξου λόγος, ἢ περὶ χαλεποῦ, ἢ περὶ τεθρυλλημένου πολλοῖς, ὥτε συγγνωμὴν ἔχειν· οἷον Χοίριλος,

“Νυν δ’ ὅτε πάντα δέδασαμ. —

τα μὲν οὖν τῶν ἐπιδεικτικῶν λόγων προοίμια, ἐκ τούτων· ἐξ ἐπαινοῦ, ἐκ ψόγου, ἐκ προτροπῆς, ἐξ ἀποτροπῆς, ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἀκροατὴν. δεῖ δὲ ἡ ξέστα, ἢ οἰκεία εἶναι τὰ ἐνδοσιμα τῷ λόγῳ.

6. Τα δὲ τοῦ διχαινικοῦ προοίμια δεῖ λαβεῖν, ὅτι τὰντο δυνατὰ ὅπερ τῶν δραμάτων οἱ προλογοὶ, καὶ τῶν ἐπὶ τὰ προοίμια· τὰ μὲν γὰρ τῶν διθυραμβῶν, ὅμοια τοῖς ἐπιδεικτικοῖς·

“Δια σὲ καὶ τέα δῶρα, εἴτε σκυλα —

εἰ δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἐπέσι δειγμα ἐπὶ τοῦ λόγου, ἵνα προῖδῶσι πρὸς οὐ ἢ ὁ λόγος, καὶ μὴ κρεμνιτᾶ ἢ διανοία· το γὰρ ἀορίστον, πλανα. ὁ δὲ οὖν ὥσπερ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρχὴν, ποιεῖ ἐχόμενον ἀκολουθεῖν τῷ λόγῳ· διὰ τοῦτο,

“Μῆνιν αἰεὶ δὲ θεᾶ· —

“Ἄνδρα μοι ἔννεπε μουσα· —

“Ἦγε μοι λόγον ἄλλον, ὅπως Ἀσίας ἀπὸ γαίης

“Ἠλθεν ἐς Εὐρώπην πόλεμος μέγας —

καὶ

καὶ οἱ τραγικοὶ δηλοῦσι περὶ τὸ δράμα, καὶ μὴ εὐθεῖς, ὥσπερ Εὐριπίδης· ἀλλ' ἐν τῷ προλόγῳ γέπου δῆλοι, ὥσπερ καὶ Σοφοκλῆς·

“Εμοὶ πατὴρ ἦν Πολύβος. —

καὶ ἡ κωμῳδία ὡσαύτως. τὸ μὲν οὖν ἀναγκαιοτάτον ἐργὸν τοῦ ποροῖμιου καὶ ἰδίου, τοῦτο, δηλώσαι τι ἐστὶ τὸ τέλος οὗ ἐνεχά ὁ λόγος· διόπερ αἱ δῆλον ἢ καὶ μικρὸν τὸ πρᾶγμα, οὐ χρῆσθαι ποροίμῳ. τὰ δὲ ἄλλα εἰδὴ οἷς χρώνται, ἰατρειμᾶτα καὶ κοινὰ· λέγεται δὲ ταῦτα, ἐκ τῆς τοῦ λεγοντος, καὶ τοῦ ἀκροατοῦ, καὶ τοῦ πρᾶγματος, καὶ τοῦ ἐναντίου. περὶ αὐτοῦ μὲν καὶ τοῦ ἀντιδίκου, ὅσα περὶ διαβολῇν λύσαι καὶ ποιῆσαι. ἐστὶ δὲ οὐχ ἴμοιως· ἀπολογουμένη μὲν γὰρ, πρῶτον τὰ πρὸς διαβολῇν· κατηγοροῦντι δ' ἐν τῷ ἐπιλόγῳ· διὸ δὲ οὐκ ἄδηλον· τὸν μὲν γὰρ ἀπολογουμένον, ὅταν μέλλῃ εἰσαῖξιν αὐτόν, ἀναγκαῖον ἀελεῖν τὰ κωλύοντα· ὥστε λυτέον πρῶτον τὴν διαβολῇν· τῷ δὲ διαβαλλόντι, ἐν τῷ ἐπιλόγῳ διαβλήτεον, ἵνα μνημονεύσῃ μαλλον. τὰ δὲ πρὸς τὸν ἀκροατὴν, ἐκ τοῦ εὐνοῦν ποιῆσαι, καὶ ἐκ τοῦ ὀργισαί· καὶ ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ προσεκτικῶν, ἢ τῶναντίον· οὐ γὰρ αἰεὶ συμφέρει ποιεῖν προσεκτικόν· διὸ πολλοὶ εἰς γέλῳτα πειρώνται πρᾶγειν. εἰς δὲ εὐμαθεῖαν ἅπαντα ἀναξέει, εἴαν τις βουλήται καὶ τὸ ἐπιεικὲς φαίνεσθαι· προσέχουσι γὰρ μαλλον τοῦτοῖς. προσεκλῖκοι δὲ τοῖς μεγάλοις, τοῖς ἰδίοις, τοῖς θαυμαστοῖς, τοῖς ἡδέεσι· διὸ δεῖ ἐμποιεῖν, ὥς περὶ τοιούτων ὁ λόγος. εἴαν δὲ μὴ προσεκτικούς, ὅτι μικρὸν, ὅτι οὐδὲν πρὸς ἐκείνους, ὅτι λυπηρόν. δεῖ δὲ μὴ λαθάνειν, ὅτι πάντα ἐξῶ τοῦ λόγου τὰ τοιαῦτα·

προς φαυλον γαρ ακρατην καὶ τὰ ἐξω του πραγματος
 ακουοντα· ἐπει αν μη τοιουτος η, ουθεν δει προοιμιου· αλλ’
 η οσον το πραγμα ειπειν κεφαλαιωδως, ινα εχη ὡσπερ
 σωμα κεφαλην. ετι, το προσεκτικους ποιειν παντων των
 μερων κοινον, εαν δει· πανταχου γαρ ανιασι μαλλον, η αρ-
 χημενοι. διο γελοιοι εν αρχη ταπειν, ὅτε μαλιτα παντες
 προσεχοντες ακρωνται. ὥτε ὅπου αν η χαιρος, λεκτεον
 “καὶ μοι προσεχετε τον νουν· ουθεν γαρ μαλλον εμων, η
 ὑμετερον” καὶ, “ερω γαρ ὑμιν, οἷον ουδεπωποτε ακηκοατε
 δεινον, η οὕτω θαυμαστον” τουτο δ’ εστιν, ὡσπερ εφη Περ-
 δικος, “ὅτε νυταζοιεν οἱ ακραται, παρεμβαλλειν της πεν-
 τηκονταδραχμου αυτοις.” ὅτι δε προς τον ακρατην, ουχ
 ἡπερ ὁ ακροατης, δηλον· παντες γαρ η διαβαλλουσιν, η φο-
 βους απολυνονται εν τοις προοιμοις·

“Αναξ, ερω μεν, ουχ ὅπως απουδης ὑπο, —

“Τι φοριμαζῃ; —

καὶ οἱ ποιηρον το πραγμα εχοντες, η δοκουντες· πανταχου
 γαρ βελτιον διατρεβειν, η εν τῷ πραγματι. διο οἱ δουλοι,
 ου τα ἐρωτώμενα λεγουσιν, αλλα τα κυκλω, καὶ προοιμια-
 ζονται. ποθεν δ’ ευνους δει ποιειν, ειρηται, καὶ των αλλων
 εχασον των τοιουτων. ἐπει δε ευ λεγεται,

“Δος μ’ ες Φαιηκας φιλον ελθειν, ηδ’ ελεεινον·

τουτων δει δυο φοχαζεσθαι. εν δε τοις επιδεικτικοις οιδεσθαι
 δει ποιειν συνεπαινεισθαι τον ακροατην, η αυτον, η γενος, η
 επιτηδευματ’ αυτου, η αλλως γε πως· ὁ γαρ λεγει Σω-
 κρατης εν τῷ επιταφίῳ, αληθες· “ὅτι ου χαλεπον Α-
 θηναίους εν Αθηναίοις επαινειν, αλλα εν Λακεδαιμονίοις.”

γ. Τα

γ. Τα δὲ τοῦ δημηγορικοῦ ἐκ τῶν τοῦ διχαικοῦ λόγου ἐστὶ φύσει δὲ ἥκιστα ἐχει· καὶ γὰρ καὶ περὶ οὐ ἰσασι. καὶ οὐδὲν δεῖται το πρᾶγμα προοιμίου, ἀλλ' ἡ δι' αὐτὸν, ἡ τοὺς ἀντιπερὶνίας, ἡ εἰ μὴ ἡλικὸν βουλεὶ ὑπολαμβάνωσιν, ἀλλ' ἡ μείζον, ἡ ἐλατίον· διὸ ἡ διαβάλλειν, ἡ ἀπολυεῖσθαι ἀναγκη, καὶ ἡ αὐξήσῃ, ἡ μειώσῃ. τούτων δὲ ἕνεχα, προοιμίου δεῖται, ἡ κόσμου χάριν· ὥς αὐτοκαθόλα φαίνεται, εἰ μὴ ἐχῇ· τοιοῦτον γὰρ τὸ Γοργίου ἐγκώμιον εἰς Ηλείου· οὐδὲν γὰρ πρὸς ἐξαγκωνισας, οὐδὲ πρὸς ἀνακωνισας, εὐθὺς ἀρχεται, “Ηλὶς πόλις εὐδαίμων.

Κ Ε Φ Α Λ. ι.

ΠΕΡΙ δὲ διαβολῆς, ἐν μὲν το, ἐξ ἂν ἀν. τις ὑπολήψιν δυοῦν ἀπολυσαιτο· οὐδὲν γὰρ διαφέρει, εἴτε ἐπιπόνος πινος, εἴτε μὴ· ὥστε τοῦτο καθόλου. Ἄλλος τρόπος, ὥστε πρὸς τὰ ἀμφισβητούμενα ἀπάντην, ἡ “ὥς οὐκ ἐστίν,” ἡ “ὥς οὐ βλάβερν,” ἡ “οὐ τούτω, ἡ “ὥς οὐ τηλικούτον,” ἡ “οὐκ ἀδίκον,” ἡ “οὐ μέγα,” ἡ “οὐκ αἰσχρον,” ἡ “οὐκ ἔχον μέγος.” περὶ γὰρ τοιούτων ἡ ἀμφισβήτησις· ὡς περὶ Ἰφικράτης πρὸς Νανσιχράτην· ἐφῆ γὰρ “πέποισθαι ὁ ἐλεγε· καὶ βλάβῃ, ἀλλ' οὐκ ἀδικεῖν.” ἡ ἀντιπαταλάττεισθαι ἀδικούντα, “εἰ βλάβερν, ἀλλὰ καλόν· εἰ λυπνόν, ἀλλ' ὠφελίμον,” ἡ πᾶν τοιοῦτον. Ἄλλος τρόπος, ὥς ἐστὶν ἀμαρτήματα, ἡ ἀτυχήματα, ἡ ἀναγκάσιον· οἷον Σοφοκλῆς ἐφῆ, “πρὸς

μειν ουχ ὡς ὁ διαβαλλων εφη, ἵνα δοκῇ γάρων, ἀλλ' ἐξ ἀναγκῆς· ου γὰρ ἔκοντι εἶναι αὐτῷ ἐπὶ οὐδνηκοντα." καὶ ἀντιχάτ' ἀλλὰ θέσθαι τοῦ οὐ ἔνεχα, "ὅτι ου βλάψαι βουλέοι, ἀλλὰ τοδὲ." καὶ "ου τοῦτο ὁ διεβαλλετο, ποιῆσαι, συνέδῃ δὲ βλάβῃναι· δίκαιον δὲ μισεῖν, εἰ, ὅπως τοῦτο γένηται, ἐποιοῦν." Ἄλλος, εἰ ἐμπειριληπῆται ὁ διαβαλλων· ἢ νυν, ἢ ᾤοντο, ἢ αὐτος, ἢ τῶν ἐγγύς. Ἄλλος, εἰ ἐμπεριλαμβάνοντα, οὐς ὁμολογοῦσι μὴ ἐνοχοῦς εἶναι τῇ διαβολῇ· οἷον, "εἰ ὅτι κατ' ἄρτος ὁ μοιχός, καὶ ὁ δεινός, καὶ ὁ δεινὸς ἀρεῖ." Ἄλλος, εἰ ἀλλοὺς διεβάλεν, ἢ ἀλλος αὐτοῦς, ἢ ἀνευ διαβολῆς ὑπέλαμβανοντο, ὥσπερ αὐτὸς νυν, οἱ πεφνησιν ουκ ἐνοχοί. Ἄλλος, ἐκ τοῦ ἀντιδιαβάλλειν τὸν διαβάλλοντα· ἀποπὼν γὰρ, εἰ ὁ αὐτὸς ἀπίστος, οἱ τοῦτου λόγοι ἐσθλῶν πίττει. Ἄλλος, εἰ γέγονε κρίσις· ὥσπερ Εὐριπίδης πρὸς Ὑγιαίνοντα ἐν τῇ Ἀντιδόσει κατηγοροῦντα, ὡς ἀσεβὴς, ὅσῳ ἐποίησε κελύων ἐπιπορεῖν·

“Ἡ γλῶσσ' ὁμῶμοχ', ἢ δὲ φρὴν ἀνωμότης·

εφη γὰρ “αὐτὸν ἀδικεῖν τὰς ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ ἀγῶνος κρείσσεις εἰς τὰ δικάστημα ἀγόντα· ἐκεῖ γὰρ αὐτὸν δέδωκεναι λόγον, ἢ δῶσειν, εἰ βουλετὰ κατηγορεῖν.” Ἄλλος, ἐκ τοῦ διαβολῆς κατηγορεῖν, “ἡλικόν.” καὶ τοῦτο, “ὅτι ἀλλὰς κρίσεις ποιεῖ.” Κοῖνος δ' ἀμφοῖν ὁ τόπος, τὸ συμβολὰ λεγέιν, οἷον ἐν τῷ Τευκρῷ ὁ Ὀδυσσεύς, “ὅτι οἰκεῖος τῷ Πριάμῳ· ἢ γὰρ Ἡσιονη ἀδελφὴ.” ὁ δὲ, “ὅτι ὁ πατὴρ ἐχθρὸς τῷ Πριάμῳ, ὁ Τελαμῶν.” καὶ “ὅτι ου κατεῖπε τῶν κατὰσκοπῶν.” Ἄλλος, τῷ διαβάλλοντι τῷ ἐπαινῶντι μικρὸν μακρῶς ψέξαι, μετὰ συντομῆς, ἢ πολλὰ ἀγαθὰ προφητεῖα,
ὁ εἰς

ὁ εἰς τὸ πρᾶγμα προφέρει ἐν ψέῳ. πρῶτοι δὲ οἱ τεχνικωτάτοι καὶ ἀδικωτάτοι· τοῖς ἀγαθοῖς γὰρ βλάπτειν πειρώμεθα, μὴ γινυντες αὐτὰ τῷ κακῷ. Κοινὸν δὲ τῷ διαβαλλόντι καὶ τῷ ἀπολυομένῳ, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ἐνδεχέσθαι πλείονων ἐνεχᾶ περὶ χθινῶν, τῷ μὲν διαβαλλόντι κακοησίῃ, ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκλαμβάνοντι· τῷ δὲ ἀπολυομένῳ, ἐπὶ τὸ βελτίον· οἷον “ὅτι ὁ Διομήδης τὸν Ὀδυσσεα προεἰλετο,” τῷ μὲν, “ὅτι διὰ τὸ αἰετὸν ὑπολαμβάνειν τὸν Ὀδυσσεα.” τῷ δ’, “ὅτι οὐ· ἀλλὰ διὰ τὸ μόνον μὴ ἀνταγωνίστην, ὥς φαῦλον.” Καὶ περὶ μὲν διαβολῆς εἰρησάτω τούτῳ.

Κ Ε Φ Α Λ. ια.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ δ’ ἐν μὲν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς ἐστὶν οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλὰ χάλα μερῶς· δεῖ μὲν γὰρ τὰς πράξεις διελθεῖν, ἐξ ὧν ὁ λόγος· συγκείσθαι γὰρ ἔχων ὁ λόγος, τὸ μὲν, ἀτεχόν· οὐδὲν γὰρ αἰτιὸς ὁ λεγὼν τῶν πράξεων· τὸ δὲ, ἐκ τῆς τέχνης· τούτο δ’ ἐστὶν, ἢ ὅτι ἐστὶ δεῖξαι εἴαν ἢ ἀπίστον, ἢ ὅτι ποῖον, ἢ ὅτι πόσον, ἢ καὶ ἅπαντα. διὰ δὲ τούτ’ ἐνίοτε οὐκ ἐφεξῆς δεῖ διηγέσθαι πάντα, ὅτι δυσμνημονεύτον τὸ δεικνύσθαι οὕτως. “ἐκ μὲν οὖν τούτων, ἀνδρείος· ἐκ δὲ πάνδε, σοφός, ἢ δίκαιος.” καὶ ἀπλουτέρες ὁ λόγος οὗτος· ἐκεῖνος δὲ, ποικίλος καὶ οὐ λίτος. δεῖ δὲ, τὰς μὲν γνωρίμους ἀναμνησκεῖν· διὸ οἱ πολλοὶ οὐδὲν δεόντως διηγήσεως οἷον, εἰ θελεῖς Ἀχιλλεῖα ἐπαινεῖν· ἴθασι γὰρ πάντες τὰς πράξεις·

πραξίς· ἀλλὰ χρῆσθαι αὐταῖς δεῖ. εἰ δὲ Κεῖτιαν,
δεῖ· οὐ γὰρ πολλοὶ ἴσασιν. * * * *

Β. Νυν δὲ γελοιῶς τὴν διήγησιν φασὶ δεῖν εἶναι τα-
χείαν. καίτοι ὥσπερ ὁ τῷ ματῆοντι. εἰρομένῳ, “ποτέρῳ
σκληρὰν ἢ μαλακὴν μαζεῖ;” “πὶ δ’, εἴη, εὐ αἰδύνατον;”
καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως· δεῖ γὰρ μὴ μακρῶς διηγείσθαι, ὥσπερ
οὐδὲ προσημαζέσθαι μακρῶς· οὐδὲ τὰς πτεῖς λέγειν· οὐδὲ
γὰρ ἐνταῦθα ἐστὶ τὸ εὐ, ἢ τῷ ταχὺ, ἢ τῷ συντομῶς, ἀλλὰ
τῷ μετρίως. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ λέγειν ὅσα διηλώσει τὸ
πράγμα· ἢ ὅσα ποιήσει ὑπολάβειν γεγονέναι, ἢ βεβλαφε-
ναι, ἢ ἠδίκηκεναι, ἢ τηλικαῦτα ἥλικα βουλεῖ· τῷ δὲ ἐν-
αντιῷ τὰ ἐναντία. παρὰ διηγείσθαι δὲ, ὅσα εἰς τὴν σὴν
ἀρετὴν φερεῖ· οἷον, “ἐγὼ δ’ ἐνούητουν αἰεὶ τὰ δίκαια,
λέγων μὴ τὰ τέκνα εὐχάτα λείπειν.” ἢ πατέρου χακίαν·
“ὁ δὲ ἀπεκρίνατο μοι, ὅτι οὐκ ἂν ἦ αὐτός, ἐστὶ ἀλλὰ
παῖδια.” ὁ τοὺς ἀφιστάμενους Αἰγυπτίους ἀποκρίνασθαι
φησὶν ὁ Ηρόδοτος. ἢ ὅσα ἡδεῖα τοῖς δίκασταις. ἀπολο-
γούμενῳ δὲ, ἐλατῶν ἢ διήγησις. αἱ δ’ ἀμφισβήτησεις, ἢ
“μὴ γεγονέναι,” ἢ “μὴ βλάβεραι εἶναι,” ἢ μὴ ἀδίκον,” ἢ
“μὴ τηλικαῦτον.” ὥστε περὶ τὸ ὁμολογούμενον οὐ διατριπ-
τέον, εἰ μὴ τι εἰς ἐκεῖνο συντείνῃ, οἷον, “εἰ πέπρακται,
ἀλλ’ οὐκ ἀδίκον.” ἐπὶ, πεπραγμένα δεῖ λέγειν, ὅσα μὴ
πραττόμενα, ἢ οἰκλόν, ἢ δεινῶσιν φερεῖ· παραδείγμα ὁ Ἀλκι-
νου ἀπολόγος, ὅτι πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐν τετακτοῖα ἐπεσι
πεποιήται· καὶ ὡς Φαῦλλος τὸν Κυκλόν, καὶ ὁ ἐν τῷ Οἰνεῖ
πρόλογος. ἠθικὴν δὲ δεῖ τὴν διήγησιν εἶναι. ἐστὶ δὲ τοῦτο,
ἀν’ εἰδόμεν πὶ ἠθὺς ποιεῖ. ἐν μὲν δὴ, τὸ προαιρεσὶν δηλοῦν·

πτοῖον

ποιον δε το ηθος, τῷ ποίαν ταύτη· ἡ δὲ προαιρεσις ποία τῷ τελεί. δια τούτο οὐκ ἐχούσιν οἱ μαθηματικοὶ λογιῆθαι, ὅτι οὐδὲ προαιρεσὶν· τὸ γὰρ οὐ ἐνεκα οὐκ ἐχούσιν, ἀλλ' οἱ Σωκρατικοὶ· περὶ τοιούτων γὰρ λεγούσιν. ἀλλὰ ἠθικά, τὰ ἐπομένα ἐκαστῷ ἡθεὶ· οἷον, “ὅτι ἅμα λεγὼν ἐβαδίζε.” δηλοὶ γὰρ θρασυήτητα καὶ ἀρροήκλειαν ἡθους. καὶ μὴ ὥς ἀπο διανοίας λέγειν, ὥσπερ οἱ νυν, ἀλλ' ὥς ἀπο προαιρέσεως· “ἐγὼ δὲ ἐβουλόμην καὶ προειλόμην, γὰρ τοῦτο, (ἀλλ' εἰ μὴ ὠναιμην,) βελτίον.” τὸ μὲν γὰρ, φρονιμίου· τὸ δὲ, ἀγαθοῦ· φρονιμίου μὲν γὰρ, ἐν τῷ τὸ ὠφελιμὸν διώκειν· ἀγαθοῦ δ', ἐν τῷ τὸ καλὸν. ἀν δὲ ἀπίστον ἦ, τότε τὴν αἰτίαν ἐπιλεγέιν· ὥσπερ Σοφοκλῆς ποιεῖ παραδείγμα τὸ ἐκ τῆς Ἀντιγόνης, “ὅτι μάλλον τοῦ ἀδελφοῦ ἐκνήδετο, ἢ ἀνδρός, ἢ τέκνων· τὰ μὲν γὰρ ἀν γένεσθαι ἀπολομένα·

Μητρος δ' ἐν ἄδου καὶ πατρος βέβηκοτων,

Οὐκ ἐς' ἀδελφος, ὅστις ἀν βλάτοι ποιε.

εἰαν δὲ μὴ ἐχῆς αἰτίαν, ἀλλ' “ὅτι οὐκ ἀγνοεῖς ἀπίστα λεγὼν, ἀλλὰ φύσει τοιούτος εἰ” ἀπίστουσι γὰρ ἄλλο τι φράττειν ἔκοντα, πλὴν τὸ συμφέρον. ἐπὶ, ἐκ τῶν παθητικῶν λέγειν, διηγουμένον καὶ τὰ ἐπομένα, καὶ ἴσασι, καὶ τὰ ἴδια ἢ αὐτῷ, ἢ ἐκείνῳ προσοίῃα· “ὁ δ' ὤχετο με ὑποβλέψας.” καὶ ὥς περὶ Κρατυλοῦ Αἰσχίνης, “ὅτι διασιζὼν καὶ ταῖν χερσὶν διασειῶν· πείθεται γὰρ· διότι συμβόλα γινέται ταῦτα ἴσασι, ἐκείνων ἂν οὐκ ἴσασι. πλείστα δὲ τοιαῦτα λαβεῖν ἐξ Ὁμήρου ἐστίν·

“Ὡς ἀρ' ἐφη· χερὺς δὲ κατερχέτο χερσὶ πρόσωπα·

οἱ γὰρ δακρυεῖν ἀρχόμενοι, ἐπιλαμβάνοντά τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσαγάγε σκαυτὸν ποῖον τινα, ἵνα ὥς τοιοῦτον θεωρῶσι καὶ τὸν ἀντιδικόν· λαμβάνων δὲ ποιεῖ. ὅτι δὲ ῥαδίον, ὅραν δὲ ἐκ τῶν ἀπαγέλλοντων· περὶ ὧν γὰρ μὴδὲν ἴσμεν, ὁμῶς λαμβάνομεν ὑπολήψιν τινα. πολλὰ γὰρ δὲ δεῖ διηγείσθαι, καὶ ἐνίοτε οὐκ ἐν ἀρχῇ.

γ. Ἐν δὲ δημηγορίᾳ ἥκιστα διηγήσις ἐστίν, ὅτι περὶ τῶν μελλόντων οὐδεὶς διηγείται. ἀλλ' ἐὰν περ διηγήσις ἡ, τῶν γυνομένων ἐστίν, ἵν' ἀναμνησθέντες ἐκείνων, βέλτιον βουλευσώμεθα περὶ τῶν ὑστέρων· ἢ διαβάλλοντες, ἢ ἐπαινούμεν· ἀλλὰ τότε, οὐ τὸ τοῦ συμβούλου ποιεῖ ἐργον. ἀν' δ' ἡ ἀπίστος, ὑποχνεῖσθαι τε καὶ αἰτίαν λέγειν εὐθὺς, καὶ διαπάττειν οἷς βουλονται· οἷον, ἡ Ἰοκάστη ἡ Καρχινου ἐν τῷ Οἰδιπόδι, αἰεὶ ὑποχνεῖσθαι, πυθανομένου τοῦ ζήτουτος τὸν ἦον. καὶ ὁ Αἰμῶν ὁ Σοφοκλεους.

Κ Ε Φ Α Λ. ΙΒ.

ΤΑΣ δὲ πίτεις δεῖ ἀποδεικτικὰς εἶναι· ἀποδεικνύειν δὲ χρῆναι, ἐπεὶ περὶ τετάρων ἡ ἀμφισβήτησις, περὶ τοῦ ἀμφισβητούμενου φερόντα τὴν ἀποδείξιν· οἷον, εἰ ὅτι οὐ γέγονεν, ἀμφισβητεῖ, ἐν τῇ κρίσει δεῖ τοῦτου μαλιστα τὴν ἀποδείξιν φερεῖν· εἰ δ' ὅτι οὐκ ἐβλάψε, τοῦτου, καὶ ὅτι οὐ τοσονδε, ἡ ὅτι δικαίως· ὡσαύτως καὶ εἰ περὶ τοῦ γενέσθαι τοῦτο ἡ ἀμφισβήτησις. μὴ λαμβανέτω δ', ὅτι ἀναγκασίον

ἐν ταύτῃ τῇ ἀμφισβήτησιν μὴ τὸν ἕτερον εἶναι πικρὸν·
οὐ γὰρ ἐστὶν ἀγνοία αἰτία, ὥσπερ ἂν εἰ τινες περὶ τοῦ δικαίου
ἀμφισβήτησιν· ὥς· ἐν ταύτῃ χρυσίστην· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις οὐ.
Ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς, τὸ πολὺ, ὅτι καλὰ καὶ ὠφε-
λιμα, ἢ αὐξήσις ἐστὶ· τα γὰρ πράγματα δεῖ πιστεῦσθαι·
ὀλιγακίς γὰρ καὶ τούτων ἀποδείξεις φέρουσιν, εἰ ἀπίστα
ἢ, ἢ ἂν ἄλλος αἰτίαν ἔχῃ. Ἐν δὲ τοῖς δημηγορικῶς, ἢ ὥς
οὐκ ἐστὶ, ἀμφισβήτησεν ἂν τις· ἢ ὥς ἐστὶ μὲν ἄ κελευεῖ,
ἀλλ' οὐ δίκαια· ἢ οὐκ ὠφελίμα· ἢ οὐ τήλικαυτα. δεῖ δὲ
καὶ ὅραν εἰ τι ψευδεται ἐκτος τοῦ πραγματος· τεκμηρία
γὰρ ταῦτα φαίνεται καὶ πῶν ἄλλων ὅτι ψευδέσθαι.

6. Ἐπὶ δὲ, τὰ μὲν παραδείγματα, δημηγορικώτατα·
τὰ δ' ἐνθυμηματά, δικάστικα· ἢ μὲν γὰρ, περὶ τὸ μελ-
λον· ὥς· ἐκ τῶν γενομένων ἀνάγκη παραδείγματα λεγέιν·
ἢ δὲ, περὶ ὄντων ἢ μὴ ὄντων, οὐ μάλλον ἀποδείξεις ἐστὶ καὶ
ἀνάγκη· ἔχει γὰρ τὸ γεγονός, ἀνάγκην. οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς
λεγέιν τὰ ἐνθυμηματά, ἀλλ' ἀναμειγνύναι· εἰ δὲ μὴ, κα-
ταβλάπτει ἀλλήλα· ἐστὶ γὰρ καὶ τοῦ ποσού ὅρος·

“ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅς· ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ.
ἀλλ' οὐ “τοιαῦτα.” καὶ μὴ περὶ πάντων ἐνθυμηματά ζη-
τεῖν· εἰ δὲ μὴ, ποιήσεις ὅπερ ἐπιοὶ ποιοῦσι τῶν φιλοσοφούντων,
οἱ συλλογίζονται τὰ γνωριμώτερα καὶ πιστότερα, ἢ ἐξ ὧν
λέγουσι. καὶ ὅταν πάρος ποίης, μὴ λέγῃς ἐνθυμημα· ἢ γὰρ
ἐκκρούσει τὸ πάρος, ἢ μάλιν ἐρρημένον ἐστὶ τὸ ἐνθυμημα·
ἐκκρούουσι γὰρ αἱ κινήσεις ἀλλήλας αἱ ἄμα· καὶ ἡ ἀφαν-
ίζουσιν, ἢ ἀσθενεῖς ποιοῦσιν. οὐδ' ὅταν ἠθικὸν τὸν λόγον, οὐ
δεῖ ἐνθυμημα τι ζητεῖν ἄμα· οὐ γὰρ ἔχει οὔτε ἠθες, οὔτε

προαίρεσιν ἢ ἀποδείξεις. γνωμαῖς δὲ χρῆσθαι καὶ ἐν διηγήσει, καὶ ἐν πίστει· ἠθικὸν γάρ· “καὶ ἐγὼ δέδωκα, καὶ ταῦτ’ εἰδὼς, ὥς οὐ δεῖ πιστεῦειν” εἰ δὲ παθητικῶς, “καὶ οὐ μεταμελεῖ μοι, καὶ περ ἠδίκημεν”· τοῦτο γὰρ περιέστι το κέρδος· ἐμοὶ δὲ τὸ δίκαιον.” Τὸ δὲ δημηγορεῖν χαλεπωτέρου τοῦ διχαζέσθαι, εἰκοτὸς· διότι περὶ τὸ μέλλον· ἐκεῖ δὲ περὶ τὸ γέγονος· ὁ ἐπιστήτων ἡδὴ καὶ τοῖς μανίεσιν, ὥς ἐφη Ἐπιμενίδης ὁ Κρήσις· ἐκεῖνος γὰρ περὶ τῶν ἐσομένων οὐκ ἐμαντεύετο, ἀλλὰ περὶ τῶν γεγενομένων μὲν, ἀδύλων δὲ. καὶ ὁ νόμος, ὑποθέσιν ἐν τοῖς διχαστικαῖς· ἐχόντα δὲ ἀρχὴν, ῥαὸν εὐρεῖν ἀποδείξιν· καὶ οὐκ ἔχει πολλὰς διατρίβας· οἷον, ὡς ἀντιδικόν, ἢ περὶ αὐτοῦ, ἢ παθητικὸν ποιεῖν· ἀλλ’ ἤκιστα πάντων, ἀν μὴ ἐξιζητῆαι. δεῖ οὖν ἀπορρύνειν, τοῦτο ποιεῖν, ὅπερ οἱ Ἀθηναῖοι ῥήτορες ποιοῦσι· καὶ Ἰσοκράτης· καὶ γὰρ συμβουλευῶν χαλῆγορεῖ, οἷον Λακεδαιμονίων μὲν, ἐν τῷ πανηγυρικῷ· Χαρῆτος δὲ, ἐν τῷ συμμαχικῷ. Ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικαῖς, δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδίου ἐπαίνοισι, οἷον Ἰσοκράτης ποιεῖ· αἰεὶ γὰρ πῖνα εἰσαγεῖ· καὶ ὁ ἐλεγε Γοργίας, ὅτι οὐχ ὑπολείπει αὐτὸν ὁ λόγος, τοῦτο ἐστὶ· εἰ γὰρ Ἀχιλλεὺς λέγει, Πηλεὺς ἐπαινέει, εἶτα Αἰακόν, εἶτα τὸν θεόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἀνδρῶν· ἢ τὰ καὶ τὰ ποιεῖ· ὁ τοιοῦτός ἐστιν. ἐχόντα μὲν οὖν ἀποδείξεις, καὶ ἠθικῶς λέκτεον, καὶ ἀποδεικτικῶς. εἰ δὲ μὴ ἔχῃς ἐνθρηνηματῖα, ἠθικῶς· καὶ μάλλον τῷ ἐπιεικεὶ ἀρμοστέῳ χρῆσθαι φαίνεται, ἢ τὸν λόγον ἀκρίβει. Τῶν δὲ ἐνθρηνηματῶν τὰ ἐλεγκτικὰ μάλλον εὐδοκίμει τῶν δεικτικῶν· ὅτι ὅσα ἐλεγχον ποιεῖ, μάλλον δήλον ὅτι συλλελογισται· παρὰλληλα γὰρ μάλλον τὰναντία γνωρίζεται. τὰ

δε πρὸς τὸν ἀντιδίκον, οὐχ ἕτερον τι εἶδος, ἀλλὰ τῶν
πίστεων ἐπὶ, τὰ μὲν λυσάει, ἐνστασεῖ· τὰ δὲ, συλλογισμῶ. δει
δε καὶ ἐν συμβούλῃ, καὶ ἐν δίκῃ, ἀρχομένοι μὲν λέγειν
ταῖς ἑαυτοῦ πίστεις πρότερον· ὕστερον δὲ, πρὸς τὰ ναιμία ἀ-
παίαν λυόντα καὶ προδιασυσποντα. ἀν δὲ πολυχούς ἢ ἡ
ἐναντιώσεις, πρότερον τὰ ἐναντία· οἷον ἐποίησε Καλλιστρατός
ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ ἐκκλησίᾳ· ἃ γὰρ ἐρουσι προανελών, οὕτως
τοῖς αὐτὸς εἶπεν. ὕστερον δὲ λεγόντα, πρῶτον τὰ πρὸς τὸν
ἐναντίον λόγον λεκτέον, λυόντα καὶ ἀντισυλλογιζόμενον, καὶ
μαλιστα ἀν εὐδοκιμηκότα ἢ· ὥσπερ γὰρ ἀνθρώπον προδια-
βεβλημένον οὐ δεχεται ἡ ψυχὴ, τοῦ αὐτοῦ τρόπου οὐδὲ
λόγον, εἰ ὁ ἐναντίος εὐδοκίᾳ εἰρηκέναι· δει οὖν χάραν ποιεῖν
ἐν τῷ ἀκρωτῇ τῷ μελλόντι λόγῳ· ἐστὶ δὲ, ἀν ἀμλήσ-
διο ἢ πρὸς πάντα, ἢ τὰ μέγιστα, ἢ τὰ εὐδοκιμουμένα, ἢ τὰ
εὐελεγμένα μαχεσάμενον, οὕτω τὰ αὐτοῦ πίστις πεποιητὸν.

“Ταῖς θεαῖσι πρῶτα συμμαχος γενήσομαι”

Εἰω γὰρ Ἡρᾶν. —

ἐν τούτοις ἡ ψᾶλο πρῶτον τοῦ εὐηθεύεσθαι. πρὲρ μὲν οὖν πί-
στεων ταῦτα.

γ. Εἰς δὲ τὸ ἦθος, ἐπεὶ δὴ ἐνία περὶ αὐτοῦ λέγειν, ἢ
ἐπιφθόνον, ἢ μακρολογίαν, ἢ ἀντιλογίαν ἐχει· καὶ πρὲρ
ἀλλοῦ, ἢ λοιδορίαν, ἢ ἀχροικίαν· ἕτερον χρὴ λεγόντα ποιεῖν,
ὅπερ Ἰσοκράτης ποιεῖ ἐν τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐν τῇ ἀντιδόσει·
καὶ ὡς ὁ Ἀρχιλόχος φησὶ· ποιεῖ γὰρ τὸν πατέρα λεγόντα
περὶ τῆς θυγατρὸς ἐν τῷ ἱαμβῳ,

“Χρημαίων δ’ αὐλῶν οὐδὲν ἐστίν, οὐδ’ ἀπαμῶλον.
καὶ τὸν Χαρῶνα τὸν τεκτόνα ἐν τῷ ἱαμβῳ, οὐ ἢ ἀρχῇ,

“Ου μοι τα Γυγώ —

καὶ ὡς Σοφοκλῆς τοῦ Αἰμονα ὑπὲρ τῆς Ἀντιγόνης πρὸς τοὺς πατέρας, ὡς λεγόντων ἑτέρων. δεῖ δὲ καὶ μετὰβαλεῖν τὰ ἐνθυμημαῖα, καὶ γινώσκας ποιεῖν ἐνιοτε, οἷον, “χρὴ δὲ τὰς διαλλαγὰς ποιεῖν τοὺς νοῦν ἔχοντας εὐτυχούντας· οὕτω γὰρ αἱ μέγιστα πλεονεκτοῦν.” ἐνθυμηματικῶς δὲ, “εἰ γὰρ δεῖ, ὅταν ὠφελιμώταται ὥς καὶ πλεονεκτικώταται αἱ καταλλαγῇ, τότε καταλλαττέσθαι, εὐτυχούντας δεῖ καὶ καταλλαττέσθαι.

Κ Ε Φ Α Λ. 17.

ΠΕΡΙ δὲ ἐρωήσεως, εὐχαῖρον ἐστὶν ποιεῖσθαι, μαλίστα μὲν, ὅταν τὸ ἕτερον εἰρηκῶς ἢ, ὥστε ἑνὸς προσερωτηθέντος, συμβαίνει τὸ ἀτοπόν· οἷον Περικλῆς Λαμπρῶνα ἐπιπρῆτο περὶ τῆς τελείης τῶν τῆς Σώλειρας ἱερῶν· εἰπόντος δὲ, “ὅτι οὐχ οἷον τε ἀτελεσθὲν ἀκουεῖν” ἤρετο, “εἰ οἶδεν αὐτός·” φασκόντος δὲ, “καὶ πῶς ἀτελεσθὼν;” Δευτέρῳ δὲ, ὅταν τὸ μὲν, φανερὸν ἢ· τὸ δὲ, ἐρωτήσαντι διλόν ἢ, ὅτι δώσει· πυθμένον γὰρ δεῖ τὴν μίαν προτάσιν, μὴ προσερίαν τὸ φανερόν, ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα εἰπεῖν· οἷον Σωκράτης Μελίτου οὐ φασκόντος αὐτὸν θεοὺς νομίζειν, εἰρηκεν, “εἰ δαίμονιον τι λέγεις” ὁμολογήσαντος δὲ, ἤρετο, “εἰ οὐχ οἱ δαίμονες, ἡτοὶ θεῶν παῖδες εἰεν, ἢ θεῶν τι” φησάντος δὲ, “ἐστὶν οὖν, εἴη, ὅτις θεῶν μὲν παῖδες οἰετῶν

οιεται ειναι, θεους δε ου." Επι, όταν μελλῃ ἢ ἐναντία λε-
γούτα δειξέιν, ἢ παραδόξον. Τέταρτον δέ, όταν μὴ ἐνῃ, ἀλλ'
ἢ σοφιστικῶς ἀποκρινάμενον λύσαι· εἰ γὰρ οὕτως ἀποκρινη-
ται, "ὅτι ἐστὶ μὲν, ἐστὶ δ' οὐ·" ἢ, "τα μὲν, τα δ' οὐ·"
ἢ, "πῇ μὲν, πῇ δ' οὐ·" θορυβουσιν ὡς ἀπορουντες. ἀλλῶς
δὲ, μὴ ἐνχειρεῖν· εἰ γὰρ εἴς τῃ, κεκρατήσθαι δοκεῖ. οὐ γὰρ
οἷον τε πολλὰ ἐρωτᾷν, διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀκροατοῦ. Διο
καὶ τὰ ἐνθυμηματα, ὅτι μάλιστα συστρέφειν δεῖ. Ἀποκρι-
νασθαι δέ δεῖ, πρὸς μὲν τὰ ἀμφίβολα, διαιρουμένη λογῶ,
καὶ μὴ συντομῶς. πρὸς δὲ τὰ δοκουντα ἐναντία, τὴν λύσιν
φερόντα εὐθὺς τῇ ἀποκρίσει, πρὶν ἐπερωτησθαι τὸ ἐπιον, ἢ
συλλογισασθαι· οὐ γὰρ χαλεπὸν προορᾷν ἐν πνι ὁ λόγος.
Φανερόν δ' ἡμῖν ἐστὶ ἐκ τῶν τοπικῶν καὶ τοῦτο, καὶ αἱ λύ-
σεις, καὶ συμπερασμοί, εἰ ἐρώτημα ποιῇ τὸ συμπερασμα,
τὴν αἰτίαν εἰπεῖν· οἷον Σοφοκλῆς ἐρωτῶμενος ὑπὸ Πεισαν-
δρου, "εἰ ἐδόξεν αὐτῷ, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις προβουλοῖς,
χάλασθαι τοὺς τετρακοσίους;" ἐφῆ· "τί δέ, οὐ πονηρά
σοι ταῦτα ἐδοκεῖ εἶναι;" ἐφῆ· "οὐκοῦν συ ταῦτα ἐπραξας
τὰ πονηρά;" "ναὶ ἐφῆ· οὐ γὰρ ἦν ἀλλὰ βελπῶ." καὶ ὡς
ὁ Λακων εὐθυνομενος τῆς ἐφορίας, ἐρωτῶμενος, "εἰ δοκούσιν
αὐτῷ δίκαιως ἀπολωλέναι ἄτεροι;" ἐφῆ· ὁ δέ, "οὐκοῦν
συ τοῦτοῖς τὰῦτα ἐθῆ;" καὶ ὅς ἐφῆ· "οὐκοῦν δίκαιως αἱ,
ἐφῆ, καὶ συ ἀπολοιο;" "οὐ δῆλα ἐφῆ· οἱ μὲν γὰρ, χρημᾶτα
λάβοντες, ταῦτα ἐπραξάν· ἐγὼ δέ, οὐ· ἀλλὰ γνώμη." Διο οὐτε ἐπερώλιον δεῖ μέγα τὸ συμπερασμα, οὐτε τὸ συμ-
περασμα ἐπερώλιον, εἰ μὴ τὸ πολὺ περὶ τοῦ ἀληθοῦς.

6. Περὶ δὲ τῶν γελοίων· ἐπειδὴ τίνα δοκεῖ χρῆσθαι εἶναι ἐν τοῖς ἀγῶσι, καὶ δεῖν εἶναι Γοργίας, “τὴν μὲν ἀπουδίην διαφθεῖρειν τῶν ἐναντιῶν γελοῦσι, τὸν δὲ γελοῖα ἀπουδίην,” ὁρθῶς λεγόν· εἰρήσῃ ποῦσα εἶδη γελοίων ἐστὶν ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς· ὧν τὸ μὲν, ἀρμοτῇ ἐλευθερῶ· τὸ δὲ, οὐ· ὅπως οὖν τὸ ἀρμοτὴν αὐτῷ, ληψέσθαι· ἐστὶ δ’ ἡ εἰρωνεία τῆς βωμολοχίας ἐλευθεριωτέρη· ὁ μὲν γὰρ, αὐτοῦ ἐνεχέει ποιεῖ τὸ γελοῖον· ὁ δὲ βωμολοχός, ἕτερον.

Κ Ε Φ Α Λ. ιδ.

Ὁ δ’ ἐπιλόγος συγκείται ἐκ τεττάρων, ἐκ τῆς τοῦ πρὸς ἑαυτοῦ χαλασκειν εὐ τοῦ ἀκροατῆν, καὶ τὸν ἐναντίον φανῶς· καὶ ἐκ τοῦ αὐξήσαι, καὶ ταπεινώσαι· καὶ ἐκ τοῦ εἰς τὰ παθὴ τὸν ἀκροατῆν χαλασθῆναι· καὶ ἐξ ἀναμνήσεως. πεφυκε γὰρ μέγα τὸ ἀποδείξαι, αὐτὸν μὲν, ἀληθῆ· τὸν δὲ ἐναντίον, ψευδῆ· οὕτω τὸ ἐπαινέειν, καὶ ψεγνέειν, καὶ ἐπιχαλκεύειν. δύοιν δὲ ἡτέρου δεῖ τοχαζέσθαι, ἢ, “ὅτι τοῖσι ἀγαθός,” ἢ, “ὅτι ἀπλῶς.” ὁ δ’, “ὅτι κακός τοῖσι,” ἢ, “ὅτι ἀπλῶς.” ἐξ ὧν δὲ δὴ τοιούτους χαλασκειν δεῖ, εἰρηντά οἱ τοποῖ, πόθεν ἀπουδαίους δεῖ κατασκειν καὶ φανῶς. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο δεδειγμένων ἡδὴ, αὐξέειν ἐστὶ κατὰ φύσιν, ἢ ταπεινῶν· δεῖ γὰρ τὰ πεπραγμένα ὁμολογεῖσθαι, εἰ μέλλει τὸ πόσον εἶναι· καὶ γὰρ ἡ τῶν σωματικῶν αὐξήσις, ἐκ προὔπαρχοντων ἐστὶν· ὅθεν δὲ δεῖ αὐξέειν

αυξέειν και ταπεινούν, εκκείνται οἱ τοποὶ πρότερον. μετὰ
 δὲ ταυτὰ δηλῶν ὄντων καὶ οἷα καὶ ἡλίκᾳ, εἰς τὰ παθὴν
 ἀγειν τὸν ἀκροατὴν· ταυτὰ δ' ἐστὶν, ἐλεος, καὶ δεινῶσις, καὶ
 ὀργή, καὶ μῖστος, καὶ φθόνος, καὶ ζήλος, καὶ ἐρις· εἰρηνίαν δὲ
 καὶ τούτων οἱ τοποὶ πρότερον. ὥστε λοιπὸν, ἀναμνησάμενα
 τῶν προειρημένων· τοῦτο δὲ ἀρμοτῆι ποιεῖν οὕτως, ὥσπερ φασὶν
 ἐν τοῖς προοιμίοις, οὐκ ὀρθῶς λεγόντες· ἵνα γὰρ εὐμαθὴ ἦ,
 κελουσοὶ πολλακίς εἰπεῖν· ἐκεῖ μὲν οὖν δεῖ τὸ πρᾶγμα εἰ-
 πεῖν, ἵνα μὴ λαυθᾷ περὶ οὗ ἢ κρείσσις· ἐνταῦθα δὲ δι' ὧν
 δεδεικται κεφαλαιῶδως. ἀρχὴ δὲ, διότι ἅ ὑπέρχετο ἀπε-
 δῶκεν· ὥστε ἅ, τε, καὶ δι' ὅ, λεκτέον. λεγέμεν δὲ ἐξ ἀν-
 τιπαράβολης τοῦ ἐναντίου· παρὰβαλλεῖν δὲ, ἢ ἴσα περὶ τὸ
 αὐτὸ ἀμφοῖν εἰπὼν· ἢ μὴ κατ' ἀντικρυ· “ἀλλ' οὗτος μὲν
 ταδε περὶ τούτου· ἐγὼ δὲ, ταδὶ, καὶ διὰ ταυτὰ.” ἢ ἐξ
 εἰρωνείας· οἷον, “οὗτος γὰρ ταδ' εἶπεν, ἐγὼ δὲ ταδε.” καὶ,
 “τί αἱ ἐποιοεῖ, εἰ ταδε ἐδείξεν, ἀλλὰ μὴ ταδε;” ἢ ἐξ ἐρω-
 τήσεως· “τί οὐ δεδεικται;” ἢ, “οὗτος τι ἐδείξε;” ἢ διὰ
 οὕτως, ἢ ἐκ παρὰβολῆς· ἢ κατὰ φύσιν, ὥς ἐλεχθῇ, οὕτω,
 τὰ αὐτοῦ· καὶ πάλιν, εἰαν βούλῃ, χωρὶς τὰ τοῦ ἐναντίου
 λόγου. τελευτῇ δὲ τῆς λέξεως ἀρμοτῆι ἢ ἀσυνδέητος, ὅπως
 ἐπιλογος, ἀλλὰ μὴ λόγος ἢ· “εἰρηκα, ἀκηκοατε, ἐχετε,
 κρίνατε.

N O T Æ

E T

V A R. L E C T I O N E S.

L I B. I. C A P. I.

ΠΡΟΧΕΙΜΕΝΑ duo : alterum quod *Rhetorica* sit facultas *Dialecticæ* similis : unde theorema, *Rhetoricam* constare quodam modo ex *Analytica* scientia.

Alterum quod *Rhetorica* sit utilis.

Subtexuntur antedictis corollaria duo ;

Primum ; *Rhet.* esse artem σοφιστικὴν officii enim ipsius non esse persuadere (ut putavit *Gorgias* apud *Platonem*) sed omnia videre, quæ ad persuadendum faciunt : persuadere autem, esse finem ab hoc officio diversum. *Secundum* ; contra *Hippiam* minorem apud *Plat.* similem etiam hac ex parte *Rhet.* esse *Dialect.* contemplando non solum id quod est appositum ad persuadendum sicut *Dialect.* sed illud etiam, quod videtur appositum, sicut *Sophistica* : differt tantum nominibus tenus ; in *Dialect.* enim alter *Dialecticus*, alter *Sophista* dicitur ; in *Rhet.* ambo Oratores appellantur.

N O T Æ E T V A R. L E C T.

S E C T. I. P. I.

Ἀντιρροφος. affinis, similis i. e. quoad materiam ; ex altera parte respondens (uti vertit *Cic.* in oratore) i. e. quoad formam. Atque etiam ante hunc (*Zenonem*) *Aristoteles* in principio artis *rhetoricæ* dicit illam artem quasi ex altera parte respondere *dialecticæ*, ut hoc videlicet differant inter se, quod hæc ratio dicendi latior sit, illa loquendi contractior,

τρεπον τινα' ἢ κατὰ. — quia alii exactius, alii minus exacte res cognoscunt. Το μεγαλυνει & μνον τις φιλοσοφους ἡδιστην, αλλα και τοις αλλοις ὁμοιως αλλ' επιβραχυ μεγαλυνουσι αυτου, τρεπον τινα. ΑΡΙΣΤ. περὶ ποιητ.

παντες γαρ μεχρι πινος — vid. Cic. de orat. l. 1. §. 90.
 ὑπὸ χην λογον. quæstionem sustinere, & quod dixeris contra studium
 adversarii verum esse tueri. ταυτα αναμνηστω καὶ τῶτων ὑφίστω τον λογον.
Demoſt. de cor.

των μιν ουν πολλων, οἱ μιν εικη. etenim cum plerique temere ac nullâ
 ratione causas in foro dicant, nonnulli autem propter exercitationem,
 aut propter consuetudinem aliquam callidius id faciant; non est dubium,
 quin si quis animadverterit, quid sit, quare alii melius quam alii di-
 cant, id possit notare &c. Cic. de orat. l. 2. §. 32.

απο ἱξίως B. καὶ απο ἱξίως.

αμφοτερος B. αμφοτερος.

ἰσθποιεν. viam facere; in viam ac methodum redigere.

επιτυγχανουσ. consequuntur quod volunt. C. legit τὸλο την απαν.

ολιγον πιποιηκασιν — in exiguam partem eam redegerunt —
 in rhetores sui temporis invehitur, qui dicendi rationem se explicatu-
 ros polliciti, parum aut nihil artis attigerant, sed tempus omne tri-
 verant in rebus ab arte alienis tradendis. B. legit ουδεν ὡς ειπειν πιπο-
 ηκασιν αυτε μωρον. al. αυτης. al. αυτων.

ὅπερ εἰσι σωμω. argumenta enim sola pertinent ad causam: παροδθηκαὶ,
 affectus vero ad iudicem perturbandum, διαπολη γαρ καὶ ελεος &c.

πραγματευονται. scribunt, pertractant, magnopere laborant, in iis
 maxime occupantur.

P. 2. ευνομευμιναις. bene institutis; Athenis quoque ubi aëtor movere
 affectus vetabatur. *Quint.* l. 2. c. 16.

κρηονι — κρηλον. eadem similitudine usus est *Lucretius* l. 4. 516.

Denique ut in fabrica, si prava 'st regula prima,
 Normaque si fallax rectis regionibus exit,

Omnia mendose fieri, atque obstipa necessum 'st &c.

pro ποιησει B. ποιηση.

ουδεν εἰν. ἴ. ερζον.

ὑπόγμω. εκ του παραχρημα, derepente, e re nata.

P. 3. επισκοπειν. sed privata vel voluptas vel molestia officiat iudicio
 & tenebras ei offundat; impediatur ne recte iudicet. eodem sensu hoc
 verbo usus est *Demoſt.* in Olynth. 1. αλλ' οἱμα νυν επισκοπει τουτοις το
 κρητερον. αἱ γαρ υπεραξια δεινα συγκενψα καὶ συσκιαση τα τοιαυτα
 ονειδη.

ποιον πινά ποιηστωσι. ut iudicem hoc vel illo animi motu afficiant. af-
 fectus enim ad κρητερον του ποιου pertinent.

δημηγορικα. orationes deliberativas.

δικανικα. orat. judiciales.

πολιτικωτερα. civilior i. e. utilior, quia non ad unum civem spectat,
 sed de omnium salute agit.

αλλα κρινοτερον. quod a multitudine & ab imperitis tractatur. al.
 ὅτι κριν.

ὡς ουδεν αλλο δι. qui enim deliberant (inquit Cic.) ad audiendum
 sunt suâ causâ parati.

ἀναλαΐειν. reficere, recreare, conciliare.

διδδασσι. se tradunt; largiuntur cuncta controversi.

ἔχει δ' αὐτοὶ. sup. dix. ἐνταῦθα γὰρ ὁ κριτὴς περὶ τῶν δικαίων κρίνῃ.

SECT. 2. P. 4.

Κυριωτάτον. maxime proprium; quod plurimum valet; quod excellit inter probationes.

ἐκ πιναν. f. παρτιστων. innuit syllogismi materiam; πιναν formam.

τινας ἔχει διαφορας. si præterea cognoverit materiam enthymematum, & discrimen eorum, & syllogismi dialectici.

διὰ πιναν τε ἐνδοξαι. quare ejusdem erit hominis augurari, & conjecturâ consequi probabilia, & quæ in hominum opinionibus posita sunt, & veritatem ipsam assequi & cognoscere.

SECT. 3. P. 4.

Χρησιμὸς &c. vid. Cic. præm. l. 1. de invent. & l. 2. de oratore passim.

ἡττωδαι. sc. τ' ἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια διὰ τῶν ἐναντιῶν.

ἀπ' ἐκείνης λει. sc. ducentes inde argumenta.

τοῦτο δὲ ἀδύνατον. sc. persuadere indoctis; utendum igitur communi & populari oratione.

P. 5. ποιεῖται τὰς πειρὰς καὶ τοὺς λόγους. probare & differere. ἀπὸ τῶν λόγων σέπissime *Arist.* intelligit τὰς τεχνικὰς τὰς λογικὰς, i. e. rhetoricam & dialecticam.

ἐντευξίῳ. sign. congressum, colloquium.

ἀμφοτέρω των ἐναντιῶν. i. e. τ' ἀνὰ πᾶσι συλλογίζονται.

ὁ μακρὸν ἰδιον. oratio magis propria est hominis quam usus corporis; ipsi enim soli oratio præbita est a natura.

εἰ δὲ, ὅτι μεγάλα. f. si quis objiciat — refutat opinionem eorum, qui hanc artem improbabant, quia nonnulli abusi eâ, maxima incommoda civitatibus intulerant.

SECT. 4. P. 5.

Καὶ ὅτι το ἐργὸν αὐτῆς. hæc verba dirigi adversus id quod apud *Platonem* ait *Gorgias*, τὴν ῥητορικὴν πείρους δημιουργεῖν εἶναι, καὶ το κεφάλαιον αὐτῆς εἰς τοῦτο τελευτᾶν, annotavit *Muret.* var. lect. l. 11. c. 18.

ἐνδεχεται. quoad fieri potest.

P. 6. πρὸς δὲ τοῖς. f. φανερόν.

ἡ γὰρ σοφιστικὴ. al. ὁ γὰρ σοφιστικὸς. priorem vero lect. habet antiq. *Vid.* cod. & significat habitum ipsum, pro eo qui ejus compos est. paucis his verbis persequari quæ apud *Platonem* in *Hippia minore* fufus disputatur, annotavit *Muret.* l. 11. c. 18.

C A P. II.

PRæmittitur definitio *Rhetoricæ*, quæ ab ipsius officio sumitur; & explicatur per distinctionem ab aliis artibus omnibus: illæ enim circa proprias res suas singulæ versantur: *Rhetorica* vero e contra circa quamlibet quæstionem vim suam exercet: id contemplando, quod ad illam adstruendam vel evertendam faciat.

Fidei oratoriæ genera colliguntur per distinctiones tres:

Prima Dist. Fides, alia *artificialis*; alia *artis expertis*;

Secunda Dist. Fides *artificialis* triplex.

Morata, quæ tales dicentis mores exprimit ut falsa illum dicere, nullo modo putent.

Affecta, quæ motus eos quos causa requirit, in auditorum animis excitat.

Argumentosa, quæ argumentis ex re ipsa petitis nititur, &c.

Ex tribus his *Fidei oratoriæ* generibus explicatis, Theorema deducit:

Rhetoricam esse naturâ affinem tum *Dialecticæ* facultati propter argumenta; tum *Philosophiæ Morali* propter mores & affectus.

Tertia Dist. Fidei argumentosæ duo genera; *Enthymema* & *Exemplum*: horum collationes proponit duas: *unam* cum syllog. & inductione dialectica; *alteram* cum syllog. & inductione in genere penes formam analyticam.

Deinde ostendit enthymematicam fidem esse duplicem;

unam propriam ex formis propriis;

alteram communem ex locis communibus ductam.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 6.

Ἐνδεχόμενον. quod in unaquaque re inest.

ὑποκειμένον. stratum ac materiam subjectam.

συμπεριήρηται παντι. communi vocabulo *παντι* vocare consuevit, quæcunque alicui rei adesse dicuntur, extra tamen ipsius essentiam & definitionem.

πᾶσι τοῖς δεξιότοις. de re quacunque proposita. Utitur vocabulo mathematicorum, qui sic appellant ea quæ postulat quis ut sibi concedantur, quo facilius quæ vult explicet.

S E C T. 2. P. 7.

Τῶν δὲ πιστῶν. ac prima quidem illa partitio ab Arist. tradita, consensus fere omnium meruit, alias esse probationes quas extra dicendi rationem

VAR. LECT.

v

rationem acciperet orator, alias quas ex causa traheret ipse, & quodammodo gigneret. ideoque illas *ατιχτους*, id est, inartificiales, has *ελεχτους*, id est, artificiales vocaverunt. Quint. l. 5. c. 1. vid. etiam part. orat. Cic. & de orat. l. 2. §. 116.

SECT. 3. P. 7.

Πορλαταιμενων. B. C. ποριζομενων.

αι μιν γαρ εινον. hunc locum pene expressit Cic. in 2. l. de orat. Nam hoc necesse, ut is qui nobis causam abjudicaturus sit, aut inclinatione voluntatis propendeat in nos, aut defensionis argumentis adducatur, aut animi permotione cogatur. quid inter utrumque interfit, apertum est.

τοις γαρ επιεικτοι. viris bonis potius & citius credimus in rebus omnibus. sed quid interfit inter probitatem naturâ insitam & artificiosam Cicero testatur in Bruto dum agit de Scauro: habebat hoc (inquit) a natura ipsa, quod a doctrina non facile posset; quanquam hujus quoque rei, ut scis, præcepta sunt.

δει δε τουτο συμβαινειν δια τον λογον. oportet autem hoc etiam contingere oratori orationis ipsius vi & artificio, non munere naturæ aut auditorum opinione, quam ante conceperint. concedit Aristoteles probitatem naturalem prodesse oratori: sed negat eam ad artem pertinere; se autem de ea probitate jam agere dicit, quæ artificiosa est, & quæ oratione paratur; hoc fit si dicendo ita viri boni mores effingamus, ut auditoribus opinionem inferamus nos esse viros bonos.

ου γαρ f. εγω πτημι εν τη τεχνη την επιεικειαν του λεγοντος, ωσπερ ενιοι & c. συμβαινομενην ita antiq. ViE. lib. alii συμβαινομενου al. συμβαινομενον ut referatur ad verbum ητος.

εις παθος. προαγειν εις παθος valet, auditores perturbare, ac eos motus, quos res causaque nostra requirit, in illis excitare. in libro tertio habet προαγειν εις γελοια, ad risum deducere.

τεχνολογντας qui artem tractant. Artium magistros, Cic.

P. 8. παρφυες. agnatum quiddam, μεταφορικως a stolonibus arborum.

πει τα ητη. sic habet antiq. ViE. liber, quem secuta est vetus translatio. in excusis antea τα πατη.

υποδυεται υπο το χημα. quamobrem callide personam subeunt seu speciem civilis scientiæ. f. delenda est vox υπο. ab histrionibus, η μεταφορα, eadem utitur in tertio Metaphysicorum: de sophistis & dialecticis loquitur, qui pares & similes philosopho se faciebant, & nomen ejus sibi arrogabant. οι γαρ διαλεκτικοι, κα σφιζη το αυλο μιν υποδυονται χημα φιλοσοφου & quæ sequuntur.

οι απιστοιμενοι ταυτης. qui hanc sibi vindicant, id faciunt, partim ignorantia, partim ostentatione, partim aliis causis quibus homines moveri solent. detrahit hic etiam rhetoricæ, & invehitur in rhetoras suorum temporum, in Isocratem præcipue, cujus erat æmulus.

εμγωμα. simulacrum & effigies.

επιστημη

ἐπιστημὴ πῶς ἔχει. neutra ipsarum definitæ alicujus rei naturam quærit, ut scientiæ atque artes aliæ facere solent, uti supra, medicina, geometria &c. sed facultates quædam sunt comparandorum argumentorum.

S E C T. 4. P. 8.

Τὸ δὲ φαινόμενος. hæc verba usque ad καὶ δὲ recte abesse affirmat *Muret.* var. lect. l. 2. c. 1. hoc enim dicere *Arist.* eorum qui faciant fidem, quod aut demonstrent, aut demonstrare videantur, aliud syllogismum esse, aliud inductionem; quemadmodum & in dialecticis; se enim vocare enthymema, syllogismum oratorium; exemplum vero, oratoriam inductionem; verbum φαίνεται (inquit) & vox καὶ πῶς objecisse errorem videntur iis qui aliquid præterea addendum censuerunt. Ea tamen retinet *Victorius.*

S E C T. 5. P. 8.

Ὅπου refertur ad negotium aliquod, ὅπου ad personam; usu enim sæpe venit differentibus ostendere factum aliquod aut honestum aut turpe; necnon hominem aut probum aut improbum esse. sive igitur quidpiam (inquit) de facto aliquo, sive personâ concludatur, necesse est huc descendere.

ἐκείθεν πάλιν. ἰ. τὰ ἐνθυμηματὶ καὶ τὰ παραδειγματὶ.

P. 9. ἐπὶ τῶν πολλῶν καὶ ὁμοίων. hæc duo requiruntur necessario ad constituendam inductionem, ut multa & eadem similia afferantur. nam si multa & dissimilia, & ex diverso genere afferas, nihil concludas: si simile quidem, sed unum tantum, etiam sic inductio erit inepta.

ἡ καθόλου propter universales propositiones; ἡ ὡς ἐπιτοκὸν propter particulares, & materiam probabilem.

καὶ ῥητ. & quæ s. ad πιθανοί omit. C.

θρῆσκονται. vehementius percellunt; majore quodam motu animum commovent.

S E C T. 6. P. 9.

Περὶ αὐτῶν τούτων. de oratoriis probationibus clarius & enucleatius defin.

εἴτε γὰρ τὸ πιθανόν. quærit jam materiam rhetoricæ; eam esse ostendit res ad persuadendas accommodatas. Sed quoniam τὰ πιθανὰ sunt ex eorum genere, quæ ad aliquid referuntur, & τὰ πῶς τὶ græce vocantur, docet rhetoricam non versari circa eas res, quæ sunt πιθανὰ singulis personis, Socrati v. g. aut Calliæ, sed circa eas res, quæ sunt πιθανὰ τῶ τοιῷδὲ ἢ τοῖς τοιοῖσδὲ, i. e. certo hominum generi: hoc probat enthymemate; οὐδέμιν τεχνῇ σκοπεῖτο κατ' ἐχούσιν' οὐδὲ ἢ ῥητορικῇ.

το μὲν εὖς. aliæ sunt quæ suâ vi, per se, simul atque audiuntur, absque ulteriori probatione persuadent; aliæ quæ ex aliis fidem accipiunt; δια τούτων οπε hujuscemodi πιθανῶν & πισῶν.

ἐξ ὧν τυχε. sc. τῶν τυχοῦτων, ex quibuscumque: non enim cuncta εὖ-δὲ ad confirmandum aliquod valent: deliris enim hominibus quædam videntur. quis autem auctoritatem ullam habere putet, & ad fidem faciendam adjuvare, sensus existimationesque insanorum aliorumve nullius consilii hominum?

ἐκ τῶν λόγων δομ. ex iis, quæ egent disputatione & probatione.

P. 10. ἐν τοῖς τοιούτοις ἀκροαταῖς. apud ejusmodi auditores; coram.

οὕτως ὑπολ. B. οὕτως ὑπολ.

εὐπαρκέλουσθαι. alterutrum horum parum idoneum esse docet; non tamen ob unam eandemque rem declinari ambo debere, sed diversis vitiis laborare, ostendit: necesse enim est (inquit) alterum horum mente comprehendi facile non posse ob longitudinem: intelligit illud, quod ex propositionibus conflatum fuerit, syllogismo antea confirmatis. In diversis & excusis & scriptis libris, varie hic locus legitur: sunt enim in quibus εὐπαρκέλουσθαι legitur; sed sensus aut nihil aut parum mutatur, est ἐπαρκέλουσθαι intelligentiâ consequi dicentem.

το μὲν γὰρ παρεδάγμα. suspicor (inquit F. Portus) hæc verba ex margine translata in contextum: videntur enim redundare, & otiosa esse. imperitus aliquis addiderat hoc in margine, librarius deinde imperitior ex albo libri in contextum transtulit: nam de similitudine exempli & inductionis, enthymematis & syllogismi satis multa superius Aristoteles. non est autem verbosus Philosophus: sed potius studiosus τῆς βραχυλογίας. non audeo tamen quicquam movere sine codicum manuscriptorum autoritate.

πολλὰς ἐλαττοῦν. innuit interdum licere oratori syllogismo integro uti; sed sæpius utendum esse ait enthymemate, quod est proprium oratoris instrumentum.

ὅτι Δωριεύς. hic locus videtur corruptus. sic autem fortasse non inepte corrigi posset, ὅτι Δωριεύς ολυμπίᾳ νενίκηκεν, ἰσχυρὸν εἶπεν, στεφανίτης ἀρετὴ τοῦ δὲ, ὅτι στεφανίτης ἐστὶν ἄπας ὁ τῶν ολυμπίᾳ νικῶν, οὐ δὲ προσδεῖναι. i. e. Satis est dicere, quia Dorieus Olympia vicit, coronandus igitur. quod vero coronandus sit omnis vir, qui Olympia vicerit; hoc vero non est addendum. &c. Illud etiam notandum, στεφανίτην ἀγωνὰ vocari certamen, in quo victori pro præmio corona dabatur, quâ coronabatur. aliàs στεφανίτης ἀνὴρ vocatur, ὁ στεφανηφόρος, ἢ ὁ ἐστεφανωμένος, ἢ στεφανώτιος, καὶ στεφανοῦσθαι ἀξίος. Æ. P. C. leg. ὅτι στεφ. ἐπὶ τῶν Ὀλ. οὐ δὲ πρ.

SECT. 7. P. 10.

Ὀλίγοι μὲν τῶν ἀναγκαιῶν licet enthymematis materia sit plerumque contingens, est tamen nonnunquam necessaria sed angusta & exigua.

ΤΟΥΤΟΥ ΖΗΤΟΥΣ ΕΣΤΙ. mos hominum est deliberare ac videre de rebus illis, quas in vita agunt: quæ vero aguntur, cuncta sunt hujus generis; quod sc. aliter quoque evenire consuevit, nec uno tenore semper fit, i. e. του ενδεχόμενου άλλως εχειν.

P. 11. λίσταται γαρ ενθυμηματα. ducuntur enim (inquit) enthymemata ex verisimilibus & signis; quare necesse est utrumque horum, idem, quod utrumque illorum fit, esse; cum enim enthymemata e rebus ducantur, quarum aliæ sunt necessariae; aliæ sæpenumero fiunt; eademque emanent e verisimilibus ac signis, fieri non potest, quin alterum horum, alteri illorum respondeat, & unam eandemque naturam habeat.

ΤΟΥΤΩΝ ΔΕ ΤΟ ΜΕΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ. dividit signa in necessaria & verisimilia: necessaria vocat πεμνησια. Cic. certas rei notas. ex his syllogismus fit; hæc sunt συλλογισμεία, bene conclusa, & fiunt in prima figura, ut cum dico, quæcunque lac habet, non est virgo; hæc lac habet, ergo non est virgo; hoc est αλυτον, id est, refelli ac refutari non potest, verisimilia nullo proprio nomine sunt insignita; sed σημεία & ipsa appellantur, atque ita σημειαν obtinet & generis & speciei nomen. hæc vero facile possunt infirmari, uti patebit ex exemplis infra allatis.

ΠΕΜΝΕΡ — ΠΕΡΕΣ. duobus his diversis inter se nominibus in eadem re significanda utebantur antiqui. πεμνερ postea obsoletum esse cœpit, poetæ tamen, qui ad poema suum ornandum vetusta etiam nomina adhibent, antiquam vocem passim usurpant. Pindarus in extrema ode. Nem. 11.

— Το δ' εκ Διός ανδρω-

ποις σάφεις ουχ επιται

Τεμνερ —

αυθροισιν. ex præmissis enim particularibus nihil probatur.

ΠΥΡΕΤΤΗ, ΠΥΚΝΟΝ ΓΑΡ ΑΝΑΠΝΗ. hic etiam reticetur major, quæ esset falsa, si enunciata fuisset: sc. πως πυκνον αναπναιεν, πυρεττη, falsum est; nam cursores crebro respirant, & tamen non ægrotant.

P. 12. ει δ' ουτε ως μέρος. est autem neque ut pars ad totum, &c. discrimen tradit exempli, inductionis dialecticæ, & syllogismi. hoc ut doceat, statuit quatuor esse argumentandi formas: unam, quæ εξ όλου όλον, alteram, quæ εξ όλου μέρος, tertiam, quæ εκ μέρους μέρος, quartam, quæ εκ μέρους όλον probat: quæ probat εξ όλου όλον, καυ εξ όλου μέρος, ea est Syllogismus, quem vocat Alexander πιστη ανωγκαστικωτάτη: quæ ex parte totum, est inductio; quæ ex parte partem, exemplum.

ΕΠΙΘΕΛΕΥΕ. B. επιθουλευει.

ΥΠΟ ΤΟ ΑΥΤΟ ΚΕΦΑΛΟΝ. sup. dix. υπο το αυτο ζητος quod idem est. B. C. leg. υπο του αυτου κεφαλου.

SECT. 8. P. 12.

Μεγαλη. al. μεγανη.

ΠΕΝΤΑΣ. sc. τεχνολογουντας. & quæ in primis sefellit ferme omnes:

ac eadem sane in dicendi arte enthymematum, quæ in via ac ratione differendi syllogismorum differentia est. discedit hic a communi lect. aliquantulum antiq. *Viñ.* lib. nam pro πάντες habet πᾶσι.

τα μὲν γὰρ αὐτῶν. habet rhetorica enthymemata propria ac sua, sicut dialectica suos syllogismos: ut si dixerō *Retinendæ sunt Leges, quoniam in eis est civitatis salus*, Hoc erit Enthymema rhetoricum: at si dixerō *Hæc Figura tres habet angulos æquales duobus rectis, quoniam est Triangulum*, erit Hoc quidem Enthymema non tum rhetoricum sed geometricum. *Majoragius.*

οὐπω κατελημμένας. artes nondum excogitatas perceptasque.

διὸ καὶ λαμβάνουσι τὰ τοὺς ἀκροατὰς. rhetorica ac dialectica disputant quidem de rebus omnibus sed communiter & ex vulgari intelligentia, non autem proprie & definite, ergo si orator hujusmodi Enthymemata diligentius pertractarit quam arti rhetoricæ conveniat, ab oratoris officio discedet, & alterius artificis personam induet. *Major.*

μακρὸν ἀπὸ μῆκους. exquisitius quam par est tractantes, — agentes; — desciscunt a se ipsis — transeunt suos limites.

P. 13. οἱ κρινῶν. al. οἱ κρινοῖ. al. ὅσοι κ.

ἰδίᾳ δὲ. *proprius locos.* πᾶσι εἰδῆ. sub. si hæc lectio sit vera. fortasse vero suspicari posset aliquis ἰδίᾳ legi debere, ut adverbium sit, quo sæpe utitur: maxime cum κρινῶν supra dix.

ἐμφερῶς. propositiones illæ generales, i. e. loci ac sedes argumentorum, quamvis quam plurimas didiceris, nunquam te facient hujus aut illius artis peritum.

ταῦτα δὲ. *propositiones* autem *proprias* quo quis exquisitius capeffit, clam aberrat ab arte rhetor. vel dialect. siquidem propositiones illæ, quibus jam utitur, non sunt communes, sed artis alicujus specialis propriæ. pro βελτίῳ C. βελτίους.

αρχαῖς, &c. nam si inciderit in principia ejus artis, de qua disputat, nomen suæ facultatis amittet, & erit Physicus aut Mathematicus. Singulæ enim artes sua habent principia.

ἐκείνη ἐστὶν B. ἐκείνης ἐστὶν.

CAP. III.

Genera Rhetoricæ tria esse, & quæ illa sint, probat triplici ratione. Ab auditoribus; ab iis qui dicunt; a rebus ipsis earumque temporibus. præter hæc tria, fines etiam sunt in unoquoque genere; verum illi ad auditores proprie referuntur.

Genera sunt, Deliberativum, Demonstrativum, Judiciale.

Deliber. generis officium est, *hortatio & debortatio*; disceptat de rebus futuris, ejusque finis proprius est *utile & perniciosum*.

Demonstrat. *laudatio & vituperatio*; agit de rebus factis & presentibus; finis, *honestum & turpe*.

Judic. accusatio & defensio; agit de rebus præteritis; finis, justum & injustum.

Ex præmissis distinctionibus colligitur, de quibus propriæ propositiones sumendæ sint, & quâ methodo: nimirum, sumendas esse de propriis generum finibus seu quæstionibus; sc.

de utili, honesto, & justo:

deinde de quæstionibus generum communibus; sc. de facto, futuro, possibili; itemque de magno & parvo.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 14.

οἱ κροῶνται. Auditorum genera tria sunt, Δικαστής, ἐκκλησιαστής, καὶ θήωρος· ὁ ἐκκλησιαστής in concione sedet, ubi de republica deliberatur: ὁ δικαστής versatur in judiciis, ὁ θήωρος, auscultator sine ulla discernendi potestate audit vel animi gratiâ, vel utilitatis alicujus inde percipiendæ causâ.

κροῶντι δὲ, ἡ τῶν γερωνύμων. hic per κροῶντι non intelligit Judicem, sed æstimatorem, disceptatorem, qui & in judiciis foroque, & qui in senatu aut concione de oratoris causa & sententia judicat: cum Judex proprio nomine sit, qui litigatorem audit.

περὶ τῆς δυνάμεως. sc. λεγόντες.

S E C T. 2. P. 15.

Συμπαραλαμβάνει ad hoc adjungit. Unumquodque genus suum habet finem, sibi tamen & alios adjungit, δίκαιον, ἀδίκον &c. pro re nata, est tamen τοῦ συμβουλευτικού, τοῦ συμφέρον καὶ τοῦ βλαπτοῦ νοβilioi finis.

σημεῖον δὲ ὅτι· signo facit fidem Aristoteles finem uniuscujusque generis eum esse, quem singulis paulo ante assignavit: ecce (inquit) in genere judiciali reus concedet quodvis aliud: fatebitur se fecisse, se nocuisse: sed illud nunquam fatebitur se injuste, & contra leges fecisse.

περὶ μὲν γὰρ τῶν ἀλλῶν. f. τελῶν.

ὁ διαζόμενος. f. οὐκ ἀν ἀμφισβήτησει.

ὡς δ' οὐκ ἀδίκον. exemplum affert in quo τοῦ συμφέρον (quod est finis proprius τοῦ συμβουλευτικοῦ) τῷ δίκαιῳ (quod est f. τοῦ δικονοικοῦ) & τῷ καλῷ (quod est f. τοῦ ἀποδεικτικοῦ) antepositur. addit tamen, πολλὰ, quia non semper. si enim rem attentius consideremus, honestas est utilitati antepositenda: En illustre exemplum. Themistocles post victoriam ejus belli, quod cum Persis fuit, dixit in concione, se habere consilium reip. salutare, sed id sciri non opus esse: postulavit, ut aliquem populus daret, quicum communicaret; datus est Aristides; huic ille, classē Lacedæmoniorum; quæ subduta esset ad Gytheum, clam incendi

incendi posse; quo pacto frangi Lacedæmoniorum opes necesse esset. Quod Aristides cum audisset, in concione magnâ expectatione venit, dixitque PERUTILE esse consilium, quod Themistocles afferret, sed minime HONESTUM. Cic. de Off. l. 3. 11.

εν επαινω πηκασιν. hunc loquendi modum imitati sunt Latini. in magna laude ponendum frequenter occurrit apud Cic.

εδοηθησι. B. leg. επιμωρησι. sed eodem verbo in eodem sensu usus est Plato in symposio; ιτολημην ιλιδαυ, βοηητας τα ιερτα Πατρο-κλων &c.

ζυνωτες, κρηδιον. gratissima autem laus eorum factorum habetur, quæ suscepta videntur a viris fortibus sine emolumento ac præmio: quæ vero etiam cum labore & periculo ipsorum, hæc habent uberrimam copiam ad laudandum. Cic. de Orat. lib. 2.

SECT. 3. P. 16.

Περα τούτων. i. των γων της ιητορακης.

αναγκαιον. αντιποδοσις est του, επει δε.

τα ειρημενα. sc. fines eorum generum.

η κηδ' αυτα λεγοντες η π. κ. αντιπ. vel simpliciter dicentes, vel per comparisonem.

δηλον οτι. αντιποδοσις est του, επει απαντες.

καυ καθολου και περι εκαστου. propositiones tenere oportet, quæ magni majorisque naturam explicant in universum; necnon singillatim quæ hujus illiusve rei, magnitudinem præstantiamque tradunt; aliter enim, orator instructus paratusque nullo modo esse potest.

CAP. IV.

Proponit in singulis tribus generibus percurrendis, ante omnia distinguendas esse res seu quæstiones, de quibus quæritur.

In genere *Deliberativo*, primo sumit ea de quibus deliberatur, qualia sunt in genere, (non αναγκαια vel αδυνατια sed) ενδεχμενα, neque ea quæ fiant φυσικα vel τυχη, verum ea quæ φρονηται.

Speciatim ea quæ in *Delib.* cadunt enumeraturus, notat, illa nec subtili ratione distribuenda, nec philosophice definienda esse: siquidem hic non tam eorum veritatem, quam usum indagamus.

Dividit *res deliberativas*, quæ sunt majoris ponderis, in quinque genera: & docet;

Quid tenendum iis qui deliberant; sc. *De apparitionibus seu viis parandarum pecuniarum*: *de bello & pace*: *de custodia regionis*: *de re cibaria*: *de legibus condendis*.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 17.

Περὶ ποῖα ἀναγκαῖα. bonum triplex est, ἀναγκαῖον, ἐνδεχόμενον, ἀδυνατόν· τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ ἀδυνάτα hinc rejicienda, quia non cadunt in deliberationem. τὰ ἐνδεχόμενα sunt assumenda, quia in utramque partem possunt evenire, & propterea vocantur ab *Aristotele* τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλως εἶναι, & idcirco etiam *Quintilianus* ea vocat *dubia*. præterea τὰ ἐνδεχόμενα sunt triplicia, ἐνδεχόμενα φύσει, ἐνδεχόμενα τυχῇ, & ἐνδεχόμενα φρονήσει· τὰ ἐνδεχόμενα φύσει, sunt quodammodo necessaria, quia natura est pars necessitatis. τὰ ἐνδεχόμενα τυχῇ, sunt mutabilia, & ideo non cadunt in deliberationem. itaque hoc loco sunt sumenda τὰ ἐνδεχόμενα φρονήσει, καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς γνώσεως ἐφ' ἡμῖν ἐστίν. de quibus agit *Aristoteles* libro tertio τῶν ἠθικῶν ad *Nicom.* cap. tertio. vide etiam *Cic.* part. orat. §. 83. &c.

γινέσθαι. fore futurave significat: deliberatur enim de rebus futuris. similis loquendi modus apud *Isocratem* in libro ad *Philippum* occurrit; οὐτε γὰρ Ἀργεῖους φίλους αὖ ποτε γινέσθαι Λακεδαιμονίοις.

ἄλλα δὲ λόγῳ. quare perspicuum est ea, quæ veniunt in deliberationem, suapte naturâ ad nos referri, & eorum principium, & ortum in nostra potestate situm esse, pro συμβουλευέσθαι, meliorum script. & nonnullorum excus. auctoritate fretus βουλευέσθαι emendavit *Vid.* βουλευέσθαι enim illi dicuntur, qui sententiam aliorum expectant; συμβουλευέσθαι vero, qui in deliberationem vocati, quid sentiant de ea re dicunt.

SECT. 2. P. 17.

Διακρίνειν εἰς εἶδη. in species distribuere.

χρηματίζειν. de quibus solent consultare, deliberare, statuere. ut cum dicimus, χρηματίζει ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος, senatus & populus, de summa reip. deliberat &c. unde χρημάτα dicuntur τὰ πρᾶγματι, negotia. v. *Suid.*

καὶ τὴν ἀληθειαν. ex veritate, quam philosophus investigare, ac sequi solet, non ex opinionibus ut facit populus.

πολλὰ δὲ π. δ. repete διὰ το. — & quia longe plura nunc etiam ipsi data sunt, quam ferant ipsius propria theoremata.

θεωρημάτων. verbum est mathematicorum. quælibet disciplina, quæ præceptis comprehensa est, habet sua θεωρήματα, i. e. præcepta. *Cic. de fato*, præcepta (inquit) appello, quæ græce dicuntur θεωρήματα.

τῇ διαλεκτικῇ propter τεκμηρία· τοῖς σφιστικαῖς λόγοις propter σημεία. μὴ καθάπερ αὖ δυνάμεις. rhetorica & dialectica facultates sunt. qui igitur, non ut facultates, sed ut scientias tractat, peccat; & dum ipsas ornare vult, corrumpit ac perdit: paulatimque eo descendit, ut imprudens (λήσας τὴν φύσιν &c.) naturam ipsarum dissolvat, atque ita
cas

eas debeat, ut vestigium illarum non relinquat. eandem fere sententiam, iisdem pene verbis antea protulit. *λεγει πρηνος αλλα ισχυει, της διαλεκτικης και ηπτοικης.*

τη μετριοτητι. quia fines ac limites earum transit. sup. dix. μεταβαινουσιν εξ αυτων.

υποκειμενων τινων περυσμωτων. reliquæ artes habent propriam materiam, Arithmetica numeros, Physica corpus mobile, Ethica virtutes, & vitia; at istæ δυναμεις λογικαι non habent certam, & propriam materiam.

ετι δε υπολειπει. quæ tamen *exquisitiorem* speculationem & tractationem politicæ relinquunt &c.

περι α κερεινουσιν. de quibus verba faciunt, qui ad deliberationes adhibentur. *κερειναι* est sententias dicere in concione aut senatu. hinc *Homerus* frequenter *Nestorem* appellat *κερητην*.

περι τι πορων. ποροι sunt viæ rationesque pecuniæ in usus publicos parandæ.

SECT. 3. P. 18.

ιστηκον. exactam cognitionem habere.

P. 19. *πιπολιμηκει.* s. η πολις.

επ' αυτοις η. *Vid. leg. εφ' αυτοις B. επ' αυτη.*

πλιονεκται. superiores esse.

προς ταυτα. non *præterea*, *προς ταυταις* enim, vel *παρα ταυτα* dicitur; sed *ad has res*, de quibus egit, de similitudine & dissimilitudine copiarum.

και τιναι της εξαγωγης. eorum nimirum, quæ abundant. *εισαγωγης* eorum quæ defunt.

προς ταυτους. cum iis hominibus, qui abundant iis rebus, quibus nos egemus, & contra egent quibus nos abundamus. sunt enim *χρησιμοι*.

λεγω δε το υπο οικειαν φθειρομαι. novum hoc videri poterat, & vix credibile statum civitatis rebus propriis & suis bonis perdi. quare addit explicationem, & docet quomodo id fiat: cætera itaque genera rerumpub. excepto uno, quod est optimum (intelligit autem regnum) sive relaxentur, sive intendantur, intereunt. e. g. status popularis interit, si relaxetur, & suum jus ac libertatem non retineat; ita enim paulatim in servitutem decedet, & in *ολιγαρχιαν*; sin intendatur, & nimium licentiæ sibi assumat fiet *οχλοκρατια*.

P. 20. *ωσπερ και η χρυπη.* utrumque vitium duobus modis corrumpi potest, vel si remittatur & ad mediam rectamque formam veniat, tunc enim, remotis illis vitiis, rectus erit nasus; vel si intendatur, posset enim depressio naris ita intendi seu augeri ut nasus ipse penitus aboleretur & tunc neque simus dici posset: ita & dorsum illud quod est in naso grypo posset adeo crescere ut omnem nasi formam auferret, adeoque neque grypus esset amplius. duobus igitur modis pravitates illæ nasi corrumpuntur ac intereunt, vel cum nasus rectam formam recipit, vel cum penitus suam amittit: eadem etiam ratione,

ratione, democratia & oligarchia quæ quasi duo vitia sunt reipublicæ duobus modis intereunt, vel cum ad bonam reipublicæ formam reducuntur; vel cum intenduntur & usque eo procedunt, ut populus cuncta libidine suâ gerat, aut potentiores privatam tantum utilitatem sequantur. *Major.*

αἱ τῶν περὶ τῆς πρᾶξ. cum antea nominandi casu αἱ ἱστορίαι scriptum foret, secutus fidem antiquissimi libri, accusandi casum restituit *Vit.* ut sit τῆς τῶν &c. ἱστορίας, intelligi autem debet χρησιμὸν εἶδέναι.

CAP. V.

Sequuntur elementa & formæ, ex quibus hortari, vel dehortari licet.

Primum quidem elementa illa, quæ constant ex fine audientium sc. *felicitate.* ergo & quid sit *felicitas*, & quæ illius partes, tanquam elementa quædam & definitiones communes, sumendum est.

Definitiones felicitatis vulgatæ sunt quatuor; *Theophrasti, Stoicorum, Epicureorum, vulgaris.*

Deinde partes seu species felicitatis enumerantur: *Nobilitas, una publica seu totius gentis, altera, privata unius prosapiæ: bona & multa proles, una publica, altera, privata: divitiæ: bona alicujus existimatio: honor; corporis virtutes: bona senectus: amicitia bonorum & multorum: prosperitas seu fortuna bona: virtus animi* quæ definietur infra.

NOTÆ &c.

SECT. 2. P. 21.

Ἐγὼ δὴ εὐδαιμονίᾳ. cum non ad veritatem in his libris, sed ad opiniones hominum differit, non eam, quam veram putat, nec unam tantam definitionem vitæ beatæ affert, sed & plures & ab aliis exco-
gitatas, vel multitudini potius probatas.

εὐπείρᾳ. vitæ prosperitas conjuncta cum virtute.

αὐτοκρατεῖν. earum rerum quæ satis sint ad vitam degendam possessio.

ἡ εὐδαιμονία. vel bonus, firmusque status possessionum, & corporum, cum facultate custodiendi, atque amplificandi.

SECT. 3. P. 21.

Ἀρχοῦμεν τοίνυν. vid. *Cic. orat. part. §. 86. 87.*

τοὺς πρῶτους. primos autores civitatis.

P. 22. ἐπὶ τοῖς ζηλουμένοις. in iis rebus, quæ sint æmulatione dignæ. v. *Isoc. λογ. πανηγυρ.* Ομολογεῖται μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιο-
πάτην εἶναι, καὶ μεγίστην, καὶ πλεονέκτιστον ἀνθρώποις οὐρομνησίαν. & quæ f.
γνησιότης.

γνησιότης. est nobilitas privata, ut αὐλοχθονεία est nobilitas publica. & γνησιότης est ab utroque parente: ambo enim concurrant oportet, ac legitimis nuptiis conjuncti sint, ut, qui inde gignuntur, bene nati legitimique habeantur.

τῇ κρινῇ. B. ἡ κρινῇ.

ὅστις γὰρ τι καὶ αἰ γυναικας (i. e. αἱ γυναῖκες) φάσιν. nam qui habent depravatas, & corruptas mulieres (ut *Lacedæmonii*) dimidiâ fere felicitatis parte carent. de corruptela Spartanarum mulierum, earumque licentia plura dixit in secundo τῶν πολιτικῶν c. 3. mulieres *Spartanæ* erant rebelles maritis, nec servabant pudicitiam.

νομισμῶς πλῆθος, γῆς, χωρῶν κτήσεις. sic antiq. *Viâ*. lib. cæteri vero νομισμῶς, πλῆθος γῆς, χωρῶν κτήσεις. nonnulli κτήσεις.

καὶ χρησιμῶς f. εἶναι δεῖ. quæ verba in text. admitt. B. sed videntur esse sch.

ἀπολαυστικά (ita nunc appellat quæ paulo ante τι πρὸς ἀπολαυσιν) i. e. quæ oblectationis causâ comparantur, esse, inquit, e quibus nihil præter usum capitur, quod aliquo pretio dignum sit.

ὥς' ἐφ' αὐτῶ. al. ἐπ' αὐτῶ.

τοῦ δὲ οἰκεῖοι εἶναι. proprii & alieni definitio: petita ex medio jure civili de alienatione, quæ fit aut venditione aut donatione.

εὐεργεια. divitiæ in usu & actu consistunt: qui enim utitur divitiis, is eo munere fungitur, cui illæ sunt inventæ.

P. 23. ἀουδαῖοι al. ἀουδαίων minus apte.

τιμὴ δὲ ἐστὶ. beneficæ, atque benignæ existimationis indicium. αἰπύντες γὰρ (inquit cap. decimo libri quinti τῶν πολιτικῶν) εὐεργετησάντες, ἢ δυνάμεινοι, τὰς πόλεις, ἢ τὰ ἔθνη εὐεργετῶν, ἐν γυμνασίοις τῆς πόλεως τῆς.

πρὸς οἰδρίαν. in theatris, in sacrificiis: in theatris præcipue ubi erant certi ordines spectandi, ut apud Romanos & xiiii ordines.

τρεφῶν δημοσίαν. e. g. Athenis, ἐν Περικλείῳ εἰρησίδαν.

μνημαῖ — monumenta erant aut carmine inscripta aut solutâ oratione. Romani solutâ oratione, Græci carminibus plerumque utebantur; huc etiam referri possunt λόγοι ἐπιταφιοί.

τὰ βαρβαρικά. qui honores erant quam maxime Græcis insensibili. audi Isocratem de servili Persarum ingenio. ἐξισταμένοι δὲ πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις, καὶ περικυλινδανμένοι, καὶ πῦλιν τρεποῖ μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες. θνήσκον μὲν ἀνδράς ἀποσκυνουντες, καὶ δαιμόνια ἀποσπῶντες, τῶν δὲ θεῶν μάχῃς ἢ τῶν ἀνθρώπων καταφρονεῖντες. λογ. Πάνηγ.

ἐκστασεις. surrectiones, de via cessiones, honoris causâ: vehemens admiratio.

ἀμφοτέρους γὰρ ἔχει. est enim in utrisque quod petunt; κτήμα sc. καὶ τιμὴ. — B. leg. ἀμφοτέρων.

τῆς ὑφείας. f. ἐνείας.

τῶν ἀνθρώπων, f. πρᾶξεων vel ἐργων.

P. 24. ἡδὺν ὄντα ἰδεῖν. ita tamen ut spectantes voluptate perfundat, quæ percipitur ex aspectu formæ elegantioris.

ἴδον — μετα φοβερότητος. talem aspectus pulchritudinem cum terrore conjunctam heroibus suis passim ascribit *Homerus*.

αλυπον. quod autem dolore vacare dixit, id erit cum incommodis illis morbisque liberum erit, quæ eam ætatem male habere consue-
runt. An Græca vox αλυπον hic respondet superiori illi ἴδον, quâ bis supra usus est, & ad eos qui spectant, non ad senem ipsum pertinet: omnis enim hic sermo de pulchritudine est, non potest autem senum facies oblectare ut juvenum, non tamen dolorem aut molestiam aliquam iis, qui vident, importare debet. non modo non αλυπὸν sed jucundam senectutis formam his verbis expressit *Virgilius* — *viri-
disque senectas*.

ἡ ἰλκνιτα. vel ad se trahendo, vel trudendo, vel tollendo, vel pre-
mendo, vel arctando. probatio est petita a sex diversis generibus mo-
tûs, de quibus libro septimo τῶν φυσικῶν disputat copiose. nam aut
ante, aut pone, aut infra, aut supra, aut a latere movendum quic-
quid movetur, id est, a dextra, vel sinistra. hæc autem omnia sunt
referenda ad Græcorum instituta, id est, ad eorum certamina, quæ
non tantum ad oblectationem instituta sunt; sed etiam ut juvenes exer-
cerentur ad labores militares sustinendos. quamvis igitur hæc diversa
motus genera jam ad ludos Græcorum referantur, tamen possunt
etiam transferri ad labores militares.

μεγάρους δ' ἀρετή. hanc μεγάρους ἀρετήν nonnihil fortasse illustrabunt
versus sequentes ex 3tio lib. *Homeri* il. desumpti:

Διτρο παροιδ' ἐλθουσα, φίλον τικς, ἰξεν ἐμεῖο —
Ὡς μοι καὶ τοῖδ' ἀνδρὰ πύλαριον ἐξονομήνης,
Ὡς δὲ ἐπὶ Ἀχαιοὺς ἀνὴρ ἧς τέ μιν
Ἦτοι μιν κεφαλὴ καὶ μείζονες ἄλλοι ἴασι·
Καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐπω ἰδὼν ὀφθαλμοῖσιν,
Οὐδ' οὕτω χερσὶν βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ εἰκά.

Εἰπ' ἄγε μοι καὶ τοῖδ', φίλον τικς, ὅς τις δὲ ἐπὶ
Μείων μιν κεφαλὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδου.
Εὐρυτερός δ' ὤμοισιν, ἰδὲ στέρνοισιν ἰδοῖσθαι.

Τίς τ' ἀρ' ὁδ' ἄλλος Ἀχαιοὺς ἀνὴρ ἧς τέ μιν
Ἐξοχὸς Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους.

ὥστ' μὴ βραδυτέρως. ita ut suâ vastitate non officiat corporis actioni-
bus, non impediat corporis motus: requiritur enim συμμείτεια.
πυκνίτης. ita antiq. *Vit.* lib. alii πληκτικός.

καὶ πολυχρόνιος. B. legit μὴ πολυχρόνιος. scholiastes (ut Morel. au-
notavit) οὐδὲ πολ. itidemque vetus tralatio. Muretus var. lect. I. 7.
c. 7. membrum hoc sic legendum censet, οὐδ' αλυπὸς καὶ πολυχρόνιος
αὐτοῦ τύχης διαμεινέειν αὐν. cum enim dixisset ad εὐνηρίαν concurrere o-
portere tum corporis tum fortunæ bona, causam statim addidit, cur
utraque necessaria essent. nam & nisi quis prosperâ utatur valetudine,
integrisque sit corporis viribus, is ut ἀπαθής sit fieri proflus non po-
test; & cui parum amica fortuna sit, neque vacare molestiis poterit,
neque

neque diu vivere. multa enim fortuito objici possunt, quæ partim magnas & graves molestias afferant, partim etiam vitæ spatium contrahant. hoc est igitur quod ait, *αὐτὴ τυχὴ οὐτὶ ἀλυπὸν, οὐτὶ πολυχρόνιον διαμένειν οἷον τὴν εἶναι.* Sylb.

μακροβιότητος. est autem hæc *μακροβιότης* non *εὐχρηλα*.

αὐτὴ οὐδὲν &c. sed exquisita hujus generis tractatio ad hunc locum non pertinet.

P. 25. *μνησθῆναι* refertur ad bona futura, *ὑπερχειν* ad præsentia.

εἶναι μὲν. quia non omnium. nam si omnium, ars esset, & reperiretur in ea constantia & ordo; atqui neque constantia neque ordo in ea est. amica enim varietati constantiam respuit; ergo non est causa omnium quæ ab arte profisciscuntur, sed aliquorum tantum.

ὅσων ἡ φύσις ἴ. ἐστὶ αἰτία.

ἐτύχε το βέλους. telum percussit, vulneravit.

CAP. VI.

Boni definitio & Utilis descriptio.

Ex præmissis definitionibus, 1mo colligendæ sunt propositiones seu formæ primum *generales*, deinde *speciales* de bonis iis, quæ apud omnes certa sunt & in confesso.

2do formæ de bonis dubiis & controversis sumuntur: ratione *oppositionis*; *exuperantiæ*; *laborum & sumptuum multorum*; *desideriorum hominum, de ea re excitatorum*; *laudis*; *judicii prudentum & bonorum*; *præelectionis*.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 26.

Βουλευονταὶ δὲ οὐ περὶ τοῦ τελους. cum deliberatur, non de ipso fine deliberatur ad quem omnia referuntur, sed ea quæruntur quæ possunt ad ipsum finem deducere; hoc est quæ profunt in singulis actionibus, quæ idcirco bona appellantur quia profunt & ad finem quem quærimus deducunt. ergo omnis deliberatio est de iis an ad finem deducant & sint bona, non de fine ipso, qui propter se expetitur sine ulla deliberatione. *Majoragius*:

ληπτερον αὖ &c. est *αὐταποδοσις* omnium illorum quæ supra posuerat ex adverbio illo *εἴπε*.

σειχῆαι. elementa & quasi rudimenta, sic appellat *τοὺς τύπους.* sup. *το γὰρ αὐτο λέγει σειχῆον, καὶ τοπεν.*

εἴπω δὲ ἀγαθόν. ponamus ergo bonum id esse, quod ipsum propter se sit expetendum; sic loquitur Aristoteles, quum non exquisitam rerum definitionem affert; *εἴπω*, &c. veram & exactam boni definitionem hic non tradit nam sunt etiam bona divina, de quibus non tractat

jam, ne in ethicis quidem, ut ipsemet testatur capite primo primi libri των μεγ. ηδ. itaque definitionem affert του πολιτην αγαθου, & eam tradit παχυμερους.

αἰρουμένη· αἰρεῖσθαι est cum ratione deligere.

οὐ παντα ἐφίεται· tertia definitio, quæ patet latius quam prima illa, ὁ ἀν &c. bonum est id, quod res omnes expetunt : res (inquam) omnes, in quibus est aliqua appetitio, ut in hominibus, & in brutis animalibus : in hominibus est ορεξις, in animalibus brutis αἰσθησις, quæ impetu quodam tantum impelluntur.

παντα. animata, & inanima : sed inanima κατὰ χρηστικῶς· nam inanima nullam habent appetitionem : sed si haberent, suam incolumitatem expeterent, & se salva esse vellent ; itaque paulo post addit ἐλαῶσι νοῦν.

καὶ το ποιητικὸν ἢ αγαθὸν ἐστ.

τα κωλυτικῶς. ea enim sunt bona, quæ contraria, i. e. mala vel propulsant, vel interimunt.

ἀκολουθεῖ δὲ διῆγως. dixit sup. καὶ ὃ ἀκολουθεῖ τα τοιαῦτα, itaque nunc dividit consequentia εἰς τα ἀκολουθῆντα, ἡ τα ἐπομεινῶ· in ea quæ simul eodemque tempore consequuntur, & in ea quæ postea sequuntur.

ποιητικὰ τελέως. dividit causas efficientes, sed trifariam : in absolutas ; in eas quæ tueantur ; in eas quæ amissum pene recuperent, removens quod lædere & impedire illud valeat.

SECT. 2. P. 26.

Τῷ μὲν, sc. των αγαθ. ληψ. τῷ δὲ, sc. των κακ. αποθ.

P. 27. του μὲν, sc. του μειζονος αγαθου. του δὲ, sc. του μειζονος κακου.

καὶ πῶς ἀκτικῶς. suo ac proprio nomine jam appellat virtutes. πῶς εἰς enim actionem significat, quæ cum electione fit. ηδικ. 6. c. 4. ἕτερον δ' ἐστὶ ποιησις, καὶ ἕτερον πῶς εἰς.

ὡς δὲ κατὰ ἑν εἰπὼν. ut singulatim ea enumerem : supra descripsit in genere την εὐδαιμονίαν καὶ τὰς ἀρετάς. jam enumerat virtutes singulatim. pro κατὰ αὐτό B. κατὰ ἑαυτό.

αὐταρκείας. suis opibus suâque sorte contenta, & nullius externi egens præsidii : hoc addit Ἀριστοτέλης ut faciat discrimen inter beatitatem & virtutem : virtus est illa quidem per se expetenda : sed non est ἀνίσταται κατὰ τοὺς Περιπατητικούς.

οἷον ὕψεια καὶ ἡδ. κ. του ζ. ἢ ποιητικὴ ἐστ.

ποιητικὸν. al. ποιητικῶς.

αἰρετός — ποιητικῶς sic antiq. Viæ. lib. quem sequitur vetus translatio. al. αἰρετόν — ποιητικὸν.

ἐφ' οἷς τιμῶνται. eas virtutes eaque bona, propter quæ coluntur : prudentiam sc. iustitiam &c.

δυναμὶς του λεγειν. Cic. vertit dicendi facultatem.

εὐφυΐα. acumen ingenii. εὐφυΐα ἢ κατ' ἀληθείαν, το δυνατὸν καλῶς εἰλεῖσθαι

ἰλεῖσθαι πύλητες, καὶ φυγεῖν τὸ ψευδές, ὅπερ οἱ πεφυκτοὶ ἐν δυνάμει ποιεῖν
τοπικ. lib. 8.

μνημαί. quid si mνημη;

εὐμαθείαν Cic. vertit docilitatem,

αγχινοία. acumen excogitandarum, inveniendarumque rerum. *solertia*; nec tamen hoc verbum omnino *græco* respondet.

P. 28. τὸ ζῆν. quid enim vitâ optabilius: maxime in hoc quidem genere vis est perspicua naturæ, cum & multi mendicitatem perpe-
tiantur, ut vivant &c. vid. Cic. in 5to lib. Q. Tusc.

τὸ δίκαιον. quod æquum ac justum, bonum est. utile enim civitati est jura legesque servari, & in improbos severe animadverti: quod au-
tem utile, id etiam bonum; ipse enim sæpe in his libris bonum, id quod prodest, appellat.

Ἦκεν — Ἦκεν γῆθησεν Πριάμους, Πριάμῳ τε παῖδες,

Ἀλλοὶ τε Τρῶες μίτρα κεν κεχαροῖατο θυμῷ,

Εἰ σφῶν παῖδε πάλαι τυθιοῖατο μαρναμένοισιν

Οἱ περὶ μὲν βούλῃ Δαναῶν, περὶ δὲ ἐστὶ μαχόσθαι.

Hom. il. 1. v. 255. &c.

κακά συναγαγεῖ τους ἀνδρ. mala homines inter se conciliant. eandem
sententiam proverbii vice jactatam, adducit etiam in 5to lib. de rep.
συναγαγεῖ γὰρ καὶ τους ἀνθρώπους ὁ κρινοῦς φόρος.

καὶ οὐ μὴ εἶναι ὑπερβολή. illud quoque bonum, quod esse nimium
nunquam potest; sed contra, quo plus ejus capimus, eo plus ju-
vamus.

ὁ δὲ ἂν ἢ μείζον ἢ δεῖ. quod modum excedit.

ποπονηται. al. πεποινηται.

Καδδδκεν — Καδδδκεν ευχαλῶν Πριάμῳ καὶ Τρῶσι λιπτοῖν

Αργεῖν Ελεην, ἥς εἰνέκα πολλοὶ Ἀχαιῶν

Ἐν Τροίῃ ἀπολόντο, φίλης ἀποπατρίδος αἰης.

Hom. il. 1. 2. v. 160 &c.

— ἀλλὰ καὶ ἐμπης

Αἰχρὸν τοὶ δῆρον τε μείναι, κένειον τε νεῖσθαι.

l. 2. v. 397.

ἐπὶ θυραῖς τὴν ὕδριαν. hoc proverbio taxatur eorum ignavia aut im-
prudencia qui cum pene rem ad finem perduxerint, eam deserunt,
tanquam si aquam in foribus effunderent, quam e remoto loco, non
sine labore petiissent. puto hoc integrum proferri posse, *in foribus*
aquam evertere, sic enim cum Aristotelis sententia convenit & irritum
laborem significabit. *Major*.

περμαχτον. id pro quo homines inter se contendere solent ac di-
gladiari.

P. 29. καὶ ὁ οἱ ἐχθροί. quare *Æneæ* virtutem non potuit magis ex-
tollere *Virgilius* quam cum induxit *Diomedem* ita loquentem.

— Stetimus tela aspera contra,

Contulimusque manus; experto credite, quantus

In clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam.

Si duo præterea tales Idæa tulisset

* C 2

Terra

*Terra viros; ultro Inachias venisset ad urbes
Dardanus, & versis lugeret Græcia fatis. &c.*

Virg. Æn. l. 11. v. 282. &c

καὶ οἱ φάωλοι. id enim absolutum perfectumque esse credi debet, quod improbi, quasi ejus excellentiæ vi coacti, commendant.

διὰ γὰρ τὸ φανερὸν. quia id satis perspicuum planumque est.

διὰ λυλοιδεηδαι. quæ quidem causa fuit quod *Corinthii* ignominiam se affectos a *Simonide* putarunt: qui tamen recte hoc loco, ornare ipsos volens, usus est. idcirco illi aut non viderunt, aut potius, quia non una tantum hac de causa hostes consueverunt non accusare adversarios; sed etiam si quod non magna ulla incommoda in bello ipsis intulerint: si quod secum tacite senserint, ambigua hæc voce offensi, veriti sunt ne astute ipsorum existimationem violare poeta voluerit. aut igitur hic hujus loci sensus est aut aliquid mendii latet. *Victorius.*

διὰ λυλοιδεηδαι. hoc exemplum putat *Victorius* non cohærere cum superiore sensu, quocirca novum quendam sensum excogitavit a proposito penitus alienum; & cum videret interpretationem suam huic loco non quadrare, finxit esse mendium in scriptura. Mihi sane res aperta esse videtur, *Corinthios* existimasse contumeliâ se affectos a *Simonide* quod dixerat eos a *Trojanis* non incusari, quum nullam eorum mentionem *Trojani* facerent tanquam ignavorum hominum a quibus nulla detrimenta acceperant, cum interim de *Achille*, &c. multa verba facerent a quibus tot mala perpeffi sunt. *Majoragi.*

ταῦτα δὲ. al. δύναται δὲ.

εἰω ὡς βουλ. al. ὡς αὐ. perperam.

ἡ ἐλαττον τοῦ ἀγαθοῦ. malum illud quod inest superari vincique a bono volunt, ut minus habeant mali, quam boni.

λανθάνῃ ἢ τιμωρία. exemp. petitum ex foro & judiciis: si, v. g. intra carcerem, non publice quis cædatur.

ἰδία καὶ αἱ μὴδεις. quæ alicujus propria sunt, & non alieni juris.

ἡγετα γένος. ex familia. exemplo sit contentio de armis *Achillis*. vid. *Ovid. metam. l. 13. v. 30 &c. & 107. &c.*

καὶ ὅν ἐλαττει. præterea ea illis sunt bona quibus se putant egere, quamvis sint exigua.

— ὅ σι

Angulus accedat, qui nunc deformat agellum!

inquit *Horatius*, cupidi hominis sententiam exprimens.

καὶ αἱ χερσὶν αὐτῶν. atque ea aggrediuntur quibus gerendis gratificantur amicis &c.

P. 30. καὶ αἱ μὴδεις φάωλος. hinc ducto argumento apud *Euripidem* quidam dicit divitiis se non moveri, quas improbus quisque facile consequitur.

Μὴ Πλοῦτον εἰπῆς, ἔρχε θάυμαζέω θεόν,

Ὁν χ' ὡ κακίστος ἰσθδὶως ἐκτεταλὸ.

duos hos senarios *Euripidis* esse testatur *Arbenæus* qui eisdem citat in lib. 4to τῶν δεικνυσσέων.

ἐκαστῇ

ἵκαστι πλεον ἢ τοσούτοι. & singuli maxime expetunt, studiosèque in vita persequuntur, quæ ita diligunt, ut inde τοσούτοι tales appellentur: i. e. cupidi amatoresque illarum rerum. al. καὶ αἱ πολλοί.

CAP. VII.

PRæmittit elementa de *majori* & *magno* &c. ex quibus una cum definitionibus *boni* capite præcedenti præmissis, colliguntur *formæ* de *majori bono* & *utili*, sive de *meliori* & *utiliori*.

Formarum de *majori bono* &c. *aliæ* sunt ipsarum rerum, quæ superant: 1. si in *numero*; 2. si in *magnitudine* secundum proportionem; 3. si in *consequentia*.

Aliæ formæ colliguntur ratione eorum quibus superant, ut puta rat. graduum in mole, virtute &c; efficientiæ; electionis per se; finis; tum ejus quod minus indigeat, tum ejus quod sine illo esse possit; principii & causæ; raritatis seu paucitatis; copię; oppositorum, privatorum, relatorum; judicii prudentum virorum; subjunctæ naturæ recipientis; jucundioris & pulchrioris; volentis se alicujus boni auctorem esse sibi vel amicis quam alios; diuturnitatis & firmitatis; consecutionis inter conjugata; electionis universalis; scientiæ & testimonii adversariorum &c; participationis; laudis, honoris, excellentiæ in iis rebus, quæ vulgo magnæ existimantur; distributionis rei in partes partiumque enumerationis, & oppositæ collectionis & gradationis; circumstantiarum; maximæ partis, magnæ enim rei maxima pars, majus meliusque est, quam aut parvæ pars magna, aut magnæ parva; fructus & commodi in rebus angustis; propinquitatis ad finem; peculiaris commodi; conjunctionis & propinquitatis cum vitæ fine; veritatis potius quam opinionis alienæ; relationis ad plura; simplicis & solitariæ positionis, & conjunctionis cum voluptate, & adjectionis &c; denique ratione dilectionis.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 30.

Ἐπεὶ δὲ ὑπερέχον· appellavit ὑπερέχον Cicero præstans; ὑπερέχουµενον vero *superatum*. — sit igitur (inquit Arist.) præstans tantum quantum superatum est, & amplius; *superatum* vero, quod in eo inclusum est.

καὶ µειζον µεν αἰεὶ καὶ πλεον. majus atque plus in eo differunt quod majus dicitur de quantitate continua, ut de linea, superficie, corpore; plus autem dicitur de quantitate disjuncta, ut de numero: in eo vero conveniunt plus & majus quod semper ad aliquid referuntur quod

quod *minus* sit: quinetiam ea nomina *magnum*, *parvum*; *multum*, *paucum*; nunquam per se intelliguntur sed semper cum alio referuntur. Non sunt autem contraria *magnum*, *parvum*; *multum*, *paucum*; nam & idem cum aliis rebus diverse comparatum potest diverso respectu dici & *magnum* & *parvum*, *multum* & *paucum*. *Majoragius*.

ἰλασπὸν quod superatur. sup. dix. ὑπερχομένον.

S E C T. 2. P. 30.

Πάντα ἐφίεται al. πάντες ἐφίεται & mox λαβόντες ἔλαιντο.

αὐτοῖς δὲ ἀγαθόν. alii αὐτῶν, sed αὐτοῦ veteris tralationis auctorem in suo codice habuisse idemque & scholiasten testatur *Morellius*, sensus; *id vero bonum est quod ita se habet ad ea de quibus sc. egimus superius* — nonnulli pro αὐτοῖς αὐτοῖς habent π. αὐτὸν, & sunt qui legunt πιπνοῦνται pro πιπνοῦντος. quasi esset legend. αὐτοῦ δὲ ἀγαθόν, το πρὸς αὐτὸν ταῦτα πιπνοῦνται i. e. illud etiam est bonum quod refertur ad aliquem qui tulit hæc de quibus sc. egimus superius. sic explicat hunc locum *F. Portus*. sed judicet Lector.

P. 31. συναρθεῖν μνησθῆναι. modo connumerentur comprehendantur que το ἐν καὶ τῇ ἐλαττώ, (ut sapientia & divitiæ simul sunt majus bonum quam divitiæ solæ) alias hic locus sæpe falleret; si enim diversa bona sumerentur, aliquando pauciora bona pluribus bonis forent potiora: justitia e. g. cum prudentia conjuncta magis expetenda est divitiis, robore, pulchritudine, nobilitate simul sumptis, quæ tamen numero excedunt. hoc autem nullo modo evenire potest, si pauciora illa in pluribus inclusa sunt, & numerum eorum explent.

καὶ εἰν το μέγιστον. si maximum in hoc genere superet maximum in illo, etiam hoc genus, majus erit illo; & conversim.

ἀναλόγη γὰρ ἔχουσιν. causam hujus rei affert. hoc enim habent simile exuperantiæ generum, & exup. eorum quæ generibus continentur: i. e. quemadmodum genera generibus præstant, ita etiam quæ continentur aliquo genere, præstant iis, quæ continentur in alio genere.

καὶ ὅταν τοδὲ μὲν τοδὲ ἐπὶται. cum aliqua res (inquit) ab aliqua conjuncta esse non potest, sed ei comitatur, contra autem non fit; illa quæ secum alterum trahit est melior.

Καὶ ὅταν τοδὲ μὲν. omnia consequentia quæ non convertuntur ut sint inferiora necesse est: hoc autem quatenus ad perfectionem attinet, alioqui consequentia plerumque plura complectuntur: ita si quis bene valet sequitur ut vivat, non autem contra; quare vivere est majus quiddam & latius quam bene valere, & tamen valetudo melior est quam vita. debet igitur hic locus ita intelligi, ut, quod alteri non potest esse consequens sed antecedens, dicatur majus, non quia sit generalius, sed quia perfectius est. *Majoragius*.

ἐπὶται δὲ ἀμὰ μὲν, cum uno eodemque tempore consequitur, tunc præcedens est melius, ut bona valetudo melior est quam vita: ὅστερον δὲ,

δι, cum autem non simul consequitur tum consequens est melius, quoniam prius est in consideratione. decipitur autem *Vistorius* hoc loco qui putat *Aristotelem* contra omnium opinionem sentire, *plus esse discere quam scire*, quod omnino falsum est. nisi per *plus* velit intelligi *latius* ac *generalius*, quia plurimi discunt, pauci sciunt. *Idem.*

τω ιεροσυλει. si sacrilegus est, facultate consequitur, ut etiam surripiat: si surripit, facultate non consequitur, ut sacrilegus sit: ergo sacrilegium esse majus est quam surripere, hoc est, majus flagitium. hoc exemplo *Quint.* usus est cum de conjectura ex majore loqueretur. si quis sacrilegium facit, faciet & furtum: majus enim quoque fit necesse est, si alterum in se inclusum habet.

καὶ τα ὑπερχοντα. e. g. 10. superat 6. & 8. superat 6. sed 10. superat majus, ergo numerus præstantior.

αναγκη γαρ. necesse namque est non illi tantum, verum etiam majori præstare. *majus* hic appellat quod alterum vincebat, & ab altero vincebatur, nam & ipsum tertio illo majus est.

ποιητικα μειζω. f. αραθα εσι.

ποιητικω αναγ. formam & definitionem rei significat, & est formula loquendi *Arist.* familiaris; οιοι ειναι ητοιμηται μειζον αραθα αναγ. l. 3. Topic. C. ποιητικον perperam.

ιχυς, υγαινου. robur melius re aliquâ salubri; nam hæc non propter se, at illud propter se expetitur; quæ dicebatur esse boni natura.

αυταρκεστερον γαρ. magis enim sibi ex se sufficit.

P. 32. διο το αυτο. f. μειζον εσι.

ποδς, αρχη. f. δεξει μειζον αναγ.

επιβουλευουσι. sic legit *Vistorius*: sed nihil vetat quo minus *επιβουλευειν* retineamus, quæ est familiaris *Arist.* & est elegans: sub. autem est *εφοκει γαρ ο λαωδαμης τους ανθρωπους επιβουλευειν*. suspicor autem mendose ita legi pro *βουλευειν*, ut paulo ante dixerat, *τον βουλευσαντα*, affirmat autem *Vit.* *επιβ.* significare *βουλευειν*, & affert exempla (*ex* 3. l. *Thucyd.* & *ex orat. Lysiae contra Agoratum*) quæ mihi quidem rem non probant. *F. Port.* *επιβουλευειν*. f. *εφη βουλευειν* legendum, & *τους ανθρωπους* sub. quod minime novum. *τυπογραφικης* error facilis; & literarum levissima mutatio. *Æm. Port.*

μειζων. major, pluris æstimanda.

εχει γαρ ως βουλομεθα. habet enim quod volumus, hoc est, minus laboris, quem plerique fugimus.

καὶ ὁ εναντιον μειζον. ut duorum bonorum utrum melius intelligas, spectanda sunt contraria eorum: cujus enim contrarium majus malum est, id alteri bonitate præstabit. e. g. valetudo & divitiæ sunt ambo bona; eorum contraria sunt morbi & paupertas; sed morbus est majus malum quam paupertas: præstat igitur valetudo divitiis.

καὶ οὐ σρησις. e. g. aspectus & auditus sunt bona; eorum privationes sunt cæcitas & surditas; sed cæcitas est majus malum, ergo aspectus majus bonum.

P. 33. ἀρετή — κακία. virtus & vitium sunt habitus jam absoluti: μη ἀρετή — μη κακία sunt dispositiones tantum & dispositiones ad virtutem & vitium. illæ sunt fines, hæ non fines; ergo illæ præstant. Cic. in Top. præstant perfecta inchoatis.

ἀποσπαινοῦται. euenta Cic. in Top.

μεῖζον καὶ ἥττον. nonnulli lib. excus. μᾶλλον omitt. sed frequenter comparativo junctum apud optimos scriptores occurrit. καὶ ὅλως το ὥς το βίου τέλος, αἰετῶτεροι μᾶλλον, ἤτερ το ὥς ἄλλο τι. Top. lib. 2.

ἀντικειμένως. converso ordine.

ἀνοιδαιότερα. magis serix, graviores, honestiores.

πράγματα. sc. ὑποκειμένα. i. e. materiam ipsarum scientiarum.

ὡς γ. ἢ ἔστι. καὶ το ἀληθές. ut enim scientia se habet ita verum. καὶ nunc ita nunc tum valet sapissime apud Arist. per το ἀληθές intelligit πράγματα.

κτείνει δὲ το αὐτῆς ἐκείνη. f. ἐπιστήμη. κτείνει. præcipit, tradit. το αὐτῆς. stratum, subjectum suum. quasi diceret, honestior & melior ars honestiora & meliora tradit.

ἀνιλοῦσθαι δὲ ταῦτα. similiter sunt ἀνοιδαιότερα propter res ipsas, quas tractant.

ἢ ἀπλῶς ἢ ἐκ κατὰ τὴν φρονήσιν. vel simpliciter, i. e. non magis in hac vel illa arte sed in omnibus, vel si judicarunt ex ea arte cognitioneque cujus periti sunt.

ἀρετὴν ἢ μείζον ita se in omnibus MSS. invenisse ait Viß. cum in excusis esset ἀρετὴν μείζον sine particula.

τοῦτα κρινοῦν. viri boni ac prudentes non solum recte judicant de majori bono &c. sed etiam de natura & essentia (τι) rerum omnium, & de quantitate (ποσόν) & qualitate (ποιόν). eorum judicium omnibus in rebus est plurimi faciendum.

καὶ το τοῖς βελτίστοις ὑπάρχον. id etiam est majus bonum quod melioribus inest. fortitudo est in animo, robur in corpore, quod est deterius; ergo fortitudo est bonum præstantius.

P. 34. ἐρίζονται ἡδιεῖδαι. verbum ἡδιεῖδαι prius omissum eadem manu restitutum in antiq. codice invenit Viß. eamque scripturam sequitur vetus tralatio.

ὡρίσθη δὲ τοῖς. sc. ὁ ἂν αὐτοῖς ἑαυτοῦ ἐνικᾷ ἢ αἰετον, καὶ οὐ ἐνικᾷ ἄλλο αἰρουμένη.

ἢ τοῦ βιόσκειν f. χρῆσις.

ἐκ συστικῶν. Cicero in Topicis vocat ea conjugata quæ orta ab uno, varie commutantur: ut sapiens, sapienter, sapientia, sapere. Aristoteles ponit aliquam differentiam inter casus & conjugata, ut casus sint adverbialia vix. fortiter, temperanter, conjugata vero sint aliæ partes ut fortitudo, fortis. Quintilianus libro quinto hunc locum pene contemnit, sed non advertisse videtur quæ sit vis ejus & quam late pateat. Major.

το δὲ, οἱ κρινοῦντες repetit. ὡς αὐ. referend. est verb. κρινοῦντες ad superius verbum, κρινοῦντες, qui enim judicant & statuunt de aliquibus rebus, tan-

tanquam domini earum sunt, & in sua potestate quid de illis fiat, habent. quod vero sequitur, οἱ αἰδῶσι, ad illa η οὐς οὗτοι κελευσὶς verisimile enim est ab illis, quorum juris est de aliqua re statuere, si ipsi aut nolint, aut non possint illi incumbere, electum iri peritos & intelligentes.

P. 35. καὶ ὡς αἱ ζημιαί· & contra, quorum pænæ legibus constitutæ majores, majora mala.

καὶ διασπορεύειν. locus rhetoricus a partitione totius in partes. Interim ex pluribus efficitur illa quam conamur exprimere facies — sic urbium captarum crescit miserario. sine dubio enim qui dicit expugnatam esse civitatem, complectitur omnia quæcunque talis fortuna recipit: sed in affectus minus penetrat brevis hic velut nuntius. at si aperias hæc quæ verbo uno inclusa erant, apparebunt effusæ per domos & templa flammæ &c. licet enim hæc omnia (ut dixi) complectatur everfio, minus est tamen totum dicere quam omnia. Quint. l. 8. c. 3.

πλεονων γὰρ ὑπέρῳ φαινεται. plurium apparet & quasi ante oculos ponitur exuperantia — in antiq. lib aliter. sic enim (inquit *Viæ*.) primo illic scriptum fuit: ὑπερῳ φαινεται· emendatum tamen eadem manu quâ liber exaratus, ὑπερῳ η φαινεται· quam scripturam manifesto vetus tralatio sequitur, ut cum tam prisca sit, non omnino negligenda videatur.

λεγοντων. sc. τῶν Κλειοπατρῶν.

ἀνέστηται. ut ad bellum ineundum surgeret.

ὅσα καὶ — v. *Hom.* Il. l. 9. v. 588. sed ibi in vulg. Edit. sic legitur

Κηδὲ' ὅσ' ἀνθρώποισι πλεον, τῶν αὖν ἄλλῳ,

Ἀνδρῶς μὲν κτείνουσι —

ἢ γὰρ συνῆσις. duplici ratione compositio & coacervatio videtur exuperantiam ostendere. primo, quoniam id, quod antea divisum in partes exiguum videbatur, postea congestum amplitudinem accipit, & majorem molem ostendit, quemadmodum & divisio. deinde, quia quod ita congeritur videtur initium quoddam & quasi fundamentum magnarum rerum, ut *Cicero* in *Catalinam*, *republicam*, *Quirites*, *vitamque omnium vestrum*, *bona*, *fortunas* &c. hoc enim appellatur *superstruere* cum multa & varia congeruntur, quæ exornatio rhetorica vocatur *frequentatio*, & a *Quintiliano* *congeries*. huic generi finitimum est illud, cum multa quidem verba seu membra congeruntur, quæ tamen unam tantum rem significant.

αὐτὰρ παρα δύναμιν &c. ex hoc loco, *Cic.* egregie laudat *Pompeium* in orat. pro *lege Manilia* & *Octavium* in *Philipp.*

παρα τοὺς ὁμοίους. sic antiq. *Viæ*. lib. παρα τοὺς αἰῶνας. B. C.

τῷ οὐμπονικῷ. pro εἰς τὸν οὐμπονικῷ. nisi forte significare voluit illum seipsum eo carmine ornasse, factumque ab eo fuisse epigramma.

προοδεῖ μιν — in quibusdam exemplaribus sic legitur, variato verborum ordine;

Προοδέν μιν τραχηλῶν ἔχων ὤμους ἀσπίδων.

ἔφερον. al. ἐφερε.

ἐνεγκομιαζε. al. ἐνεκομιαζε.

ἐξ ὧν ὑπερξε ταυλα. *Arist.* infra *Iphicrat.* admirantem res a se gestas, in hanc vocem narrat erupisse, ἐξ οἷον εἰς οἷα; qua autem de causa, cum antea ignotus foret, primum celebrari cœperit, docet *Plutarchus* in ἀποφθ. & nonnullas etiam ipsius voces refert.

αὐτοφυῖς του ἐπικτητου. innata atque infita præstant assumptis & adventitiis.

Αὐτοδιδάκλος — Αὐτοδιδάκλος δ' εἰμι· ἦτος δὲ μοι ἐν φρεσὶν οἶμος

Παντοίας ἐνεφύσιν —

Hom. Odyss. 22. 347,

το μεγαλον μεγατον μερος. *maxima* intelligimus vel mole vel virtute, ut *ver* anni *maxima* pars dicitur, eo quod sit aliis præstantior ac venustior: unde apud Græcos *ver ex anno tollere* dicebant, qui quod eximium esset in aliqua re tolleretur. *Maj.*

τον ἐπιταφιον. s. λογον, vid. *Thucyd. hist.* lib. 2.

P. 36. καὶ το αὐτῷ ἡ ἀπλως. & quod privatim alicui prodest, majus est ipsi cui prodest, quam quod omnibus absolute.

το δυνατον. c. g. ἡ μακροσῖοτης τῆς ἀθανασίας. illud enim a nobis obtineri potest, hoc nequaquam.

ἐν τελει τοῦ βίου. (finem vitæ intelligit τὴν εὐδαιμονίαν) quæ in fine vitæ manent, meliora iis, quæ longo inde intervallo remota sunt, quamvis eodem & ipsa referantur. B. C. ἡ τὰ πῶς τῷ τ.

ὁ λαοθάλειν μελλων. si hæc lectio sit vera, το μελλων ad vocem ἀνθρώπος referend. quæ subaud. sed fortasse μελλον legendum ut ad ὁ referatur, & locus sic accipiat, ὁ (πραγμα) λαοθάλειν μελλον &c. Æ. P.

διὸ καὶ τὴν δικαιοσύνην. hinc fit, ut nonnulli dicant justitiam rem tenuem esse & pusillam, quoniam præstat justum videri, quam esse, sed bene valere non item. *Thrasimachum* forte designat, qui injustitiam laudavit.

καὶ πρᾶττειν B. C. καὶ το πρᾶττειν.

ἀπαντα γὰρ ἔχει &c. sc. το ζῆν, καὶ ἐν ζῆν, &c.

ὥς ὑπαρχει. in antiq. lib. tanquam correctæ & emendata est hæc vox ὑπαρχει, & ex ipsa factum ὑπερχει, quam lectionem sequitur etiam vetus tralatio: & sane hæc verba apud hunc scriptorem negligentia librariorum sæpe depravata sunt; & ob similitudinem inter se commutata. in communi lectione illud molestum est, quod non video quam vim illic habet adverbium ὥς, neque quicquam novi affert; quod quidem faceret, si legeretur ὑπερχει, esset enim confirmatio ejus quod dixerat, illud majus bonum esse, cum plura simul, hoc sensu, "quare cum plura sint, superat" quæ vero sequuntur verba, enumeratio erunt eorum bonorum quæ in eo continerentur, quod præ-

præstare dixerat : est tamen si ita etiam legas, in verbis asperitas aliqua. *Viæ.*

καὶ δύοιν ὁ τῶ αὐτῶ &c. & duobus *propositis*, id quod eidem rei adjunctum, efficit, ut totum majus sit, *magis expetendum*. non valde dissimilibus verbis eundem hunc locum in *Topicis* exponit; illic autem ipsum appellat ἐκ ἀποδείξεως· ἐν τῶ αὐτῶ ἀποστήμειν τι τὸ ὅλον αἰρετώτερον ποιεῖ. l. 3. c. 5.

ἢ αἰ λαοφάνει· & quæ cum præsentia sunt, clam esse non possunt, quam quæ latent, quoniam ad veritatem magis accedunt: locupletem esse majus bonum, quam videri.

καὶ τὸ ἀγαπητὸν. quod amabile, & carum est, in majoribus collocatur bonis; atque aliquibus quidem per se, aliquibus vero simul cum aliis rebus: quare non par esset damnum, si quis oculum ei, qui altero careret, atque ei, qui duos haberet, erueret.

CAP. VIII.

AD publicam deliberationem docet sumendas esse rerump. species; & distinguenda earundem instituta:

Deinde ponit singularum rerump. fines; sc.

Democratia finem esse *libertatem*; *oligarchia*, *divitias*; *aristocratia*, *disciplinam patriam*; *tyrannidis*, *custodiam sui*; *regni* vero, & *regis* & *civium salutem*.

Supradictis addit; tenendos esse *civitatum* & *principum virorum indolem* & *mores*; ut ex horum perspectione, moratâ oratione (ea quæ hujus loci propria est) fidem facere possit orator.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 37.

Πολιτεῖαν. B. C. πολιν. sed priorem lect. in fidelior. exemp. invenit *Viæ*. quam sequitur etiam vetus tralatio.

κυρια μὲν ἐστίν. altera ratio, quâ probat necessariam esse cognitionem rerump. illud decretum (inquit) ratum firmumque est, quod ab illo ordine factum fuerit, in cujus potestate omnia constituta sunt.

ἀποφασίς. decretum, edictum. B. C. ἀποφανσίς.

τα δὲ κυρια. in 1mo lib. de rep. κυριον civitatis appellat πῦς πολιτομένοις & qui totam remp. in potestate sua habent, ac de summis rebus ex sententia sua statuunt. diversa igitur esse hujuscemodi κυρια ait; & unumquodque reip. genus suum ac distinctum ab aliis habere; quot enim numero sunt status civitatum, tot & ip̃a esse affirmat.

SECT. 2. P. 37.

Ὡς το μὲν κυριον καὶ τὸ κρανον. summa igitur potestas, cui permis-
sum est de rebus judicare, vel est aliqua pars horum generum, ut in de-
mocratia, concio vel senatus; vel est totum, ut in monarchia,
rex. illud advertendum est, *Aristotelem* hoc loco non eandem facere
rerumpublicarum divisionem, quam fecit octavo Ethicorum; ibi
enim tria genera fecit laudabilia, politiam, aristocratiam, monar-
chiam; tria vero his opposita vitiosa, democratiam, oligarchiam, ty-
rannidem; hic autem ex communi opinione loquitur. *Majorag.*

οἱ ἀπο πημεμάτων. ἢ ἀρχουσιν.

ὑπο το νομου καμειν. disciplinam (inquit) intelligo legibus consti-
tutam, quam legum latores probârunt: quâque participes ejus civi-
tatis imbui voluerunt.

νομμοις. al. νομοις.

τουτων δε. F. Port. τουτου δε legend. putat; quasi dix. ταυτης δε της
μνησχειας.

τα παρς παλδαιαν. sic omnes lib. excepto (inquit *Viâ.*) antiquissimo,
qui habet τα περι παλδαιαν. quod adnotare volui cum receptam lectio-
nem servârim.

ειπερ αιρουνται. siquidem omnes, qui deliberant, quæcunque eli-
gunt, ad finem suæ reip. referunt.

επιναφειροντες. B. C. αναφειροντες.

SECT. 3. P. 38.

Αποδεικτικου λογου. argumenta & enthymemata intelligit.

πιστευομεν. hic significat, credimus & persuademur; quandoque tamen
valet, confirmamus & probamus, ut in 2do παρς. αναλυτ. πιστευομεν
χαρς απαντα η δια συλλογισμου, η δι' επαγωγης.

εκατης ητος. sic in antiq. *Viâ.* lib. nonnulli habent ηκατη.

ταυτα δε. mores sc. δια των αυτων. ἢ παλδαν.

τα μιν χαρς ητη φανερα. e. g. democratia habet sibi propositam liber-
tatem, status paucorum divitias, &c. hinc igitur cognosci poterit,
quales sint mores uniuscujusque.

C A P. IX.

Proponit explicandos esse fines generis demonstrativi, sc. *beneficium*
& *turpe* &c. ex quibus laudare vel vituperare poterimus,
Ea igitur ex quibus laudant &c. *Alia sunt generis demonst. propria;*
suntque *elementa communia* sc. *definitiones* tum ipsius *benefici*, tum
virtutis, tum *singularum virtutis partium*, seu *specierum*; quæ nu-
merantur & describuntur.

Sequuntur

Sequuntur *honesti formæ* ex quibus laudant &c. hæc variis sumuntur modis :

Ratione *virtutis*, cui conjuncta sunt ea quæ laudantur ; — *bonoris* — *boni per se*, & *finis absolute sumpti* — ea quæ contraria sint iis ob quæ erubescimus, honesta sunt : ut contra, illa ob quæ erubescimus, turpia. — *solliciti animi in peragendis negotiis* — *virtutum & operum*, tum quoad ipsarum subjecta, tum quoad ipsarum fructum — *ultionis* — *memorabilis* — *proprietas* — *propinquitatis cum virtutibus & vitiis* — ipsorum apud quos dicitur.

Deinde præcepta tradit de encomiis, & de amplificatione.

Alia vero (ex quibus *demonstr. orat.* fit) sunt rationes communes ; una ei communis cum *delib.* genere ; alia, cum *judiciali*, suntque de magis honesto.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 38.

Μετὰ δὲ ταῦτα. vid. *M. T. C.* orat. part. § 70 — 82.

σκοποι. fines propositi.

συμμετέχει γὰρ. simul enim illud commodum consequetur, ut dum hæc agimus, etiam illa declaremus, quibus nos ipsos moribus præditos esse ostendamus : quod erat alterum probationis genus.

P. 39. ἐπεὶ δὲ συμμεταίχεται. usum istorum præceptorum exaggerat *Arist.* non solum ad res serias, verum etiam ad res ludicras sunt accommodata ista præcepta : sunt qui solutâ oratione, aut carmine animi causâ laudant res vel animatas vel inanimas : v. g. *Homerus* ranas &c. videtur ad hunc locum respexisse *Quint.* cum in tertio libro inquit ; sed proprium laudis est amplificare & ornare ; quæ materia præcipue quidem in deos & homines cadit : & tamen & aliorum animalium etiam carentium animâ.

τῶν ἀλλῶν ζῶων τυχεῖν. aliorum animalium quodlibet.

ὥστε, ὅσον παραδειγματός γεῖν. significat his verbis se non plene & copiose cuncta tractaturum ; sed ea tantum traditurum quæ ad has res patefaciendas, illustrandasque sufficiant ; & quasi viam, ut reliqua investigari possint, indicaturum.

SECT. 2. P. 39.

Πάντων περὶ πᾶσι. quæ potest prodesse omnibus, & omnibus in rebus. *Vid.* proverbium esse suspic.

πρὸς αὐτῶν. ἢ περὶ χρημάτων. pecunias suas erogant & effundunt, neque de iis digladiantur, quarum alii maxime appetentes sunt.

ὡς ὁ νόμος. eo modo, quo lex præcipit.

ἀδίκως.

αδικία. injustitia verò, per quam aliena contra legem possidentur. περι δικαιοσύνης, καὶ αδικίας fusius disputat lib. 5. ηδ. Νικημ.

ὕπηρεται τῷ νόμῳ. & se præbent strenuos ministros legi, & quæ ipsa mandat, ut servantur, efficiunt. nonnulli exc. lib. hab. ὑπηρε-
πικη.

συφροσύνη — δι' ην. C. ηδ. ἦν.

P. 40. εὐδωτελειότης. liberalitas, virtus quæ largiendo pecunias be-
nigne facit.

μικροψυχία δὲ καὶ μικροπρεπεία, τ' ἀναντία. vitium ipsi contrarium duobus nominibus vocari posse ostendit: aut enim eodem, quo con-
trarium magnitudini animi vitium appellatur; i. e. parvus & angustus animus; aut μικροπρεπεία, quod, cum præclaram hanc virtutem imi-
tari velint, nimis tamen parce sumptum facientes, eâ excidant, & in vicinum vitium dilabantur.

Φρονήσις. prudentia est virtus rationis, per quam de bonis rebus, & malis, quæ ad beatam vitam pertinent, homines bene consultare pos-
sunt. Φρονιμῶν ἐστὶ τὸ δυνάσασθαι βουλευσάσθαι περὶ τὰ αὐτῶ ἀγαθὰ, καὶ συμφέροντα, οὐ κατὰ μέρος, οἷον, οὐ ποῖα πρὸς ὕψιστον, ἢ ἡγρὺν, ἀλλὰ ποῖα πρὸς τὸ εὖ ζῆν ὅλον lib. 6. ηδ. Νικ. — πραότης & σοφία definit. utrum negligentia librariorum, vetustateque delapsæ sint, an ab *Aristotele* de industria omissæ, incertum est.

SECT. 3. P. 40.

Περὶ δὲ τῶν ἀλλῶν. ea intelligit, quæ quanquam virtutes, aut vitia non sunt, honesta tamen sunt, aut turpia.

πᾶσι. mala, quæ aliquis sustinet: non tamen quæ juste patimur honesta sunt; itaque mors *Socratis* innocentis honesta fuit: juste autem pati supplicium, turpe.

ἐφ' ὅσοις τὰ ἀθάλη πῆν. hinc illa *Plinii* exclamatio; *O mores æternos, qui tanta opera bonore solo donaverunt.*

καὶ ἅμα αὐτῷ ἀγαθῷ. & quæ non illi ipsi, qui ea habet, fructum ferunt.

τὰ ζῶντι. al. τὰ ζῶντα.

P. 41. τῶν ἀλλῶν ἐνεκα. (sic antiq. *Vid.* C. τῶν καλῶν.) repete τις ἐποίησε.

εὐπραγία. ex rebus feliciter gestis, honestæ illæ, quæ administratæ sunt in negotiis aliorum.

τὰ ἐναντία, ἐφ' οἷς ἀγχ. contraria etiam facta eorum propter quæ erubescunt, honesta sunt. *Vid.* ed. τὰ ἐν. ἢ ἐφ' οἷς ἀγχ. particulam vero ἢ omitt. C. &, uti mihi videtur, recte.

μελλόντες s. λέγειν καὶ ποιεῖν.

Θεῶν τι τ' εἶπεν. B. & C. pro *Æolico* εἶπεν habent commune εἶπιν, & sequent. ver. C. ἦκες pro ἴκες. porro primus vers. *Alcæi* est; cæteris *Sappho Alc.* respondet.

τίθει ἂν αγωνιάσι. anguntur; sollicitantur animo; al. αγωνιῶνται.

μη φοβούμενοι. hoc addit, ut distingueret ab angore, qui accidit metu independentis incommodi. exemplum ab hac re non omnino alienum apud Cic. habes. *nocte ambulabat Themistocles in publico, quod somnum capere non posset: quærentibusque respondebat, Miltiadis tropæis se e somno suscitari &c.*

καὶ αἱ ἀπολαυστικαί. al. ὅσαι ἀπ. & virtutes illæ, quibus alii magis frui possunt, quam illi, qui ipsis præditi sunt.

τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι. capitalis sententia cui opponendum est Salvatoris nostri præceptum, quippe quod a principio longe nobiliori sit ductum. Εἰωθὲν δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν &c. Matt. 5. 44. ipse etiam Cic. testatur quædam officia etiam adversos eos esse servanda, a quibus injuriam acceperis; *est enim (inquit) ulciscendi & puniendi modus; atque etiam baud scio an satis sit, eum, qui lacefferit injuriæ suæ prænitere; ut & ipse ne quid tale postbac, & cæteri sint ad injuriam tardiores.* de offic. l. 1. 11.

ἀνδρείου. al. ἀνδρείων.

τῶν καλῶν. ex numero sunt rerum honestarum.

ἀκχερεῖται οὐτῶν. etsi nullum ferant fructum.

μνημονεύματα. elogia, & quæ memoriam alicujus ornant. B. C. μνημονεύται.

καὶ τὰ μακρόν, μικρόν. & quæ magis ornant, ea sunt magis honesta. al. καὶ μακρόν, τὰ μακρόν.

καὶ ἂν μὴ ζῶντι. al. μακρόν δὲ καὶ ἂν μὴ ζῶντι. quam lectionem si probes, erit explicatio τῶν μικρόν, quorum paulo ante fecit mentionem: majora autem sunt illa μνημονευμένα, quæ mortuos etiam sequuntur: sin nostram, quam in antiq. suo codice testatur invenisse *Viæ.* erit alter locus diversus a superiore. illa enim elogia erant in *viventes*, hæc sunt in *mortuos*.

εὐμνημονεύοντες. magis celebrantur. C. εὐμνημονεύται.

καὶ τὰ παρ' ἐκείναις. ut, *Lacedæmone* disciplinæ severitas, *Athenis* sapientiæ studia &c.

P. 42. εὐεργετου. sic antiq. *Viæ.* lib. al. εὐεργετίας. — εἶρηκε δὲ (Λυκούργος sc.) καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ τὴν ἡσθητικὴν ἡλικίαν νομίζων οὕτω καὶ μειζόνους αὐτῶν, καὶ εὐεργετωτέρους, καὶ γρηγοτέρους φανισθαι. Ξενοφ. Λακεδ. Πολ.

θηπικόν εἶργον ποιεῖν. servile opus facere.

εὐεργετου γὰρ. al. εὐεργετικόν γὰρ. perperam.

το ὡς αὐτὸν ζῆν. ad alterius arbitrium vivere, accommodare se suosque mores ad alterius nutum, & voluntatem: hanc formulam loquendi utitur etiam alias: & *Demosthenes* in oratione pro Ctes. τοῖς δὲ ὡς ὑμᾶς ζῶσι, καὶ τοῖς παρ' ὑμῶν πᾶσι γλιχμένοις, iis vero, qui vobis dediti sunt, & ex nutu, voluntateque vestra pendent, & a vobis se ornari cupiunt.

ληπτεῖον δὲ καὶ τὰ συνεγύς. assumenda præterea sunt ea, quæ vicina, & proxima sunt rebus ipsis vel ad laudem, vel ad vituperationem. *Idem* (inquit *Quint.* in l. 3. c. 7.) præcipit (*Aristoteles*) illud quoque, quod *mox Cornelius Celsus* prope supra modum intravit, quia sit quædam

vir-

virtutibus ac vitiis vicinitas, utendum proximâ derivatione verborum, ut pro temerario fortem — vocemus. Cernenda (inquit Cic. in part. orat. §. 81.) autem sunt diligenter, ne fallant ea nos vitia, quæ virtutem videntur imitari. nam & prudentiam malitia &c. totam vero hanc rem egregie exposuit Horatius in 3tia satyra lib. 1mi

Parcius hic vivit; frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paulo est; concinnus amicis
Postulat ut videatur. at est truculentior atque
Plus æquo liber; simplex fortisque habeatur.
Caldior est; acres inter numeretur. opinor,
Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
At nos virtutes ipsas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum vivit, multum demissus homo ille;
Tardo ac cognomen pingui damus. hic fugit omnes
Insidias, nullique malo latus obdit apertum;
Cum genus hoc inter vitæ versemur, ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina; pro bene sano
Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
Simplicior quis & est; (qualem me sæpe libenter
Obtulerim tibi, Mæcenas) ut forte legentem
Aut tacitum impediât quovis sermone molestus;
Communi sensu plane caret, inquit. Eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!

καὶ ἐπιστολῶν. ἢ. οὐμαλῶν.

ἀναλγητον. qui nihil dolet, & quamvis graviter lædatur, non commovetur. Demost. pro Ctes. Thebanorum stoliditatem significare volens, verbisque rem amplificare, ἀναλγησιαν & ipse appellavit.

καὶ ἑκάστῳ δὲ ἐκ τῶν παρ. & unumquodque ex iis quæ consequuntur semper in optimam partem accipiendum. repet. ληπτέον.

τὸν θεῶν, ἀνδρείον. jampridem equidem nos vera rerum vocabula amisimus, quia bona aliena largiri, liberalitas, malarum rerum audacia, fortitudo vocatur. v. Catonis orat. ap. Sall. B. C.

τοὺς πολλοὺς ἢ. οὕτως ἔχειν.

παρεφλογισμένην ἐκ τῆς αἰτίας. & simul subest fallaciæ quæ latet in causa.

κινδυνευτικός. ἢ. τίς ἐστ.

σκοπῆν δὲ. ἢ. ἔρε.

δὲ δὲ τὸ παρ' ἑκάστου τιμίον. oportet autem id, quod in honore, & pretio est apud singulos, dicere esse tale, id est, honestum vi atque naturâ suâ, non illius tantum gentis aut disciplinæ consuetudine.

εἰ ἀξία. ἢ. πειποιήκε.

ἀεὶ ἀπὸ πηγῶν vocat, res antea virtute alicujus studioque possessas: laudes, quas sibi quispiam labore suo comparaverit.

παρὰ τὸ ἀποσηκῶν præter id quod decebat; necessario addit ἐπὶ τὸ βέλτιον &c. potest enim facere aliquis παρὰ τὸ ἀποσηκῶν, ἐπὶ τὸ χεῖρον, in pejorem partem ac deteriorem.

οἷον εἰ ὁ εὐτυχῶν. si secundis rebus non insolescat, sed moderatus sit. antiq. *Vit.* lib. habet, οἷον εἰ εὐτυχῶν μιν, μετῆλος αὐτῶν δὲ, μεγαλ.

ἢ μεγάλων γυγνομένος. aut auctus opibus dignitateque, melior placabiliorque fit; contra enim plerumque evenire consuevit, ut qui amplio rem fortunam sint nacti, improbiores contumacioresque, & in ultisciscendis inimicis duriores sint. B. γυνομένος.

P. 43. καὶ τοῦ Σιμωνίδου· Ἡ παῖτρος, vid. Thucyd. hist. lib. 6. p. 382. ed. Ox. Ἰπποκλίου γόνι τοῦ Λαμψακκίου τυραννοῦ Αἰαντιδῆ τῷ πατρὶ θυγατέρα ἰαυτοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχιδικῆν (Ἀθηναῖος ἐν Λαμψακκῇ) ἰδὼσαν, ἀποδαινομένους αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δυνάσται. καὶ αὐτῆς σημειῖ ἐν Λαμψακκῇ ἔστιν, ἐπιχρηματίζον τοδὲ.

Ἄνδρος ἀριστυπαντος ἐν Ἐλλάδι τῶν ἐφ' ἰαυλοῦ,

Ἰππίου Ἀρχιδικῆν ἠδὲ κικεύχε κρηῖς·

Ἡ παῖτρος τί καὶ ἄνδρος, ἀδελφῶν τ' οὐστὶ τυραννῶν,

Παιδῶν τ', οὐκ ἤρην ἰόνι ἐς ἀπεδωλῆν

SECT. 4. P. 43.

Κατὰ προαίρεσιν. adhibito delectu, consilio, agere.

παρακατοὶ δεικνύουσα. danda est opera, ut ostendamus eum quem laudamus, adhibito consilio, electioneque fecisse.

συμπλήρωμα — ἀποτυχῆς. hæc inter se discrepant. συμπλήρωμα est, cum quopiam aliquid agente, & quod nihil ad rem quæ intervenit, faciat, extrinsecus quidpiam excitatum, contingit; e. g. deambulante illo solem deficere: ἀποτυχῆς vero, cum quopiam aliquid agente alicujus rei gratiâ, aliquid ex eo actu præter propositum evenierit; ut, scrobem facientem ut arborem serat, thesaurum defossus invenire.

ἐπ' αὐτοῦ &c. τοῦ ἐγκωμίου. est aliqua differentia inter laudem & laudationem, sicut apud Græcos inter ἑπαινον & ἐγκώμιον; laus enim virtuti ipsi debetur, laudatio vero operibus virtutis: ἵταque laus ita definitur, ut sit oratio quæ virtutis magnitudinem explicat; laudatio autem est oratio quæ præclaras actiones & opera commemorat. sicut ergo virtus ab actione differt quia bonæ actiones nascuntur a virtute, ita etiam laus differt a laudatione quia vera laudatio nascitur a laude: verum sæpe alterum pro altero ponitur. cum igitur aliquem laudamus, ostendere debemus res ejus gestas a virtute profectas, & laudationem nostram seu encomium ad originem laudis referre; quod ita fiat si ex habitu animi rationi consentaneo atque ex delectu res illas gestas fuisse probemus. Major.

ταῦτα δὲ κυκλῶ, εἰς πᾶν. quæ autem circumstant personam, quam laudamus, valent ad fidem faciendum.

οἷον, εὐγενεία. sed in toto quasi contextu orationis hæc erunt illustranda maxime; quemadmodum quisque generatus; quemadmodum educatus; quemadmodum institutus moratusque fuerit. Cic. part. orat.

μακαρισμός δὲ καὶ εὐδαιμονισμός. apud Latinos beatus & felix aliquo modo differunt, apud Græcos non. sed sæpe pro eodem ponitur felicitas & beatitudo: non est autem idem felicem aut beatum ali-

quem appellare, ac eundem laudare; quia sicuti beatitudo seu felicitas in se complectitur virtutem, ita *μακροχρονος* seu *ευδαιμονισμος* in se complectitur laudem & encomium. plura igitur comprehendit felicitis appellatio seu *ευδαιμονισμος*, quam laus & encomium in se comprehendunt. *Majoragius*.

τούτοις δὲ. sc. τῶ ἐπαγγελίᾳ καὶ τῇ ἐγκωμίῳ.

S E C T. 5. P. 43.

Υποθῶ τοι αὖν. moneas, suadeas, præcipias. hinc ὑποθήκη, præceptum. εἰχμεν tenemus, *cognitas* habemus.

δυναται. vim habet.

P. 44. μὴ αὖ φρονῶν &c. respicit hæc verba *Iſoc.* in Evagora. Μὴ αὖ φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τυγχαν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτοῦ γινομένοις αἰμαῖσι.

S E C T. 6. P. 44.

Ἡ καὶ ὁ μάλιστα. vel si quod maxime factum oportuit, fecerit.

καὶ αὖ. al. καὶ αὖ.

ταῦτα δὲ παρὰ τὸ προσήκον· hæc autem si præter id, quod conveniebat, contigerint; si factum sit contra quam expectari poterat. ut quum *Athenienses Lacedæmoniis*, aut *Thebanis* hostibus in summo discrimine positis, tamen venerunt auxilio, eosque periculo liberarunt.

καὶ αὖ τὰ προτρέποντα. & si ea, quæ homines incitant, & ornant, ejus causa, quem laudamus, inventa sint: ut, laudationes publicæ, carmina, epigrammata, statuæ.

εἰς ὃν· ego suspicor legendum esse καὶ αὖ αἱ αὐτοῦ· audax fortasse, sed necessaria est emendatio. *Portus*.

Ἱππολόγον. historia ignota. Ἀρμόδιον, Ἀριστογείτονα. vide *Thucyd.* hist. lib. 6. & *Plinii* lib. 44.

ἐπὶ τῶν ἐναντιῶν. ut si quis primus auctor cædis fuerit; vel aliquod flagitium admiserit.

καὶ μὴ κατὰ αὐτοῦ. antiqua vero tralatio vertit ut si esset, καὶ μὴ κατὰ τοῦ αὐτοῦ. & mehercule prior lectio non sana esse videtur: sensus enim erit absurdus, si per seipsum non abundas; i. e. si facultatem & copiam argumentorum invenire nequeas. hic sensus arguit oratorem infantie & dicendi imperitiæ: nec facit ad mentem *Arist.* explicandam: si sequemur alteram sc. μὴ κατὰ τοῦ αὐτοῦ, erit sensus aptus, & loco congruens. Ἐὰν ὅτι in ipso i. e. in ea persona, quam tibi proponis ornandam, non reperiatis multas virtutes, Ἐὰν argumentorum copiam, ad eum videlicet ornandum, tum contentione collationeque tibi utendum erit; atque ita oratio te non deficiet. *Portus*.

ἀντιπαρεσχεῖν f. δει. per contentionem comparare oportet.

διηγοῦν. proprie est causas forenses agere; sed hoc loco accipitur, pro causas scribere, vel præcipere quæ ad judiciale genus pertineant; initio hujus libri dix. ἀποκρινύμεσι πρὸς τὸ διηγοῦν. *Cic. in*

Bruto

Bruto Isocratem dicit, scribere aliis solitum causas quibus in judiciis uterentur: carpit autem latenter *Aristoteles* nobilem illum oratorem, cujus gloriæ erat infensus, quod causas istiusmodi, & scripta sua venditaret. pro *συνθησαν* antiq. *ViE.* lib. habet, *ασυνθησαν*.

δει δι προς υαδδους. est etiam cum cæteris præstantibus viris comparatio in laudatione præclara. *Cic.* de orat. l. 2.

προς τους αλλους. B. *πυλους.*

δλως δε. amplificationes, exempla, & enthymemata sunt communia trium dicendi generum: alia tamen aliis sunt aptiora. quæ igitur quibus sunt aptiora, & magis conveniunt, docet jam *Aristoteles*: ait amplificationes generi demonstrativo, exempla deliberationibus, enthymemata judiciis, magis convenire.

επιτηδευση. B. C. *επιτηδευση.*

επιδικησις. f. *λογισ.* idem in *συμβουλευσις*, & *δικησις* est subaudiendum. *αντι του, τη επιδικησι, τη συμβουλευσι, και τη δικησι* λογισις *ειδει.*

P. 45. *τα μ. καταμνηστικοι.* futura divinantes.

προς πια. f. *το καλει και το αηχρον.*

CAP. X.

QUæstionem generalem, an fecit injuriam distinguit in tres: Quos ob fines injuriam faciunt? — Quales ii qui faciunt? — Quibus hominibus?

Præmissâ injuriæ definitione, definitionisque explicatione; redit ad quæstiones propositas.

In hoc capite & seq. primam explicat; finesque expositurus, imprimis colligit causas eorum quæ agunt efficientes per distinctionem, sic; alia agunt homines non per se, & ita vel per fortunam, vel a necessitate: alia propter se, & ita, vel ex consuetudine, vel appetitione.

Ex dictis concludit, omnia quæ propter se agunt, esse bona vera aut apparentia: vel jucunda vera aut appar. ita ut fines agentium generales duo sint; bonum seu utile & jucundum: & propterea etiam; quia quæ agunt propter se, ea sponte agunt; quæ non, non sponte; sequitur, omnia quæ sponte agunt, & per consequens quæ injuste agunt, esse bona vel jucunda (vera vel app.) & hos duos esse fines, ob quos injuriam faciunt.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 45.

Εχομενον αν ειη λιγαν. deinceps dicendum est; sequitur ut dicamus.

καθ' ον γερραμμενον πολιτευονται' quæ est propria cujusque civitatis, & ex cujus scriptæ præceptis homines in civitate vivunt: jus civile.

γερραμμενον' intelligit quidquid est tabulis comprehensum, & infixum, aut quod est imperatum, & edictum, quamvis non sit scriptum: ita consuetudines civitatum, etsi non sunt tabulis comprehensæ, tamen sunt γερραμμενα' γραφειν enim hic significat non solum scribere, sed etiam jubere, ut etiam aliàs apud oratores sign. scribere, & accusare.

οσα. f. νομιμα. quæ quanquam scripta non sunt, omnium tamen hominum consensu videntur comprobari: hæc jura sunt naturæ, & jura gentium: vid. Cic. pro Milone.

ειδοτες απαντα. B. & al. ικοντες και ειδοτες α.

P. 46. περι δε τουτο ο μωχθ. si qui (inquit) singulis cupiditatibus aut pluribus rapiuntur, aut denique uno pluribusve vitiis tenentur, non metuunt lædere eos, quos aut adversari voluptatibus suis putant, aut posse desideria sua explere aliquâ re violatos, arbitrantur. in quo etiam hoc nos admonet, homines ad quas res aut naturâ, aut pravâ consuetudine propensi sunt, in illis solere injuriosos esse. B. περι τουτο, περι ο μωχθ. vetus interpretes (ut Mor. ann.) legit, περι δε τουτο περι ο μωχθ. Schol. Græcus, εις ο.

αφρων, δια το απατασθαι' stultus, eo quod de æquo & iniquo perverse judicat, & pravam opinionem habeat. B. C. περι το δικαιοι και αραστον.

των υποκειμενων' in unoquoque vitio, quo laborat. υποκειμενον, physicum est proprie vocabulum. Cicero subjectam materiam vocat. hic significat quod aliquis sibi propositum habet, ac spectat, quo mentem, cogitationesque suas omnes intendit; ut avaro pecunia, ambitioso honor, voluptuario corporis voluptas; objectum vulgo dicitur.

S E C T. 2. P. 46.

Πως εχοντες αδικηουσι. sic recte emend. Vid. cum antea legeretur πως εχουσι αδικουντες.

ποσα και ποια τουτων. primam quæstionem, quos ob fines injuriam inferunt, præcipue enucleandam esse ait; quia hos fines, actori docendum est, inesse adversario: defensori vero, eos ipsi non inesse. hunc locum copiose persecutus est Cic. in criminando Clodio, purgando Milone:

ione: cuncta in *Clodio* fuisse ostendit, quæ persuadere ipsi potuerint, ut insidias faceret *Miloni*; eademque a *Milone* abfuisse.

P. 47. αλογοισιν. ant. *ViE.* lib. habet αλογον. & quidem infra dicit αλογοι δ' οριζεις.

επι δε, η μιν βουλησις, μετα λογον οριζεις αζωτον. quamobrem, simul obiecta species est cujuspiam, quod bonum videatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura; id cum constanter prudenterque fit, ejusmodi appetitionem Stoici βουλησιν appellant, nos appellamus voluntatem: eam illi putant in solo esse sapiente; quam sic definiunt, voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat. quæ vero, ratione aversa incitata est vehementius, ea libido est vel cupiditas effrænata; quæ in omnibus stultis invenitur. &c. *Cic. Tusc. Q. 1. 4. 6.* — ab antiq. (inquit *ViE.*) libro absunt hæc verba, μετα λογον in cæteris tamen scriptis inveniuntur, & a vetere translatione expressa sunt.

το δε προσδιακρισθαι. rejicit divisionem nonnullorum rhetorum, qui solebant complecti etiam ætates hominum, & habitus, & alia id genus, ut supervacaneam.

ουδε δια πλουτων &c. al. ουδε οι πλουσιοι, και πικητες δια. quæ tamen ut adulterina rejicit *ViE.* cum ea in nullo scripto invenerit.

πραξουσιν. B. πραττουσι.

λογισμον videtur appellare, quod supra λογισκην οριζιν dixerat; παρως vero, quod αλογοισιν.

συμβαίνει μιντοι' illud tamen contingit, ut diversos habitus animi diversæ sequantur actiones: occurrit hoc loco *Aristoteles* ad illud: quid igitur? hæc, & alia quædam, quæ certos hominum habitus consequuntur, nihil ad confirmandum, aut refutandum valent? imo (inquit *Aristoteles*) plurimum valent: sed non sunt causæ efficientes: consequentia sunt. pro τοιαυταις. B. C. τοιαυτδ. & mox C. παρεκκλινειν. & B. ταισδε τοιαυσι τα τοιαυτδ' ου. sic & C. nisi quod omittit neg. ου.

δια το σωφρον. antiq. *ViEor.* lib. σωφρονει ειναι. & mox περι των ηδδων. al. περι τα ηδδω.

τιτακται. constitutum est, statum firmumque est, ut habeant diversas opiniones, diversæque desideria.

P. 48. δοκειτω frequenter pro πνι. nonn. hab. δοκει ιαυτω, al. δοκων ιαυτω.

SECT. 3. P. 48.

Αιτια αοριστες. indefinita; nam quæ a fortuna proficiuntur stabilem aliquam certamque causam non habent.

εκ του αερισμου της τυχης. *Phys. 1. 2. c. 5.* δοκει η τυχη του αοριστου ειναι, και αδηλος ανθρωπω.

φυσει δε οσων. quæ a natura oriuntur, non sunt a causa externa, ut artificialia; verum ab ea, quæ statutum ordinem observat, contra atque fortuita. B. C. τιταγματως pro τιταγματη.

τους

τους λογιζομεν. sic appellat την βουλησιν. quia sup. dix. ἡ βουλησιν
οριξίς μετα λογου.

συμφερον εκ των ειρ. B. πος τι των ειρ.

ἡ ηθλωση του π. εν. *Pæna constituitur in emendationem hominum.*
Digest. 48. 19. 20.

πρις μιν ουν πικ εστιν. antiq. *Vid. lib. τι μιν ουν εστιν.*

συνηθης, videtur esse id quod familiare est, sine studio ac labore par-
tum; quod quasi una cum ætate creverit. εθην vero, quod est lon-
go usu quæsitum, & labore ac diligentia partum.

οταν εθιθωσιν. scriptus *Vid. lib. συνθιθωσιν.* & nonn. pro εθιθω-
h. εθιθω. quæ si recip. erit παρουσιν dandi casus.

ωτι συνηθωσιν επαν. ut *summatim* dicam; ut *paucis rem totam*
complectar, eodem sensu quo vox συνηθωσιν frequenter apud opt.
script. occurrit. τους ιερεις καὶ τας ιερειας οπυθωσους ενωα κελους ο νο-
μος, καὶ συνηθωσιν απαντας. *Æschin. orat. contra Ctesiph.*

P. 49. ιγνωτες πρωτουσιν. quid intersit inter ιγνωτες, ουχ ιγνωτες, &
αγνωτες ipse docet in lib. 3tii cap. 1mo *Ethic. ad Nicom.*

C A P. XI.

DE utili, definitiones & formæ sumendæ ex cap. 6.

Positâ vero definitione, tum *voluptatis tum doloris*, colligitur
quid *jucundum*, & quid *molestum*.

Sequuntur, *formæ rat. naturæ; objectorum cupiditatis; sensus, me-
morie & spei; victoriæ; honoris, vel gloriæ; amicitia; repeti-
tionis; discendi & admirationis; beneficentiæ; cognationis, seu vi-
cinitatis naturalis; excellentiæ & imperii in alios; rat. denique
ridiculi.*

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 49.

Αυ δι — τους ορους constat *Arist.* in his libris accommodare se to-
tum ad sensum, opinionesque multitudinis, & de rebus, quas trac-
tat, *παχυμερως* agere, non subtilius disputare, nec afferre rerum ex-
quisitas, & perfectas definitiones: hoc suum consilium ipsemet sæ-
pius aperuit, testatusque est se crassâ quodammodo *Minervâ* de his re-
bus disserere: quare nunc etiam voluptatis definitionem traditurus,
testatur idem, & præmonet se suum institutum secuturum: & con-
tentos esse oportere nos, si non obscuræ, aut exquisitæ sint hujusmodi
definitiones.

υποκειθω. Positum sit ergo (inquit) *voluptatem esse motum animi
quendam, & subitam sub sensumque cadentem instaurationem ad ex-
plendam*

plendam naturam. multæ multorum erant opinionēs de voluptate, quas pluribus refutat in *Ethicis*, & pugnat acriter adversus earum aucthores: sed hic petit quodammodo inducias, & ait, missam faciamus contentionem, & controversandi finem faciamus, atque ita concordēs statuamus voluptatem esse motum &c. propterea usus est verbo ὑποκεισθαι.

SECT. 2. P. 50.

Εἰς το κατὰ φύσιν εἶναι. accedere ad id, quod ipsi est ex natura, edere, bibere, quiescere, &c.

ὡς ἰπποδοῦ. quia ægroti, & qui habent naturas depravatas, & διαγίσκουσιν, non percipiunt ejusmodi voluptatem.

καὶ μέλλουσιν. maxime autem cum ea, quæ fiunt ex natura, suam pristinam naturam recuperārint.

ἐπιμελείας. ἢ ἀνάγκη. sedulitates; cum adhibitā magnā curā quidpiam tractatur.

ῥαθυμίας. animi remissiones.

ἀπνοίας. corporis a labore cessationes.

ἀλλὰ δὲ, ἀλλοτρίους μὲν, ἴσους &c. hæ sunt communes hominibus cum brutis: quibus, res sectamur non judicio ullo, sed solo naturæ impulsu.

ὡς τρεφῆς. B. ὡς ἐπιθυμίας. quam lect. se in antiq. lib. invenisse ait *ViA.*

ὅτι, ἐκ τοῦ. vet. interp. leg. ἴσους. & quidem supra dix. ἴσους μὲν ἐκ τοῦ &c.

ἢ δὲ φαντασια. — de sensibus ipsis quædam dixit nova, quos junctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus; quam ille phantasiā nos visum appellamus. *Cic.* in *Academ.* lib. 1.

P. 51. καὶ τῶ μεμνημένοι &c. diversitatis hoc est (inq. *ViA.*) in antiq. lib. quod, αἰεὶ ἐν τῷ μὲν. κ. τ. ε. ἀνθρώποις ἀν φαντασια πρὸς, habet: cujus tamen lectionis vestigium alibi non offendi.

μετὰ μεμνημένους. antiq. *ViA.* lib. hab. ἄμφο μὲν. quæ si vera lectio est, significat, eodem tempore cum recordantur aut sperant illos sentire voluptatem.

ὡς ἂν τοι &c. *Cic.* 1. 2. de *Finibus* §. 32.

Suavis laborum est præteritorum memoria.

nihil est aptius (inq. *Cic.* in ep. ad *Lucc.*) ad delectationem lectoris, quam temporum varietates, fortunæque vicissitudines; quæ etsi nobis optabiles in experiundo non fuerunt, in legendo tamen erunt jucundæ. habet enim præteriti doloris secum recordatio delectationem.

μνησμενός. dissentit a reliquis & scriptis & excusis antiquissimus liber; quod hujusmodi habet initium posterioris carminis, μνησμενός. sed & primâ hâc aliter & extremâ quoque sui parte discrepat idem versus apud *Homerum*, ut in impressis nunc legitur: ita enim illi habent.

Ὅτις δὲ πολλὰ πάλαι περὶ καὶ πολλὰ ἐπελθῶν.

τα δ' ἐν ἐλπίδι. ea sperantem oblectant, quæ quando adfint, oblectare videntur &c.

οὐδεις γὰρ οὐλίζεται. cum iratus ex spe ulciscendi voluptatem capit, nemo certe illi irascitur quem nullo modo sperat se posse ulcisci: ut lapidi &c. neque illis, a quibus valde opibus, atque potentiâ superatur.

τιμωρίας τυχεῖν. notandum est hoc non dici de illo, qui injuriâ se læsum putans, capit pœnas ab eo qui læsit, atque ipsum ulciscitur; sed de illo qui auctor injuriæ fuit: is enim τιμ. τυχεῖ, cum dat pœnas improbitatis suæ, atque in ipsum ultio cadit.

P. 52. ποιουντες. B. ὑπονοουντες.

οἶον ἀσθάνεσθαι. acris enim illa ac fixa cogitatio το ἔρωμινον pene ante oculos ponit.

ὅταν λυπηρος γινηται. antiq. *Viñ.* lib. ὅταν λυπη παθου γινηται.

θρηνοῖς ἐγγίνεται. id hab. θρηνοῖς ὡσπαιτως ἐπιγίγ.

ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ. B. ἐν τῷ μὴ. C. περὶ τῷ μὴ.

μαχητικας. quæ formam & simulacrum pugnae habent.

αὐλητικας. quales sæpe pastores inter se exercent.

ἐρατικας. significat, uti videtur, lusus quosdam amatorios. quidam exponunt, contentiones sophistarum f. adolescentium inter se disputantium. f. leg. ἐρωτικας (quam læst multos MSS. habere ann. *Viñ.*) præsertim cum paulo infra occur. καὶ ἡ δικανικη, καὶ ἡ ἐρατικη.

P. 53. τοιουτος καὶ απουδαιος. ant. *Viñ.* lib. τοιουτος, οἷος ὁ απουδαιος.

Οἱ οντες. qui nunc vivunt, quam posteri.

αλλ' εἰπερ δ' αλλο τι. non est jucundus (inquit) honor, & existimatio, quæ in nos proficitur a pueris aut a bestiis, propter ipsam existimationem: neque enim vehementer laborat quis bene, an male, puer aut bestia de se sentiat: sunt tamen nonnulli, qui etiam hoc curant, & non negligunt, sed non existimationis ipsius, sed alterius rei causâ.

εἰς φύσιν γὰρ γιγνεται μεταῶ. commutari enim est in naturam reverti, unde jam dejectus sis. nam idem semper superat habitum naturæ consentaneum.

δια χρόνου. interjecto temporis spatio.

καὶ το θαυμαζειν. lib. I. c. 2. *Metaph.* δια γὰρ π θαυμαζειν οἱ ἀνθρωποι καὶ νυν καὶ το ὡσπαιτον ηἴξαντο φηλοσφειν.

εἰς το κατὰ φύσιν. B. το, εἰς το κατὰ φ.

P. 34. το, π μιμημενον. ant. *Viñ.* lib. οἷον το τι.

το μιμημα. quod exprimit imitatio. aut *Viñ.* lib. το μιμημεμενον.

ου γὰρ ἐπὶ τούτῳ χαίρει. qui enim aliquid bene fictum simulatumque spectans, lætatur, non ex aspectu illius naturæ, conformationeque membrorum aut partium ejus, voluptatem capit; sed quod singula animadvertens, intelligit concluditque hoc illud esse. quare gignitur cognitio quædam in animo illius, quod voluptatem facere docuimus.

περιπίττειται. εἴτι δὲ περιπίττειται μὴ ἢ εἰς τὸ ἑαυτοῦ τῶν πράττοντων με-
ταβολή, καὶ ἡμῶν εἰρηται. καὶ τοῦτο δὲ ὡς περὶ λειψμὴν καὶ τὰς εἰς, ἡ
ἀναγκαιόν. ὡς περὶ ἐν τῇ Οἰδιποδὶ εἰλῶν ὡς εὐφραίνει τὸν Οἰδιπποῦ, καὶ ἀ-
παλλὰξ ὡν τοῦ πᾶτος τὴν μέλισσάν φέρον, δηλώσας ὅτις ἡν, τὸν ἑαυτοῦ ἐποίησε. &c.
Αἰετ. περὶ ποιησ. κ. ια. *At viri* (inquit Cic. in ep. ad Lucceium)
sæpe excellentis ancipites varique casus habent admirationem, expecta-
tionem, lætitiā, molestiam, spem, timorem. si vero exitu notabili con-
cluduntur, expletur animus jucundissimā voluptate.

παρὰ μικρόν. vix & ne vix quidem servari &c.

αἰετὸν ὄμμιον. Ομηρ. Οδυσ. ε.

ἐγὼ δὲ. B. ἐγνώκει. C. ἐγνώκειν.

παρὰ κηλοῖον. al. ποτὶ κηλοῖον, dorice. sic etiam in Eth. καὶ κηλοῖος
ποτὶ κηλοῖον· ἐγὼ δὲ φώρετε φώρε, καὶ λυγρὸς λυγρὸν.

P. 55. ἀρχικόν. vim aut speciem habet imperii.

ἀναγκὴ καὶ τὸ ἀρχαῖον &c. sic antiq. *Vitæ* lib. quem seq. vet. inter.
al. ἀναγκὴ καὶ τὸ ἐπιτημαῖον.

CAP. XII.

ALtera quæstio fuit, *Quales homines injuriam faciunt?*

Præmitt. *divisionem cum subdivis.* ad injuriam inferendam, ani-
mi adduntur; si sperent, eam rei naturam esse, ut *effici possit*: aut
si ipsi *facultatem efficiendi* habeant.

Quod ad *divisionem*; de priore ejus membro, sc. *Qualia sint, quæ*
opinantur effici posse, formæ sum. ex iis, quæ dicuntur de *possibili*
lib. 2. de poster. membro, sc. *Qui homines facultatem habeant im-*
punè faciendi, sum. *formæ*, respectu reorum; amicorum & divitia-
rum; eorum qui lædantur, & judicum.

Sequuntur poster. membri *subdivisiones*, earumque *formæ*;

1. Si *latituros* se sperent; respectu *sui ipsorum*; *factorum*; *inimi-*
corum; *facilis occultationis*.

2. Si (re palam factâ) *fidant* tamen se *impune fore*; *removendo ju-*
dicium &c.

3. Si sperent, *minorem fore multam, quam lucrum*; idque re-
spectu vel *dissolutionis multæ*, vel *lucris* quod speratur &c.

Deinde sequuntur *formæ* ad tria subdivis. membra indiscriminatim
referendæ.

N O T Æ &c.

SECT. I. P. 55.

Πως δὲ ἔχοντες. *spectantur etiam ad causam facti* — *si cum spe efficiendi, si cum opinione celandi; aut si patefactum esset, depellendi criminis, vel perrumpendi periculi* — *aut si iudicii pœna levior, quam facti præmium, &c. Cic. part. orat. §. 112.*

SECT. 2. P. 56.

ἡγίνα γὰρ τῶν — *antiq. Viñ. lib. habet; ἡγίνα γὰρ ταῦτα πάντων τῶν λόγων.*

πρᾶκτικῶι. in rebus gerendis plurimum valentes. forenses homines, qui vulgo *practici* vocantur. v. *Suid.*

πολυφιλοὶ. B. C. πολλοὶ φιλοὶ ὡσι.

οἰονταὶ δυνασθαι. potentiam se habere arbitrantur injuriam faciendi.

αφυλακτοὶ. injuriæ magis expositi, quia sibi minus cavent.

ἐπιξελθεῖν. priusquam iudicio experiantur, ac reos peragant.

οἷς ἂν φιλοὶ ὡσι. *antiq. Viñ. lib. οἷς ἂν φιλοῦσιν.*

ἐγκύπτοι τοῖς ἐγκλημασι. fallunt facile qui criminibus adversi sunt. ille autem sunt, in quos, quæ ipsis obijciuntur, non quadrant, &c. huiusmodi quidpiam significare voluit *M. Cælius* in ep. 10. l. 8. ad *Cic.* cum jocans inquit: *Ser. Ocella nemini persuasisset se mæchum esse, nisi triduo bis deprehensus esset. &c.*

ἐν ὀφθαλμοῖς. ἢ λαθηνικῶι εἰσι.

ἢ μηδὲ εἰς. *ant. Viñ. lib. οἷα μηδ' ἂν εἰς.* — quæ nullus unquam fecerit, aut ab aliis factum iri putârit: summa sc. & atrocissima facinora. in talibus enim rebus abesse videmur a facinoris suspicione.

καὶ οἷς μηδεὶς ἐχθρὸς. ἢ λαθηνικῶι εἰσι.

ἐνέχειρησαν. sic ex *ant. lib.* emendavit *Viñ.* antea ἐπὶ χ.

τροπος. modus, artificium, immutatione aliquâ factâ ne deprehendatur furtum.

Τῶν τότε Μαιᾶδος ἦος εὐσκοπὸς Ἀργεφοντῆς
Πλανοδίας δ' ἠλαυνε διαψαματωδὲς χρόν,
Ἰχνη ἀποτρεψας· δολιγὴ δ' οὐ ληϊτο τεχνῆς,
Ἀντία ποιήσας ὁπλὰς τὰς ὤρεσθιν, ὀπίσθιν,
Τὰς δ' ὀπίθιν, προσθιν· κατὰ δ' ἐμπυλιν αὐτὸς ἔβαινε. &c.

Ομηρ. ὕμν. εἰς Ἑρμην.

*At furis Caci mens effera, ne quid inausum
Aut intentatum scelerisve dolive fuisset;
Quatuor a stabulis præstanti corpore tauros
Adverit, totidem formâ superante juvencas.
Atque bos, ne qua forent pedibus vestigia relictis,
Caudâ in speluncam tractos, versisque viarum*

Indiciis raptos, saxa occultabat opaco.

Quærentem nulla ad speluncam signa ferebant.

Virg. Æn. 1. 3.

Διαθεσις ευπορος. facultas commoda rem abreptam disponendi.

P. 57. εκποσιως. multæ & pœnæ legibus impositæ.

αναπολη χρονιος. B. χρονου.

η δ' απολειν &c. vel propter inopiam nihil habet, quod amittat.
hinc illud *Phormionis* apud *Ter. act. 2. sc. 1.*

Aliis aliunde est periculum, unde aliquid abradi potest:

Mibi sciunt nihil esse.

οιοι δακα εχειν η τυραννις. Cic. de off. 1. 3. 21.

Nam si violandum est jus, regnandi gratiâ

Violandum est; aliis rebus pietatem colas.

λημμελια. quæstus, lucrum.

εις χρηματα, η φυγη. B. ως χρηματα, η φυγη. al. ει χρηματα, η φυγη.

αμφοτεροι γαρ &c. utrique injuriam faciunt; & utroque modo se habentes, tum qui moventur quæstu, tum qui laude: at non iidem, sed contrarii sunt moribus. hi enim contemptâ utilitate ad laudem; illi vero posthabitâ famâ ad lucrum cupiditate feruntur.

αναμαχεσθαι. rursus pugnam & belli fortunam tentare. sunt qui legendum putant, οιοι αναμ.

αμαρτειν. hoc enim humanæ infirmitatis & veniam meretur: αδικια vero semper est του εχοντος.

και εις αν η του επιεικους τυχει. illi etiam injuriam inferunt, quibus possit contingere, ut secum non summo jure, sed mitius atque ex æquo & bono, agatur.

ως αναγκαιον, quod rebus necessariis; ως υπερωλης, quod supervacaneis, indigeant.

οι σφοδρα ευδαιμονις. ii, de quibus omnes optime sentiunt, & ii, de quibus pessime; illi, quia sperant se in ejusmodi suspicionem non casuros: hi vero, quia nullam existimationis jacturam facturi sunt, vel quod nihilominus in mala existimatione futuri sunt.

C A P. XIII.

QUæstio 3tia. De iis quibus injuriam faciunt, & in quibus potissimum rebus faciunt.

De iis quibus injuriam faciunt; formæ; rat. rerum quas qui læduntur possident, carent, qui lædunt; loci, ubi homines degunt; morum; injuriæ, vel nunquam antea, vel sæpe ipsis illatæ; infamiæ; falsæ insimulationis; amicitia & inimicitia; lædunt eos, qui amicis carent, & quibus inutile est in litibus diu retineri; lædunt eos, qui alios læserint; rat. eâ; si lædendis aliis, satisfacient desideriis

amicorum &c. rat. criminis alicujus antea in illos conjecti; desperatæ illorum conditionis; compensationis culpæ.
 Transiit ad res in quibus injuriâ afficiunt; earumque formæ; rat. communitatis; crypseos rei surreptæ; pudoris; vitandæ reprehensionis.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 58.

Οἶον, οἱ συλῶντες τοὺς Καρχηδονίους. videtur *Aristoteles* de piratis loqui, qui apud antiquos *Græcos* erant in honore & pretio: ficuti *Thucydides* in libro primo ait. *Major.*

ῥαθυμούντας. inertes, desides, & lentos. ant. *Vitæ* lib. habet ῥαθυμους.

Μυσῶν λείαν. Myfi tam ignavi ac desides olim habiti sunt ut omnibus fere contemnerentur ut ait *Strabo* libro 12mo. *Cicero* pro *Flacco* “quid porro in *Græco* sermone tam tritum, quam si quis despiciatui dicitur, ut *Myforum* ultimus esse dicatur?” sic etiam qui impune a quibuslibet læduntur *Myforum* præda vocantur. *Major.*

οὐς μηδὲ π. καὶ οὐς πολλ. B. τοὺς μ. καὶ τοὺς π.

οἶδν, ὡς οὐκ ἂν ἐπ. hi vero, quod nullam amplius sibi imminere injuriam credant,

οὐτε παραινεῖνται sub. est vel ἀμφισβῆσαι, vel ἐπιχειλεῖν, vel aliud ejusmodi.

ὧν οἱ μισοῦμενοι &c. in horum hominum genere sunt, qui odio habentur, & quibus invidetur.

ᾠσφρασιν. prætextum.

Conjugium vocat, hoc prætexit nomine culpam. *Virg.*

καὶ τοὺς φίλους.

Ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν καὶ δυσμενὴ ἐξαπυτήσαι

Κυρὸν φίλον δὲ φίλῳ ῥαδίον ἐξαπατᾶν.

Theogn.

P. 59. δεινους εἰπειν. plurimum dicendi facultate valentes. *Plat.* apol. *Socr.* init. ὡς δεινὸν οὐτως λεγείν. & alibi sæpissime.

καὶ οἷς μὴ λυσιστελεῖ &c. hujus rei lepidum habes apud *Terent.* exemplum *Adel.* act. 2. sc. 2.

Syr. — præterea autem, te aiunt proficisci *Cyprum.* *San. hepp.*

Syr. Coemisse hinc, quæ illuc veberes, multa; navem conductam; hoc scio,

Animus tibi pendet; ubi illinc, spero, redieris, tamen hoc ages.

Sa. Nusquam pedem. perii hercle; hæc illi spe hoc inceperunt.

Syr. timet:

Injeci scrupulum homini — &c.

οἶον, οἱ ζῆνοι. *Terent. And.* act. 4. sc. 6. *Crito* loquitur.

— nunc, me hospitem

Lites sequi, quam hic mihi sit facile atque utile,

Aliorum commonent exempla. —

ἐπὶ μικρῇ τι καὶ διαλυομένη. nam hi parvâ acceptâ pecuniâ, remittunt injuriam — dirimunt controversias. ab. antiq. *Vi&*. lib ab. οἱ τριούτοι.

τοῦ εἰωθότου ὑπερβαίνειν αἰκισαυτο. — hoc nomine *Ulysses* ab *Achivis* laudem tulit, quod *Tberfiten* justâ pænâ affecit. *Hom.* il. l. 1.

Ὡς αὐτὸς ἔφη, σκηπτρῷ δὲ μεταφρονον, ἠδὲ καὶ ὠμῷ

Πληξην· ὁ ἰδὼν δὲ οἱ ἐκπίπτει δάκρυ, &c.

Οἶδεν, καὶ ἀχρυσμένοι περ, ἐπ' αὐτῷ ἰδὼν γέλασεν &c.

καὶ οἱς χαρίζονται. eos etiam lædunt, quibus lædendis, gratificabuntur aut amicis &c.

πῶς οὖς ζῶσιν. ad quorum nutum vivunt: a quibus pendent.

ἀποδιακρίνησθαι. a quorum amicitia diffociati fuerint.

οἶον, Καλλιππός. *Callippus*, cum militiæ particeps fuisset & belli quod *Dion* contra *Syracusanos* gessit, magno in honore apud milites habebatur, quam nactus occasionem in spem venit occupandi imperii; itaque primo cœpit clanculum *Dionem* apud cives accusare, postea consilium cepit *Dionis* interficiendi, perfecitque ac imperium occupavit. historia in *Plutarchi* vitâ *Dionis*. *Major*.

ὑπ' αἰῶν μελλοντας. est, e. g. princeps aliquis occupaturus agrum & fines alicujus civitatis: hoc intelligunt finitimæ civitates, atque ita ipsæ quoque alia aliam agri partem occupant.

ὡς οὐκ ἐπὶ ἐνδεχόμενον. quasi res nullâ deliberatione indigeat; i. e. cum certa sit, & minime dubia.

ὡσπερ λέγεται Αἰνεσιδήμος Γελωνί, πρὸς τὴν κοτλῶσιαν. *Ænesidemus* *Leontinorum* rex, quosdam populos in servitutem redigere statuerat quoniam videbat eos libertatem diutius conservare non posse; verum *Gelo* *Syracusanorum* rex rem præoccupavit, populosque sibi in servitutem redegit. *Ænesidemus* igitur hoc audito, *Geloni* quædam præmia tanquam victori misit, quibus significavit eum id præoccupasse. vocantur autem κοτλῶσιαν præmia illa quæ victoribus dabantur in ludo Cottabo. Cottabus autem ludus erat quem *Julius Pollux* libro 6. cap. 19. describit quo utebantur in conviviis ridiculi gratiâ. in eo ludo præter cætera erat pelvis aquæ plena, in qua supernatabant sphæra, trutina, & imaguncula quædam, tres myrti, & tria pocula: propinabant igitur inter se primo, tum quod residuum erat in poculo projiciebant in pelvem, & si magnus strepitus ederetur in projiciendo, id existimabant signum esse amoris erga se: præterea si quis projiciendo fecisset ut ea quæ supernatabant submergerentur, ille victor declarabatur; & si non omnia, qui plura, victor erat, & præmia accipiebat quæ κοτλῶσιαν dicebantur; erant autem placentæ quædam. talia munera misit *Geloni* *Ænesidemus* quod eos subegerat, & quasi submerferat quos ipse voluit. *Major*.

Ιωων. vir fortunatus & potens, summæque authoritatis fuit. *Plutar.* ejus mentionem facit & hujus dicti εν τῷ πολιτικῷ πνεύματι. — B. C. indicative, δει ἀδικειν.

SECT. 2. P. 59.

Και ἡ ἀδικουσι, ἡ πάντες &c.

P. 60. εὐμεταβολῆται. B. εὐμεταβολῆται.

πολλὰ καὶ. B. πολλὰ καὶ.

ἀδιαφοροῖ appellat quæ sunt ejusdem generis, nullâque re discrepant; ut nummos eodem signo percussos. — ὁμοῖα quæ similia sunt, aliquid tamen diversi habent; quæ vero inter se non facile distinguuntur.

καὶ ὅτι φιλοδίκειν. & ob quæ si quis jure experiri vellet, nimis appetens esse litium existimaretur. hinc *Crito* in *And. Ter.*

— clamitent,

Me sycophantam hæreditatem persequi,

Mendicum. —

Act. 4. sc. 6.

C A P. XIV.

QUæstio, *An juste vel injuste fecit?* distinguitur in quæstiones varias; idque per distinctiones *justorum & injustorum* duas; Unam, quod *alia fiant contra legem scriptam, alia contra non scriptam*: alteram, quod *alia fiant contra totam remp. alia contra privatum hominem.*

Ex posteriori distinct. quæst. emergunt tres;

1ma. si contra civitatem, aut privatum fecerit, *utrum fecerit ignominanter?* &c.

2da. si sponte, *utrum ex præelectione?*

3tia. si ex præelectione, *utrum secundum nomen vel definitionem criminis objecti?*

Ex priori distinct. enascuntur item tres;

1ma. *An fecit contra legem scriptam?*

2da. si contra non scriptam, *An fecit secundum exuperantiam Vitii* &c.

3tia. *an contra æquum & bonum?*

Sequuntur de *æquis, formæ*; rat. *factorum* seu *criminum*; si *veniæ* locus est &c. *cenfuræ*; si ex errato &c. *veniæ*; si ex naturæ infirmitate &c. *legislatoris*; cujus attendenda sententia: *rei*, quid intenderit, qualis antea fuerit.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 60.

Ἄρα δὲ νομοῖ, τὸν μὲν ἰδίον &c. *Jus* est vel *proprium*; quo singulæ nationes inter se vivere pepigerunt; ejusque pars una in scripto, altera in institutis manet: vel *commune*; (κοινόν) quod cunctæ gentes, ubi ubi positæ, naturæ vi, servant: & tale esse *jus*, patet a *communi justo*, quod omnium animos occupavit, tametsi illi non ita inter se pepigerint. hoc *jus Justinianus* ita definit; *Quod naturalis ratio inter omnes homines constituit, id apud omnes peræque custoditur, vocaturque Jus Gentium.*

μωντίνονται. quod omnes augurantur; i. e. divino quodam afflatu, & igniculis naturæ infitis omnes homines pronuntiant. hoc verbo, eodem sensu usus est in *Eth.* ad *Nic.* l. i. τὰ ζῷον δὲ οἰκῶσι τι καὶ δυο-
φαιρῖτον εἶναι μωντινομένη. & *Soc.* ap. *Plat.* in *Charmide*; τῇ γὰρ οὐκ
δὴ σωφροσύνην ἀφιλιμὸν τι καὶ ἀζῶν μωντινομένη εἶναι.

ἀπειρημένον. vetitum: quamvis lege *Creontis* sepelire vetitum sit: B. leg. ἀνηρημένον.

P. 61. τὰ πλεῖτον αὐγῆς. B. in marg. ἀπλεῖτον γῆς. alias legitur etiam ἀπλεῖτον αὐγῆς.

Ἀλκιδᾶμας. quid de hoc jure naturali in oratione sua *Messenica* senserit *Alcidamas*, cum oratio ipsa perierit sciri non potest. apertius sane nomen magnum est apud veteres scriptores: illum *Elestem* fuisse *Quintilianus* in secundo libro testatur.

διχῶς διωλεσται. descrepat hic antiq. *ViEt.* lib: a reliquorum & excu-
forum & scriptorum codicum lectione, habet enim, διχὰ ὥλεσται.

ὡς το κοινόν. aut enim ad totam remp. aut ad unum aliquem eo-
rum, qui reip. sunt participes, referuntur.

SECT. 2. P. 61.

Ὑπο ἰκόντος. ita ant. *ViEt.* lib. atque ita supra ipse *Aristoteles.* al.
ἰκόντων.

διηρηται. ant. *ViEt.* lib. εἰρηται. alii διεἰρηται.

ὅσα εἰδότες. s. ποιουσιν.

ἢ ὡς το ἰδίον &c. B. C. ἢ ἰδίον εἶναι· ἢ ἀγνοούντες καὶ ἀκόντες.

ἐπιζευγματικ. litis inscriptio. accusatoris libellus. — *Cic.* part.
orat. §. 101. in omnibus igitur causis tres sunt gradus, ex quibus unus
aliquis capiendus est, si plures nos queas, ad resistendum. nam aut ita
consistendum est, ut, quod obicitur, factum fateare, neque eam vim ha-
bere, atque id esse, quod adversarius criminetur: aut si neque de facto,
neque de facti appellatione ambigi potest, id, quod arguere, neque tale
esse, quale ille dicat: Et rectum esse quod feceris, concedendumve, de-
fendas.

P. 62. δημοσιαν. f. χρειαν vel γην. al. plur. δημοσια. al. δημοσιαιαν τι ὑπαρχαν. reo harere, in eo inesse.

ἢ μη ἀδικῶν, ἢ ἀμφισβήτησις. omnes al. περι ἢ ἡ ἀμφ. has autem voces περι ἢ omitt. ant. *Vid.* codex, neque eas auctor veteris tralatioris exprimit. *Aristot.* hic agit non de re sed de persona. sequitur enim ἐν γὰρ τῇ παραισῶσιν &c. sed παραισῶσις ad hominem solum referri potest. voces παντὶ τι τιαντι accipi debent ac si dixisset κατὰ παντὶ, more Attici sermonis. sensus est, "in omnibus iis quaestionibus, "controversia est utrum qui fecit injustus improbusque sit, an non "injustus?"

ἀπμασθ. B. C. ἀπμασθαι.

αὐτος ἡδῶται. B. ἢ ἵνα αὐτὸς ἡδῶται.

SECT. 3. P. 62.

Τα μὲν, καὶ δ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς καὶ κακίας. alterum, quod eximiam præstantemque virtutem & vitium in se continet.

ἡ γὰρ ἀμμινοῦ ἐκείμματα. supplementum eorum quæ in legibus scriptis desiderantur.

P. 63. παρὰ τὸν γὰρ νόμον. præter jus scriptum.

συμβαίνει δὲ τούτο. ortum istius juris indicat: legislatores (inquit) vel inviti, vel volentes hoc prætermiserunt: inviti, quum nequeunt cuncta exquisite perscribere, sed coguntur in universum scribere: res tamen non ita semper sese habet, sed plerumque: in quinto libro *Eth.* cap. 10. iisdem pene verbis hoc ipsum tradit: nam cum dixisset fieri nullo modo posse, ut de quibusdam in universum recte præcepta traderentur, addit: ἐν οἷς μὲν οὐκ ἀναγκὴ μὲν εἰπεῖν καὶ τοῦ, μὴ οἷον τι δὲ οὕτως, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεον λαμβάνει ὁ νόμος, οὐκ ἀγνοῖν τοῦ ἀμμετινομῶν. καὶ ἐπὶ οὐδὲν ἡπὶον οὕτως: τοῦ γὰρ ἀμμετιμα οὐκ ἐν τῷ νόμῳ, οὐδ' ἐν τῷ νόμῳ, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος ἐπὶ. Lex vetat peregrinum ascendere muros: quia plerumque qui hoc faciunt, non sine periculo civitatis faciunt: ascendit peregrinus urbe obsessâ, rem gerit strenue, propellit hostes, non est propterea plectendus capite.

μὴ ἢ δὲ. f. καὶ τοῦ. cum res ipsa non esset absolute universalis B. μὴ ἢ δὲ.

διακρίμουντας. B. C. διακρίμουντα.

ὡς καὶ δακτυλίον. f. σιδηρίον. quapropter si quis forte anulum ferreum in digito habens, manum sustulerit, ac quempiam percussit, ex legis verbis affinis est culpæ (νομοῦ) & injuste facit: lex enim generatim ferro cædere vetat: re vero ipsâ, veritateque facti considerata, liberatur pœnâ; nec facit injuste; neque enim id unquam cogitavit, qui legem tulit, eum qui imprudenter quempiam ferreo anulo percussisset, perinde plecti, atque si ense pugioneque eum vulnerasset.

SECT.

SECT. 4. P. 63.

Καὶ οὐκ ἐπιεικὴ — ἐπιεικὴ τῶν τε. omnia hæc omitt. B. & al. retinet tamen C. & in fidelioribus etiam libris inveniuntur. hanc tamen sententiam adhuc imperfectam esse censet *Vitt.* cui explendæ sic leg. existimat; καὶ ποιοὶ ἐπιεικεῖς καὶ οὐκ ἐπιεικεῖς ἀνθρώποι.

καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸν νομὸν. ille autem, qui se sententiâ legis, voluntateque defendet, in consilio, atque in mente scriptoris, non in verbis ac litteris vim legis positam esse defendet. Cic. Part. orat. §. 136.

P. 64. καὶ τὸ μνημονεύειν. nunc de *actore æquo* agit, cujus erit recordari potius commodorum quam incommodorum &c.

CAP. XV.

Sequuntur de injuriis majoribus formæ; rat. *injustitiæ*; *remedii*; *ipsius agentis*; si *solus*, si *crebro* &c. tum *habitus ferini*, tum *consilii*, tum *affectuum* in audientium animis; *amplificationis*, quam oratores frequentare solent; a *conditionibus personarum*; rat. *juris*.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 64.

ἀδικημάτια. ant. *Vitt* lib. hab. ἀδικημα δὲ μείζον, ὅσα αὖ &c. numero unitatis. & quidem in fine hujus capituli eodem modo loquitur; περὶ μὲν οὖν ἀδικημάτων &c.

διο καὶ τὰ ἐλαχίστα ἢ πρᾶγματια, μείζω ἢ ἀδικημάτια.

Μελευάπου Κωδικιστῆρος. horum oratorum mentionem facit *Xenophon* in l. 6. de rep. *Græcorum*, & *Plutar.* in vita *Demosth.* qui ostendit etiam ipsos inter se similitudines exercuisse.

ὅτι μὲν δὴ, οὕτω τὸ μείζον. cum crimen crimini comparatur, per noscendi quod majus sit, ratio quædam exposita est; cum sc. *δυναμὶς* & vis auctoris facti consideratur: non tamen hæc una est; nam detrimentum sæpe illatum ponderatur, ex eoque maleficium majus aliud quod minusve esse statuitur.

χαλεπὸν γὰρ καὶ ἀδύνατον. difficile est enim & omni potentia majus. injuriæ quibus remedium aut medecina non reperitur majores sunt quam quæ sanari possunt, nam quæ sanari & emendari non possunt, omnino difficilia sunt, atque humanam potentiam exuperant. *Majoragius*.

εἶπε ἀποφᾶζειν ἑαυτὸν. illustre & huic rei explanandæ valde accommodatum exemplum *Lucretia* est. v. *T. Livium*.

P. 65. δι' ὃ αὖ. C. δι' αὖ. al. δι' ὅν.

* G

ζημιῶσι.

ζημιουσι. ant. *Viæ*. lib. *ζημιουνται*.

ζημιωδειςρον, majus item flagitium est, quod a belua potius, quam ab homine profectum videri potest; magisque beluæ mores, quam hominis refert.

και ο οι ανθρωπος. illustre et huic rei explicandæ maxime idoneum exemplum habes apud *Cic.* 3. *Q. Tusc.* 27. constabat eos, qui concidentem vulneribus *Cn. Pompeium* vidissent, quum in illo ipso acerbissimo, miserrimoque spectaculo sibi timerent, quod se classe hostium circumfusos viderent, nihil tum aliud egisse, nisi ut remiges hortarentur, & ut salutem adipiscerentur fugâ. postea quam *Tyrum* venissent, tum afflictiari, lamentarique cœpisse.

και το εντωθυ. a *Loco*: ea injuria major est, quæ sit in illo loco, in quo fontes puniuntur. Amplificationis a loco illustre exemplum habes apud *Cic.* in 2da. *Phil.* O rem non modo visu sædam, sed etiam auditu! si inter cænam, in ipsis tuis immanibus illis poculis, hoc tibi accidisset, quis non turpe duceret? in cæta vero *P. R.* negotium gerens, magister equitum, cui ructare turpe esset, is vomere &c.

και εφ' οis ανωνη. crimina quoque graviora sunt quæ sædissima habentur; quibusque homines erubescere maxime consuerunt.

πλεον γαρ αδικει. plures enim injurias facit, & multis modis injustus est, tum quod damnum det, tum quod beneficium non redat.

και ο παρα τα αγραφα. major injuria, si injuria sit adversus jura non scripta: melioris enim viri est, justum esse citra ullam necessitatem: at scripta jura necessitatem imponunt, non scripta nullam.

αλλον δε τροπον. locus e converso.

τι επιζημια. nam qui neque terrore legem, neque propositis præmiis ab injuriis absterretur, multo injustior fuerit, ubi nulla præna proposita est. *μη επιζημια*. ant. *Viæ*. lib. *αζημια*. sed sententia nihil variatur.

C A P. XVI.

Fidei inartificialis genera sunt quinque; *leges, testes, &c.*

1. de *legibus*. docet quomodo ipsis utendum. quid faciendum cum *lex scripta contra te* faciat? quid cum *pro te* faciat?
2. de *testibus*. eorum genera; alii sunt *antiqui*; alii *novi*; quomodo in *utramque partem* fides eorum *augenda* vel *minuenda*.
3. de *pactis scriptis*. quomodo *firmanda* vel *infirmanda*.
4. de *quæstionibus per tormenta*. ostendit earum *authoritatem* facile posse vel *augeri*, vel *minui*, & *everti*.
5. de *jurejurando* concipiendi *divisio* *quadripartita*: *litigator enim, jusjurandum, aut, adversario dat, & capit ipse, aut, neutrum facit, aut, dat ipse, sed non capit, aut, capit ipse, sed non dat.*

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 66.

Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τῶν. nec eo dicuntur sine arte, quod ita sunt, sed quod ea non parit oratoris ars, sed foris ad se delata, tamen arte tractat, & maxime in testibus. Cic. Part. orat. 48. vid. etiam Topica 73. & Quint. l. 5. c. 1. qui, omittis legibus, sex tamen species enumerat: præjudicia, rumores, tormenta, tabulas, jusjurandum, testes.

SECT. 2. P. 66.

Τῶν κρινῶ νομῶ. ant. *Viā*. lib. τῶν κρινῶ χρηστῶν, καὶ τοῖς ἐπιτακτικοῖς καὶ διηγοητικοῖς.

τῇ γνώμῃ τῇ ἀρεστῇ. judices antequam causas audirent, jurabant se de quibus leges statuissent, ex legibus sententiam laturus: sin nullæ scriptæ leges forent, tum ex mente sententiaque æquissima judicaturos. oratores postea hanc posteriorem jurisjurandi partem ad suam utilitatem traducebant; ut nunc docet *Arist.* posse facere, qui premitur lege aliquā scriptā; cum enim permittum sit iudicibus, uti mente sententiaque optimā, ἀρεστῇ γνώμῃ nihil aliud esse dicendum est, nisi non valde uti legibus scriptis: neque omnino se ad illas applicare. habet autem ant. *Viā*. lib. καὶ ὅτι τῇ &c. & quidem ita locutus est *Arist.* in l. 2. τοῦτο γὰρ ἐστὶ, τὸ γνώμῃ τῇ ἀρεστῇ κρίνειν. B. τῇ γνώμῃ τῇ ἀρεστῇ κρῶμενους, τοῦτ' ἐστὶ. C. ὅτι τῇ γνώμῃ τῇ ἀρεστῇ κρῶμενους κρῶμενους, τοῦτ' ἐστὶ.

Οὐ γὰρ π. — Οὐ γὰρ τι νῦν γὰρ καὶ χρεῖς, ἀλλ' αἰ ποτὶ

Ζῇ ταῦτα, κινδυνεύει οἶδεν ἐξ ὅτου φανῇ.

Τούτων ἐγὼ οὐκ ἐμείλον, κινδυνεύει οὐδένος

Φρονέοντα δαίσιον, ἐν τοῖσι τὴν δίκην

Δάσειν. —

v. 463 &c.

καὶ ὅτι τὸ δίκαιον. argumentum sumptum ex munere ipsarum legum; siquidem *lex scripta* non complectitur id, quod verum justumque est, sed quod umbram tantum illius habet: e contra *lex communis*, hoc eo spectat, ut scriptæ legis autoritas minuatur.

ἀργυρογνώμων. argentarius, qui habet vim dignoscendi veri & adulterini argenti.

P. 67. καὶ εἰπον ἐναντιος. s. σκεπτικῶν. spectandum etiam erit si forte sit altera lex probata ei quā premimur contraria; vel si ipsa secum pugnet. h. e. ἀντινομία.

καὶ εἰ ἀμφισβόλος. Cit. Part. orat. §. 132. C. F. Illud equidem quod jam unum restare video quale sit, cum disceptatio versatur in scriptis. C. P. Recte intelligis, eo enim exposito, munus promissi omne confecero. sunt igitur ambigui duobus adversariis præcepta communia. uterque enim hanc significationem, quā utetur ipse, dignam scriptoris prudentiā esse

esse defendet. uterque id, quod adversarius ex ambigue scripto intelligendum esse dicet, aut absurdum, aut inutile, aut iniquum, aut turpe esse defendet, aut etiam discrepare cum cæteris scriptis, vel aliorum, vel maxime, si poterit, ejusdem: quamque defendet ipse, eam rem, & sententiam quemvis prudentem, & justum hominem, si integrum daretur, scripturum fuisse, sed planius: eamque sententiam, quam significari posse dicet, nihil habere aut captionis, aut vitii: contrariam autem si probârit, fore ut multa vitia stulta, iniqua, contraria consequantur. &c.

σπριφειν. torquere. quo sensu eodem verbo supra usus est; τη λειμυσιτηναι, και σπριφειν.

ἐφ' ὁποῖαν την αἰωρον. videre oportebit ad utram eorum verborum structuram explicationemque quadrabit; aut justum aut utile.

μεγαθυ πωτη πρὸς αὐτον. hâc ratione pugnare contra legem: rebus enim ipsis mutatis, videtur etiam legem mutari abrogarive debere.

μαχαμεινος η̄ πρὸς το πᾶγμα. si nostræ causæ inserviat. Cum autem aliud scriptor sensisse videtur, & aliud scripsisse; qui scripto nitetur, eum, re expositâ, recitatione uti oportebit; deinde instare adversario, iterare, renovare, interrogare, num aut scriptum neget, aut contra factum inficietur. post, judicem ad vim scripti vocet. hâc confirmatione usus, amplifcet rem, lege laudandâ, audaciamque consutet ejus, qui cum palam contra fecerit, idque fateatur: adsit tamen factumque defendat. deinde infirmet defensionem: cum adversarius aliud voluisse, aliud sensisse scriptorem, aliud scripsisse dicat, non esse ferendum, a quoquam potius latoris sensum, quam a lege, explicari. cur ita scripserit, si ita non senserit? cur, cum ea, quæ plane scripta sint, neglexit: quæ nunquam scripta sint, proferat: cur prudentissimos in scribendo viros, summæ stultitiæ putet esse damnandos? quid impedierit scriptorem, quo minus exciperet illud, quod adversarius, tanquam si exceptum esset, ita dicit se secutum? &c. Cic. Part. orat. §. 133 &c.

ἐαν αγωνοτη. judices sæpenumero Athenis, ubi erat status popularis, erant imperiti, & rudes: itaque facile poterat fieri, ut nonnullas leges præsertim acutas ignorarent: tunc itaque (inquit Aristoteles) legillatoris mens erit explicanda, & aperienda, dicendumque quo consilio id ille fecerit, nempe ne peierarent, non ut contra leges latas quicquam statuerent.

παρασφιλιδειν. discedere a præceptis artis, & callide & malitiose aliquid excogitare, aut immutare. pro παρα al. hab. οἶον. ant. Viā. lib. neque παρα neque οἶον agnoscit.

οὐ γὰρ τοσούτον βλαπτει ἡ ἀμαρτια του ιατροῦ. qui præter præcepta medici, aliquid ipse subtiliter excogitat, & addit de suo, is medicum existimat falli, & vult eum corrigere ἐξ ὑποθέσεως: fac itaque (inquit Aristot.) hoc esse verum, & medicum falli: tamen erratum ejus non tantum affert detrimenti, quantum affert prava consuetudo si paulatim assuescant homines non obtemperare potestati, & ei, qui habet imperium.

SECT. 3. P. 67.

Περὶ δὲ μαρτυρῶν. Cic. Part. orat. 117. *fin autem erit etiam testium facultas: primum genus erit ipsum laudandum, dicendumque, ne argumentis teneretur reus, ipsum suâ cautione fecisse, testes effugere non potuisse. deinde singuli laudentur. quæ autem essent laudabilia, dictum est. deinde etiam argumento firmo, quia tamen sæpe falsum est, posse recte non credi: viro bono, & firmo, sine vitio iudicis non posse non credi. atque etiam, si obscuri testes erunt, aut tenues: dicendum erit NON ESSE ex fortuna fidem ponderandam, aut eos esse cujusque locupletissimos testes, qui id, de quo agatur, facillime scire possint. vid. etiam Quint. l. 5. c. 7.*

οἱον Ἀθηναῖοι &c. grave ac diuturnum fuit bellum inter *Athen.* & *Megaren*ses de *Salamine* insula, quam utrique sibi vendicabant: tandem convenit inter eos, ut res arbitrio decideretur: deligunt arbitros *Lacedæmonios*: qui pronuntiant sententiam secundum *Athenienses*, qui *Homeri* testimonio usi docuerunt insulam *Salamina* ad se pertinere. testimonij est in catalogo. l. 2. Il. Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄραν δυνάσσειν γε νῆας, Σπῆρ δ' ἄραν ἐν Ἀθηναίων ἰσάντο φάλαγγες. sunt tamen qui suspicantur posteriorem versum a *Solone* interpositum. neque est ignobile exemplum; *Megareos* ab *Atheniensibus*, cum de *Salamine* contenderent, victos *Homeri* versu, qui tamen ipse non in omni editione reperitur, significans *Ajacem* naves suas *Atheniensibus* junxisse. Quint. l. 5. c. 11.

Τενεῖδιοι ἐναγχοῦς Περικλῆδω. quod fuerit illud testimonium quo *Tenedii* sunt adjuti non satis constat, quia *Periandri* scripta non habemus. *Majoragius*.

Κλεοφῶν κατὰ Κριτίου. hic *Critias*, quem *Cleophon* infimulabat, fuit unus e triginta tyrannis quos *Lacedæmonii Atheniensibus* imposuerunt. *Cleophon* autem orator *Atheniensis* improbus ac truculentus, de quo meminit *Isocrates* de pace, & *Æschines* contra *Ctesiphontem*. Idem.

P. 68. εἶπεν μοι. *Proclus* sic legit hunc versum —

Εἰπιμῖναι Κελπὰ ξυδοτῆρι —

λεγει. al. λεγων.

αἱ παροιμίαι. *Quintil.* lib. 5. "ea quoque quæ vulgo recepta sunt, hoc ipso quod incertum autorem habent velut omnium sunt.

νηπιος, ὅς πατερε. tradunt *Philippum* *Macedoniæ* regem id carmen in ore frequenter habuisse. *Major*.

οἱον Εὐδούλος. *Eubulus* orator *Atheniensis* fuit de quo multis in locis *Demosthenes* meminit, & præcipue in oratione contra *Midiam*. *Plutarchus* in *Phocionis* vita *Charetis* meminit, quem rei militaris studiosum fuisse ostendit & imperatorem strenuum. Idem.

ἐπιδιδῶκεν. increbuit in civitate ut se quisque improbum fateatur.

καὶ οἱ μετεχόντες. suntque illi recentes testes, quibus commune periculum est, si mentiri videantur.

μονοι. al. μονων.

τριυτων. al. τευτων.

πιστωματα δι πλοη μ. C. περι μαρετ.

και οτι ουκ εστιν εξαπατησι. Cicero pro Lælio; Equidem vos abducam a testibus, neque hujus judicii veritatem, quæ mutari nullo modo potest in voluntate testium collocari sinam, quæ facillime effingi, nullo negotio flecti ac detorqueri potest; argumentis agemus; signis luce clario-ribus, crimina refellemus &c.

αλισκεται. fallorum testimoniorum crimine non damnentur.

υποδικα. in judicium non possunt vocari.

και οτι ουδιν αν ιδει μαρτυρων. Cicero pro Archia poeta; Est ridiculum ad ea quæ habemus nihil dicere, quærere quæ habere non possumus, & de hominum memoria tacere, litterarum memoriæ flagitare; & cum habeas amplissimi viri religionem, &c. ea quæ depravari nullo modo possunt repudiare; tabulas, quas idem dicis solere corrumpi, desiderare. μαρτυρων, sic habet omnium antiquissimus, inquit Viæ. sed in mult. MSS. μαρτυρων leg.

P. 69. μαρτυρα, αι μιν. testimonia alia sunt de ipso dicente, alia de adversario.

ει μη γαρ ηκει του πηγματος. si enim de re non suppetent, quibus aut confirmetur id, quod a nobis dicitur, aut refellatur id, quod ab adversario; at de moribus &c.

SECT. 4. P. 69.

συνηκων. συνηκαι. tabulæ. v. Quint. l. 5. c. 5. pacta, conventa, tabulæ, apud Cic.

του λογου. ant. Viæ. lib. των λογων.

καταρειν. diminuere, extenuare.

αν μιν αυτω υπαρχωσι. si pro ipso dicente faciant.

οποιοι γαρ αν τινες. quales enim fuerint illi, qui tabulas obsignarunt (signatores vocat Quint.) aut asservarunt, tales & tabulæ sunt existimandæ.

ομολογουμενης. cum in confesso sit tabulas esse confectas, & (οικειας μιν ουσης) si nostræ inserviant causæ.

νομος εστιν ιδιος. lex quædam est privata, & singulorum, & de certo negotio.

συναλλαγμα. contractus. mutuum factum obligatorium.

ωστε ακυρων γυν. incommoda futura proponit: qui tollit pacta, tollit contractus; qui tollit contractus, tollit hominum inter se commercium.

ταλλα δε οσα. alia autem quæ huc conveniunt, in aperto sunt (επι-πολης ιδειν εστιν) nulloque negotio inveniri & perspicui queunt.

P. 70. εναντιον. B. C. εναντιουμενον.

εξαπατωσιν. legum latores εξαπατων dicuntur, decipere, cum injustas leges scribunt; sed vidi (inquit Viæ.) scriptum librum omnium antiquiss. in quo εξαμαρτωσιν legatur: quod potius lapsos illos fuisse quam malitiâ doloque fecisse significaret.

βραχέως. designator, arbiter, dispensator, sc. juris, non igitur quid pactis comprehensum, sed quid justius sit, spectare oportet.

καὶ τοῖς δικαίοις ἢ κηλοῖς. ita in excusis (inquit *Viñ.*) & in scriptis quoque pluribus lib. inveni; & hanc quoque lectionem vetus tralatio sequitur: vidi tamen scriptum cod. omnium antiquiss. in quo longe aliter leg. viz. τῶν γὰρ. νόμων ἢ τῶν κριν. καὶ τῶν χαχάμαται, ἢ τοῖς αἰ-
κίοις, ἢ τοῖς ἀλλοτρίοις, ἵπτα καὶ τοῖς δικαίοις ἢ κηλοῖς. — sensus
hujus lectionis hic esset; *Et scriptarum legum, aut propriis illius ci-*
vitatis ac loci, aut quæ aliis in terris servantur.

ὅποτερος αὐτῇ. utrovis modo licebit uti, prout nobis utile videbitur.
εἰ πῇ ἐναντιούται. est denique utile videre, an aliquid insit in pactis
quod iudicibus adversetur &c. C. & al. ἐναντιούται.

SECT. 5. P. 70.

Βραχέως. Cic. Part. or. §. 117. *sin quæstiones habitæ, aut postulatio*
ut habeantur, causam adjuvabunt: confirmandum genus primum quæ-
stionum erit: dicendum de vi doloris, de opinione majorum, qui eam rem
totam, nisi probassent, certe repudiassent. &c. — tormenta vocat
Quint. l. 5. c. 4.

το πρῶτον. antiqu. *Viñ.* l. B. C. πρῶτον.

ταῦτα τε ἐπὶ ἐναντιούται ὡς. quæstiones nobis servorum, ac tormenta accusa-
tor minuitur; in quibus quamquam nihil periculi suspicamur, tamen
illa tormenta gubernat dolor; moderatur natura cujusque tum animi;
tum corporis; regit quæstor; flectit libido; corrumpit spes; infirmit
metus; ut in tot rerum angustiis nihil veritati loci relinquatur. Cic.
orat. pro P. Sulla.

διὰ λυγρῶν. earum veritatem labefactabit, de universo genere quæstio-
num disputans.

καὶ διακατεργουμένης. & tolerant cruciatus, ut verum occultent; &
facile mentiantur, ut cruciatu citius liberentur.

P. 71. οἱ κρινόντες. post κρινόντες sequitur in quibusdam editionibus
Δε δὲ λέγειν ὅτι οὐκ εἰσιν ἀληθεῖς οἱ βραχέως, πολλοὶ γὰρ τρεῖς καὶ λιθοδερ-
μοί, καὶ ταῖς ψυχαῖς οἷς δύναται γενναίως ἐγκρατεροῦσι ταῖς ἀναγκαῖς·
οἱ δὲ δαίλοι καὶ εὐλαδοὶς πρὸ τοῦ ταῖς ἀναγκαῖς ἰδεῖν αὐτῶν καταμαρτυροῦσιν,
ὥστε οὐδὲν ἐστὶ πρῶτον ἐν βραχέως. quem quidem contextum *Victorius* re-
jicit, adulterinum esse reputans, & ex scholio aut alio quodam autore
hic irrepsisse; cuncta enim quæ ad quæstiones pertinentia dicere vo-
luerat, jam explicaverat, & sententia quæ his verbis exponitur, supe-
rioribus continetur: & locutio *Aristotelis* locutioni prorsus dissimilis
videtur. *Victorium* secutus est *Majoragius*. *Fabius* autem *Paulinus* cu-
ravit adjungendum esse, ita tamen ut suum cuique iudicium esset libe-
rum & integrum.

SECT. 6. P. 71.

Περὶ δὲ ὁρκῶν. v. *Quint.* l. 5. c. 6.

ἐντὶ ἀλλῶς παρὰ ταῦτα. s. ἐντὶ διελθῖν. — B. περὶ ταῦτα.

ει ομωμεσθι οὗτος. si iusjurandum hoc fuit conceptum aliâs vel ab ipso reo, vel ab adversario. B. οὕτως ὑφ' αὐτου.

ου διδωσι. actor adversarium jurare tribus rationibus nolit : 1a. quod sc. pecuniarum ergo, aut aliâ quâvis causâ facile pejerare possit : 2da. quod adversarius quidem, si juraverit, liberabitur onere solvendi ; at si non juraverit, sperat litigator nihilominus fore, ut iudices eum damnent. 3tia. malle eum ejus rei periculum facere in iudiciis ; illis enim fidere, adversario non fidere.

αποδιδωσι. f. χρημασία. quæ vox in nonn. excusis exprimitur : in MSS. vero non legitur.

καλωμεσθαιτο. B. καλωμεσθαιτο.

το μη. sc. quod juramentum oblatum non accipiat :

και το του Ξενοφανους. arg. duct. ab impietate adversarii ; qui cum improbe de diis sentit audax est, ipse vero cum deos pie colat, timidus. exprimitur hoc per collationem quâ Xenophanes usus est.

πρεσκαλῃς. al. πρεσκαλ. & mox πρεσκαλ.

δεινον τι. indignum, non ferendum, si qua de re juratos alios iudicare vult, de ea jurare ipse nollet.

τοις θεοις επιπεπειν. rem diis committere, qui perjuria sint vindicaturi.

και οτι ουδεν — κεινεν. at is qui defert agere modeste videtur, cum litis adversarium iudicem faciat, & eum cujus cognitio est, onere liberet, qui profecto alieno iurejurando stari quam suo malit. Quint. l. 5. c. 6. pro κεινεν ant. *Vid.* lib. habet, κεισιν.

αδρους. sc. κριτας.

P. 72. εαν δε η γενημενος &c. ita text. restituit *Vid.* ex antiq. codice. alii enim, interque eos B. δηλον δε ὑπ' αυτου του εναντιου, οτι ουκ επιορκια. & C. δηλον δε, αν η ηπατημενος ὑπ' αυτου ο εναντιος, οτι ουκ επιορκια.

εναντιος, οτι. f. λεκτερον. si juramentum antea ab illo fuerit susceptum, & præfenti juramento contrarium &c. docet quomodo se a perjurii crimine tueri debeat : se sc. quod olim fecerit, aut coactum metu, aut deceptum dolo fecisse ; ideoque non sponte ; non igitur dici debere injuste. &c.

οτι εστι το τη διανοια. Cic. l. 3. §. 29. de Off. non enim falsum jurare, perjurare est ; sed, quod ex animi tui sententia iuraris, sicut verbis concipitur more nostro, id non facere, perjurium est.

η ομωμοσμενος. si juramentum ab adversario antea susceptum, præfenti juramento repugnet ; dicendum &c. sub. ὁρκος εναντιος. nisi quis malit lectionem in text. recipere quam in antiq. suo lib. offendisse ait *Vid.* sc. η ὑπεναντιος και ομωμοσμενος. quam tamen rejicit ut e schol. id. lib. hab. αξιουσιν — δικαζειτε — εμμενουσιν.

N O T Æ

E T

VAR. L E C T I O N E S.

L I B. II. C A P. I.

DE *Moribus & Affectibus* agendum proponitur: quoniam Orator hac in arte, cuncta refert ad existimationem auditorum; non solum oratio elaboranda est, ut *argumentis rem probet*; sed danda opera ut & *seipsum moribus* quodammodo conformet; & *affectus judicum*, ut sibi commodum erit, effingat.

Mores, qui oratori auctoritatem adsciscunt, sunt, *prudentia, virtus, benevolentia*: quia propter horum trium contraria, *imprudentiam, improbitatem, inimicitiam*, oratores a vero, & a fide facienda, de- jici solent.

De *Affectibus* animorum dicturus, præmissâ eorum definitione, pro- ponit methodum, quâ *formæ* de singulis duci debeant; nim. ut singulos *affectus* semper in tres partes, seu *quæstiones communes* di- vidamus: atque ita deinceps de *singulis his quæstionibus*, colligen- dæ sunt *formæ* seu *rationes propriæ*.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 73.

Προς τὰς τούτοις πηγῆς. singulis hisce generibus probandis.

S E C T. 2. P. 73.

Ὅπως ἀποδεικνύει ἑστῇ καὶ πηγῇ. ut demonstrandi & probandi, & fi- dem faciendi vim habeat.

ποιοὶ τινὰ φ. τ. ληθῶντα. horum exprimere mores oratione, justos, in- tegros, religiosos, timidos, perferentes injuriarum, mirum quiddam va- let: tantum autem efficitur sensu quodam & ratione dicendi, ut quasi mores oratoris effingat oratio. Antonius in 2. l. Cic. de Oral.

ὑπολαμβάνειν εἶναι πως. pro *εἶναι πως* h. ant. *Viā*. l. *πως διακινῶται*.
 εἶναι καὶ αὐτοῖ. s. *ἀκροαταῖ*.

P. 74. ἀπαθεῖ. qui non commotus est, & nihil metuit. opponitur
 τῷ ἐπιθυμῶντι. nonn. ἀπαθεῖ, perperam.

δυσχερᾶνόντι. qui multum difficultatis in re positum esse putat. opp.
 τῷ ἐυελπίδι.

SECT. 3. P. 74.

Τρεῖς ἐστὶν αἱ αἰτίαι. tres sunt causæ, cur fidē digni sunt, *prudentiā*,
virtus, *benevolentia*. ac per *virtutem* sine dubio *æquitas*, *bonitas*, *pro-*
bitas intelligitur. nam eadem de re dum agitur, modo nominantur *οἱ*
ἐπισταίεις, modo *οἱ ἀγαθοὶ*, modo *virtuti* opponitur ἡ *μεχθνησία*. ac de
 prioribus quidem duobus moribus sic scriptum reliquit *Cic.* l. 2. de
 Off. §. 9. *Fidem autem ut habeatur duobus rebus effici potest; si existi-*
mabimur adepti conjunctam cum justitia prudentiam; nam & iis fidem
habemus, quos plus intelligere quam nos arbitramur, quosque & futura
prospicere credimus, & cum res agatur, in discrimenque ventum sit, ex-
pedire rem, & consilium extempore capere posse; hanc enim utilem ho-
mines existimant, veramque prudentiam; justis autem & fides homini-
bus, id est, bonis, ita fides habetur, ut nulla sit in his fraudis inju-
riæque suspicio; itaque his salutem nostram, his fortunas, his liberos
reliquisse committi arbitramur. harum igitur duarum ad fidem facien-
dam justitia plus pollet; quippe cum ea sine prudentia satis habeat
auctoritatis, prudentia sine justitia nihil valeat ad faciendam fidem:
quo enim quis versutior & callidior est, hoc inuisor & suspectior, de-
tractat opinione probitatis. &c. Addit *Arist.* *benevolentiam*: propterea
 quod si quis sit *prudens*, & *probus*, id parum ipsi prodesse posse ad fi-
 dem faciendam videtur, nisi simul ametur. ejus enim *prudentia*, &
probitas apud *parum benevolos* minus poterit apparere. atque hic ter-
 tius mos exprimitur si paratus animus, & promptus ad benefaciendum
 significabitur.

ἀποδείξεων. τα ἐνθυμημάτων intelligit.

διαψευδόνται. verbum hoc non passivâ significatione (*decipiuntur*)
 uti *Viā*. sed activâ (*fallunt*) recte accipit *Muretus* var. lect. l. 8. c. 14.
 fallere autem dicuntur nonnunquam etiam illos, qui sine ulla mala (ut
 ait *Plautus*) malitia in errorem inducunt eos quibuscum agant.

οἷος δὲ ἀξιοῦσιν. al. οἷος. τοῦτο δὲ. quod tamen abest ab ant. *Viā*.
 lib. & sine ullo damno abesse potest.

SECT. 4. P. 74.

Πᾶσι. non omnes, quæ in animis nostris mutationes fiunt vocantur
 πᾶσι; ut si forte ex alia in aliam cogitationem traducimur; unde ta-
 men appetitio nulla, commotiove existat: sed illæ tantum, quas con-
 sequitur voluptas & ægritudo; his enim correpti homines, secus at-
 que antea de rebus existimant.

μὴτα-

μεταλλάσσοντες. mutati.

P. 75. τῇ ὀργῇν ἐμποιῶν. valet, ita commovere animos eorum qui audiunt, ut irascantur. eodem modo locutus est in 4to lib. Eth. ad Nicom. το μὲν γὰρ πάθος ἐστὶν ὀργή· τὰ δὲ ἐμποιεῖνται, πόθος καὶ διαφροντα.

ἐπὶ τῶν ἄλλων. C. περὶ τ. α.

ὡσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων. in primo libro cum de causarum generibus verba faceret, cuiusque generis propositiones diligenter indagavit, quæ res utiles, quæ inutiles, quæ honestæ &c. eum igitur ordinem etiam hoc loco servaturum se ostendit, ut exponat unde propositiones movendorum animorum sumi possint. Major.

CAP. II.

Definitio *Ira*; explicatur imo. per propositiones communes duas; unam, *Ira est personarum singularum*, &c. alteram, *Ira consequens est non tam dolor quam voluptas quædam*, &c.

2do. per distinctiones duas; una est, *neglectus*, cuius tres sunt species, καταφρονησις, ἐπιχειρασμός, ὕβρις. altera est, illius particulæ in defin. non convenienter.

Ex definitione *Ira* ejusque explicatione, sequuntur formæ de tribus quæstionibus; *Quomodo se habentes irascantur; Quibus; & propter Qualia?*

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 75.

Ἡ ὀργή. quæ autem libidini subiecta sunt, ea sic definiunt; (sc. Stoici) ut *Ira sit libido puniendi ejus qui videatur lo fuisse injuriâ*. Cic. Tusc. Q. 1. 4. §. 9. hanc suam *Ira* definitionem improbat *Arist.* in primi lib. cap. imo de anima ὅτι διαλεκτικῶς καὶ κινῶς &c. præsentī tamen instituto satis commodam esse ducit.

διὰ φανομένην. non solum cum revera sunt, qui nos parvi faciunt, irascimur; verum etiam cum, quamvis falso, esse tamen arbitramur.

SECT. 2. P. 75.

Εἰ δὲ τούτ' ἐστίν. sic emend. *Viæ*. ex antiq. suo cod. antea ἐπεὶ δὲ τούτ' ἐστίν.

τῶν αὐτοῦ τι. B. C. τῶν αὐτοῦ πινά. sed vocem πινά sustulit *Viæ*. ab omnibus enim (inq.) MSS. eam abesse animadverti.

φανομένων ἀδυνατῶν videtur autem falsum quod ait *Arist.* nemini ea cupere, quæ nullo modo consequi posse arbitrat; cum omnes

fere cupiunt esse reges & similia, quamvis intelligant se nunquam tales futuros: verum sciendum est cupiditates alias esse quietas quæ homines, ad agendum non impellunt, suntque quasi imaginosæ, ut cum quis cogitet quam bene viveret si princeps esset: aliæ sunt commoventes & excitantes ad aliquod opus, de quibus hoc loco *Aristoteles Major*.

P. 76. ἀκολούθει γαρ. repetit posteriorem probationem, cur scilicet iracundia sit conjuncta cum voluptate, quia homines immorantur cogitatione in ultione.

φαντασία. vehemens cogitatio & species, quæ nobis obversatur ante oculos

εἰσινομένη. ant. *ViB.* cod. γινόμενη.

SECT. 3. P. 76.

Ενεργεια δόξης. actus opinionis in eo quod nihil æstimandum videtur.

μηδεν η πανν μικρα. ant. *ViB.* lib. ὅτι δὲ μηδεν η μικρον.

αι γαρ. id. lib. pro α leg. ὅτι, & omit. εναι.

βλαπτειν καὶ λυπειν. manusc. quidam codex (inquit *ViB.*) habet πταπτειν καὶ λειπειν. & mox αὐτῷ τῷ ὄντι αὐτοῦ, αὐτῷ ὅπως ἡδῆ.

μη ἵνα τι γνηται αὐτῷ. non ut sibi aliquid aliud contingat quam illud, quod factum est, sed ut voluptatem inde capiat.

το γαρ μηδινος αξιον. confirmat την ατιμιαν esse ολιγοριαν. quod, inquit, nullius pretii est, id nullam habet æstimationem, neque boni, neque mali.

P. 77. ἀνανακτουσι γαρ δια την ὑπερ. hæc causa est cur non reges tantum hominibus humilioris conditionis irascantur, si illi improbe se gesserint, ac simultatem etiam non facile ex animo dimittant, verum etiam, cur cæteri omnes, qui aliquibus præstant, iniquo animo ferant sibi non concedi ab iis in ea ipsa re, in qua inferiores sunt: inquit enim, eos stomachari, & ægre ferre, quia intelligunt se antecellere iis; qui autem antecellunt, postulant sibi honores deferri & concedi in studio contentioneque illius rei, in qua superiores sunt, ab iis quibus præstant: quod si aliter fiat, tanquam debito fraudentur, indignantur.

SECT. 4. P. 77.

Αυτοι μιν γαρ. sc. οργιζονται.

κατ' ευθυμειαν. directo.

αντιπρουη. resistat, adversetur. ant. *ViB.* l. εαν τε ουν κατ' ευθυμειαν ὁτιουν αντιπρουση τις.

εαν τε μη. i. κατ' ευθυμειαν.

αν τε μη συμπεριτη. omnes enim qui in Italia remanserunt hostium numero habebantur. inq. *Cic. de Pompeianis* in ep. ad *Att.*

ενοχλη. interpellarit, ac molestiâ affecerit. ἕτως εχοντα. ita affectum, ita se habentem. al. ἕτως εχων. sed prior. lect. hab. ant. *ViB.* lib.

ὁλως.

ἄλλως. hic valet, in summa, uno verbo.

ἐπιθυμούντες τι. ant. *ViA.* lib. alii vero omitt. π.

καὶ μ. π. τ. του παρόντος αὐτοῦ. iis potissimum, qui parvi pendunt præsentem illum statum, i. e. five quis ægrotet — five quis amet. hinc filium corrigit *Chremes* ap. *Terent.* *Εὐατόν.* act. 3. sc. 3.

Novi ego amantiū animū, advortant graviter, quæ non censeas.

P. 78. προδοῦναι τὴν ψαῖ. ducitur enim unusquisque ad novam animi commotionem, & iracundiam de unaquaque re, quæ ex singulis rebus excitatur ab infito jam dolore in ejus animo.

ἀρετὴ καὶ χρόνιος. mane dum adhuc jejuni sunt facilius irascuntur, unde proverbium illud apud *Plautum* in *Ampbitryone*; *Fames & mora bilem in nasum conciunt.* pransi vero & cœnati mitiores sunt: quod eleganti similitudine *Zeno* docuit; cum enim esset naturâ tristis ac severus, tamen in convivio fiebat hilarior: hujus rei causam rogatus dixit, etiam lupinum suâ naturâ peramarum, tamen aquâ maceratum amaritiam deponere. Major. de temporum ratione observ. sic pastorem canentem inducit *Theocritus.* *Idyll.* 1.

Οὐ θῆμις, ὡ ποῖμαι, το μισοῦμένον, οὐ θῆμις αἰμῶν

Συρίσδιν' τὴν Παιὶ δίδουμένης· ἡ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς

Τανὴν κικρυῖως ἀμπαινοῦ' ἐπὶ γὰ πικρὸς,

Καὶ οἱ αἰ δριμεῖα χολαὶ ποτὶ μὲν κρητταί.

διαθεταί. animi dispositiones. v. g. si tristes simus.

ἡλικίᾳ. v. g. senectus, quæ est morosa &c.

καὶ ὅτι ὅτι f. φάνηται.

SECT. 5. P. 78.

ἂ μὴτι ἀπὸ τίνος. ex definitione contumeliæ, §. 3. μὴ ἵνα τι γινώσκῃς αὐτῷ — οἱ γὰρ ἀντιποιοῦντες, οὐχ ὑβρίζουσιν, &c.

ἀποσπάζουσιν. in quibus ipsi studium & operam suam collocant.

οἱ δ' ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ — quique ob speciem corporis multum sibi tribuunt — nonnulli hunc locum sic explicant: *Et qui propter Ideam* (*Platon.* sc.) *gloriantur, & qui ambitiosius delectantur, atque effervunt studio formarum, quæ vocantur Ideæ, quarum disciplinæ sedulam ipsi navant operam; si quis in hanc Ideam, ac formarum doctrinam invehatur, eamque improbet, ei vehementer irascuntur.*

ἵκεδαν δὲ σφοδρὰ &c. i. e. cum vero compertum habent se plene perfecteque illas artes nosse, quamvis ipsas nescire, ab adversariis dicantur, nihil ad se pertinere existimant; nihil curant falsam illam de ipsorum incertâ opinionem. ant. *ViA.* lib. solus habet ἐπιδαν γὰρ.

καὶ τοῖς εὐδοκίμοις. iis quoque irascuntur, qui præteritis temporibus consueverant ipsis honorem tribuere, aut de ipsis curam suscipere, si postea idem non faciant.

ταῦτα γὰρ αὖ ποιεῖν. eadem enim illos adhuc facturos existimant; sensus est; hoc modo enim ipsi ratiocinantur; “nisi ipsi nos jam contemnerent, profecto, ut ante solebant, nunc etiam nos honorarent, & familiariter nobiscum agerent.”

P. 79. τὴν ἰσὺν. ἢ χαρὶν.

καὶ οἱ μὲν — οἱ δὲ. atque hi quidem, οἱ πάντων ποιουντες, ut eos qui inferiores sint; illi vero, οἱ μὴ ἀντιποιοουντες εἰ, tanquam ab inferioribus beneficio affecti.

μελλον. ἢ ορμίζοντα.

ὁ Ἀντιφώντας Πληξίππος τῷ Μελεάγρῳ. exemplo hoc firmat veteris tragici quod nunc fabulis *Antiphontis* amissis ignotum est. *Plexippus* autem *Alibææ* *Meleagri* matris frater fuit, qui postea cum *Toxæo* fratre ab ipso *Meleagro* necatus est: an hoc tempus *Antipho* significavit? *Plexippum* sc. iniquo animo accepisse, conjunctum sibi sanguine *Meleagrum* non intellexisse cupiditatem animi ipsius, & quod tantopere flagraret desiderio illius præmii quod de apro interfecto *Meleager Atalanta* dederat.

τοὺς κακὰ ἀρξίκανσιν. *Soph. Antig.*

Στεργει γὰρ εὐδὲς ἀρξίλον κακῶν ἔργων.

ἢ ἐχθρῶς. hostis enim & inimicus est, qui libenter alicujus facta, moresque vituperari audit. e contra amicus angitur, eodemque pacto animo afficitur, atque illi affecti sunt, qui in ipsis malis versantur: nemo autem unquam sua mala spectavit, quin doleret.

ὡς πέντε. apud quinque hominum genera.

φιλοτιμουνται. de honore & gloria contendunt.

P. 80. οἷον καὶ ἡ τῶν ὀνομ. ant. *Vit.* lib. οἷον καὶ ἡ τῶν ὀνομ. οὕτως οὖσα παρὰ μικρόν.

ἄλλον δ', ὡς δέοι. quam utilitatem afferat oratori longa hæc, & accurata disputatio, exponit; si enim suâ sponte judices irati essent adversariis, aut adversarii ipsi irâ digni existimarentur, nihil ipsum laborare oporteret; nec præcepta hæc requirerentur. hoc autem officium est boni oratoris, αὐτὸν κατωκυανάζειν τῷ λόγῳ τοιούτους, ipsum oratione suâ efficere judices tales, quales existunt, qui in iram proclives sunt: atque ostendere adversarios iis rebus culpisque affines esse, τοὺς ἐναντίους τοῖς ἐνοχλοῦς ὄντας, quæ justam iram contra se commovere; & naturâ & moribus tales, quolibet homines irasci solent.

C A P. III.

PRæceptio de *Delinitione* seu *Lenitate* in quatuor partes est distributa; *unam*, quæ *definitionem* complectitur; *alteram*, quæ exponit, *Quibus sint lenes*, cum *causis delinitionis*; *tertiam*, quæ enumerat eos, qui *lenes sunt*; *quartam*, quæ *deliniendorum animorum* continet *rationem*.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 80.

Επει δὲ τὸ ἐργιζοῦν. accusatoris est iratum facere judicem: defensoris & patroni, ad lenitatem eum traducere. quomodo iratus fiat judex docuit superius *Aristoteles*, quomodo leniatur, jam præcipit, & simul ostendit seriem istius disputationis a loco contrariorum.

πραΰνσις. lenitas, vel lenitudo, ut alii.

καταστάσις. sedatio, status quietus.

ηρεμῆσις. requietis & cessationis quasi inductio.

SECT. 2. P. 80.

Λιγυσιως ποιουσιν. ex hoc loco, *Cic. Ligarium* purgat cum fuit in *Africa* contra *Cæsarem*.

τοῖς πᾶσι. ex hoc, *Marcellum*, cum veniam petiit a *Cæsare*.

τὸ λυπηθῆναι. dolorem ob ea quæ perpetrata sunt; est enim mœrere supplicium quoddam.

P. 81. καθίζοντες. prostratos & humi jacentes. eodem verbo eodem sensu usus est *Demost.* de Cor. §. 31. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστῶν γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον ἔμην, οὐχ' ἰκέτησαν ἱήκη τετραπλῆς οὐδεὶς πώποτε ὥς ἀδικοῦμενος παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνηχῇ ἐκάθεζτο. nemo supplex prostratus in templo (*Dianæ*) jacuit: — talem etiam fuisse morem eorum qui misericordiam implorabant, manifestum est ex initio *Soph. OEdip. Tyr.*

Ὡ τέκνα, Κάδμου τοῦ παλαῖ νεα τρέφῃ.

Τίνας ποθ' ἘΔΡΑΣ πῶς δὲ μοι θοάζετ' &c.

ἀσπουδαζοῦν. ab illis curari ipsos, curâ & studio dignos putari.

παραιτουμένοις. deprecantibus.

ἀσύντικα. ant. *Vit. lib. πρᾶνόντα*.

ἀμὰ φοβεῖσθαι καὶ ἐργιζοῦν. causa videtur esse, quod non datur ira sine spe ulciscendi: quem autem timemus, ultum ire nos posse non speramus.

Καὶ τοῖς δ' ἐργὴν ποιήσασιν. *P. Dolabella*, cum proconsul *Asiam* obtineret, & apud eum accusata fuerat materfamilias *Smyrnæa* quæ virum & filium interemerat, cum ab iis optimæ indolis juvenem, quem ex priore viro enixa fuerat, occisum comperisset, sententiam ferre noluit, sed eam *Athenas* ad *Areopagi* cognitionem relegavit: *Areopagitæ* vero causâ cognitâ, & accusatorem & reum post centum annos ad se reverti jusserunt: ne vel condemnarent eam quæ justo dolore commota cædem fecerat, vel absolverent eam quæ paricidium fatebatur. *Major*.

ἀλυπτοί. B. C. ἀλυπτοί.

SECT.

SECT. 3. P. 81.

Μη ὀρεῖσκη. al. ὀρεῖσκαως.

χειρονησίαις, καὶ μὴ ὑπόγχοι. qui etiam post injuriam acceptam, multum temporis interjecerunt; nec sunt iræ proximi — non recenter irā accensi.

παύει γὰρ ὀργὴν ὁ χρόνος. hinc Junonis iram acerbissimam fuisse his verbis significat Virgilius;

*Junonis gravis ira, & inexaturabile peñus,
Quam nec longa dies, pietas nec mitigat ulla.*

ἑτέρου ὀργὴν. pro eis ἑτέρου. intelligit enim iram quæ adversus alterum excitata est, non eam quæ alter incensus est.

P. 82. ὁ συνῆδη. ita optimus Viñ. cod. al. οἶον συν.

καὶ εἰν ἔλωσι. & si in judicio vicerint. (hoc verbo usus est Demost. de Cor. §. 2. οὐ γὰρ εἰν ἴσθιν νυν ἡμεῖς τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτυρεῖν, καὶ ταῦτα μὴ ἔλιν τῇ γραφῇ. nec enim mihi nunc idem est, vestrā frustrari benevolentia, quod isti causam non obtinere.) discutitur enim omnis similtas, & placari incipiunt simulac in ea contentione, superiores extitère. — sunt tamen qui hunc locum hoc modo intelligunt, si vicerint bello.

καὶ εἰν μείζον κακόν. e. g. qui erat iratus volebat eum verberare; casu accidit, ut lethali vulnere afficeretur.

καὶ εἰν ἀδικεῖν — καὶ δικαίως παρῆεν. & adversariis sunt lenes, si ipsimet putent se injuste fecisse, & jure pati pœnas, quas luunt. ira enim non excitatur contra id quod juste factum est: in definitione enim iræ est μὴ ἀποσηκνῆτας.

διὸ τῶ λόγῳ δι' ἀποσηκνῆσαι. Victorius putat hîc præceptum esse ne facile irascamur, adeoque ut nos ipsos prius oratione castigemus, & motum animi reprimamus. hoc autem non sensisse Aristotelem ex præcedentibus & subsequētibz intelligi potest, verum præcepisse ut cum aliquem punire voluimus a quo injuriam accepimus, eum prius oratione castigemus & injuriam in nos illatam commemoremus; sic enim ille non irascetur, cum intelliget se juste puniri. Major.

καὶ εἰν μὴ ἀποσηκνῆσαι. lenes etiam sunt homines erga eos, quos arbitrantur non intellecturos incommodum a se profectum, & cujus causâ sit profectum.

πρὸς τὸν κατ' ἐκαστον. sic ant. Viñ. lib. al. τὸν κατ' ἐκαστον.

Φαῖδα Οὐδυσσῆα — quasi non ultus esset Polyphemum, si is non sensisset, καὶ ὑφ' οὗ, &c.

Κυκλωψ, αἰκεν τις σὲ καὶ ἀνδρῶν ἀνθρώπων

Ὀφθαλμοῦ κερταὶ αἰκελίην ἀλκωντῶν,

Φαῖδα Οὐδυσσῆα Πτολίπορδον ἐξαλασσάτω,

Τίον Λαερτιάδῃ, Ἰθάκῃ εἰσι οἰκί' ἐχόντῃ.

Ὀμηρ. Ὀδ. ι.

πικρῶς τε το ἔχον. ut hîc mortem ultimum malorum vocat, ita in lib. 3tio. Eth. ad Nic. extremum ipsam terminumque dixit eorum, quæ contingunt in vita mortalibus, quod nihil ultra secundi, aut ad-
versî, putetur in hominem cadere posse.

καὶ φησὶ γὰρ — itaque non injuriâ apud *Homerum* lib. II. 24. *A-*
pollo deos objurgat, quod *Hectoris* corpus crudeliter tractari patiantur.

παρὰ σκευὴ ζουσι. est dandi casus, pendetque a voce λειπείον. — Qui
vult sedare iram, & ad lenitatem deducere, debet ita conformare illos,
qui irascuntur, uti jam descripsimus: debetque ostendere, illos, qui-
bus irascuntur, aut esse metuendos, aut reverentiâ dignos, aut bene
meritos, aut invitos (non sponte egisse) aut rebus factis valde dolere.

CAP. IV.

PRIMO, *Amare* quid sit & *Amicus* quis; *Qui homines ament,*
vel amici sint? Quos, & Quas ob res, ament.

2do. De *Inimicitia* & *Odio* generales sumend. formæ ex formis de *A-*
micitia contrariis; *speciales* autem, ex *differentiis* tum *Inimicitia* &
Iræ, tum *Iræ* & *Odi*.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 83.

Ἔσθ' δὴ το φίλον. *Cic.* in lib. 2. de *Invent. Amicitia est voluntas er-*
ga aliquem rerum bonarum; illius ipsius causâ, quem diligit, cum ejus
patri voluntate. omisit vero *Cic.* καὶ το κατὰ δύναμιν πρᾶκτικόν ἀναγ του-
των & pro viribus procurare atque efficere ea, quæ bona fore arbi-
tratur ei, quem diligimus. Idem imo. de nat. Deorum "*Carum*
"*ipsum verbum est Amoris ex quo Amicitia nomen est ductum, quam*
"*si ad fructum nostrum referemus, non ad illius commoda quem dili-*
"*gimus, non erit ista Amicitia, sed Mercatura quædam utilitatum*
"*suarum.*

SECT. 2. P. 83.

Τουτοῖς βουλευομαι. B. τουτους.

SECT. 3. P. 83.

Ἐν τοιούτοις καιροῖς. in iis sc. temporibus, quibus graviter labora-
bant, & aliorum auxilio, ac beneficiis indigebant.

Καὶ τοὺς τῶν φίλων φίλους, καὶ φιλοντας οὓς αὐτοὶ φιλοῦσι, fine arti-
culo τῶς aut duo sunt diversi loci, aut alter est prioris explicatio; si

cum articulo legamus τους φιλοῦντας, erunt duo loci: & amicorum amicos, & eos, qui amant, quos ipsi amamus. nam non omnes, qui amant, sunt dicendi amici eorum, quos amant. sunt enim qui amant, sed non redamantur: & vice versâ, sunt qui amantur, sed ipsi non amant: si sine articulo legamus (qui ab antiq. *ViE.* lib. abest & quidem hæc lectio illi quæ sequitur respondet, καὶ τοὺς τοῖς αὐτοῖς ἐχθροὺς, καὶ μισοῦντας) erit unus locus.

P. 84. τοῦ φίλου. ἢ ὁ ἐχθρὸς.

μη ἀφ' ἑτέρων ζῶντας. non viventes ex aliis, & aliorum damno.

ἢ ἐν παντί, vel apud omnes homines.

ἐπιδέξιοι καὶ τῷ τῷ θάνατι. qui sunt apti nati ad alios dictis mordacibus insectandum, & ad aliorum dicta mordacia vicissim æquo animo ferendum. — pro τῷ τῷ θάνατι hab. ant. vict. lib. τῷ πᾶσι.

μῆτι τῶν ἐνέγκειν. Odiosum sane genus est hominum officia exprobrantium: quæ meminisse debet is in quem collata sint, non commemorare qui contulit. Cic. de Amic. & Ter. And.

— isthæc commemoratio

Quasi exprobratio est immemori benefici.

P. 85. καὶ ταῦτα μέλιστα πεποιθίας. & amant eos qui ita maxime sunt affecti in iis rebus, aut propter quas in primis ipsi volunt admirabiles, aut in quibus studiosi, videri, aut in quibus oblectantur.

πάντα ἐπιτηδεύοντας. Cic. in Bruto de Hortensio mortuo. Cum præsertim non modo nunquam sit aut illius a me cursus impeditus, aut ab illo meus; sed contra semper alter ab altero adjutus, & communicando, & monendo, & faciendo.

παρενοχλῶσι. nisi quid impedimenti afferant, aut molestiæ,

κέραιους. Hesiod. in εργ. καὶ ἡμ.

καὶ κέραιους κέραιους κέραιους, καὶ τεκτονὶ τεκτων,

καὶ πλωτῶν πλωτῶν φρονεῖ, καὶ κοιδῶν κοιδῶν.

εἰ δὲ μή. si ambo consortes fieri nequeant. — si alterius adeptio excludat alterum, excitantur odia, inimicitiae, bella &c.

ὡς οὐκ οὕτως ἐχρυσιν. eos quoque amant, coram quibus non erubescunt ea facere vel dicere quæ solum ad hominum opiniones pertinent: sed μή καὶ ἀφρονεῖντες: tunc enim non amicitiam sed odium potius conciliant; hinc sarcasmus ille Martialis;

Nil aliud video, quo te credamus amicam,

Quam quod me coram pedere, Crispe, soles.

Cynici turpissima quæque coram omnibus committebant, sed κατὰ φρονεῖντες.

τα ὡς ἀληθεῖαν. quæ revera turpia sunt.

μη ἐγκλιθεῖν. in rebus sc. adversis, &c.

τῶν ἀγαθῶν τοὺς φίλους ἀγαθοὺς. bonos viros omnis generis diligunt homines, eos autem, qui boni sunt amici, præcipue. — in antiq. lib. ita scriptum inven. *ViE.* καὶ μη καταλιπόντας: μέλιστα δὲ φιλοῦσι τῶν ἀγαθῶν τοὺς φιλαγαθοὺς. al. hab. τοὺς φίλους ἀγαθοὺς.

P. 86. μη πλατύνοντας. qui non simulate agunt — qui nihil dissimulant aut obtegunt.

καὶ

καὶ εἰς ἡμεῖς. & eos diligimus, quibus confidimus, auxilioque nobis speramus esse posse, propter amplitudinem & potentiam. si hæc lectio sit vera, hic est hujus loci sensus: sin illa, quam exhibet ant. *Viā*. lib. οὗς ἡμεῖς, hoc modo intelligend. & eos quos superare posse confidimus, si illi vim facere conentur; ii enim metum nobis injicere non debent.

αὐτὸν δὲ φίλιον. v. l. 8. c. 1. Eth. ad *Nic.* ubi plures amicitiae partes recenset.

δ' ἑτέρων. ant. *Viā*. lib. διὰ τὴν ἑτέραν.

S E C T. 4. P. 86.

ὑπολαβόμεν ὡς τοιοῦτον. v. g. si furem, si improbum; quamvis neque fur aliquid *nostri* sustulerit, neque improbus ulla in re nobis imposerit.

καὶ ἡ μὲν τοῦ λυπητοῦ. hoc modo hanc clausulam exhibet ant. *Viā*. lib. καὶ τὸ μὲν, λυπὴς ἐφίσις, τὸ δὲ, κακόν. brevitate perquam eleganti.

τὸν δὲ, οὐδὲν διαφέρει. ille autem, i. e. inimicus, hoc non curat, modo de medio tollatur adversarius.

τὰ δὲ μάλιστα κακὰ ἢ κίσει αἰσθητὰ. sunt multa mala, & ea quidem maxima quæ, licet adsint alicui, non tamen illi dolorem afferunt, neque sentiuntur; qualis est *improbitas* & *insania*; quæ nequaquam optat iratus ei quem ulcisci cupit contingere, inimicus autem & odio commotus inimico suo optat: quod in oratione in *Pisinem* Cicero ostendit. *Quæ est igitur pœna, quod supplicium? id meâ sententiâ quod accidere nemini potest nisi nocenti: oppressa mens conscientia.* Et postea, *mibi non venerat in mentem furorem & insaniam optare vobis in quam incidistis, atqui fuit optandum &c.*

οὐδὲν γὰρ λυπεῖ. nullam enim molestiam affert vitii & pravitatis præsentia.

πολλὸν αὖ γινόμενον. ἢ κακόν.

αὐτοπαθεῖν. dolere vicissim.

μη εἶναι, extinctum esse & perditum.

φανερὸν οὖν. ex his sit perspicuum, quomodo quis amicos ostendere possit, qui sint, & qui non sint, efficere: & qui tales nos esse asserant, quomodo refellendi: & si sit controversia, utrum aliquid per iram, an per inimicitiam factum sit, quomodo quis id trahat in utram malit partem.

CAP. V.

Primum definitur *Metus*: deinde exponuntur ea quæ metuenda sunt; tum ii, qui metuendi, tum ea, quæ magis metuenda; tum, qui metuant, &, qui non metuant; postremo, quæ sit ratio movendi *Metus*.

Fidentia dicitur esse contraria *Metui*, & quæ *Fidentiam* afferant, iis, quæ *Metum*. Itaque definitur *Fidentia*; exponuntur, quæ *Fidentiam* afferant; tum, ob quas fidant; postremo qui fidant.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 87.

Εστὶ δὲ φόβος. *Opinio impendentis mali, quod intolerabile esse videatur.*
Cic. Tulc. Q. 4. 7. Φοβουμένη δὲ δηλονότι τῶ φόβῳ τὰ ταῦτα εἶναι, ὡς
ἀπλῶς εἰπέν, κακὰ· διὸ καὶ τοὶ φόβῳ ὀρίζονται ἀσπιδόκιαν κακῶν. Arist.
 1. 3. *Eth. ad Nic*

Φθαρτικόν. quod vim habet perdendi. v. §. 2. h. c.

Φθώρας δύναται. ἢ ἐπιφέρειν.

ὥστε μάλλον. ut jam impendere videantur.

SECT. 2. P. 87.

Φοβεῖσθαι ἔχουσιν γὰρ φαίνεται.

— ac venti, velut agmine facto,

Qua data porta, ruunt, &c.

PRÆSENTEMque viris intentant omnia Mortem.

Virg. Æn. l. 1.

Εν δὲ ἐπιστ', ὡς ὅτε κυμαὶ ῥοῇ ἐν νηὶ πλοῇσι

Λαοὶ ὑπὸ νειφίων, ἀνεμῶν τε φέρονται· ἢ δὲ πᾶσι

Ἀχλὺ ὑπερφυῆ, ἀνέμῳ δὲ δεινὸς αἰῆτος

Ἰσθμὸς ἐμῶνεται· τῶν μὲν δὲ πᾶσι φέρονται

Δειδιόπτες· τῶν γὰρ ὑπ' ἐκ θυμῷ φέρονται.

Οἱ. Ἰλ. 6.

ἐπιχειρήσει καὶ ὁ Ἀσπιδόκιμος τοῦτο τοῦτο μετίνευσεν

— ολίγον δὲ διὰ ξύλον αἰσθ' ἔρκεται.

πλὴν μικρὸν αὐτοῦ καὶ γλαφυρὸν ἐποίησεν ἀντὶ τοῦ φόβου· ἐπὶ δὲ παρῶν
 τοῦ κινδύνου, εἰπὼν, “ξύλον αἰσθ' ἔρκεται.” οὐκ ἔστιν ἀπειρηγόν. &c. *Long. de*
sublim. §. 10.

τῶ ἀσπιδόκιμου γὰρ ἀδίκου. qui enim est injustus, is ob voluntatem
 & propositum est injustus.

αριτη ὑβρίζομένη. *Et timeo tam vebemens vir, tamque acer in ferro, Et tam insuetus contumeliæ, ne omni animi impetu dolori, Et iracundiæ pareat.* Cic. lib. 2. Ep. ad Att.

SECT. 3. P. 88.

Χειρους. ingenio & moribus pravi.

ἡτίους του κερδαινειν. lucro dediti: avaritiâ laborantes.

Βλ. φιν,

Ὡς οὐδεν ἀτεχνως ὕμεις ἐπιν οὐδένος·

Ἀλλ' εἰσι του κερδους ἀπάνις ἡτίους.

Ἀριστοφάνης Πλουτῶ. v. 361.

το ἐπ' ἄλλῃ αὐτων ἐναι. in alterius esse potestate.

οἱ συνειδότες — φοβέροι. Juven. sat. 3.

Scire volunt secreta domûs, atque inde timeri.

τοῖς κρείττοσιν αὐτων φοβέροι. meliores, i. e. potentiores. *An hoc negare potes, qui omnes moras interponis, quibus infirmetur Brutus, melior fiat Antonius?* Cic.

οἱ τοῖς ἡτίοσιν αὐτων ἐπιτήτῃμνοι. qui invaserunt inferiores ipsis.

ἡ ἔγχε. incerti, obscuri sint an prope adsint, ad ulciscendum, ad impetum faciendum. al. οἱ al. εἰ ἔγχε.

ὅσα, αὐ ἀμάρτυσιν. quæ, si quid in eis peccatum sit, corrigi non possunt.

SECT. 4. P. 89.

Οὐδὲ τουτους. hinc non sine gravi indignatione suam sortem conquestus est Polyphemus.

Ἀλλ' αἰε πῖνα φῶτα μέγαν, καὶ καλὸν ἐδύγμην,

Ἐνθαδ' ἐλευσέσθαι μεγάλην ἐπείμεινον ἀλκην·

Νυν δὲ μ' εἰν ὀλίγος τί, καὶ οὐτιδανός, καὶ ἀκίχης.

Ὀφθαλμοῦ ἀλαῶσιν, ἐπεὶ μ' ἰδαμὰ σάτο οἶνον.

Ὀμηρ. Ὀδ. 1.

πιπείνεα νομιζόντες τι δεινὰ. hinc pendet illa Didonis exclamatio cum se jam omnibus malis functam arbitraretur. Virg. Æn. 4.

Quem metui moritura? faces in castra tulissem,

Impléssesque foros flammis; natumque patremque

Cum genere extinxem; memet super ipsa dedissem.

SECT. 5. P. 90.

Ἐπανορθώσεις. ἰ. των δεινων η κακων.

ἡ εἰν πλείους. sociorum numerus fidentiam parit. fidunt enim homines, si plures sint, quibus eadem profint, vel præstantiores, vel utrique.

καταρθώναι. καταρθώσῃ, significat, in aliquo negotio fortunatum esse; & quem aliquis sibi proponit, finem adipisci.

απα-

απαθείς γιγνόμεναι. timore non coneuuntur, non commouentur :
expertes sunt perturbationis.

ῥαίρουσι τὴν μέλλουσαν. confidunt se incolumes evasuros.

οἱ βοηθείας ἔχοντες. qui auxilia & remedia in se habent; propter longum usum rerum maritimarum. sciunt enim quo modo hæc mala evitari possint, frequenterque aliàs in iisdem periculis fuerint versati.

καὶ εἰν ὑπάρχειν. confidunt etiam, si arbitrati fuerint, plura majoraque se possidere, quam illa sint, quibus alii reliquis præstantes metuendi sunt.

ἰσχυρὸς σωμαίων. robur corporum. i. e. forte, militum. quæ enim hîc enumerantur, non tam privato, quam principi viro conveniunt, eodem sensu eadem vox frequenter occurrit apud Demost. σωματικὸν πλῆθος. Phil. 3. οὐτε σωμαστὶν — πλεῖον σωμαίων. de cor.

καὶ ὅλως ἀντὶ τὰ πρὸς θεοὺς — ἀπὸ σημείων.

Quam scite per Notas nos certiores facit Jupiter? —

Hoc igitur per gallinas Jupiter tantæ civitati Signum dabat?

Cic. de Div. l. 2.

Ecce levis summo de vertice visus Iuli

Fundere lumen apex —

Nos pavidi trepidare metu —

At pater Anchises oculos ad sidera lætus

Extulit —

Vix ea fatus erat senior, subitoque fragore

Intonuit lævum —

Hic vero victus —

Affaturque Deos —

Jam jam nulla mora est; sequor, & qua ducitis, adsum.

Vir. Æn. l. 2.

ex Poetis & Historicis sexcenta licet ejusmodi proferre exempla.

ῥαίρουσαν γὰρ ἡ οργή. *Ira* confidentiam affert iis, qui injuriam acceperint, & qui sibi deos habere amicos existiment.

πρὸς ἐπιχειροῦντες. priores injuriam intentantes; impetum facientes.

C A P. VI.

TRaditur, Quid sit Pudor; Quæ res afferant Pudorem; Quorum hominum pudeat; Qui homines Pudore suffundantur?

NOTÆ &c.

SECT. 2. P. 91.

Ἀποῶσθαι ἀπὸ τοῦ — ἀποστρέφειν παρὰ. hanc sententiam eleganter expressit Cic. Tusc. Q. 3. *Sed quia nec qui propter metum præsidium relinquit, quod est ignavia: nec qui propter avaritiam clam depositum non reddidit, quod est injustitia.* post παρακαταθήκη addit ant. Viét. lib. η ἀδικησά.

ἀπο νεκροῦ φερεῖν. vel ex cadavere fructum capere. hoc Verri objecit Cicero, qui parentes pretium pro sepultura liberorum posceret.

δανειζοῦσθαι. pecuniam mutuam accipere ab aliquo, quum ille a te pecuniam velle petere videbitur.

καὶ αὐτεῖν, ὅτι ἀπαύτειν. novam sc. pecuniam petunt, ne reddant quam acceperant.

P. 92. ἀποτινύσκειν. & quum repulsus fueris, instare tamen, & molestus esse.

το δὲ ἱπταίνεν παρ.

*Ah vereor coram in os te laudare amplius,
Ne id assentandi magis, quam quod gratum habeam, facere existimes.*
Ter. Adel.

συνάλειψεν, interlinire significat, ac facere ne aliquid appareat cognoscique possit. *Lyfias* in apologia de nece *Eratosthenis*: νεμους ἐξάλειψεν, dixit, i. e. delere atque abrogare.

ἀπο τῶν ἀλλῶν. ita antiq. Viét. lib. atque ita sæpissime locutus est *Arist.* vulg. ἐπι.

ἡλικιωτάς. sic ant. Viét. l. al. ἡλικας.

αἰχρὸν γὰρ ἤδη το μὴ μεταχειν. *Summam* eruditionem *Græci* sitam censebant in nervorum, vocumque cantibus. igitur Ἔ *Epaminondas*, princeps meo judicio *Græciæ*, fidibus præclare cecinisse dicitur; *Themistocles*que aliquot ante annis, cum in epulis recusasset lyram, habitus est indoctior. Cic. Tusc. Q. l. 1.

ἐπι τούτων. quadantenus. tantum quantum indicet nos earum rerum non esse prorsus expertes.

ὑπηρέτησις. hîc sign. ministeria fœda & obsœcra.

καὶ τὰ μὲν, εἰς ἀκολασίαν. distinguuntur perpeffiones rerum turpium ex intemperantia, a perpeffionibus ex vi. etenim quæ ab intemperantia oriuntur, turpes sunt, sive ex voluntate, sive præter voluntatem, eveniant: quæ vero ex vi, ita demum sunt turpes, si quis eas invitatus suscipiat: sic enim ab ignavia, & timiditate proficiscuntur.

SECT.

S E C T. 3. P. 93.

Επι δὲ περὶ αἰδέας quos verecundemur, & quorum nos pudeat, instituit docere jam *Arist.* sed more suo ex verbis definitionis deducit hæc etiam præcepta: in definitione erat *λυπη τις, καὶ ταρώγη περὶ τὰ εἰς αἰδέαν φαινόμενα φέρειν τῶν κακῶν*, ex his verbis *τὰ εἰς αἰδέαν*, &c. deducit istam disputationem.

ἀποδυνάμυνται. ἢ κακῶν.

τούτους ἀσχυνέσθαι. apud eos pudere.

φροντίζουσι. curant, observant.

τὰ ἐν φανερῷ. ant. *Viæ*. lib. addit *μακρόν*.

περὶ ταῦτα. B. περὶ πάντα. ut sit, *iisdem obnoxios*.

πάντα δὲκεῖ τοῖς. contraria ab illis probantur.

καὶ τοὺς μὴ συζητητικούς &c. sic ex ant. lib. restituit *Viæ*. B. τοὺς μὴ συζητητικούς, καὶ τοὺς μὴ φαινόμενους ἀμαρτανεῖν· ὅλον γὰρ ὅτι πάντα δὲκεῖ τοῖς. C. ὅλον γὰρ τοῖς φαινόμενοις ἀμαρτανεῖν, πάντα δὲκεῖ τοῖς. καὶ τοὺς μὴ συζητητικούς· αἱ γὰρ τὶς αὐτοὺς ποιεῖ, ταῦτα λέγει τοῖς πάλαι μὴ νειμεσάν. & B. μὴ νειμεσάν, & ὥς αὐτὸ μὴ ποιῇ.

οὐδὲν γὰρ διαφέρει. peccata & flagitia aliorum occultare ac reticere, perinde est atque judicare illa peccata non esse.

τ. μ. ἀμαρτανεύουσιν. ἢ κακολογοῦσι.

P. 94. καὶ ἐν αἷς μ. ἀποτίτυχησιν. eos etiam verentur, apud quos nunquam antea lapsi sunt, sed contra quicquid voluerint, obtinuerunt. ii enim in admiratione apud hos sint necesse est.

ἠδὲ καὶ ἡσυχίας. ita emend. *Viæ*. ut sensus esset; “ut qui adhuc nihil commiserint, unde voluntatem eorum a se abalienârunt, atque existimationem apud ipsos perdiderint. B. C. ἡσυχίας.

ἢ τοῦ Εὐριπίδου ἀποκρίσις. quodnam fuerit hoc responsum non satis constat: suspicari licet *Syracusanos Euripidis* amicitiam vehementer expetivisse, atque illum ad se publice vocâsse; *Euripidem* autem respondisse, ipsos (*Syracusanos*) tantum ea considerare, quæ in se optima viderentur, atque ideo amicitiam suam expetere, quod si præterea cogitarent sibi multa deesse quæ in eo esse debent qui sit rempublicam administraturus, eos non tantâ cupiditate flagratos ut ipse *Syracusas* accederet. *Major*.

Syracusanos reliquosque *Siculos* fabulis *Euripidis* valde delectatos esse, ac carmen ipsius studiose conquirere, ac perdiscere solitos, ostendit *Plutarchus* in *Nicia*.

πάλαι γινώσκων. ἢ τοιοῦτοι εἰσι.

τὰ σημεῖα αὐτοῦ. C. αὐτῶν.

— M. Tunc has pepulisti fores? tacet.

Nil mihi respondes? *Æ*. Non equidem istas, quod sciam.

M. Ita? nam mirabar quid hic negoti esset tibi.

ERUBUIT: —

Ter. Ad. 4. 5.

αλλὰ καὶ λεγόντες. *I. c.* ἢ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νομίζει μηδὲ λεγέειν ἰσχυρὸν.

δηλωσύντας αὐτοῖς. B. C. αὐτοὺς.

δόξης του ἀληθεύειν. quorum existimationem, quod ad veritatem attinet, valde contemunt: quibus non facile credi existimant. pro πολλοὶ al. πολλοί.

ὥς τὸν νόμον. quæ ad opinionem & existimationem attinent; quæ ad morem institutumque pertinent. ὁ γὰρ νόμος (inquit in libro σοφιστικῶν ἐλεγχῶν) δόξα τῶν πολλῶν. — frequenter apud Græcos νόμος valet existimationem & iudicium. B. in marg. habet, τὰ ὥς τὴν δόξαν μόνον.

SECT. 4. P. 94.

Καὶ οὗτοι. sc. incutiunt pudorem — ἡ ὀρώντις, ut respondeat alteri parti, ἡ αὖ πλησίον — al. οἱ ὀρώντις.

ὥσπερ Κυδίας περὶ τῆς Σάμου κληρουχίας. cum Athenienses Samum insulam occupassent, inter se deliberabant, utrum eam Samiis redderent, an agros civibus Atticis dividerent, colonosque eo mitterent: in hac deliberatione pugnabat utilitas cum honesto, vicit autem utilitas. cum igitur Cydias eam agrorum divisionem dissuaderet, rogabat ut fingerent Græcos esse præsentēs &c. sic enim, quasi eorum præsentiam veriti, non auderent rem adeo turpem decernere. ita Cicero Catilinam rogat ut mente suâ fingat patriam adeste, quæ de ipsius scelere conqueratur. Major.

διο καὶ ὀρεσδαὶ ἀτυχόντες. Ibit igitur in exilium miser. quo? ad orientisne partes, in quibus annos multos legatus fuit, & exercitus duxit, & res maximas gessit? at habet magnum dolorem, unde cum honore decesserit, eodem cum ignominia reverti. Cic. pro Murena.

P. 95. ἡ ἀσχηρὸν.

Δουλοὶ γὰρ ἀνδρῶν καὶ ἡρασσαυλαρχὸς τις ἦ.

Ὅταν συνειδῇ μητρὸς, ἡ πατρὸς κακίαν.

Eurip. Hyppol.

ἀναφερόμενοι. qui ad ipsos referuntur.

ἀνασπείρομαι. & cum iis in publico versaturi qui sui peccati sunt conscii.

ἴφην καὶ Ἀντίφων. Antiphan primo poeta Tragicus fuit, deinde cœpit orationes conscribere, & Thucydidis magister fuit. primus autem omnium in iudicio pro se optime dixit, ut auctor est Quintilianus: sed cum legatione fungeretur Syracusas navigavit, & cum in convivio Dionysii quæreretur quodnam æs præstantissimum esset? aliis aliud approbantibus, Antipho præstare illud omnibus dixit, quo statuæ Harmodii & Aristogitonis essent conflata: quo dicto Dionysius ita exarsit ut interfici hominem iusserit. Major.

τι ἐγχαυταλυνπίσθε. quid veremini (inquit) ne quis horum cras vos videat? cum enim paulo post mori deberent, nec ullo modo superesse possent, quis facultatem objiciendi ipsis calamitatem illam habiturus fuerat?

C A P. VII.

Definit *Gratiam* & *Magnam Gratiam*; definitionemque explicat.
 Dein ostendit, tum, *Quomodo Gratiam exhibitam ostendemus*; tum,
Quomodo refutanda sit Falsi Gratia.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 95.

ὁ ἔχων. qui rem tenet; qui id possidet, quo quis eget.

δομενῶ. al. δομενῶν.

ἐν καιροῖς τοιούτοις. tempora necessaria, intelligit, & aspera.

ἡ μὲν. vel si solus det, vel primus, vel inprimis.

P. 96. τοῦ μὴ γιγνομένου. s. ἀγᾶθου. — al. inter quos C. τοῦ μεταγιγνομένου.

φορεῖν δὲ. stoream pro lectulo præbens; historia ignota.

ἀναγκὴ οὖν. qui igitur alicui daturus est beneficium, ei est subveniendum in ejusmodi rebus ac temporibus: sin minus in paribus, vel majoribus.

S E C T. 2. P. 96.

ἡ ὅτι ἀποδιδῶν. hac de re fuit olim controversia inter *Philippum* & *Athenienses* de *Haloneſo*: ille volebat δῶναι, i. e. dono dare; hi accipere nolebant, authore *Demosthene*, nisi fateretur illam ἀποδιδῶναι, i. e. rem alienam restituere.

περὶ ἀπαισίας τῆς κατηχρίας. beneficium vel augeri vel minui dicendo potest, si quis ipsa summa genera quæ *categoria* vocantur diligenter considerat, ut in *substantia* primo quid datum sit; utrum cibus, an vestis, an pecunia, an consilium; nam hæc inter se specie differunt, & aliis alia vel majora vel minora sunt; in *quantitate* consideratur beneficii magnitudo, ut majus est beneficium centum aureos quam decem donare; in *qualitate* spectatur bonitas & utilitas ipsius beneficii, ut principibus longe melius beneficium dat qui bene consulit quam qui munera preciosa largitur; *tempus* etiam in beneficio dando plurimum valet, ut illud, *bis dat qui cito dat*; denique *locus* etiam sæpe augeat aut minuit beneficium, ut gratius interdum est quod extra patriam degenti datur, quam quod in patria, nonnunquam etiam contra. *Majoragius*.

σημειον. qui minorem gratiam non exhibent cum maiorem antea contulerint, satis indicant, se, non nostri commodi causâ, aliis vero de causis adductos, eo tempore nos adjuvisse.

Φαυλα. res viles & abjectas.

CAP. VIII.

DEfinitio *Misericordiæ*; quæstio 1ma. *Quales sint Misericordes*; 2da. *Ob quæ misereantur*; 3tia. *Quorum hominum & rerum misereantur.*

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 97.

Ελεος. *Misericordia est ægritudo ex alterius rebus adversis. Cic. Tusc. Q. 3. 10. Misericordia est ægritudo ex miseria alterius, injuriâ laborantis. Nemo enim parricidæ aut proditoris supplicio misericordiâ commovetur. Tusc. Q. 4. 8.*

αγαθων. in numero bonorum.

παιδευμενοι. qui doctrinâ & bonis artibus instructi sunt.

τι ειρημενα. nonn. lib. h. δια τι ειρ.

εν ανδριας πυδει. vocat *Aristoteles* iracundiam & confidentiam fortitudinis affectiones, quia *Peripatetici*, sicuti scribit *Cicero*, dicebant iracundiam esse cotem fortitudinis, & animi commotiones utiliter hominibus a natura datas. *Major.*

P. 98. εκπληγμενοι. metu perculsi; pavore consternati; hoc nomine vocantur qui ob ingentem vim metûs quasi ad stuporem redeunt.

δια το εναυ π. τ. οικειν π. quia in proprio affectu versantur.

των επιαιων. bonos esse; in numero bonorum. sic ant. *Vid.* lib. & est dictio elegans & *Arist.* familiarissima. al. επιικεις.

μηδεν α οιομενος. qui nullum putat bonum esse virum; qui de nemine bene sentit.

συβιβησται η αυτη. *Virg.* loquitur *Dido.*

Non ignara mali miseris succurrere disco.

vid. etiam sc. 7. act. 1. *OEdip.* επι K: *Sophoc.*

ελπισω. consuetudo sermonis sperare rebus secundis, metære adversis tribuit. hîc vocem *ελπισω* de rebus adversis usurpat *Arist.* eodemque modo *Virgilius* vocem *sperare.*

Hunc ego si potui tantum sperare dolorem.

vid. *Sop.* *OEd.* Tyr. v. 781.

Καν μη στενησ ης γ' ες τεσσυλον ελπιδων

Εμγου βιωντος —

S E C T. 2. P. 98.

Καὶ ὅτι ἀναγρίπκῃ. has voces, tanquam glossema, rejicit *Muretus*.

διο καὶ το. vox *διο* abest ab ant. *Viñ.* lib. eam tamen exprimit vetus tralatio. quæ lectio si vera sit, hoc quoque tanquam unum eorum malorum accipiend. est.

πιπνύσας. postquam passus sit *extrema*. supra c. 3. h. l. *πιπνύσας το ἐχθρόν*. — B. *πιπνύσῃ*.

S E C T. 3. P. 98.

Μελλοντες. ἢ παθάν.

διο καὶ Ἀμασις. *Herodotus* in *Tbalia* narrat hanc historiam : sed in hoc ab *Aristotele* dissentit, quod non ab *Amasi* factum hoc fuisse, sed ab ejus filio *Psammenito* tradit. *Major*.

πρῶσταινουν. ἐδάκρυσε.

δαίον. sævum atque atrox malum.

ἐκκρουσθῆναι, quod facultatem exturbandi aliunde quidpiam, ejicientique haber, appellatur.

τῇ ἐκνότην χρησιμῶν. sc. τῇ ἀντιδικῇ qui utitur ἐκβολῇ τοῦ εἰλεῖν. hinc docet oratores non acutos posse quandoque in hoc labi, si forte cum misericordiam movere vellent, immane aliquod nefariumque facinus recitarent ; cum id revera ad auditorum animos duriores reddendos magis valeat, quam ad misericordiam excitandum.

ἐξὺς αὐτοῦ. B. ante *ἐξὺς* inserit *τους*, quæ si vera sit lectio, legend. est *ὅπως*. in antiq. lib. leg. *ἐξὺς αὐτοῖς*.

δαίον. supra *atrox*, grave ; nunc *malum* significat.

P. 99. κατὰ ἡν. boni viri bonos viros miserantur.

καὶ αἱ εἵς. artifex artificem ejusdem artificii.

κατὰ ἀξιωματῶν. senator senatorem, consul consulem, imperator imperatorem : ideo C. *Cæsar* allato Cn. *Pompeii* capite, & doluit, & lachrymas emisit.

κατὰ γένη. nobilis nobilem. B. legit, καὶ τὰ ἡν, καὶ τὰς εἵς, καὶ τὰ ἀξιωματῶν, καὶ τὰ γένη.

ἐν πᾶσι γὰρ τ. in his enim omnibus magis apparet eisdem malis ipsos esse obnoxios.

καὶ ἐνταῦθα, restituit *Viñ.* ex antiq. l. quas voces exprimit vet. tral.

παθῆν. hic non significat *motus animi*, sed *casus quosdam sævos & atroces*, cujusmodi in tragædiis tractari consueverunt. πρὶ ποινῆς. κ. ἰθ. πᾶς δὲ ἐστὶ πρᾶξις φησὶ περὶ ἡ οὐδυνῶν οἷον οἷτε ἐν τῷ φανερῷ γίνονται, καὶ αἱ περιωδυνῶν καὶ τρώσεις, καὶ ὅσα τισιν αἰσ.

μυρίσθην ἔτος. tempus finitum pro infinito positum.

συναπερχόμενοις. gesta corporis exprimentes, seu repræsentantes aliquid. ant. *Viñ.* lib. h. ἐν ὑποκρίσει. quem seq. vet. tral.

ἐξὺς γὰρ ποιοῦσι φανέσθαι — hanc enim artem adhibentes, imponunt auditoribus ; & quod longe est, ut prope videatur efficiunt ; acerbum enim illum casum ante oculos collocant, ut quod aut paulo post

post futurum sit, aut paulo ante gestum fuerit. hinc illud *Hor.* in *Arte P.*

Segnius irritant animum demissa per aurem

Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus. —

ἰδῆται. quod *Antonius* fecit, cum in funere *C. Cæsaris* res gestas ab eo magnifice explicasset: non enim omnibus undique laudibus in eum congestis contentus fuit, sed vestem etiam pugionibus gladiisque perforatam concioni ostendit.

καὶ ὅτε κἀκ. omitt. *C.* sed ea agnoscit ant. *Viā.* lib.

καὶ μολιστε. & præcipue miserandum censetur, si sint viri boni, qui in tam calamitosis temporibus versentur. *C.* omit. ελσεινον. quod restituit *Viā.* ex antiq. lib.

ὡς ἀναξίου. *C.* ὡς ἀναξίου τε ὄντας.

CAP. IX.

Præmittit definitiones *Indignationis* & *Invidiæ*: docetque quâ ratione inter se partim similes, partim dissimiles sint.

Deinde sequent. Quæstiones tractat; *Quibus*, sc. & *Quas ob res stomachemur*, & *Qui homines facile indignentur* & *stomachosi sint*.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 100.

Τοις θραῖς ἀποδίδμεν το νεμισον. vid. *Plutarch.* in vit. *Homeri*.

εἴη δ' ἐτερον. vim utriusque nominis tenebat *Cicero*; cum enim ad *Atticum* scribens, se gaudere ostendisset ignominiâ adversarii, declarat, se sine culpa hoc facere posse; erat enim ille indignus eo honore, quem quærebat; quare repulsam illum tulisse, merito potuit gaudere.

το δὲ, μὴ ὅτι nam illud omnibus esse commune debet, tam iis qui invident, quam illis, qui stomachantur, ut id faciant, non quia ad se detrimentum aliquod ex ea re possit provenire, sed quod bonum ei, cui nollent.

κἀκ φροῶς. *C.* φθονος.

ἀναξίως — ἐναντιως. ita ant. *Viā.* lib. adverbialiter, non dandi casu nomina.

πατρικίας. *C.* δια πατρικ. sed locutio sine præp. elegantior. — *Nemo parricidæ aut proditoris supplicio misericordiâ commouetur.* inquit *Cic.* *Tusc.* Q. 4. 8.

P. 101. τὰ δ' ἐναντία του ἐναντιου. i. e. qui dolet, cum videt bonos honestosque homines fortunatos, is etiam lætabitur, cum eisdem rebus adversis conflictari intelliget.

SECT.

SECT. 2. P. 101.

Νεμεισσει. B. C. νειμεισσει.

αὐτὸν ἐπὶ πλούτῳ. indignamur cum nequissimos homines magnas divitias &c. videmus consecutos, quibus illi sunt indigni, at probi ac innocentēs digni.

καὶ οἱ τ. φ. indignationi minus sunt obnoxii. B. καὶ αἱ οἱ τ. φ.

ἢ διὰ τ. antiq. *Victorii* liber. quem seq. vet. tral. al. καὶ διὰ τ.

λυποῦσιν. nobis dolorem inurunt.

διὰ γένους. qui multo antea tempore copiosi fuere, & hoc a majoribus suis acceperunt.

P. 102. οἱ μὲν. ἰ. ἀρχαιοπλῆται, οἱ δὲ, ἰ. νεοπλῆται.

ἀληθὲς δοκεῖ. justum & æquum videtur. eodem modo apud Latinos *verum*, pro *æquo*, *justo* ponitur.

οὐ τοῦ τυχεύοντος ἀξίον. non quolibet homine dignum.

μη τοῦ ἀρεστέοντος. si bonus consequatur bonum quod sibi non conveniat.

καὶ τὸν ἡτῶν τῷ κρείττονι ἀμφ. movet etiam indignationem, videre inferiorem cum superiore controversari: præcipue si in eo studio & artificio dispares inter se sint, de quo lis inter ipsos & contentio exorta est. Exemp. ex Il. 13. quod si in iisdem rebus dispares non sint, sed in diversis, quocunque modo inferior cum superiore certamen instituit, indignationem movet: ut si musicus cum justo viro concertet; βέλτων γὰρ &c. notandum est quod duo hi continentes versus apud *Homerum* nunc minime leguntur: prior solus exstat. eosdem tamen *Plutar.* in vita *Hom.* adducit, cum significare vellet sensisse illum cum *Aristotele*, qui & *nemesein* & *misericordiam*, motus animi, bonos, & viro probo dignos existimavit, cum ambos *Jovi* tribuat. al. hic leg. νειμεισσει. ὅπ. vid. *Hom. Iliad.* l. 11. edit. *D. Clarke.*

SECT. 3. P. 102.

Κεκτημένοι. qui igitur ipsi maximis quibusdam bonis digni existunt, eaque adepti jam sunt, proclives ad hunc motum sunt; ac secum stomachantur cum vident bona eadem consecutos homines, ipsis indignos; neque enim æquum est, dissimiles disparesque paribus honoribus ac præmiis auctos esse.

πξιωδαί. B. C. αξιουδαί.

τα ἀδικα. B. C. το ἀδικον.

πξάξων. & aliquam partem reipublicæ sibi mandari cupiunt.

P. 103. αὐδραποδῶδεις. servili ingenio præditi. quos hic *Arist.* αὐδραπ. *Isocrates* in Panegyrico suo vocat ἀνάνδρως διακείμενους. cum solum hoc genus hominum affirmaret posse æquo animo ferre divitias immensas & opes *Perfarum*; reliquis enim omnibus, qui viri essent, illæ stomachum facerent.

ὥστε αὐ τοὺς. quare si oratoris oratio iudices tales præpararit, eorum-
que animos ita affecerit, & ostenderit petentes, ut sui misericordia
habeatur, & ob quæ habeatur, indignos esse qui consequantur, dig-
nos vero qui non consequantur; fieri non potest, ut adsit misratio.

CAP. X.

TRaditur, quid sit *Invidia*; *Qui*; *ob Quæ*; & *Quibus* invi-
deant.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 103.

Φθόνος. *Invidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. Cic. Tusc.*
Q. 3. 10. *Invidentiam esse dicunt ægritudinem susceptam propter al-*
terius res secundas, quæ nihil noceant invidenti: nam si qui doleat ejus
rebus secundis, a quæis ipse lædatur, non recte dicatur invidere; ut si
Hæctoris Agamemno: qui autem, cui alterius commoda nihil noceant,
tamen eum doleat his frui, is invideat profecto. Ib. 4. 8.

κατὰ ἱξιν. artibus, scientiis &c. pares: δέξων· famam & existimatio-
nem: τὰ ὑπάρχοντα· rem familiarem, opes &c.

μικρὸν εἰ το μὴ. B. μικρὸν εἰ τοῦ μὴ.

διαφροντῶς. qui eximie in aliqua arte ac studio supra reliquos om-
nes honorantur.

δέξοσσοι. qui sapientiæ opinionem ambiunt.

SECT. 2. P. 104.

Εἰρησ, antiquiss. *Vi&.* liber addit ἡ κτημασι.

ἡ ὡν αὐτοὶ τῇ κτησει. ob ea movetur *Invidia*, quibus se aut paulo
superiores, aut paulo inferiores esse existimant. qui enim valde in ali-
quibus bonis superiores sunt, metuere non debent, ne ab inferioribus
vincantur: & qui multo inferiores sunt existimare non possunt, se pa-
res ipsis aliquando futuros; quare ne in ipsorum quoque animis ob id
Invidia gignitur.

SECT. 3. P. 104.

Τοις γὰρ ἐγγὺς καὶ — ἡλικίᾳ. hoc modo se *Invidiæ* crimine purgat
Fabius Max. Atque ego certum habeo dissentienti mihi ab ista festina-
tione in Africam trajiciendi, duarum rerum subeundam opinionem esse:
unius, insitæ ingenio meo cunctationis; — alterius, obtestationis at-
que invidiæ adversus crescentem indies gloriam fortissimi consulis. a qua
suspi-

suspicionē, si me neque vita acta & mores mei, neque dictatura cum quinque consulatibus, tantumque gloriæ belli domique partæ vindicat, ut propius fastidium ejus sim, quam desiderium: ætas saltem liberet. quæ enim mihi æmulatio cum eo esse potest qui ne filio quidem meo æqualis sit. v. Liv. l. 28. §. 40.

το συζητες. proverbium declarat invidiam inter cognatos flagrare. & supra dixerat καὶ κεραιμενος κεραιμαι — sed audi Ciceronem de se (sub Bruti persona) ac S. Sulpicio loquentem. *simul illud gaudeo, quod & æqualitas vestra & pares honorum gradus & artium, studiorumque quasi finitima vicinitas, tantum abest ab obtreptione invidiæ quæ solet lacerare plerosque, uti ea non modo non exulcerare vestram gratiam, sed etiam conciliare videatur: quali enim te erga illum perspicio, tali illum in te voluntate judicioque cognovi.* Cic. Brut.

ἐφ' Ἡρακλείαις ἐπιδίαι. i. e. neque de honore contendunt cum iis qui sunt valde remoti quoad locum.

παρ' αὐτοῖς καὶ παρὰ τ. κ. λ. neque cum illis, a quibus suo, & aliorum judicio se putant longo intervallo relinqui. al. ἡ παρὰ τοῖς α. λ. ὡσαύτως καὶ πρὸς τοὺς, &c. hinc inquit *Viæ*. a cunctis aliis discedit ant. lib. habet enim ὡσαύτως καὶ πρὸς τοὺς περὶ τῶν τριάντων sed receptam lectionem sequitur vet. tralatio.

ἐπεὶ δὲ. B. C. ἐπειδή.

διόπερ. al. ὅθεν.

παρ' αὐτοὺς. culpa sua, vel ignavia vel tarditate.

ὥστε τοῦτο λυποῦν &c. quare hæc molestia invidiam parit.

ζανιωπεροῖς s. φθονοῖς.

P. 105. ὡς γὰρ μὴ ἔχοντες. quo enim modo non sunt affecti cum dolent, eodem modo affecti, contrariis rebus lætabuntur. si alienis commodis dolebant, alienis incommotis gaudebunt.

ἐναντιως. ant. *Viæ*. lib. adverbialiter ut supra, non ut al. ἐναντιως.

ὥστε ἐν αὐτοῖς. si oratione & industriâ oratoris animi judicium ita conformati fuerint, ut sc. aut inuideant eorum bonis, aut lætentur malis; qui autem misericordiam sui excitare volunt, aut aliquod commodum impetrare student declarati fuerint esse quales nos supra esse ostendimus illos, quibus aut propter secundas res invident aut propter adversos gaudere debent, manifestum est ipsos misericordiam nunquam consecuturos esse apud eos in quorum manu & arbitrio res est.

C A P. XI.

Primo loco definitur *Æmulatio*; 2do. enumerantur illi, qui æmulantur; 3tio. bona æmulenda; 4to. homines æmulandi.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 105.

Πως δὲ ἐχοντες ζήλους. C. πως δὲ ἐχουσιν οἱ ζήλουντες.

ζήλος. *æmulatio ægritudo est, si eo quod concupierit, alius potiatur, ipse careat.* Cic. Tulc. Q. 4. 8. — *cum sit æmulantis, angi alieno bono, quod ipse non habeas.* ib. 26.

ἐνδεχόμενον — *περὶ τοὺς ὁμοίους.* — quæ ipse inter homines simili naturâ præditos sibi comparare potest.

ζήλωπικος. *ad æmulationem proclives.*

ἀξιοῦντας. *eos qui bene de se sentiunt, dignosque se putant iis bonis quæ non habent.*

οὐδὲς γὰρ ἀξιοί. *nemo enim postulat, quæ non posse effici videntur.*

ὡς γὰρ πρῶτη. *quòd enim ipsis quoque conveniat probis esse viris, quoniam hujusmodi bona viris probitate præditis conveniunt, idcirco hujusmodi bona æmulantur.*

τα τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν καὶ οὐς οἱ ἀλλοὶ ἀξιοῦσι, hæc omnia omittit C.

P. 106. καὶ ὧν πρῶτοι — *Quorum vero patres aut majores in aliqua gloria præstiterunt, eorum plerique in hoc genere laudis student excellere.* Cic. de Offic. l. 1. notum illud apud Virg. Æn. l. 12. v. 434, &c.

Disce, puer, virtutem ex me, verumque laborem,

Fortunam ex aliis; nunc te mea dextera bello,

Defensum dabit, & magna inter præmia ducet.

Tu facito, mox cum matura adoleverit ætas,

Sis memor: & te animo repetentem exempla tuorum,

Et Pater Æneas, & Avunculus excitet Hector.

ζήλωπικος. al. ζήλωτοι. *mendose: hi enim sunt quibus alii æmulantur: manifesto autem de iis nunc loquitur, qui sunt ad æmulationem proclives.*

SECT. 2. P. 106.

Τοις πλησιον. *nec non cuncta illa bona, quibus propinqui, & qui nobiscum in iisdem locis vivunt, frui possunt. ut divitiæ & pulchritudo potius, quam valetudo: hæc enim iis solis quibus adest fructus fert. per verba τοις πλησιον, intelligit pene cunctos alios, illo excepto qui ea possidet: ut multis in locis hujus operis locutus est.*

SECT. 3. P. 106.

Η οὐς παῖδες δαύμ. B. οὐς παῖδες, η οὐς αὐτοὶ δαύμ.

C A P. XII.

DE *Moribus Ætatum*: 1. de moribus *Juvenum*; 2. de moribus *Senum*; 3. de moribus *Virorum*, seu *Vigentis Ætatis*.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 107.

Τα δὲ ἡν ποιοι. hætenus de *affectionibus* demonstratum est, quibus modis perturbationes animis inferantur, aut insitæ inde evellantur, unde *fidei* faciendæ rationes ducantur. — Tria genera *τῶν πεισῶν* esse dixit; *unum* positum in oratione, & argumentatione oratoris; *alterum* ἐν τῇ διαδυναί πως τὸν ἀκροατὴν; *tertium* ἐν τῇ ᾗδαι τοῦ ἀκροατοῦ; in primo lib. tradidit argumenta, quæ sunt posita in oratione; in hoc de reliquis disputat; ab initio hujus lib. ad hunc usque locum egit de *affectionibus*; jam *tertium* genus tractare incipit, *τὰ ἡν* videlicet. — *Arist.* non disputat hîc de *moribus*, ut *argumenta* tradat ad aliquid confirmandum aut refellendum, ut putat *Quint.* qui sc. ausus est carpere Philosophum; sed vult docere qualis oratio, & quomodo *morata* debeat adhiberi *diversis ætatibus*, aut *fortunis* hominum, quibus est aliquid persuadendum.

τὴν δὲ λέγ. B. C. *τὴν δὲ λέγ.*

S E C T. 2. P. 107.

Οἱ μὲν οὖν ἔσοι. ut *Aristoteles* mores singularum *ætatum* oratori perdiscendos, ita *Horatius poetæ* censet. qua in re præcipienda, quamvis brevius eam *Hor.* in A. P. exequatur, sæpe tamen illi cum *Arist.* convenit.

*Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor naturis dandus & annis.
Reddere qui voces jam scit Puer, & pede certo
Signat humum; gestit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbis Juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
Conversis studiis, Ætas Animusque Virilis
Quærit opes & amicitias, inservit honori;
Commisisse cavet quod mox mutare labores.*

Multa

*Multa Senem circumveniunt incommoda, vel quod
Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti;
Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,
Dilator, spe lentus, iners, pavidusque futuri;
Difficilis, querulus, laudator temporis ætæ
Se puero, castigator censorque minorum. &c.*

οἱοι πικρῶν. non solum cupiunt, sed aggrediuntur etiam quæcunque concupierint; — parati ad ea efficienda quæ concup.

αἰσχροί. qui cito alicujus rei fastidium capiunt, ac simulatque attingere, satiati illâ sunt & expleti.

ἡττους εἰσι τοῦ θυμοῦ. sunt iræ præda; inferiores, & victi ab ira discedunt.

ἀμφὶ τὰ ταῦτα. i. e. φιλοπικρῶν καὶ φιλονικῶν.

P. 108. Πιπτακὺ ἀποφθιγµα· ὁ Πιπτακὺς εἰδὼν τῶν Ἀμφικρατῶν χρηµατῶν, ὃ δ' οὐκ ἠθέλησε λαβεῖν· ὅθεν ὁ Πιπτακὺς λιγυεῖ ἅπας αὐτοῦ, Σὺ δ' οὐπω χρεῖσιν ἐξαιτῶς ἐγίνωσκον, ἢ γὰρ ἂν χεῖρας ἱπταίµους εἰχῆς λαβεῖν. Schol.

ευηδεῖς: simplices, aperti. Διὸ δὴ καὶ ευηδεῖς, νέοι ὄντες, οἱ ἐπιστακτὸς φαίνονται, καὶ εὐ ἐξαπατῶνται ὑπὸ τῶν ἀδίκων· ὥστε οὐκ ἐχόντες ἐν ἑαυτοῖς παρρησιασµοῦ ὁμοιοπαθεῖ τοῖς ποιητοῖς. Plat. de Legibus. 3.

οἱ οἰνωμένοι. — πάντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς ευελπίδας ποιεῖ, καὶ γὰρ ἡ νεότης τοὺς παιδας. Sect. 30. Prob. 1.

Quid non Ebrietas designat? operta recludit:

Spes jubet esse ratas. — Hor. Ep. ad Torquatum.

πρώτῃ ἡμέρᾳ. primis ætatis temporibus. uti infra τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ, postremo vitæ tempore.

οὐ γὰρ πῶ καλῶ. quia nihil aliud adhuc honestum esse putant, nisi quod ex institutione, legibusque didicerunt.

οὐπω τίναπ. B. ποτε τίτ.

ἀναγκαιῶν. ad vitam traducendam necessaria; quæ ad vitæ necessitatem faciunt.

τῶ γὰρ ἡδεῖ ζωῇ. indolem & naturam suam potius sequuntur, quam ratiocinationem. — eodem loquendi modo usus est supra, ζωῇ ἐλπίδι· & infra ζωῇ τῇ μνημῇ &c.

καὶ φιλοφίλοι καὶ φίλοι καὶ φίλεν. in antiq. Codice invenit *Vitæ*.

τῶ συζῇν. quod convictu gaudeant, & tempus cum familiaribus traducere.

ὥστε μὴδὲ τοὺς φίλους. neque amicos ob quæstum; nec amicitiam ad utilitatem referunt, ut in aliis ætatibus constituti homines facere consueverunt: colunt enim amicos ob fructum, quem ex ipsis capiunt; adolescentibus vero minime.

παρὰ τὸ Χιλωνεῖον. contra illud præceptum Chilonis, μὴδὲν ἀγαν.

πάντα γὰρ ἀγαν πράττουσι. Pamphilus igitur apud Terentium mores huic ætati congruentes non habebat: id tamen illi laudi fuit.

Horum ille nihil egregie præter cætera

Studebat, & tamen omnia hæc mediocriter.

Gaudebam. So. non injuriâ; nam id ego arbitror

Apprime in vita esse utile, ut ne quid Nimis.

P. 109. καὶ εὐτραπέλιαι, παιδευμένη ὕδρις. sales, joca, facetiæ, sunt eruditum convicium, & quod cum artificio quodam tractatur: nisi enim modus adhibeatur, scurrilitas erit. hunc locum pene expressit Cic. Orat. pro M. Cælio. *Maledictio autem nihil habet propositi præter Contumeliam, quæ si petulantius jactatur, convicium; si facitius, urbanitas nominatur.*

SECT. 3. P. 109.

καὶ οἰονταί, ἴσασι δὲ οὐδέν. contra ac juvenes, qui cuncta se nosse, ac comperta habere affirmant: senes enim suspicari se dicunt, scire nihil: οἰμαί enim, qui nihil certi de aliqua re habent, dicere consueverunt.

ἀμφισπένοντες. antiq. *Viñ.* cod. ἀμφιδέοντες. al. omnes & scrip. & exc. ἀμφισπ.

καχυποποί. suspiciosi, & mala semper, atque incommoda metuentes; quia nemini credunt. B. & C. leg. ταχυποποί.

διὰ ταῦτα ἰ. διὰ τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν.

Βιάντος ὑποθήκην. contra hoc *Biantis præceptum* vid. Cic. in lib. de Amicit. different.

οὐδὲ πειράθου. nihil eximium.

τῶν ὥσθς τὸν βίον ἐπιθυμοῦσι. res tantum ad vitam necessarias cupiunt. B. & C. leg. τῶν περὶ τὸν βίον.

ἀναγκαιῶν ἰ. τῶν ὥσθς τὸν βίον.

P. 110. παρῶδποιηκε. quare senectus quæ frigida est, viam munii, aditumque patefecit timiditati; in eadem re exponenda in Problem. eodem verbo usus est. παρῶδποιηκε γὰρ τῇ φοβῇ καὶ ὁ φόβος κρύει ψυχῇ.

καταψύξις. timor enim refrigeratio quædam est.

Extemplo Æneæ solvuntur frigore membra.

Virg. Æn.

καὶ μελιτώ. antiq. *Viñ.* cod. καὶ μέλιον.

φιλαυτοί. al. φιλαίποιοι.

ἀπλῶς. honestas vero absolute bonum est.

τὸν δοκεῖν. existimationem. modus infin. cum articulo pro substantivo positus *Atticis* scriptoribus familiaris.

τὰ γὰρ πλεῖστα &c. discrepat hîc, inquit *Viñor.* antiq. lib. a reliquis & excusis libris & MSS. ita enim in eo legitur, τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν γιγνομένων. eadem pene sententia, diversis licet verbis. cum eo facit vet. tral.

τὸ μὲν λοιπὸν. B. C. μέλιον.

διὰ τοιούτοις γὰρ τὰ γενομένα λεγόντες. vid. *Nestoris* orationes apud *Hom.* lib. 1. Il. &c. & *Evandri* apud *Virg.* l. 8.

O mihi præteritos referat si Jupiter annos,

Qualis eram, &c.

ἀναικιστοί. C. ἀναικῆστοι.

P. 111. εἰς κηκουριαν. B. C. κηκιαν, minus apte. dixerat enim supra de Juven. εἰς ὕψην, καὶ οὐ κηκουριαν.

ἐλεηπήγου. f. ὀλεσμός. sed habet *Viñ.* antiq. cod. ἐλεηπήγου.

ἀποδέχονται. benigne accipiunt; approbant.

SECT. 4. P. 111.

Θρασύτης. B. C. θρασυτήτος.

κρινόντες μάλλον. B. C. μόνον.

καὶ οὐτε ὥς το κ. ζ. μ. οὐ. π. τ. σ. α. π. ἀμφω. hæc omnia omitt.

B. C.

ὥς δὲ καὶ τοῦ εἰπαι. atque ut in summa dicam, quasunque res utiles adolescentia, & senectus sejunctas, distinctasque habet, eas simul omnes media ætas habet. in quibus autem illæ aut nimium sequuntur, aut parum, eas ad mediocritatem, & convenientiam hæc eadem ætas adducit.

P. 112. περὶ τὰ εἶδος δὲ πντηκοντα. circiter undequinquaginta. quod Latini exprimunt per unde & duode, id a Græcis per participium verbi δειω cum eo numero qui deest, significatur. ita *Lucian.* Περὶ ἑπτα, εἶδος ἀποδιδόντα, ἑκατον γεγονώς. — ant. *Viñ.* lib. omit. περὶ τα.

CAP. XIII.

DE moribus *Nobilium*; *Divitum*; *Potentum*; & *Fortunatorum*.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 112.

Δι' ὅσων αὐτῶν. non de omnibus fortunæ bonis disputare proponit, sed de iis tantum quorum adventus aut discessus mores hominum alios aliosque fingit.

καὶ ἀφρονητικῶν. nobiles non solum despiciunt abjectos homines, & qui nullos honores consecuti sunt, sed eos etiam, qui ad aliquas dignitates pervenerunt, si novi sint; demumque eos omnes, qui iisdem honoribus modo usi sunt, quibus olim majores ipsorum. B. καταφρονητικῶν.

ὅτι πορῶν &c. B. C. διὰ το ταῦτα πορῶν μάλ' ἢ ἐξυς γεγονόμενα ἐντιμωτέρω εἶναι κ. εὐαλ.

εὐαλαζονεῦται sunt ea, quæ ita præclara sunt, ut magnam facultatem intolerantius nos jactandi præbere nobis videantur.

γενναῖον — το μὴ ἐξῆς. *Generositas* est cum posterius respondet factis majorum: cum non degenerant.

Con-

*Continuo pecoris generosi pullus in arvis
 Altius ingreditur, & mollia crura reponit.
 Primus & ire viam, & fluxuos tentare minaces
 Audet — &c.*

Virg. Georg. 3. 75.

γενναίον δὲ καὶ τὸ μὴ ἐξιστάσθαι &c. ita Cicero Pyrrhum Epirotarum Regem imo de Officiis *Generosum* vocat, quod *Æacidarum* virtutem imitaretur; contra autem *nobiles* etiam improbos appellat, ut in Orat. pro *Cælio Clodiam* infamem ac meretricio more viventem *nobilem* vocat. & 2do Off. “*Pbalaris* *cujus præter cæteros est nobilitata Crudelitas*: ergo *nobile* potest etiam in malam partem capi, *generosum* vero in bonam semper capitur. *Majoragius*.

ἐξιστάσθαι. degenerare, discedere. *Demost. Phil. 4. 12.* ἐξίστητε, ὡ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ὑποθήσεως, ἐφ’ ἧς ὑμεῖς οἱ ἀσθητικοὶ καὶ ἰσχυροὶ.

ὅπως ὡς ἐπιτοπολὺν οὐ συμμοῖσται τοῖς εὐραῖσι. ut sc. præclaras majorum suorum virtutes imitentur. hi enim frequenter degenerant; & licet in illustri aliqua & clara familia nascuntur, humili tamen animo atque abjecto sunt. hinc *Hippolochus Glaucum* filium monet ne quid genere suo indignum admittat. *Hom. Il. 6.*

Ἰππολόχος δὲ μ’ ἐτίκτε, καὶ ἐκ τοῦ φημι γενέσθαι,
 Περμπὲ δὲ μ’ ἐς Τροίην, καὶ μοι μάλα πολλὰ ἐπέτελλεν,
 Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπεροχὴν ἐμμενεῖσι ἀλλῶν·
 Μὴδὲ γένος πατέρων ἀρχυνέμεν· οἱ μὲν ἀρίστοι
 Ἐν τ’ Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρεσθ’
 Ταύτης τοὶ γένεθ’ ἐκ καὶ αἵματος εὐχρημαῖ ἐναγ.

φορε. proventus, foetus. *magnum poetarum proventum attulit hic annus.* *Plin. ep. nec ulla ætate uberior oratorum fuit foetus.* *Cic. Brut. & Demost. in orat. de cor. φορεὰν ἀσπιδότων.* *B. C. φορεὰ γὰρ ἐπὶ καὶ ἐν τοῖς.* & *mox, γιγνομένοις ἐπιστῇ, καὶ ἀν’ ἡ ἀγ. nisi quod B. omittit καὶ.*

διὰ τίνος χρόνου. per aliquod temporis spatium.

παλιν ἀναδιδῶμι. retro fertur, i. e. in pejus ruit. sæpe tamen significat ἀναδιδῶμι, emitto, surgo, pullulo. si cui igitur hæc verbi significatio magis arrideat, hic erit loci sensus. *posteaque rursus, interjecto aliquo tempore, emittit, & producit viros bonos & insignes.*

γενν. B. C. γένει.

στασιμα. s. γενν. familiæ ingenio stabili firmoque præditæ: quæ stabilitatem & gravitatem habent, eis ἀσπιδότων, καὶ ναῦροτῶν, in stoliditatem, & tarditatem.

SECT. 2. P. 113.

παχοντίς τι ὑπὸ τῆς κτήσεως &c. i. e. contrahentes sibi hanc quasi labem a possessione divitiarum. — variari mores hominum varietate bonorum fortunæ testatur *Cic. in prima de lege Agraria orat. Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis, ac seminis, quam ex iis rebus, quæ ab ipsa natura loci, & a vitæ consuetudine suppeditantur; quibus alimur, & vivimus.* *Carthaginienses, fraudulentis & mendaces, non genere, sed natura loci, quod proptor portus suos, multis & variis*

variis mercatorum, & advenarum sermonibus, ad studium fallendi studio quæstus vocabantur. Ligures, montani, duri, & agrestes, docuit ager ipse, nihil ferendo, nisi multâ culturâ, & magno labore quæsitum. Campani, semper superbi bonitate agrorum, & fructuum magnitudine, urbis salubritate, descriptione, pulcritudine. ex hac copia, atque omnium rerum affluentia, primum illa nata sunt; arrogantia, quæ a majoribus nostris alterum Capuâ consulem postulavit; deinde ea luxuries, quæ ipsum Hannibalem, armis etiam tum invictum, voluptate vicit.

ὁ δὲ πλεῖτος, οἷος πμη. divitiæ veluti pretium quoddam sunt quo alia bona æstimantur. al. ὁ γὰρ πλεῖτος.

καὶ σαλακωνες. Salacon vir quidam fuit, qui, cum esset pauper, tamen volebat haberi ditissimus, unde Salacones dicti sunt nimium arrogantes: proprie vero Salacones dicti sunt qui propter copiam rei familiaris & ingentes opes, sibi multum tribuunt. Theophrastus (quemadmodum Hesychius scribit) Salaconem appellavit eum, qui sumptum facit quando minime opus est; quod sæpe ditissimi homines faciunt. Majoragius.

σολοικιστῆς. Solæci ii vocantur qui vitiato & barbaro sermone utuntur, a Solis quæ civitas Ciliciæ fuit, unde etiam Solæcismus. hîc autem Aristoteles vult eos, qui inaniter se ostentant, qua in significatione usus est etiam Plutarchus in Dionis vita, & Xenophon in Cyropæd. Idem.

το οἰσθαγῶν repete δια. — al. τῶ οἰσθαγῶν.

εἰρητῶς τούτο πτωχ. aliquo modo eos excusat, qui sunt ita affecti erga divitias: multi enim sunt qui egent locupletibus, sæpeque, ut inde adjuventur, ad eos confugere coguntur. pro τούτο leg. C. ταῦτα.

το Σιμωνιδῶν. Plato in libro de Rep. 6. sententiam hanc Simonidis refellit & omnino falsam esse ostendit. Aristippus Cyrenaicus (ut scribit Diogenes Laertius) cum a Dionysio Tyranno fuisset interrogatus cur sapientes viri divitum domos frequenter adeant, cum divites raro soleant ad sapientes accedere, respondit, quia sapientes intelligebant quibus rebus egeant, divites autem non intelligunt. Major.

τους γὰρ σφόδρος &c. B. τους γὰρ σφόδρος (εἶπεν) εἰν ὄραν ἐπὶ τῆς πλουσιῶν θυγατρὸς φοιτηνίας.

ὡς ἐν κεφαλῇ (s. εἰπεν) ἀνοητοῦ εὐδαιμονος ἦτος. ut paucis multa complectar, qui mores beati alicujus hominis insipientis essent, iidem divitum sunt. B. habet ἀνοητον εὐδαιμονος ἦτος: habet etiam ant. ViA. lib. ἦτος: quam lect. seq. vet. tralatio.

διαφέρει δὲ τοῖς νεωστὶ &c. hanc Aristotelis sententiam testatur veram esse Cicero orat. de lege Agraria ad Quirites. 35. Immo vero etiam hoc magis quam illi veteres germanique Campani, quod in vetere fortuna illos natos & educatos, nimis tamen rerum omnium copiam depravabant; hi ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti, non solum copiam verum etiam insolentiam commovebuntur.

ἀκράτις καὶ. B. ἀκράτις καὶ.

S E C T. 3. P. 113.

ανδραδύτεροι. animo fortiores.

τα ηη. i. κατω.

δια το επιθετα εργα. quia cupiunt tractare res, quarum administrandarum magnam habent potestatem, facultatem, (εξουσιαν) propter potentiam.

P. 114. σιμνοτεροι η βαρυτεροι. duo genera gravitatis facit; alteram virorum bonorum & sapientium quæ est posita in colenda virtute, hanc σιμνοτητα vocat: alterum, quæ molesta est & odiosa, hanc vocat βαρυτητα, ut est divitum gravitas, sensus “& gravitatem potius veram, inquit, quam fictam & molestam sectantur.

εμφανιστερος. dignitas, ac splendor ille vitæ facit, ut conspicui magis sint, & ut omnium oculi in eos conjiciantur; & hæc causa est, cur modeste se gerunt, (μυστριαζουσι) nec insolentius efferuntur. antiq. *ViA.* lib. legit σιμνοτερος. sed receptam lect. seq. vet. tral.

μαλακη. mollis, quæ non offendit quemquam.

ευχημων. decora, speciosa, honesta.

μικραδικηται &c. ac si ab jure quandoque discesserint, injusteque aliquos violaverint, non pusillæ, quas inferunt, injuriæ minutæque sunt, sed & magnæ, & quæ fortunæ, potentiæque ipsorum respondeant. B. C. μικραδικηται εισιν, αλλα μεγαδικηται.

S E C T. 4. P. 114.

Η δ' ευτυχια &c. ita habet ant. *ViA.* lib. quem seq. vet. tral. & ed. B. prospera autem fortuna, secundum partes suas, habet mores eorum, quæ commemorata sunt; sc. nobilitatis, divitiarum, & potentia. al. η δ' ευτ. τα μορια έχει τ. ωρ. τ. ηη.

κατω το σωμα. ut sis formosus, bonâ valetudine &c.

αλογιστεροι. freti egregiâ illâ suâ fortunâ inconsiderantius agunt.

εν δ' αηλουθει &c. prosperæ autem fortunæ unus comitatur optimus mos; quod homines fortunati sunt Deorum cultores, & ad rem divinam quodammodo magis quam alii sint affecti: iis enim confidunt propter bona sibi a fortuna data: putant enim se voluntate deorum ea obtinuisse. pro βελτιστην. B. C. βελτιον. & mox υπο της τυχης. & C. αδυναμια pro αδυνατου. sed recept. lect. confirmat ant. *ViA.* lib. quem. seq. vet. tral.

C A P. XIV.

BRevi repetit quæ jam confecit; & quæ adhuc tractanda restant, ostendit.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 114.

ἐστὶ δὲ. f. *κρισις*.

P. 115. *ὥς ὑποῃσιν λεγῇ*. five causam argumentumve aliquod defendat, omniaque quæ pro eo dici possint, exponat.

μῆνος ὡς ἀπλῶς. vel f. *εἰπεν*, vel omitt. *ὡς*. quam particulam non agnosc. ant. *ViA*. l.

πειθεον. ita habet ant. *ViA*. lib. quem sequitur vet. tral. al. *ποιησμεν*.

ἕτερον τι το τέλος ην. sc. *το συμφερον το δικαιον το καλον*.

ἐπιδεικνυόντες. ant. *ViA*. lib. *ἐπιδεικνυμένοι*.

των κρινων. quæ sunt omnium generum *communia*: hucusque enim explicata sunt singulorum generum *propria*.

συμφορῶντες η αποτρεπ. B. C. *συμῶ. καὶ ἀποτρεποντες η αποτρεπ*.

ὅπως τὰ λοιπα. ut appositis iis, quæ reliqua sunt, operi inchoato finem imponamus.

αποτελεισμεν. h. ant. *ViA*. l. *αποδωμιν*. sed recept. lect. sequitur vet. tral.

CAP. XV.

DE Quæstione, *An possibile sit?* formæ:

A natura contrariorum; a similibus; a difficiliore; a principio & fine, & conversim; a posteriori, &c. a cupiditate naturali; a scientiis; a positione agentium eorum qui nostro arbitrio reguntur; a partibus ad totum, & retro; a genere ad speciem, & conversim; a relatis; ab arte & studio in rebus conficiendis; ab efficientibus ipsis.

De Quæstione, *An factum sit?* seu de facti conjectura, formæ:

A naturali rei inclinatione; ab eo, quod tempore consequens est, ad id quod antecessit; a facultate & voluntate conjunctis; a natura rei & cupiditate agentis; ab impetu rei & apparatu agentis paulo antegressis; ab iis, quæ ordine naturæ antecedunt, sive ante seu propter rem, & contra.

De Quæstione, *An futurum sit,* formæ:

A voluntate & facultate conjunctis; a cupiditate, aut ira; & ratiocinatione; ab impetu rei statim agenda; ab iis, quæ vel ordine naturæ antecedunt rem ipsam; vel hujus gratiâ fiunt, ut hoc ipsum sc. efficiatur.

De Quæstione, *An sit magnum, vel majus?* petendæ sunt formæ sigillatim ex antedictis cap. 7. lib. 1.

* M

NOTÆ

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 116.

Περὶ δυνατοῦ &c. ita habet ant. *Viñ.* lib. atque ita ipse locutus est in fine hujus cap. al. numero plurali.

το ἐναντιον. quatenus contrarium est si spectetur in genere, nam sigillatim non erit verum. si homo possit sanari, tum ægrotare; hoc verum: at si *Plato* e. g. possit ægrotare, ergo sanari; hoc non semper verum.

ἢ ἐναντία. *Muretus* lib. 8. c. 7. var. lect. legit ἢ ἐναντία, idque non tantum conjecturâ sed etiam quorundam tum MSS. tum excusorum auctoritate fretus.

οικίαν εἶται. B. C. γενεῶται.

οἶον, το συμμετρῶν. mathematicorum exemplum; lineam dimetientem esse lateri parem.

το ὑπερῶν. C. δεύτερον.

ἀρχὴ γὰρ ἐκείνη. B. C. ἐκεῖνο.

P. 117. δυνατον ταῦτα καὶ εἶται &c. ant. *Viñ.* lib. δυνατὰ ταῦτα καὶ εἶσι καὶ γίνεται. quasi dix. quorum scientiæ atque artes sunt, illa naturam habent ut fieri possint, & sunt, & fiunt.

καὶ ὅσων ἢ ἀρχῇ &c. ea quoque fieri possunt, quorum principium ortus est in eis quæ nos cogere, aut persuadere possumus, i. e. quæ in nostra potestate sunt, vel virium, & opum præstantiâ, vel jure domini, vel jure amicitiae.

εἰ γὰρ ἀπορήματα &c. sic hunc locum edendum curavimus; sensu ipso fretus. Et quorum, inquit, partes sunt possibiles, etiam totum; & quorum totum possibile, etiam partes plerumque. quam formam confirmat exemplo: si enim indumentum [fieri possit] possunt & pileus, & indusium; & si pileus & indusium, tum indumentum. hæc lectio nihil in se habet aut durum aut difficile. omnes quos vidi interpretes, alii alio modo hunc locum edidere. *Viñ.* εἰ γὰρ ἀπορήματα καὶ κεφαλὴ καὶ χιτὼν δυνατὰ γενεῶται, καὶ ὑποδηματὰ δυνατὰ γενεῶται καὶ εἰ ὑποδηματὰ, καὶ πόσοςμα, καὶ κεφαλὴ, καὶ χιτὼν. B. & C. εἰ τε γὰρ πόσοςμα καὶ κεφαλὴ καὶ χιτὼν γενεῶται δυνατὰ, καὶ ὑποδηματὰ δυνατον γενεῶται, καὶ εἰ ὑποδ. &c. sed vocem ὑποδηματὰ hic locum habere non posse, (quam tamen retinet) affirmat *F. Portus*. ed. vulg. habet εἰ γὰρ πόσοςμα, καὶ κεφαλὴ, καὶ χιτὼν δυνατὰ γενεῶται, καὶ τὰ ὑπενδυματὰ δυνατον γενεῶται καὶ εἰ ὑπενδυματὰ, καὶ πόσοςμα, καὶ κεφαλὴ, καὶ χιτὼν. ex frequenti repetitione in hac §. vocum δυνατον — δυνατὰ — δυνατὰ γενεῶται, vox ὑπενδυματὰ, vel ὑποδηματὰ in textum irrepsisse videtur, loco vocum δυνατον γενεῶται quas voces restituiimus, tanquam necessarias: uncis tamen inclusimus ut hac de re unicuique liberum sit iudicium.

καὶ εἰ το γένος δύνατον &c. al. καὶ εἰ το γένος ὅλον των δυνάτων γινέσθαι καὶ το εἶδος &c. sed vox ὅλον sine ullo incommodo hinc abesse potest; & quidem e super. loco huc fluxisse videtur.

Ἀγαθῶνι. fuit *Agatbo* poeta tragicus ut *Suidas* testatur, *Platonis* amicissimus: *Arist.* hujus multis in locis mentionem facit.

πρώτος. f. συμφορῶνι vel aliud simile.

καὶ τεχνή πρῶτον. al. τεχνή.

καὶ εἰ τοῖς. B. C. καὶ το τοῖς.

ἀδύνατον. ita, ut alias antiq. codex. al. ἀδυνάτων.

S E C T. 2. P. 117.

Εἰ δὲ γέγονεν &c. vid. *Cic.* Part. Orat. 285. 34, &c.

γέγονος αὐ εἰη κ. τ. μ. B. C. καὶ το μακρόν πεφυκός, γέγονος αὐ εἰη.

P. 118. καὶ εἰ δύνατον, sic ex suo codice emend. *Viñ.* B. C. καὶ εἰ εδύνατο.

καὶ εἰ ἐμείβετο &c. præterea si ostendere possumus, ita animo ac cæteris rebus paratum fuisse, ut jam id effici ab eo debuerit, fecisse quoque argumentari possumus: plerumque enim cum res eo perducta est, ut paulo post geri debuerit, geritur; verisimileque est, qui ad facinus perpetrandum omnia comparaverat, jam jamque id aggredi debebat, fecisse.

καὶ εἰ γέγονεν. B. C. προγεγονέν.

καὶ εἰ ὅσα ὑστερον. valet hic locus multum in conjecturis, cum ea explicantur quæ gestum negotium consequi solent; ut *Cicero* probat *Milonem* insidias non fecisse, qui post interfectum *Clodium* *Romam* venit, & se Senatui Populoque commisit. *Major.*

S E C T. 3. P. 118.

Βουλήσῃ. C. βουλὴ perperam; non enim de *consilio*, sed de *voluntate*, agit.

τα — οὐκ. B. C. το — οὐ.

καὶ εἰ ἐν ὁρμῇ. C. καὶ το ἐν ὁρμῇ — præterea si quis in ipso facienti conatu fuerit, aut si res ipsa fuerit in jam impendente actionis eventu, fiet.

πιφυκεῖ. B. C. πιφυκός.

ἐνέκω τουτο γέγονε. B. C. γέγονος, & mox C. omit. καὶ ante οἰκίαν.

S E C T. 4. P. 119.

Τὶ ζητεῖν. ant. *Viñ.* lib. ab omnibus script. & excusis discrepat; habet enim ἐπὶ ζητεῖν.

κερλωτέρω γὰρ. res enim singulares magis valent, & aptiores sunt ad *usum* quam res universales. B. habet κατ' ἑκάστην.

C A P. XVI.

Exemplorum species sunt duæ; vera & ficta: hæc subdividitur in Parabolam & Logum.

Deinde tradit, Quibus Exemplis in oratione utendum; Quomodo, & Quando?

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 119.

Λοιπον δε πρι; &c. hæc & quæ sequuntur hujus sectionis in *Victorii* textu non reperiuntur: qui statim post ειρηδω ταυτα (in fine cap. præc.) subnectit παραδειγµατων δε ειδη &c.

η δ' επιγωγη αρχη. sicut *inductio* quod vult concludere ex indivi-
duis plerumque colligit, ita *exemplum*; quo fit ut *inductio* sit quod-
dam principium probationis unde etiam *exempla* proveniant: duo sunt
sciendi principia, sensus & intellectus; verum sensus apprehendit ea
quæ singularia sunt, intellectus autem generalia, probantur autem om-
nia per syllogismum: quamobrem *inductio* est sensûs instrumentum,
syllogismus vero est intellectûs; & cognitio nostra quæ a sensu origi-
nem habet, per *inductionem* acquiritur; quæ autem ab intellectu, per
syllogismum. ideo dixit *Aristoteles inductionem* esse quoddam princi-
pium. *Majoragius*.

S E C T. 2. P. 119.

Παραδειγµατων. v. *Quint.* l. 5. c. 11.

το αυτον ποιειν. cum ipse orator fingat aliquid comminiscaturque
quod nunquam gestum fuerit.

παροβολη. maximam autem facit fidem ad similitudinem veri, pri-
mum EXEMPLUM: deinde introducta rei SIMILITUDO: FABULA
etiam nonnunquam, etsi sit incredibilis, tamen homines commovet. *Cic.*
Part. Orat. 40.

P. 120. παρεσκευαζοµεν. arma resque ad bellum necessarias (con-
tra regem *Perſarum*) comparare.

προτερον Δαρειος. omitt. προτερον B. C.

και παλιν Ξερξης — διειδη. omnia hæc omit. B.

επιχειρησε. *Xerxes* non antea *Græcos* subigere aggressus est, quam
Ægypto potitus est.

ωστε και ουτος. B. C. ωστε και νυν, αν λαοον.

τι Σωκρατιχα. B. C. και τι Σωκ.

ου δει τους κληρωιας αρχαν. magistratus non esse creandos sorte.

ἡ τῶν πλωτῶν. f. α πς. vel forte ductâ nautarum aliquem deligat, qui navem gubernet, quasi quem fors voluerit, non qui ejus artificii peritus sit, ei sit navis gubernanda.

Σησίχρεος ὡς Φαλαεῶν. *Stesichorus* Poeta *Siculus* fuit ex *Himerâ* civitate vir maximo ingenio præditus, & quem *Homero* perquam similem ferunt quamvis *Lyrica* scripsit.

δημαγωγόν. — est orator turbulentus, populi studiosus, & multitudini inserviens.

αὐτοκράτορα. hoc nomine soli vocabantur quibus omnis fortuna belli commissa erat.

Ιμεραίων. ita *Stephanus*. al. *Ιμερεων*.

τάλλα διαλεχθεῖς. aliis, quæ revocare eos possent ab eo consilio, prolati, hanc fabellam exposuit.

ὡς ἵππος &c. *Hor.* l. i. ep. 10.

Cervus equum pugna melior communibus herbis

Pellebat; donec minor in certamine longo

Imploravit opes hominis, frenumque recepit:

Sed postquam violens victo discessit ab hoste,

Non equitem dorso, non frenum depulit ore.

ἔχεται. tenebat pratum; dominus erat prati.

διαφθερόντος. C. διαφθειρόντος.

πινά αὐδρωπόν. ex ant. suo codice emend. *Viñ.* al. τὸν αὐτ.

ὁ δ' εἶπεν. C. ὁ δὲ φησι.

συνομολογησῖλος. f. ἵππου καὶ ἀνὰ σῖλος. f. αὐτῶν.

συνήγορον. juvenis, patronus cum esset; "Apud *Athenienses* Patroni videntur suffragiis creari consuevisse, qui causas in judiciis defenderent." *Harpoc.* in voce *Συνήγοροι*. antiq. *Viñ.* lib. *δημηγορων*.

P. 121. ἀπωδηνάμ. vi & rapido cursu fluminis in voraginem quandam fuisse detrusam.

κυνοράϊσας. vermes qui canes maxime lædere solent; *canina-musca*, quæ sanguinem ab animalibus exugunt.

ἐχόται αὐτῆς. illi adhæsisse.

αὐτῆς οὖν καὶ ὕμης &c. antiq. *Viñ.* lib. & C. αὐτῆς καὶ ὕμης, ἀνδρὶς Σαμιοῖ, οὗτος μὲν οὐδὲν ἐπὶ βλάψει.

SECT. 4. P. 121.

ὡς ἀποδείξει. i. e. ὡς πείσῃ, ὡς ἐνθυμημασι.

ἡ γὰρ πείσις διὰ τούτων. omitt. B. & C.

ὡς μακρυτοῖς, ἐπιλογοῖς &c. B. C. fine distinctione leg. — ant. *Viñ.* lib. ὡς μακρυτοῖς ἐπὶ λόγῳ χρώμενον τοῖς ἐνθυμημασιν' has tamen voces a fidelissimo suo codice antea abfuisse, & post aliâ manu fuisse repositas affirm. *Viñ.*

ἐπιλογοῖς. ἐπιλογῆς, ut ex hoc & inferiore loco, ubi de sententiis agit, intelligere licet, significat quicquid post rem aliquam jam explicatam, & pene transactam, quod illam ornet atque expoliat, adjungitur. unde postremæ quoque partes orationum ita vocatæ sunt, in quibus,

bus, brevi repetuntur & augentur, quæ copiosius antea fuerant exposita. testimonia igitur *Epilogi* vim, naturamque illa sumunt, quæ rebus jam argumentorum ope confirmatis, adjunguntur: & *επιλογῶν* sententiæ habere dicuntur, cum ejus rei ratio, quæ in sententia jam pronuntiata, admirabilis videbatur, subjungitur.

οὐκ οἰκειον. non apta, non accommodata.

επιλεγμένα. si postponantur exempla, plus habent ponderis & fidei; si anteponantur, non ita.

P. 122. *πιστος*. antiq. *ViEt.* lib. *χρηστος*. sed omnes libri & excusi & scripti habent *πιστος*.

C A P. XVII.

TRaditur imo. *Quid sit Sententia?* deinde, *Quot sint species ejus?* 3tio. *Quomodo ipsis utendum sit?* postremo, *Quæ ipsarum utilitas.*

N O T Æ &c.

SECT. 1. P. 122.

Περὶ δὲ γνωμολογίας. Auct. ad Herennium l. 4. *Sententia est oratio sumpta de vita, quæ aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita, breviter ostendit.* &c. vid. etiam *Quint.* l. 8. c. 5.

ἀποφάνσις. enuntiatio; non vero de hoc aut illo factò, de singulis hominibus; sed de universalibus; neque tamen de omnibus, sed de iis rebus quæ ad *humanas actiones* (*πράξεις*) pertinent, & quas in agendo vel expetimus vel declinamus.

οὐτε περὶ π. C. *οὐτε ἐπὶ π.*

περὶ τοιούτων. B. C. *περὶ τούτων*.

ἀφαίρετον τοῦ συλλογισμοῦ. demptâ syllogismi formâ.

τοῦ διὰ τι. & ratio addita, quamobrem — cur ita sit.

ἐστὶ. B. *ἐστὶν*.

P. 123. *πᾶς δὲ τῶ ἐχόμενῳ, ἐνθυμημα*, hæc verba e MSS. desumpta reposuit *ViEtorius*. sensus est; “ad id vero, quod sequitur, si hæc sententia addatur, quia causa addetur, jam hoc erit Enthymema.

SECT. 2. P. 123.

ἀναγκαῖα τετάρτα — *γνωμῆς*. ut omnis hæc res facilius percipiatur, totam divisionem descripsi.

Γνωμαί.

μετὰ ἐπιλογοῦ

ἀνευ ἐπιλογοῦ

ἐνθυμημάτων
μέρος·ἐνθυμημάτων
οὐ μέρος ἐνθυμη-
μάτων.διὰ τὸ προεγω-
γεῖν·διὰ τὸ αἶμα λε-
γομένης δηλαδὴ
ναί τοις ἐπιλο-
γῶσι.

ἀποδείξεις — δομέναι εἰσιν. C. addit αἱ μετ' ἐπιλογοῦ sed abs. ab antiq. *Viē.* lib. ἀποδείξεις δομέναι videtur hīc valere αἱ μετὰ ἐπιλογου. *Auct.* ad *Herenn.* has vocat *cum ratione*, alteras vero, *sine ratione*.

μη δεῖν αἰ φυλάττειν τὴν ὁρμην. adverbium αἰ non agnoscit vet. interp. nec item ant. *Viē.* lib. a quo etiam verba hæc τὴν ὁρμην absunt.

SECT. 3. P. 124.

μη ἀνευ ἐπιλογοῦ. ἢ χρησέον. ἀλλ' ἢ ἢ δει, προεγιναι. B. C. προεγιναι, ut mox προσήγμενον.

χρημα. B. χρεν.

ἐπιπτεν. subjiere. sensus; “sive cum hoc, non danda est opera studiis literarum, antea protuleris, tum postea dicenda & subjienda, quæ nunc nos primo loco posuimus; sc. *declinanda est Invidia* &c. hinc (ut notat *Major.*) bene potest intelligi quod supra dixit *Arist.* *Sententiam esse vel principium vel conclusionem Enthymematis*; cum enim *Ratio* præponitur, tum sententia est tanquam *conclusio*; cum vero subjiicitur *Ratio*, tum sententia est *Enthymematis principium*.

πρὶ δὲ τῶν μη παρεδδῶν. si quippiam aliquando pronuntiari debeat, quod non omnino repugnet opinionibus reliquorum, habeat tamen in se aliquid obscuri, media quædam via tenenda est: neque enim ita comprobare id oportet, & epilogum adjungere, quasi foret e genere illorum, quæ adversantur judiciis multorum; neque etiam non aliquo modo explicare. Explicatio igitur adhibenda est, & *causa ejus dicti* (τὸ διον) afferenda, sed paucis & eleganti quodam modo: valet enim,

προφυλάττει, aptissime, & admodum concinne: ut quasi orbem quendam conficiat, quod non minus orationem validam acremque, quam politam atque elegantem reddat. C. διὰ τι.

ὅπως μη οἱ τετρίγας. hoc ænigmate *Locrensis* minabatur *Stesichorus*, ut eos a contumeliis abstereret, agrorum vastationem. nam si testæ omnia ac carbones ubi canere solebant excinderentur, necesse erit ut cicadæ humi canant, cum nihil habeant in quod ascendant. *Eustathius* eodem modo lib. 3tio. *Iliad.* hoc ænigma interpretatur. ait vero *Quintilianus* lib. 8vo. “*Hæc allegoria quæ est obscurior ænigma dicitur, vitium meo quidem judicio, siquidem dicere dilucide est virtus.* Ita *Crassus* in 3tio. de *Oratore*, “*adeo ut ænigmata perraro ab oratoribus sint usurpanda.* *Major.*

πρὶς-

πρῆστον. In hoc genere custodiendum est — ne passim ἔσ' a quocunque dicantur. magis enim decent eos in quibus est auctoritas, ut rei pondus etiam persona confirmet. quis enim ferat puerum, aut adolescentulum, aut etiam ignobilem, si judicet in dicendo, ἔσ' quodammodo præcipiat? Quint. l. 8. c. 5. — B. C. πρῆστοντοῖς.

αρχοῖσι — γνῶμεντοῖσι. hoc faciunt rustici ob stultitiam, & graviorum rerum ignorantiam. qui autem pares illis ingenio sunt, eodem vitio laborant.

ῥαδίως ἀποφαινόντων. & sententias facile pronuntiant.

καθολοῦ εἰπέν — oratori convenit pronuntiare in universum, etiam si res non ita sint in universum, in conquectione &c. hoc modo Ariadne apud Catullum, cum de injuria Thesæi quereretur, omnes amatores accusavit.

Jam jam nulla viro juranti fœmina credat;

Nulla viri speret sermones esse fideles.

ἡ ἀρχαῖον ἀποδείξαι. πρῆστον dixit supra; sensus; "sive antequam confirmetur res, & in initio; sive post rem explicatam, conclusamve.

οὕτως ἔχιν. rectæ, veræ, utiles in vita existimantur.

θυσταμένους. θυσταδαι non immolare tantum, verum etiam propitia inde omnia sperare, ac rem divinam rite perficere, ad exitumque perducere significare videtur. — Exem. 1m. ex Hom. Iliad. l. 12. 2m. ex l. 18.

P. 125. καὶ μηδὲν ἀδικ. tametsi nihil injuriæ fecerint.

Ἀτίκῃς παροῖκῃς. Atticus Inquilinus: quod proverbium de odiosis ac molestis civibus dici solebat, sumptum ab Atticis, qui cum in Samum insulam migrassent, indigenas expulerunt: convenit igitur in illos qui munus aliquod nuper adepti superiores ejiciunt: erit igitur quasi si quis dicat Atticum Inquilinum esse vitandum. Major.

διδημοσιμμένα. adversus sententias pervulgatas & receptas.

οὗτος ὅσιν. B. C. μὲν οὖν.

τῇ λέξει τὴν πρῶταιν δηλον. in verbis & oratione eam vim inesse oportet, ut indicet quid animo probemus & sequamur. ἡδὲ (infra inq.) εἴ' ἔχουσιν οἱ λόγοι, ἐν οἷς δὴ ἡ πρῶταιν. — C. συνδολον.

ἐπιστολῶν. ita ex MSS. & vet. tral. emend. Vitz. antea ἐπιστολῶν.

οὐδὲ το μηδὲν ἀγαν. s. ἀρῶναι μῆν.

SECT. 4. P. 125.

ἔχουσιν δὲ. s. γνῶμα — βοηθεῖαν μετὰλην. sententiæ multum adjuvant — magnum fructum ferunt.

φορηκότης. propter auditorum naturam vanam, quæ arrogans est, & inani sapientiæ specie tenetur. gaudent enim ipsi secum, si forte orator in universo de aliqua re dicens, incidat in opiniones, quas illi in parte de iisdem rebus habent, ac cum ipsis sentire videatur. B. το φερ-
πικωτητον.

ἐπιτ. τ. δόξων. ἐπιτῶν τῶν δόξων, significat consequi sensus eorum & opiniones; ita sentire de aliqua re, ut ipsi sentiunt; incidere in illas;

las; valet enim επιτυχανειν, propositum finem in unaquaque re adipisci, & non ejici illo atque depelli.

αυτας θηρευειν. sic emend. *Viñ.* ex ant. cod. & vet. tral. subaud. γινωσκς. C. perperam αυτους. θηρευειν indagare atque captare; verb. a venatoribus translatus.

καθ'ολου αποφανσις. sententia, ut supra demonstratum est, in universum de aliqua re enuntiatio est. C. υπολαμβανοντες.

P. 126. τυχη. C. τυχη.

αποδεξαμ' αν του ειποντος. hanc dicentis sententiam facile & libenter admitteret. B. C. post ειποντος addunt οπ.

ωστε δι τυχαιδεσθαι πως — quare conjiciendum aliqua ratione (quænam vero diserte indicari non potest, quia variatur variatis temporibus ac personis) quid sentiant de singulis rebus ii, ad quos verba facturi sint. — quantam autem utilitatem afferat oratori cognitos habere sensus eorum, apud quos dicat, declarat etiam *Cic.* in 2. lib. de Orat. Sic equidem aggredior ancipitem causam & gravem ad animos Judicum pertractandos, omni mente in ea cogitatione curaue versari, ut odorem quam sagacissime possim quid sentiant, quid existiment, quid expectent, quid velint, quo deduci oratione facillime posse videantur: si se dant, & quæ sequi. B. C. τυχαιδεσθαι πως τυχανουσι προϋπολαμβανοντες.

εν οσσις. B. C. εν οίς. — αἱ δὲ γινωμ. C. αἱ γὰρ γινωμ. — περι των προαι. C. επι των προαι. omnium autem horum castigationum auctor habuit *Viñ.* antiq. lib. & vet. tral. — in nonn. MSS. se προαιρεσεων invenisse affirmat.

δια το αποφ. quia, qui sententiam pronuntiat in universum; declarat, qui fit ipsius sensus de rebus expetendis.

πως χρησειν. sic ant. lib. & vet. tral. — B. C. καυ ποτε, & quidem in initio h. cap. hoc ipso adverbio usus est: καυ ποτε, &c. quid si legamus καυ ποτε, καυ πως;

C A P. XVIII.

DE methodo indagandi Enthymemata.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 126.

Αλλο γαρ ειδος. species diversa. sunt duæ istæ species diversæ.

καυ πως συλλ. al. καυ ποιος συλλ.

ουτε γαρ ποριωθεν. vocat *Arist.* τα περιωθεν ea quæ procul ab imperitorum intelligentia sensuque remota sunt; quæ non nisi ab eruditis possunt intelligi: sc. quæ sunt a remotioribus, a summis generibus, remotis a quæstione, & a causa.

P. 127. τους α παιδευτους &c. respicit ad *Eurip. Hyppol. v. 1000* &c.

Εγω δ' ἀκημῆος εἰς ὄχλον δδυναμ λόγον,
Εἰς ἡλικας δὲ κῶλινους σφωττερος.
Ἐχει δὲ μοῖραν καὶ τοῦ· οἱ γὰρ ἐν σέφοις
Φαυλοὶ, πλεῖς ὄχλῳ μουσικώτεροι λίσσιν.

ἐν τοῖς ὄχλοις — πλεῖς ὄχλῳ. in conventu vulgari; inter vulgares; apud multitudinem.

οἱ μὲν τὰ κοινὰ καὶ καθ. eruditi dicunt ea quæ in universo genere sunt & communia, quoniam artes & scientiæ quibus præditi sunt, generalia tantum & quæ quampluribus sunt communia amplectuntur, singularia vero negligunt; at vero hæc a vulgi intelligentia sunt remota, quia vulgus ea quæ singularia sunt & sub sensum (τὰ ἐξῆς) cadunt animadvertit: imperiti vero ex rebus cognitis & apertis & ad sensum accommodatis ducunt argumenta, ideoque videntur probabiliores. *Major.*

καὶ καθολον. B. C. καὶ τὰ καθ.

ἐκ τῶν ἀερισμένων. ex certis ac definitis, quæ cognita perceptaque sunt iis, qui de oratione nostra sunt iudicaturi.

οἷον, ἢ τοῖς κεραιουσιν. ut, argumenta sunt sumenda vel ex iis rebus, quæ probantur iudicibus, vel ex iis, quæ probantur illis, quos ipsi oratores approbant, & in quorum iudicio acquiescunt.

καὶ τοῦτο δ' ὅτι. quod si cunctis (inquit *Aristot.*) apud quos dicit orator, ea cognita non sunt: sed coguntur illi aliorum sequi iudicium, omnino omnibus, aut maximæ eorum parti manifestum esse debet, ita videri, & hanc esse illorum opinionem, a qua non licet discrepare.

SECT. 2. P. 127.

πολιτικὴ συλλογ. i. e. Syllog. oratorius, civilis. *Longinus, ἀνδρασι πολιτικῆς, viris in foro causisque versatis.*

κατὰ τοῦτου. de eo.

ὑπάρχοντι. habere oportet cognita & perspecta ea quæ insita sunt iis rebus, de quibus disputaturus est; quæ *Arist.* ὑπάρχ. *Isocrates* vocat εἰνοντι in orat. contra Sophistas.

καὶ ἐπαινεῖν. repetend. καὶ πῶς ἀν δυνάμειν. hoc ad genus demonstrativum pertinet.

ἢ ἄλλο τι. sic restituit *Viñ.* ex antiq. suo lib. antea ἢ τῶν ἄλλων πινῶν τοιούτων.

ἠνδραποδίσαντο Αἰγινήτας καὶ Ποιδ. *Cicero 3. de Off.* “*Durius Athenienses qui sciverunt ut Æginetis qui classe valebant pollices præciderentur: eodem modo Potideatas longo tempore bello fatigatos, tandem cum singulis tantum vestimentis ex urbe dimiserunt, & eorum agros ac possessiones occuparunt.*

P. 128. ἐπὶ δίκαιον ἢ. B. C. ἐπὶ δίκ. ὑπάρχει ἢ.

πλεῖς

περι δικαιοσύνης ει αζαρον. utitur hoc exemplo *Aristot.* quia *Sophistæ* quidam probare conati sunt justitiam rem esse malam: sicut apud *Platonem* in *Gorgia Callicles*, & in libris de *Rep. Thrasymachus*. tradunt *Carneadem Romæ*, audiente *Catone censorio*, justitiam diversis temporibus & laudasse & improbasse, quare *Cato* auctor fuit ut ex urbe mitteretur, quoniam talis vir quæcunque voluisset persuadere posse videretur. *Major.*

μαλακωτερον. remissius, negligentius, minus accurate.

φανερων οπ αναγκαιων. hæc est ανταποδοσις & redditio illius ως' επειδη και παντες. post φανερων B. inserit ουν' nam ante επειδη omitt. ωςε.

εχιν εξειλεγμενα περι των ενδεχμενων και των επικαιροτατων. habere selectas propositiones de rebus, quæ usu venire possent, maximeque opportuna sunt; locos etiam in Topicis vocat μαλιστα επικαιρους & χρονους.

περι δε των εξ υπογγου γιγνομενων. de iis vero rebus, quæ repente fiunt, & de quibus repente quaestio movetur, constat oportere oratorem argumenta eodem modo quaerere; &c.

αοριστα. indefinita; quæ non sunt propria rerum ipsarum, de quibus agitur.

περιγρηφοιτα. completentem. B. C. περιγ. τα πλειστα και εχυλια του περιγμ.

εχυτερον. C. εχυτερον.

λεγων δε. B. C. λεζμεν δε. & mox pro επι habent εις.

των ημιθων. ex numero semideorum.

P. 129, εκωλυσεν. B. C. εκωλυεν.

αποθανειν. ne de navi exirent.

ουκ ειορκης αν ερατεινσε. & nullo jurejurando adstrictus ad *Trojam* militaverit — tradunt *Tyndarum Helenæ* patrem, cum videret filiam suam a multis procis expeti, veritum ne aliquod prælium nasceretur propter ejus nuptias, jurejurando omnes procos adegisse ut postquam fortes jacerent quis eam haberet, is immolestatus, cui fors obtigerit, foret, reliqui vero omnes, si qua vis *Helenæ* pararetur, auxilium ei ferrent: hoc jurejurando adstricti, cum a *Paride Helena* rapta fuisset, ad eam repetendam venerunt. solus vero *Achilles*, utpote cum esset adolescentulus nec *Helenæ* nuptias appetisset, eo jurejurando nequam adstrictus fuit. *Major.*

εις μεν ουν τοπος &c. ita ex MSS. & antiq. suo lib. emend. *Victor.* B. C. pro τοπος hab. τροπος & C. τοπος pro τοπικος.

CAP. XIX.

TRadit *locos communes*; i. e. elementa universalis, quæ fabricandis Enthymematibus inserviant: præmittit autem, Enthymematum duo esse genera; ostenditque quomodo inter se differant. seq. Enthymematis *demonstrativi* & *elenchtici* definit.

Prim. de locis verorum Enthymematum : ex contrariis ; ex similibus casibus & conjugatis ; ex relatis ; ex comparatis ; a temporis inspectione ; ab animadversione personæ ; ex definitione ; ex distinctione vocis ambiguae ; ex divisione ; ab inductione ; ex iudicio & re iudicata ; ex enumeratione partium ; ex consequenti ; ex inversione contrariorum ; ex aperto & occulto ; ex proportionem ; ex eo quod contingit ad id ex quo contingit ; ex diversa electione ; ex diverso fine ; ex causis impellentibus, vel retrahentibus ; ex iis quæ videntur quidem fieri, sed incredibilia sunt.

Secund. de locis Elencticorum Enthymematum : ex repugnantibus ; ex causa paradoxi ; ex causa ; ex inspectione melioris consilii, aut agendi modi ; ex contrario eorum quæ gesta sunt ; ex errore & malefacto ; ex nomine seu etymologia.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 129.

Ανομολογούμενα συναρξαι. dissidentia concludere & quæ adversantur iis, quæ ab adversario ostensa prius & conclusa fuerint : erit enim hoc manifesto illum convincere ac redarguere, cum in eum locum deducas ut assentiri cogatur contrariis eorum, quæ antea probârat. quod igitur hoc præstat enthymema, ελεγμικον vocatur.

ἄλλοι μὲν οὖν. Enthymematum loci ita distinguuntur ut alii sint proprii, alii communes ; & proprii quidem illi dicuntur qui vel ad unum dicendi genus proprie pertinent, vel ad unam aliquam animi commotionem excitandam vel sedandam : communes autem loci dicuntur ii unde possunt argumenta duci quæ non ad hoc vel illud pertinent, sed communiter ad omnia : verum de locis propriis satis jam dixit, nam in lib. I. docuit quomodo propositiones propriæ in unoquoque genere possunt inveniri, ut in deliberativo de bono & malo propriæ, & in aliis etiam : in hoc libro de commotionibus animi & de moribus locutus est ; itaque propriorum sedes argumentorum satis sunt explicatæ ; superest ut de communibus locis dicatur. Majoragius.

περὶ ἑκαστῶν τ. εἰδ. B. C. περὶ ἑκάστου τ. εἰδ.

τῶν ἡθῶν καὶ πάθη. ita emend. Viç. ex ant. suo cod. quem seq. vet. tral. pro ἡθῶν C. h. ἡθικῶν. quid. MSS. h. ἰδικῶν πάθηματων.

εἰλημμένοι. B. C. εἰρημένοι,

παρασημαίνοντες. adscribentes, annotantes — κατιστάσεις eorum, quæ in sequentibus vult tradere, quod cum duplex sit genus Enthymematum, alterum τῶν δεικτικῶν, alterum τῶν ελεγκτικῶν, ita etiam duplices sunt loci : alii, continent Enthymemata, quæ causam nostram probant : alii, quæ contrarias rationes refellunt, & infringunt.

P. 130. ἐνστάσεων — ἐνστάσις. est προτάσις προτάσει ἐναντία, Αναλυσ. πρῶτερων. 2. 65.

πρὸς τὰ ἐνθυμημάτων φέρειν. unde ipsas ducere oportet ad enthymemata labefactanda. præpositionem πρὸς quæ antea aberat, restituit *Victor*.

SECT. 2. P. 130.

δεικνύων. quibus nostra confirmamus.

ἐκ τῶν ἐναντιῶν. v. *Quint.* l. 5. c. 10. qui iisdem pene exemplis utitur, quibus *Aristoteles*.

εἰ τῷ ἐν. το ἐν. ὑπάρχει. B. C. εἰ τῷ ἐναντίῳ ἐναντίον. omisso τῷ & ὑπάρχει.

ἀναμρουνται — B. C. habent ἀναμρουντι — & κηταισκέυαζοντι.

ἀναμρουνται — qui evertit animadvertere debet, si contrarium nullo modo contrariæ naturæ adsit, sin verò confirmat, si adsit.

εἴπερ γὰρ οὐδὲ &c. exemplum a nescio quo poeta sumptum, fortasse a *Sophocle*, aut ab *Euripide*: locum autem unde versus sunt sumpti non potui adhuc reperire: sententiam eorum *Quintilianus* ita interpretatur: “Si veniam meretur qui imprudens nocuit, non meretur præmium qui imprudens profuit. & sunt in hoc exemplo tria contrariorum paria, quæ inter se continuè conferuntur; prudens imprudens, lædere prodesse, pæna præmium: ab his tota vis argumenti pendet. Cicero in *Topicis*, quatuor genera contrariorum facit, primum eorum quæ in eodem genere plurimum differunt, ut tarditas celeritas, quæ proprio nomine dicuntur adversa: secundum genus est eorum quæ privantia dicuntur, ut dignitas indignitas: tertium eorum quæ cum aliquo conferuntur, ut duplum, triplum, simplum: quartum quæ negativa vocantur, ut si hoc est, illud non est. horum autem omnium contrariorum est eadem ratio ac doctrina, & orationem maxime illustrare solent. *Major*.

εἰς ὁρὴν πῶσιν. elegans locutio pro ὁρμίζουσα. B. C. πῶσιν — ψευδολογεῖν. utrobique contra metri rationem. — recept. lect. confirmat ant. *Vict.* lib.

ἐκ τῶν ὁμοίων πῶσεων. ex conjugatis vel conjunctis. ex conjunctis sic argumenta ducuntur; “si pietati summa tribuenda laus est, debetis moveri, cum *Q. Metellum* tam pie lugere videatis” *Cic.* de Orat. 2. 167. Conjugata dicuntur quæ sunt ex verbis generis ejusdem. ejusdem autem generis verba sunt, quæ orta ab uno varie commutantur, ut sapiens, sapienter, sapientia, &c. *Cic.* Top. 12.

δικαιῶς ἀποθνήσκειν. non enim bonum expetendumque est jure mori. præstat enim injuste mori, immeritoque affici supplicio: declarat enim innocentiam. v. L. 1. c. 9. 3.

ἐκ τῶν ὡς ἀλλήλων. in iis rebus quæ sub eandem rationem cadunt, hoc modo probabile consideratur, “nam si Rhodiis turpe non est portorium locare, ne Harpocreonti quidem turpe est conducere.” *Cic.* l. 1. de Invent. 30.

τελών. C. τελωνων. est qui τελωνίων leg. putat, ut sit de vestigalium redemptionibus.

P. 131. ἐπὶ δ' ἐν τούτῳ παραλογίζεσθαι &c. decipere, captionem facere. hâc distinctione utitur *Thais* meretrix apud *Terentium* in *Eunucho*, ubi ita *Chæream* reprehendit quod virginem vitiâsset :

Non te dignum Chærea

Fecisti ; nam si Ego digna hâc contumeliâ

Sum maxime, at Tu indignus qui faceres tamen.

κρηδαί. B. C. κρησιδαί.

ἀρεστίαι. B. C. ὁποτέρως αὐ ἀρεστίη.

διαφωνεῖ. non semper hæc simul stant, & quandoque alterum ab altero discrepat ; (a mulicis sumpta est metaphora) nihil enim vetat quin hæc simul non stent, & quandoque alterum ab altero discrepet. hoc exemplo probat.

ἐν τῷ Ἀλκμ. τοῦ Θεοδίκ. *Theodestes* *Aristotelis* socius, etiam *Arti* Poeticæ operam dedit & fuit *Tragicus*. tradunt *Eriphylem* uxorem *Amphiarai* ab *Alcmæone* filio occisam esse propter quod illa maritum ad *Thebanum* bellum proditorie ire coegerat, ubi certus fuit pereundi. *Alcmæon* vero, postquam matrem occidisset, condemnatus de parricidio ad fluvium *Phegeum* aufugit, ubi interrogatus est ab *Alpheisibæâ* *Phegei* filia cur condemnatus fuisset, cum omnes mortales scelus matris ipsius odio prosequerentur & merito necatam crederent : respondit *Alcmæon* αἰὶα διαλαῶ. hoc est, hæc distincte & seorsim considerata esse ; cumque instaret iterum illa πῶς quomodo hæc sunt distinguenda ? subjunxit *Alcmæon* τὴν μὲν δ. *Judices* quidem censuisse dignam fuisse *Eriphylem* quæ necaretur, sed non a filio. Major.

περὶ Δημοσθένους. cave intelligas *Demosth.* oratorem. de illo enim *Demosth.* verba facit cujus meminit *Orator* in tertia *Olynthiaca*.

ἐπεὶ γὰρ δίκαιως &c. nam quia juste necâsse judicati sunt, existimatus est juste necatus, illâque pœnâ dignus.

περὶ τοῦ Θηῶσιον. exemplum est de homine (nomen ejus quicumque fuerit ab *Arist.* non indicatur) qui *Thebis* necatus est ; de quo, (postulante ex reis uno) dati sunt *Judices*, num dignus fuisset qui interficeretur. — antiq. *Vit.* liber ab omnibus discrepat, habet enim, καλῶς κρινέσθαι.

ἀδίκην οὐ. B. C. omit. οὐ.

ἐκ τοῦ μέλλον καὶ ἤπιν. *Aristotelis* sententia est ut per *a* majore intelligat id quod est frequentius & magis probabile, *a* minore contrarium. *Cicero* autem aliter sentit, nam *a* majore vocat quod magis est improbandum vel laudandum, *a* minore vero quod minus est improbandum vel laudandum. *Aristoteli* itaque eadem res erit *a* minore quæ *Ciceroni* *a* majore : ut illud *Terentii*, *Qui fallere consuevit patrem, tanto magis audebit cæteros*, *Ciceroni* est *a* majore, quoniam majus est flagitium fallere patrem quam cæteros, *Aristoteli* vero *a* minore, quia minus probabile est, & rarius accidit ut quis patrem fallat quam cæteros. Major.

πάντα. C. πάντες.

χολή οἷα ἀνθρώποι. multo minus. modus loquendi *Atticis* scriptoribus ulitat. ipse *Arist.* in *Met.* 2. εἰ δὲ μὴ ἐπὶ τὸ ἐν αὐτῷ, μὴδ' αὐτὸ οὐ. χολή

χολη γε αλλων π αν ειη &c. & Plat. in Phædro. κεντι ει αυται των περι
το σωμει αισθησεων μη ακριβεις εισι, μηδε σιφεις, χολη γε αη αλλου.

ταυτο γαρ εστιν, ει η μεγαλον &c. hoc enim est, quod hic traditur, si
aliquid non insit in eo, in quo *magis* inesse debet, manifestum etiam
est ne in eo quidem id futurum, in quo *minus* insit.

εκ του, ει το ηπλον υπαρχει. exemplum modo allatum *Ciceroni* esset
ex majore; quo tamen *Arist.* quomodo quis *ex minore* argumentetur,
docet. *caderet enim propinquos* &c. quid uterque secutus sit, mani-
festum est. cum majus flagitium sit, patrem, quam propinquos cæ-
dere, existimat *Cic.* vere, qui a cædendo patre sibi non temperat, a
cædendis etiam propinquis sibi temperaturum non esse, ideoque *ex
majore* genus hoc argumenti vocat. *Arist.* cum boni viri officium sit
nemini vim afferre, cumque ab omni injuria abesse debeat, si tamen
ibi manet, ubi minus esse debebat, illic etiam existet ubi frequentius
esse consuevit: & hæc causa est, cur ει το ηπλον υπ. appellârit, a *mi-
noreque* eam significari voluerit.

μητε μεγαλον μητε ηπλον. cum paria omnia sunt, nec aliquid superat,
aut superatur. pluribus exemplis a *pari* utitur *Aristoteles*, quoniam
frequentius hoc argumentandi genus usurpamus: est enim quasi quæ-
dam *Inductio* quâ probatur quod in *re pari* valet, etiam in hac va-
lere.

καυ σος μεν οικτρος &c. par erat miseria patrum, *Thestii* sc. qui fi-
lios amisit, *Toxeum*, atque *Plexippum*; & *Oenei*, qui *Meleagrum*.

P. 132. ει μηδε Θησους &c. si neque *Theseus* injuste fecit, tum ne-
que *Paris*, cum eandem rapuit, sc. *Helenam*.

τεχνιται. al. τεχνηται.

ηπλωνται. al. αποθνησκουνται. ant. *Vid.* lib. θνησκουνται. quasi rei ca-
pitalis condemnantur; al. manusc. lib. ηπλωνται. vet. tral. lect.
quam expressimus confirmat; reddit enim *vincuntur*.

υμειςτας — υμεις al. ημετ. — ημεις.

εκ του τον χρ. B. C. εις τον χρ. σκ. ως Ιφ.

Ιφικρατης ει τη προς Αρμυδιον. hæc oratio vulgo a *Lyfia Iphicrati*
scripta esse creditur: quam tamen *Dion. Halicarn.* in vita *Lyfiæ* falso
ipsius existimatam esse censet; atque ab *Iphicrate* ipso scriptam con-
tendit. statuâ donandus erat *Iphicrates* ob rem præclare gestam; unde
inscripta fuit hæc oratio, περι της Ιφικρατου εικονος προς Αρμυδιον. ab aliis
περι της Ιφικρατου δωρειας. — f. legend. ει τω (i. e. λογω) προς Αρμυ-
διον. qui loquendi mos est *Græcis* usitat. & *Plutarchus* in vita *Ly-
fiæ* ita locutus est; συνιγοψι δε λογον καη Ιφικρατει τον μιν προς Αρ-
μυδιον.

εαν ποιησω. eâ sc. conditione, si fecissem. B. C. tertiâ personâ
ηξιου — ποιηση. tanquam de alia persona, non de se loqueretur:
minus concinne.

μη ποιουν μεγαλοντες &c. “ne igitur, quum beneficium, ab aliquo
accepturi estis, ei præmia promittatis, ποιουντες δε, quum vero benefi-
cium acceperitis, ea auferatis.

αυτος το, in argumentum illud.

διινα.

διέναι. transitum dare significat, potestatemque alicui facere, ut per fines suos cum exercitu iter faciat: eodem sensu hoc verbum usurpat *Demosthenes* in orat. pro *Ctesiphonte*. οὐτε εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσελθεῖν δυνατός· μήτε Θεσσαλῶν ἀκροαζέμεναι, μήτε Θηβαίων διέντων. — C. ενίεναι.

εἰ πρὸς βοήθησιν. a persona legatorum *Philippi* hoc dictum videtur ad *Thebanos*.

ἀσθενέτω. quia hoc facere neglexit, seque ipsorum fidei commisit.

μὴ διηγουσιν. C. οὐ διδουσι.

διαφέρει. illustris est, excellit; *Hic Locus vim habet maximam.* — τοπος f. τοπος. initio enim hujusce §. dixerat, εἰς μὲν τοπος· & deinde alios locos enumerare pergit.

τῷ Τευκρῷ, ὃ. multi libri (inter quos B. & C.) omitt. ὃ. hanc sententiam fortasse ex aliqua tragœdia mutuatus est *Iphicrates*. v. *Quint.* l. 5. c. 12. Cui (inquit) simile quiddam fecisse *Iphicrates* dicitur, qui cum *Aristophontem*, quo accusante similis criminis reus erat, interrogasset, *An is acceptâ pecuniâ temp. proditurus esset, isque id negasset; Quod igitur, inquit, tu non fecisses, ego feci?*

δα δὲ ὁ μ. ἀνδ. ἀδικησάν. hic loci sensus est: non tamen quilibet hoc loco uti potest, sed spectatæ fidei homo solum, ac probitatis: omninoque necesse est multo pejus existimari de accusatore, credique illum magis affinem esse sceleri: nam si res aliter se habeat, filere melius est; quis enim ferret eum qui sic contra *Aristidem* loqueretur, virum sanctitate morum & justitiâ insignem. B. C. ἀδικησέν· & οὐ pro μὴ· & pro ἀν εἶποι, εἰποιέν.

ἀλλὰ ὥς ἀπίσαν του κατήγ. sed hoc loco utendum est, cum in eo crimine cujus nos insinuat, valde suspectus est accusator, atque illi exigua vel minima fides est habita.

φευζάντος. φευζών, ὁ κατηγερούμενος· reus, ille qui ab altero accusatur. *Aristop.* *Nub.* 167.

Ἡ ῥαδίως φευζών ἀν ἀφοφύζει δίκην· profecto facile si reus fiat, & ab aliquo accusetur effugiet judicium, absolvetur in judicio, pœnasque vitabit. v. *Archæol. Gr. Potter.* v. 1. p. 121.

τοὺτ' οὖν ἐξελεγχέειν αἰ. f. δει. το αἰ restituit *Viñ.* ex ant. suo cod. nonn. autem legunt. τοὺτ. οὖν ἐξελ. δει. — hoc igitur accusatorem arguere semper, & manifestum facere oportet, se sc. reo virum esse meliorem.

καθολοῦ ὃς ἀποπος &c. ita hunc locum restituit *Viñ.* secutus fidem antiq. lib. alii vero cod. ut ann. *Morellius*, præfertim excusi habebant, τοὺτο οὖν ἐξελεγχέειν καθολοῦ. ὁ τοπος οὗτος ἐστίν, ὅταν τις ἐπιτιμᾷ ἀλλοίς, ἢ αὐτὸς μὴ ποιῇ, ἢ μὴ ποιήσῃ αὐ. sequitur eandem B. & C. edit. nisi quod B. indicative habet ποιεῖ.

P. 133. ἀλλος ἐξ ὁλοσμου, &c. v. *Cic.* lib. 2. de Orat. §. 164. Si res tota quaeritur, definitione universa vis explicanda est: &c. hoc argumentandi modo ulus est *Plato* in illo libro cui tit. ἀπολογία Σωκράτους §. 15. edit. *Forster.* *Oxon.* In antiq. lib. inquit *Viñ.* est varietas; quamvis a recentiori manu, ut in excusis nunc legitur, illic emen-

emendatum fit; ita enim primo in eo legebatur, οἷον τι το δαιμυγιον
 εἶπεν· ἀρεὰ θεός, ἢ θεὸν ἐρεῖν;

ὅτι συγγενεστέρος. sensus; "præterea Tu qui te sanguine propinquum
 illis facis, mentiris; Ipse enim verius me propinquum illorum pos-
 sum dicere: nam res meæ gestæ magis propinquæ affinesque sunt
 factis *Harmodii & Aristogitonis*, quam tuæ.

ἐν τῷ Ἀλεξάνδρῳ. *Paridis* defensio. fuit enim unâ muliere (*Helenâ*)
 contentus.

ἡσθημους. modestos, temperatos, & qui alienis uxoribus abstine-
 rent; eodem modo *Lyfias* in orat. ὑπὲρ τοῦ Ἐκατοδίνου Φοιου, p. 94.
 ed. *Steph.* καὶ μαλὶον εἰλου τοιούτων ἀμνηστῆμα ἐξάμνησταιν εἰς τὴν γυναί-
 κα τὴν ἐμὴν, καὶ εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμούς, ἢ τοῖς νόμοις πείθεσθαι, καὶ
 ἡσθημῖος εἶναι.

οὐχ ἑνὸς σώματος ἀγαπᾶν ἀπολαύσιν. non unius corporis (i. e. mu-
 lieris) oblectatione contentos esse. eodem sensu cum eodem casu hoc
 verbum apud opt. scriptores reperitur; *Thucyd.* l. 6. οὐκ ὀψαπηνάντες
 τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν. non contenti præsentī quiete. — B. post
 ἀγαπᾶν addit ὥστε· minus apte.

ὕβρις. *Socrates*, contumeliæ naturâ evolutâ rationem consilii reddit.
 aliter tamen hoc nomen cepit quam consuetudo caperet; ὕβρις enim
 vulgo esse credebant, cum quispiam genus quoddam injuriæ sustinet,
 nec depellit a se petulantiam improbi alicujus, nec compensat injurias
 acceptas. *Socrates*, ut in incommodis acceptis, ita in commodis
 quoque inveniri posse contumeliām docuit; si quis sc. magnis benefi-
 ciis affectus non responderet illis, qui se ornarent: nec paria in illos
 beneficia conferret. animadvertendum contumeliām hîc intelligi, quam
 imponeret *Rex*, pateretur *Socrates*.

ἀμυνάσθαι. C. ἀμυνέσθαι. B. ἀμειβεσθαι. *Θουκυδίδης* μὲν, ἀπὸ τοῦ, ἀ-
 μειβεσθαι. *Σιμωνίδης* δὲ, ἀπὸ τοῦ, χάριτας ἀποδιδναί. v. *Suid.* in voce
 ἀμυνάσθαι.

λαῶ. το τι ἐστὶ. B. C. λαῶ. πρῶτον τι ἐστὶ.

ἐκ τοῦ ποταχῶς. primo libro *Topic.* diligentissime docet *Aristoteles*,
 quâ ratione scire possimus utrum id vocabulum, de quo agitur, uno
 modo dicatur an pluribus, & an unam habeat significationem, an plu-
 res. *Cic.* l. libro *Tusc.* ab hoc loco probat mortuos vitæ commodis
 non carere: *An potest is, qui non est, re ullâ carere? triste est enim*
nomen carendi, quia subjicitur hæc vis, habuit, non habet, desiderat, re-
quirat, indiget; opinor hæc incommoda sunt carentis. Et postea, alio
 modo carere, cum aliquid non habeas, & non habere te sentias, etiamsi
 id facile patiare; carere enim &c.

περὶ τοῦ ὀρθῶς. nonn. exponunt, de ipso *Recte*, i. e. quot modis acci-
 piatur illud quod factum est recte. sed f. leg. περὶ τούτου ὀρθῶς· ut sit,
 de hoc, i. e. ποταχῶς, in *Topicis* recte est disputatum. has tamen voces
 delend. censet *Muretus* tanquam glossēma.

ἐκ διαίρεσιως. hunc locum *M. Antonius* in 2do de Orat. vocat a par-
 titione; "aut senatui parendum de salute reip. fuit, aut aliud consilium
 instituentum,

instituentum, aut suâ sponte faciendum: aliud consilium, superbum; suum, arrogans; utendum igitur fuit consilio senatûs. Quintilianus libro 5. vocat ex remotione partium, quia remotis aliis partibus una sola relinquitur vel omnes pariter removentur. Periculosum ait Quintil. Et cum cura intuentum genus, si enim in proponendo unum aliquod omiserimus, cum risu tota res solvitur.

Πεπαρηθίας. concionis (ut puto) five aliûs generis scriptionis, nomen est *Peparethia*. *Πεπαρηθός* est insula non procul ab *Eubœa*. vid. *Harpocrat.*

ὅτι περὶ τῶν τέκνων. matres sc. omnibus in locis consueverunt, cum controversia oritur, ex quo patre filii orti sunt, de ea re statuere, ac quicquid ab illis definitum sit, semper postea ratum habetur.

Θεοσάλισκον. B. *Θετῆλοι ὕον.*

αἱ τοῖς. sic antiq. *Viñ.* L. alii. *ὅτι τοῖς.* & pro *κατασκευαῖς* meliores libri habent, uti edidimus, *κατασκευαῖς*, quo verbo usus est *Demost.* contra *Æschin.* de falsa legatione; *οὐδ' ὅπως ὀρθῇ πλευστήν ὠρεάδεται, ἀλλ' ἀντιτεψέ, καὶ κατεδήσε.*

P. 134. *Παρεῖοι γυν.* aliâs legitur *περὶ ὅτιον.*

βλασφημῶν ὄντι. B. C. *βλασφημησάντων.*

τῶν γεροντῶν ἐποίησαν. in senatum cooptarunt, unumque illius ordinis fecerunt.

μολίσκῃ μὲν εἰ πάντες &c. iudicium antea prolatum multum habebit auctoritatis, si cuncti & omni tempore ita iudicârint: quod si a nobis demonstrari non possit, saltem si major pars hominum; aut si ii qui sapientes sint; & hi quidem aut cuncti, aut major pars, aut qui probi viri sint. B. C. *ἀλλ' ἢ οἱ πλεῖστοι.*

οἷς μὴ οἶοντε &c. iis contra quos iudicium esse non potest, velut dominis, regibus, &c.

διδασκαλοῖς. B. C. *διδασκαλῶν.*

εἶπεν Αυτοκλής. *Autocles* orator satis celebris apud *Athenienses*, utpote quem aliquando de pace legatum ad *Lacedæmonios* missum testis est *Xenophon* libro 6. Græcarum rerum. de eo vero quod *Furiæ* seu *στυγῆς θεῶν* causam egerunt, iudicium *Orestis* intelligit: ubi *Furiæ* contra *Orestem* causam egerunt, propter quod ipse matrem interfecisset, illæ autem eum insequerentur: *Orestes* autem *Palladis* sententiâ est absolutus. *Major.*

καλῶς εἶχεν. duo hic variavit *Viñ.* secutus auctoritatem antiq. lib. & testimonium vet. tral. quod enim antea erat *ἰκανῶς*, scripsit *καλῶς*, & pro *ἐ' οὐκ ἔστω*, fecit ut esset *ἐ' οὐ*.

δοῦναι δίκην. causam dicere, defendere.

Ἀγροπικαῖς. alii *Ἠγροπικῶς*. v. *Xenoph.* l. 4. de rebus Græc.

Ὀλυμπιαῖς. cum antea ex *Olympiâ* oraculum sustulisset.

P. 135. *αἱ θεῶν.* ita ex ant. suo lib. emend. *Viñ.* B. C. *οἱ θεοὶ*. vid. dial. *Luciani* cui tit. *Πανοπίας καὶ Γαλήνης*.

ποικίλῃς κινήσεσι ἢ ψυχῇ. argumentum excogitatum contra illos, qui animum aiebant esse motionem: partibus enim omnibus enumeratis, quæ motum constituunt, declaratoque nullam earum animum esse, planum

planum fit, animum motum non esse, verba *Arist.* hæc sunt; *ει γαρ κινήσεις, η αλλοιωσεις, η φοβας, η αυξησεις, η γανεις· αλλα μην ουδεν τουτων· εν τωινυ κινήσεις.* — B. ποι. κιν. της ψυχης.

Θεοδίκτου. orationem intelligit *Theodectis*, in qua *Socratem* defendit.

ίερον ησέηκε. ασέειν εις ίερον fig. aliquid contra fani alicujus religionem moliri, atque illud contemnere. ασέησεις εις το ίερον, το εν Δελφοις — οι εις το ίερον το εν Δελφοις, και τα ανωστημωλια ασέουν. *Æsch.* contra *Ctesiph.*

αλλος, επ. επι των πλειων συμβαινει &c. alius locus, cum ex consequente &c. quoniam in plerisque rebus contingit, ut aliquid boni, vel mali singulas sequatur.

αυτοις. C. αυτω.

ο τοπος ουτος. eodem modo locutus est infra, επι δ' ο τοπος ουτος ελη πηχη. — C. ουτος ο λογος.

το δυνατον. v. sup. cap. de possibili &c.

τοπω. B. C. τρεπω.

οταν περι δυοιν. hoc genus argumentationis *Cicero* *complexionem* vocat; plurimum, ut ait *Quint.* in altereando valet. hic locus continet *dilemma* seu *αντιπροφον*.

τω αςτ. ειρ. τοπω, επ' αμφοιν χρησιμοποι. loco, qui prius est dictus, & qui proxime præcessit, in utraque parte uti. B. C. τρεπω.

διαφερει. discrimen inter hunc & superiorem locum ponit, quod hujusmodi est: in superiore qualiacunque opponuntur; in hoc contraria.

το ελαιον πικροδω. ita in excusis, quam lectionem sequitur & vetus tralatio, & *Erasmus*; quem vide in proverb. ελαιον τον αλα &c. *oleum emere & salem*. i. e. contrariis remediis uti, lenitudine olei, & acrimoniâ salis. alii habent ελειος, alii ελος. quam lectionem approbat *Majoragius*: hoc est, inquit *paludem & sales emere*, ut sit sensus, "ut bona habeamus, interdum aliqua mala subeunda; ut si quis emere salinas cupiens, id obtinere non possit nisi etiam vicinam paludem emat: quasi scilicet omni utilitati aliqua sit adjuncta incommoditas.

και η βλαπσις τωτ' εστιν. *Blasphos* apud *Græcos* significabat *obliquitatem crurum*, hinc apud rhetores hoc argumenti genus *Blasphos* dicitur quod in contrarias partes vertitur; & est, quando duo contraria proponuntur, quorum utrumque aliquid boni ac mali consequitur, & utraque sint utrique contraria: ut *juste dicere*, & *injuste dicere* sunt inter se contraria, & eorum utrumque consequitur simul *bonum & malum*, hoc *amor hominum*, & *ira deorum*; illud *amor deorum*, *ira hominum*. *Major*.

οταν δυοιν εναντιοιν εκαπτεται &c. fit autem, cum ex duobus contrariis, utrinque bonum, & malum consequatur, quod utrumque utrique contrarium est. bonum enim malo, & malum bono est contrarium.

P. 136. των γαρ προκαδων — cum alii loci sint quorum ope demonstrari possit quempiam sentire contra communes opiniones, hunc

maximam præbere utilitatem & maximam vim habere (κυριωτάτος, in primis valere) affirmat: necesse est utro modo aliquis loquatur, dicat quod discrepet ab opinionibus; aut enim apertis id, aut abditis repugnabit; cum contrariæ illæ inter se sint.

της ἡλικίας — νομίζουσι. ita restituit *Vit.* secutus auctor. antiq. lib. & vet. tral. antea τη ἡλικία — νομίουσι. ex iisdem post ἀναλογῶν addidit πῶτα.

εἰ τοὺς μεγάλους τῶν παιδῶν &c. sicuti se habent pueri magno corpore, ad viros; ita viri pusillo corpore, ad pueros: ergo si pueri grandes viri existimari debent, etiam viri pusilli debent censerī pueri. *Major.*

ἀναγκάζοντων ἢ τῶν πολιτῶν.

πολίτας μὲν ποιεῖδε. in militibus mercenariis eadem est proportio improborum ad pœnam, quæ proborum ad præmium; sed mercenarios qui probi sunt civitate donare soletis, ergo etiam eos qui nefarii sunt civitate remove debetis. *Major.*

ἐκ τοῦ το συμφορῶν. alius locus sumitur ex illo argumentationis genere, cujus hæc est natura; sc. cum idem contingit ex duabus rebus, eadem etiam haberi debent, unde illud emanat, quamvis diversa videantur. facit contra *Hesiodum* aliosque qui scripsere *Θεογονίαν*.

ὅλως δὲ το συμφορῶν ἐξ ἑκατέρου &c. quoties (inquit) incidit hic locus, debet orator probare seu assumere pro probato id, quod ex utroque eveniet, unum atque idem futurum; ut ex accusatione *Socratis* idem fore eventurum quod ex accusatione Philosophiæ, turpe vero esset damnare Philosophiam, turpe ergo etiam erit damnare *Socratem*. *Major.*

μεῖζότες δὲ κολοῦν. *Cic. Or. pro C. Rabirio* perduellionis reo. *Agitur enim nihil aliud in hac causa, Quirites, quam ut nullum sit posthac in republica publicum consilium, nulla bonorum consensio contra improborum furorem, & audaciam, nullum extremis Reipublicæ temporibus perfugium, & præsidium salutis.*

το δίδοναι γὰρ, καὶ ὑδά. est cedere imperio terræ, marisque: in his exemplis sunt duo: alterum antecedens, alterum consequens.

λεπίων δ' ὅπερ ἔρον ἢ χρ. duarum harum rerum, ex quarum alterutra, quamvis diversæ illæ sint, idem tamen contingit atque exoritur, sumenda est utra rationi nostræ accommoda sit, ac valet ad id, quod volumus, peragendum.

εἰ φευγόντες — exemplum sumptum ex oratione *Lysiae*, cujus bonam partem servavit *Dionys. Hal.* in vita *Lysiae*. verba sunt, Δεινὸν γὰρ αὖ εἴη, ὡς Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν ἐφευγμένῳ ἐμάχοντο Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατελθῶμεν· κατελθόντες δὲ φευξομεῖθα, ἵνα μὴ μάχωμεθα — Qui enim in patriam redierant, non semper idem optabant, sed diversis temporibus, diversa; fuit enim tempus (inquit) cum domi vivere, atque in patria manere (μεινεν) auxilio armorum, & cum aliter id obtinere non possent, pugnando elegerunt: fuit etiam tempus, cum tantopere a præliis contentionibusque abhorrerent, ut æquo animo ferrent patriam carere; rursusque in exilium pelli, ut ne pugnarent.

P. 137. το οὐ ἐνίκησεν αὐτὸν. cum dicitur aliquid ejus gratiâ esse aut factum esse, cujus gratiâ neque est, neque factum est: causa non finalis pro finali. tale est principium orationis *Milonianæ* de præfidiis dispositis. ea enim disposita fuisse ait *Cicero* non contra *Milone*, sed pro *Milone*, ne vis ei afferretur.

πολλοὶς ὁ δαίμων &c. cujusnam poetæ hi sunt versus est incertum; hanc sententiam *Cæsar* in 1mo. libro de *Bello Gallico* sic expressit, *Consueſſe enim deos immortales quo gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum ulcisci velint, iis secundiores interdum res & diuturniorem impunitatem concedere.*

οὐ πρῶτον, &c. non quod eum honoraret aut magni faceret, sed ut comitem inferiorem haberet.

ἐπιζημιον. detrimentosum. sed *Viæ*. non sine causa suspicatur negandi particulam librarii incuriâ abesse; atque ita interpretari locum videtur, "vel inimicis noxium & nobis facientibus non detrimentosum, vel si nobis damnum sit minus, quam fructus, qui ex re percipitur." ex recepta tamen lect. commodus sensus elici potest, si ἐπιζημ. ad inimicos referatur, & quæ sequuntur verba, ad illos ipsos qui aggreſiuntur; (ut necessario accipi debeant) sed hoc modo verborum structura durior esse videtur.

ἐκ μὲν τῶν ἀποστειπόντων &c. tradit rebus illis, quæ vim revocandi habent ab aliquo facto homines uti consueſſe ad personas illas purgandas; iis vero, quæ impellunt, ad easdem accusandas, criminibusque ipsis affines significandas. qui igitur scit quæ res ad aliquid faciendum hortentur, aut inde retrahant, idem etiam intelliget, quo modo alicui alicui culpæ, ac facinori affinis esse, ostendi possit: quæ enim impellunt improbos ad facinus, eadem si fuisse ostenduntur, arguunt reum id commisisse. huic loco occurrit *Cicero* pro *Milone*; cum enim intelligeret homines ad multa impelli, quæ damnum afferant, justo odio aut irâ percitos, facile probari posse, videretque his premi *Milone*; majora illa fuisse in *Clodio* quam in *Milone* argumentatur; vel potius in illo maxima, nulla in *Mil.* At valuit odium — Quid, si hæc, non dico majora fuerunt in *Clodio* quam in *Milone*; sed in illo maxima, nulla in hoc; quid vultis amplius? quid enim odisset *Clodium* *Milo* &c.

Παμφίλου καὶ ἡ Καλλιπποῦ. de *Callippo* antea mentio facta est: *Pamphilum* autem quasi per contemptum *L. Crassus* apud *Cicerone* 3. de *Orat.* ita nominat; *Pamphilumque* nescio quem finamus in infulis tantam rem, tanquam pueriles aliquas delicias, depingere. de hoc etiam meminit *Suidas*.

αἶθος ἐκ τῶν διγυγνῶν — alius locus ex iis quæ videntur quidem fieri, sed incredibilia sunt: dici enim potest, quod non visa essent, nisi aut essent, aut propemodum essent: præterea dici potest, cum hujusmodi sint, ea magis credi debere: cum enim homines duobus modis ad credendum inducantur, vel cum vera, vel cum verisimilia dicuntur, quoniam quod incredibile est, omnino non est verisimile, necessitas cogit, ut cum accedit, verum sit. neque enim dici potest, ita videri, quia

quia verisimile sit, & appositum ad fidem, cum sit præter omnium opinionem; itaque si verisimile non est, ut verum sit, necesse est.

P. 138. τὰ στυμφυλὰ — *oleæ pressæ*. Ἀθηναῖοι τὰς τέτταρμινας ἐλαίας Στυμφυλὰ καλοῦσι. *Athenæus*.

SECT. 3. P. 138.

Ἄλλος ἐστίν. ad redarguendum adversarium multum valet hic *locus*, cum aliquid ostendere possimus ab eo dictum aut factum quod minime convenit, vel si repugnantia fecerit dixeritve, vel inter se discrepantia aut tempore, aut rebus, aut oratione: convenit hæc colligere & juxta ponere ut ostendere possimus clariore quâdam luce eorum absurditatem. *Major*.

σκοπεῖν, εἰ π. B. C. σκοπεῖν, χωρὶς μὲν ἐπὶ τοῦ ἀμφιστοῦ. εἰ π. translatis in hunc locum verbis quæ mox seq.

χωρὶς μὲν, ἐπὶ τοῦ ἀμφιστοῦ ἡγουμένως. seorsim quidem, in persona adversarii rei. χωρὶς δ', ἐπὶ αὐτοῦ, seorsim vero in ipsius acteris.

φιλεῖν ὑμᾶς. i. e. statum popularem probare; vestræ libertati amicus esse.

συνωμοτοὶ δὲ τοῖς τε. una tamen cum 30 illis conspiravit contra vos.

ἐπὶ αὐτοῦ. B. ἐφ' αὐτοῦ. & mox eodem modo.

χωρὶς δ' ἐπὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀμφιστοῦ ἡγουμένως. præterea vero, hæc repugnantia conjuncte considerantur in ipso actore & reo.

πολλοὺς λειψύμας. λυόμεν. sign. redimo captos a prædonibus, — ab hostibus. verbum hoc, inquit Vir doctiss. S. Clarke ad v. 20. l. 1. *Hom.* II. apud *Homerum* in voce *media* de eo solet usurpari, qui dato pretio redimit captivos; in *activa* autem de eo, qui pretio accepto reddit redemptos. — πολλοὺς restituit *Victor*. antea leg. mendose, πολλὰ.

διαδοῦλημένοις. ἢ τοποῖς χρησίμοις in calumniam vocatis. *Vict.* ex vet. tral. legit ἀποδοῦλημένοις.

μὴ δοκῶσι. cum non existimantur tales. al. ἢ δοκῶσι.

παρεδόξου. παρεδόξον. quod novum, & absurdum admodum est signif. quod nunquam ab eo expectatum fuisset.

ἐπὶ γὰρ δὲ ὁ φ. est enim aliquid, ob quod calumnia illa — unde sinistra illa suspicio excitata fuit.

ὑποδοῦλημένης. cum mater quædam se filio subjecisset, ut eum salutare posset &c. B. C. διαδοῦλη.

ἀπὸ τοῦ αἵπου. pro ἀν τὲ, B. C. ἰσὺς τε — *Cic.* pro *Milone*, cum ostendere vellet infidiatorem fuisse *Clodium*, hoc loco usus est; Satis est quidem in illa tam audaci, tam nefaria belua magnam ei causam, magnam spem in *Milonis* morte propositam, &c.

οἶον Λεωδάμας. exemplum hoc a causæ negatione ducitur, ad crimen enim respondit *Leodamas*, dicendo non esse ullo modo verisimile, neque ullam fuisse causam cur regnantibus triginta Tyrannis nomen suum vellet abradere. nam (inquit) si triginta vidissent in columnâ signatas.

signatas inimicitias quas cum populo gefissem, multo magis mihi fidem dedissent. *Major.*

σηλότης. σηλότης appellabantur, quorum nomina ad ignominiam declarandam in columna notata erant: quamvis eorum etiam qui præclarum aliquod beneficium in remp. contulerant, nomina in columna notare solerent; quod *Lysias* ostendit in oratione κατὰ Ἀρχέλου, (p. 259. ed. cl. *Taylor*) loquitur enim de improbis quibusdem civibus, qui pactâ mercede hunc honorem a turbulentis oratoribus emere sole-
rent. — τα μὲντοι ονομασία διαπραττόντων σφωι αὐτῶν, δόντες ἀργύριον τῷ ἵππερι, ὡς οὐδεὶς ἔφαθ' ἐν τῇ στήλῃ, ὡς εὐεργέταις οὕτως.

P. 139. ἄλλος εἰ ἐνεδέχετο — hoc argumento *Cicero* defendit *Milonem*, quod non ex composito occiderit *Clodium*, quia antea commodius potuisset eum occidere, si voluisset, propter occasionem, loca, tempora, facultates, modum, & rationem. *Quem igitur cum omnium gratia noluit, hunc voluit cum aliquorum querela? quem jure, quem loco, quem tempore, quem impune non est ausus; hunc injuriâ, iniquo loco, alieno tempore, periculo capitis, non dubitavit occidere?* B. C. omit. ἄλλως.

συμβουλευθῆ. sæpe alicui crimini datur, quod malum consilium dederit: si vero is ostendere potest, se, si obesse voluisset, potuisse deterius consilium dare, valde se subleuat.

ἐστὶ δὲ τοῦτο ψευδές. subdola est hæc ratio, & fallaciæ plena: nam et si initio ignorentur circumstantiæ, postea tamen inveniri possint. B. C. πολλὰ γὰρ τοῦτο γινέσκει ὑπερῶν. sed lect. recep. confirm. ant. lib. & vet. tral.

ἄλλος ὅταν τι ἐνέαντιον. hic locus ex inspectione & consideratione pugnantium ducitur, & ab utraque parte concludit, ideo *Rhetores* complexionem vocant. de hoc *Cicero* de *Inventione* 1mo. “complexio est in qua utrum concesseris reprehenditur. hujus multa sunt exempla in ipsius orationibus; ut pro *Q. Ligario*. Nunc quæro utrum vestras injurias an *Reipub.* persequamini? si *Reipub.* quid de vestra in ea causa perseverantia respondebitis? si vestras, videte ne erretis, qui *Casarem* vestris inimicis iratum fore putetis, cum ignoverit suis. *Major.*

εἰ θύωσι — θένωσι. B. C. θύωσι — θένωσι. vet. tral. videtur legisse, θύωσι — θένωσι.

ἀνθρώπων. valet mortalem.

Καρχίνου Μηδεία. erant duo *Carcini* Poetæ Tragici, ut *Gyraldus* asserit, quorum alter *Argentinus* qui cum fabulam meditaretur a serpente demorsus occubuit: alter *Atheniensis* qui centum & sexaginta fabulas edocuit, cum tamen in una sola victor fuerit; hunc *Aristophanes* in *Pace* multis in locis lacerat, de quo *Aristoteles* hic loquitur. *Major.*

ἤμαρτι γὰρ ἡ Μηδεία. erraverat enim in eo *Medea*, quod filios amandare non debuerat, ut res esset occultior, & in suspicionem parricidii non incurreret; mortem enim mariti *Jasonis* meditabatur: sed *Medea* ex eodem errore suo ducit argumentum. est autem hic locus communis, de quo licet in utramque partem disputare. *Idem.*

ἀποστολήν. amandationem.

του ενθυμηματος. B. C. ὁ τοπος οὗτος καὶ του ενθυμηματος το ειδος. & mox ὡςτις pro ὡςτις.

Θεοδωρου περὶ. *Theodorum* hunc *Bizantium* esse arbitror, qui magni nominis fuit *Sophista*, cujus non infrequens apud *Platonem* mentio, quem etiam vocat *λογοθαυταλον*, & in *Theæteto* loquentem inducit: hujus meminit etiam *Aristoteles* aliis in locis. fuit alius posterior *Theodorus Gadareus* Rhetor. cujus e disciplina extitisse tradunt *Hermagoram*, ejusque fuisse auditorem *Tiberium* auctor est *Quintilianus*, a quo etiam *Theodorei* dicti sunt illius imitatores. *Fab. Paulinus*.

ἀπο του ονοματος. i. e. ενθυμολογίας. ex *Notatione*. vid. *Cic. Top.*

Σιδηρῳ. dicitur de muliere cui ob asperum, & ferreum ingenium *Σιδηρῳ* nomen impositum fuit.

των ἡνὶ παλαιοις. morem hunc veterum in laudibus deorum canendis non aperte exponit: fortasse intelligit iis nominibus vocari eos solitos, quæ vim & potestatem eorum declararent: e. g. *Ζηνς*, ὁ κρατὶς τῆς ζωῆς.

P. 140. καὶ τινεὶ ὁρῶς ἀφροσύνης ἀρχεὶ θιάς. *Ευελπίδης Τρωαδίς*. *Hecuba* refellit accuratam orationem *Helena*, quæ quicquid peccaverat, stimulis *Veneris* impulsam se peccasse aiebat: itaque dicit; cuncta quæ stulte homines in vita faciunt, ea *Veneris* nomine defendere: quare non sine causa nomen ipsius *Veneris* apud *Græcos* ducere initium a dementia: ἀφροδίτην enim quasi ἀφροσύνην dici.

SECT. 4. P. 140.

Ευδοκίμει δὲ μὲλλον. *locos* *Enthymematum* *Aristoteles* superius in duas partes divisit, in *δακτυλους*, & *ελεγκτικούς*, id est, in eos, qui probant tantum, sed non refellunt, nec redarguunt, & in eos, qui redarguunt, & probant. hic igitur duorum istorum generum discrimen tradit, & docet τὰ ελεγκτικὰ esse præstantiora, & excellentiora, quia refutatis rationibus contrariis, suas facilius confirmant.

διὰ το, συναγωγήν — ἐν μικρῳ. propterea quod *Enthymemata* hujusmodi parvo, angustoque loco colligunt contraria, quæ inter se collata & juxta se posita (*παρὰλληλα*) auditori magis innotescunt.

αρχομένων. quæ non cum tota jam prolata sint intelligantur, sed cum incipiant proferri, illi provideant. C. ἀρχομένοι συνορῶσι.

μὴ τῷ ὑπὸ πολλῆς εἰσῆς. ostendit se non ea intelligere, quæ eo genere sunt ut facile percipiantur, quod in promptu sint; hæc enim inania haberi debent; nec multum valent ad persuadendum: sed alia quædam, quæ cum acuta sint, & interiorem multo sensum habeant, tamen eo etiam bono abundant, ut cum conformari cœperint, intelligant auditores vim totius argumenti; & quo res perventura sit provident.

ἀμῶ, uno eodemque tempore quo ab oratore pronuntiantur.

καὶ ὅτων τοσούτων ὑπερχαίρουσι. non tantum ea, quæ providentur, probantur, sed etiam ea, quæ simul atque pronuntiata sunt, intelliguntur; nec longâ indigent, subtilique disputatione. ὑπερχαίρειν autem, post factam jam rem accedere, significat.

CAP. XX.

CUM loci *Enthymematum* verorum sint explicati, sequitur, ut etiam loci *Enthymematum* adumbratorum, & *apparenium* explicentur. ac *Fallacia* quidem talium *Enthymematum* dupliciter spectatur, partim in *verbis*, partim in *rebus*. hîc etiam obiter ostendit cognationem quam habet *Rhetorica* cum *Dialectica*.

Fallacia verborum habet quatuor locos; 1. ex *forma dictionis*, cum dicitur in modum conclusionis illud, quod syllogismo conclusum non est.

2. ex *homonymia*, cum alia significatio in assumptione, alia in conclusione spectatur.

3. ex *coniunctione disjunctorum*, vel *disiunctione conjunctorum*.

4. ex *indignatione*, & *exaggeratione*, cum qui reum aliquid fecisse non docuit, rem ipsam amplificat, & extollit.

Fallacia rerum habet sex locos.

1. ex *signo*. 2. ex *eo*, quod accidit. 3. ex *consequenti*. 4. ex *non causa*, pro *causa*. 5. ex *omissione temporis*, & *modi*. 6. ex *eo*, quod non simpliciter est verisimile.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 140.

Τοποι δ' εἰσι &c. εἰς μὲν ὁ πῦρα τὴν λέξιν & quæ sequi. locus hic maxime torquet interpretes: nonnullique plura in hoc contineri præcepta volunt, & hanc multiplicem esse fallaciam; sed unum ego arbitror esse locum, sive principis loci alteram partem atque speciem, unam fallaciam cum *αιπολογίᾳ* & corollario. quidam emendationem *Victorii* sunt secuti, non tamen mentem omnino; (ut *Majoragius* etiam in sua versione) qui sequentia verba καὶ τὸ τοῖς ἐνθυμημασὶ συνεστῆκεν. interpretantur ita, ut sint alia ratio & modus fallendi ex hoc loco, non autem causa: legitur enim ἐν γὰρ τοῖς ἐνθυμημασὶ συνεστῆκεν. non (ut restituit *Victorius*) καὶ τὸ τοῖς, quæ vertit *Majoragius* Quin *Enthymema* videtur, quasi alia sit sedes & fallaciæ species in eodem ipso loco. *Victorius* quidem agnoscit in hoc loco unicum præceptum oratorium, sed videtur velle superiora illa exempla esse *Dialecticæ* fallaciæ, hæc vero *Rhetoricæ* & *Enthymematicæ* illi priori respondentis, ut particula *Et* similitudinem notet, quæ intercedat inter locum illum *Dia-*

lecticum & inter *Rhetoricum*; quæ quidem opinio non videtur rejicienda. Nos autem arbitramur primo loco dari præceptum, secundo vero reddi causam cur fiat, & postremo addi corollarium; ut hic sit sensus, sc. *Locus fallaciæ Enthymematicæ est, quoties fit comprehensio ex his quæ videntur contraria & antitheta, nec sunt*; nam proprie *Enthymema* illud dicitur quod ex contrariis ac repugnantibus colligit: reddit autem rationem & causam *Aristoteles*, & ait id evenire (ἐν γὰρ τοῖς) quia licet res non sint vere oppositæ ac sententiæ, quia tamen oratio est contorta & oppositæ speciem gerit, videtur conclusum *Enthymema*, non secus ac si vera fuisset in rebus oppositio; quare in proposito permanens, hoc insuper ad magis fallendum addit præceptum (ἐστὶ δὲ αἰς τὸ τῇ λ. τὸ συλλογισμῶν πολλῶν κεφ. λεγέιν) quod scilicet profit in hujusmodi fallaciâ congeriem & acervum cumulare capitum Syllogismorum, quæ cum confusa sunt, videntur contraria quamvis non sunt. *F. Paulinus.*

παρεὰ τὴν λέξιν. locus positus in, ex dictione: eodem modo hæc præp. infra & sæpe aliâs utitur *Arist.*

συμπερασματικῶς. in modum conclusionis; extremum dicere instar conclusionis: hoc est perinde ac si dixisset, si non probata concludas pro probatis. pro οὐκ ἀρκ. το. B. C. οὐκ ἐστὶ το.

P. 141. καὶ τὸ, τοῖς ἐνδ. συνεστραμμένως. & si quis Enthymemata proferat contorta, & ex contrariis conflata. hujusmodi enim elocutio est sedes Enthymematis, fallacis scilicet. ante *Viñ.* edit. excusi habebant ἐν γὰρ τοῖς ἐνδ. — ant. ejus lib. h. συνεστραμμένον. — al. τὸ συνεστραμμένως.

τῇ λέξει συλλογιστικῶς λεγέιν. ita dicere ut speciem Syllogismi verbis tantum, non etiam rebus ipsis habeat.

κεφαλαιαὶ συλλογισμῶν. syllogismorum capita — argumentorum summam; ita *Demost.* in 3. olynth. κεφαλαιαὶ ἐργῶν vocat, capita rerum gestarum veteribus *Athen.* summam eorum factorum.

ἐπεροῖς. B. C. ἡμετέροις.

φαίνεται καὶ ἐκ. eadem. φαίν. π καὶ ἐκ.

ἐν δὲ, s. μέρος. respondet super. verbis τούτου ἐν μὲν.

παρεὰ τὴν ὁμῶν. — ὁμωνυμία. quæ nomen habent commune, rationem & significationem diversam. est fallacia ex *Æquivocatione*.

εἰ πῆς κυνᾶ. al. εἰ πῆς τοῦ κυνᾶ.

συμπαρελαμύσασθαι. complectatur simul canem cœlestis sydy, & quæ illi conveniunt, huic tribuet. ant. *Victor.* lib. η εἰς κυνᾶ ἐγκομισαζόν τον ἐν τῇ ὁρῶν, συμπαρελαμύσασθαι τον Πανᾶ.

τὸ μηδὲνα εἶναι κυνᾶ. vel, nullum esse canem qui comitetur, vel nullum esse canem in ædibus.

τὸ κυνᾶ. B. C. τὸ πινᾶ. al. τον κυνᾶ εἶναι.

καὶ τὸ κρινῶνικον — alia fallacia, affirmare *Mercurium* esse κρινῶνικον (ad liberalitatem propensum) supra omnes Deos, quia solus vocatur κρινῶς Ερμῆς cum hæc verba non idem significant.

λογεῖν. fallacia in eo est, quod vox λογῶς varias habet significationes; nunc significat, sermonem; nunc honorem & exsistimationem.

το διηρημένον. Fallacia *compositionis* est, cum ex eo quod secundum sensum divisum verum est, deducitur aliud in sensu composito falsum. — Fallacia *divisionis*, cum ex eo quod secundum sensum compositum verum est, deducitur aliud in sensu diviso falsum.

ἐπεὶ γὰρ τὰ αὐτὰ δοκεῖ εἶναι — homines sæpissime existimant nihil interesse, seorsimne illa, an conjunctim dicantur; cum discrimen non parvum sæpe inter illa sit, quamvis idem esse videantur. quare admonet, qui fallaciter agere velit, ut utra commodior ipsi sit, rationem captet: sive divisam rem conjungentem, quod vocatur *παρὰ συνῆσιν* sive conjunctam dividentem, quod dicitur *παρὰ διαίρεσιν*. quia ut in superiore fallacia dolus nascitur ex fraudulenta compositione rei divisæ; ita in posteriore hac, ex astuta divisione rei, quæ conjuncta, omni fraude & dolo vacabat.

ὁποτέρων χρησιμώτερον. instruit oratorem malis artibus: sed in *Sophisticis Elenchis* tradit remedia, quibus vitari possint istæ artes.

ἵτι δὲ τοῦτο. est autem hæc *Euthydemī* ratio. hujus Sophistæ facit mentionem etiam in *Sophisticis Elenchis*.

Εὐθυδήμου λόγος, εἰς, το εἰδέναι; ὅτι τριήρης &c. scis te in *Piræo* esse, scis triremem esse in *Sicilia*, ergo scis in *Piræo* triremem esse, in *Sicilia* existens. utrumque horum *seperatim* novit; sed ex eorum conglutinatione, fallax ratio conflata est, quæ inde vocata est *παρὰ συνῆσιν*.

P. 142. εἰλεγμένην. quia habet *συναγωγὴν τῶν ἐναντιῶν*.

δείκνυν. quia ostendit tantum rem esse, vel non esse.

παρεφλογισμός. locus fallax & sophisticus, decipiendisque adversariis accommodatus.

το Πολυκράτους εἰς Θερασυβούλου, ὅτι τραχηλῆτι κτετύλυσε. captio ita formata est; *Thrasylbulus* Tyrannos sustulit & 30 sustulit; sustulit igitur 30. Tyrannos, tanquam 30. Tyrannides sustulisset; est igitur captio *παρὰ συνῆσιν*, quamvis enim illi 30. viri forent, unius tamen solummodo Tyranni vim habebant, quare eorum interitu una tantum Tyrannis interibat. quare neque 30 Tyrannos vere *Thrasylbulus* exegisse dici poterat; neque 30 ob id præmia postulare, sicut fallax illa conclusio, *disjuncta* callide *connektens*, confirmabat.

δικαίον εἶναι, εἴπε — al. ὕπερ. extremum hoc exemplum, inquit, quod contineri sophismate illo posse, quod dicitur *παρὰ συνῆσιν καὶ διαίρεσιν*, ostendimus, referri etiam potest ad aliam fallacis conclusionis rationem, quæ, quod præcisa oratio sit, *παρὰ τὴν ἐκείνην* appellatur: non enim explanatum est *a quo* (ὅπο πινος) si enim hoc in argumento positum fuisset, omnis decipiendi ratio sublata foret; æquum enim est viri interfetricem occidi, sed a magistratu, non a quolibet homine; multo magis dubitandum est, an a filio recte tolli possit.

το δεινῶσαι κρατισκευάζειν, ἢ ἀνασκευάζειν. si exaggerando rem, aut confirmes, aut refellas aliquid. efficit hæc ratio, ut de duobus alterum videatur, aut non fecisse eum, qui accusatur, (ὁ τὴν αὐτὴν εἶχον) si ipsemet eam rem augeat & in majus attollat; (e. g. cum adulterii reus, contra adulterium vehementius differat) aut fecisse, si accusator

indignetur & excandescat. *Enthymema* igitur non est; decipitur (παρολομίζεται) enim auditor, factum, aut non factum id putans, de quo nihil tale demonstratum sit.

οργίζεται. irascatur, excandescat. qui enim callide urget reum, commovendo irritandoque animos auditorum, propositum suum consequitur, excitatque huiusmodi opinionem in illis, ut fecisse eum, cuius insinulatur, omnino credant. ant. lib. h. ορση. mediam autem syl-
labam negligentia librarii omisiam putat, & legend. ορση, existimat *Victorius*.

ὁ γὰρ Ἀρμόδιου καὶ Ἀρμυγεύωνος υἱός. *Aristogiton Harmodium ama-*
bat; Hipparchus autem Pisistrati Atheniensis Tyranni filius vim in-
ferre adolescenti voluit, & conjurationem ob eam causam ab amatore
Aristogitone concitavit. Post hoc exemplum legenda sunt illa verba
αὐτοκράτην γὰρ τοῦτο ἰ. hoc enim veram concludendi formam non servat,
nam in initio sunt temere inculcata, quare summo iudicio *Muretus* de-
let & sine his legit. *F. Paulinus*.

διὰ το σὺμβόληος. ab accidenti; cum non iudicio, & verâ causâ sit
aliquid; sed casu, & fortuito.

διὰ το σὺμβόληος. hanc fallaciam οὐτινα appellatam a *Stoicis* auctor
est *Simplicius* in antiprædicamentis. hoc autem exemplum ab *Herodoto*
duci videtur, qui idem narrat cum de *Arabum & Assyriorum* in *Æ-*
gyptum invasione verba facit: quod etiam aliquando *Trojanis* evenisse
comptum est, ideoque illos solitos colere mures quos σμινθούς dice-
bant, & inde etiam *Smintbium* dictum *Apollinem* ab illis coli solitum.
inest autem fallacia, eo quod attribuitur naturæ murium, id quod fe-
mel tantum & casu acciderat. *F. Paulinus*.

P. 143. ἐπὶ τοῦ μὴ κληθ. in calamo scriptis (inquit *Viā.*) quibus-
dam exemplaribus pro ἐπὶ τοῦ, legitur διὰ τοῦ quam lect. veterem
esse declarat, quod in antiquiss. cod. ambæ extant; legit enim, διὰ
το, ἐπὶ τοῦ μὴ κληθ.

παρὰ το ἐπομένον. fallacia tota est posita in errore hominum, qui
falso putant consecutionem converti in seipsam, retroque meare: ut sc.
cum posito hoc, necessario hoc consequatur: & hoc, quod sequitur,
posito, illud etiam omnino esse debeat.

δοξεν αὐ. B. δοξαί αὐ.

μειχρς. B. C. addunt ὁ τοιούτος ἐστ.

ὅτι γὰρ τοῖς. B. ὅπου γὰρ τοῖς.

διαφέρει δὲ τῶ πω. quia mendici canunt, & saltant in fanis, ut sti-
pem cogant, aut quia nullam suæ existimationis curam gerunt.

εἰς τὴν εἰλ. εἰμπ. si plenius dixisset, decipere nullo modo potuit; in-
cidit igitur hæc fallacia in aliud genus vitiosæ conclusionis, quod παρ'
εἰκαψιν vocatur.

οἶον, τῶ ἄμα &c. ut quum aliquid simul, & uno eodemque tem-
pore, vel postea dicitur factum fuisse.

το γὰρ μετὰ τοῦτο. quod enim postea evenit, quasi propterea (ὡς διὰ
τούτο) evenierit, accipiunt.

οἱ ἐν ταῖς πολιτείαις. hoc loco usus est Cicero, cum *M. Antonio* cuncta damna, quæ resp. in bello civili, quod a *C. Casare* contra *Cn. Pompeium* gestum fuit, accepisset, assignanda esse dixit. *Ut igitur in seminibus causa est arborum & stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen Tu fuisti. doletis tres exercitus P. R. interfectos, interfecit Antonius; desideratis clarissimos cives, eos quoque eripuit vobis Antonius; auctoritas hujus ordinis afflicta est, afflixit Antonius &c. Idem Demost.* exprobat *Æschines* in oratione contra *Ctesiph.* καὶ ταῦτα ἡμῖν συμπτώσκειν ἐξ ὅτου Δημοσθένος ὡς ἐν ταῖς πολιτείαις ἐπισηλυσεν.

αἰρεσίς γὰρ αὐτῇ. εἰ pater optionem dedit maritum eligendi.

μέχρι τούτου κυριεύς. omne enim jus amisit in filiam, postquam altero homini eam destinaverat.

ὅταν ἀρχὴ χειρῶν ἀδικῶν. cum prior laceraverit; prior manus per injuriam intulerit. *Demost.* ὅπως ἡμῶν ἡδὲ χειρῶν ἀδικῶν. & contra *Aristocratem*, αὐτὸς τυπὴν τινὰ, ἀρχὴν χειρῶν ἀδικῶν ὡς εἰς ἡμῶν αὐτῶν ἀδικεῖ.

πᾶσα τὸ ἀπλὸς. inter Syllogismos apparentes apud Dialecticos ponitur id genus, quod fit cum aliquid absolute concluditur, quod tantum aliquo modo verum est: ut si quis dicat, *quod non est, est id quod non est*, ergo *quod non est, est*: quod Syllogismi genus Sophisticum est & captiosum; ait igitur *Arist.* etiam in *Arte Rhetorica* hujusmodi aliqua Enthymemata fieri solere, sicut in (ἐν ταῖς ἐρασιμαῖς) litigiosis disputationibus. *Major.*

ἄλλο τι. ita emend. *Victor.* antea ἄλλο τι. B. ἄλλο καὶ τι. & infra.

P. 144. ὅπῃ ἐπιστηνὸν &c. quod cognosci non potest, sciri posse; quia quod cognosci non potest, scire potest, id cognosci non posse.

ὡς αὖτε καὶ Ἀγαθὸν λέγει. esse autem genus hujuscemodi verisimilis cognovit quoque *Agathon*; sic enim locutus est, *Τὰχ' αὖν* &c.

εἰ δὲ τοῦτο. quod si hoc verum est, ut est, (sc. verisimile est id quod præter verisimile est, ut patet ex exemplo) id etiam, quod verisimile non est, verisimile erit: non tamen absolute, simpliciterque, verum ut in litigiosis, certis conditionibus omissis, sc. *quâ ex parte* (κατὰ π) & *quâ relatione* (πρὸς τι) & *ubi* (πῇ) quarum ommissio captionem (συμφωνίαν) facit; ita hîc, præter verisimile esse, non simpliciter & absolute est verisimile, sed Quoddam seu *secundum quid*.

ὡς ἐπισημαῖα. B. C. ὡς ἐπισημαίνον.

εἰ δὲ ἐκ τούτου τοῦ τοποῦ ἡ Κοραξ. *Corax* & *Tisias*, ut *Cicero* & *Quintil.* tradunt, hujus artis inventores fuerunt, quæ in una tantum fallaci ratione posita erat: ponebat igitur *Corax* duo *verisimilium* genera, quorum alterum simplex & absolutum, alterum imminutum & ex aliqua tantum parte, verisimile esset. *Major.*

αὐτὴ γὰρ μὴ ἐνοχὸς ἢ τῇ αὐτῇ, astuta hæc ratio adjuvat, five *crimini illi obnoxius sit*, qui causam dicit, five contra. alterum enim horum fit necesse est: si enim reus, culpæ, cujus insimulatur, affinis non est, ut, si *infirmo sit corpore* (ἀσθενὲς) facile defenditur: non enim verisimile est, *imbecillum* hominem quempiam verberâsse; apparet autem hoc

hoc verisimile esse suâ vi tale, quod ἀπλως vocat. quod si crimini affinis est, ut si idem *robustus* (ισχυρος) fuerit, dicemus etiam verisimile id non esse, quempiam id commississe, cujus si in iudicium vocaretur, facile redargui posset; verisimile enim videri potuit iudicibus, tantis corporis viribus fultum, verberâsse. non est autem hoc prioris generis verisimile, neque ἀπλως, ἀλλὰ τι, sed certum quoddam.

αικίας φινγα. s. δικην.

καὶ τοῦ ἡπῶ δὲ λόγον. vid. *Aristophanem* in *Nubibus*. *Cicero* in *Bruto*, Tum etiam magistri dicendi subito multi extiterunt, *Leontinus Gorgias* &c. alique multi temporibus iisdem docere se profitebantur arrogantibus sane verbis, quemadmodum causa inferior (ita enim loquebantur) dicendo superior fieri posset.

ἐπαρξελμε. professionem arrogantem. ἐπαρξασθαι enim, est aliquid profiteri, & præstare se posse dicere, etiam si arduum est & difficile.

ἐν οὐδεμιᾷ τέχνῃ, ἀλλ' ἐν ῥητορικῇ καὶ ἐρατικῇ. quod falsum est, nulla neque ars, neque scientia inquit, nisi ex accidenti; exceptis *Rhetoricâ* & *Sophisticâ*, quæ libenter id assumunt: illæ tamen quoque hac ipsa in re ab institutis, & natura artium recedunt.

C A P. XXI.

Methodum tradit dissolvendi adversariorum argumenta.

Fit autem, *generatim*, vel *contra-ratiocinando*; quo argumentum argumento disturbatur; vel *objectionem ferendo*; cujus 1. locus est, ex eadem re; 2. ex simili; 3. ex contrario; 4. ex re judicata.

Speciatim enthymemata dissolvuntur;

Verisimile quidem, non ut dicatur *verisimile* non esse, sed ut *necessarium* non esse; quod tamen non est satis; sed ostendendum est, *verisimile* non esse, quia id, quod objicitur, frequentius fiat.

Exempla, quod aliquid non sic evenierit.

Signa innominata, quod non recte concludunt.

Tecmeria denique solvi non possunt, nisi negetur *antecedens*.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 145.

Περὶ δὲ λυσως. al. λυσων. sed ant. *Viñ.* lib. priorem lect. hab. cui adstipulatur vet. tral. & quidem licet *plures* sint modi dissolvendi argumenta, omnes tamen hoc *uno* nomine continentur.

ἔχμενον ἐστὶ τῶν ἀρημένων ἀπαιν. iis autem quæ hæcenus dicta fuerint, proximum est, ut de Refutatione dicamus.

ἐνστασις. — ἐνστησις, verbum dialecticorum; valet resistere & occurrere alicui rationi, ac tanquam impedire ne aliquid inde efficiatur. eodem verbo, idem significare volens, usus est *Isocrates* in libro quem scripsit ad *Philippum Macedonum* Reg. τὰς οὖν αἰν τὴν ἐνστησιν τοῖς ἀνταρῶσι τοῖς ἀνταρῶσι, λέγων &c.

το μὲν οὖν ἀντιστοιχόν. *Antonius* apud *Ciceronem* in 2do. de Oratore, Jam illud perspicuum est, omnium rerum in contrarias partes facultatem ex iisdem suppeditari locis. hujus rei ratio est, quoniam Rhetoricæ argumentationes non ex necessariis, sed ex probabilibus ducuntur.

ἐνδεχεται ποιεῖν. sc. ex quibus enthymemata sumuntur.

ἀδικοῦνται δὲ πολλὰ. multa autem, quæ videntur, ac probabilia sunt, contraria inter se sunt. non potest igitur unquam aliquis hujuscemodi rationum penuriā laborare.

SECT. 2. P. 145.

Ἐξ ἑαυτοῦ. vet. int. vertit *ex eodem*: ut pro ἐξ ἑαυτοῦ legerit ἐκ τοῦ αὐτοῦ & μοχ ἀπο τοῦ αὐτοῦ.

ἡ γὰρ καλοῦ εἰκοντα, ὅτι πῶς ἐνδεῖα π. videndum est in quo genere sit amor, & sic argumentandum a genere, contra illum qui dixerit, amorem esse bonum: omnis indigentia mala est, amor est indigentia, ergo amor est malus; ἡ κατὰ μέρος, in parte reprehenditur cum aliquid ostendatur conclusioni non convenire, ut in eodem exemplo, cum dicitur, amor est bonus, imo vero sunt amores aliqui improbi dicit adversarius, ut is qui proverbio dicitur *Caunius amor*, sc. incestus ille amor *Cauni* fratris quem *Biblis* deperiit. Major. pro καλοῦ. al. καλῶν. — *Καυνίος* ἔργος. sic emend. *Viñor.* secutus fidem antiq. sui lib. cum antea in excusis, nullo sensu, legeretur, καλλίστος ἢ κακίστος ἔργος.

αὐτὸ οὐδ' ὁ μαχθῆτος &c. hæc est ἐνστασις.

τῶν ὁμοίων, *Similia* vocat *Arist.* hoc in loco quæ sibi vicissim proportionem quādam respondent, etiamsi contraria esse videantur: ut accipere injuriam & beneficium videntur contraria, & tamen tanquam a similibus deduci potest argumentum: dicere enim possumus, id quod ait adversarius, esse falsum, a simili ratione, quoniam neque illi qui beneficium acceperunt semper diligere solent. Major.

SECT.

SECT. 3. P. 146.

Ἐπεὶ δὲ τὴν ἐνθυμηματικὴν. hīc *Enthymema* non proprie sumitur, sed communiter pro omni Rhetorica probatione. *Idem.*

δι' ἐπαγωγῆς. quæ vero ex inductione rei similis, aut unius, aut plurimum, cum aliquis, qui assumpserit universale, deinde concludat id, quod est in parte, ab exemplo. — admonet *Viñ.* cogitandum esse, utrum pelli debeat posteriori loco præpositio διὰ, an potius tollenda sint antecedentia duo verba δι' ἐπαγωγῆς. nihil tamen immutare audeat: ea *Muretus* omittit.

τὰ πρῶτα μέρη. B. C. τὸ κατὰ μ.

ὄντος, διὰ τεκμηρίου. B. C. ὄντος τεκμηρίου. particulam restituit *Viñ.* quam in antiq. suo tantum exemplari invenit; quam tamen exprimit etiam vet. tralatio.

τὰ δὲ διὰ τὸν καθόλου. signorum quoddam genus esse quod utitur rebus communibus & universalibus ad confirmandas res singulares, quoddam vero quod a singularibus probat generale quidpiam, in 1. l. traditur.

ἐάντι οἱ, ἐάντε μὴ. i. e. ἐάν ἀληθές, ἐάντε φαινόμενον.

Φανερὸν ὅτι τὰ τοιαῦτα — hæc est ἀντιπαρδοσις illius ἵπαι, quod multo supra positum fuit: plurimis in medio interjectis. his omnibus (inquit) cognitis, perspicuum est hujuscemodi enthymemata quæ ex *verisimilibus* conflata sunt, semper posse dissolvi si quis sciat occurrere subtiliter atque illis resistere. dissolutio tamen ipsa sæpe *speciem* tantum veri habebit, non semper vera erit. quomodo autem id contingat, ut nullum unquam hujus generis argumentum afferatur, cui non facile resisti possit, exponit.

διὸ καὶ αἰεὶ ἐστὶ πλεονεκτεῖν — quare (inquit) cum tantam vim habeat hæc astuta ac fallax ratio concludendi, qui defendit causam, quæ premitur verisimilibus, meliori est conditione, quam ille qui accusat.

ἀποδεικνυσιν. B. C. ἐπιδεικνυσιν.

αἰεὶ δὲ ἐνθάσιν. discrimen attingit *contingentis* & *necessary*; contingens semper negari potest, necessarium non item: quod si aliter se res haberet, non verisimile esset, sed sempiternum & necessarium.

ὁ δὲ κρίτης. sic emend. *Viñ.* omnium MSS. consensu; in excusis antea εὐθὺς ὁ κρίτης. — judex vero existimat, si quid sic refutatum fuerit, aut non esse verisimile, aut sibi de eo non judicandum esse, παραλογιζόμενος, quia fallaci conclusione decipitur.

εὐχ αὐτῶν. B. C. οὐκ αὐτῶν.

οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀναγκαιῶν — γνώμη τῇ ἀεὶ τῇ κρείττειν. quid sui officii sit, non intelligit judex, simulque malitiâ oratoris in fraudem inducitur: in faciendo enim judicio de aliqua re non tantum spectare debet, si necessario quispiam arguitur peccasse, sed si verisimile est: & cum verisimilia multa concurrunt, liquido eum condemnare potest. nam γνώμη τ. α. κ. nihil aliud est, quam cum certo aliquid non tenetur, sed

sed tamen multis, magnisque conjecturis adjuvatur, de eo sententiam ferre.

μᾶλλον ὡς ἐπιτολῶν. hoc autem fiet, si ἡ ἐνστάσις fiat potius ex iis, quæ *plerumque* esse, fierique solent, quam ex iis, quæ semper esse, semperque fieri consueverunt.

ἐνδεχεται δὲ εἶναι τοιαύτην (i. ἐνστάσιν) διχῶς, ἢ τῶ χρόνῳ, sc. cum crebro, ἢ τοῖς πραγμοῖς, sc. cum plurimæ res ita fiunt. cum vero utrumque conjungitur, tum maxime ratum est; si enim frequentius sic fit, hoc profecto magis verisimile est.

P. 147. καὶν ἢ ὑπερχεῖται. etiamsi res veræ sint. λυτοὶ δὲ καὶ ταῦτο, καὶν ἀληθεῖς ἢ, ἐνδεχεται γὰρ καὶ μὴ πυρεπῶντα πεισιῶν. v. Lib. I. cap. 2.

παραδειγματώδη. intellige enthymemata quæ exemplis constant. sic emendavit *Viñ.* secutus meliores cod. scrip. excusi habebant παραδειγματι. fortasse *Arist.* utrumque scripsit, uti infra, τὰ δὲ τεκμηρεῖα καὶ τεκμηρεῶδη ἐνθυμηματώδη & supra τὰ σημεία, καὶ τὰ διὰ σημείου ἐνθυμηματώδη.

ἢ καὶ τὰ πλείω &c. si enim habeamus, quod non sic evenit, solum est, quia non necessarium est, *quomvis* & plura, vel sæpius aliter evenierint. — communem dissolutionem habere tradit exempla & verisimilia. ἢ καὶ τὰ πλείω, sic emend. *Viñ.* eand. sec. auctoritatem, cum excusi antea haberent καὶ εἰ τὰ πλείω — quæ lectio sensum neque commodum neque elegantem habet; quis enim dubitet, quin, si unum aliquid, quod aliter fiat, piolatum, dissolvat argumentum ab exemplo ductum, multo magis id præstent, si plura crebriusque contra fieri doceantur.

ἢ ὅτι τὸ παρὸν οὐχ ὁμοῖον, ἢ οὐχ ὁμοῖως, aut præsens factum, non esse simile, aut non simili modo factum.

τεκμηρεῖα. jam docet quomodo reprehendi possint τὰ πικρὰ. si falsa sint, si negemus ea esse vera. nam si vera fuerint, negari nullo modo poterunt. efficiunt enim syllogismum in prima figura.

κατὰ μὲν τὸ ἀσυμφορῶν. in eo, quod non recte concludunt.

ἀποδείξει. omnia enim sunt jam ex demonstratione perspicua. — antiq. autem Lib. inquit *Viñor.* in hoc discrepat ab omnibus & excusis & scriptis cod. quod ἀποδείξεις habet; cum quo facit vet. tralatio. lectio autem hæc si vera est, significabit, omnia eo jam pervenisse, ut demonstratio ipsa perspicua & certa sit. igitur vox *φανερὰ* diverso genere & numero capienda.

C A P. XXII.

Quæritur, cur *Amplificatio*, & *Diminutio* inter locos Enthymematum enumeratæ non sint.

Quæritur etiam, an *Enthymemata Refutationis* sint diversi generis ab *Enthymematibus Confirmationis*.

N O T Æ &c.

S E C T. 1. P. 147.

Το δ' αὖτε καὶ μ. cum *Aristotele* sentit etiam *Cicero* in *Partit.* qui amplificationem non inter locos numerat, sed eam ita definit ut dicat vehementem esse argumentationem, quo in loco præclare docet quibus modis amplificatio fiat; §. 27. Sed amplificatio quamquam habet proprium locum, sæpe etiam primum, postremum quidem fere semper, tamen reliquo in cursu orationis adhibenda est, maximeque, cum aliquid aut confirmatum est, aut reprehensum. itaque ad fidem quoque vel plurimum valet. est enim amplificatio, vehemens quædam argumentatio, ut illa docendi causa sit; hæc commovendi. sicut etiam *Quintil.* in libro octavo, c. 4. B. C. το μόνον.

S E C T. 2. P. 148.

Λυπικῶς, ἐνθυμημάτων. ita emend. *Victor.* secutus auctoritatem ant. lib. quem seq. vet. tral. antea, οὐδὲ τὰ λυπικῶς ἐνθυμημάτων εἶδος.

ἀλλο τῶν κατασκευαστικῶν. diversum ab iis, quæ valent ad confirmandum.

ἀνταποδεικνύουσι. contra-demonstrant. init. cap. præc. alio verbo, eodem sensu, usus est; sc. ἀντισυμμετρούμενον· contra-ratiocinando. — B. C. ἀνταποδεικνύουσι. sed recept. lect. in omnibus MSS. invenit *Viā.* neque mirum videri debet numerum variasse; de duobus enim loquitur, qui diversam rationem sequuntur.

αὕτη οὐκ ἂν εἴη ἡ διαφορά. si adversarius ostendit rem factam esse, & tu contra; sive ille non factam, tuque factam arguas, non eam vim habet, ut genere inter se differre faciat argumenta; & ut alia propria eorum sint, qui constituunt, alia eorum, qui evertunt.

τὸ εἰπεῖν δοξάν τινα. nihil aliud esse ἐνδοξόν tradit, nisi in medium afferre opinionem aliquam ad persuadendum aptam, quæ pateat firmiter conclusum ab adversario non esse, aut aliquid sumptum ad probandum quod falsum sit: opinionem autem non propositionem appellavit, quia

quia eo nomine vocantur quæ jam syllogismo, enthymemative destinatæ sunt.

ἐξ ἧς. B ἐξ ἧς.

ὕπερ μὲν παρὰ δ. nolui, inq. *Vid.* hîc a communi lectione discedere, quæ in excusis est; quamvis cunctos, quos vidi, MSS. discrepantes ab illis invenerim: leguntur enim hîc quoque ante sententiam hanc, quæ prima consequentis libri verba sunt; ἵπαι δὲ τετρα εἰν ἁ δὲ πρῶτα μαθητῶν περὶ τοῦ λόγου, ὕπερ μὲν παρὰ δ. eadem etiam vet. tral. exprimit. id tamen olim alicujus librarii negligentia commissum puto, cujus erratum a reliquis, qui inde exscripserunt, animadversum correctumque non fit.

τῶν περὶ τὴν διανοίαν. generatim omnia significat, quæ ad sensus animi proferendos notionesque pertinent.

ὡς αὐτὰ. C. αὐτῶν. & mox διεξιλεῖν.

N O T Æ

E T

VAR. L E C T I O N E S.

L I B. I I I. C A P. I.

PRÆMITTIT historiam tam *Elocutionis*, quam *Pronunciationis*.

Deinde proponit de *Elocutione* dicendum, & de *quali*, sc. de *Elocutione tantum oratoria*: eam definit; ejusque *virtutes* recenset.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 149.

Επαδὴ. C. επαδὴ δὲ.

τρία εἰσι. Quoniam tria videnda sunt oratori, quid dicat, & quo quid-
que loco, & quomodo, &c. Cic. Orat. §. 43.

τάξις. τάξις, est recta partium orationis dispositio.

τὴν μίση. τὸ πρῶτον μίση, τὴν διήγησιν, &c.

ἐκ τριῶν. αἱ μὲν γὰρ εἰσιν, ἐν τῷ ἡδὲ τῷ λήγοντος, αἱ δὲ, ἐν τῷ τὸν ἀκρο-
την διατεῖναι πῶς, αἱ δὲ, ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, διὰ τοῦ δεικνύειν, ἢ φανερῶς
δεικνύειν.

καὶ διὰ τι ποσάυτι. συγκρίνεται γὰρ ἐκ τριῶν ὁ λόγος, ἐκ τε τοῦ λήγοντος,
καὶ πρὸς οὐ λήγει, καὶ πρὸς ὅτι.

ἢ γὰρ τῷ αὐτῷ πειπνῶναι. persuadet (inquit) aut permovendo ani-
mos, aut bonam de se existimationem inferendo, aut argumentis de-
monstrando. argumenta, vel pertinent ad fidem faciendam, & sunt
ἀποδείκνυσι, vel ad fidem conciliandam, & dicuntur ἡθικῶς, vel ad per-
movendos animos, & παθητικῶς vocantur.

εἰδη. formæ, propriæque singulorum generum propositiones.

τοποί. communes omnium sedes, quas *locos* vocat.

S E C T.

SECT. 2. P. 149.

Διζῶς. Dem. Phal vocat, ἰμηνεύειν.

εχόμενοι ἐπὶ εἰπεῖν. sequitur ut dicamus.

αὐτὰ τὰ πραγμὰ ἐκ τῶν εἰς τὸ πιθανόν. unde res acquirere possint probabilitatem.

P. 150. ὁ δυνάμειν εἰς μέγιστον. quod horum omnium vim habet maximam. hīc liquido apparet *Aristotelem* tribuere plurimum actioni, & tamen eam in sua divisione præteriit; ejus rei causam statim subnectit. nondum (inquit) ars ea in lucem venerat: præterea, aliud quidem est, judicium de rebus, aliud de hominibus facere: magnum quidem est invenire quid dicas: majus tamen est inventa bene eloqui, & illustrare: maximum vero omnium, hæc omnia decenter, & venuste pronuntiare. primum judicium est *Philosophorum*, qui rerum pondus verborum levitati anteponunt: secundum est *Oratorum*, qui laudem Eloquentiæ ab eloquendo invenerunt: tertium & postremum est sumptum ex *Judicio hominum*: huic virtuti τῆς ὑποκρίσεως etiam *Demosthenes* primas, & secundas, & tertias partes tribuebat. Cic. in Orat. Nam & infantes, actionis dignitate eloquentiæ sæpe fructum tulerunt, & disertī deformitate agendi multi infantes putati sunt. & de Orat. lib. 3. §. 213. Quint. etiam actionem vocat quasi vitam orationis.

ἐπικειχρηται. B. ἐπικειχρηται.

τὰ πρὸς τὴν ὑποκρίσιν. ὑποκρινόμεναι, est inventa bene, & commode, ac venuste vultu, & gestibus eloqui; verbum hoc sc. ὑποκρινόμεναι olim in bonam partem accipiebatur: verum postea in malam partem abiit, & cœpit accipi pro simulare, & fingere: quia omnia, quæ aguntur in scena, ficta & fabulosa sunt: in sacris etiam literis Hypocritæ appellantur, qui simulato vultu, colore, & sermone fallunt homines.

αὐτοὶ τραγωδίας. B. C. τὰς τραγ. al. αὐτὰς τραγῶδ. perperam. — Hor. Art. P.

Quæ canerent agerentque peruncti sæcibus ora, &c.

& Plut. in vita Solonis; ἐθισατο (ὁ Σολὼν) τοὺς Θῆσιν αὐτὸν ὑποκρινόμενον, ὥστε εἶδος ἦν τοῖς παλαιοῖς.

δὴλον οὖν. de hac re docet etiam Cicero l. tertio de Or. Hæc eo dico pluribus, quod genus hoc oratores, qui sunt veritatis ipsius actores reliquerunt, imitatores autem veritatis Histriones occuparunt. Quintilianus undecimo libro copiose persequitur omnia quæ ad aptam pronuntiationem pertinere videantur. *Aristoteles* hoc in loco pauca quædam attingit, quia nondum ars ulla pronuntiandi apud Rhetores erat; vult tamen aptam pronuntiationem esse necessariam ad movendos auditores, quam ait potius a natura quam arte proficisci. Major.

ἐπὶ δὲ αὐτῇ μὲν ἐν Φωνῇ. vide quid dixerit *Crassus* in tertio de Oratore. *Aristoteles* videtur hoc loco in voce tantum actionem ponere, cum reliqui motum etiam corporis adjungunt, sed id tantum attingit quod majoris est momenti, quia non accurate de actione tractat. Idem.

προς ἑκαστὸν παῖδος. Aliud enim vocis genus *iracundia* sibi sumat; acutum, incitatum, crebro incidens — aliud *miseratio*, ac *mæror*; flexibile, plenum, interruptum, flebili voce — aliud *metus*; demissum, hæsitans, & abjectum — aliud *vis*; contentum, vehemens, imminens quâdam incitatione gravitatis — aliud *voluptas*; effusum, lene, tenerum, hilaratum, ac remissum — aliud *molestia*; sine commiseratione grave quiddam, & uno pressu ac sono obductum. Cic. de Orat. 3. §. 217, &c.

τοῖς τοῖοις. omnis enim motus animi suum quendam a natura habet — sonum — omnesque voces, ut nervi in fidibus, ita sonant, ut a motu animi quoque sunt pulsæ. nam voces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quemque tactum respondeant, acuta, gravis, cita, tarda, magna, parva; quas tamen inter omnes est suo quæque in genere mediocris. Ibid.

προς ἑκαστὴν. B. C. πρὸς ἑκαστὴν. — ad singulas animi commotiones singuli sumendi sunt rythmi & numeri. ad hoc enim quam maxime valet pedum & celeritas & tarditas: hi enim pedes perturbant, hi tranquillunt animum. vid. Dion. Hal. περὶ συνδ. οἰομ. c. 17. & Plut. lib. qui inscribitur ἑρωπικὸς.

περὶ ὧν σκοποῦσι. qui ὑποκριτικῶς tractant, & de hoc studio libros scribunt. antiq. Viñ. lib. quem seq. vet. tral. h. περὶ ᾧ, ut sit, in quibus quærendis occupati sunt; circa quæ cogitatione versantur.

μετρίου. tacite complectitur *exiguitatem*, & *mediocritatem*.

ἀρετῶν. intentionem & remissionem vocum, illarumque concentum, qui ex acuti, & gravis temperamento oritur.

ῥυθμῶς. rythmi, in ordine celerum tardorumque sonorum & vocum, earumque inter se proportionem, constituti sunt.

ἱκανῶς. in fabulis sc. scriptisque poetarum, plus histriones (οἱ ὑποκριταὶ) valent quam poetæ.

καὶ κατὰ τοὺς πολιτικὰς ἀγωνίας. in civilibus contentionibus. civilium autem contentionum nomine complectitur, & forenses causas, & deliberationes de republica habitas in senatu, aut apud multitudinem. C. οὕτω δηλοῦσι καὶ &c. quas vocas tanquam Schol. sustulit Viñ. in MSS. enim non invenit.

διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν πολιτικῶν. vitio rerum. plus tribuebatur actioni, quam aliis rebus; auditores enim se patiebantur transverso agi, cum spectare magis argumentationem deberent.

τοῦ περὶ τὴν λέξιν ὅψις πρὸς αὐτὴν. erat enim (ut ait Cicero) multis ante seculis oratio nuda ac rudis, ad solos animorum sensus exprimendos reperta. Gorgias autem Leontinus primus eam verborum concinnitatem, quæ ex comparibus & similiter desinentibus & ex contrariis constat, excogitavit. Thrasymachus vero Chalcædonius numerum oratorium invenit, quos deinde secutus egregius auctor Isocrates; cuius gloriâ commotus Arist. cœpit in arte dicendi juvenes exercere, dicens sibi turpe esse tacere & permittere ut Isocrates loqueretur. Major.

τῆς περὶ ἡτ. οὐκ ὁρῶς, &c. si spectetur secundum rectitudinem artis, & quatenus ars Rhetorica consideratur absolute, & in sua natura, res

res levis est; quia Rhetorica absolute considerata, solam argumentationem spectat: si vero secundum id quod necessarium est in Rhetorica, & quatenus ipsa refertur ad auditores, (προς δόξαν, ad opiniones hominum, non ad veritatem) non est levis, sed vim habet maximam; non igitur ut rei recte honesteque se habentis, sed ut necessariæ, cura suscipienda est. B. περί την ἡτ. ουχ ὡς ὀρθως &c.

ἀγωνίζεσθαι τοῖς πράγμασι. rebus & rationibus certare, rejectis omnibus insidiis orationis ac lenociniis, quibus iudices depraventur.

ἐξω τὸν ἀποδείξαι. præter ipsam demonstrationem & argumentationem.

περιεργα. superflua; supervacanea. B. περιεργα.

διὰ τὴν τοῦ ἀκροατοῦ μηχανήαν. non valet pravitatem animi ad omne facinus parati, sed vitium potius naturæ, quæ malâ consuetudine deterior facta sit, ac finat se a vero abduci.

τὸ μὲν οὖν τῆς λέξεως ἔχει π. quod ad elocutionem pertinet — alii lib. scripti non pauci, ὁμῶς ἔχει π. antiq. interp. non agnoscit, neque lib. excusi.

ἔχει τι μικρὸν ἀνάγκαιον. habet aliquam parvam necessitatem, ἐν πάσῃ διδασκαλίᾳ. in qualibet disciplina: in qualibet arte tradenda, nedum in Rhetorica. perstringit eos qui omnem orationis ornatum contemnebant, & plebeio atque incondito sermone utebantur.

P. 151. οὐ μὲντοι τοσούτον. quantum videlicet facit in studio dicendi.

φαντασία. verum hæc omnia pendent ex opinionibus, & auditorum gratiâ quærentur.

προς τὸν ἀκροατὴν. ad auditorem referuntur; ejus causâ parantur, & ejus oblectandi conciliandique sibi causâ captantur; non ad rem ipsam explanandam artemve tradendam sunt necessaria.

μαμέτρειν. quia in mathematicis verborum lenocinia nullum habent locum: sed demonstrationes, & diagrammata sunt afferenda.

SECT. 3. P. 151.

Θρασυμάχος ἐν τοῖς εἰσοῖς. ut *Thrasymachus* in miserationibus; illic enim magis actio requiri videbatur: *Thrasymachum* autem *Chalcedonium* intelligit, primis illis temporibus magni nominis Sophistam, cujus & *Plato* & *Cicero* sæpe mentionem faciunt.

καὶ ἐν φύσει τὸ ὑπερπικρὸν εἶναι. nunc asserit quæ sit inter actionem & elocutionem differentia, ut intelligi possit quare de elocutione multa verba facit, de actione vero pauca. *Cic.* primo de Orat. Jam vocis & spiritus & totius corporis & ipsius linguæ motus & exercitationes non tam artis indigent quam laboris. At vero Elocutio quâ oratio expolitur tota fere artis est, unde vulgo dicunt poetam nasci, oratorem fieri; quoniam propria oratoris est apta, distincta, & ornata oratio, quæ arte & exercitatione perficitur. *Major.*

περί δὲ τὴν λέξιν. f. τὸ δὲ περί τ. λ. pro ἡ λέξι. ita enim sup. locutus est, καὶ τὸ περί τὴν λέξιν.

καὶ

καὶ τοῖς καλῶς τὴν ὑπεκρίσιν ῥητορσιν. oratoribus qui actione valent, conformareque vocem ad res fingendas atque imitandas possunt. al. καὶ ἐν τοῖς καλῶς &c.

οἱ γὰρ γεφεόμενοι λόγοι. probat signo elocutionem habere vim majorem: Orationes (inquit) quæ domi scribuntur, non propter actionem, quam nullam habent, sed propter sermonis ornatum, excellunt, & sunt in pretio. *Isocrates* autem, *Lyfias*, & alii oratores hoc fecerunt; & propterea *Cicero* testatur in libro de claris Oratoribus, orationes *Hortensii* pronuntiatas, magis quam lectas sibi placere solitas: quia nimirum, accurata elocutio in non pronuntiatis deorat.

S E C T. 4. P. 151.

Ἡγξάντο μὲν οὖν. ait poetas primos esse qui orationem formarunt, quia poesis nihil aliud est quam imitatio, ut in libro de Arte Poet. docet ipse; nomen autem est imitatio vocis ejus rei quam imitatur ac nominat. satis autem constat poetas fuisse primos qui non tantam elocutionem formârunt sed etiam scribere cœperint; nam ut *Strabo* refert atque *Eustathius* confirmat, *Pherocydes* & *Hecataeus* primi fuerunt qui solutam orationem scribere inceperint, cum antea carmine tantum scribi solitum esset. quod autem ait *Aristoteles* nomina esse rerum imagines, id ex *Platonis* sententia dixisse videtur, nam *Plato* nescio quid divinum in nominibus esse existimavit, adeo ut apud eum *Socrates* nefas arbitraretur nomina divina vel leviter immutare, quod jam olim rebus singulis sua nomina consecrata fuerint. *Major*.

κίνησθαι — ὡς αἱ πεφυκέν. poetæ primi huic studio incubuere, ut rei natura poscebat, (ut consentaneum erat, & naturæ ordine fieri debebat, cujus rei causam statim reddit) & auctores conformandæ locutionis exsistere, atque initium huic rei præbuerunt. *Plut.* in vita *Solonis*, cum de ortu tragædiæ, ipsiusque inventore *Thespide* loqueretur, ita & ipse locutus est. ἀρχομένων δὲ τῶν περὶ τοὺς Θεσπίων ἡδὴ τὴν τραγῳδίαν κινεῖν.

μιμητικῶτατον. B. C. μιμητικώτατη.

εὐνη. inania, futilia, fabulosa.

διὰ τὴν λειν. v. *Dionys. Hal.* περὶ συνθ. οἰομ. §. 3. *Isocrat.* in *Evag.* significat figmenta Poetarum nuda, ac numeris, cæterisque ornamentis spoliata, inania plerumque esse, nec ipsorum gloriæ respondere: καὶ αὖτις οἱ εἰς τὴν δύναμιν αὐτῶν· ἢ γὰρ τις τῶν ποιητῶν τῶν εὐδαιμονιστῶν τὰ μὲν οἰομῶν, καὶ τὰς διανοίας κατὰ λειν, τὸ δὲ μῆτρον διαλυτῶν, φανερῶς πολὺ κατὰ δεινότητα τῆς δόξης, ἢς νῦν ἐχόμεν περὶ αὐτῶν. eodem pene pacto *Cicero* locutus est, cum quæ res *Isocratem* induxerit, ut numeros tantopere amplexaretur, exponeret. Cum enim videret oratores cum severitate audiri, poetas autem cum voluptate, tum d. citur numeros secutus, quibus etiam in oratione uteremur.

Γοργίου. vide *Cic.* in Oratore.

καὶ ἑτέροις λόγοις. sed alia est oratoria, alia poetica elocutio.

ἐκ τῶν τετραμμέτρων. prius enim tragœdi tetrammetros versus frequentissime usurpabant, cum adhuc poësis esset satyra, & ad saltandum accommodata: magis enim petulans quam gravis erat tunc temporis tragœdia, in qua satyri saltantes introducebantur; itaque versibus ad saltandum accommodatis quales erant tetrammetri opus erat, qui etiam octonarii a *Latinis* dicuntur, quod octo pedibus constarent, & non tantum jambos sed etiam choræos & tribrachos pedes continebant. postea vero Tragici Poetæ illos celeres tetrammetros reliquerunt, & ad graves jambos se contulerunt, naturaliter quodammodo loqui volentes; quocirca etiam verba illa repudiarunt quæ a vulgari genere sermonis abhorrebant, & ornamenta illa quibus prisca poetæ utebantur. *Major.*

εἰς το ἰαμβόιον. — τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμμέτρῳ ἔχραντο, διὰ τὸ σατυρικὴν καὶ οὐρητικώτεραν εἶναι τὴν ποιήσιν. λιγύως δὲ γανομένης, αὐτὴ ἡ φύσις το εἰκένον μέτρον εὐρεῖ· μαλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρων το ἰαμβόιον ἐστὶ. σημεῖον δὲ τούτου· πλείεστε γὰρ ἰαμβοὶα ληθῶσιν ἐν τῇ διαλέκτῃ τῇ πρὸς ἀλλήλους· ἐξαμετέα δὲ ολιγακίς, καὶ ἐκθαίνοντες τῆς λεκτικῆς ἀρμονίας. πρὶ ποιῆσ. δ.

αφηκασιν. B αφηκατο. atque ita mox.

ὅσα παρὰ τὴν διαλέκτον. quæ abhorrent a quotidiana consuetudine loquendi.

οἷς δ' οἱ πρῶτον. & omnem illum ornatum abjecerunt, quo poetæ prisca utebantur, & quo adhuc utantur, qui versus scribunt heroicos. B. οἱ πρῶτοι τα ἐκ. & mox B. C. καὶ ἐτι καὶ νυν.

P. 152. ἀλλ' ὅσα περὶ τῆς ταυτης. sed ea tantum quæ ad oratoriam pertinent elocutionem.

σημεῖον γὰρ &c. argumento hujus rei esse potest, quod oratio, nisi indicat quod vult & explanat, nunquam opus suum efficiet.

ἀλλὰ πρῆπουσαν. quæ rebus ipsis, de quibus agitur, conveniat.

ποιητικὴ (ἢ λιγύς) ἵσως οὐ ταπεινὴ. elocutio poetica nullo modo humilis est & abjecta, sed sermoni soluto non convenit. ἵσως non solum in re dubia, verum etiam in certâ, uti hîc, addere consuevit *Aristoteles.*

SECT. 5. P. 152.

Τῶν δ' ὀνοματῶν καὶ ῥήμ. animadvertendum est, cum hîc primo nomina a verbis distinxisset, atque ὀνομασία appellasset quæ ita plerumque vocari consueverunt, paulo post generatim pro omnibus vocabulis cepisse, cum ait, τῶν δ' ὀνοματῶν τὸ πλεον' ἔχοντων εἶδη.

σὰφῃ μὲν ποιεῖ τὰ κυρία. *Propria* non solummodo hîc significant nomina singulorum virorum ut, *Cæsar*, sed & rerum quæ proprio sensu per nomina illa denotantur. *Major.*

τάλλα ὀνοματὰ. sc. translata, juncta, peregrina, &c. vid. lib. πρὸς ποιῆσ. κίφ. κθ.

τὸ γὰρ ἐκθαλάσσει. discedere enim a communi consuetudine sermonis, atque ipsum variare ac commutare, efficit eum grandiore atque

* R

honesto.

honestiorem. ἐξαλλαξαι emend. *Viñ.* cum antea in excusis pene omnibus legeretur ἐξαλλαπαξαι, nullo prorsus sensu. eodem etiam verbo usus est in *Poet.* σμνη δὲ, ἐξαλλαττουσαι το ιδιωτην, ἢ τοις ξεινικοις κεχημενη. & hoc ipso in libro: ἐπι το μαζον γαρ ἐξαλλαττει του πριπονιος. — pro σμνοττεαν. B. σμνοττεον.

ῶσπερ γαρ πρὸς τοὺς ξεινους. exemplo rem confirmat: idem accidit orationi novæ, ac peregrinæ, atque accidit novis hominibus, ac peregrinis. affert sc. admirationem — *Fit etiam suavis oratio, cum aliquid aut invisum, aut inauditum, aut novum dicas. delectat enim quicquid est mirabile* — *Cic. Part. Orat. 22.* — B. ὅπερ.

θυμασται. B. θυμασται· mendose.

ἐπι μιν οὖν των μετῶν. quid sit discriminis inter poeticam & oratoriam elocutionem ostendit *Aristot.* ait poeticam elocutionem habere multa adjumenta, quibus admirationem affert auditoribus: oratoriam longe pauciora.

πλιν γαρ ἔστιν. nam & res ipsæ, & personæ circa quas versantur, sunt eminentiores, admirationem faciunt majorem. inducunt enim Reges, Heroas, Deos, tractant bella, &c.

πολλὰ ἐλαττωσι. aut suppl. βοηθημασι ἐξῆσι χρησται· aut locus mendosus est. *Muretus* var. lect. 1.7. c. 8. legendum censet, πολλὰ ἐλαττω εἰσι· quod orationis ἀκρολουθῶν aliter constare nequeat.

καλλιπαιτο. C. καλλιπαιτοιτο. B. καλλιστε ποιητο. recep. lect. h. ant. *Viñ.* lib. & significat, ornate, composite, & polite loqui. eodem verbo usus est *Plato* apol. *Soc.* init. οὐ μιντοι μα Δια, ὦ ἀνδρες Ἀθηναιοι, κικαλλισπημινους γε λογους (ῶσπερ οἱ τυλιν) ἤμασι τε καὶ οἰαμασιν, οὐδὲ κεχρησμημινους, ἀλλ' ἀκρυστοδὲ εἰκη λεγόμενα τοις ἐπιτυχουσιν οἰομασι.

ἐπισυτταρομενον — αὐξανομενον. *contractum* ac *dilatatum* intelligit pro tenuitate ac magnitudine rerum ac personarum. humiles enim res, humili genere orationis; amplæ vero, grandi, tractari, & amplo debent: nec eadem oratio diversarum conditionum, & ætatum hominibus convenit.

δε λαμβανειν ποιουντας. danda est opera ut id clam faciamus; ut artificium nostrum iis, apud quos dicimus, non appareat. ant. *Viñ.* lib. habet, ποιουντος.

μη δοκειν λεγειν πεπλασμενως, ἀλλὰ πιφυκτως. & non videri dicere fictè, & artificiose, sed vere, & ut ipsa natura dicitur.

εἰκεινο. B. εἰκα. & B. C. ῶσπερ γαρ pro ὡς γαρ.

ὡς ἐπιθ. διαδοκλονται. male affecti sunt erga oratorem, ut erga insidiatorem — suspectum habent oratorem, tanquam insidiatorem. sed fortasse cum *Mureto* legend. διευλαδουνται· tanquam ab insidiatore cavent.

οἶνους τοὺς μεμιγμένους — διο φευγουσι τον οἶνον μεμιγμένον οἱ πινοντες· οἱ δὲ μιγνυοντες παρωνται λαμβανειν, ὡς ἐπιδοουλιοντες. v. *Plut.* lib. 4. *Symp.*

Θεοδώρου φωνη. hujus histrionis meminit lib. 7mo. *Politic.* meminit etiam multis in locis *Plutarchus*, præsertim in eo libro quo tractat quomodo quis sine Invidia seipsum laudare possit.

την λειψόντος εοικέν ειναι. *Theodori* vox ipsius illius ex cuius ore exibat, videbatur esse, quamvis ficta ac simulata foret; cæterorum vero histrionum voces alienæ (αλλοτελειαι) non eorum, qui agebant. adhibenda igitur diligentia oratori, ut locutio, quâ utitur, quamvis artificium in se habeat, propria tamen naturalisque esse credetur.

P. 153. κλεπτεται ελ' ευ. bene autem occultatur verborum insolentium artificium, si quis &c. eodem verbo usus est *Dion. Hal.* περι συνθ. ονομ. §. ιθ. — και πασις φωνης αι καλουμεναι προσωδια διαφοροι, κλεπλουσαι τη σοικιδιαι τον κθεον' quæ surripiunt satietatem, ita ut non appareat. verbum translatum est, & a furibus mutuatum, qui clam agunt, studentque quantum possunt latere.

SECT. 6. P. 153.

των δι ονοματων τωσων εχοντων ειδη. nominum variæ sunt species, ut in *Arte Poet.* demonstratum fuit; sunt enim propria, hoc est proprii sermonis vocabula; sunt peregrina, quæ ab *Aristotele* dicuntur glossæ; sunt translata; sunt figurata; sunt facta; sunt extensa; sunt contracta; sunt immutata; ex his tot formis tres tantum excipit, quibus uti rarius & paucioribus in locis debet Orator; i. peregrina, juncta nomina, quæ etiam vocantur extensa, & facta, quibus tamen aliquando uti licet, ubi vero, infra declarabit. *Major.*

εξαλλαπει του απεποιος. magis quam deceat ac ferri possit, orationem immutant & a consuetudine loquendi remonent. vid. *Cic. de Or.* lib. 3. de ornatu orationis. ubi quas Græci γλωττας & γλωττικα ονοματα, ipse videtur appellare, verba inusitata; & certe externa & peregrina nomina a communi usu sermonis remota sunt: quæ tamen, uti ipse *Aristot.* infra affirmat, modice usurpata, & certis quibusdam in locis, non sunt ingrata.

μεταφορα. al. μεταφορα.

τι ξενικον. B. C. το ξενικον.

σαφηνεια. B. σαφεια.

ομωνυμια. nominum vero homonymiæ, quæ propter multiplicem vocum significationem ambiguitatem habent, Sophistis serviunt; eorum enim ambiguitas materiam illis præbet cavillandi.

παρεκ ταυτας κανουργει. ab his insidias struunt, & decipere conantur. — ita ex antiq. lib. & vet. tral. emend. *Victor.* B. C. παρεκ ταυτας.

συνωνυμια. synonymiæ sunt Poetæ utiles, propter vocum idem significantium varietatem.

SECT. 7. P. 153.

Και οπ τωτο πλειον δυν. κ. εν π. και εν λ. αι μεταφορα. item quod hoc, scilicet, translationum usus — plurimum possit. hoc addidit, ne quid intelligeret, ignoraret lector. simili loquendi modo usus est in imo. lib. ταυτα δι οσα πς αν βελτιω εκλεγηται, τις ωσπισεις. i. e. intelligo

telligo τις πῶστ. eodem modo *Demost.* in or. pro *Ctesiph.* ἔθηκε νόμον, καὶ ὅν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠναγκάσται, τοὺς (scilicet) πλουσίους. & §. 63. καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς, καὶ τὰ παρὰ πῶσι δὲ ἐν πλείῃ φυλάκῃ, παμ-
δus (scilicet) καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὧμιν ποιήσαντες &c.

ἐν λογῷ. al. ἐν λογίῃς.

καὶ λατρεῖν οὐκ ἐστὶν αὐτῇ παρ' ἄλλου. Ratio; quæ enim ab aliis non
obtinemus, sed naturâ & ingenii nostri acumine, & studio acquiri-
mus, præstantiora sunt. eodem modo argumentatus est in 3. lib. *Eth.*
ad *Nicom.* καὶ ὁ παρ' ἑτέρου μὴ οἶοντι λατρεῖν, μητὶ μάθαι. & in tertio
Topic. καὶ ὁ μὴ ἐπὶ παρ' ἄλλου πορισσάμενος, ἡ ὁ ἐπὶ παρ' ἄλλου. v. *Quint.*
l. 8. c. 6. & *Cic.* 3. de Orat. 155. — pro αὐτῇ. al. αὐτον.

τὰ ἐπιγέλα. v. *Quint.* loc. sup. cit.

P. 154. ἐκ τοῦ ἀναλογεῖν. si servata fuerit proportio. ἀναλογία, est
rerum inter se differentium comparatio; Geometris proportio. al. ἀνα-
λογεῖν.

ἀπο τοῦ βελτιονος. ita emend. *Viñ.* secutus auct. ant. lib. B. C. τῶν
βελτιονων. & mox ἐν τῷ γεν.

τοὺς μὲν πτωχεύοντα &c. quemadmodum si mendicantem precari, &
precantem mendicare diceremus; quod fieri licet, quia utrumque sub
genere *petitionis* continetur. *ευχόμενος* sign. aliquid a diis immortalibus
petere; & res in se dignitatem habet; nemo est enim tam potens, aut
tam fortunatus, qui non auxilio deorum egeat, ac sæpe votis opem
ab illis imploret. *πτωχεύειν* autem proprie dicuntur, qui stipem, &
quibus producere vitam possint, cogunt. qui igitur, eum, qui aliquid
votis a diis immortalibus peteret, diceret translato nomine, *πτωχεύειν*
mendicareque, hic manifesto eum dedecoraret; ut contra ornaret, qui
mendicantem, diceret *ευχόμενος*.

μητέαρχον. qui sc. *Magnæ Matri* stipem cogebat. quod vocabu-
lum non erat honoratum: non *δαδύχον*, qui in sacris lampada gesta-
bat, quod erat honoratum.

ὁ δὲ ἐφη, ἀμυντον. i. e. *Callias* autem dignitatem suam defendens,
rudem penitus *Ipbicratem* totius negotii esse dixit; nec sacris illis ini-
tium; non enim appellaturum se &c.

καὶ ὁ μὲν διονυσολάκας. ita emend. *Viñ.* secutus fidem ant. lib. quem
sequitur vet. tral. al. καὶ οἱ μ. διονυσολάκας. sententia ipsa (inquit) utro
modo leges, non variatur, quæ, nisi fallor, hæc est. nec desuit, qui
sodales *Dionysii* tyranni, flagitiososque homines, qui ipsi assentari in
animum induxerant, appellaret juncto nomine, non proprio tamen,
διονυσολάκας, quasi *Liberi patris* assentatores; ita enim, ut arbitror,
vocari solebant, qui in comædiis inducebantur adulatores impuri, &
quasi sædi illius studii exemplaria: ipsi vero illi ministerium illud
suum ornantes, seipsos *πχυτας*, *artifices* vocabant, in eadem transla-
tione manentes, & ad *Liberum Patrem*, *Διονυσον* a *Græcis* vocatum,
ut qui ipsos infamare volebant, alludentes: appellabantur autem ita,
ut puto, qui scenam ornabant; sive fabulas ipsas agebant, quas ludis
Liberi Patris docere *Athenienses* consuevisse notum est; sive *Bacchus*
aliquos prope se habere soleret animi causa, qui ipsum artificio suo,
lepi-

lepidisque dictis oblectarent. horum mentionem fecit *Athenæus* in 5. lib. *δειπνοσφιζων* his verbis, cum *Ptolemæi Philadelphi* pompam exponeret: *μετ' οὓς ἐπορεύετο Φιλίσκος ὁ ποιητής, ἱερεὺς ὡν Διονύσου, καὶ πάντες οἱ περὶ Διονύσου τεχνίται.* *Epicurus* cum *Platonis* familiæ maledicere vellet, ut refert *Laertius*, *διονυσηγλακας* ipsos *μίσθοφοικας* appellavit, tanquam assentatores eos, non sodales insimulans. in *Athenæo*, ut opinor, mendum est; cum enim narraret assentatores *Dionysii*, quos hîc intelligit *Arist.* ab iis, qui conscii erant nefariæ ipsorum vitæ studiique, facete perstringi solitos, sic apud eum in excusis lib. legitur: *πλείστους δὲ εἶχεν καὶ ὁ ὕος αὐτοῦ Διονύσιος τοὺς η̅γλακιστοὺς, οὓς καὶ παρθοσηγρεῖνοι οἱ πολλοὶ διονυσιοη̅γλακας* cum scribi debeat, ni fallor, *διονυσηγλακας* quid enim acutum lepidumque vox illa in se habuisset, si ita locuti forent? cum, si *διονυσηγλακας* legatur, non parum lepôris urbanitatisque in ea ex translato verbo appareat.

μεταφορα. B. C. *μεταφορα.*

ρυπανοντων. sordidorum hominum.

ποριστας. qui parant res necessarias. *ποριζειν* verbum commune est rectis, pravisque rationibus patrimonium augendi.

το δὲ, ὡς ὁ Τηλεφος — *κωπας α̅μασσειν.* non recte translatio ducta est, cum apud *Euripidem* (locus vero difficilis, cum tragœdia illa perierit) dixit *Telephus*, *Remo imperare & Remi regnatorem* esse, etiam cum in *Myriam* descendisset. indecorum enim id quia, *imperare, & regnare*, majus est, quam ut *remo* possit convenire; non igitur oculum est. supra dix. *δι τας μεταφορας α̅μασσεινους λεγειν, &c.* *Nolo*, inq. *Cic.* 3. l. de Orat. 164. *esse aut majus, quam res postulet*; *Tempestas* comissionis: *aut minus*; *Comissio* tempestatis.

Διονύσιος. — ὁ χαλκός. *Athenæus* lib. 15. narrat qua de causa hic fuerit *æneus* appellatus, quoniam *Atheniensibus* persuadere conatus est, ut numismate æneo uterentur.

σημεις φωναις. non peccavit *Dionysius*, quod inde nomen, unde non licebat, transtulisset: nam sermo Musarum & clangor strepitusque, voces sunt. a forma autem ad formam, quæ sub eodem genere sit, potest recte verbum transferri: sed quod suavissimam omnium vocem, asperrimâ & quæ nihil significaret, exprimere voluit: *κρουση* enim est vox a genere earum, quas *σημους*, quod nihil significarent, *Græci* appellabant.

SECT. 8. P. 155.

Επὶ δὲ οὐ πορίσθην. hoc est quod *Crassus* ait l. 3. de Or. "Deinde videndum est ne longe simile sit ductum: *Syrtim* Patrimonii, *Scorpidum* libentius dixerim, facilius enim ad ea quæ sunt visa, quam quæ audita, mentis oculi feruntur. &c.

το̅ι̅ α̅νωνυμα̅ ἀνομιωσιμενους. ut quæ suum ac proprium nomen non habent, eis nomen imponatur. præcipit itaque *Arist.* ut a rebus similibus nomina sumamus, atque id, quod suum non habet, alieno, quod tamen ei conveniat, nomine exponamus.

Λιδρ'

Αὐτὸν εἶδον περὶ χαλκῶν. olim cucurbitulæ erant æneæ ut nunc vitææ : eodem modo igitur cucurbitulæ æs vocantur, quo ensis ferrum dicitur ; ignem autem pro flamma posuit : conglutinare vero proprie dicitur de materia quæ alteri materiæ glutine aptatur. ergo in hoc exemplo tres sunt Metaphoræ. Plutarchus in convivio septem sapientum hoc ænigma attribuit Eumeti puellæ doctissimæ, quæ a patris cognomine Cleobula fuit appellata, nam ejus pater inter septem numeratur. Major. hujus Ænigmatos, & aliorum præterea multorum facit mentionem Athenæus lib. 10. vid. etiam Arist. περὶ ποιητ. κ.ο.

το παῖδος. cucurbitulæ receptio. illa affectio ex adhæensione cucurbitulæ, proprium nomen non habet.

μεταφορῶς — ἐπικεικώς. B. μεταφορῶν — ἐπικεικώς.

μεταφορῶν γ. ἀντιπαραβολῶν. translationes enim vim habent ænigmatum. B. C. αἱ μετ. γὰρ. qui tamen articulus, teste Viñ. ab omn. MSS. abest. Viñ. etiam legend. conj. μεταφορῶν γὰρ ἀντιπ. ut sit sensus, “qui ænigmata conflant, translatione utuntur.

ἐν μεταφωρισμῶν. quæ ἐν μεταφωρισμῶν hîc dicit Aristotel. ratione translata, & translationem sumptam ratione appellat Cic. 3. lib. de Orat.

ἀπὸ καλῶν. Cic. ibid. 163. Ἔ, quoniam hæc vel summa laus est in verbis transferendis, ut sensum feriat id, quod translatum sit, fugienda est omnis turpitudine earum rerum, ad quas eorum animos, qui audiunt, trahet similitudo. nolo dici morte Africani castratam esse remp. nolo stercus curiæ dici Glauciam : quamvis sit simile, tamen est in utroque deformis cogitatio similitudinis.

Λυκίμνιος. C. Λικύμνιος. Lycimnium, cujus alibi quoque in his libris mentionem fecit, sophistam & scriptorem artis dicendi fuisse constat, qui sodalis auditorque fuerit Gorgiæ Leontini, ut Dion. Hal. quoque in vita Lyfiæ narrat.

ἐν τοῖς ψοφοῖς, ἢ τῷ σημεινομένῳ. in sono vel in re significata. legas ep. Cic. ad Pap. Paetum. l. 9. ep. 22.

Βρυσην, οὐδὲν &c. hoc argumento nitebatur Bryso ; si idem duo significant, alterum altero obscœnius esse non potest.

ἵτι γὰρ αἰῶς αἰῶν &c. hæc est prima ratio quâ Arist. falso sensisse Brysonem confirmat.

ἐπὶ οὐχ ὁμοίως ἔχον. ratio secunda ; quod eadem sane res ab utroque, non tamen simili modo se habens, sed tanquam diversâ ratione spectata, significetur : potest enim eadem res, ut honesta, & ut turpis, a nobis cogitari.

ἀμφω μὲν γὰρ τὸ καλὸν &c. nam ambo quidem honestam, vel turpem rem significant : non tamen quatenus res est honesta, vel non quatenus est turpis. nec enim idem vocabulum uno eodemque modo rem honestam, ac turpem simul significare potest : aut idem vocabulum hæc quidem duo significat ; sed tamen magis vel minus.

ἐντεῦθεν. translationes autem hinc sunt ducendæ, videlicet ἀπὸ καλῶν.

ροδδδακτυλος ηως. frequenter apud *Homerum*. translatio elegantissima, Rosæ enim color omnes superat, oculorumque sensum præ cæteris oblectat. præterea vox ροδδδακτυλος ideam in animo particularem excitat, rei que maxime affinem; ceteræ vero nimis generalem, magisque remotam.

SECT. 9. P. 155.

Εστ' ἀπο τοῦ βαλπονος. licet vero a meliori. cum enim appellatio, *matricida*, quiddam in se habet impium, *Orestem* vocabant, *patris ultorem*, quæ summa laus est. vid. *Orest. Eurip.*

SECT. 10. P. 156.

Ὡς τε καὶ ὁ Αἰτυφωυης. fabulam quandam suam *Babylonios* inscripsit *Aristophanes*, quæ tamen vetustate amissa est. testimonium inde citant antiqui scriptores; ut *Athenæus*, *Stephanus*, *Pollux*. multus autem in minuendis nominibus fuit; nam & ἀρχιδιον, & βιολιδωριον, & πηελιδιον inquit, cum res extenuare aut diminuere (ὀψομεγεζισθαι) vellet, ut Grammatici veteres testantur: eadem ratione ἰσημεριον dicit in *Nubibus*.

χρυσίου. B. C. χρύστου. mendose. χρυσιδωριον enim a χρυσίος non χρύστis deducitur,

ισσημεριον, i. e. pro ισημεριον.

CAP. II.

Quatuor traduntur quæ frigidam, atque insulsam efficiunt *elocutionem*: tum *duplicita nomina*; tum *usus variarum linguarum*, tum *epitheta*, aut *longa*, aut *intempestiva*, aut *frequentia*; tum *translationes indecoræ*, & *obscuræ*.

NOTÆ &c.

SECT. 1. P. 156.

Τα δὲ ψυχρά. totam hanc rem copiose tractat *Demet. Phal.* in lib. περὶ ἑρμηνείας. Πρῶτα δὲ περὶ τοῦ γειττιωντος τὰ μεγαλοπρεπὰ λεξόμενα· οὐ μὲν οὖν αὐτὰ ψυχρὰ. ὀρίζεται δὲ τὸ ψυχρὸν Θεοφραστὴς οὕτω, "ψυχρὸν ἐστὶ τὸ ὑπερβαλλὼν τὴν οἰκίαν ἀπαρξίλειαν" — γινέται μάλιστα καὶ τὸ ψυχρὸν ἐν πρῶτον, ὡς τε καὶ τὸ μεγαλοπρεπές· ἡ γὰρ ἐν διανοίᾳ — ἐν δὲ λέξει ὁ Αἰτυφωυης φησὶ γινέσθαι τετραχῶς — &c. *Quint.* vocat *frigus*, sed parum commode. — v. *Longin.* περὶ ὑψους. §. 4.

γινέται. B. γιγνέται.

καὶ τε

ἔσται τὴν λῆξιν. *secundum* elocutionem; *in* elocutione.

διπλοῖς ὀνομασίαι. quæ allata sunt, *verba juncta*, poetæ magis quam oratores decet, (oratorem enim quendam intelligit, non poetam, cujus poema hodie extat) neque tamen cuncta verba juncta τὸ ψυχρὸν gignunt, sed ea, quæ nimis tumide sunt juncta: junctis enim verbis consuetudo etiam utitur, maxime *Græcorum*; quorum lingua ad conduplicanda verba aptior. docet hoc accurate *Phalereus*, ac quæ vitandæ sint nominum junctiones admonet.

ἐπιρρησιῶν καὶ ἡτέυ. nulla hîc conjunctio nisi præpositionum ac verborum est: conjuncta tamen ita conformata verba veteres appellasse testimonio *Ciceronis* confirmari potest. lib. 3. de Orat. §. 154.

μῖνους μὲν τὴν ψυχὴν πλ. πυρεχρῶν δὲ τὴν οὐψ. exemplum juncti verbi est in *πυρεχρῶν*, sed id vocabulum neque apud *Græcos* est oratorium, neque apud *Latinos*, sive *ignicolor*, sive *ignovoma* facies dicatur. *Major*.

τελεισφορον. finiferam. in eandem culpam idem lapsus est, cum studium & alacritatem animi *τελεισφορον* appellavit. ut autem *πῶθυμιαν*, ita etiam *παῖω*, *τελεισφορον* vocavit; eodem autem verbo *μισταφορικῶς Sophocles* in *Electra* usus est, sine culpa tamen, ut Poeta; *Clytemnestram* enim somniis perterrefactam ita inducit loquentem:

Α γὰρ πρόσκειδον νυκτὶ τῇδ' Ἰφασμῆλα

Διοσῶν ἐνείρων, ταῦτά μοι, Λυκαῖ' ἀνάξ,

Εἰ μὲν πέφηνεν ἰοδῶλα, δὲς ΤΕΛΕΣΦΟΡΑ,

Εἰδ' ἐχθρῶν, τοῖς ἐχθροῖσιν ἐμπάλιν μῆγ'.

διπλωσιν. C. διπλωσιν, a verbo διπλάζω.

SECT. 2. P. 157.

Πελορον ἀνδρᾶ. *Pelorium* virum, i. e. monti similem, pro ingenti, vasto, ac magno. *Eustathius* innuere videtur *Iliad.* 17. hanc esse *Thes-salam* vocem. Σιννις vero eodem autore *Iliad.* 1. *Latronem* significat, (pro pernicioso & noxio,) quæ vox a *Lemniis* est desumpta. ἀθρημῆλα vero *Eustathius* ait *Odyss.* l. 18. apud antiquos idem fuisse quod *παυγνικ* i. ludica: videtur enim *Arist.* ea verba quæ mere poetica sunt inter peregrina constituere. αἰτιοδᾶλια vero *Eustathio* autore *Odyss.* l. 1. significat non tantum *dementiam* quæ *damnis* abundet, sed & *detrimētum* quod in *conviviis* ex ebrietate nascitur. τῆθημνον vox rara atque inusitata derivata a verbo *θηω* quod significat *exacuo*; *Eustathius* lib. 13. II. ubi ait Poeta de apro, αὐταῖς ὀδόντας θηγεί, notat hoc esse proprium suis agrestis. *Major*.

Σκίρων. latronis hominis nomen est, qui a *Theseo* interfectus fuit, & ab illo ipso saxo, juxta quod latrocinabatur, dejectus. nam scopuli quoque illi ab eo nomen acceperunt; ut *Virgilius* in *Ciri* testatur; v. 465 &c.

Præterit abruptas Scironis protinus arces,

Infestumque suis diræ testudinis exit

Spelæum, multoque cruentas hospite cautes.

αθρημῆλα

αἰθερῶς τῇ ποιήσει. *Paulus Leopardus* emendationum lib. 2. c. 6. suspicatur legendum, αἰθερῶς ποιήσει ludos faciet; ut reprehendat *Alcidamantem* in oratione *Homerici* vocibus & phrasibus utentem. ita enim apud *Homerum* II. 15, v. 363.

Ὅς ἐπεὶ οὖν ποιήσει αἰθερῶς ἐκπαισσει,

ΑΨ αὐτῆς —

(ποίησι hab. cod. *Harleianus*, atque ita edidit *Barneſius* ex duobus MSS. al. ποιήσει. quæ & ipsa loquendi ratio, *Homero* non inusitata. v. edit. *Clarke*) jam voce αἰθερῶς usum esse etiam *Josephum*, *Appianum*, *Philostratum*, *Chrysostomum*; *Platonem* vero & *Lucianum* diminutivo αἰθερῶς, docet ibidem idem *Leopardus*: & *Thomas Magister* αἰθερῶς elegantius esse quem παύγων affirmat.

ἀκράτῳ τῆς διαν. οργῇ τ. B. C. ἀκράτῳ τῆς διαν. καὶ οργῇ τ. quasi duo exempla essent frigidae orationis. sed copulam a MSS. abesse, neque a vet. tral. expressam affirmat *Victor*. & recept. lect. veram esse existimat.

SECT. 3. P. 157.

Εν τοῖς ἐπιθέτοις. Ornat ἐπιθετοῖς, quod recte dicimus Appositum: a nonnullis Sequens dicitur. eo poetæ & frequentius & liberius utuntur. namque illis satis est, convenire verbo cui apponitur: itaque & Dentes albi, & Humida vina in his non reprehenduntur. apud oratorem nisi aliquid efficitur, redundat. tum autem efficitur, si sine illo quod dicitur minus est; qualia sunt, O scelus abominandum! O deformem libidinem! *Quint.* c. 8. c. 6.

ποίησις ἐστ. ita fideiores MSS. (inq. *Viā.*) quam lectionem vetus quoque tral. confirmat. — C. ποιήσις ἐστ.

χρησάμῃ αὐτῇ. si hæc lectio sit vera, subaud. est vel τῇ ἐπιθέσει, epithetorum appositione, vel, ut aliis placet, τῇ ποιήσει, i. e. poetico dicendi genere. in ant. *Victor.* lib. legitur αὐτῶ. f. legend. αὐτῆς. ut subaud. τοῖς ἐπιθέτοις, quam lect. seq. vet. tral.

ἐκκαταίει γ. το εὐθὺς. immutat enim quotidiani sermonis usum, & facit ut oratio peregrina videatur, & insolens: variat communem loquendi modum. quo nomine *Thucydidem* reprehendit *Dionys. Hal.* de *Periclis* funebri oratione differens. ἡλλαξὶ τὴν ἐμπνηθῆσαν εἰς οὐκ οὐκ αὐτῶ, καὶ χρῆσθαι ὀνομάτων ἀνέστητον.

τοῦ εἰκὴ λεγέειν. si quid peccaveris dum cultior in sermone esse vis, magis offendes, quam si temere & neglectim dicas: atque id non sine causa; majus enim vitium est, dum ornamenta sectaris, labi, quam fortuito, & ut vulgus hominum loquitur, dicere: sermo enim vulgaris virtutes orationis, το εὐ, non habet; altera vero vitiosa est & vituperatione digna; exornari enim cupiens, malum sibi ornatum comparat & inutilem. — B. C. το εἰκὴ λεγέειν.

ἡδυσματι, condimento, quo saporem, & suavitatem orationi conciliet. — ἡδυσματι dapibus epulisque, quibus totam orationem farcit. — B. C. ἡδυσμασι — ἡδυσμασι.

επιδηλοῖς. manifestis; apertis; ergo, non occultat artificium; & adimit orationi probabilitatem — μαῖζοσι respondet μακροῖς, quo verbo paulo supra usus est.

βασιλεῖς νομίμους. Alcidas non *leges* appellavit, ut consuetudo erat, verum plura addidit verba, & frigidâ ac vitiosa usus est periphrasi, cum diceret *civitatum reges legales*. intellexit autem *leges*, quæ in liberis civitatibus regnarent. νομίμους h. ant. *Viā*. lib. quem seq. vet. tra]. B. C. βασιλεῖς νόμους. quam quidem lectionem confirmare videtur quod apud *Platonis* Symposium occurrit, p. 27. Edit. *Οκον. α ὁ δ' αν τις ἐκων ἐκοντι ὁμολογησῃ, φασιν οἱ πολλοὶς ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΝΟΜΟΙ ΔΙΚΑΙΑ ΕΙΝΑΙ.* — quod vero in *Alcidamante* reprehendit *Arist.* id *Platoni* vitio non dandum est, cum id affingat *Agathon*, qui poeta erat.

το τῆς φύσεως μουσίου. cum *museum* appellare oporteret, addidit quod minime necesse erat, inquiens, cum *naturæ museum* accepisset. Museum dici locum a Musis, bonisque artibus frequentatum, manifestum est. appellat igitur hic quoque, τῆς φύσεως ἐπιτήτον, cum apponatur illi nomini ad naturam ejus explanandam.

πανδημου χαλκτος. popularis, ac publicæ (verba hæc addens otiosa & minime necessaria) gratiæ opifex.

οἰκνομης &c. B. C. οἰκνομία τῆς τῶν ἀκροατῶν ἡδονῆς.

αὐπημῶν. representatricem; quod faciem alicujus rei præ se fert, atque illam exprimit. — ita restituit *Viā*. al. mendose τιμίον.

P. 158. ἐξέδρον &c. immensam improbitatis exuperantiam, quæ e sede sua, & tanquam ex finibus Recti exit. ita emend. *Viā*. ex *Græco* interprete, cum antea ἐξευρον mendose legeretur.

ἀδδλεγειαν. ἀδδλεγεια, oratio inutilis, inanis, & otiosa est: in hoc vitium incidunt homines, cum aut sententiis, aut verbis supervacaneis utuntur, & quæ nullam vim habent ad id quod significare volunt, declarandam.

γινώσκοντι ἐπιμῶσλη. quum enim orator suam orationem his epithetis farciens obtrudit auditori rem satis cognoscenti, διαλυνε το σφίς, perspicuitatem hanc ἱππῶνι tot epithetorum obscuritate dissolvit atque adimit. *Plato* quoque in *Cratylō* in eadem pene re exponenda eodem verbo usus est. ὥστε ἐπιμῶσλλοντες πολλὰ ἐπὶ τα πρώτῃ ὀνοματῇ, τελευτῶντες ποιοῦσι μὴδ' αν ἵνα ἀνθρώπων συνεινῶν, ὅτι ποτὶ βουλεται το ὀνομα.

οἱ δ' ανθρωποι τοις διπλοῖς χρῶνται. occurrit hic etiam *Aristot.* iis, qui poterant resistere, & dicere: quid ergo? nusquam erit locus verbis junctis in oratoria elocutione? imo (inquit) erit locus: sed cum incidet quis in res, quæ carent proprio vocabulo: addit etiam conditionem: si voces, ex quibus jungendum erit verbum, fuerint suaves: & affert ejus rei exemplum.

ευσυνήτος. facile, ac suaviter jungi poterit.

δο χρησιμωτάτη τοις διθυραμβόποισι. unde *Horatius*,

Seu per audaces nova Dithyrambos

— Verba devolvit.

ubi *Acron* ait ideo audaces fuisse appellatos, quia cæteris rhythmis vehementiores sunt, & sæpe numeros variant; vel fortasse melius, quia nova verba frequenter fingunt. *Major*. B. C. χρησιμεύοντων.

οὗτοι γὰρ ψοφῶδες. quia verba juncta sonantem poësin redolent, locutio, quæ ex junctis vocibus constat, aptissima est τοῖς διθύρ. ac magnas ipsis utilitates affert: volunt enim illi sono implere aures, ac mirum in modum tumidi latique sunt. idem tradidit *Demetrius* περιέμ. ubi & ipse de frigida elocutione differit. *Halicarnas*. cum in vita *Lyfiae* dicat, *Gorgiam Leontinum* prope dithyrambicis quædam fudisse, intellexit (ut opinor) verba juncta; huic enim vitio illum affinem fuisse testimonio *Aristotelis* didicimus.

μεταφορὰ δὲ — ant. *Viæt* lib. ἡ μεταφορὰ τοῖς ἰαμῶ.

τούτοις γὰρ νῦν — quo nunc metri genere (sc. ἰαμῶ.) & tragici & comici poetæ utuntur.

SECT. 4. P. 158.

Χλωρὴ. viridia, pro recentia; ναῖμα, i. e. sanguinem adhuc emitentia, quod fieri solet, cum animal recenter occisum est. alii expouunt, pallida negotia ἔξ exanguia. & *Viæt*. affirmat se in multis MSS. invenisse ναῖμα. recept. tamen lect. h. ant lib. eumque seq. vet. tral.

ποίητικὸς. al. ποιητικόν.

καὶ οὐδὲν τοιοῦτον. *Paulus Leopardus* emendationum l. 3. c. 6. suspicatur legendum esse, καὶ οὐπὲρ αὐτὸν καὶ ἀθύρματα ποιήσει ὡς οὐκ ἔστιν. ut reprehendat *Alcidamantem* in oratione *Homerici*s vocibus & phrasibus utentem. v. ll. i. v. 231. &c.

Γοργίου εἰς τὴν χελιδνὰ. *Plut.* 7. lib. τῶν συμποσιακῶν. Γοργίας δὲ ὁ σοφιστὴς, χελιδνὸς ἀφείσης ἐπ' αὐτὸν ἀποπαύων, ἀνακόλινψας ὡς αὐτὴν, οὐ καλὰ ταῦτ', εἰπὼν, ὡ φιλομηλὰ.

εὐ οὐν εἰλοιδόρησεν. scite igitur ei exprobravit, atque convicium dedit; virginis enim nomine avem appellavit; & ab eo, quod olim fuit, ad id quod tunc erat, transtulit.

CAP. III.

TRaditur Quid Imago? Quis ejus usus; & Quomodo e rebus sit elicienda.

N O T Æ &c.

SECT. I. P. 159.

Διαφέρει γὰρ μικρόν. *In totum autem Metaphora brevior est quam Similitudo: eoque distat, quod illa comparatur rei quam volumus exprimere; hæc pro ipsa re dicitur.* Comparatio est, cum dico fecisse quid hominem ut Leonem: Translatio, cum dico de homine, Leo est. *Quint.* l. 8. c. 6. vide etiam *Dem. Phal.* περί εἰρηνείας.

μετενέγκας. B. C. μετενέγκον.

οἷσιν. (εἰκόνες) sumendæ sunt similitudines, eodem modo supra sæpe dix. φέρειν ἐνθυμημάτων, φέρειν παραδείγματα.

οἶον, ἢ Ἀνδρότ. C. οἶον, ἢ Ἀνδροπίανος.

ἐκ τῶν δεσμῶν κυνιδίοις. canibus qui ex vinculis soluti sunt.

χάλεπον. molestum. ferocem. eo etiam nomine utuntur optimi script. cum asperiores canum naturam exprimerent. *Xenoph.* K. Ἀν. l. 5. ad fin. Ἀν οὐ σὺ φρονήτε, τοῦτ' ἐπὶ τὰν αὐτῶν ποιήσιν ἢ τοὺς κυνὰς ποιοῦσι: τοὺς μὲν γὰρ κυνὰς τοὺς ΧΑΛΕΠΟΥΣ τὰς ἡμέρας δεσμεύουσι, τὰς δὲ νυκτὸς ἀφίκοι.

Ἀρχίδαμον Εὐξένῳ. *Euxenus* ut opinor (inquit *Victor.*) deformis & improbus erat; hoc tamen in se boni habebat, quod erat bonus Geometra: si quis igitur Geometriam ab *Euxeno* auferret, nulla in re *Archidamus* ab eo discreparet, nam cæteris rebus ac vitiis pares sunt.

ἐκ τοῦ ἀναλόξαν' ἐστὶ γὰρ καὶ ὁ Εὐξένος. ut enim pares facti sunt, Geometriâ spoliato *Euxeno*, ita pares erunt, additâ *Archidamo* Geometriâ.

ἐστὶ. B. C. ἐστ.

τῇ Πλάτωνος. ant. *Viñ.* lib. solus ex omnibus hunc locum integrum servavit. al. ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ τοῦ Πλάτωνος. al. τῇ τοῦ Πλάτ. geminato articulo.

καὶ ἢ εἰς τὸν δῆμον. hunc locum valde corruptum emendavit *Victor.* in excusis enim (inquit) omnibus, & non paucis MSS. καὶ ὡς ὁ Δημοδοτὴς εἰς τ. δ. legebatur, solus antiq. liber ab omni vitio vacuum lectionem servavit: cumque ita legi debere planum sit, integritas ejus libri hinc quoque, ut ex plurimis aliis locis, manifesto perspicuitur, qui, depravatis omnibus aliis inquinatisque audaciâ imperitorum, unus nihil labis maculæque ab illis accepit. locus sump. ex ὅτῳ πολιτικῶν *Plat.*

ὑποκνή. B. ὑποκνή.

ἀραιοίς. metap. Adolescentibus.

ἀπενήσαντες. nam hi quidem, (adolescentes) postquam defloruerunt, ac florem suum amiserunt, hi vero, (versus) postquam dissoluti sunt, similes sibi ipsis non apparent; non videntur amplius iidem esse, qui ante. — C. ἐπενήσαντες. mendose.

ὁ Περικλῆους εἰς Σάμιους. hujus loci hic videtur esse sensus; *Samios* commoda in se collata suscipere, ita tristes tamen, ut inviti ea accipere videantur, nec intelligere se beneficiis augeri, aut de illis sine causa queri, qui ipsos sublevassent, ac commodis non parvis affecissent.

P. 160. ναυπηγοι. nauseantibus, qui fastidiunt omnia, nec possunt quicquam probare.

Δημοκρατης. hic est fortasse *Democrates* ille, cujus mentionem fecit *Plutarchus* in commentario, quo collegit praecepta non pauca ad remp. gubernandam accommodata; genus ipsius jocandi non probans, quod aliquando sine causa eos apud quos diceret læsisset; aliquando autem de se nimis abjecte sensisset: hoc enim parvi esse animi dicit; illud hominis insani. magis igitur ingenio, quam judicio, valuisse videtur.

το ψωμισμα κατεπίνουσαι, τῷ σαλῷ. & ut *Democrates*, qui similes oratores esse dixit nutricibus, nutrimenta absorbentibus, salivâ vero infantes inungentibus: illi enim fructus quos populus capere debebat, intercipiebant; exiguamque tantum partem, & unde nihil roboris acquirere posset, ipsi praebebant.

τον λεπτον. qui summâ erat corporis gracilitate: qui tamen corporis habitus non ex natura erat, sed ex libidine. mors igitur ipsius, ut perdit civis, justum gaudium excitabat. thuri assimilatur, quia dum teritur & consumitur, valde redolet, jucunditatemque affert.

αποδυμένος. B. απολομένος.

ὥς ὅσῃ αὐ ἐνδοκιμῶσιν. ergo quaecunque translationes erunt dignae laude, eadem formâ similitudinis prolatae laudem merebuntur.

λογον δομεναι. quæ egeant conformatione quâdam orationis & particulâ, quæ si adjuncta fuerit, illico fiunt imagines.

ανταποδιδναι. referre, vicissim ponere. *Quint.* l. 8. c. 3. — *interim quod longe optimum est, cum re cujus est imago, connectitur, collatione invicem respondente, quod facit redditio contraria, quæ ανταποδοσις dicitur.* — eodem verbo usus est *Dem. Phal.* περὶ ἐρμηνείας, ubi de metaphoris disputat. §. 79. οὐ πῶσῃ μιν τοῖς ανταποδιδνται. non tamen omnes ex æquo mutuo reddi & pro se invicem usurpari possunt.

ἐπὶ θυπερ. B. ἐπὶ θυπερου.

τῶν ὁμογενῶν. in iis, quæ sub eodem genere sunt. vid. *Art. Poet.* cap. de metaphoris. eodem enim exemplo, quo nunc utitur, illic quoque usus est.

CAP. IV.

DISPUTAT de Elocutione emendata; amplificata; decora; numerosa.

NOTÆ

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 160.

Επὶ δ' ἀρχῇ τῆς λήξεως. duas elocutionis virtutes esse docuit: si *perspicua* sit, & non *humilis*, sed *apta*, & *decora*: hæ duæ virtutes habent duo vitia opposita. τὴν *ψυχρότητα*, & *obscuritatem*: quomodo sit vitanda ἡ *ψυχρότης*, demonstravit superius: jam præcipit quomodo sit vitanda *obscuritas*: hujus rei fundamentum esse ait τὸ Ἑλληνισμὸς. Ἑλληνισμὸς autem, est *Græcis*, quod *Romanis Latinitas*: est autem ratio pure, & emendate loquendi: hanc rationem quinque præceptis complectitur: primum est positum in particulis recte dispositis; secundum in verbis propriis; tertium in vitandis ambiguis; quartum in generibus; quintum in numeris non perturbatis, & confusis. v. *Cic.* lib. 3. de Orat.

συνδισμοῖς. particulis orationem connectentibus.

ὡς περ ὁ MEN &c. *Dem. Phal.* tamen docet hanc rem quandoque neglectam grandiore efficere orationem, quod omnis diligentia minuta ac pusilla sit: locus ille accurate animadversus, quod hîc ab *Arist.* traditur, illustrabit, & posse etiam præceptum hoc sine reprehensione quandoque non servari, ostendet. λέγει δὲ καὶ τοὺς συνδισμούς μὴ πολλὰ ἀνταποδιδόσθαι ἀκριβοῦς οἷον τῷ MEN συνδισμόν, τῷ ΔΕ, μικροῦς περὶ γὰρ ἡ ἀκριβοῦς ἀλλὰ καὶ ἀτακτοπρεπὲς πῶς χρῆσθαι — πολλὰς μὲν τοὶ τέχνητες πῶς ἐφίξῃς συνδισμοῖς, καὶ τὰ μικροὶ μεγάλα ποιοῦσιν — περὶ ἑρμην. §. 53, 54. observandum est tamen quod a *Dion. Hal.* traditur; περὶ συνδ. οἰομάτων. κ. ὁ. ταῦτα δὲ Θεοδίκτης μὲν καὶ Λεοντίδης, καὶ οἱ ἑκτ' ἐκατοντὸν φιλοσοφῶντες τοὺς χρόνους, ἀλλοι πάλιν πρὸς ἡμᾶς, Οἰομαῖα, καὶ Ῥημᾶια, καὶ Συνδισμούς, πρὸς τὴν λήξιν ποιοῦντες. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς γινόμενοι, καὶ μάλιστα οἱ τῆς Στωϊκῆς αἵρεσιως ἡγούμενοι, ἕως τεττακῶν ἀποφασίσαν, χωρίζαντες ἀπὸ τῶν Συνδισμῶν τὰ Ἀρῆα. &c. hoc servare hîc *Aristotelem* apertum est; neque enim cum exempla ejus, quod præceperat, ponit, appellat tantum συνδισμούς, quæ conjunctiones suo ac proprio nomine vocatæ fuere, verum etiam *pronomina*, conjunctiones annexas habentia.

ἕως μνηστικῆς. dum recens est memoria; priusquam e memoria auditoris excidat.

μὴτε μακρὸν ἀπαρτάν. neque oportet distrahere, & nimis longo intervallo separare. hanc lectionem confirmant antiq. *Victor.* lib. & vet. tral. al. ἀπαντάν. nec longo intervallo occurrere, & quasi respondere.

P. 161. ἀποδιδόνα. neque conjunctionem ullam reddere & collocare ante necessariam; quod si alicubi congruit, paucis omnino locis congruit.

ἀπομνηστικῆς. multa enim ante necessariam conjunctionem, & quæ omnino reddi debuit, inculcatæ sunt aliæ conjunctiones.

ἐν μὲν δὲ τὸ ἐν ἐν τοῖς συνδ. hæc est prima locutionis virtus; sc. quæ conjunctionibus recte collocatis continetur.

περιχρῶσι. circumlocutionibus; cum circumscribitur res pluribus verbis, nec uno exprimitur. v. *Quint.* l. 8. c. 3.

ἀμφιόδοις. C. ἀμφιόδως.

ταῦτα δὲ. servanda sunt; sc. τοῖς ἰδίῃς νομοῖσι λυγὰν, καὶ μὴ ἀμφιόδοις. addit tamen exceptionem; nisi forte (inquit!) deditâ operâ contrarium officium efficere velis, id est, nisi de industria velis orationem obfcurare.

οἷον Ἐμπεδοκλῆς. *Cicero in Lucullo.* Isti physici cum hærent aliquo loco exclamant quasi mente incitati, *Empedocles* quidem, ut interdum mihi furere videatur, abstrusa esse omnia, nihil nos sentire, nihil omnino quasi posse reperire.

φεισικίζει. ambitus ille, & oratio dilatata fucum facit, propter verborum multitudinem,

συμπαρανεύουσι. auditores sic afficiuntur, ut solet imperita multitudo affici, cum audit ariolos; assentitur enim ambiguis eorum dictis, & se decipi non intelligit.

Κροίσος. versus & historia de *Cræsi* expeditione prolixè narratur ab *Herodoto* lib. I. — Nam cum fors illa edita est opulentissimo regi *Asiæ*,

Cræsus Halyn penetrans, magnam pervertet opum vim, hostium vim se perversurum putavit; pervertit autem suam. utrum igitur eorum accidisset, verum oraculum fuisset. *Cic.* l. 2. de *Divin.*

καὶ διὰ τὸ ὅλως &c. arioli loquuntur generatim; quia quum in universum ita dicunt, minus peccant.

διὰ τῶν γινῶν. ita emend. *Viæ.* secutus ant. lib. & vet. tral. B. C. διὰ τῶν λόγων.

ἀρπασμοῖς. lusus paris, aut imparis.

ἢ ποσὶ ἔχει. minus labetur, si paria, aut. imparia illa esse dixerit, quam si definitum aliquem numerum eorum protulerit, & quot manu teneat, dicere voluerit. B. C. ἢ τὸ ποσ. ἔχ.

ὅν ὥσπερ ἔχοντες, ποτε. Quando; tempus non definiunt. *Cic.* l. 2. de *Divin.* Callide enim, qui illa composuit, perfecit, ut quandoque accidisset, prædictum videretur, hominum & temporum definitione sublatâ.

ἀπειται δὲ ταῦτα ὅμοια. cuncta hæc inquit paria inter se sunt, atque eandem vim habent; genera (inquam) rerum communiaque prolata, ut indefinita & ambigua dicta; afferunt enim orationi obfcuritatem & ad fallendos imperitos sunt apposita.

ὥς' ἂν μὴ. itaque nisi aliquid ejusmodi consulto velis efficere, tibi prorsus sunt vitanda.

σκιυη. neutra; *Arist.* Art. P. vocat quod medium inter virilia muliebriaque nomina locum tenent, μεταξὺ.

δεῖ γὰρ ἀποδιδναί. Atque ut latine loquamur, non solum videndum est, ut & verba afferamus ea quæ nemo jure reprehendat; & ea sic, & casibus, & temporibus, & genere, & numero, conservemus, ut ne quid pertur-

periturbatum, ac discrepans, aut præposterum sit; &c. Cic. lib. 3. de Orat.

γερραμμιον. corrupte antea in excusis lib. κρημνον legebatur. γερραμ. in omnibus MSS. invenit Viß.

ἐν δὲ το αὐτο. horum autem qui alterum consecutus fuerit, alterum quoque eodem tempore obtinebit: scripta enim, quæ cum leguntur nihil molestiæ lectori afferunt, eadem cum recitantur molesta dicentibus esse non poterunt.

ὅτι οἱ πολλοὶ συνδ. — διαπίζα. a contrariis rem confirmat. hanc laudem non habet vel oratio, quæ multis abundat conjunctionibus, vel scriptura, quæ non facile distingui, & interpungi potest.

P. 162. ἐργον. arduum est.

τοῦ δ' ἰσότης. divinam rationem intelligit: rationis ejus, quæ vera est semper, imperiti sunt homines. B. C. οὔτος. al. δεινός.

διαπίζα. s. δει.

σολικίζαν, το μη αποδιδνα, εαν μη &c. solæcismum etiam facit, si cuique verbo suum conveniens verbum legitime non reddas: hoc autem fiet, si cum duobus diversis vocabulis rem diversam significantibus non jungas vocabulum, quod ambobus apte conveniat.

αν μη παρδεις. ita emend. Victor. ex antiq. cod. B. C. κα αν μη παρδεις ειπη, μ. habet tamen C. ειπης — obscurus erit sermo, nisi, cum multa in medium (ἐμὸν ἀλγειν) inculcare & quasi infercire, non verba tantum, sed sententias quoque debes, illud, quod requiritur & expectatur, initio posueris; & antequam ea tangas, protuleris.

SECT. 2. P. 162.

Οργον. amplitudinem. apud Longinum valet sublimitatem.

λογω. definitione, pro definitio. definito enim vim nominis pluribus explicat, quæ cuncta nomen in se involuta continet.

κα μεταφορως. usus etiam translationum, & epithetorum proderit ad amplificandam orationem, modo vitetur poetica licentia.

κα το ἐν πολλὰ ποιειν, ὅτι οἱ ποιηται. Quintil. de ornatu orationis differens, omnem numerorum libertatem utilem ornandæ orationi esse dicit; Arist. vero ampliorem tantum orationem reddere docet, si singulæ res, ut multæ, proferantur. quantum etiam sublimitatis orationi afferant pluralia, exemplis probat Longinus περὶ ὑψους §. 23. ἀλλ' ἐκεῖναι μακρον παρατηρησως αξια, ὅτι εὐδ' ὅπου παρ' αὐτῶν τὰ πληθυντικα μεγαλοφημονιστερα, κα αὐτῶ δοξοκρομπουνται τῷ οχλῷ του μελιδμου, ταιαυτα παρὰ τῷ Σοφοκλει τὰ ἐπὶ του Οιδιπου.

— ω γαμοι, γαμοι,

Εφυσαν ἡμας, κα φυτευσαντες παλιν

Ανετε ταντον σπερμα, κα παιδεύετε

Πατερας, αδελφους, παιδας, αιμ' ἐμφυλιον,

Νυμφας, γυναικας, μητερας τε, χαρποτα

Αιχας ἐν ανθρωποισιν ερξα γινεται.

πάντα γὰρ ταῦτα ἐν ὀνόματι εἰν, Οἰδίπους, ἐπὶ δὲ πατρὸς, Ἰονάσῃ. ἀλλ' ὁμοίως χυθεὶς εἰς τὰ πληθυντικὰ ὁ ἀριθμὸς συνεπληρῆσται καὶ τὰς ἀτυχίας. singularia tamen aliquando sublimitatem efficere & ipse docet.

καὶ μὴ ἐπιζυγνύειν. si non copules, & vincias uno articulo duos casus, sed unicuique suum attribues articulum.

καὶ μετὰ συνδέσμων. adjunctis copulativis. — πολλὰ μὲν τε θύλῃς πῶς ἐφίξῃς συνδέσμοι, καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιουσιν. ὥς πᾶς Ὀμηρῶ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων τὰ ὀνόματα εὐτελὴ ὄντα καὶ μικρὰ, ὅγῃ πᾶς ἔχει καὶ μεγάλους διὰ τοὺς συνδέσμους, ἐφίξῃς τοσούτους τέλει, οἷον ἐν τῷ,

Σχέινον τέ, Σκῶλον τέ, πολυκνημῖν' Ἐτίωνον.

Dem. Phal. περὶ ἱερμ. §. 54. vid. etiam Longin. §. 19 — 21.

μὴ ἀσυνδέτῃ δὲ. nec tamen dissoluta omnino loqui.

P. 163. παρυσταῖς διαλεχθῆναι. primum exemplum manifesto copulis nititur: hoc vero, etsi conjunctiones non habeat, non tamen est solutum & dissipatum; commutato enim participio in verbum, oratio colligatur.

τὸ Ἀντιμαχέου. illa etiam Antimachi ratio utilis est ad orationem amplam, si videlicet Orator dicet ea, quæ non sunt, & orationis copiam sumat, ex iis rebus, quas non habet, & quas veras dicere non potest, quia sunt mera poetarum, ac oratorum figmenta, ad orationem ornandam & amplificandam excogitata.

ὁ ἑκαίνος — Ἐπὶ τίς νημεσίς. initium tantum exempli posuit, satifque habuit locum indicare; nunc Poetâ amisso res obscurior fit necesse est. vid. Strab. l. 9. — B. C. οἷον ἑκαίνος.

ἐπὶ ἀρχαῶν καὶ κειμένων. ostendendo enim commoda, quibus caret, commendatur aut infamatur res: quorum alterutrum, ut causa postulet, resque ipsa ferat, faciendum est.

ἐκ τῶν στήσεων γὰρ ἐπιφέρουσι. s. ἐπιγίγνεται. nam Dem. Phal. quoque, §. 86. cum de appositis nominibus loqueretur, ipso usus est. ἐνίοι δὲ καὶ ἀσφαλιζόνται τὰς μεταφορὰς ἐπιγίγνεται ἐπιφερομένοις, ὅταν αὐτοῖς κινδυνώδεις δοκῶσιν ὥς ὁ Θιογνὶς παρρηγεῖται τὸν τόξον "φορμιγγὰ ἀχρεδὸν" ἐπὶ τοῦ τῷ τόξῳ βαλλόντος· ἡ μὲν γὰρ φορμιγγὶς κινδυνώδης ἐπὶ τοῦ τόξου· τῷ δὲ ἀχρεδῶ, ἠσφαλιζέται. cum volunt igitur munire quod dixerint, & in tuto ponere poetæ, huc confugiunt; atque ἐπιγίγνεται fingunt, sumpta a rebus, quibus id, quod periculose dictum videbatur, caret: hæc enim intelligit Arist. quibus unumquodque orbatum est; quæ στήσεις communī vocabulo appellat; quamvis propria quædam nominis hujus in Categoriis, & in Physicis libris notio sit.

εὐδαιμονία. laudem habet, & probatur: εὐδαιμονοῦντα enim, vocantur splendida & illustria.

ταὶς ἀναλογίαις. quæ ἐκ τοῦ ἀναλόγου constant. per metaphoram ex proportionem. ita enim se habet melos & concentus ad lyram, ut sonus tubæ ad tubam. sonus autem tubæ dicitur melos & concentus per translationem, quæ quoniam duriuscula videbatur, idcirco dictum est μέλος ἀλυσον, & concentus sine lyra.

SECT. 3. P. 163.

Το δὲ πρῶτον εἶναι ἡ λέξις. duas esse præcipuas laudes orationis docuit supra *Aristoteles*; το σαφὴ, καὶ μὴ ταπεινὴ εἶναι· ut sit perspicua, & non humilis, id est magnifica, & grandis: sed quoniam in utraque ista laude poterat vitium esse, si modus non teneretur, addit illud præceptum, decorum, & rebus ipsis congruentem esse oportere: de perspicua, & ampla oratione, & quomodo utraque fiat, egit superius; jam de decora incipit præcepta tradere: ea sunt in universum tria; εἰαν ἡ ἡδίκη, παθητικὴ, καὶ ἀναλογικὴ.

παθητικὴ. eam *Græci* vocant, cum commotum animum dicentis, & hæc aut illâ perturbatione vexatum significabit.

ἡδίκη. cum naturas hominum, mores, & omnem vitam exprimet.

ἀναλογικὴ — ἀντοκειοδύλως. cum de amplissimis rebus, & quæ omnem ornatum sustinent, non tenuiter summissequæ quispiam dixerit; neque contra de humilibus, graviter atque ample. ἀντοκειοδύλως, summissequæ, tenuiter. B. C. ἀντοκειοδύλως, perperam.

εὐτέλει οὐ. ἐπὶ ἡσυχίᾳ. si humili & sordido nomini ornatus adjunctus non erit.

καμωδία φαίνεται. non erit ille sermo oratoris, sed comici poetæ, qui ut risum sæpe moveant, cui rei in primis student, hujuscemodi multa aucupantur.

συκὴ. ita ex antiq. lib. rest. *Vit.* cui lectioni adstipulatur vet. tral. B. & al. excusi & MSS. συ, minus ad rem. al. συς.

παθητικὴ — οργιζομένου λέξις. affectus quoque dicentis, rerum naturæ, de quibus agitur, debet respondere, ita ut si de aliqua contumelia agas, irati videatur oratio. B. C. οργ. ἡ λέξις.

δυσχεραίνοντος. cum stomacho, & quadam significatione detestandi.

εὐλασσομένου. caute & timide, ut abhorrentes esse videamur ab ea turpitudine. ant. *Vit.* lib. δυσχεραίνοντος — εὐλασσομένου. nihil tamen immutavi cum cætera adverbialiter sint posita.

πιθανοὶ δ. τ. π. κ. ἡ οἰκεία λέξις. probabilem etiam reddit rem, ipsa conveniens oratio, quæ rebus ita convenit, ut naturalis, nec ad voluptatem fraudemque ficta videatur.

παρελογίζεται ἡ ψυχή. est magna vis in elocutione, si sua ac propria illarum adhibeatur, ad fidem rebus ipsis acquirendam: nec tamen hoc, si vere cogitare volumus, a natura tantum ipsius locutionis proficiscitur, quantum ab errore quodam, & infirmitate humani consilii. animus enim eorum qui audiunt, fallitur & in errorem rapitur, qui putat dicentem, vere, & ut res se habet, loqui; nec cogitat totam illam orationem posse fictam, ac commenticiam esse: decipitur autem abductus fallaci quadam conclusionem, quam sibi ipse struit: animadvertit enim sæpe hujuscemodi temporibus homines ita se habere; vulgo enim, cum hujuscemodi quippiam ipsis contigit, ita affecti ani-

mo sunt. de captione autem hac, quæ *πικρα το ἔπομεινον* est, & vocatur, in 2. lib. egit, cum locos indicaret fallacium argumentorum.

ὡς ὁ λέγων. ut orator ait.

συνομοσπᾶται. ant. *Vict.* lib. συνομοσπᾶται.

καὶ ἡθικὴ δὲ αὐτὴ ἢ ἐκ τῶν σημείων δείξῃς. quoties orator indignatur propter res impias & similia, ostendit se bonum virum esse, atque his tanquam signis mores suos affingit orationi, hoc est quod ait *Aristot.* hanc demonstrationem a signis ductam, hoc est, a moribus animi, qui significantur in oratione, mores exprimere. *Major.*

P. 164. καὶ αἰνῇ. B. C. ἡ αἰνῇ.

καὶ Λακων ἢ Θισπᾶλος. natio hîc vocabulo generis intelligitur. nam *Latinos* etiam scriptores genus appellâsse populum, ac gentem aliquam, constat. sunt etiam certi quidam mores singularum nationum, ut *Latrones*, fortes in proeliis, *Poeni*, fallaces, &c.

καὶ δ' αἵ ποιοὶ τῆς τῶν βίῃ. quibus vita hominum hoc aut illo modo informetur.

οὐ γὰρ καὶ δ' ἀπασαν ἔξιν. non enim ex omni habitu vita formatur. non enim minutarum quarundam rerum, & quæ vitam variare nequeunt, ut sunt etiam nonnullæ leviores artes, habitus moratâ oratione significatur, sed magnarum, & propter quas quispiam hoc, aut illo modo factus dici potest.

παιδευμένος. bonis artibus excultus.

Intererit multum, Divusne loquatur, an Heros,

Maturusne Senex, an adhuc florente juventâ

Fervidus; Et Matrona potens, an sedula Nutrix;

Mercatorne vagus, Cultorne virentis agelli;

Colchus an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis. &c.

Hor. Art. Poet.

quemadmodum enim poeta in personis, quas imitatur, exprimere mores illis convenientes debet; sic oratorem quoque dicere iis personis convenientia, de quibus orationem habet, sine dubio oportet, ne mores alterius generis alteri generi, unius habitûs alteri habitui tribuat.

παράσι — κατανέμει. moventur etiam ii qui audiunt; ac non-nihil afficiuntur ratione illâ quâ qui domi orationes scribunt (*λογογράφοι*) sine modo utuntur, ut satietatem afferant.

οἱ λογογράφοι. *Isocratem* designat, qui otiose domi orationes scriptitabat, & cujus libri referti sunt hoc genere dicendi: in *Paneg.* τῆς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι συνήκαί εἰσιν, & in *Euagora*, Κοινὰ δὲ τῆς οὐκ οἶδεν ὅτι δυσυχηστῆς τῆς πόλεως ἐξ ἀπάντων ἐκλεξαμένος, ὡς *Εὐαγόραν* ἠλθεν. sed & *Demost.* hoc modo loquendi frequenter usus est. de *Cor.* τῆς γὰρ οὐκ οὐδὲν Ἑλλήνων; τῆς Βαρεσίων; &c.

τῆς δ' οὐκ οἶδεν; ἀπαντὲς ἴσασιν. al. lib. leg. τῆς δ' οὐκ οἶδεν ἅπαντες ἴσασιν;

αἷος ἐπὶ πάσῃ ὑπερβολῇ, το θρυλλομένου. in omni recti & decori exuperantia, optimum remedium est illud præceptum quod circumfertur, & ip ore omnium versatur. præceptum vero ipsum, ut sui temporis

hominibus satis notum, non apposuit. innuit autem, *sui ipsius correptionem.* — C. ἐπὶ πάσης ὑπερβολῆς.

προσιπλητῆιν. oportet ipsum oratorem seipsum castigare & corrigere. Quint. l. 8. c. 3, legit προσιπ. Et si quid periculosus finxisse videmur, quibusdam remediis præmuniendum est: Ut ita dicam — Si licet dicere — Quodammodo — Permite mihi sic — quod idem etiam in iis quæ licentius translata erunt, proderit, quæ non tuto dici possunt. in quo non falli iudicium nostrum, sollicitudine ipsâ manifestum erit. qua de re Græcum erit illud elegantissimum, quo præcipitur ita, προσιπλησεν τῇ ὑπερβολῇ.

δοκεῖ γὰρ ἀληθὲς εἶναι. videtur enim verum esse, quoniam ipsum oratorem non latet id, quod facit, quoniam ipsemet fatetur se peccasse.

ἐν τοῖς ἀναλογον. servanda certe ἀναλογία est: potest tamen, nisi modus custodiat, in vitium verti. admonet igitur, ne oratores omnibus eodem tempore, quæ sibi ἀναλογία respondent, utantur: quod si fiet, ut non cuncta ἀναλογα sint, & quidpiam a cæteris dissentire videatur, fallit res eum, qui audit, atque latet; i. e. artificium oratoris auditorem fugit: nec dolum, qui adhibetur, intelligit.

καὶ τοῖς ἀρµοτίουσιν. & reliquis omnibus, quæ congruunt duris illis nominibus.

εἰν δὲ τοῦδε µέν. si vero eorum aliquod servatum fuerit; aliquod autem tanquam negligentia prætermisum; quod tamen callide relictum sit, non intelligitur esse consilium oratoris; fallitque eum qui audit: ac nihilominus tamen efficit orator quod vult. cum enim minime putatur, tum maxime artificio utitur.

εἰν οὖν τὰ µαλακά. supra dix. oratori maxime cavendum esse ne artificium ejus agnoscat, nimiam ac scrupulosam diligentiam. nullo tamen, inquit, pacto committi debet, ut oratio omnino discrepet a rebus, de quibus agitur; argumentoque ipsi non conveniat: nam si mollia, duriter &c. fide careat oratio necesse est; nec unquam quod in animum induxeris, eâ ratione persuadeas. semper enim locutio ἀναλογος esse debet.

συρεινοµηκὲς, est verbum junctum; πελωρεον peregrinum.

καὶ ὅταν ἐχῇ — ἐνθουσιασται. cum in sua manu jam auditores habuerit; & animos ipsorum ita affecerit, ut quasi furore illo, qui divinus esse traditur, agantur: tunc enim illi quid ab oratore fiat, non attendunt, & imponi sibi æquo animo patiuntur. idem fortasse significare voluit Cic. in Oratore §. 210. Sæpe etiam in amplificanda re, concessu omnium funditur numero, & volubiliter oratio. id nos fortasse non perfecimus, conati quidem sæpius sumus: quod plurimis locis perorationes nostræ voluisse nos, atque animo contendisse declarant. id autem tum valet, cum is, qui audit, ab oratore jam obsessus est, ac tenetur. non enim id agit, ut insidietur, & observet: sed jam favet, processumque vult, dicendique vim admirans, non inquit, non reprehendat.

Φημὶ δὲ καὶ μνημν. B. C. & nonn. MSS. Φημὶ δὲ καὶ μνημη. — ita ipsos accendit laude ac spe summæ gloriæ, ut verba non attendant. *Locus* totus ad extremum nobilissimæ orationis positus, hic est: Φημὶ δὲ καὶ μνημν καὶ δέξαν ποσὴν τινὰ χρεὶ νομίζειν ἢ ζωντας ἔχειν, ἢ τελευτήσαντας καταλείπειν, τοὺς ἐν ταῦταις ταῖς ἐργοῖς ἀριστεύοντας; &c.

P. 165. ἀποδέχονται. itaque qui audiunt, ea approbant.

ὁμοίως ἐχόντες. i. e. συνομοιοπαθόντες.

ἢ δὴ οὕτω δει &c. aut igitur oratorem sic loqui oportet propter affectum, aut propter ironiam, & dissimulationem; idque probatur exemplo Gorgiæ, & Socratis in *Phædro* Platonis.

SECT. 4. P. 165.

Σχῆμα τῆς λέξεως — ἐμμετρον — ἀρρυθμον. formam orationis speciemque continuationis ipsius, ἐμμετρον esse non vult. i. e. tanquam versus, certis quibusdam dimensionibus astringi: neque tamen ἀρρυθμον, i. e. numerorum prorsus expertem probat; cujus iudicii sui causam statim reddit.

πιπλάσθαι δοκεῖ. fictum videtur, & artificio quodam conformatum.

ἐξέστησι valet hic, advocat auditores a materia, causaque ipsa de qua agitur, ad concinnitates orationis. B. ἐξέστη.

προσέχῃν γ. π. facit enim ut auditor animum advertat, expectetque quando par simileque præcedenti adveniat.

προλαμῶσάνουσι — ἐπιτροπον. servi, qui in libertatem vindicabantur, patronum aliquem sibi *Athenis* asciscebant cujus in patrocinio deinceps viverent, ejusque nomen præco clarâ voce pronuntiabant, sed pueri, qui noverant & morem civitatis, & *Cleonis* potentiam illis temporibus, *antevertentes* præconem, clamabant, *Cleonem*. — B. C. τὸν Κλεωνα.

ἀπεραντον. quod fine & termino caret; nullis terminis clausum.

παραίνεται δὲ ἀρρυθμὸν παντὶ. quum possit aliquis objicere nullam orationem esse numerorum expertem, quoniam omnis oratio est finita, & quod finem habet, id etiam ut numerum habeat necesse est; concedit quidem omnia numero finiri si numerus generatim capiatur: sed quia variæ sint numerorum species, ideo ait, de eo numero loquor qui in modo & figura orationis spectari solet, qui proprio nomine *Ρυθμός* dicitur: verum sub Rythmo continetur & oratorius & poeticus numerus, unde metra & carmina omnia, sunt Rythmi partes five species; hoc est quod dicimus, orationem debere quidem Rythmum oratorium habere, non autem versum. *Major*.

οὐ — μέτρα τμητα. cujus sc. rythmi, metra poetarum sunt particulæ, quod inde abscissa sunt; metrum enim rythmi pars est.

ἀκριβῶς. exquisite, astricte. *Non astricte, sed remissius numerosam esse oportet. Cic. l. 3. de Orat.*

μέχρι του. si quadantenus sit numerus; ita ut orator in eo usurpando modum servet. Αυτοκαὶ ὁ κατὰ Ἀριστοτέλους λόγος, οὐ καὶ μικρὸν πλεονέχον ἐμνησθῆναι, ἀρχεται μὲν ἀπὸ Κωμικοῦ σίχου τετραμέτρου δι' ἀναπαύσιν τῶν ῥυθμῶν ἐγκειμένου· λαίπεται δὲ ποδὶ τοῦ τελείου, παρὰ ὃ καὶ λελήθεν·

Μηδεις ὕμνων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με·
τοῦτο γὰρ εἰ προσλάβοι το μετρον ποδα, ἦτοι κατ' ἀρχαίς, ἡ δια μέσου, ἡ ἐπὶ τελευτῆς, τελειον ἐστὶ τετραμέτρον ἀναπαύσιν, ὃ καλοῦσι τινες Ἀριστοφάνειον·

Μηδεις ὕμνων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με πᾶρεια·
ισὺν δὲ τῷ,

Λέξω τοῖνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν, ὡς διακεῖτο.

Dion. Hal. περὶ συνδ. οἰομ. §. 25.

Cic. Orat. §. 195. Ego autem sentio, omnes in oratione esse quasi permissos, & confusos pedes. nec enim effugere possemus animadversionem, si semper iisdem uteremur: quia neque numerosa esse, ut poëma: neque extra numerum, ut sermo vulgi est, debet oratio. alterum nimis est vinculum, ut de industria factum appareat: alterum nimis dissolutum, ut pervagatum, ac vulgare videatur: ut ab altero non delectere, alterum oderis.

τῶν δὲ ῥυθμῶν. hic locus torfit ingenia multorum hominum eruditissimorum, & inter alios *Victorii*, (cujus auctoritatem plerique sunt secuti) qui sentit *Aristotelem* velle, ut *Herous* rythmus (quo in genere sunt secundum *Ciceronem* *Dactylus*, *Spondæus*, & *Anapæstus*,) a numero oratorio prorsus abjiciatur, *Pæan* autem solus relinquitur; quia scilicet dixerit *Arist.* ὁ μὲν ἡρώος ἀρμονίας διομνενος, *herous* quidem indigens harmoniæ, adeoque non aptus oratorio numero ubi harmonia requiritur. *Ciceronem* insuper accusat *Victorius* ignorantia: quidem, quod *Aristotelis* sententiam non intelligat; inconstantia vero, quasi sibi contraria dixerit; cum in tertio de Oratore *Crassus* de *Aristotele* verba faciens ita inquit, *Quare primum ad Heroum nos Dactyli & Anapæsti & Spondæi pedem invitant*: in Oratore vero ad *Brutum* sic ait, *Quod longe Aristoteli videtur secus, qui indicat Heroum numerum grandiorem quam desideret soluta oratio*: quibus verbis arguit *Ciceronem* ignorantia, cum dixerit *Aristotelem* nos primum seu præcipue ad *Heroum* numerum invitare, cum (ut ille interpretatur) *Aristoteles* adeo non præcipue invitaret, ut ab oratorio numero eum rythmum prorsus abjiciat: deinde inconstantia, quod in Oratore ad *Brutum* dixerit contraria iis quæ *Crassus* in lib. de Oratore dixerat. mihi quidem solummodo velle videtur *Aristoteles*, *Heroum* rythmum non debere in oratione continuari sine interventu & quasi mixtura aliorum numerorum; nam per se *Herous* numerus nimis altam & exaggeratam orationem efficeret, & est magniloquentia Hexametrorum accommodatior; Iambicum autem numerum per se nequaquam stare posse, qui imperiterum sermoni simillimus; δει δὲ σεμνοτητα, verum oportet in dicendo granditatem efficere, ideoque ad *Heroi* temperationes refugiendum: neque sane *Trochaicus* numerus convenit orationi, quoniam nimis incitatus est & saltationibus ludicris aptior. superest igitur unus *Pæanicus*, qui per

per se orationi accommodari possit sine aliorum numerorum temperatione, quocirca hic numerus est aliis anteponendus, non tamen ut alii prorsus abjiciantur, sed solummodo non continuentur, verum interuentu aliorum numerorum temperentur; nam si continuentur per se, versum reliqui efficient, Pæan autem solus per se facit oratorium numerum. quod autem dixerit *Arist. ἀρμονίας δομῆς*, hoc in loco Harmonia non ad varios in cantu sonos referenda est, sed ad orationis compositionem, & numerorum temperationem, ut, veluti non ex uno aliquo sono, sed ex plurium sonorum varia compositione conficitur Harmonia, ita numerus Oratorius non ex Heroo solo constare possit, quia nimis est altus & eget Harmoniâ, i. e. ut cum reliquis humilibus misceatur, & eâ varietate mentes auditorum oblectet. & hâc quidem interpretatione *Cicero* defenditur; nam cum dixerit *Cras- sus, Primum nos ad Heroum &c.* hoc vult, *primo loco*, & ita quidem cum hoc *Aristotelis* loco optime convenit, nam de Heroo hic primo in loco loquitur *Arist.* postea autem de Iambico, Trochaico, & Pæanico: nec magis quæ ait *Cicero* in Oratore ad *Brutum*, iis quæ dixerit *Crassus* erunt contraria: nam etiamsi *Aristoteles* Heroum numerum grandiore judicet, quam desideret soluta oratio, potest tamen ad eum nos invitare, modo sit recte temperatus, ita tamen ut Pæanico omnino postponatur. in vocabulo autem λεκτικός laborat *Victorius*, & concludit locum esse depravatam, nam λεκτικός hoc in loco dicitur Herous, qui idem vocatur σῆμος, at vero λεκτικός significat humile quiddam ac demissum, cum præsertim *Aristoteles* in arte Poetica Iambicum omnium maxime λεκτικός esse dixerit; quod si Iambicus numerus maxime λεκτικός sit & humilis, quomodo Herous numerus λεκτικός dici potest, cum sit amplus & diversus ab Iambo? hâc ratione motus *Victorius* putat hoc in loco deesse negationem, ut loqueretur οὐ λεκτικός, quasi non aptus orationi. mihi autem videtur retinendum esse λεκτικός, nam Iambus quidem aliâ ratione potest dici λεκτικός, quia in omnem orationem cadit; Herous autem aliâ ratione λεκτικός appellatur, quod sc. elegantem & venustam orationem reddat, si cum Iambo reliquisque numeris quâdam harmoniâ temperetur; nam λεκτικός sæpe ponitur pro disertus, unde λεκτικωτάτος apud *Xenophontem* pro disertissimo reperitur, ut *Julius Pollux* de voce annotavit, qui etiam apud *Demosthenem* λεκτικός inveniri tradit. *Majoragius. Vincentius Madius*, in suis in artem Poet. *Aristot.* annotationibus legit, ἀλλὰ λεκτικῆς ἀρμονίας δομῆς. sed solutæ orationis harmoniâ carens. De numeris, eorumque vi & potestate; vid. *Dionys. Hal. περὶ συνθ. ονομ.* sect. 17. 18. *Dem. Phal. περὶ ἔξμ.* *Cic.* de Orat. l. 3. 173 &c. & Orat. sect. 185 &c. *Quint.* l. 9. c. 4.

παντων. ant. *Viñ.* lib. & vet. tral. παντες.

ὁ δ' ἰαμῶδες, αὐτὴ ἐστὶν ἡ λέξις τῶν ποικίλων. hoc loco fretus aliisque quamplurimis, qui in hoc libro occurrunt, *Accentus* rejeci; quippe qui, cum iis, qui de orationis numeris, a veteribus Rhet. scriptoribus traduntur, nullo modo, uti *hodie sunt in usu*, consistare possint. quod etiam, *Dionys. Hal. περὶ ονομ. συνθ.* loc. sup. citat. diligentius le-
genti

genti manifesto patebit. Syllabarum quantitatem subvertunt; ideoque, omnium consensu, in sermone metrico nullum habent locum: ὁ δ' ἰαμβός, inq. *Arist.* αὐτὴ ἐστὶν ἡ λείξις τῶν ποδῶν, ergo neque in pedestri. vid. etiam not. 2. p. 129. insigne etiam testimonium, ab aliis antea notatum, apud eundem *Dion. Hal.* περὶ ὀνομ. συνδ. c. 11. habeas, contra receptam apud nos accentuum rationem, eorumque usum: ejus verba apponam; ἡ μὲν γὰρ ΠΕΖΗ λείξις οὐτὶ ὀνομαλὸς οὐτὶ ῥημῶν ῥιζῶν τοὺς χρόνους, οὐ δὲ μεταπῆρσιν· ἀλλ' οἷός τις παρὲλκε τῇ φύσει τὰς συλλαβάς, τὰς τε μικρὰς καὶ τὰς βραχέας, τοιαύτως ΦΥΛΑΤΤΕΙ. Notulis autem hisce servatis, de vera pronuntiatione nihil curamus; jacetque *Græc.* vocum quantitatis ratio, inculta, & ignota.

σημνοτήα — ἐκσησηα. B. C. σεμνοτέρων. & C. ἐκσησηα. — *Iam-
bum* autem judicat *Aristot.* (inquit *Cic. Orat.* §. 192.) nimis e vulgari
esse sermone. ita neque bumilem, nec abjectam orationem, nec nimis al-
tam, & exaggeratam probat: plenam tamen eam vult esse gravitatis,
ut eos, qui audient, ad majorem admirationem possit traducere.

ὁ δὲ τροχαῖος κροδακικωτέρως. Trochaicus numerus solutæ orationi
per se minime convenit, cum potius lascivis saltationibus quæ cor-
daces vocantur sit aptior. hoc autem intelligi potest ex eo quod car-
mina tetrametra quæ in Choreis adhiberi solent ex hoc numero
constant, qui quidem incitatus est ac lubricus, & rotato quodam cursu
desertur, unde etiam nomen habet; τροχός enim rotam significat; at
vero tetrametra ex octo Trochæis constat sive Choræis, nam eodem
spatio Trochæus & Choræus est, siquidem Trochæus proprie tres syl-
labas breves habet ut, facere, ideo Tribachus etiam appellatur, sed
Choræus constat ex longa syllaba & brevi ut, Marcus, longa vero syl-
laba tantum habet spatii quantum duæ breves, quo fit ut Trochæus
& Choræus eodem sint spatio, atque hac de causa Grammatici nullam
inter Trochæum & Choræum differentiam constituunt. Cordax vero
saltationis cujusdam lascivæ & impudentis genus fuit; *Ulpianus* in *De-
mosthenis* Olynthiacam secundam ait, κροδακισμὸς ἐστὶν εἶδος ὀρχήσεως αἰ-
χρῶς καὶ ἀπειπούς. *Major.*

τροχῆρος. incitator, præceps, volubilis.

ὡ ἐχρῶντο μὲν. addunt B. C. ὡς ἐν ἀπορήτῳ· quas voces non agno-
scit ant. *Vit.* lib. neque exprimit vet. tral.

οὐκ εἶχον δὲ εἰπεῖν, πς ἦν. eum antiqui frequentabant; nec tamen
quis hic numerus esset, dicere poterant. quid faceret tantum vide-
bant: rationem autem ejus naturamque non tenebant.

ἐστὶ δὲ τρίτος ὁ παιαν. at quomodo tertius, cum tres numeri ante
sint nominati, Herous, Iambus, Trochæus? primus intelligitur He-
rous; secundus Iambus & Trochæus, qui sunt æquales in Syllabis,
& idcirco unum numerum conficiunt; tertius Pæan. dicitur esse τρεῖς
ἴσους δύο, i. e. tria tempora trium syllabarum brevium ad duo tempora
unius syllabæ longæ: & Herous, ἐν πρῶς ἐν, i. e. unum par ad unum
par, & duo tempora duarum syllabarum brevium, ad duo tempora
unius syllabæ longæ, qui ponitur inter pedes æquales habentes paria
temporum intervalla. Iambus vero & Trochæus, dicitur esse δύο πρῶς

iv, i. e. duo tempora unius longæ ad unum tempus unius brevis, qui ponitur inter pedes duplices. at Pæan vocatur pes sesquialter, *ἡμισιός*, vel sesquimajor, tria enim sunt tantundem & dimidium ad duo.

ἐχεται δὲ τῶν λόγων. has vero proportionem sequitur sesquialtera.

P. 166. ὁ δὲ Παιάν ληπτός. Pæan accommodatissimus est orationi, quoniam ex eo versus effici nullo modo potest, ut potest ex aliis omnibus: vult autem per *ἀφεται*, non omnino *rejiciendi*, sed solum ita ut eorum continuatio non adhibeatur. sed cum tria sint dicendi genera, Iambus (ut ait *Cicero*) frequentissimus est in iis quæ demisso & humili sermone dicuntur; Pæan autem in amplioribus, in utroque Dactylus; ita in varia & perpetua oratione hi sunt inter se miscendi; & sic minime adverteretur delectationis aucupium, & quadrandæ orationis industria; quæ latebit eo magis, si & verborum & sententiarum ponderibus utamur. quo in loco *Cicero* tres tantum pedes nominat, Iambum, Dactylum, & Pæanem, sed pro Iambo duplices omnes intelligit, pro Dactylo æquales; pro Pæane sesquialteros. *Major.*

νυν δὲ χρονοῦται. oratores notat sui temporis, & duo in eis vitia indicat; alterum est, quod uno tantum Pæane utebantur, quamvis duo sint genera; alterum, quod principia orationis curarent, exitum atque finem negligerent.

εἰ δὲ παιανός &c. Probatur autem ab eodem illo maxime Pæon; qui est duplex; nam aut a longa oritur, quam tres breves consequuntur; ut hæc verba, *Definite, Incipite, Comprimite*: aut a brevibus deinceps tribus, extremâ productâ atque longâ; sicut illa sunt, *Domuerant, Sonipedes.* atque illi Philosopho ordiri placet a superiore Pæone, posteriore finire. est autem Pæon hic posterior non syllabarum numero, sed aurium mensurâ, quod est acrius iudicium & certius, par fere Cretico, qui est ex longa, & brevi, & longa, ut,

Quid petam præfidî, aut exsequar? quove nunc.

a quo numero exorsus est Fannius, Si, Quirites, minas illius — bunc ille clausulis aptiorem putat, quas vult longâ plerumque syllabâ terminari. *Cic. de Orat. l. 3. 183.*

ἴτερος. ἢ παιαν. C. ἴτερον, subaudito ex super. substantivo *αὐτός*.

ὁὗτος δὲ τελευτὴν ποιεῖ. hic vero bene concludit. brevis enim syllaba, quæ imperfecta est, *ποιεῖ κλοῆον*, mutilatam, & mancâ efficit orationem.

ἀποκρῆσθαι. metaphor. terminari. cum enim orationis pars aliqua concluditur, tanquam *abscinditur*, abrumpiturque a consequentibus sententiis: & hæc causa est, cur elegantissime Philosophus *ἀποκρῆσθαι* dixerit, *finiri*, significare volens.

μη δια τον γραφειά — πῶς γραφην. & finem ipsum apparere non interductu librarii, vel ob paragraphen; seu quod nota aliqua in margine sit apposita, sed quod numerus ipse, qui sensu aurium percipitur, hoc indicet; ita ut cum eo perveneris, te, ut insistas, quodammodo admoneat. — B. C. *γραφοντι.*

ῖνδρσι. ita restit. *Victor.* ex ant. lib. quem seq. vet. tral. C. *ῖνδρσι.*

* U

C A P.

C A P. V.

Figuratæ elocutionis genera sunt duo:

1. *Fusa*, & copularum ope *continua*.

2. *Conversa*, quæ partes sibi *respondentes* habet, suâque vi fine copulis connexas. hæc ex *periodis* conficitur.

Periodorum duæ sunt species. una, *in membris*; altera, *unimembris*; de quibus traduntur præcepta.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 167.

Ειρομένην — *συνδεσµω µιαν*. continuatam, quæ copulis jungitur, illarumque beneficio fit una.

ἀναδολα. cantionum exordia, quæ longiore ductu conficiebantur.

κντιστραµμένην. in se conversam, & ita comprehensione vinctam, ut altera pars ejus alteri quodammodo respondeat. hujus contrariam, quam vocat *Arist.* *ειρομένην*, appellat *Dem. Phal.* §. 12. *διηρηµένην* & sane utraque ipsius contraria: nam & *διηρηµένην* & *ειρομένην* commune hoc habent, quod non convertuntur, ambitibusve ullis constant, quamvis aliis rebus dissimiles inter se sint.

ὁµοίαν τοῖς τῶν ἀρχ. ποιητ. ἀνιστροφῶς, *Crassus* in tertio de Oratore, quos *Aristot.* hic vocat *antistrophos*, videtur per *conversiones* interpretari; ubi ait, *Sed efficiendum est ne fluat oratio, ne vagetur, ne infistat interius, ne excurrat longius, ut membris distinguatur, ut conversiones habeat.* Major.

Ἡρόδοτου Θουρίου. scribit *Plutarc.* in lib. de Exilio, ipsum *Halicanassei* natum, una cum reliquis colonis *Thurios* migrâsse.

ἡδ' ἰσραεὺς ἀποδείξῃς. C. & alii *ἀποδείξῃς*. vulgatæ *Herodoti* editiones sic habent; *Ἡρόδοτου Ἀλικαρνασσῆος ἰσραεὺς ἀποδείξῃς ἡδε*. esse autem hæc verba e principio primi libri sumpta, nemini ignotum est: nec tamen arbitror tam illa significare voluisse *Arist.* quam quæ sequuntur etiam; magna enim ex parte scripta *Herodoti* hujuscemodi sunt.

εἰαν μὴ το πρ. λειγ. τελειωθῇ. quæ nullum ex se finem habet, nisi res quæ exponitur ad finem pervenerit, & tota narrata fuerit. B. C. *τελειωθεῖη*.

δοπερ ἐπὶ. C. *δοπερ καὶ οἱ δρομῆες ἐπὶ*. quæ verba sustulit *Vit.* quia in nullo lib. script. lib. inven.

δοπερ ἐπὶ τοῖς ἡμιπλήρεσιν. qui currunt, inquit, stadio, donec metam prospicere possunt, nihil fere videntur laborare, sed cum ad eas flexiones pervenerint ubi meta occultatur, tunc vehementer anhelant, & quasi

quasi deficiunt, quia ibi expectant finem nec inveniunt, sed de novo in alterum cursum coguntur circumflecti. *Major*.

S E C T. 2. P. 167.

Η εν περιόδῳ. *Cicero* in *Oratore* vult plenam esse periodum, quæ e quatuor membris confistit: sed omnis periodus, aut duobus est contenta membris, aut quatuor, quæ quidem plena & perfecta est; sed magnopere cavendum est, ne tam longa sit ut non commode intelligentiâ comprehendi possit. *Major*. — τῶνδὲ περιόδων αἱ μικροτέραι μιν, εκ δυοιν κωλοιν συντίθενται· αἱ μίγαται δὲ, εκ τετάρων· το δ' ὑπερτεσσάρα, ουκ εἴ' αν εντος εἴη περιδικῆς συμμετρίας. *Dem. Phal.* περὶ ἔρμ. §. 16. de periodis vid. *Dion. Hal.* περὶ συνδ. ονομ.

λεγων δὲ περιόδον &c. Εἰσι γὰρ περιόδῳ, συστημα εκ κωλων η κομματων ευκαταστροφων, ὡς την διανοιαν την υποκειμενην ἀπερριπτον. — Αρξεται δὲ ὁρίζεται την περιόδον οὕτως· Περιόδῳ εἰσι λίξεις ἀρχὴν ἐχουσαι καὶ τελευτην· καλὰ καλῶς καὶ ὑπεροντως ὀρισταμενος· ευθὺς γὰρ ὁ την περιόδον λεγων, ἐμφανει ὅτι ηρχεται ποθειν, καὶ ἀποτελευτησιν ποιει, καὶ ἐπειγεται εἰς τι τέλος· ὡςπερ οἱ δρομοις ἀφίεντες· καὶ γὰρ ἐκείνων συνεμφανιεται τῇ ἀρχῇ του δρομου το τέλος. &c. *Dem. Phal.* περὶ ἔρμ. §. 10. 11.

ευσυνόπιον. ευσυνόπιος res dicitur, quæ simul conspici potest: cujus cunctæ partes nullo negotio uno aspectu accipi possunt. *Arist.* περὶ ποιησ. κ. ζ. ὥςτε δεῖ καὶ ἡμπερ ἐπὶ των σωματων, καὶ ἐπὶ των ζωνων εχειν μιν μίγατος, τουτο δὲ ευσυνόπιον εἶναι· οὕτω καὶ ἐπὶ των μυθων εχειν μιν μήκῃς, τουτο δ' εὐμνημονευτον εἶναι.

πεπερανται τι αὐτῷ. semper se aliquid tenere putat, cum semper aliquid conclusum, ac determinatum accipiat.

το δὲ μ. πρην. εἰ. μὴδὲ ἀνυειν. illud vero, ex quo nihil animus prævidere & præsentire potest, quodque nihil expedit & absolvit, injucundum est. ἀνυειν videtur ad oratorem pertinere, qui nihil absolvit ac perficit, quod est auditoribus injucundum; nihil vero providere, ad auditorem. — ant. lib. inquit *Viñ.* quem seq. vet. tral. pro ἀνυειν habet ἀνογειν. aperire, patefacere. & eodem sensu hoc verbo utitur *Dion. Hal.* de arte dicendi; Δει δὲ εν τῷ πρῳομιῳ καὶ παρνογειν το πρῳαγμα (aperire ac patefacere causam) ἐπὶ κεφαλαίων, πρῳηλουσία περὶ αν ὁ αργων γινησεται..

μετῶν. antiq. lib. inq. *Viñ.* secus ac excusi & scripti lib. μετῶα habet; sequiturque illum vet. tralatio.

των χυδην. quam solutam orationem: χυδην enim, hîc quæ in profa, pedestrique oratione scripta sunt, appellare videtur. *Isocrates*, χυδην, inconsiderate, nulloque delectu habito, vocavit. Ομοιος αν εἶναι δεξαίμη τοις εἰκη καὶ φορτικῶς καὶ χυδην, ὁ π αν ἐπιλθῇ λεγουσιν. *Orat. Panath.*

την περιόδον. ita rest. *Viñ.* ex ant. lib. quem sequitur vet. tral. B. C. τῇ περιόδῳ. — oportet autem periodum esse absolutam, & terminatam etiam ipsâ sententiâ, & minime abrumpi.

P. 168. ὅτι τὰ Σοφοκλέους ἰαμβεῖα. hic locus mihi suspectus: ve-
reor ne desit aliquid. nam nisi desit, μνημονικὸν ἀμνηστῆρα Philosophi
suspicio esse, qui nomen *Sophoclis* pro *Euripide* usurpavit. nam car-
men illud Καλυδὼν μιν, &c. est *Euripidis*, ex *Meleagro* fabula, quæ
jam non extat: commentator *Aristophanis* in *Ranis* hoc testatur super
illo carmine;

Οἶνους ποτ' ἐκ γῆς πολυμέτρον λαῶν σάχυν,

Θυοὺν ἀπαρχάς, οὐκ ἐθύσεν Ἀρτεμιδί.

cum itaque carmen hoc sit *Euripidis*, non *Sophoclis*, necesse est philo-
sophum lapsu memoriæ alterum pro altero poeta posuisse: si lapsus
memoriæ non est, sequitur, ut aliquid desit, verbi gratia, ἀλλ' οὐ τὰ
Εὐριπίδου, vel aliud simile, ut sit sensus, qualia sunt carmina *Sopho-
clis*, non autem *Euripidis*, & afferat exemplum *Euripidis*, Καλυδὼν
μιν, &c. in quo est vitium: atque ita laudabit *Sophoclem*, vituperabit
Euripidem. hic sensus posterior mihi magis arridet. *F. Portus*.

Καλυδὼν — citat *Lucianus* in *Symposio* seu *Lapithis*, ut *Eu-
ripidis*.

Καλυδὼν μιν ἦδ', ἡμεῖς Πελοποννήσιον χθονος,

Ἐν ἀντιπορθμοῖς πεδὶ' ἐχρυσσευδαίμεθα.

eisdemque citat, suppressio tamen auctoris nomine, *Dem. Phal. περὶ
ἱερῶν*, §. 58.

πυρραντοῖ &c. nam si sententiæ divisio fiat, contrarium existimari,
vel intelligi potest, ut & in exemplo ante dicto videmus: si enim
verba sententiamque sic distinguas, ut supra distinctam habes, posset
quis existimare agrum *Calydonium* in agro *Peloponnesiaco* esse.

SECT. 3. P. 168.

Ἐν καλοῖς. vid. *Dem. Phal. περὶ ἱερῶν*. qui totam hanc rem copiose
accurateque tractat. & *Dion. Hal. περὶ συνθ. ὀνομ.* passim.

περίοδος — ἀφελής. est simplex ambitus, & qui in partes dissectus
non sit, ut qui ex membris constat. hanc *Phalereus* vocat ἀπλὴν. *Pe-
riodo* (inquit *Quint. l. 9. c. 4.*) plurima nomina dat *Cicero*, ambitum,
circuitum, comprehensionem, continuationem, circumscriptionem; genera
ejus duo sunt; alterum simplex, cum sensus unus longiore ambitu cir-
cumducitur; alterum, quod constat membris & incisis, quæ plures sen-
sus habent. &c.

ἡ τετελειωμένη. perfecta, & absoluta, quæ distinctas habet partes, &
spiritum dicentis non impedit, non in ipsa divisione, sicut in præ-
dicta periodo: sed in toto ambitu.

διηρημένη. quæ partes distinctas habet.

ευανάπνευστος. quæ facile uno spiritu volvi potest: quæ spiritum ora-
toris non impedit, nec moratur: sed ad pronuntiandum prona est.

μη ἐν τῇ διαίρεσει. non quia dissecta, & ita distincta verbis est, sed
quia membrorum distinctione multas nactus requietes, facilius conti-
nuo ductu tota pronuntiatur.

εἰρημένη. hanc vocem ant. *Vit.* lib. & vet. tral. omitt.

κωλον δ' ἐπὶ τὸ ἔτερον μέρος ταύτης. videtur *Aristoteles* tantum ex duobus membris velle periodum constare, cum membrum alteram periodi partem esse definiat; potest tamen hæc membri definitio ita intelligi, ut quæcunque pars compositæ periodi capiatur a reliqua separata, dicatur membrum, atque ita semper erit altera pars periodi, quamvis ex multis membris periodus constet. *Major*.

μικρον ἀποσπασματιν. brevis cogit auditorem offendere, & hære.

ἀνάγκη γὰρ — ἀντικρουσιν. necesse est enim ut cum auditor tendit adhuc animo ulterius, & properat ad mensuram illam termini, quem animo concepit, in seque habet, si cessante oratore retro trahatur, necesse est, inquam, tanquam offensionem gigni, quia incurrit ceu in molem, quæ objecta est. ἀντικρουσις est, cum solida res in solidam incurrit, & quod resistat, atque impetum ejus retardet, invenit: qui autem cursu concitatore feruntur, nec aliquid, quod obstat, se inventuros arbitrantur, cum incurrunt repente in aliquid, retro impelluntur & cadunt. — B. το μετρον ουκ εχει εν εαυτω ορον αντιπαθηται παυσαιμενου.

ἀπολαπεισθαι ποιει. faciunt ut auditores deficiant.

ωσπερ οἱ ἐξωττερω αποκαμπλοντες. aptâ similitudine hoc confirmat. "veluti qui ultra terminum progrediuntur; relinquunt enim eos, quibuscum inambulant. B. τους περιπατ.

αἱ περιοδοι αἱ μακραι. B. αἱ περιοδοικαι μακραι ουσαι.

λογος γινεται. comprehensio prolixa, naturam suam omittit, & oratio fit. ant. *Vid.* lib. solus hab. αλογος. quem tamen seq. vet. tral.

ἀνασολη. ἀνασολαις ὁμ. B.

Οἱ τ' αὐτῳ — Οἱ τ' αὐτῳ κακει τευχαι ανηρ, αλλῳ κακα τευχων'

Η δὲ κακη βουλη τῷ βουλευσαντι κακιση.

notum hoc *Hesiodi* præceptum, leviter immutatum, & ad sententiam, quam volebat, ab ipso conformatum, protulit *Democritus*. ultimum vero versum immutavit, & fecit,

Η δὲ μακραι ἀνασολη τῷ ποιησαντι κακιση.

has autem *parodias* (sic enim appellant) valde utiles esse ad jocandum planum est; unde comici prisce poetæ in fabulis suis illas frequentabant; atque ita risum auditoribus movebant.

ἀρμωπια — λεγειν. apte dici potest hoc etiam in eos, qui prolixa membra comprehensionum fingunt, nam & sibi ipsis, & iis qui audiunt, molestiam exhibent. convenit quadratque in illos. aptum est illis irridendis.

τους μακροκωλους. immodice excurrentes. — si codex sanus, subaud. λογους: sed fortassè melius, si τις μακροκ. legas, ut subaudiatur περιόδους, de quibus hîc agitur. *Æ. Portus*.

αἱ δὲ λιαν. B. αἱ τε λ.

προπειτη — αζαι. præcipitem agunt auditorem. B. C. ἀσπι-
της.

SECT. 4. P. 169.

Της δὲ ἐν κωλοῖς. B. C. κωλῶ. — docet jam *Aristoteles* omnem orationem, quæ constat ex membris & periodis confici duobus modis, vel διαίρεται, *distinctione*, vel ἐναντιώσει, *contrariorum oppositione*, five *contentione*. διηρημένη vocatur, quod membra soluta & libera habeat; in cujus partibus nulla est pugna. ἀντικειμένη in qua singula pene verba mutuo sibi respondent, ac posterioris membri voces, opponuntur vocibus prioris. v. *Quint.* l. 9. c. 3.

πολλὰκις θῆναι. vid. init. *Isocrat.* orat. panegy. — B. C. ἐταυμάσαι πολλὰκις τῶν τὰς πανηγυρεῖς ἀγόντων. sed nostra lectio cum receptis *Isocratis* editionibus consentit.

ἐν ἡ ἐκάτερω &c. in qua per utrumque colum, aut contrario contrarium componitur, aut idem contrariis jungitur — in opposita autem elocutione quatuor figuræ observantur, ἀντιήσεις & contentio; παρίστωσις & compar; παρομοιωσις & assimilatio; ψευδὴς ἀντιήσεις, falsa oppositio.

ἐναντία, ὑπόμνη &c. B. C. ἐναντία δὲ ὑπόμνη ἡ ἀκλουθία, ἰκανῶς πλείον.

κακῶς. C. καλῶς.

ἴξεν. al. inter quos C. ἄξεν. exempla supra allata sunt ex Panegy. *Isocratis* desumpta

ὑμῶς οἱ. — οντες — ἡμῶς ἐων. B. utrobique habet, ὑμῶς. C. in priori membro ἡμῶς in post. ὑμῶς. pro οντες nonn. MSS. ἐωντες. quam lect. secutus est vet. interpretes, *sinientes*.

ἡδὲ δὲ ἐστίν. jucundum esse ait hujusmodi orationem, tum quia *opposita juxta posita magis elucescunt*, ut vulgo dicitur; affert ergo rei cognitionem, & scientiam, quā unā animus alitur: tum quia Syllogismi speciem habet, & demonstrare, ac probare rem videtur.

συλλογισμῶν ἐλεγχῶ. qui & ipse Syllogismi species est, & contrariorum collectio, συναγωγή τῶν ἐναντιῶν. est enim ratiocinatio μετὰ ἀντιφασίως, quia conclusionem habet oppositam priori conclusioni.

P. 170. παρίστωσις. cum paria paribus referuntur. *Dem. Phal.* vocat ἰσοκῶλον. v. *Quint.* l. 9. c. 3. C. ἐὰν ἡ ἴση.

παρομοιωσιν. *Dem. Phal.* tanquam genus παρομοιωσιν esse vult; ἰσοκῶλα autem partem, formamque ipsius appellat. pro ἐκάτερον B. ἐκάτερα.

ἐπὶ τελευτῆς. B. C. ἐπὶ τελευτῇ. & infra.

ἀρχὴ μὲν, αἰεὶ. f. ἔχει παρομοίαν.

ἀρχὴν. B. C. ἀρχον. — Iussit quoque in similitudine horum verborum *Xenophon* in 8. lib. *Kyr. Παιδ.* Ἐπὶ δὲ μαερακίον ἐργονομῆν, οὐ δύναμινος τρεφεῖν ἀρχὴν, εἰς ἀρχὸν ἀπάναντων, ἐκείλευσεν ἐργαζέσθαι.

ἀνηστῆσαν. B. C. οὐκ ἀνηστῆσαν. & αὐτὸν pro αὐτοῦ.

ἐξηγῆται χαλκῶς. B. C. χαλκῶν. ut fit ex *are*, per ellipsin præpositionis; sed lect. recept. confirmatur ex optimorum scriptorum consuetudine.

suetudine. *Demost.* contra *Aristocratem*: εἰ τοὺς μὲν παρ' ὑμῖν τοιοῦτο τι
 πρᾶξαντας χαλκούς ἱσταντες, &c.

απο συλλογῆς. B. omit. απο.

εἰ δὲ ἅμω πάντα. admonet nos omnia ista ornamenta posse concurrere in unam periodum.

χρῖσθαι ἐν τοῖς Θεοδέκτεσι. ex hoc loco potest intelligi quantopere decipiantur illi, qui putant hos libros *Rhetoricos* esse illos quos ad *Theodectem* scripsit *Aristoteles*, cum ipsemet diversos esse ostendit; simul etiam tollitur eorum dubitatio, qui ambigunt utrum a *Theodecto* an ab *Aristotele* fuerit illud opus conscriptum, hîc enim aperte pro suis illos libros citat. *Major*. Hæc quæstio vetus est, & priscis temporibus etiam agitata, ut *Quint.* quoque in lib. 2. c. 16. *A quo non dissentit Theodectes, sive ipsius id opus est quod de Rhetorice nomine ejus inscribitur; sive, ut creditum est, Aristotelis.*

Ψευδὲς ἀντίθεσις. Εἰ δὲ κωλα, ἃ μὴ ἀντικείμενα ἐμφανέει τινα ἀντίθεσιν, διὰ τὸ τῷ ὀνόματι ἀντιθέτως γραφῆσαι· καθάπερ τὸ παρ' *Επιχαρμῶ* τῷ ποιητῇ πεπαιγμένον· ὅτι “Τοκὰ μὲν ἐν τήνοις ἐζῶν ἦν, τοκὰ δὲ παρὰ τήνοις ἐζῶν.” τὸ αὐτὸ μὲν γὰρ εἰρηται, καὶ οὐδὲν ἐναντίον. ὁ δὲ ἔσποπος τῆς ἐρμηνείας μίμνιχμος, ἀντίθεσιν τινα πλανῶντι εἰσικν· ἀλλ' οὗτος μὲν ἰσως γελῶτα ποίῶν οὕτως ἀντίθηκν, καὶ ἅμα σκωπῶν τοὺς ῥητορας. *Dem. Phal.* περὶ ἐρμ. §. 24.

ἐν τήνοις. B. C. ἐν τήνων.

C A P. VI.

Disputat de *Elocutione Urbana*;

Primo; de *Urbanis* sex traduntur a Philosopho; 1m. utrum a natura an ab arte sint: deinde, quæ valeant ad *Urbanitatem*: præterea, in quibus rebus spectentur: tum, quæ sint *Urbana* in sententia: inde, quæ in *elocutione*: postremo, quæ ex *proportione*.

Secundo; explicat Quid sit *Subjectio ante oculos Urbana*? deinde agit de *Metaphoris Urbanis*, sive *solitariæ* positæ sint, sive cum aliis rebus conjunctæ, ubi de *figura elocutionis*, seu *oppositione Urbana*.

Tertio; de *Imaginibus Urbanis*, & *Proverbiis*, & *Urbanis Hyperbolis*.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 171.

Εστὶ τοῦ ευφυνεῖς, ἢ τοῦ γεγυμνασμένου. hujuscemodi voces edere atque conformare, i. e. facete dicere, hominis est, aut subtilis ingeniosique, aut valde exercitati.

διαρλεμνησμεθα. ita emend. *Viñ.* secutus ant. lib. auctoritatem. atque ita *Arist.* ut & alios probatissimos scriptores sæpe locutos, multis exemplis probari potest; & hoc verbo, quod formam passivam habet, usos, cum *αὐτὸν* significare vellent. B. C. διαρλεμνησμεν. & mox ἐαυδὲμ ἐστὶν pro ἐστὶν.

μαῖησιν. C. λαῖησιν. parum bene. μαῖησιν enim paulo post repetit. ποιεῖν μαῖησιν, valet, alicujus rei inferere scientiam.

μεταφορὰ ποιεῖ τοῦτο μ. rejicit *Aristot.* externa vocabula (γλωττίας) quia sunt incognita, & propria, quia sunt nimis nota: horum enim nullum nobis cognitionem affert: sed *translatio* est, quæ id maxime præstat: neque enim omnino ignota est, neque prorsus communis & usitata.

διὰ τοῦ γενοῦς. quoniam ambo, hoc est *seneclæ* & *stipula*, jam viriditatem amiserunt, atque ita sunt in *aridorum genere*, neque amplius revirescere possunt. *Major.*

ἀπνηθησται. B. C. ἀπνηθησθεις.

διὸ περ ἂν εὖ. quare si recte imago sumpta fuerit, αἰσιον, urbanum totum illud videbitur. το εὖ ex MSS. restituit *Viñ.* omitt. B. C.

ἀσθησει. notâ similitudinis ei affixâ. B. & al. ἀσθδισει.

μακροτέρως. quia longius, i. e. quia pluribus hoc efficit. cum causam afferret in *Orat. Cicero*, cur omnes translatis & alienis magis delectarentur verbis, quam propriis & suis, inter cæteras translationum dotes hanc etiam posuit, ac brevitatem illarum merito plurimum delectare declaravit. *vel quod*, inquit, *singulis verbis res, ac totum simile conficitur.*

καὶ οὐ λέγει ὡς τοῦτο ἐκεῖνο. neque dicit hoc esse illud, *Achillem*, verbi gratia, esse *leonem*, id est, virum fortem: sed avocat animum ad illud genus, unde ducit similitudinem: quod genus non quærebat animus.

διὸ οὐτὲ γὰρ ἐπιπολαῖα. confirmat quod dixit: hinc fit (inquit) ut argumenta, neque ea, quæ patent omnibus, & percipi facile possunt, neque ea, quæ pronuntiata, obscura tamen sunt, probentur & laudem mereantur: sed ea laudentur, quæ vel dum pronuntiantur, percipiuntur, etiam si antea erant incognita, vel certe non valde ignorantur. — ἐπιπολαῖα. proprie dicuntur ea, quæ in ipsa rerum aliquarum superficie sunt, extant, & apparent, ut a quovis facile cerni cognoscique possint.

λεγομένων. B. γοομένων.

καὶ εἰ μὴ. al. καὶ οὐ μὴ.

μικρον ὑπεριζει. paulo post assequitur.

εἰκαιως. sc. τῷ ἐπιπολαίῳ, ἢ τῷ ἀγνοουμένῳ.

P. 172. καὶ τὴν τοῖς ἀλλοῖς &c. ex orat. *Isocratis* quam misit ad *Philippum*. in vulg. Edit. ita legitur. καὶ τῆς εἰρήνης εὐσης τοῖς ἀλλοῖς κρείνης, τὸν πολέμῳ αὐτῶν ἰδίῳ (al. ἡδίῳ) εἶναι νομιζόντων. antiq. autem & fidelis codex, in *Medicea* bibliotheca conservatus, quem inspexit *Viss.* lectionem exhibet huic *Aristoteleæ* omni fere ex parte contententem: habet enim, καὶ τὴν εἰρήνην, τὴν τοῖς ἀλλοῖς κρείνην, πολέμῳ τοῖς αὐτῶν ἰδίῳ νομιζόντων. ἰδίᾳ valet, rem familiarem, ac patrimonium.

ἀλλοτρίαν. alienam, remotam, a rebus parum propinquis affinibusque ductam.

ποiei παχειν. animum non afficit, non commovet, neque quidpiam in eo gignit.

ὡς ομμάτων ποiei: si rem oculis subjicit. addit C. ὡς ἡδὲ ἐνεργουσι. sic. & B. nisi quod pro ἐνεργουσι habet ἐνεργου. eas tamen voces neque exhibet ant. lib. neque exprimit vet. tral.

τα πραγματοποιεῖα. ut enim animus plene commoveatur, videre res oportet, quæ fiant, non quæ postea fieri debeant.

δει αὐτῷ, &c. C. ἐπὶ δει τριῶν τεχ. τούτ.

ἐνεργειας. *Quintilianus* vocat *Evidentiam*; *Cicero*, *Illustrem explanationem*, ut *Crassus* 3. de Orat. *Illustris explanatio, rerumque quasi gerantur sub aspectum pene subjectio*.

μεταφορῶν πτῖνων οὐσων. — Μεταφορὰ δ' ἐστὶν, ὀνομαστος ἀλλοτρίων ἐπιφορὰ, ἢ ἀπο γένους ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπο εἶδους ἐπὶ γένος· ἢ ἀπο εἶδους ἐπὶ εἶδος, ἢ κατὰ τὸ ἀναλογίαν. κ. τ. λ. περὶ ποιησ. κςφ. κα.

τὴν νεότητά την αἵ. hoc exemplum, ut & ea quæ sunt deinceps, in hanc proportionem potest resolvi: ut ver, anno; ita juvenus, civitati.

ἐπεροφθλμῶν, altero captum oculo. de *Græcia* quasi de muliere loquebatur. — eadem pene metaphorâ usus est *Cicero* pro *Lege Manilia*, inquiens, *Corinthum patres vestri, totius Græciæ lumen, exstinctum esse voluerunt*.

εἰς πνιγμῶ. *Cephisodotus* quoque eleganti metaphorâ iniquitatem *Charetis* indicavit, qui cum pop. *Athen.* *Olynthiaco* bello premeretur, administratæ a se reip. rationem reddere studebat: dixit enim ipsum rationes referre cupere, cum in *furno* inclusum populum haberet: in angusto autem & arcto loco significare voluit: sciebat enim populum aliis rebus occupatum, & operâ ipsius egentem, quicquid *Chares* postulasset, concessurum.

Μιλτιάδου ψηφισμα. hujus loci, obscuri omnino, hic videtur esse sensus: "oportet exire *Milt.* decretum; ut enim se habuit *Milt.* quoddam decretum, quod statim executioni mandatum est; sic se habebant illi, qui ituri erant frumentatum, ut statim deberent exire, & exequi, quod opus erat.

ἀπεισόμενων. ἀπεισάδαι, fœdus icere significat.

Επιδάυρον, B. C. Επιδάμνον.

φασκων — εφοδια. moleste tulit, dicens, “ ipsos belli viatica fustulisse.” utilitates autem quæ caperentur e bello, μεταφ. viatica appellat.

παρβαλον. navis incredibilis celeritatis, quæ, a quodam *Parbalo* antiquo heroe *Atheniensium*, *Parbalus* dicebatur. eam autem cum gravior aliquis casus urgeret, quo res posceret, mittere *Athenienses* solebant; ideoque fortasse, quod male cogitantes opprimeret, eosque metu & damno in fide retineret, *Pitbalaus* μεταφορικως *clavem populi* appellavit.

Σητον. in *Helleponto* oppidum: unde magnam vim frumenti *Athenienses* domum convehabant; importato enim fere utebantur ob agri sterilitatem.

τηλειαν. arcam frumentariam. B. τηλειαν. al. & ant. *Viē*. lib. incuriā librarii την λειαν.

την λημην του Πειραιως. nota *Periclis* vox, quâ suavit civibus suis, ut *Æginam* tollerent, *Piræci* maculam labemque ipsam appellans, genere illo translationis, quod est ηγτα αναλογιαν ut enim λημη oculi vitium est, quod lucem ipsius usumque impedit, ita lumen ejus portus gloriamque lædebat parva illa insula, ipsi objecta & opposita.

Μυροκλης. al. Μοιροκλης.

πονηροτερος. nihilo se improbiorem illo esse, cum appellasset quempiam probum ac modestum hominem. — alii cod. inter quos B. & C. ed. πονηροτερον.

επι τριτων τοκων. hîc non quidem apparet ubi sit translatio, neque quomodo fervetur proportio, quare conjecturâ est utendum: mirum ni locus hîc ducatur a nomine τοκος, quod proprie *filium* significat, & per translationem *usuram*: sed erant quædam usuræ concessæ, erant aliæ quas avari tantum exercebant; cum ergo *Mærocles* qui decem habebat filios accusaretur tanquam improbus scænerator, nominavit quendam probum virum qui tres filios habebat, & dixit se illo viro nulla in re improbiorem esse; nam illum ternis tantum scænoribus improbitatem exercere, pro numero filiorum, se vero denis, quoniam tot haberet filios. hoc modo locus erit acutissimus, erit etiam translatio, ac proportio; Translatio quidem a filiis ad scœnora, Proportio autem hoc modo, ut tres filii, ad tria scœnora; ita decem filii, ad decem scœnora. *Major*.

Αναξανδριδου. al. Αλαξανδρου. sed nomen mutavit *Viē*. sec. auctor. ant. lib. infra quoque *Anaxandridæ* poetæ meminit.

P. 173. παρος τον γαμον εγγχευουσων. quæ serius ad nuptias accedebant — quæ legitimum nubendi tempus transierant.

υπερημεροι μοι των γαμων. hæc metaphora sumpta est ab iis qui in iudicium vocati die præstituto non adsunt; tales vocantur a *Græcis* υπερημεροι, quasi legitimum diem transgressi, Latine dicuntur non fuisse. *Major*.

Πολυευκτου. *Polyeuctus* *Sphættius Atheniensis* orator fuit; cujus *Plutarchus* aliique veteres scriptores mentionem fecerunt.

ἐν πιντισυριγῇ νοσῶ δ. erat πιντισυριγῆ genus quoddam vinculi, quo nocentes homines ita in carcere colligabantur, ut se movere nullo modo possent: ita vero fuit appellatum, quoniam erant in eo quinque foramina, in quæ caput, brachia ac pedes ita interfererentur, ut nullo modo se possent extricare, quod accidit iis qui apoplexiâ corripiuntur. *Maj.* — *Aristoph.* in *Equitibus*.

Δησά σ' ἐκάλει πιντισυριγῇ νοσῶ.

B. τῶ μὴ δύνασθαι. & πιντε συριγῇ, sine compositione.

μυλωνας ποικίλους. *pisirina pīsta* vocabat triremes quæ frumentum *Athenas* comportabant. ποικίλους: varios, i. e. pīctos, variis coloribus distinctos. quod vero antiqui naves pingere consueverant, testatur *Virg.* *Georg.* 4.

Et circum pīctis vehitur sua rura phaselis.

Κυν. *Diogenes Cynicus*; cui ob mores sævos consuetudinemque omnibus maledicendi, id nomen impositum.

ἡγεληικ. ant. *Viē.* lib. ἡγεληικ.

τῇ Ἀττικῇ φιδῖται. erant apud *Lacedæmonios* convivium publica quæ *Phiditia* vocabantur, a φείδω parco, quia parce epulabantur: quamobrem facetissime jocatus est *Cynicus* cum dixit caupones esse *Attica Phiditia*, ut enim in *Phiditiis Lacedæmonii* frequenter epulabantur, ita *Athenienses* in cauponis, sed longe alia de caula; nam *Lacedæmonii* in *Phiditiis* epulabantur temperantiæ gratiâ, *Athenienses* vero in cauponis, voluptatis. *Major.* — B. C. φιλιτα. male. multa certe receptam lectionem confirmant. *Porphyrus* in lib. 4. de animantibus ad epulandum non necandis φιδῖται habet. & eodem verbo *Cic.* usus est, in *Tusc. Quæst.* 1. 5. §. 34. Quid? victum *Lacedæmoniorum* in *Phiditiis* nonne videmus?

τὴν πόλιν ἐξέχων significat, magnitudinem copiarum quas in *Sici-liam* miserant *Athenienses*. vid. *Orat. Isocrat.* de Pace.

τοῦτο γὰρ μεταφορά, καὶ πρὸ οὐραίων. verba *Aristot.* docentis vocem hanc utrumque in se benum habere: nam & Translatio est, & rem ante oculos ponit: urbem enim exhauriri, omnemque turbam ex ea, tanquam e vase aliquo aquam fundi, tibi cernere videris.

ὡς βοήσῃ τὴν Ἑλλ. ex hoc loco potest intelligi verum illud esse quod ait *Cicero* in *Oratore*. Metonymiam quam *Rhetores* *Hypallagen* vocant, & *Abusum* & *Allegoriam* ab *Aristotele* sub translatione comprehendendi; nam hæc est *Hypallage* cum res quæ continet, pro ea quæ continetur, usurpatur, ut *Græcia* pro *Græcis* *Homini-bus*. *Major.* — eâdem figurâ usus est *Dem.* in orat. contra *Æschin.* falsæ legationis; Ταῦτ' οὐκ ἔστι, καὶ λέγει ὅτι χερματ' εἰληφεν Αἰθιόπης. & *Isocrates* in suasionem ad *Philippum* eâdem immutatione usus est, dicens ipsum videre posse universam *Græciam* suspensam atque erectam esse ob ipsius mandata; ὅρῃν enim *Ἑλλάδα* appellavit.

τοῦτο τῷ τ. μετ. sic rest. *Viē.* ex ant. lib. B. C. καὶ τοῦτο πρὸ οὐραίων τῶν τροπῶν πινος μεταφορά. mendose.

συνδρομας ἐκκλησίας. admonerat *Cephisodotus* viderent *Athenienses*, ne dum nimis turbida in concionibus publicas res administrarent, con-

cursus verius quam *conciones* cogerent. *συνδρομη*, proprio nomine, est impetus hostilis, repente excitatus, cum ex multis locis multi quopiam irruunt.

προς τους συντρεχοντας. verba *Isocratis* hæc sunt. — καὶ ποιῆσαι φανερὸν, ὅτι τὸ μὲν ταῖς πεινηγυρίσιν ἐνοχλεῖν, καὶ ὥς ἀπαντὰς λεγέειν τοὺς συντρεχοντας ἐν αὐταῖς, ὥς οὐδὲν λέγειν ἔστιν. κ. τ. λ. init. orat. ad *Philippum*. hinc, ut alios locos omittam, manifesto intelligitur *Aristotelis* consuetudo in testimoniis citandis; neque enim cuncta auctorum verba adducit, illis contentus, quæ exemplo sint necessaria.

συγκ. τῇ ἀρετῇ αὐτ. τῆς ἐλευθερίας. cum dixerit, *Una cum virtute eorum etiam sepeliri libertatem Græciæ*, quandam etiam contentionem adjunxit, non quod Virtus & Libertas sint contraria, sed quia quodammodo videntur esse distincta atque opposita, cum Virtus parere aliquando & subiecta esse videatur, Libertas autem semper velit esse superior. *Major*. verba *Lyfiæ* hæc sunt. ὥς' ἀξίον ἢ ἐπὶ τῶνδε τῶν ταφῶν ποτὲ κειράσθαι τῇ Ἑλλάδι, καὶ πεινῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὥς συγκρίσασθαι τοῖς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τούτων ἀρετῇ. — cum autem dixerit *Arist.* τῇ ἐν Σαλ. πλ. (B. C. πεπλευτηγῶν) interpretatus est fortasse nomen τῶν δέ, quo *Lyfiæ* usus fuerit: neque enim ipse manu monstrare potuit sepulchrum, ut orator fecerat; dictum enim illud fuit manifesto, δεικτικῶς.

τὸ δέ, τῇ ἀρετῇ. i. e. his duobus ornatibus, sc. translatione, & rei ante oculos positione, non contentus fuit elegantissimus ille scriptor; sed tertiam quandam concinnitatem addidit; ἀνῆλθαι, sc. non tamen integra est omnino ἀνῆλθαι, ideoque vocem πνῆ addidit *Aristot.* neque enim vere *Virtuti* opponitur *Libertas*, sed ex aliqua tantum parte.

δια μέσου. B. C. δια μέσων.

τους κινδυνους. convocare pericula, ut periculis ferant auxilium: hoc dici potest de iis, qui pericula aggrediuntur, ut se eripiant ex aliis periculis.

αἰχμηθέντες. ne imaginem quidem ipsius (*Chabriæ*) ex ære reverentes, quæ officio fungitur supplicantis, illi scilicet parcetis? atque adeo ingrati eritis, ut veterum ipsius beneficiorum vobis in mentem non veniat? imaginem appellavit *ἱκετηρίαν*. hunc autem olim habitum supplicantium fuisse, & ramulum oleæ, lanâ involutum, gestare illos manu consuevisse, scriptores veteres tradunt. B. C. *αἰχμηθέντες*.

ἐν τῷ παρόντι. dum sc. *Chabrias* in periculo versabatur.

κινδυνεύοντος — αὐτοῦ. ita emend. ex ant. lib. *Victor*. unius enim *Chabriæ*, qui in iudicium vocatus erat, salus in discrimine versabatur. in excusis, inquit, & scriptis, *κινδυνεύοντων αὐτῶν*.

P. 174. τὸ ἀψυχὸν δὲ ἐμψυχόν. inanimatum igitur hîc introducitur ut animatum.

τὸ ὑπομνημα τῶν τῆς π. hæc verba postrema, sunt cum illis primis *Lycoleontis* coniungenda, adeo ut sit altera translatio in eadem re, licet *Aristoteles* docendi gratiâ sejunxerit. *Major*.

το ὑπομνημα. monumentum : commentarium rerum a civitate gestarum. sic appellare statuam, monumentum fortium factorum civitatis, translatio est.

μειλιτώντας. de proceribus *Persarum* loquitur *Isocrates* in *Panegy.* C. πῶντι τρόποι μειλιτώντας αἱ μικρὰ φρονεῖν.

ὅπ' τοι νοῦν, &c. cujus hæc sint verba, non constat. sensus est; quod mentem Deus lumen accendit in animo; ambo enim illuminant aliquid: & ut se habet lumen ad tenebras, sic mens & intelligentia ad ignorationem.

ἀμφὼ γὰρ ἐστὶ μέλλοντι. proportio hæc est, ut in judiciis dilatio, non tollit controversias; ita ejusmodi pax, non bella dissolvit, sed differt. exemplum sumptum ex *Isocratis* *Panegy.*

ἀναβολῇ. in judiciis aliisque rebus dici solebat, cum aliquid in aliud tempus rejiciebatur.

τὰς συνηκῆς, &c. ex *Isocrat.* *Panegy.* B. C. ὑπὲρ μικρῶν.

ὅπ' καὶ — τῷ ψογῷ — ἐθνῶς διδάσκων. quod & civitates vituperatione hominum magnas pœnas dant. nam pœna damnum quoddam justum est; & ut se habet pœna, ita vituperatio: ἐθνῶς δυνάμει, in superiore *Cephisodoti* voce in *Charetem*, significavit rationes reddere; hîc vero valet, pœnas luere. C. ἐν pro ὅπ'. f. καὶ ὅπ'.

τῆς ἀναβολῆς. f. κατὰ.

καὶ τὸν. f. ἐκ. B. καὶ τῷ.

S E C T. 2. P. 174.

ἔχοντος. vid. init. *Isocrat.* orat. ad *Philippum*. B. C. ἔχοντι.

σε δ' ὡς αἰετὶς ἀφίτιον. ex eadem orat. al. ἀφίτιον. mendose.

τὸν τεύχειν &c. ex *Eurip.* *Iphigenia* in *Aul.*

καὶ μεταφορᾷ. add. B. C. τὰς γὰρ λέγει.

το ἐνέργειαν ποιεῖν. B. C. το ἐνέργειαν ποιεῖν. contra fidem MSS.

P. 175. διὰ το ἐμψυχα εἰναι. hæc adjungens *Arist.* non vere illas animi participes res intellexit, sed ita vocavit, quia hujuscemodi illæ fictæ erant, ac sermo de ipsis, ut de rebus animatis, ab *Homero* habitus fuerat.

ταῦτα δὲ ἀεσιψύχῃ. hæc autem omnia suis carminibus applicuit *Homerus* & adaptavit, per translationem ex proportionem sumptam.

ὡς γὰρ ὁ λίθος πᾶς τὸν Σίσυφον. quam enim habet rationem lapidis ad *Sisyphum*, eandem habet, qui non erubescit, ad eum, cujus causa non erubescit: Lapis agit, *Sisyphus* patitur; agit ὁ ἀναγκυρῶν, patitur ὁ ἀναγκυρῶν.

ἢ δ' ἐνέργεια μίμησις. hæc est ratio cur *Homerus* Actum rebus inanimatis sæpe tribuat, quoniam Poetæ proprium est res ipsas imitari, & ut ipse docet in *Poetica*, tota ars Poetica est nihil aliud quam imitatio. *Major*.

απο οικίαν καὶ μὴ φανεράν. a rebus affinis & propinquis, non tamen nimis perspicuis. particulam μὴ omitt. B. C. retinet autem ant. *Viē.* lib. & omnino retinendam esse manifestum est. traditum enim est hujus capitis initio, translationem non oportere esse alienam, & longe petitam, nec eminentem, & omnibus notam.

διεχούσα — εὐπύχον. in Philosophia acuti solertisque hominis est, simile in rebus valde etiam inter se distantibus cernere.

καὶ το ἀνωμαλίδαι. retineo istam lectionem: ut sit sensus: Civitates factas inæquabiles, id est; perturbatas amisisse pristinum statum pacatum, & æquabilem: sed a solo ἡ μεταφορά Cato, & Columella vocat, solum æquabile. F. Portus. *Viē.* legend. censet ἀνωμαλίδαι, contra fidem omnium MSS. ut sit, æquatas esse civitates. ea quæ æquantur, & civitas, multis in loci differunt: sed ut de superficie, ita de potentia æquatio dici potest. B. ἀνωμαλίδαι.

προεξαπατάει. ἀπρόεξαπατήσιν vocat *Aristoteles* illusionem, quā decipimus cum, quocum agimus, & quum in errorem inducimus contrario sensu verbi: hoc est, cum aliquid dicimus præter expectationem, πρὸς ὑπονοίαν πρὸς πρῶτον. Cicero secundo de Oratore, Sed scitis esse notissimum ridiculi genus, cum aliud expetamus, aliud dicitur: hic nobismet nos error risum movet, quod si admistum est etiam ambiguum falsius est.

μάλλον γὰρ γίνεται δῆλον. magis enim fit perspicuum id quod ab aliquo dicitur, quia auditor id intelligit contrario sensu, & in contrariam partem primum accipit, postea vero sententiam mutat, & ipsius animus sic intra pectus loqui videtur; “Quam vere loquebatur iste, ego vero errabam, quia rem aliter intelligebam, quam mihi ipse dicebat.

ἐκ τοῦ μὴ ὁ φησι, λέγειν. ex omni apothegmatum numero, quæ in primis facete & urbane dicta sunt, hinc gratiam illam leporemque ducunt, quod aliud dicunt, ac verba ipsa sonant.

οἱ τετρίζες ἑαυτοῖς χαμοῖεν ἄσπονται. Cicadæ sibi ipsis humi canent. i. e. ut sequatur rerum omnium vastatio. v. lib. 2. ubi de sententiis egit.

P. 176. καὶ μὴ, ὡς ἑκαὶνος λέγει. quum aliquid ab aliquo præter opinionem assertur, nec ex prior opinione dicitur, ut ille dicebat, ac rem intelligebat — non perinde, atque auditor primum expectaverat.

οἱ ἐν τ. γ. παραπείποιμένα. qui sc. sectantur παραπ. ea autem vocat nomina ad risum excitandum leviter immutata. B. omitt. οἱ.

πρὸς γεγραμμά. in secundo de Oratore ait *Cæsar*. Alterum genus est quod habet parvam verbi immutationem, quod in litera positum Græci vocant παραπορομασίαν. Cato cum cuidam dixisset eamus deambulationem, & ille quid opus De? imo vero inquit, quid opus fuit Te? aut ejusdem responsio illa, si tu & adversus & averfus impudicus es.

τα δὲ παρα γεγραμμά. B. C. τα δὲ παραγεγραμμάτα. & omitt. λέγειν. quam vocem restituit *Viē.* ex ant. suo codice.

ἤραται σε. quale est illud *Theodori* in *Niconem* citharædum, ἤραται σε. simulat enim *Theodorus* se voluisse dicere, ἤραται σε, i. e. παροτρύνει σε, te commovet, perturbat; sed simul etiam significat *fallit te*, tecumque *Thracum* more, perfide, scilicet, agit. (v. *Erasmi* adag.) aliud enim dicit, dum hoc verbo ἤραται σε utitur, aliud vero intelligit, quod etiam non exprimit. quamobrem hoc, auditori rem intelligenti jucundum est. nam nisi auditor existimasset *Niconem Thracem* esse, hoc verbum ἤραται σε facetum ac urbanum non fuisset visum. al. legunt ἤρατη σε, i. e. *Thratia* mater te genuit; serva mulier te procreavit.

βουλει αὐτον περισυ. vis ipsum perdere; vis ipsum *Persarum partis* favere.

δὲ ἀμφοτέρω παροτρύνει λέγειν. sed oportet utrumque apte, & accommodate dici: id est, oportet utrumque in eandem personam apte cadere.

οὕτω δὲ καὶ τὰ αἰτια. ut in salibus, & jocis, quos σαυμνήματα vocavit, errorem, & fallaciam, quæ primo gignitur in animis auditorum, risum movere, ac oblectare docuit, ita in urbanis his sermonibus, & feriis, ac severis eandem rem efficere idem jam declarat. nam in exemplo, quod affert, αρχὴ primo est positum pro *imperio*, deinde pro *initio*: itaque primo fefellit animum auditoris: in ambiguo ergo versatur locus.

Ἀμφοτέρως. in utroque exemplo.

οὐδὲν σφον. nam dicere τὴν αρχὴν αρχὴν εἶναι, si absit hæc vocis ambiguae significatio, nihil habet sciti, & arguti.

οὐχ οὕτω λέγει. addunt alii codices, necnon antiq. *Viæ*. lib. quæ ad extremum consequentis sententiæ leguntur, ἀλλ' ἄλλως.

καὶ αρχὴν οὐχ ὅτι εἰπὼν ἀποφθιν. neque negat principium, quod dixerat esse principium, sed aliter hanc vocem priore, aliter posteriore loco accipit. hoc autem est referendum ad primum exemplum.

ἐν αἰπῶσι δὲ τοῖσις. i. αἰείοις.

τοτε το εὐ. tum bene se habet; recte est.

Ἀναχέτος. nomen viri esse videtur.

παροτρύνων, εἰ καὶ δις. sed hoc fit convenienter, si semper bis eadem vox, diverso tamen significato, repetatur.

οὐ μᾶλλον ἢ σε δεῖ. hominem amicum non oportet esse magis amicum, quam esse deceat: hoc in eum cadit, qui abutitur jure hospitii, & familiarius vult vivere in hospitis domo, quam deceat: hunc esse puto germanum *Aristotelis* sensum. *F. Port.*

καὶ οὐ δεῖ τοι ξένον. hoc quadrat in eum, qui nimium verecunde & caute vivit apud hospitem.

P. 177. ἀλλοτεριον γὰρ κ. τ. nam hoc quoque alienum est, ac diversum, ac propter hanc diversitatem auditori jucundum. sunt enim diversæ notiones vocis ξένος.

περὶ μᾶλλον. verum quanto brevius, magisque opposite prolata fuerit sententia, tanto elegantior habetur, magisque probatur. *B. C.*
το. εὐδαίμων μᾶλλον.

δει δ' αει παρσυναί. oportet tamen habeant hæc dicta certam personam propositam, in quam quadrent, & elegantem, ac venustam structuram, & tractationem.

ει το λεγμεν. αληθες. oportet supra explicatas virtutes orationem habere, si quis vult sententiam ipsam veram, i. e. gravem honestamque esse, & non inanem, & (επιπολαιον) quæ cuivis in mentem facile venire possit. nonn. & excusi & scripti, η το λεγ. sed ει legendum admonet *Vict.* quam lect. seq. vet. tral.

ει γαρ ταυτη χωρις εχειν. alterum enim sine altero esse potest: potest esse verum, sed επιπολαιον: potest esse μη επιπολαιον, sed non verum.

απεθνησκειν δει &c. sententia gravis: in verbis vero nihil elegantiae & concinnitatis; neque ita conformatus sermo ullo pacto urbanus haberi potest, quod ipse aperte testatur: eadem enim sententia, quæ nunc simplicissimis verbis exposita, urbana non potest haberi, infra summo artificio expressa, ambabusque virtutibus exornata, eximie fit urbana.

την αξιαν — ασειον. hanc periodum omittit C. eamque uncinis inclusimus, neque enim necessaria videtur. — est tanquam præceptum, quod vetat eos, qui humili sunt genere nati, claris parentibus ortas virgines uxores ducere, affirmatque dignas honestis viris, ac dignitate aliquâ præditis jungi decere. id enim αξιον, ut lepos in hac voce sit, cum diverso ac supra sensu capiatur, significare videtur.

αμφω εχθ. i. ασειον επι' οιον.

μεταφορα τοιαυτη. sc. η ηθλια αναλογον.

ανηγεισς. sic reposuit *Victor.* ex ant. suo codice; quo etiam verbo semper in hac re appellanda usus est *Arist.* hanc quoque lect. vet. tral. confirmat. B. C. ανπισσισς.

SECT. 3. P. 177.

Εν τοις ανω, αει ευδ. si cum *Victor.* verba sic interpungas, εν τοις ανω αει, ευδ. hoc modo intelligenda sunt; ut a me declaratum est ubique supra de illis mentionem feci.

προπον τινα. non enim omnino idem sunt imagines, ac translationes. quale sit inter eas discrimen, supra demonstravit.

αει γαρ. B. η γαρ.

η αναλογον. i. κατε.

οὕτω μιν ουν λ. ουχ ἀπλου. advertendum est hoc in loco duplicem, ab *Arist.* poni translationem ex proportionem, alteram non simplicem, alteram simplicem: non simplex est translatio cum utrumque nomen ponitur, ut *Chryseum* esse *Phialam Martis*: simplex autem est cum unum tantum nomen, idque translate ponitur, ut si quis dicat, affer mihi *Phialam Martis. Major.*

πιθηκω αυλητην. tibicinem turpem, & turpiter instantem tibias fimilem esse dicunt *simia*, quæ sedet contracto corpore, & manibus ad os appositis. B. αυλητηκω.

λυχνῶν ψαλαζομένη (ἢ εἰσχυζουσι) μυώπα. assimilant, lucernæ stillanti, lusciosum. utrumque enim contrahitur. nam quemadmodum in lucerna, quæ perpetuo stillat, contrahitur ellychnium, ob olei guttas ex lucerna semper cadentes, sic etiam oculi hominis lusciosi contrahuntur, ob humoris guttas ex oculis perpetuo cadentis. hic videtur esse obscuri hujus loci sensus. al. λυκῶ ψαλαζομένη εἰς μυώπα. al. ψυχζ.

P. 178. το ερείπιον. ut ερείπιον se habet ad domum, ita ῥαγος ad palium. B. C. οἰκίτου.

διδηγμένον ὑπο Πρατυος. ut enim *Philoctetes* a serpente *Pratye* mortuus postea vitam in mœrore degit, ita *Niceratus* a poeta *Pratye* mortuus seu superatus, in squalore & mœstitia vitam agit, quem cum incompta coma & sordidatum vidisset *Thrasymachus*, hoc lepide dixit. Major.

ἐκπιπλουσιν — εἰν μὴ εἰν, καὶ εἰν εὐδοκίμ. ancipitem rem esse, & quæ non tuto tractari possit, imagines docet: hunc enim esse ornatum illum, in quo fingendo poetæ, nisi eximie perficere eum potuerint, ejiciuntur, exploduntur, exsibilantur: nec mediocres tantum poetæ, sed valde etiam probati; & qui alias culpas facile evitarent. al. καὶ εἰν εἰν εὐδοκ. sed particulam εἰν, cum ab omnibus pene MSS. melioribus certe, abesset, delevit *Vitt.*

ζυγμοχῶν τῷ Κορυκῷ. hi duo *Philammon* & *Corycus* fuerunt athletæ fortes, qui cum inter se contenderunt, non facilem alter alterum superabat. de *Philammon*e meminit *Demosthenes* in oratione pro *Ctesiphonte*: de *Coryco* autem extat apud Græcos proverbium cum *Coryco* luctari, tanquam *Corycus* esset insuperabilis. ergo verisimile est poetam quendam dixisse *Philammonem* cum *Coryco* decertantem cum *Coryco* jugum gerere. verum hæc metaphora non videtur accommodata, neque enim qui contendunt inter se dicuntur juga gerere, vel, ut Græcum verbum sonat, sub jugo contendere; hæc autem translatio magis conveniret iis qui ejusdem oheris focii vicissim alter onus illud in alterum rejicerent, quam athletis inter se dimicantibus. Major.

Κορυκῷ. al. Κωρυκῷ. velut nomen proprium, majusculo K. scriptum etiam in B. sed rectius minusculo scribes, & appellative accipies pro *Bulga*, seu *Sacco coriaceo*, ut *Snid.* & *Hesych.* interpretantur. *Turnebus* quoque *Adversariorum* lib. 10. c. 10. Sacculum interpretatur, & κωρυκομοχῶν apud *Cælium Aurelium* l. 13. *Chronion*, c. 12. pugillatorii folliis ludum videri ait. similiter *Coryceum* *Vitruvio* esse locum in quo ludere solerent *coryco*. Sylb.

SECT. 4. P. 178.

Καὶ αἱ παροίμια μετ. ἀπ' εἰδὸς ἐπὶ εἰδός. cum species appellat, Hunc & illum qui studio suo commodum aliquod spectantes malum sibi procurarunt, manifestam est genus ipsum intelligere totum illud, Damnum sibi importare sedulitate suâ dum bonum sectantur: ut etiam locutus est in primo libro, ubi exempli naturam declaravit, genus

* Y

enim

enim illic quoque vocavit, *Qui petunt custodes corporis, eos imponere libertati civium.*

Καρπυδιος τον λαγω. proverbium notum est de iis dici solitum, qui sibi ipsis damno forent; qui enim *Carpathum* incolebant insulares homines, cum leporem non haberent, par leporum in insulam summo studio comportarunt; illi autem postea numero valde aucti fructus agrorum corrumpabant.

S E C T. 5. P. 178.

Υπερβολαι. Hyperbolem audacioris ornatûs summo loco posui. est hæc ementiens superjectio. virtus ejus ex diverso par augendi atque minuendi. fit pluribus modis. aut enim plus facto dicimus — aut res per similitudinem attollimus — aut per comparisonem — aut signis quasi quibusdam — vel translatione &c. sed hujus quoque rei servetur mensura quædam. quamvis enim est omnis hyperbole ultra fidem, non tamen esse debet ultra modum: nec aliâ magis viâ in κρηνηλιαν itur: &c. Quint. l. 8. c. 6. eadem seire, a Dem. Phal. §. 124. &c. traduntur.

αηητε γε, &c. ant. *ViA.* lib. αηηη τοτε δ' αν αυτων ειναι συκαμινων κηλατον.

αλλα το πολυ σφοδρα. quomodo ex translatione Hyperbole facta sit docet: verum quia modus (inquit) non servatus est, & incredibilis quædam macularum multitudo eâ ratione exposita est, translationis nomen amisit, & Hyperbole cœpta est appellari.

το δε ωσπερ το καυ το. Imagines & Superlationes seu Hyperbolas genere dicendi tantum inter se differre ostendit, ideoque facile ex Imaginibus Superlationes fieri, cum omnis Imago sit quædam Superlatio, nisi quod in Imagine dicitur, *Tanquam hoc aut illud.* Major.

αηηητ' αν αυτων. ant. *ViA.* lib. αηηης. in al. nonn. αηηη δ' αν. C. αηηην δ' αν.

φορειν. B. φορει.

αηηην δε. ant. *ViA.* lib. αηηησαν. B. αηηη.

σφοδρωτητα δηλουσιν. vehementem quendam animi motum indicant. B. C. σφοδρωτερον.

P. 179. οι Αττικηι ηητερις. Atticos oratores hîc ut leves accusare videtur, qui in dicendo puerilem hanc rationem, nimis augendi aut minuendi rem, frequentant. interposita autem hîc sententia hæc est de studio Atticorum oratorum; quæ enim adjungit, superioribus respondent.

διο πρεσβυτερον. quod puerile est, nullo modo senibus convenire potest. magnopere igitur illi cavere debent, ne Hyperbolis utantur: nec enim in ea ætate excusationem res habet.

CAP. VII.

DE oratione *Historici*, & *Forensis generis dicendi*. deinde,
De dictione quæ convenit *cuique generi causarum*: & quod
præter hanc, plures divisiones orationis afferre, superfluum est.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 179.

ου γαρ ἡ αὕτη γράφ. hanc rem *Cicero* copiose in *Oratore ad Brutum* tractat, aliter vero quam *Aristoteles*. *Major*.

γράφειν, locutio est apta scribendis rebus, monimentisque literarum tradendis.

ἀγωνιστική, est actioni accommodata; quâ, cum inflammato animo sunt, oratores utuntur.

ἀμφὶ δὲ ἀνάγκη εἶδεναι. necesse est, inquit, ut quicumque nomen in literis & civilibus negotiis assequi vult, utrumque genus teneat: duo enim viri civilis officia sunt, *loqui & scribere*, sed in illo forensi dicendi genere quo deliberationes & judicia tractantur, opus est ut emendate loqui sciamus; huic autem generi satisfaciet etiam qui recte scribere nesciat, quoniam in causis civilibus non requiritur accurata scriptio. Το δὲ, μὴ ἀναγκάζεσθαι κατὰ τὴν αἰτίαν, at vero qui scribendi rationem non tenet, is, quamvis in dicendo multum valet, tamen cum aliquid vel absentibus vel posteris impartiri cupit, id efficere nullo modo potest, sed tacere cogitur. quare qui in aliquo numero esse vult, is utrumque summo studio persequi debet, ut & *emendate loqui*, & *recte scribere* discat. *Major*.

ἀκριβοῦς. exquisitissima. nihil enim otiosum, ac negligens in scriptis inveniri debet, sed omnia perfecta & absoluta.

ἢ ὑποκριτικότης. quæ maxime requirit actionem.

διὸ καὶ οἱ ὑποκριταί. histriones enim potissimum exquirunt fabulas hujusmodi morales, & patheticas.

τοὺς τριούτους. hujuscemodi histriones, qui naturis moribusque hominum voce gestuque corporis exprimendis; necnon animorum affectibus indicandis, apti sunt. studium enim suum artificio illorum commendari multum posse intelligunt; morum enim affectuumque diligens expressio, poematis ipsius splendor est ac virtus.

βασιζονται. in manibus gestantur; circumferuntur; probantur; βασιζειν enim quoque δοκιμαζειν significare testantur veteres grammatici.

αυτογνωσις. eos appellat poetas, qui in scena non tantum placebant, quantum cum domi legerentur, ac accurate considerarentur. per poetas intelligit scripta poetarum; ut cum Terentium sæpe dicimus, fabulas Terentii intelligimus. sic autem Demetrius Phal. de dissoluta oratione differens, locutus est. δια τουτο καὶ Μαινδρον υποκρινοινται, λελυμενοι ἐν τοις πλεισις. Φιλημωνα δὲ αὐτογνωσκουσιν.

οἶον Χαερήμων. duos laudat, quod etiam in legendo delectant, nec solum in recitando: Chæremone sc. quia diligens est in scribendo non minus quam ii qui orationes quæ agendæ sunt componunt; & Lycimnium, quia magno & elato stylo utatur, ut solent Dithyrambici Poetæ. Major.

παροδοκουμενοι. i. λογ. orationes scriptæ, & orationes in foro, aut in concione habitæ, si inter se comparentur, huiusmodi inveniuntur: domi enim scriptæ, atque in foro postea, contentionibusque, quas αγωνας vocant, recitatæ, humiles, angustæque (στροφι) videntur, contra actorum orationes, quæ dictæ etiam magnopere placuerunt, literis traditæ, & in manus sumptæ, vulgares, tenuesque videntur, (ιδιωτικη) ut sermo multitudinis esse solet. causa hujus rei est, quod multæ res, quæ in editis orationibus displicent, illic congruunt; i. e. in contentionibus, & actione denique ipsâ.

ζεαφικον, ant. *Viñ*, lib. & vet. interp. *ζεαφον*. & mox των ῥησεων η̄ λεχθεντων. nisi quod particulam η̄ omit. vet. interp. B. vero των ῥησεων εν λεχθεντων.

τα υποκριτικα. ea quorum vis posita est in actione, sublatâ actione, suum officium non faciunt, & frigida sunt & insulsa. B. *ευηθως*.

P. 180. *απονδισσι*, i. e. *διαλυμενα*: dissoluta, nullis copulis sustentata.

το αυτο επειν. eandem sententiam iterare, ac crebro repetere, scriptis orationibus non convenit: (ορθως αποδοκιμαζεται, non sine causa damnatur) in ea autem dictione, quæ contentionibus exprimendis accommodata est, quæque utuntur, quum quasi manus cum adversario conferant, locum habet, & oratores hoc, qui veras causas agunt, frequentant.

αγωνιστικη. ita correxit *Viñ*. ant. lib. secutus. C. *αποδοκιμη*. B. *αποδοκιμω*.

υποκριτικη. sic ant. lib. *Viñ*. C. *υποκριπη*. intelligit autem dissoluta membra, & earundem rerum iterationem. priore genere utuntur & Hist. scriptores ut descriptionibus suis vim majorem addant & actionem. ita *Xenoph.* Orat. de Agesilao lib. 4. rer. Græc. καὶ συµβαλοντες τας αἰτιαδας, εἰδουντο, εὐμαχῶς, αποκλεινον, ἀπιδνησκον. — τα γὰρ αἰδηλων διακινημενα, καὶ οὐδεν ἥτις καταπνευσμενα, φερει της αγωνιας μφασιν, &c. *Longin.* de Sublim. &c. §. 19. — necnon *Virg.* cum *Didonem* huc illuc variis animi motibus correptam exprimeret:

— *Ite,*

— *Is,**Ferte citi flammæ, date tela, impellite remos.*

μυτιόειδαν. necesse est variare & distinguere orationem. B.C. omit. vocem *οὐαί*, quam ex ant. suo codice rest. *Viñ.*

Φίλημον ὁ ὑποκριτής. *Philemon* hoc in loco non est ille Poeta comicus valde nobilis, sed *Histrion* quidam qui fuit *Aristotelis* tempore. *Anaxandridas Rhodius* fuit qui multas conscripsit fabulas & fuit decies victor, sed cum *Atheniensibus* maledixisset, ab iis famâ ac inediâ mori coactus est, ut scribit *Eustathius. Major.* — pro ὑποκριτής hab. ant. *Viñ.* lib. ὑποκριτής quem seq. vet. tral. C. *Ραδαμυθός.*

το *Ερω.* locum indicat in prima parte fabulæ, quæ *Eustathius* inscripta erat, in quo hoc facere consueverat *Philemon*: illic enim, ubi illud *Ερω* sæpe repetitum est, non malus artifex *Philemon* artem suam exercebat, & in eadem sententia paulum immutatis verbis prolata, diversâ voce ac gestu utebatur. cum vero fabula ipsa perierit, exemplum satis bene explicari non poterit.

ὁ τὴν δὲ φ. sicut enim bajuli oneribus pressi lente procedunt, & nihil loquuntur, ita & *Hi*, qui eadem voce sine ulla actione dissoluta proferunt, bajulos trabem gestantes imitari videntur. nam (ut ait *Erasmus* hoc proverbium explicans) qui trabe onustus est non est idoneus ad gesticulationem. at vero fortasse (ut ait *Erasmus*) *Aristot.* de *Atlantibus* sentit, sunt autem *Atlantes* columnæ humanâ imagine, quæ ædificiorum trabes sustinent, videntur enim laborare, cum nihil agant. *Major.*

ἀνάγκη γὰρ ὑποκριν. — ὅτι δὲ ὑποκριτικὸν ἡ λύσις, παρελθὼν ἐγ-
κεῖθω τοῦ, “ἐδέξαμην, ἱτικτον, ἐκτίεφω φίλε” οὕτως γὰρ λελυμένον
ἀνάγκη καὶ τὸν μὴ θέλοντα ὑποκρινόμενον διὰ τὴν λύσιν· εἰ δὲ συνδεδεμένος
εἰποις “ἐδέξαμην καὶ ἱτικτον καὶ ἐκτίεφω,” πολλὴν ἀπαθῆναι τοῖς συνδεδε-
μένοις συμφορὰς· πάντες δὲ τοῦ ἀπαθῆτος ἀνυποκρίτου. *Dem. Phal. §. 198.*
multa ejusmodi exempla ex elegantissimo scriptore, *Terentio*, proferri
possunt. unum pro multis dabitur. *And. act. 1. sc. 5.*

P. Memor essem & ὁ Myfis, Myfis, etiam nunc mihi

Scripta illa dicta sunt in animo Chryfidis

De Glycerio. jam ferme moriens me vocat:

Accessi; vos semotæ; nos soli; incipit:

Mi Pamphile—

Te isti virum do, amicum, tutorem, patrem;

Bona nostra hæc tibi committo, & tuæ mando fidei.

Hanc mi in manum dat; mors continuo ipsam occupat.

Accepi; acceptam servabo.

εἰτι ἔχει ἴδιον τι. habent præterea dissoluta quiddam peculiare. æquali enim temporis intervallo faciunt ut multa dici videantur. a contrariis rem probat.

τὸν ἀντίστοιχον ἐστίν. B. C. perperam, ὅλον ὅτι ἐστὶν τὸ ἐν πολλῷ τὸν ἀντίστοιχον οὐν ἔχει αὐξήσαν.

δὲ καὶ δὲ ὑπερίδαν &c. hunc locum ita legit vet. interp. scriptumque habet ant. *Viñ.* lib. δὲ καὶ ὑπερίδαν ὅσον εἰπῶν. omitt. ὅσον φημι.

Nipetus

Nireus ὁ' αὖ Συμφην — *Hom. Il. l. 2.* hoc quoque *Homeri* consilium fuit, atque idem efficere studuit; ut unum sc. plura viderentur, cum *Nireum* ornare volens, hâc fallaciâ usus est: idem namque repetens, quod unum erat, plura videri fecit, ac tenues *Nirei* res hâc ratione auxit. fallaciam vero detegit *Arist.* & unde oriatur error ostendit. de quo enim multa dicta sunt, necesse est non semel, sed sæpe dictum esse. si igitur sæpe dictum est, multa etiam dicta esse videntur: consecutio tamen sæpe falsa. hunc locum examinat, multumque laudat *Dem, Phal. §. 61.* duasque in eo figuras adnotat. τὸν δὲ *Nireia*, αὐτοὶ τι ὄντα μικρὸν, καὶ τι πραγματικῶς αὐτοῦ μικροτέρου, τρεῖς ναὺς καὶ ὀλίγους ἀνδράς, μίζαν καὶ μεγάλα ἐποίησιν, καὶ πολλὰ ἀπὲς ὀλίγων, τῶν χρηματικῶν διπλὰ καὶ μικρὰ χρησάμενος, ἐξ ἐπαινεφορίας τε καὶ διαλυτικῆς. “*Nireus* (χαρὶ φησὶ) τρεῖς νῆας ἤεν — *Nireus* Ἀγγλικῆς ἦος τε — *Nireus* ὅς κελεύεις ἀνὴρ” — ἥ τε χαρὶ ἐπαινεφορία τῆς λιξέως ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα τὸν *Nireia*, καὶ ἡ διαλυτικὴ, πλήθος τι ἐμφανίζει πραγματικῶν, καὶ τοὶ δύο ἢ τριῶν ὄντων. καὶ χεῖρον, ἀπ᾽ αὐτοῦ *Nireus* ὀνομαζόμενος ἐν τῇ φησὶ, μεμνημένη οὐδὲν ἥτιον ἢ τοῦ Ἀγγλικῆς, καὶ τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ τοῦ κατ' ἐπὶ ἑκάστῳ λαλοῦμένων χεῖρον. αἰτία δ' ἡ τοῦ χρηματικῆς δύναμις. εἰδ' οὖν οὕτως εἶπεν, “*Nireus* ὁ Ἀγγλικῆς ἦος ἐκ Συμφης τρεῖς νῆας ἤεν,” παρομοιωμένης ἑκάς τοῦ *Nireia*. ὥστε χαρὶ ἐν ταῖς ἐπιστάσει, τι ὀλίγα, διατεχθέντα πῶς, πολλὰ φανίσται, οὕτω καὶ ταῖς λογαῖς.

SECT. 2. P. 181.

ἡ μὲν οὖν δημοτικὴ λιξίς. comparat concionale genus orationis (τῇ σκιαγραφίᾳ) umbratili picturæ: in pictura umbratili, quanto major fuerit turba eorum, quæ descripta, pictaque sunt, tanto longinquius spectari possunt: minuta opera, nisi accedās propius, spectare, ac cernere nequeas. eadem est hujus locutionis ratio.

ὄχλος. hic non significat turbam eorum, qui in concione stant; sed rerum pictarum turbam; quæ quo major fuerit, eo longinquius, ac ex remotiore locorum intervallo spectari possit.

ὁ τοῦ ἀκριβοῦς περιεργα. quare exquisite & affabre facta non requiruntur, sed inanem potius operam supervacaneamque magistri declarant: nec tantum περιεργα, sed etiam deteriora sunt, quam rudia illa & im-polita, ambabus in rebus. *Supervacanea* autem, quia non attenduntur; nec diligentia, quâ confecta sunt, perspicitur: *deteriora* vero, quia minus ita efficiunt quod volunt, & quod propositum esse debet utriusque artis.

ὁ τοῦ ἀκριβοῦς περιεργα. *Quintilianus* audacter ab *Aristotele* in hac re dissentit, qui non minorem in deliberativo genere, quam in judiciali vim eloquentiæ oportere esse judicat. *Major.*

ἡ δὲ δικη ἀκριβοῦς — ἐλαχιστὴν χαρὶ ἐπὶ ἐν ῥητορικῇ. judiciale genus, ac forensis dictio exquisitior esse debet: multo enim minor judicum numerus est, quam concionis; & adhuc exquisitior, quæ ad unum judicem habetur. cujus rei statim ipse causam reddit; qui enim (inquit) ad unum judicem dicunt, parvam facultatem habent utendi præ-

præditiis artis: i. e. a causa discedere non valde possunt; nec quæ excogitârunt oratores, ut iudicibus imponerent, usurpare. de hac re questus etiam *Cic.* est, cum pro *Deiotaro* apud *Cæsarem* Dictatorem diceret, his verbis; *Moveor etiam loci ipsius insolentia; quod tantam causam, quanta nulla unquam in disceptatione versata est, dico intra domesticos parietes, dico extra conventum, Et eam frequentiam, in qua Oratorum studia niti solent. in tuis oculis, in hoc ore, vultuque acquiesco: Te unum omnis mea spectat oratio.* &c. C. *μαλλον*
α ενι κ.

ευσυνωπιον γαρ. facilius enim potest perspicere quod causæ proprium, & suum est, *το οικειον του πραγματος* & quod est alienum.

και ο αγων απεισιν. & contentionis studium abest. itaque *καθαρα κρισις*, sincerum, purum, & incorruptum est iudicium.

εν πεισι τουτοις. dicendi generibus.

ακριβοεια. minuta diligentia.

τουτο δι. f. η υποκρισις.

γραφικωτατη. scriptioni est accommodatissima; officium enim ejus est, ut legatur; ideoque debet esse exactissima. B. *γραφικωτατον.* & *μοx, ερzen αυτου.*

δυστηρα δι. η δικανικη. secundum exquisitæ orationis gradum habere judiciale elocutionem.

το δι παρδιαμεριδου. si ad eam divisionem quam tradidi superius, addas plures species, efficies tot genera dicendi quot genera virtutum, & morum sunt: ut alia ratio sit iusta, alia prudens, alia temperans, &c.

το γαρ ηολ. antiq. *Victor.* l. quem sequitur vet. *tral.* *το δι ηολ.*

αν τι γαρ αδελειχη, ου σιφη. ουδε αν συντομης. duo vitia statuit oratoris; *αδελειχη*, (i. e. loquacitatem, & futilem, atque inanem sermonem; cum enim multa complexa fuerit oratio, aperta nunquam erit) & *συντομικη*, (i. e. brevem, & concisam orationem, quæ non habet perspicuitatem) oportet igitur inter hæc duo tenere medium, & servare decorum, atque ita oratio *ηδαν* erit, & delectabit. B. C. *συντομης.*

CAP. VIII.

DE iusta Partium Orationis divisione.

NOTÆ &c.

P. 182.

Εἰ δὲ τοῦ λόγου δύο μέρη. ex his intelligi potest *Aristot.* sub *propositione* narrationem complecti, sub *probatione* vero confirmationem & refutationem; reliquas autem partes, ut exordium & perorationem, non putare necessarias, quoniam non ad fidem faciendam, sed ad movendos animos adhibentur. *Major.*

καὶ τοῦ ἀποδ. discrepat hic antiq. *Pier.* lib. a reliquis & scriptis & excusis lib. habet enim καὶ τοῦτο ἀποδ. intelligitur autem πρᾶγμα. " & hanc ipsam rem, quam exposueris, probare:" vetus quoque tral. eam lectionem adjuvat. ex utraque tamen pene idem sensus elicitur.

πρὸς ἄλλημα — ἀποδείξεις. eadem ratio est harum rerum, ac reliquarum artium, quæ ita partiuntur; & alterum, *quæstionem* vocant; alterum *demonstrationem*, respondet enim *propositio*, *quæstioni*; *probatio* vero, *demonstrationi*.

ὡς δὲ διακ. γελῶν. plures magnopereque inter se discrepantes fuerent opiniones veterum magistrorum de hac re, quod testatus est *Cic.* l. 2. de orat. §. 79. &c. nemo paucioribus, quam *Aristot.* contentus fuit, numerumvè earum magis contraxit. *Cic.* tamen *Arist.* respexisse videtur in Orat. Part. §. 4. C. F. Quid? orationis quot sunt partes? C. P. Quatuor: earum duæ valent ad rem docendam; narratio, & confirmatio: ad impellendos animos duæ; principium, & peroratio.

διηγήσις γὰρ που &c. non se habet (inq.) res, ut illi opinantur, qui *narrationem* partem esse volunt orationis, ut *exordium*, ut *perorationem*: quo enim modo pars esse potest, quæ communis non est omnium dicendi generum? sed solius *judicialis*. *demonstrativi* enim, & *deliberativi*, qualem ipsi volunt, nullo modo narratio esse potest. non negat *Arist.* narrari aliquid in demonstrandi & deliberandi genere; id enim omnino falsum fuisset; sed non recipere genera illa *narrationem*, quam magistri illi dicendi fingeant.

τὰ πρὸς ἀντιδικον. *refutationem* vocat *Quint.* eam autem *Arist.* eadem de causa non recipit; neque enim communis omnium generum, sed *judicialis* solius. quomodo enim locum in *deliberativa* oratione habere possunt, quæ contra adversarium dicuntur? non enim argumenta illic adversariorum confutantur, sed publica utilitas quaeritur: a *demonstrativo* autem eadem illa prorsus aliena sunt.

ἡ ἐπιλογὴ τῶν ἀποδ. rep. autem & hic ex præcedentibus πῶς ἐνδεχεται εἶναι. — idem testatur *Isocrates* in Panathenaico his verbis: περὶ μὲν οὖν ἂν ὑποθέμην, ἰκύνως εἰρηδοῦν νομίζω· τὸ γὰρ ἀναμνησκῆν καὶ ἰκύνει τὸν εἰρημίνων, οὐ πῆπει τοῖς λόγοις τοῖς τοιούτοις.

μνηστειρολογία. *conflictio*; *rationum* adversa collatio.

επινοοῦς. τὴν δὲ ἀνακεφαλαιώσιν κελεύουσιν ἐπινοοῦν. *Herzog. περι μετ. δεινότητος.*

ἀλλ' οὐχ ἡ συμβολή. existunt in deliberatione inter eos, qui contraria suadent, accusatio & defensio; verum non quia deliberatio fit, ea aguntur: sed huiusmodi contentio est καὶ αὖ συμβολή. — B. ἡ συμβολή, eodem casu.

ἐπ' οὐδὲ. B. C. infer. δὲ.

τοῦ μηκέτι ἀφαιρεῖσθαι. docet eos stulte admodum facturos, qui partem aliquam demerent e pusilla oratione: multa enim tollebant, qui in perorando, quæ pluribus dicta fuerant, paucis enumerabant: contingit enim (inq.) e longa magnaue re partem abscindere; e pusilla, nullo modo. quare liquido intelligitur ob eam causam locum in exiguis orationibus non habere perorationem. B. ἀφαιρουμένου.

ἰδίαι μὲν οὖν τ. propriæ igitur veræque partes hæ duæ sunt.

ταὶ δὲ πλαῖται. quasi diceret, "sed si plures concedendæ sunt partes, tamen etiam sic non erunt totidem, quot nunc faciunt minuti isti rhetores: erunt itaque quatuor." vid. 3. not. h. cap.

ταὶ γὰρ πρ. τ. ἀντικρῖν. *Cic. Part. Orat. §. C. F. Nempe ea sequuntur quæ ad faciendam fidem pertinent. C. P. Ita est: quæ quidem in confirmationem, & reprehensionem dividuntur. nam in confirmando nostra probare volumus: in, reprehendendo redarguere contraria. Quint. lib. 3. ab Arist. audacter dissentit, & temere de eo iudicium statuit: ejus enim mentem nullo modo affecutus est.*

καὶ ἡ ἀντιπαρεμβολή. hæc etiam probationis pars est: qui enim eâ utitur res suas augeat; neque enim alia de causâ hoc facit, nisi ut suas argumentationes augeat, adversariorum minuat. constituit enim omnino aliquid, qui hoc facit; i. e. qui, quæ jam probata sunt, amplificat; nam supra etiam amplificationem inter probationum genera collocavit.

ἀλλ' οὐ το προ. οὐδ' ὁ ἐπιλ. sc. habent hanc vim probandi: sed alterum conciliat animos auditorum, aut alienat eosdem ab adversario; epilogus tantum repetit breviter exposita, eaque exaggerat.

P. 183. ἐγὼ οὖν, αὖ τις &c. quid absurdi consecuturum sit, indicat hic *Aristot.* si quis admittat minutam illam rhetorum divisionem, res (inq.) in infinitum progredietur.

Θεόδωρον. vid. *Plat. in Phædro.*

ἐπιχειλέγχος. B. C. perperam ἐπιλέγχος.

οὐκ εἰς τὴν λέξιν. atqui nomina nova sunt imponenda, cum res novæ, & ab aliis differentes afferuntur; sed hic nihil novi affertur; ergo inanis est divisio, & nova ista nomina rejicienda. hæc non sine indignatione quadam tradit *Arist.* B. C. λέγοντες.

κρίνον. B. κρίνον.

ἐπευρώσιν. ita edit. *Vic.* secutus auctoritatem antiquiss. sui libri al. ἐπερώσιν. al. ἐπερώσιν.

C A P. IX.

DE *Procæmiis Deliberativis ; Judicialibus ; Demonstrativis.*

N O T Æ &c.

SECT. I. P. 183.

Προοίμιον. v. *Quint.* l. 4. c. 1.

καὶ οἱ οὐδὲν ποιοῦντες. & viam quasi muniunt ad ea, quæ sequuntur : aditum quendam, & munitionem habent ad causam procæmia. *Cic.* secundo de Orat. §. 320.

τῷ ἐπιόντι. ei qui properat, ut progrediatur, & invadat : qui pertransire velit : sumpta metaphora ab incurfione militum, & impetu in hostes, vel in agrum hostilem ; vel simpliciter significat id, quod sequitur.

το μὲν οὖν πρῶτον. docuit superius illud esse commune procæmio, prologo poetarum, & præludio tibicinum : illud dixit esse commune, quod omnia sunt principium : procæmium sc. orationis, prologus comædiæ, aut tragædiæ, præludium tibicinis : jam distinguit ea, & docet præludium tibicinis, esse simile *demonstrativi* generis procæmio, & tradit certos locos unde ducatur : *judicialis* generis procæmia comparat prologis poetarum, & ejus locos tradit : *deliberativi* autem generis procæmia dicit ex iisdem locis peti, ex quibus etiam *judicialis* generis principia. *Cic.* in 2. de Orat. §. 325. cum ex *Antonii* persona de procæmiis disputans, inquit, *Connexum autem ita sit principium consequenti orationi, ut non tanquam Citharædi procæmium affictum aliquod, sed cohærens cum omni corpore membrum esse videatur : πρῶτον* (ut puto) expressit. quod si de *judiciali* genere sermo ille non fuisset ; & si ea præcepta cuncta genera spectâssent, non parum *Cicero* peccâssset, qui, quod cuidam generi dicendi valde accommodatum est, ab omnibus removisset. auctoritate enim *Arist.* & exemplis tum morum oratorum intelligitur exordia, quæ imitantur principia tibicinum, & extrinsecus quæsitæ sunt, valde *demonstrativo* generi convenire.

καὶ γὰρ οἱ ἀνῆλταν. solent enim tibicines, antequam cantum incipiant, prolusione quâdam uti, & quicquid eis placet canere, deinde legitimum cantum incipere : ita qui laudare aliquid aut vituperare volunt, pro arbitrio suo possunt unde voluerint orationis principium ducere, etiamsi illud exordium nullam habeat cognationem cum re quæ laudatur, modo paulatim progredientes ad causam veniant, ac extremam exordii partem cum laudationis initio copulent.

Maj.

ὅ, τι ἂν εὐ εἶχ. το εὐ restit. *ViA.* ex ant. suo codice, cui adstipulatur vet. tral. B. C. omitt.

συνήψαν τῷ εὐδοσίμῳ. ita vocat partem illam quæ inter prolusionem ac verum cantum posita est, ac tanquam copula conjungit illas res valde inter se distantes.

εὐθὺ εἰποντα. f. δει. B. C. εὐθὺς εἰποντα.

ὅπερ πάντες ποιοῦσι παραδείγμα το τ. Ισκ. eodem eleganti modo loquendi usus est in hoc libro. ὡππερ Σοφοκλῆς ποιεῖ παραδείγμα το εκ της Αντιγόνης. & *Demosth.* in fine Orat. de Falsâ Leg. ἀλλὰ τιμωρησάμενους παραδείγμα ποιήσῃ πῶσι, καὶ τοῖς πολιταῖς καὶ τοῖς ἀλλοῖς Ἑλλήσιν.

οἰκεῖον ὑπερχει. nulla enim in re convenit *Helena* cum Sophistis: nihil commune illi inter se habent. B. ὑπερχειν.

ἅμα δὲ καὶ εὐν' ἐκτοπισή. duplex commodum a procæmio a re alieno sequitur, nam non solum orator libertatem habet excurrendi & quicquid velit dicendi, verum etiam hoc modo orationi varietatem quandam aspergendi; siquidem non decet orationem esse prorsus uniformem, id enim satiare. *Major.*

ἐκτοπισή. simul etiam si orator a re proposita recedat, aberret, & quodammodo a sua statione declinet, extraque suæ dictionis locum, ac fines vagetur — est verbum translatum. ἐκτοπιζειν valet hîc deferere locum ac materiam, quam tibi proposueris, & in aliam quasi regionem migrare.

ὀλυμπικῶν. B. C. ὀλυμπιακῶν. sed *Attici* scriptores ita passim loquuntur, cum cæteri *Græci* syllabam ei nomini addunt.

P. 184. ἀπο συμῶουλῆς. ducuntur etiam exordia hoc in genere a suasionem, ac dissuasionem; consilioque denique aliquo dando, ut si quis dicat, ὅτι &c.

ἡ τοὺς τοιούτους. sic leg. *ViA.* ex ant. lib. quem seq. vet. tral. B. οὐ τοὺς τ.

ἀδελφοί. qui non vulgo celebrantur, non quod vel inutiles sint, vel improbi, sed qui cum probi sint, negligentia hominum in tenebris latent. ita rest. *ViA.* ex ant. codice, quam lectionem exprimit vet. tral. B. pro ἀδελφοί, h. λαίψανουσι. C. ἀδελφοίς.

οὗτος γὰρ συμῶουλεν. qui sic loquitur, manifesto consilium dat. hæc autem in exordio dicta erant: possunt igitur recte procæmia, ut testati sumus, a suasionem duci.

λοῖος. al. λοῖου.

εκ των παρς τον ακροατην. ex iis, quæ personam auditoris respiciunt.

εἰσι Χοιρίλος. hic est *Chærilus* ille qui carminibus *Horatii* ut malus Poeta proficissus est: hoc autem exemplum colligitur ex non ineliganti carmine ipsius, quod in *Græcis* commentariis legitur;

Α μνηστὴρ ὅστις ἐν κείνῳ χρόνῳ ὕδρις αἰδῶν,

Μουσῶν θρασυῶν, ὅτ' ἀκείρατος ἦν ἐπὶ λειμῶν

Νυν δ' ὅτι πάντα διδάσκει· ἐχρυσὶ δὲ κείρατι περὶ χροῖ,

Υστατοι ὡς δὲ δρομὸν καὶ ἀλειπομένην, οὐδὲ τοι ἴσται

Πάντη παπταίνοντα νεοζυγας ἀρμὰ πλάσσει.

Cætera, quæ vacuas tenuissent carmina mentes,

Omnia jam vulgata —

Virg. G. 3. 3.

λογων. B. C. λεγόμενα.

ξίνα. remota, i. e. non ex ipsa re argumentoque sumpta; ita tamen, ut cum ipsa aliquo modo conjungi possit.

οικεία. propria illius orationis; quæ sc. ducuntur ex argumento rebusque ad illud, de quo verba facturi sumus, pertinentibus.

SECT. 2. P. 184.

Επιδεικνύεις. C. hæc adjungit; οἷον, ἤλθην εἰς σι, δια σι καὶ πὰ δώρεα καὶ εὐεργετήματα, καὶ πὶ σκυλα, ὡς δὲ Διονυσίου.

τι μὲν γὰρ τῶν διθυραμβικῶν. significat principia dithyrambicorum, nihil habere simile cum exordiis judiciorum: sunt enim similia principis orat. demonstrat. similia autem illis esse dixit, quia utraque disjuncta ab re atque aliena sumunt.

Δια σι &c. exemp. sumptum e lyrico poeta, cujus scripta vetustate absumpta sunt: ergo vim ejus liquido intelligere non possumus.

τι δὲ τοῖς λόγοις. *Vid.* intelligit *fabulas*: alii autem melius *prologos*. & quidem *Græcus* scholiastes h. τι δὲ τοῖς προλογοῖς καὶ ἐπισι. quam lectionem seq. vet. tral. nisi quis per λόγους & ἐπισι intelligere velit *fabularum prologos & epic. præfationes*.

προῖδωσι π. οὐ γ. B. C. προειδῶσι π. οὐ π. ὁ λ.

κρίμαται. eadem κρίμαται.

πλάνα. aberrare animum facit.

ὁ δὲ οὐν ὥσπερ εἰς τὴν χεῖρα &c. qui præbet igitur, ac tanquam in manum porrigit principium, facit eum, qui tenet, percipere quod sine eo auxilio parum intellexisset.

P. 185. πρὶ τοῦ δράματος. F. *Portus* ex conjectura legend. proponit πρὶ ὁ τοῦ δράμα.

εὐθύς. illico; in prima parte, & quasi in fronte fabulæ.

ὥσπερ καὶ Σοφοκλῆς. hoc, quod vocat *Aristot.* prologum, est in medio fabulæ, ubi *Oedipus* genus narrat suum; vel igitur *Arist.* memoriâ lapsus est, vel prologum appellat omnem tragædiæ partem in qua poeta proponit quid deinceps sit agendum, ut in orationibus etiam mediis frequentissime nova exordia ponuntur. *Major.* — *Ulpianus* in v. *Demost.* Olynth. tradit duo esse genera proœmiorum; unum eorum, quæ toti orationi quasi viam muniunt, alterum eorum, quæ etiam sunt in media oratione.

ἡ κωμῳδία ὡσαύτως. in Nubibus *Aristoph.* personam prologi sustinet *Strepsades*: in *Andria Terentii*, *Simo*; in *Heauton*: *Menedemus*; in *Adelphis Micio*.

δηλον ἡ καὶ μικρὸν τοῦ π. Itaque in parvis atque frequentibus causis, ab ipsa re est exordiri sæpe commodius. *Cic. de Orat. l. 3. §. 320.*

INTER-

ιατρικὰ. medicamenta & tanquam remedia quædam, quibus si quid nobis adversum in animo iudicium infederit, sanare ac tollere possumus; nec non quibus illuc, quæ nobis prodesse possint, inferentes, ita illos, ut nobis commodum sit, conformemus.

λεγεται δὲ ταύτ. &c. hunc locum pene expressit Cic. l. 2. de Orat. § 321. *Sed cum eris utendum principio (quod plerumque eris) aut ex reo, aut ex adversario, aut ex re, aut ex eis apud quos agitur, sententias duci licebit.* vid. Cic. Part. Orat. §. 28. — Dicentis autem (λεγοντος) nomine, non reum tantum, sed & actorem intelligit Arist.

περὶ αὐτοῦ. quod attinet ad nos, & adversarium, iis utemur processibus, quæ habent criminationem ita, ut aut inferamus, aut crimina illata diluamus. B. C. διαβολῆς.

ἐστὶ οὐχ ὁμοίως. hoc autem fit non eodem modo.

διὸ δὲ. Vñ. δι' ὅ δὲ.

ὅταν μάλῃ εἰσαίῃεν αὐτὸν. cum est insinuaturus se in gratiam iudicum, &c. pro Mil. Cic. *Sed antequam ad eam orationem venio, quæ est propria nostræ quæstionis, videntur ea esse refutanda, quæ in Senatu sæpe ab inimicis jactata sunt, & in concione ab improbis, etiam paulo ante ab accusatoribus: ut omni errore sublato, rem plane, quæ venit in iudicium, videre possitis.*

διαβολητέον. B. διαβολητέον. quod non est usitatum. B. C. μνημονεύουσι.

ἐκ τοῦ εὐνοῦν ποιήσειν, cum nobis iudicem conciliemus; vel ἐκ τοῦ ὀργισέειν, cum adversario iratum faciemus.

ἐκ τοῦ ἀποσεκπικρῶν, ἢ τὸν ὑπὸ πικρῶν. interdum etiam ad attentionem parandam, vel contra — cum attentum illum, aut contra negligentem faciamus. — adversus hunc locum disputat Quint. lib. 4. c. 1. sect. 4. *Nec me quanquam magni auctores &c.* iudicium tamen Arist. verum est, & nullo modo labefactari potest. hæc enim videtur esse ejus sententia: quædam interdum loca in causis inveniri, quæ nullâ ratione defendi possint. cum igitur ea infirmioribus argumentis purgare conemur (neque enim intacta omnino relinquere, ac dissimulare possumus) prodest iudicem ab accurata eorum animadversione abducere, ut cum negligentius, quæ a nobis dicta fuerint, acceperit; neque ipsorum vim perpenderit, perpurgasse nos ea existimet, quæ nequaquam dissoluta purgataque esse cognovisset, si attentius, quæ dicta sunt a nobis, examinasset. in his enim criminibus, quæ probabilibus aliquibus argumentis dissolvi possunt, dubitandum non est, quin argumentis niti, & ad ipsa subtiliter percipienda iudicem attentum facere debeamus: verum cum non nisi plumbeo gladio nos tueri, imbecillioribusque rationibus possumus, quæ si diligenter ab iis, apud quos agimus notarentur, suam infirmitatem aperirent, planum est ipsum ab illis explorandis attenteque considerandis avocare, mirifice causæ nostræ prodesse.

διὸ πολλοὶ εἰς γέλωτα περὶ ταύτης ἀποκρίνεται. — Quis est igitur, qui non fateatur, hoc lepore, atque his facetiis non minus refutatum esse Bru.

Brutum, *quam illis tragædiis &c.* Cic. de Orat. lib. 2. 222, &c.
 — *Est autem (ut ad illud tertium veniam) est plane oratoris move-
 vere risum &c.* 236.

εις δε ευμαθεϊαν ἀπ. ἀνέξει. omnia vero superiora præcepta ad
 docilitatem deducunt.

ᾠσοσχευσι. f. τον νουν.

ἐμποιεν. in auditorum animis hanc opinionem *inferere*.

μη προσεκκηγυς, f. λικπειν, ὅτι &c. fin velimus non habere attentos,
 dicendum est, quod &c.

εἰω του λογου. omnia hujuscemodi artificia extra causam & propo-
 situm esse &c.

P. 186. φανλον. corruptum, depravatum.

εἰω του παγγυγιος. extra rem & materiam, de quo agitur.

αὐδ' η ὅσιν — συμμει κεφαλην. nisi ut summatim rem attingas, ne
 oratio ἀκεφαλός, i. e. trunca & decurtata videatur.

προσεκκηγυς. B. C. ᾠσοσκηγυ.

ἀνισσι μελλον, η αρχομενοι. omnibus locis potius, quam in princi-
 pio (ἀνισσι, auditores de sua attentione remittunt) studium suum re-
 laxant. participium αρχομενος apud opt. script. eleganter ponitur pro
 εν αρχη. Æsch. contra Ctesiph. §. 2. ed. Oxon. ὡς' ευθως αρχομενος των
 νομων ληγει. — B. ανισσουσι.

τιπειν. hoc in orationis principio ponere. Cic. de Orat. l. 2. 323.
*nam & attentum monent Græci ut principio faciamus judicem, & do-
 cilem; quæ sunt utilia, sed non principii magis propria, quam reliqua-
 rum partium; faciliora etiam in principiis, quod & attenti tum maxi-
 me sunt, cum omnia expectant.*

ὡπαρ εφη Προδικος. Prodicus Chius Sophista fuit insignis, qui plu-
 rimas divitias congescit in docenda Rhetorica; hic in concione jacta-
 bat se quandam habere demonstrationem, quâ aliquis fretus in judi-
 cando superior sit semper evasurus; eam autem quinquaginta drach-
 mis docere consuevit; itaque quoties auditores suos dormitantes &
 parum attentos videbat, sic eos incitare solebat, ut diceret se aliquid
 ex illa sua demonstratione velle disserere, quare statim animos erige-
 bant. Major.

νυσταζειν. B. νυσταζειαν.

περιμωδων. inferere, inculcare — hoc autem est, quod Pro-
 dicus dicebat, quum auditores somnulosos excitaret, tunc ipsis opor-
 tere mentionem injicere της πεντ.

πντηγοντιδραχμυ. f. επιδειξεως. al. πντηγοντιδραχμυ.

ὅτι δε πρὸς τον ακροατην &c. atque hæc referri ad auditorem, non
 quatenus auditor est, & quatenus audit, ut causam intelligat & recte
 judicet, (id enim fit, non procemio, sed propositione & confirma-
 tione) sed quatenus est improbus, inde patet, quod omnes in pro-
 cemiis aut, διαδοκκουτιν criminantur, aut, φ. αναλυονται metus dissol-
 vunt. exempla sumuntur ex Sophoc. Antig. & Euripid. Iphig. in
 Taur.

καὶ οἱ πονηροί. B. C. add. δὲ. — qui causam malam habent, aut se habere putant, huc se conferunt, & ambages quærunt: (intellige ἀποσιμίζοντες) quovis enim in loco ipsis præstat, quam in causa permanere & immorari, διατρίβειν: cum nullam ejus partem attingere sine damno queant.

τὰ κυκλῶ. circuitione utuntur; ambages loquuntur. καὶ ἀποσιμίζονται, & præfationibus utuntur, & magnam partem orationis in seipsis excusandis consumunt. *Soph. Antig.*

Κρ. Εὐχαριζῶ, καὶ ποφθαγγύου κυκλῶ

Τὸ πᾶνμα. —

& *Virg.* vim hujus verbi expressit *Georg.* 2. v. 46.

— Non hic te carmine ficto

Atque per ambages, & longa exorsa tenebo.

τῶν ἀλλῶν ἰσχυρῶν. ἢ τῶν παθῶν. ex lib. enim secundo sumi possunt, quæ ad commovendum iudicis animum valent, eumque adversario iratum faciendum; & si qui alii affectus in eo excitandi sunt.

ἵπαι δὲ ἐν λεγέται. sc. ab *Homero*, non solum benevolentiam captandum esse ait, sed etiam efficiendum in procemiis, ut misericordiâ digni videamur. hoc confirmat *Homeri* autoritate *Odyss.* 6. v. 327. Sed cum erit utendum principio — sententias duci licebit: ex reo, (reos appello, quorum res est) quæ significant virum bonum, quæ liberalem, quæ calamitosum, quæ misericordiâ dignum, quæ valeant contra falsam criminationem. *Cic.* 1. 2. de Orat, 321.

οἰσθαὶ δ. π. συνεπαυνοῦσθαι. operam dare debemus, ut auditores se putent una cum iis quos laudandos nobis proposuimus, ornari.

S E C T. 3. P. 187.

Τα δὲ. ἢ ἀποσιμια.

τῶν τ. διακ. λογιῶν. B. C. λογιῶν. prior. lect. quam exhib. vet. tral. ex ant. lib. restituit *Vit.*

μη ἥλικον βουλει. rem non existimant esse tantam, quantam tu, qui verba facis, haberi cupis.

αὐτῆς ὁδῶν. levia; temere & subito effutita; quæ nullâ animi præparatione subito funduntur.

προῖξιν κωνισίας — προκινησῆς. B. C. προῖξιν κωνισίας. a studio athletarum translata hæc verba sunt; qui antequam manus cum adversario confererent, se ad pugnam præparabant, partesque maxime corporis, quibus in concertatione usuri erant, ut illis aptioribus valentioribusque uterentur, commovebant; nonnullaque interim faciebant, quæ speciem in se ac venustatem quandam haberent. hoc *Cic.* lib. 2. 316. de Orat. expressit; simile autem a gladiatoribus ducit. — Cum brachium concalefecerit, tum se solere pugnare — &c. ἐξαγκωνίζεν sign. brachiorum partem, quam ἀγκωνία vocant, commovere, atque inde omnem torporem ejicere. ἀνακινῆσαι, commovere & concutere, quo etiam crebro motu manus & brachia calidiora & agiliora reddantur.

CAP. X.

Criminationis, & Purgationis loci sunt, ex remotione malæ opinionis; ex occurſu controverſiæ; ex purgatione, cum aliquid errore, vel fortuna, vel neceſſitate factum defenditur; ex communione criminis cum adverſario; ex communione criminis cum aliis; ſi alios criminatus eſt &c. ex recriminatione; ex iudicio ante factò; ex indignitate criminationis; ex notis & indiis; ex commixtione bonorum cum malis; ex diverſa cauſa.

NOTÆ &c.

P. 187.

Οὐδὲν γὰρ διαφέρει. nihil enim refert, five ſermone alicujus orta ſit prava illa opinio, five ſuâ ſponte excitata; quare utilis ſemper hæc ratio eſt, & in univerſum prodeſt.

ἀμφιγῶντων. de quibus ſc. lis & controverſia nobis ſit cum adverſario.

ὅτι τούτων. qui detrimentum a ſe illatum eſſe inficiari non poteſt, ſed ait eum ipſum, qui de hoc queritur, nihil damni accepiſſe, removet cauſam ab actore; nec jure ab ipſo ſecum agi poſſe docet. — ita reſt. Viſt. MSS. meliorum fidem & vet. tral. ſecutus. B. C. ὅτι τούτων non eſſe eam, quam adverſarius dicit.

τούτων. B. C. τούτων.

ἀμφιγῶντος. quam hîc ἀμφ. controverſiam vocat *Ariſt.* alii vocant, ſtatum, alii conſtitutionem.

ἢ ἀντικατάθεσθαι. vel oportet eum qui facinus aliquod injuſtum facit, commutationis compensatione uti: rem compenſare.

ἀμάρτυρα. quod *Latini* vocant errorem, lapſum, Græci ἀμαρτυ. neque ſemper apud *Latinos* error in vitio eſt, nec apud Græcos ἀμαρτυ.

ἀτυχία. ſign. adverſæ fortunæ, caſum, aut culpâ factum.

ἀναγκαιον. aut neceſſitate aliquâ impoſitâ, vique adhibitâ commiſſum.

P. 188. το ὅτι ἐν τῷ. compenſare quoque damnum fine; docereque ſe nunquam lædere ipſum in animo habuiſſe: ſed hoc, aut illud facere.

δίκαιον δὲ μισον. hoc addens, “dignus certe eſſem odio, ſi ut id fieret, commiſiſſem.

ει επιλειληται. si qui nos reprehendit & criminatur, in eodem deprehensus sit crimine; vel nunc, vel antea &c. quod *Cicero* opponit *Tuberoni* in oratione pro *Ligario*.

ει επιλημμενοιται. si alii eadem, quæ egit is, quem defendimus, deprehensi sint egisse, quos quidem adversarii nostri minime illi crimini affines esse consentunt. B. C. ει αλλοι επιελ.

οπι καθαρος ο μοιχος. si adulter est purus, ergo hic & ille, qui omnium judicio puri existimantur, sunt adulteri. — sed *Ant. Riccobon.* legendum censet καθαριος. est autem καθαριος mundus, elegansque in ornatu cultuque corporis, quales *Arist.* l. 2. c. 4. p. 84. inter amabiles refert, cum dicat, και τους καθαριους περι οψαν, περι αμμιχηνην, περι ολον τον βιον. sic igitur locus interpretandus videtur: si ut quisque accuratius, ac diligentius se colit, atque ornat, continuo argumentetur, eum esse mœchum, fiet hoc modo, ut hic, & ille sit mœchus. debemus autem nominare homines perlonge remotos ab ejusmodi suspitione, & crimine, qui etiam si munditiarum sint studiosi, mœchi certe non sunt. huc pertinet etiam quod tritum est apud *Rhetoras*, legiturque apud *Hermogenem* περι σασιως. καλλωπιζεται, πορος αρε. est hoc igitur quodammodo illius refutatio.

ει αλλους διοαλειν, η αλλος αυτους. si ipse qui nunc criminatur, alios criminatus est, aut alius quispiam eosdem, aut etiam sine criminatione existimati sint culpam commisisse, quemadmodum & hic nunc existimatur, qui tamen postea ab omni culpa remoti esse inventi, atque declarati sint: eum quoque falso in crimen vocari bono erit argumento, atque eum non parum sublevabit. — al. η αλλος αυτον.

αντιδιασκειν. sic emend. *Victor.* ex ant. cod. B. C. εκ του εναντιου διασκειν.

εν τη Αντιδοσει. causa quæ vocabatur *Antidosis* erat hujusmodi; si quis oneribus publicis & tributis nimis gravatus fuisset, & alium minus gravatum esse intelligeret, qui tamen esset ditior, poterat eum in judicium vocare, & cogere ut vel onera sua sustineret, & tributa sibi imposta persolveret, vel si hoc facere recusaret, secum fortunas suas commutaret. *Major.*

εφη γαρ αυτον αδικει τ. εκ τ. Διονυσιακου α. εις τ. δικαστηρια κρινται. eleganter refutavit *Euripides* improbitatem accusatoris; docuitque non debere se eorum quæ in fabulis scripsisset, rationem reddere in foro; neque apud iudices illos, qui illic causas audirent: habere enim poetas suos iudices: & qui, si quid prave ab ipsis dictum fuerit, possint ab eis justas pœnas sumere. injuste autem transferri causam e certamine contentioneque, quæ inter poetas in ludis *Liberi Patris* habetur, ad contentionem quæ in foro inter adversarios exercetur.

ει βουλεται. B. C. ει εβουλετο.

εκ του διαβολης κατηγορειν, ηλικην. disputare contra calumniam, & ostendere quam ingens malum ipsa sit. contra calumniam subtiliter copioseque disseruit *Isocrates* in oratione περι της αντιδοσεως. & quot incommoda ex ea provenirent, docuit.

ἄλλας κρίσεις ποιεῖ. quod alia judicia efficiat, & ab eo, de quo quæritur, discedat, & ad rem, cujus cognoscendæ causâ coacti judices non sunt, transeat. post ποιεῖ addunt B. C. καὶ ὅτι ἐπισυνεῖ τῶ πρῶτῳ μακρ.

συμβολῶ. communis ambobus locus est, notas & indicia afferre, quibus ostendas, quod docere studes.

τῷ Τευκρῷ Ὀδυσσεύς. in fabula sc. *Teucro* inscripta, Ulysses a nota criminatus est *Teucrum*; ac favere rebus *Trojanorum* insinulavit; ὅτι εἰκελός &c.

οὐ κρατεῖται τῶν χρητιστηρίων. speculariores *Trojam* missos non indicavit.

τῷ διαδοχῶντι, τῷ ἐπαινοῦντι μικρὸν &c. utilis criminanti, qui laudando rem parvam prolixè, magnam concisè, hoc modo vituperat.

ἡ περὶ αὐτοῦ ἀρετὴ ἀσθενὴς &c. callidissima ratio criminandi; ut omnia potius facere velle videaris, quam criminari: cum sc. antea multas alicujus dotes, ac præclaras virtutes constitueris, id unum, quod ad rem pertineat, vituperare. *Horatius* in *Satyra* 4. l. 1. eleganter hoc ingenioseque tractavit.

—— *Mentio si qua*

De Capitolini furtis injecta Petilli,

Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos:

Me Capitolinus convictore usus, amicoque

A puero est; causâque meâ permulta rogatus

Fecit; Et incolumis lætor quod vivit in urbe;

Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud

Fugerit. ——

Cicero quoque pro *L. Flacco* vafra hæc ratione usus est. Veruntamen hoc dico de toto genere Græcorum. tribuo illis literas: de multarum artium disciplinam; non adimo sermonis leporem, ingeniorum acumen, dicendi copiam: denique etiam si qua sibi alia sumunt, non repugno. testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit; totiusque hujus rei, quæ sit vis, quæ auctoritas, quod pondus, ignorant.

P. 189. ἀπολυομένων. crimen, calumniam dissolventi. B. C. ἀπολυομένων.

κακηγησίαν. criminanti depravanda erit causa, in deteriorem partem sumendo —— in pejorem partem malitiose contorquendo.

τῷ μὲν, s. ἐπὶ τὸ βέλτιον: qui in meliorem partem rem trahit, aiebat potissimum eum cepisse, quia optimum omnium *Ulysses* intelligebat; τῷ δὲ, s. ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκλαμβάνοντι: qui vero in deteriorem, minime hoc consilio illum fecisse affirmat: verum quia sciebat illum solum, ut ignavum, nihil sibi adversari posse; nihilque ex ipsius gloria decerpturnum.

C A P. XI.

TRaditur *qualis Narratio* fieri debeat in genere *Demonstrativo*; *Judiciali*; *Deliberativo*.

N O T Æ &c.

S E C T. I. P. 189.

Οὐκ ἐφίξης. minime continens & perpetua in hoc genere debet esse narratio.

ἄλλα κατὰ μέρος. sed interrupta, distincta, & in plures partes distributa; ut singula seorsim, quæ laudas, ab eo facta sunt.

συγκρίται γὰρ ἔχων. non simplex est hæc oratio, sed composita: alteram autem partem, artis expertem; alteram, compotem habet.

τοῦτο δ' εἶναι, ἢ ὅτι — B. C. leg. hoc modo, τοῦτο δ' ἐστὶ δειξά, ἢ ὅτι εἶναι εἶναι ἢ ἄπ.

ἐκ μὲν οὖν τῶνδε. ex diversis igitur locis, ac rebus, demonstrationes sunt petendæ, ut, ex his quidem demonstratur quod sit fortis; ex his vero, quod sit sapiens, aut justus.

οὐ λίτος. non simplex.

ταῖς μὲν γνωρίμοις. f. πράξεσι — ita emend. *Viñ.* ex ant. l. B. C. τοὺς μὲν.

P. 190. ζήτησαι αὐταῖς δι. debet autem illis, ut planis, certis, & bene cognititis, absque ulla narratione, ad *Achillem* ornandum, uti.

πολλοὶ ἰσχυρίζονται. * * * * multa hîc & in aliis excusis, & in MSS. leguntur, ex primo libro ad verbum translata; p. 43. ἐστὶ δ' ἐπαινος — usque ad, μὴ κωλύον, μεταπειθῇ. p. 44. *Victor.* ea delet tanquam superflua; & merito suspicatur, deesse *demonstrativæ* narrationis extremam explicationem, & *judicialis* primam; in quorum locum existimat imperitum aliquem hæc substituisse.

S E C T. 2. P. 190.

Νυν δὲ γελοῖως τὴν διήγησιν φασὶ δύναι εἶναι ταχέως. *Quintilianus* lib. 4. ostendit *Isocratem* hoc in loco irrideri, cujus hoc fuerit præceptum, *Ut brevis esset narratio.* *Cicero* in *Partit.* ait *brevitatem in narratione sapissime laudari*, eam autem inter communia simplicium conjunctionumque verborum lumina collocat. *Major.*

τῷ μᾶλλον. pistori panem subigenti, interrogantique *durumne an mollem subigeret?* μᾶλλον subigere significat; & de pane dicitur & placentis: hinc μᾶλλον. B. C. omitt. ποτερον.

οὐδὲ τὰς πειρὰς λίσσιν. peccant quoque qui probationes, argumentaque prolixè ducunt.

οὐδὲ — τοῦ, ἢ τῷ πᾶν. neque enim id, quod *Bene est*, in eo consistit, ut breviter, aut summam dicatur, sed ut mediocritas teneatur. B. τοῦ πᾶν, & τοῦ συν. & τοῦ μετρίου.

ἢ ὅσα ποιῇσι. vel quæ efficiant, ut auditores existiment factum esse &c. B. ποιῇσι.

βιόλαφιναι. B. C. βιόλακιναι.

παράδειγμα. narrationes debent esse moratæ, ut concilient animos, & commendent mores Oratoris: quomodo id fieri possit, ostendit jam *Aristoteles*; inferenda (inquit) narrationi est oratio, quæ tuos commendet mores, vel improbitatem adversarii indicet.

ὁ Ἡρόδοτος. in Euterpe; de *Ægyptiis* qui defecerant a rege *Psammetico*.

αἱ δ' ἀμφιστοχησεις. in crimine certo, & confesso, minime commorandum esse (αὐτὰρ ἀπὸ τοῦ) docet *Arist.* in ambiguo vero resistendum, & aut insitiatione utendum, aut negandum esse damnum ac detrimentum attulisse, aut iniquum & injustum esse, aut tam magnum esse, quam facit criminator.

ἐν μ. τ. ε. συντείνῃ. nisi aliquid ex iis sc. quæ paulo ante exposuimus, tendit, & spectat ad certum illud crimen: nisi prodest causæ, ut si factum fateris, possis autem demonstrare id non esse injustum.

ἐπὶ πεπραγμένῃ δὲ λίσσιν &c. præterea *Reus* confiteri debet, ac dicere a se facta esse, quæcumque dum fiunt, non excitant in animis iudicum aut miserationem personarum illarum erga quas facta sunt, aut indignationem in actores; illa enim omnino non dicere sed insitiari eum oportet. hunc sensum huius loci esse puto (inq. *Viā.*) qui sane obscurior est, & quia paucis verbis expositus est, & quia exempla pene defecerunt.

ὁ Ἀλκίνοος ἀπολογία. *Ulysses* breviter triginta tantum versibus errores suos *Penelopæ* narrat, quos idem *Alcinoo* Regi *Phæacum* multo prolixius narrârat: opus enim fuit longâ oratione, ut *Alcinoum* ad commiserationem sui, & indignationem contra eos qui ipsi malefecerint adduceret: ad *Penelopem* vero nullum opus fuit miseratione illâ aut indignatione; narrationem igitur suam magnopere contrahit, & omittit illa miserationis incitamenta. *Major.*

ὁ π. B. ὁ π.

τ' ἀνέκδοτα. al. ἐξέκδοτα. sed erratum est in numero; sunt enim 32 tantum, vel ut censet *Eustathius* 31. — v. *Odyss.* l. 23.

Ἡζέατο δ' ὡς πρῶτον Κίχνας δαίμασι —

ἐπισ. perperam in quibusdam cod. ἐπισ.

ὡς Φαῦλος τὸν κύκλον. nulla extant vestigia neque Poetæ, neque operis ejus al. *Κυκλῶπι.*

ὁ ἐν τῷ Οἰνεί πελοπιδος. hæc tragædia non amplius extat; in Prologo autem narrat *Euripides* omnia breviter, quæ deinde in tota Tragædia tragicis affectibus amplificat. *Major.*

P. 191. ποῖαν δὲ τὸ ἦθος, τῇ ποίαν ταύτην. mores vero sunt quales, i. e. qualitate præditi, quod voluntas sit qualis, & qualitate prædita. quales autem sunt cujusque mores externi, talis etiam est voluntas, ac animus ipse, unde mores manant. morum enim qualitas, quam in dictis, factisque hominum videmus, eandem etiam eorum voluntatem, ac eundem animum esse demonstrat.

ποιὰ τῇ πλεῖ. series in his rebus est hæc: ex fine, electio; ex electione, mores declarantur; neque enim eligit quisquam, nisi prius proposito sibi aliquo fine: finis ut bonus malusve fuerit, ita etiam electio bona malave fuerit; qualis vero electio fuerit, tales erunt & mores, qui in eo ab ipsa pendent.

διὰ τοῦτο οὐκ ἔχουσιν οἱ μαθ. hæc causa est cur mathematici sermones mores non habent, quod ab omni sunt electione vacui: sequuntur enim demonstrationes necessarias. B. διὰ τοῦτο γὰρ. C. διὰ τι γὰρ.

οὐ ἐνέχῃ. — Σωκρατικῇ. Socratici autem sermones mores habent: agunt enim de rebus, quæ alicujus gratia fiunt.

ἄλλὰ ἡθικῇ. sunt alia ἡθικῇ ea sc. quæ unicuique naturæ atque ingenio comitantur, quæ nunquam deserunt hujuscemodi mores atque indolem. per vocem ἡθικῇ hîc videtur intelligere ea, quæ indicent, & aperiant hominum mores, quasi signa quædam, ac notæ. B. ἄλλὰ δὲ ἡθικῇ.

καὶ μὴ ὡς ἀπὸ διανοίας &c. repetendum est, illud etiam orationem facit moratam, non verba facere ἀπὸ διανοίας, sed ἀπὸ πρ. — ἀπὸ διανοίας autem illi dicunt, qui quæ ratio suasit exponunt, & acutis sententiis orationem appositisque ad id quod volunt probandum ornant:

ἀπὸ προαιρέσεως vero, qui simplicius loquuntur; ac quæ res impulerint ipsos ad agendum, aperiunt; relicta de illis rebus subtili disputatione. quod addidit, ὡς περ οἱ νῦν, ejus temporis oratores intelligit, qui morem haberent dicere ἀπὸ διανοίας, quod orationi moratæ faciendæ nullo modo accommodatum erat.

ἀναμνην. B. C. ἀνημνην.

βίσηκτων. in Soph. edit. leg. κικινθου. & pro ἀν βλαστῇ, B. ἀνα-
ελαστῇ. locus petitus ex Soph. Antigone v. 924. similem locum vid.
apud Herodotum in Thalia p. 208. ed. Gale.

εἰαν δὲ μὴ ἔχῃς αἰτίαν, ἀλλ' ὅτι &c. si vero incredibile quippiam nar-
raveris, nec ejus causam afferre potueris, saltem dices, "te non ig-
norare res incredibiles a te dici; sed te tali naturâ esse præditi, ut
quoties daretur occasio, ita te gereres.

εἰ ἐκ τῶν παθητικῶν, morata etiam fuerit narratio, si interponas
aliquam orationem, quæ possit movere animos. — eodem sensu, at
diverso modo legitur hic locus apud ant. Viê. lib. habet enim, λεγὼ
διηγουµένος.

ιστασι. 1. οἱ ἀκροαταί. — al. ἰδῶ adverbialiter; sed ἰδῶ habent,
teste Viê. lib. meliores, & vet. tral. B. τὰ ἰδῶ ἑαυτῶ — quæ sunt
ipsi dicenti propria, vel quæ adversario insunt.

ὕποβλεψας. exemplum hoc est rei πάθος aliquod consequentis:
dum enim incedis, quempiam respectare, crebroque ad eum oculos
con-

convertere, significat animum tuum perturbatum. intellexit autem hic eum sibi valde iratum, maleque erga se affectum.

διότι συμβόλαι γινώσκω &c. i. e. ea signa esse superbiæ & petulantiae sciunt: nesciebant tamen antea eum superbum ac petulantem esse; jam vero ex notis illis & indiciis manifesto patet.

P. 192. καὶ εὐθὺς εἰσέρχεται &c. & statim initio narrationis introduce te his aut illis moribus esse præditum; & contrariis adversarium; ut talem videant credantque, qualem ab illis utrumque cupis & videri, & haberi.

λαθόντων δὲ ποιεῖ. obscure tamen & occulte hoc fac, ne auditor se falli a te putet.

περὶ ὧν γὰρ μὲντι ἴσμεν. *Ant. Riccobon.* assentior, qui hæc, non ut *Vistor.* ad ea quæ nuntiantur, sed ad ipsos nuntiantes, referenda esse existimat. videtur enim alludere ad nuntios tragicos, qui solent induci, homines obscuri & ignoti, ut ne nomine quidem ullo proprio, sed nuntii, ἀγχιλοι, vocentur. de iis, simul atque in scenam prodeunt, in conspectumque se dant, solemus opinionem quandam imbibere, idque ex aspectu primisque verbis, quibus eos aut frugi existimamus esse, aut contra.

πολλὰ καὶ. non unam tantum sedem habere narrationem, sed oportere pluribus locis narrari, docet. B. omit. δὲ. & mox legit, καὶ ἐνιοστὶ καὶ ἐν ἑκτῇ.

SECT. 3. P. 192.

Ἡμεῖς δὲ διηγήσας ἐστὶ. *Dion. Hal.* in lib. de arte dicendi, ubi peccata multa malorum oratorum in omnibus orationis partibus corrigit, affirmat omnino genus hoc narratione non egere: cuius tamen rei diversam rationem affert; quod sc. qui deliberent cognitum exploratumque habeant, de quo quærant; videreque cupiant quid sibi gerendum, non de quo consilium capiendum sit.

ἢ διαδοκῶντες &c. i. e. alienam personam induunt; & assumunt ab aliis generibus, aut ad criminandum aut ad laudandum. pro ποιεῖ, B.C. ποιοῦσι.

ὕπαιχθησθαι — διαπειλῆαν. quod si, quod prædicas, incredibile fuerit, polliceri debes, & causam te illico totius rei redditurum esse, & te etiam stare velle iudicio eorum, quorum ipsis visum fuerit: ipsorumque arbitrio rem permissurum.

ἢ Ἰοκάστη. quid aut quomodo *Jocasta* pollicetur, cum ea Tragedia non exstat, scire non possumus. alterum exemplum sumptum ex *Antigone Sophocl.* *Æmon* *Creontis* regis *Thebarum* filius cum vitam *Antigonæ* sponsæ suæ contra edictum ipsius *Creontis* tueretur, pollicetur, se in ejus potestate fore, ac quicquid ei visum esset facturum, cum tamen aliter animo sentiret.

CAP. XII.

Primum de *Quæſtionibus probandis*: deinde de *Probationibus ipſis*, cum iis, quæ ad *Demonſtrandum* valent, tum iis quibus *Adverſarii argumenta elevamus*, five de *Solutionibus*: poſtremo traduntur de *Moribus declarandis* præcepta.

NOTÆ &c.

SECT. I. P. 192.

Ὡς αὐτὸς καὶ ἐπὶ τοῦ γενόμεναι τοῦτο. ſimiliter etiam eſt faciendum, ſi de *facto* ſit controverſia, & ambigatur *an hoc factum ſit*. animadvertendum autem eſt, cum ſupra in hoc tradendo, factique controverſia exponenda, *negandi* modo uſus ſit, ἐπὶ οὐ γὰρ οὕτως, nunc ipſum in eadem ſignificanda *aſſerendi* uti. quod, ni fallor, factum eſt, quia tunc de reo tantum loquebatur, qui innocentiam ſuam probare volens, a ſe id commiſſum inſitiatur: nunc vero complectitur ambos, & accuſatorem & reum; dicens, cum de *facto* controverſia in judicio eſt.

μη λανθάνειν δ' ἐπὶ. admonet in hac ſola controverſia τοῦ μη γενόμεναι, aut τοῦ γενόμεναι, neceſſario alterutrum litigatorem improbum eſſe, aut eum, qui inſitiatur, cum id ſe feciſſe negat, quod ab ipſo factum eſt; aut accuſatorem, qui falſum crimen objicit. in aliis controverſiis non neceſſe eſt; nam ſi quis eum, qui non læſerit, læſiſſe tamen dicat, iſ poteſt carere culpâ, ſi ductus errore opinionis, non fraude, falſum crimen objiciat. item qui negat ſe damnum intuliſſe, cum tamen intulerit; imprudens enim alii incommodare potuit: eadem ratio eſt τοῦ οὐ ποσινδὲ, & τοῦ ἀδικῶς.

P. 123. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀγνοίᾳ αὐτοῦ. qui enim malam cauſam ſuſcepiſſe judicatur, excuſatione uti non poteſt, quod per ignorancem fecerit; quemadmodum uti poſſet, ſi controverſia eſſet de re aliqua, utrum jure, an injuriâ ſit facta.

ὥς ἐν τούτῳ χρῶνται. nec injuriâ; cum enim neceſſe eſt, ut aut ipſe ſis improbus, aut adverſarius, omnia certe facere debes, ut crimen a te depellas, & in adverſarium rejicias. ant. tamen *Viſ.* lib. h. χρῆσται· quem ſeq. vet. tral.

ἐν δὲ τῷ ἐπιδεικτικῷ. de argumentatione cœpit ſuperius *Ariſtoteles* præcepta tradere: demonſtravit de quo potiſſimum ſit diſputandum, & in quo ſit in primis conſiſtendum in judiciis: jam adjicit non eandem ſervari rationem in genere demonſtrativo. in hoc enim genere nulla eſt controverſia factum necne ſit, quod ſuſcipimus vel laudandum, vel vituperandum. nam res confeſſæ, minimeque dubiæ ſumuntur,

muntur, quibus addenda tantum est amplificatio; hoc ipsum docuit etiam in libro primo. B. C. η ωφελιμῶν.

εἰν αἰτίαι η, η αὐ αἰτίας αἰτίαν εχῆ. tum vero argumentis in ea re uti oportet, quando incredibiles illæ videntur, aut aliis quispiam ejusdem rei videtur actionem habere; i. e. vel auctor ejus rei fuerit, vel fuisse videatur, quæ tamen huic tribuitur. animadvertendum est αἰτίαν εχῆν aliquem dici etiam de rebus bonis: frequentius autem qui in culpam vocatur alicujus flagitii, dicitur αἰτίαν illius εχῆν. B. C. & *Viñ.* η εἰν.

δει δὲ ὁρᾶν — ἐκ τοῦ πραγματος. illud etiam est observandum in deliberationibus, an qui dicit contrariam sententiam nostræ, aliquid falsi dixerit, quod minime ad causam pertineat. argumento enim erit, quod in aliis etiam mentitur, nec fide dignus est. si autem fidem Suafori eripueris, omnia eripueris. ant. *Viñ.* lib. quem seq. vet. tral. habet ἐκ τοσούτου πῶς. quam lectionem si quis sequi vellet, hunc inde sensum eliciat: “si ex tanta illa re, quæ exponitur, pars aliqua falsi aliquid in se habeat.

S E C T. 2. P. 193.

Εἰ δὲ τι μὲν παραδείγματα δημηγορικώτατα, τι δὲ ἐνθυμημαῖα, δι-
κηνικώτερα. quæ probationes, quibus dicendi generibus maxime accom-
modatæ sint, docet. totum autem hunc locum in primo quoque
libro persecutus est, statim post explicatum *genus demonstrativum*.

ἡ μὲν γὰρ. s. ἡ δημηγορία — ἡ δὲ. s. ἡ δίκη.

εἴη γὰρ το γένος, ἀναγκη. quod enim factum est, necessitatem in se jam habet. eorum enim, quæ aut facta aut non facta sunt, demonstratio est: i. e. ipsæ melius quam res futuræ, demonstrari possunt; & hac de causa, enthymemata, quæ oratoriæ demonstrationes sunt, magis quam res futuræ, recipiunt.

οὐ δὲ εἰς. duo pulcherrima præcepta tradit; unum περὶ ταξίως τῶν ἐνθυμ. alterum περὶ ἐκλογῆς. non sunt condensanda enthymemata; quia mutuo sese impediunt, & continenter collocata obstabunt memoria.

αὐτὸ οὐ τοιαῦτα. *Arist.* judicium suum auctoritate *Homeri* confirmat, qui & ipse censuit habendam esse *numeri* ipsarum rationem, in optimis etiam sententiis proferendis. ita enim *Menelaum* in l. 4. *Odyss.* v. 204. cum *Pisistrato* filio *Nestoris* loquentem inducit, ὦ φίλ' &c. — quia tot dixisti quot &c. nam quod addit *Arist.* non *hujusmodi* & talia ipsum dixisse, significat, *Homerum* idem sensisse, quod ipse præcipit: neque enim τοιαῦτα dixit, sed τοσαῦτα, ut qui cognosceret, multitudinem quoque sententiarum peccari posse, nec tantum qualitate. ὅρον vero, quod *finem terminumque* appellat, ita quoque *Demoſthenes* pro *Ctesiphonte* locutus est; ἂ τοῖς προτέροις Ἐλλήσιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν, καὶ κακῶν.

ὅπερ ἐνίοι. carpit obiter nonnullos philosophos, qui peccabant in hoc delectu; qui syllogismo concludebant notiora & certiora, quam ea, ex quibus dixerunt.

ὅταν πάρος ποιῆς. πάρος πειν, valet orationem formare quæ indicet commotum magnopere animo qui eam habet, & quæ ad perturbandos auditores idonea sit; ut ἡδὲ ποιῆν supra dixit, intelligens orationem conficere, quæ mores exprimat dicentis.

ἐκκρούουσι γὰρ αἱ κινήσεις. commotiones enim se mutuo exturbant, nec simul in eadem sede manere possunt; quæ prior locum occupârit, a posteriore, & superveniente extruditur: commovere autem animum non πᾶσι solum, sed enthymemata quoque declaravit ipse in primo libro, cum dicat orationes, quæ enthymematibus constarent, magis ὑπερβαίνειν.

P. 194. δέδωκα &c. "ego ei illa credidi, & commisi, quamvis optime scirem, non temere esse credendum." Sententia est, *Non esse temere credendum.*

το δὲ δημηγορεῖν χαλιπυτερον. diffinit ab *Aristotele Cicero*, ac alii fere scriptores artis, qui *Judiciale* genus omnium esse difficillimum tradunt, ut secundo de Orat. ait *Antonius. Major*. — validis tamen argumentis suam sententiam confirmat *Arist.* 1. quoniam futuræ res nullo modo sciri possunt; præteritarum tantum, ac factarum scientia est: 2. quod in judiciis oratores leges habent, tanquam suarum argumentationum fundamentum: 3. quod genus *delib.* non ea habet diverticula, quibus abundat *judiciale*.

αὐ μὴ ἐξέστηται. nisi e munere suo exierit, & alienas partes tractare voluerit; nisi a seipso discesserit B. C. εἰ μὴ.

παρηκῶς ποιῆν. valet, vel, *varios morus in auditoris animo excitare*, vel si, quod nonnullis placet, sub. λογῶν, *oratione affectus suos exprimere.*

δὲ οὐν ἀπορροῦνται. quum igitur suasor vel dissuasor rerum & argumentorum inopiâ laboret, tunc ipsum id facere oportet. e. g. in aliquem invehi; & de te ipso quidpiam, quod te commendat, prædicare.

ἐπιστῶδον ἐπαινοῖς. laudibus hinc & inde accersitis, orationem reficere. verbum translatum a poetis. ἐπιστῶδα enim sunt, quæ extra proprium fabulæ corpus, rerumque coagmentationem, quam συστῆσιν appellant, poemati adnectuntur.

Γοργίας. dicebat enim, nullo modo sibi deesse posse orationem, quamcunque rem ornare aggressus esset.

αὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς λέγει — si enim de *Achille* loquatur, i. e. celebret, laudibusque extollat, *Peleum* patrem laudat, postea *Æacum* avum, deinde *Jovem*. pro λέγει habet ant. *Victor*. lib. λέγων, & cum illo facit vet. tral.

τοῦ θεοῦ. ita emend. ex MSS. *Victor*. ut referatur ad *Jovem*, quem auctorem suæ stirpis *Æacidarum* familia habebat. al. τῆς θεοῦ, *Thetis* sc. *Achil.* matrem.

ἡ τε καὶ τὰ ποιεῖ ὁ ποιητὴς ἐστίν. nihil certum aut definitum his verbis intelligit *Arist.* sed quæcunque pro natura earum rerum, quas ornabat, ab eo excogitari, & illuc commode transferri poterant, significat: valent enim; "aut hæc aut illa tangit, prout res personæque,

quam hâc ratione commendat, patitur; quod sane, si vere rem cogitemus, nihil aliud est, quam quod supra diximus, orationem epistoliarum amplificare. eodem loquendi modo usus est *Demost.* pro *Ctesiph.* ἐν τῷ καὶ τὸ ἐπιδείξαι ἀνθρώπου ἔστι, οὐκ αὖ ἀπεργάζεσθαι. ant. *Viñ.* lib. habet ἢ τοιοῦτον. quam lect. seq. vet. tral.

ἡθικῶς λέγει. κ. ἀποδεικτικῶς. hoc non repugnat superiori præcepto; quo docuit, non debere, qui moratam orationem habet, in perquirendis enthymematibus simul occupatum esse; una enim, & ut ipse loquitur, ἀμὰ, utrumque tractari oportere negat: diversis autem partibus orationis, ac non eodem tempore, & fieri solet id, & non modo sine reprehensione, verum etiam magna cum laude fieri.

ἐλεγχοὶ ποιεῖ. quæ vim refellendi, redarguendique habent. eadem tradit in l. 2. voces δηλοῖ ὅτι refert. *Viñ.* approbantibus omnibus MSS. eas omitt. B. C.

P. 195. ἀλλὰ τῶν πεισῶν ἐστὶ. quæ faciunt contra adversarium, forma aliqua diversa a reliquis argumentationibus putanda non sunt: verum & ipsa e numero rerum sunt ad fidem faciendam sumptarum: intelligit autem quam *Latini* rhetores *confutationem* vocant.

συμφορισμῶ. lib. 2. appellavit ἀντισυμφορισμῶν.

ὥς τὰναντίον ἀπαντᾶν. iis quæ videantur rationi ipsius adversari, & causæ, occurrere.

ὥσθ' ἀσθενεῖν. — διασχεῖν, extenuare verbis & elevare significat: quo verbo sæpe usus est *Demost.* pro *Ctesiph.* cum *Æschinem* significare vellet, aut incommoda accepta in bello astute minuere, aut merita ipsius erga remp. contere, aut denique laudi & existimationi suæ detrachere; inde διασχευῖς figura dicitur, cum hoc artificio utentes oratores, res aliquas elevant, & omni honore & dignitate spoliant.

πολυχρῶς ἢ ἐναντιῶσις. si multiplex sit adversa causa; & multa & varia sint, quæ tuæ rationi adversentur, imprimis illa ipsa diluenda sunt & confutanda.

ὥσθ' ἀνέλων οὕτως &c. ita ex MSS. emend. *Viñor.* al. ὥσθ' ἀνέλων οὕτως, τότε &c. — “cum sustulisset *Callistratus* quæcunque adversarii contra ipsius rationem dicturi erant, tunc ipse quod causæ suæ prodesse putabat, protulit.

ἀντισυμφοριζομενον. antiq. *Viñor.* lib. συμφοριζομενον quem seq. vet. tral.

καὶ μάλιστα αὖ ἐνδίκιμνησθαι ἢ. & id præcipue faciendum est, cum probata illa iis, qui audierunt, fuerint; cum vim & pondus habere ad confirmandum quod volunt, existimata sint; tunc enim valde obesse causæ possent.

ὥσθ' ἀδοξολημενον οὐ δέχεται ἢ ψυχή. ut enim hominem in quem multa conjecta probra sint, quique flagret infamiâ, animus iudicum non recipit, nec ferre potest; sic neque orationem tuam, si adversarius vere dixisse visus fuerit.

χωρῶν ποιεῖν. locum patefacere, & sedem comparare in auditoris animo orationi futuræ; hoc autem fiet, si de medio sustuleris omnia impe-

impedimenta, & adversarii rationes tuis contrarias, argumentis refutaris.

του ευημερετου. & propterea ευελεγετο. prius levissima attigit, exemplum sumptum ex Euripidis Troadibus.

SECT. 3. P. 195.

Εἰς δὲ τὸ ηῆτος. in moratam orationem cadunt quædam vitia; quæ quomodo vitanda sint, jam docet.

ανηλογίαν. obrectationem.

ὅτι Ἰσοκράτης ποιεῖ ἐν τῷ Φιλίππῳ. Sic enim ait ad *Philippum*; *Audito enim multos esse improbos homines, qui Te falsis criminibus invadant* &c. atque ita sub persona aliorum dicit quæ vult; in oratione quoque quæ *Antidosis* inscribitur, cum de se ipso prædicare vellet, ait se coactum ab adversariis id facere. *Major*.

Χρημάτων δ' αἰλιπλόν — *Archilochus*, qui cum *Lycambem*, cui graviter iratus erat, vel potius filiam ejus, quam acerbissimo odio prosequabatur, omnibus probris ac maledictis vexare vellet, non ipse in eos dixit, sed patrem de filia turpiter loquentem in iambo induxit. non continentur autem hoc uno versiculo flagitia illius impuræ domus, sed omni illo carmine, cujus initium hoc erat. versus seq. exhibet *Stobæus* cap. περὶ ἐλπίδος.

Χρημάτων αἰλιπλόν οὐδὲν ἐστίν, οὐδ' ἀπωμάτων,
Οὐδὲ θωμμάτων· ἐπεὶ δὲ Ζεὺς πατὴρ Ὀλυμπίων,
Ἐκ μισημέριος ἔθηκε νύκτ', ἀποκρυψάς φάος
Ἡλίου λαμπαντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δῖος.
Ἐκ δὲ τού, οὐκ ἀπιστὰ πάντα καὶ πειλπλὰ γήνηται
Ἀνδράσι. μηδὲς ἔθ' ὕμνῳ εἰσέρων θωμάζεται,
Μηδ' ἵνα δελφοὶ θῆρες ἀνταμείψωνται νόμον
Ἐνάλιον, καὶ σφι θαλάσσης ἡγήνται κύματα
Φιλίττ' ἠπειροῦ γήνηται, τοιοῖσι δ' ἦδ' ἢν ὄρεσ.

P. 196. δὲ καὶ μετὰ ἑαλεῖν. in morata oratione non ita commode habent locum enthymemata. morata enim oratio indicat τὴν πρὸ αἰτίας τῶν λήγοντος· enthymematica vero habet τὸ ὡς ἀπὸ τῆς διανοίας, id est, habet demonstrationem, quæ a cogitatione, meditationeque proficiscitur: docet itaque hoc loco *Aristoteles* quomodo ista duo genera misceri possint, ita ut oratio habeat utrumque commodum. commutandum igitur esse genus orationis præcipit, & enthymemata in sententias esse convertenda, id est, in moratam orationem; nam αὐτὰ γνῶμαι sunt ἡθικαί.

οἷον, χρηρὲς δὲ τὰς διαλλαγαῖς π. exemplum hoc est sententiæ ex enthymemate dissoluto contextæ, quæ tamen adhuc multum retinet prioris naturæ; in ea namque ratio dicti redditur. ejusmodi vero sententias in superiore libro non sententias, sed enthymemata vocat: appellavit autem illic (ut opinor) Enthymemata, quæ Enthymematum vim & naturam haberent, non tamen perfectam exquisitamque formam, ut illud est quod infra hic adducit.

μεγιστα πλειονεστοιεν. optime suis rationibus consulent : optimis conditionibus fœdera facient.

ευτυχοντας δ. κ. omit. B.

C A P. XIII.

DE *Interrogatione*, quæ ad captandum adversarium proficit ; necnon de *Responsione*.

Deinde de *Ridiculis*, quibus adversarium fugillando, argumenta ejus eludas.

N O T Æ &c.

S E C T. 4. P. 196.

Ειρηκως η. cum adversarius sc. & is, quem interrogaverimus ex duobus alterum jam protulerit. — ita, ut in omnibus MSS. emend. *Vid.* B. C. ερωτηκως η. nihil ad rem.

ωστε ενος απρωτητηντος. ita, ut si altera accesserit interrogatio, absurdum statim appareat.

Σωτειρας. B. C. σωτηριας.

το δε, ερωτ. C. τω δε ερωτ.

πυθουμενον. B. πυθουμενους.

μη απρωτητων &c. cum enim unam tantum propositionem interrogaverit, non debet rursus interrogare, quod perspicuum est, sed statim concludere.

Σωκρατης. v. *Plat. apolog. Socratis*. — omisit ut perspicuum, *Qui concedit filios esse, & patres quoque necessario conceat*. — B. legit, mutato verborum ordine, φασκοντες αυτον θεους ου νομιζειν — ant. *Vid.* lib. habet, ειρηκειν ως αν δαιμονιον η λειπει, ηριτο. quem seq. vet. tral.

P. 197. πικρετοι δε. quartum tempus interrogandi est, cum intelligimus adversarium conjectum in eas angustias, ut respondendi *serio* facultate destitutus, ad *sophismata* & *fallacias* confugiat. si enim ita responderet adversarius, ut diceret aliquid *tum esse, tum non esse* ; & *hæc quidem, illa vero non* ; & *partim sic, partim secus* : perturbarentur auditores, quid hæc sibi vellent hæsitantes.

αλλως δε μη εγχερειν. alioqui res tibi non est tentanda, neque interrogatio est instituenda, nisi oblata aliqua opportunitate istiusmodi ; quadripartitam superiorem intelligit.

ενση. ο ερωτωμενος.

κικρωτηθαι δοκει. ο ερωτων.

δικ

διὰ τὴν ἀδυναμίαν. propter infirmitatem, & imbecillitatem auditorum, qui sunt plerumque imperiti & indocti; ideoque plurima simul argute disputata mente subsequi non possunt.

συμψιφέν. contrahere: verbis paucissimis complecti.

διαρροῦντα λόγῳ. prolixè, & pluribus verbis distinguendo, non concisâ brevitate, quæ obscuritatem & hæsitantiam iis, qui audiunt, parit.

ἐν τίνι ὁ λόγος. quam in re ratio manet, quâ resistere, & præcavere possimus.

καὶ συμπερινομένον. viam aperit respondentem, quâ possit eludere impetum adversarii, & expedire se ex laqueo, quo pene jam tenetur irretitus. contingit interdum, ut qui interrogat, per imprudentiam concludat interrogando: hoc itaque (inquit) tibi si eveniat, poteris causam statim asserere, & rationem reddere tui consilii. ita enim facile labefactabis, & evertes ejus conclusionem. C. καὶ πρὸς συμψ.

Σοφοκλῆς. non Poetam intelligit, sed alterum qui in rep. multum fuerit versatus.

πρόσβουλοις. præconsultoribus; publici consilii auctoribus. v. Potter. Archæol. V. 1.

καὶ εἴη· οὐ γὰρ ἡν ἄλλα βέλπω. hæc igitur ratione conclusionem adversarii elusit *Sophocles*: causam enim attulit, quod fieri tali tempore debere, supra docuerat *Arist.*

ἀπτεροι. sc. collegæ ipsius in eo magistratu.

εἰαν μὴ τὸ πολὺ περιῇ τοῦ ἀληθοῦς. nisi multum supersit veritatis; i. e. nisi optimam habeamus causam; adeoque firmam, ut labefactari illam nullo pacto posse sciamus.

S E C T. 2. P. 198.

Περὶ δὲ τῶν γελοίων. hæc copiose *Cæsar* in tertio de Oratore cum ingenio multo ac urbanitate exponit: & *Quintil.* libro sexto de eadem re multa præcepta tradit.

ἀπουδὴν διαφθερεῖν. seria ridiculis, ridicula seriis corrumpenda; i. e. eluenda, discutienda, evertenda.

περὶ ποιητικῆς. at tantum pauca illic, & definitionem posuit: ideoque libros illos ad quos & hîc & in primo libro lectores rejicit, amissos dolemus.

ὅπως οὖν. cum igitur omnes facetiæ non eandem personam deceant, videndum oratori est, ut sibi aptis & accommodatis utatur.

ὁ δὲ βωμολοχός. scurra vero risum movet, alterius causâ; i. e. ut alter derideatur; quod est illiberale. οἱ μὲν οὖν τῶν γελοίων ὑπερβολῶντες, βωμολοχοὶ δὲ καὶ εἰς τὴν αἰσχρολογίαν, γλιχόμενοι πάντως τοῦ γελοίου, καὶ μὲλλοντες πρὸς τὴν αἰσχρολογίαν, ἢ τοῦ λέγειν εὐχρηστικά, καὶ μὴ λυπεῖν τὸν σκωπτομένον. Ethic. ad Nic. 1. 4. c. 8. edit. Oxon.

C A P. XIV.

Peroratio quatuor ex rebus constare dicitur: primum, ut *bene erga nos, male contra adversarios* comparetur, & constituatur auditor; deinde, ut res *amplificentur, & extenuentur*; præterea, ut *animi eorum, apud quos agimus, ad quemcunque voluerimus motum & affectum moveantur, & impellantur*; postremo, ut *quæ dicta fuerint, in memoriam revocentur.*

N O T Æ &c.

P. 198.

Συγκρίται τε τῶν τετραγών. perorationem in duas partes dividit *Cic. Part. Orat. §. 52.* amplificationem, & enumerationem.

καὶ τὸν ἐναντιον, Φαῦλος. f. πῶς. B. C. Φαῦλον.

πῶς καὶ μετὰ τὸ ἀποδείξαι. secundum enim naturam est, ut postquam seipsum quispiam argumentando, veracem; adversarium, mendacem esse demonstraverit, tunc & se laudet, & illum vituperet; i. e. cum res suas argumentis probarit, rationesque adversarii confutarit, hoc aggredi tempus est.

καὶ ἐπιχαλκεῖν. metap. expolire, & quod factum jam est, iterare & repetere, eo consilio ut concinnes. *Gall. interp. & pour ainsi dire, à la manière des Artisans, de repasser sur son ouvrage, & y donner la dernière main.* alii vero sic vertunt & exponunt, "& auditorum benevolentiam suæ causæ tunc agglutinet, eorumque mentes sic sibi conciliet, ut ipsius partibus firmiter adhæreant, non aliter ac metalla ferumine conjuncta.

διδάσκων — *κατὰ φύσιν.* hisce vero jam confirmatis ac demonstratis, sequitur ordine naturæ &c. al. *διδάσκων.* recept. autem lect. ex ant. suo libro retulit *Viñ.* & quidem paulo post eodem modo loquitur, *μετὰ δὲ ταῦτα δὴλον ὄντων.*

δεῖ καὶ &c. oportet enim res, quas amplificare vult, certas & in confesso esse, si quantæ illæ sint, ac de magnitudine ipsarum recte disputare velit.

ὅθεν δὲ δεῖ αὐξάν — quemadmodum etiam fiat amplificatio docet *Cic. Part. Orat. §. 53 &c.* Est igitur amplificatio &c.

P. 199. *αἰγιον.* f. *δεῖ.* ita ex MSS. emend. *Viñ.* al. *αἰγιον.*

δαιμόσις. Namque in hoc eloquentiæ vis est, ut iudicem non ad id tantum impellat, in quod ipse a rei natura duceretur; sed aut qui non est, aut maiorem quam est, faciat affectum. hæc est illa quæ *δαιμόσις* vocatur, rebus indignis, asperis, invidiosis addens vim oratio; quâ virtute præter alios plurimum Demosthenes valuit. *Quint. l. 6. c. 2.*

τοῦτο δ' ἀρεστέα. redigere in memoriam eorum qui audiunt, hoc pacto commode & convenienter fiet, si hîc servetur, quod in proœmiis quidam falso tractandum jubent. ut enim ea quæ in exordiis dicuntur facilius intelligantur, & ab auditoribus memoriæ mandentur, eum, qui verba facit, eadem sæpius dicere jubent: quod nullo modo fieri debet. in *principiis* quidem res exponi debet, ne ignoret is, qui audit, de quo iudicium existimationemque facturus est; in *peroratione* autem, repetenda sunt argumenta, eaque omnia, quorum præsidio rem confirmavimus; atque id breviter, & κεφαλαιωδῶς, expositis tantum capitibus rerum, faciendum est. — eandem sententiam profert Cic. in Part. Orat. §. 59. *Aut frequentatis firmamenti orationis, & breviter expositis, vim est habitura causa majorem.* & Quint. l. 6. c. 1. §. 1. *Rerum repetitio & congregatio, quæ græce dicitur ανακατασκευασίς, a quibusdam Latinis enumeratio — in hac, quæ repetemus, quam brevissime dicenda sunt; & quod græco verbo patet, decurrendum per capita.*

διότι. C. ὅτι.

λεγειται δὲ ἐξ ἀντιπροσώπων. quomodo sit tractanda enumeratio docet; tribus modis id fieri ostendit; vel *comparatione*, vel *disimulatione*, vel *interrogatione*.

ἢ μὴ κατ' ἀντικρῦ. ita emend. ex MSS. quibusdam *Victor*. ut priori parti respondeat, ἢ ὅπου &c. al. εἰ μὴ κατ' ἀντικρῦ. al. εἰ κατ' ἀντικρῦ. omiffa partic. neg. — “conferre autem oportet, vel cum *e regione*, & *opposite*, quæcunque circa idem ambo dixerunt locantur; vel cum diversæ de iisdem rebus sententiæ; *non e regione* locantur, sed simpliciter tantum proferuntur. — B. C. τοῦδε pro τοῦτου, & mox τοῦδε pro τοῦδι.

ἢ ἐξ ἐρωτησεως. *Quid non a me comprobatum est eorum, quæ probanda suscepi?* — *Hic meus adversarius, quidnam iste demonstravit?* al. ἢ οὕτως, πῶς εἰδέναι; al. ἢ δὴ οὕτως, τ. ε.

ἢ ἐκ παρασώλης. interp. *Græcus*, inq. *Vict.* particulam ἢ abundare censet. fortasse vero non insulse faceret, qui totum hoc, ἢ ἐκ π. vacare, ac scholion fuisse putaret.

τελευτή δὲ τῆς λέξεως ἀρεστέα ἢ ἀσυνδitos. *finis orationis nullis copulis ligatus* Convenit, ut *epilogus sit, non oratio*. τελευτή δὲ, ex conjectura legendum censet *Victorius*; sed nihil mutatione opus est; frequenter enim in his libris vox ἀρεστέα eodem modo usurpatur.

εἰρηκα &c. *Arist.* vel his verbis auditores suos, perorationis loco, ipse alloquitur; vel ea, tanquam orationis nullis copulis ligatæ exemplum affert. eodem enim fere modo *Lysias* orationem suam contra *Eratoſthenem* concludit: Πανστμὴ κατηγόρων' ἀκηχθῶτε' ἐωρεσθῶτε' πεισθῶτε' ἐλπίς' δικάζειτε.

I N D E X.

A

- E**X Accidenti locus est Enthymematum Captiosorum 142
 Accusatio Callistrati & Chabrie 32
 Accusator ubinam debet criminationem inferre 185
 Actionum divisio, in quas agunt per se, & non per se: necessarias &c. 46
 Dividere eas secundum ætates & habitus &c. supervacaneum est 47
 Actores plus valent quam Poetæ 150
 Actus seu Evidentia quid, quomodo facit urbanitatem 174
 Admirari jucundum est, & quare 53
 Adulatione permulceri jucundum est, & quare 53
 Adulatores quare amamus 54
 Ægrotantes facile irascuntur, & quare 77
 Ægyptii quid Regi Psammeticho responderint 190
 Æmulatio quid, ejusque formæ 105, &c.
 Ænefidemus quare misit Geloni Cottabia 59
 Ænigma de cucurbitulâ 155
 Ex Ænigmate ducenda est Metaphora *ibid.*
 Ex Ænigmate fit urbanitas 175
 Æquitas quid fit 62
 Æsopi fabula ad Samios de Vulpe & Eri-naceo 120
 Æsionis Metaphora 174
 Ætates quot sint, earum mores 107, &c.
 Ætates corporis & animi quomodo divisæ inter se differunt 111
 Affectus qui sint, eos sequitur ægrotudo & voluptas, methodusque quâ formæ de singulis duci debeant 74, &c.
 Affectibus concitandis non conveniunt Enthymemata 193
 Agathonis dicta 117, 144
 Agesipolis quid dixit Apollini Delphico 134
 Alcæi & Sapphûs dialogus 41
 Alcibiadis familia quomodo degeneravit 112
 Alcidas in Messeniaca 61, 130
 Ejusdem 134, 156, 158
 Amantes sui ipsorum sunt omnes, & quare, sunt etiam liberorum, assentatorum, & operum suorum 54
 Amantes facile irascuntur, & quare 77
 Amasis quid fecit 98
 Amare & Amari jucundum est, & quare 53
 Amentia illum cui inest non afficit dolore 86
 Amicitia non ibi est, ubi metus 86
 Amici sæpe injuriosi, & quare 56
 Amicus jucundus est, & quare 53
 Amicorum copia Felicitatis pars, & quid Amicus 24
 Amicorum copiam habentes injuriosi sunt, & quare 56
 Amicorum egentibus fit injuria, & quare 59
 Amicitia & Amor, quid, ejusque quæ sint species, seu formæ 83, &c.
 Amor Caunius 145
 Amplificatio Laudanti utilis est 44
 Amplificatio communis est omnium trium generum, maxime vero propria Demonstrativo 44
 Amplificatio non est locus Enthymemat-
 tis 147
 Anaxandridæ iambicum de virginibus 173
 Ejusdem celebre dictum 177
 Ejusdem in Gerontomaniâ 180
 Androclis Pitthei dictum 138
 Androtionis de Hydrico 159
 Animi remissiones jucundæ sunt, & quare 50
 Antiphontis Plexippus quare Meleagro est iratus 79
 Ejusdem morituri dictum 95
 Ejusdem in Meleagro 137
 Antiqui testes digniores fide 68
 Antisthenis dictum in Cephisodotum 160
 Antithesis quid 170
 Apopthegmata ubinam conveniunt 124
 Apopthegmata faciunt urbanitatem 175
 * C c. Appe-

I N D E X.

Appetitus rationales quid discrepant ab irrationalibus	47	mematum Verorum	138
Arbiter bonum & æquum magis intuetur, quam legem	64	A Causâ alius fit locus Enthymematum Verorum	138
Argis puniunt eum propter quem leges & poenæ sunt inventæ	65	A non Causâ quasi causâ locus fit Enthymematum Captioforum	143
Arioli ambiguus utuntur, & quare	161	Causa Inferior unde vincere possit causam superiorem	144
Aristocratia, quid sit, & quis ejus finis	37	Cephisodoti dicta	172, 173
Arrogantiæ signa quæ sint, & quod sint pudenda	92	Chabriæ accusatio	32
Afcititium bonum est minus, & quare	35	Chæremonis comici dictum	140
Assimilatio quid	170	Chilonis præceptum	108
Attentos facere non recte in orationis principio locari	186	Choerilus Poema quomodo est exorsus	184
Auditores quales & quot sint	14	Cimonis Familia quomodo degeneravit	112
B		Cleophon in oratione quid erravit	163
Barbara nomina faciunt frigidam elocutionem	157	Cognata jucunda sunt, & quare	54
Beneficia dare & accipere jucundum est, & quare	53	E Cognatis ducendæ sunt Metaphoræ	155
Beneficia quæ accepit reminisci, quæ contulit oblivisci, est æqui hominis	64	Colon quid, quomodo fieri oportet	168
Beneficia sæpius accipere est pudendum	92	In Colis quænam opposita oratio, & quænam distincta	169
Beneficia exprobrare est pudendum	ibid.	Ex Colis quænam fit assimilatio & comparitas	170
Benevolentia dicentis Fidem conciliat	74	E Communibus Fidem ducere & Rationes in Rhetorica necesse est	4
Biantis præceptum	109	Communium quæstionum formæ; & earum quænam sint maxime propriæ diversis Rhetorices generibus	114, &c.
Brysonis opinio	155	Comparatio cum bonis aut malis facit amplificationem honesti	44
Bonum quid; & variæ ejus formæ seu species	26	Comparitas quid	179
Bona quæ sint in confesso	ibid. &c.	Compositio Rem majorem apparere efficit	35
Bona quæ sint controversa	28	In Concione verba facere minus fallaciæ capax est	3
Bonorum comparatio inter se	30	Confidentia quid, ejusque formæ quæ sint	83
Bonum est Mali depulsio	49	Confirmatio Orationis qualis debet esse	192, &c.
Bona Moralia non excitant indignationem	101	A bene Conjunctis ad male divisa locus est	
Brutalis injuria est Major	65	Enthymematum Captioforum	141
C		E Conjugatis fit locus Enthymematum Verorum	130
Callippi factum	59	Connexiones quomodo positæ faciunt sermonem emendatum	160
Callippi Ars	135, 137	Cononis sententia	139
Callistrati dictum in Melanopum.	64	Conscii vitiorum sunt metuendi	88
Idem quid fecit in Messeniâ concione	195	Consequentis usus inest in usu Antecedentis	31
Canes non mordent prostratos.	81	Consequens simul quid, quid posterius, & quid facultate	31
Carcini Poetæ in Medcâ	139	E Consequenti fit locus Enthymematum Captioforum	143
In Oedipode ejusdem	192	E Consilii melioris inspectione locus fit Enthymematum Verorum	139
Castigatio quid differt ab ultione	48	Consuetudine multa per se injucunda fiunt jucunda	48
In Casibus similibus seu conjugatis fit consecutio	34	Consuetudine fiunt injuriæ	59
Causâ Paradoxi reddita, locus fit Enthymematum Verorum		Contemptio emulationi est contraria	106
		Contentionis quænam est Elocutio	179
		Con-	

I N D E X.

Contrariorum eadem est potestas	116	Demonstrativi generis munera quæ sint,	
E Contrariis fit locus Enthymematum		tempora, fines	14
Verorum	139	Demonstrativi generis propria quæ sint	38
E Contrario quomodo ferri potest ob-		Demonstrativa Elocutio scriptioni est ac-	
jectio,	145	commodatissima	181
Contumelia quid, quinam contumeliosi	76	Demonstrativi generis Proemia unde &	
Coracis Rhetoris Ars quæ	144	quomodo fiunt	183
Corinthii Simonidi offensi propter quid	29	Demosthenis dictum in Athenienses	160
Corporis Virtus quid, quod fit Felicitatis		Desperantes non timent, & quare	89
pars	24	Dialectica quam affinitatem habet cum	
Cottabia propter quid misit Ænesidemus		Rhetorica	1
Geloni	59	Diæteria iram movent, & quare	78
Criminibus qui sunt obnoxii, iis fit inju-		In Dictione locus est Enthymematum	
ria	58	Captiosorum	140
Criminationum diluendarum formæ	187,	Diminutio quid	156
&c.		Diogenis Cynici dictum in Cauponas At-	
De Cucurbitulâ Ænigma	155	ticas	173
Cupiditates sunt diversæ secundum mores	48	Diomedonis publicani dictum	130
Cupiditas ubi est, ibi est jucunditas	50	Dioni quid fecit Callippus	59
Cupiditatum differentia quæ sint	<i>ibid.</i>	Dionysii ænei carmen	154
Cupientes facile irascuntur, & quare	77	Dionysii familia quomodo degeneravit	112
Cydias de Sami divisione quid dixit	94	Discere jucundum est, & quare	53

D

Deceptio quomodo facit urbanitatem	175	Dissoluta membris bene finiunt Enumera-	
Defendens quomodo debet criminationem		tionem in Epilogo	199
solvere	185	Dithyrambicorum principia similia sunt	
E Definitione fit locus Enthymematum		Proæmiis Demonstrativis	184
Verorum	133	Divinatores utuntur ambiguis, & quare	161
In Deliberativis minus prodest ea quæ		Divisa Bona Majora apparent	35
sunt extra rem dicere	3	In Divisione fit locus Enthymematum	
Deliberativi generis partes quæ sint, quæ		Verorum	133
tempora, qui fines,	14, &c.	A Divisis bene ad male conjuncta, locus	
Deliberativum genus fusius explicatum	18, &c.	est Enthymematum Captiosorum	141
Deliberant homines de utili	26	Divitiarum possessio & usus Felicitatis	
Deliberativum genus communem formam		pars est	22
habet cum Demonstrativo	43	Divites quales sint moribus	113, &c.
Deliberativo generi quæstio de possibili &		Duplicia nomina faciunt frigidam elocu-	
futuro maxime est propria	116	tionem	156
Deliberativa Elocutio similis est umbratili		Duplicia quando recte adhibentur	158
picturæ: est actioni magis propria;		Conveniunt maxime Dithyrambopeis	<i>ibid.</i>
non eget accurato stylo	181	Conveniunt Patheticæ Orationi	164
In Deliberativâ confirmatione quænam est			
contentio	193		
In Deliberativo versari difficilius est quam			
in Judiciali	194		
Delinitio quid sit, ejusque species	80		
Demades quid dixit in Demosthenem	143		
Democratia quid, & quis ejus finis	37		
Democratis Chii locus in Melannipidem	168		
Democrates quid dixit in oratores	160		
Demonstrativo generi maxime propria			
amplificatio	116		

E

Ex Effectu eodem fit locus Enthymema-	
tum Verorum	136
Elencticum Enthymema quid	129
Elencticum Enthymema magis proba-	
bur & quare	140
Ex Ellipsi fit locus Enthym. Captioso-	
rum	143
	Elo-

I N D E X.

Elocutio e quibus nominibus efficitur	152	Epitheta quænam orationi maxime con-	
Elocutio quænam fusa, & quænam con-	167	veniunt	153
versa	167	Epitheta quænam faciunt frigidam ora-	
Elocutio quænam opposita in colis, &	169	tionem	157
quæ distincta	169	Ergophilo quid accidit	82
Elocutio quomodo facit urbana	172	Ex Erratis fit locus Enthymematum Ve-	
Elocutio quænam scriptioni, contentioni,	172	rorum	139
judiciis, & concionibus convenit	179, &c.	De Evagora Cypri Rege quid dixit Ifo-	
Emendate loqui quomodo acquiritur, &	160	crates	135
quod sit principium Elocutionis	160	Eubuli dictum contra Charetem	68
Empedoclis carmen de non necandis ani-	61	Eventus sunt ut causæ, & contra	33
malibus	61	Evidentia seu Actus quomodo facit urba-	
Encomium a laude quid differt	43	nitatem	174
Enthymema est corpus Fidei	1	Eumeni Poetæ versus	50
Enthymema est Oratoria demonstratio	4	Euripides in fabula ignota	51
Enthymema est Syllogismus quidam	8	In Oreste	155
Debet consistere e paucioribus quam Syl-	10	In Medea	122
logismus	10	In Sthenobæa	ibid
Enthymematum magna est differentia	12	In Hecuba	123
Enthymematum formæ seu <i>ιδίη</i> quæ	13	In Troadibus	ibid. 140, 195
Enthymemata maxime conveniunt Judi-	45	In Iphigenia in Aulide	174
ciali	45	In Tauris	162, 186
Enthymemata quomodo in sententias	122	In Telepho	154
possunt resolvi	122	In Meleagro	168
Enthymemata quomodo sunt invenienda	126	Ad Syracusios	94
Enthymematum Verorum, tam Demon-	129	Contra Hygiænonem	183
strativorum quam Elencticorum loci	129	Euthydemii ratio quæ	141
Enthymemata quæ refutant magis pro-	140, 194	Ab Exaggeratione fit locus Enthymema-	
bantur	140, 194	tum Captiosorum	142
Quæ pene prævidentur magis probantur	140	Exemplum seu Paradigma est ut Inductio	
Enthymematum Captiosorum loci	140	dialectica	8
Enthymema ex verisimili potest dissolvi,	146	Exemplum est ut pars ad partem sub eo-	
& quomodo; ex signis potest, & quo-	146	dem genere	12
modo; ab exemplis, & quomodo; a	146	Exemplum est maxime proprium Delibe-	
Tecmerio vix solvi potest	146	rativo generi	44
Enthymemata quænam sunt urbana	171	Exemplum seu Paradigma quid, ejusque	
Enthymemata confirmationi Judiciali	193	species distinctæ	119
maxime conveniunt	193	Exemplum quomodo & quando est adhi-	
Enthymemata in confirmatione quomodo	ibid.	bendum	121
sunt adhibenda	ibid.	Existimatio bona quid, quod sit Felici-	
Enthymematum egenti morate dicendum	194	tatis pars.	23
est	194		
Quomodo contra Adversarium feruntur	ibid.		
Enthymemata aliquando in sententias	196		
convertenda sunt	196		
Epicharmus quomodo amplificatione usus	35		
est.	35		
Epicharmi Sophistica oppositio	170		
Epilogus quando sententiæ addendus est,	124		
& quando non	124		
In Epilogo quid faciendum	198		
Epimenides Cres quomodo vaticinatus	194		
est	194		

F

Fabula pars est exempli	119
Facetiæ sunt contumelia erudita	109
Factum & quomodo Factum, quomodo	
distinguuntur	61
Factum Judiciali generi maxime conve-	
nit	115
Factum fit necne quæstionis formæ	117, &c.
Facta nomina rarius admittenda	153
Fallacia quæ potest esse ex rellatis	130
Fallacium Enthymematum loci	140, &c.
Familiæ quomodo degenerant	112
Felicitas quid, & quæ ejus partes	20
Felicitas est Bonum, & quare	27
Fides	

I N D E X.

Fides una artificiosa, altera non	7
Fides morata quæ	<i>ibid.</i>
Fides affecta quæ, & quæ Argum- tosa	<i>ibid.</i>
Fides morata ex quibus formis duci pos- sit	38
Fidei artificiosæ formæ seu genera	66
Fidei moratæ tres sunt causæ	74
Fides non solum ab oratione paranda est, verum etiam ab Oratore.	73
Fides affecta Judiciali maxime convenit	74
Fides morata Deliberativo maxime con- venit	<i>ibid.</i>
Fides seu confirmatio qualis debet esse	192
Finis Bonum est	28
E Fine Actionis diverso fit locus Enthy- mematum Verorum	137
E Finibus impellentibus vel retrahentibus fit locus Enthymematum Verorum	<i>ibid.</i>
Figura Orationis qualis debet esse	165
Figuratæ Elocutionis genera quæ	167
Formæ Enthymematum seu <i>usq</i> quæ	13
Fortitudo quid	39
Fortunâ quænam fiunt actiones	48
Fortunatorum mores qui sunt	112
Frigida Elocutio quomodo efficitur	156
De Futuro Quæstiones maxime conveni- unt Deliberativo	116
Futurumne sit necne (Quæstionis) formæ quæ	118

G

Generositas quid discrepat a Nobilitate	112
Gorgiæ Elocutio quæ	151
Gorgias usus est duplicibus nominibus	156
Quid dixit in hirundinem	<i>ibid.</i>
Quod dixerit gloriose nunquam sibi ora- tionem deesse	194
Gorgias in Olympica oratione	183
In laudatione Eleensium	187
Elauco Tejus quod artificium pertracta- vit	150
Gratia seu Gratificandi affectus quid; ejusque formæ	95

H

Heracliti Ephes. sermones interpungere est difficile	162
Herodicus quid dixit in Thrasymachum	139
Herodoti Elocutio in lib. Clio	167

In ejusdem Euterpe de Rege Psammeti- cho	190
Hesiodi dictum de Figulis	85, 104
Homeri Iliad. lib. I. 184, 77. II. 28, 67, 180. IV. 175. IX. 77, 170, 179. XI. 102, 175. XII. 124. XIII. 175. XV. 175. XVIII. 51, 75, 124. XX. 159. XXI. 175. XXIII. 52. XXIV. 82. ----- Odyss. I. 184. IV. 193. IX. 82. XI. 174. XIII. 171. XIV. 186. XV. 51. XIX. 191. XXII. 35. XXIV. 190.	
In Homonymia fit locus Enthymema- tum Captioforum	141
Homonymia convenit Sophistis	153
Honestum quid, & quæ ejus partes	39
Honor quid, quod sit Felicitatis pars	23
Honoris partes quæ sunt	23
Horribile est miserationi contrarium	98
Hyperbolæ sunt quodammodo Metapho- ræ	178
Hyperbolæ sunt vitiosæ	<i>ibid.</i>

I

Iambicum quare sumpserint Poetæ Tra- gici	151
Iambicus Rythmus non convenit ora- tioni	165
Jasonis Thessali Dictum	59
Illiberalitas & Liberalitas quid	40
Imago quid, ejus usus, quomodo differt a Metaphora	159
Imagines quomodo faciunt urbanitatem	177
Imitatio est Jucunda, & quare	54
Impudentia quid	91
Ab Incredilibus fit locus Enthymema- tum Verorum	137
Indignatio quid, ejus formæ, quid differt ab Invidia	100
Ab Inductione seu exemplo fit locus En- thymematum Verorum	133
Ineruditi magis plebi persuadent quam eruditi, & quare	127
Infelicium actiones, vestes, &c. miseri- cordiam movent	99
Inimicitia quid, quomam sint inimici, quibus, & propter quæ	86, &c.
Injuria quid, voluntariæ injuriæ sunt quatuor, earum quæ sint causæ	45, &c.
Quanam appetentes Injurias agunt	<i>ibid.</i>
Quanam Injurias agunt	55, &c.
Injuria quibusnam fit	58, &c.
Injurias in quibus rebus faciunt	59
Injurias oblivisci & pati est æqui homi- nis	64
Injuriarum Majorum formæ quæ sunt	<i>ibid.</i>
* D d	Inju-

I N D E X.

Elocutio e quibus nominibus efficitur	152	Epitheta quænam brationi maxime con-	153
Elocutio quænam fusa, & quænam con-	167	Epitheta quænam faciunt frigidam ora-	157
versa	169	tionem	82
Elocutio quænam opposita in colis, &	172	Ergophilo quid accidit	139
quæ distincta	179, &c.	Ex Erratis fit locus Enthymematum Ve-	160
Elocutio quomodo facit urbana	179, &c.	rorum	135
Elocutio quænam scriptioni, contentioni,	179, &c.	De Evagora Cypri Rege quid dixit	68
judiciis, & concionibus convenit	179, &c.	crates	33
Emendate loqui quomodo acquiritur, &	160	Eubuli dictum contra Chæretem	174
quod sit principium Elocutionis	160	Eventus sunt ut causæ, & contra	50
Empedoclis carmen de non necandis ani-	61	Evidentia seu Actus quomodo facit urba-	51
malibus	43	nitatem	155
Encomium a laude quid differt	1	Eumeni Poetæ versus	122
Enthymema est corpus Fidei	4	Euripides in fabula ignota	123
Enthymema est Oratoria demonstratio	8	In Oreste	140, 195
Enthymema est Syllogismus quidam	10	In Medea	174
Debet consistere e paucioribus quam Syl-	12	In Sthenobæa	162, 186
logismus	13	In Hecuba	154
Enthymematum magna est differentia	45	In Troadibus	168
Enthymematum formæ seu <i>ιδι</i> quæ	122	In Iphigenia in Aulide	94
Enthymemata maxime conveniunt Judi-	126	In Tauris	188
ciali	129	In Telepho	141
Enthymemata quomodo in sententias	140, 194	In Meleagro	142
possunt resolvi	140	Ad Syracusios	8
Enthymemata quomodo sunt invenienda	146	Contra Hygieonem	12
Enthymematum Verorum, tam Demon-	171	Euthydemii ratio quæ	44
strativorum quam Elencticorum loci	193	Ab Exaggeratione fit locus Enthymema-	119
Enthymemata quæ refutant magis pro-	194	tum Captiosorum	121
bantur	194	Exemplum seu Paradigma est ut Inductio	23
Quæ pene prævidentur magis probantur	194	dialectica	
Enthymematum Captiosorum loci	194	Exemplum est ut pars ad partem sub eo-	
Enthymema ex verisimili potest dissolvi,	194	dem genere	
& quomodo; ex signis potest, & quo-	194	Exemplum est maxime proprium Delibe-	
modo; ab exemplis, & quomodo; a	194	rativo generi	
Tecmerio vix solvi potest	194	Exemplum seu Paradigma quid, ejusque	
Enthymemata quænam sunt urbana	194	species distinctæ	
Enthymemata confirmationi Judiciali	194	Exemplum quomodo & quando est adhi-	
maxime conveniunt	194	bendum	
Enthymemata in confirmatione quomodo	194	Existimatio bona quid, quod sit Felici-	
sunt adhibenda	194	tatis pars.	
Enthymematum egenti morate dicendum	194		
est	194		
Quomodo contra Adversarium feruntur	194		
	194		
Enthymemata aliquando in sententias	194		
convertenda sunt	194		
Epicharmus quomodo amplificatione usus	194		
est.	194		
Epicharmi Sophistica oppositio	194		
Epilogus quando sententiæ addendus est,	194		
& quando non	194		
In Epilogo quid faciendum	194		
Epimenides Cres quomodo vaticinatus	194		
est	194		

F

Fabula pars est exempli	119
Facetiæ sunt contumelia erudita	109
Factum & quomodo Factum, quomodo	61
distinguuntur	115
Factum Judiciali generi maxime conve-	117, &c.
nit	153
Factum sit necne quæstionis formæ	130
	140, &c.
Facta nomina rarius admittenda	112
Fallacia quæ potest esse ex relatis	20
Fallacium Enthymematum loci	27
Familiæ quomodo degenerant	
Felicitas quid, & quæ ejus partes	
Felicitas est Bonum, & quare	
	Fides

I N D E X.

Fides una artificiosa, altera non	7
Fides morata quæ	<i>ibid.</i>
Fides affecta quæ, & quæ Argumento- tosa	<i>ibid.</i>
Fides morata ex quibus formis duci pos- sit	38
Fidei artificiosæ formæ seu genera	66
Fidei moratæ tres sunt causæ	74
Fides non solum ab oratione paranda est, verum etiam ab Oratore,	73
Fides affecta Judiciali maxime convenit	74
Fides morata Deliberativo maxime con- venit	<i>ibid.</i>
Fides seu confirmatio qualis debet esse	192
Finis Bonum est	28
E Fine Actionis diverso fit locus Enthy- mematum Verorum	137
E Finibus impellentibus vel retrahentibus fit locus Enthymematum Verorum	<i>ibid.</i>
Figura Orationis qualis debet esse	165
Figuratæ Elocutionis genera quæ	167
Formæ Enthymematum seu <i>ισθ</i> quæ	13
Fortitudo quid	39
Fortunâ quænam fiunt actiones	43
Fortunatorum mores qui sunt	112
Frigida Elocutio quomodo efficitur	156
De Futuro Quæstiones maxime conveni- unt Deliberativo	116
Futurumne sit necne (Quæstionis) formæ quæ	118

G

Generositas quid discrepat a Nobilitate	
	112
Gorgiæ Elocutio quæ	151
Gorgias usus est duplicibus nominibus	156
Quid dixit in hirundinem	<i>ibid.</i>
Quod dixerit gloriose nunquam sibi ora- tionem deesse	194
Gorgias in Olympica oratione	183
In laudatione Eleensium	187
Glauco Tejus quod artificium pertracta- vit	150
Gratia seu Gratificandi affectus quid; ejusque formæ	95

H

Heracliti Ephes. sermones interpungere est difficile	162
Herodicus quid dixit in Thrasymachum	139
Herodoti Elocutio in lib. Clio	167

In ejusdem Euterpe de Rege Phammeti- cho	190
Hesiodi dictum de Figulis	85, 104
Homeri Iliad. lib. I. 184, 77. II. 28, 67, 180. IV. 175. IX. 77, 170, 179. XI. 102, 175. XII. 124. XIII. 175. XV. 175. XVIII. 51, 75, 124. XX. 159. XXI. 175. XXIII. 52. XXIV. 82. ----- Odyss. I. 184. IV. 193. IX. 82. XI. 174. XIII. 171. XIV. 186. XV. 51. XIX. 191. XXII. 35. XXIV. 190.	
In Homonymia fit locus Enthymema- tum Captiosorum	141
Homonymia convenit Sophistis	153
Honestum quid, & quæ ejus partes	39
Honor quid, quod sit Felicitatis pars	23
Honoris partes quæ sint	23
Horribile est miserationi contrarium	98
Hyperbolæ sunt quodammodo Metapho- ræ	178
Hyperbolæ sunt vitiosæ	<i>ibid.</i>

I

Iambicum quare sumpserint Poetæ Tra- gici	151
Iambicus Rythmus non convenit ora- tioni	165
Jasonis Thessali Dictum	59
Illiberalitas & Liberalitas quid	40
Imago quid, ejus usus, quomodo differt a Metaphora	159
Imagines quomodo faciunt urbanitatem	177
Imitatio est Jucunda, & quare	54
Impudentia quid	91
Ab Incredibilibus fit locus Enthymema- tum Verorum	137
Indignatio quid, ejus formæ, quid differt ab Invidia	100
Ab Inductione seu exemplo fit locus En- thymematum Verorum	133
Ineruditi magis plebi persuadent quam eruditi, & quare	127
Infeliciæ actiones, vestes, &c. miseri- cordiam movent	99
Inimicitia quid, quisam sint inimici, quibus, & propter quæ	86, &c.
Injuria quid, voluntariæ injuriæ sunt quatuor, earum quæ sint causæ 45, &c. Quænam appetentes Injurias agunt <i>ibid.</i> Quinam Injurias agunt	55, &c.
Injuria quibusnam fit	58, &c.
Injurias in quibus rebus faciunt	59
Injurias oblivisci & pati est æqui homi- nis	64
Injuriarum Majorum formæ quæ sint <i>ibid.</i> * D d	Inju-

I N D E X.

Injuriae maximae quomodo fiunt e rebus minimis	64	Judicium Locrense	36
Injustitia & Justitia quid	39	Jurisjurandi divisiones	71, &c.
Intemperantia quid, & quid Temperantia	<i>ibid.</i>	Justitia quid, & quid Injustitia	39
Interrogatione quomodo est utendum	196	Iusti & Injusti quaestiones variae	60
Invidia quid discrepat ab indignatione	100	Juvenum quinam sint mores	107
Et quid una cum indignatione discrepat a timore	<i>ibid.</i>	L	
Invidiae oppositus & consequens affectus quid	101	Lacedaemoniorum vitiose sunt feminae	22
A malis moribus oritur	<i>ibid.</i>	Lacedaemone comam alere, & nullam artem illiberalem exercere est honestum	42
Invidia quid, ejusque Formae	103	Laconica apothegmata quo in loco sunt adhibenda	124
Iphicratis moderata vox	35, 43	Laconis cujusdam responsum quid	197
Quid dixit contra Aristophontem	132	Laus ad virtutem pertinet, distincta est ab Encomio	43
Quid dixit de statua ipsi donanda	133	Laus communem formam habet cum De liberatione	<i>ibid.</i>
De filiis suis	136	Leodamas accusans Callistratum	32
Quid dixit in Calliam	154	A Thraſybulo accusatus quid dixit	138
Quid dixit de fœdere Atheniensium de Epidaurio	172	Leptines de Lacedaemoniis bello afflictis quid dixit	172
In oratione contra Charetem	173	Lex quid, ejusque divisio	60
Adversus Naucratem	187	Leges oportet quam minima relinquere potestati Judicum	2
Iraſci jucundum est & quare, quibusnam non iraſci solent	51	Legislatores non possunt omnia definire	63
De Ira, quibusnam irascuntur, quinam irascuntur, & propter quae	77, &c.	Ad Legislatoris mentem non ad legem spectare, æqui est	63
Iram sequitur voluptas	75	Legibus non scriptis, item scriptis adversantes injuriarum maximae sunt	65
Ira nequaquam potest cum metu & reverentia conjungi	81	Contra Leges quomodo dicendum est, & quomodo pro Legibus	66
Ira quid ab odio differt	86	Liberalitas quid, & quid Illiberalitas	40
Iſocrates de Euthuno	117	Linguae seu <i>γλωτται</i> rarius sunt utendae	153
De Evagora	135	Faciunt frigidam elocutionem	157
In Panegyrico	164, &c. 194	Conveniunt maxime Epicis	158
De Helena	135, 183	Loci communes quales	13
De Pace	172	Loci communes Enthymematum Verorum	129
Ad Philippum	173, 195	Loci communes Enthymematum Captioforum	140, &c.
In Antidochi	<i>ibid.</i>	Logus seu Fabula pars Exempli	119
Jucundum quid, & quae ejus formae	49, &c.	Ludi contentiosi, ut talorum aleae &c. jucundi sunt, & quare	52
Judex de praesentibus & definitis dat sententiam	2	Lycimnius Sophista quod dixerit honestatem esse in sonis	155
Judex est justus dispensator	70	Qualis sit inter Poetas Dithyrambicos	179
Judicialis generis munera, tempora, & fines	14	Quid fecit in sua arte	183
Judicialis generis formae	45	Lycoleon ad judices quid dixit pro Chabria	173
Judiciali generi Fides Affecta maxime est propria	74	Lycophron nominibus utitur duplicibus	156
Judiciali maxime propria est de Facto quaestio	116	Lyſiae dictum de Atheniensibus	136
Judicialis Elocutio quare debet esse accuratior	181	In Epitaphio	173
Judicialia Praemia unde & quomodo fiunt	184	E Magis	
Judicialis narratio qualis & quomodo formata	189		
E Judicio aliorum sit locus Enthymematum Verorum	134		
A Judiciis quomodo fertur Obſectio	145		

I N D E X.

M

E Magis & Minus verisimili locus est	
Enthymematum Verorum	131
Magnanimitas quid, & quid Pusillanimitas	40
Magnificencia quid	<i>ibid.</i>
Magnitudinis virtus, quid	24
Magnum & parvum quid : & quid magis & minus	30
Mali depulsio est Boni species	49
Mala præsentia timentur maxime, remota minime	87
Metaphoræ quænam faciunt frigidam orationem	158
Conveniunt maxime Iambicis	<i>ibid.</i>
Quænam faciunt urbanitatem	172
Metra non conveniunt orationi	165
Metus ibi non est ubi est Ira	77
Metus cum amicitia conjungi non potest	86
Metus quid, ejusque formæ	87
Miltiadis decretum oportere in expeditionem proficisci	172
Misericordia quid, ejusque formæ 97, &c.	
Misericordiæ oppositus & consequens affectus quid ; oriuntur ambo a bonis moribus	100
Monarchia quid, ejusque finis	37
Mores ejus qui dicit Fidem faciunt	7
Mores Rerumpub. scire debet is qui deliberat	38
Mores uniuscujusque Reipub. apparent a finibus quos singulæ sibi proponunt	<i>ibid.</i>
Mores quales sint secundum affectus &c.	107
Mores quomodo meliores apparent per vulgatis dictis contradicendo	125
De Moribus aut suis aut alterius quomodo est dicendum	195
Myrocles accusatus quid dixerit	172

N

Narratio trium generum qualis esse debet	189, &c.
Nasi Simitas & Aduncitas quomodo corumpuntur	20
Natura quænam sunt actiones	48
Naturæ accommodata sunt jucunda	50
Necessitates sunt molestæ & quare	<i>ibid.</i>
Neglectus quid, ejusque species	76
Ob Nicanorem occisum in quaestione quid accidit	131
Nobilitas quid, quod sit felicitatis pars	22

P

De Pactis	69
Pæan (rhythmus) quid	165
Pamphylæ ars quæ	137
Parabola quid, pars est exempli	120
E Paradoxis fit locus Enthymematum Verorum	136
Paragrammata unde fiunt, quomodo faciunt urbanitatem	176
E Pari seu pariter-verisimili fit locus Enthymematum Verorum,	131
E partibus locus Enthymæ	135
* D d 2	Penta-

Nobilium quinam sint mores	112, &c.
Nobilitas a generositate quid discrepat	<i>ibid.</i>
E Nomine fit locus Enthymematum Verorum	139
Nomina quænam efficiunt Elocutionem	152
Nomina alia sunt honesta, alia turpia	155
Nomina quænam faciunt frigidam Elocutionem	156
Nomina quænam sunt jucundissima	171
Novitas & ad honores nuper accessisse indignationem excitat	102
Numerus figuræ orationis quid	165

O

Objectio non est Enthymema	148
Objectiones afferuntur quot modis	145
Obscuritas sermonis unde oritur	162
Occasio reddit res Majores	35
Odium quid, ejus formæ : qui oderint, quos & propter quæ	86
Oligarchia quid, & quis ejus finis	37
Olympici Victoris dictum	35, 43
Ab Ommissione temporis ac modi locus fit Enthymematum Captioforum	143
Ex Opinionum secretarum & apertarum diversitate fit locus Enthymematum Verorum	136
Oppositio facit urbanitatem	172
Oratio non solum, sed etiam Orator debet videri cujusdammodi ad fidem faciendam	73
Orationes domi scriptæ plus valent propter accuratam Eloquentiam, quam propter Sententiam	151
Ad Orationis emendationem quænam conducunt	160
Ad Orationis amplitudinem aut concisionem quænam conducunt	162
Orationis partes quæ & quot sint	182

I N D E X.

Pentafuringus morbus	173
E Peperethiâ sumptus sermo	133
Periculis in Epitaphio	35, 172
In Samios	159
Ejusdem Metaphora optima	172
In Lamponem	196
Ipsius familæ a quomodo degeneravit	112
Periculum quid	87
Periodus quid	167
Perjurium quid	72
Perorationis munera quæ; quomodo cit. formanda	198, &c.
Quid discrepat a Proœmio	199
Perpicuitas est Elocutionis virtus	152
Phantasia quid	57
Philautia seu sui amor unde	54
Philemon quid egit	130
Philocrates accusatus	81
Pictura est jucunda & quare	54
Pindari carmen	141
Pisistratus exemplum eorum qui custo- diam petunt, quod Tyrannidem af- fessent	12
In Pitholaum accusator quid dixit	169
Pitholai vox de Paralo Atheniensium nave	172
Pittaci lex de ebriis	145
Plato quid dixit in Archibium	68
In ipsius de Rep. 5, 6, & 10	159, &c.
In Phædro	165
In Timæo	174
In Protagora	ibid.
In Apologia Socratis	196
Pluralia pro singularibus ponere facit ora- tionem ampliorem	162
Poesis jucunda est res, & quare	54
Poete testes sunt antiqui	67
Polycrates Sophista in Thrasymbulum	142
Polyeuctus Sphectius quid dixit in Speu- sippum	173
De Possibili quæstio deliberativo maxime est propria	116
Ejus formæ quæ	ibid.
Potentium mores quinam sunt	113
In Præelectione consistit Imprecitas	62
Ad Præelectionem, non actionem spectare æquum est	63
Præda Myforum	58
Prajudicata sunt quodammodo testes	68
Principia quarundam rerum sunt majora, quam res ipsæ	32
Proœvium simile est demonstrativarum orationum Proœmio	183
Probabilium pleraque sunt inter se con- traria	145
Proles bona & multa Felicitatis est pars	22
Proœmium pars est orationis non necessa- ria, non est pars ficti	182

De Proæmiis Demonstrativis, Judicialibus, & Deliberativis	183
Proæmiî munus proprium quid	185
E Proportione fit locus Enthymematum Vetorum	130
E Proportione Metaphoræ ac Epitheta quæ sunt conveniunt maxime	154
E Proportione quæ fiunt Metaphoræ fa- ciunt urbanitatem	172
Propositiones propriæ quæ	13
Propria faciunt emendatam orationem	161
Protagoræ professionem quare moleste fe- rebant	144
Proverbia sunt testimonia	68
Proverbia quædam sunt sententiæ	125
Proverbia quomodo faciunt urbanitatem	178
Prudentia quid	40
Prudentia dicentis conciliat fidem	74
Pudor quid, ejusque formæ	91, &c.
Pulchritudo quæ juvenum, ætate vigen- tium ac senum	23, &c.
Puffillanimitas quid, & quid Magnanimi- tas	40

9

Quæstionum communium formæ 114
 Quæstionum seu Tormentorum Fides,
 quomodo pro ipsis & contra dicendum 70
 A Quotupliciter dicto locus est Enthyme-
 matum Verorum 133

R

Ad Rapodium sero accessit Actio	150
Recordatio præteritorum est iucunda; etiam malorum quorundam	51
Refutantia Enthymemata magis proban- tur	140
Reipublicæ Dominatus quid, & Rerump, adversæ formæ	37, &c.
A Relatis locus est Enthymematum Vero- rum	130
Respondendum est quomodo adversarii in- terrogationibus	197
Reipublicæ si remittantur & si intendan- tur corruptuptur	20
Reipublicæ quæ sint, earumque mores scire Deliberanti utile est	37
Rhetorica cum Dialectica affinis est	1
Rhetoricæ utilitas	4
Rhetorica & Dialectica ad contraria æque pertinent	5
Rhetoricæ munus quid	6
	Rhetor

I N D E X.

Rhetor appellatur quis 6
 Rhetorica subit personam civilis scientiæ 8
 Rhetoricus Syllogismus est e locis communibus 13
 Rhetoricæ genera, eorumque partes, fines, tempora &c. 14
 Rhythmus orationi necessarius 162
 Rhythmi quinam orationi conveniunt *ibid.*

Ridicula quædam conveniunt, quædam minime 198
 Robur quid, quod sit felicitatis pars 24

S

Sacerdotis dictum, quod noluit filium concionari 135
 Salus quid, quod sit Felicitatis pars 23
 Sappho Alceo quid respondit 41
 Scientiæ meliorum rerum sunt meliores 33
 Scriptionis Elocutio alia est, alia contentionis 179
 Scurra quid Ironico discrepat 198
 Senectus bona quæ, quod sit Felicitatis pars. 24
 Senum mores 109, &c.
 Sententia quid, ejusque distinctæ species 122, &c.

Servi non sunt Indignabundi 103
 Signa & verisimilia quæ 27
 E Signo fit locus Enthymematum Captioforum 142
 E Signis quæ fiunt Enthymemata quomodo solvuntur 146
 Signa faciunt moratam orationem 164
 Similia & cognata sunt jucunda, & quare 54

A Simili quomodo fertur Objectio 145
 Similitudines seu Parabolæ Socraticæ 120
 Simonides de Corinthiis 29
 In Archedice 43
 De Divitibus 113
 In Mulas 156

Singularia quæ sint Ars nulla respicit 9
 Socratis dictum de laudandis Atheniensibus 42
 Socratis familia quomodo degeneravit 112
 Socraticæ similitudines 120
 Socratis dictum de Archilao 133
 Socrates accusatorem Melitum quomodo interrogavit 196
 Solutiones non sunt distincta Enthymematis species 148
 Sophocles in Antigona 60, 66, 186, 191, 192, 196
 De femina vocata Sidero 139
 In Oedipode 185

De ejusdem Iambis 188
 Quam rationem dedit quod tremere 187
 Sophoclis viri Politici vox 64, 197
 Spes futurorum jucunda est 51
 Statuaria ars jucunda est, & quare 54
 Stefichori fabula in Phalarin 120
 Stefichorus apud Locrenses quid dixit 134, 175
 Studia eadem sequi modo amicos modo inimicos facit 85
 Syllabæ quomodo pectant in oratione 154
 Synonymia convenit Poetis 153

T

Techmerium quid 11
 Quomodo solvendum seu labefactandum 147
 Tempus iram sedat 123
 Odium nequaquam 86
 Temperantia quid, & quid intemperantia 39
 E Temporis inspectione locus fit Enthymematum Verorum 132
 Testimoniorum genera ac fides quæ, quomodo pro ipsis & contra dicendum 67
 Theodamantis de Archidamo vox 159
 Theodectis in Alcmaëone 131
 De Socrate 135, 136
 In Lege 133, 136
 --- In Ajace 137, 138
 In Oreste 142
 Theodori Rhetoris ars 139
 Theodori in Nicodemum vox 176
 Theodori sectatores quid fecerunt 183
 Thrasymachus in Miserationibus 151
 Primus Pæanem adhibuit 165
 Timor quid, ejusque formæ 87, &c.
 Tragici quare Iambum assumpserunt 151
 Translationes quænam faciunt orationem frigidam 158
 Trochaicus Rhythmus non convenit orationi 165
 Tyrannis quid, & quid Regnum, eorumque fines diversi 37

V

Verisimilia quæ 11
 Verisimile simpliciter & secundum quid, locus est Enthymematum Captioforum 143
 E Verisimili quod sit Enthymema quomodo solvitur 146
 Vexatio quid 76
 Violentiæ quænam fiunt actiones 48
 Virorum mores 111, &c.
 Virtus corporis quid, pars est Felicitatis 23
 Vir-

I N D E X.

Virtutes sunt Bonæ	26	Vocabula sunt rerum imitationes	151
Virtus est honesti species, Virtutis partes diversæ	39	Voluntariæ injuriæ quæ fiunt	45
Virtutes utilissimæ sunt maximæ	<i>ibid.</i>	Voluptas est Boni species	27
Vis & quod violentum est, sunt contra naturam	50	Urbana unde ducuntur	171
Visus est præstantior olfactu	33	Utile seu Bonum quid, ejusque species	26
Vitia virtutum sibi affinium sæpe nomen induunt	42	Utilium inter se comparatio	30
Ultio quid discrepat a castigatione	48		
Ultio est jucunda, & quare	52	X	
Ulysses Penelopæ quomodo & Alcinoos errores suos narravit	190	Xenophanis sententia	71
Unicum quod est, majus est Bonum	36	Contra Theogeniæ scriptorem	136
Universaliter dictam sententiam quando & quare amant auditores.	125	De Leucothea	139
		Xenophon quid narrat Agesipolim dixisse Apollini Delphico	134
		In Xerxen a Dario exemplum	120

I N D E X

V E R B O R U M & P H R A S I U M.

Α

ΟΥΧ ἔτος σωματός Αζαπῶν
 Απολαυσιν *Notarum* P. 105

Αθρειουσιν	13
Αγωνας πολιτικους	126
Αγωνίζεσθαι τοις πᾶσι	127
Αγωνισικη	171
Αδιαφορα	46
Αδελφισαν	138, 175
Αδυνατων φαινομένων	59
Αθρημα τη ποιησει	137
Αθρηματι	136
Αικιας φευγει	118
Ανιπτονται μεταφορα	134
Αιρουμιθα	18
Απο του Αιπου (τοπος)	110
Αιτικῶν ἔχον	192
ὁ Αιτικῶν ἔχον	115
Ακροῖσται	171
Ακροῖσ	149
Ακυρων	54
καὶ τὴν Αληθειαν	12
ὡς τὰ Αληθεια	66
Αλυτον	8
Αμορετημα	184
Αμυηλον	132
Αμφιβολος	51
Αμφισβητησις	48, 184
Αναβολα	154
Αναγκαιον	184
Αναγνωσικη	172
Αναδιδωσιν	86
Αναιρουνται	101
Αναλαοειν	3

Αναληγτον	<i>Not. P.</i> 32
Αναλογον	146, 148
Αναλογον ἔχουσι	22
ἐκ του Αναλογου }	132, 145
Αναλογια	
Ανασκιαμαζην	115
κωπας Ανασκειν	133
Ανδρ' εἶδεν πυρι χαλκῳ, &c.	134
Αεθρηποι	111
Αισασι μελλον, η Αεχομινω	182
Ανομολογημινω συναγειν	100
Ανταποδιδναι }	141
Ανταποδοσις }	
Αντιποδικοινοσι	122
Αντιδοσι	185
τὰ ὡς Αντιδοσιν	176
Αντιθεσις	158
Αντιθεσις ψευδης	159
Αντικειμινη	158
Αντικρουσις	157
Αντιμιμῶν	138
Αντιπαρεσολην	34
Αντιπαρεσολη	176, 177
Αντιστροφος	1
Αντισυλογισμινον	122
τε Ανωμα ανωμασμινω μεταφι- ρειν	133
Αοριστε	99
μακρων Απυρταν	142
Απιδωκαν	74
Απλως	24
παρε τε Απλως	117
Αποδεικτικα	124
Αποδειξις	176
Αποδειξαιτ' αν του υπονοτες ἰ. γινω- μην	97
	<i>Απο</i>

INDEX.

Απο διανοίας	} Not. P. 189		
Απο παραιρέσεως			Γ
Αποκρίσιδαι	153		
Απολαυσικά	15	ἔχει το Γένος ἀνάγκην	Not. P. 192
Απολυομένη	186	Γνωσθαι	12
Απο νεκρού φέρειν	71	Γενναίον	85, 86
Αποφαντός	94	Γλωττίας	160
μακρόν Απτόμενοι	9	Γνωσιότης	15
Αρετή — μη Αρετή	24	Γνώμαι	95
Αρετῶν περιανέται πάντως	149	Γνώμη τη ἀρετῇ κρίνειν	51, 120
Αρμονία	126	περὶ Γνωμολογίας	94
Αρμυρίαι	199		
Αρμυρίων	149		
Αρχαίς	9		Δ
Αρχὴ λαίων ἀδικῶν	117		
Αρχαίμωνι Αποδείκνυται	96	Δαδδύχον	132
Ασπείν εις ἱερὸν	107	Δε	142
Ασμίως φωνάει	133	Δειδημωσιμυμειναι	96
Ασυλλογισμὸν	8, 121	Δεικτικὸς (τοπος)	112
Ασυνδιτα	145, 172	ἴσος Δεῖν πινθηκντα	85
Απχίους	5	Δεινόν	76
περὶ τῶν Απχίων	51	Δεινὸς εἰπείν	44
Απλῆς παροικίος	96	Δεινωσεί κατὰσκευαζέειν ἢ κατὰσκευα-	
Απυχημα	184	ζέειν	115
Αυξανόμενον	130	Δεινωστίς	198
Αυξέειν καὶ μειοῦν	122	Δημωγῶν	93
Αυταρχεία	14	Δημηγῶνικα	2
Αυταρχίς	18	Διαδοκχοντα	130
Αυτοκαὸδυλα	183	Δια γένους	78
Αυτοκαὸδυλῶς	146	Διαγίσεις	61
Αυτοκατοτορῶ	93	Διαίρεσις	158
Αυτοφνέει τοῦ ἐπικλητου.	26	ἐκ Διαγίσεως (τοπος)	105
Αφ' ἐτέρων ζωνίας	66	Διαίρουμιναι	25
Αφαίρεθέντος τοῦ συλλογισμοῦ	94	Διακλάσειν εις εἶδη	12
		Διαλυοί	55
		Διασυρῶν }	
		Διασυρῶς }	194
		Δια τίνος χρόνου	86
Βαρυτέροι	88	Διαφρεῖ	104
Βασκίνοι	55	Διαφθέρειν ἀπουδῇ	197
Βασίλειος νομιμῶς	138	Διαφώνει	102
Βασκίζοντα	172	Δια χρόνου	40
Βλατισσις	107	Διένει	104
Βουλήσις	37	Δικανικά	2
Βραδείτης	55	Δικαστής	10
Βωμολοχῶς	197	Διηγλογείν	34

I N D E X.

Διονυσολακκας	Not. P. 132	Ενεργειαι δεξες	Not. P. 60
οι δ' ανθρωποι τοις Διπλοις χρω- ται	138	Ενθυμηματα	120
περι του Δοξεντος	4	Εν οis αποτετυχηκας	72
εκ των Δοκουντων (τοπος)	109	Ενοχος	48
Δους εις την χιρα	180	Ενοχος τη αιτη.	117
Δουναμ Δικην	106	Εν πησι	66
Δυναμεις του λεγειν	18	Ενστασις	100
Δυναται	34	Ενσηναγ	119
		Εντεχνους	5
		Εν τοis οχλοις	98
		Εν τοis ποιουτοις ακρωταις	7
E		Εντυξεις	3
Εδωθησε	11	Εξαλλαξα	129
πε Ερως	98	Εξαλλαττει το ειωθος	137
Εγκωμιον	33	Εξαλλαττει του πρεποντος	131
Εδισεν	38	Εξαπατωσιν	54
Ειδη	124	Εξισταται	86
Εικη λεγειν	137	Εξισηται	193
Ειρομενην	154	Εξω του αποδειξα	127
Εκκλησιαστας	10	Εξω του λογου	} 182
Εκκρουσικον	76	Εξω του πραγματος	
Εκγοντες — ουχ Εκγοντες	38	Επαγγελμα	} 118
Εκπεπληγμενοι	75	Επαγγελισται	
Εκπιπλουσιν	169	ηδ' Επαγωγη αρχη	92
Εκτασεις	15	Επαινος	33
Εκτοπιση	179	Επαναδης	177
Ελαμον πτελασται	107	Επεισοδιον Εναντιος	193
Ελεγκτικους (τοπους)	112	γνωσκειν Επιμεσση	138
Ελεγχον ποιει	194	Επιουλιουσι	23
Ελκοντες	16	Επιρραμμεν	47
Ελκειμμα γεγραμμενου	48	Επιδεξιοι τω τωτησι	66
Ελπισται	75	Επιζημιον	109
Ελωσι	64	Επι θυρας την υδριας	19
Εμδακειν	144	Επιθετοις	137
Εμμιττον	149	Επιχαλκευειν	198
Εμποιειν	182	Επιλογος	93
Εμποιειν την οργην	59	Επιμελειας	39
Εναντιοι τοis Εγκλημασι	42	Επι μικρω (χρηματι)	45
Εναντιωσι	158	τω Επιοτη	178
Ενδεχομενα — φουσι — τυχη — φρο- νησει	12	Επιπολαια	160
Ενδεχομενον	4	Επιπολης ειναι	112
Εχιν Εξελεγμενα περι των Ενδεχο- μενων και των Επικαιροτατων	99	Επισκηπειν	2
Ενδοτιμα συνηψαν	179	Επισυτελλομενον	130
		Επιυχεν των δεξων	96
		των γεροντων Εποιησται	106
		Επομεινα	18
		Ερσητας	40
		* E e	15

I N D E X.

ἐξ ὧν Εὐτυχ	Not. P. 7	ἦτος ποιειν	Not. P. 193
Εὐτυχ το βειλος	17	Ἡμερα — πρῶτη — τελευταία	83
το Ευ	143	ἐφ' Ἡρακλείαις σήλαις	80
Ευαλαζονευται	85	Ἡρώος ἀρμονίας δεομενος	150
Ευαλαπνευτος	156	ἱερὸν Ἡσιῶκει	107
Ευδαιμονισμος	33	ἐκ του Ἡπλον καὶ μυλλων	102
Ευδοκίμει	145	Ἡπλους του θυμου	83
Ευεπαγγελουνηται	7	Ἡπλους του κερδανειν	69
Ευηθη	128		
Ευθυς	7, 180		
Ευλαδουμενος	146		Θ
Ευμνημονευτοπερα	31		
Ευπραγία	30	Θιαρος	10
Ευπραξία }		Θιαρημυλίων	12
Ευδένεια }	14	Θηρευνειν	97
Ευσυνοπλος	155	Θηπικην ερζην ποιειν	31
Ευχαμιν	88	Θερυδουνται	6
Ευτραπιλια, πίπαιδευμενη ὑδρας	84	Θρατλει σε	167
	18	Θυσταμενος	96
Ευφύια	132		
Ευχεται	93		I
Εχεται αὐτης	153	ὁ δ' Ἰαμῶος, αὐτη ἐστι ἡ λιξις των	
Εχμειν	34	πολλων	151
Εχμενον αν ειη λειγειν	36	εις το Ἰαμῶειον	129
Εχμενον ἐπὶ των ειρημενων ειπειν	119	οἱ δ' ἐπὶ τη Ἰδρα	61
	125	Ἰδρα	9, 20
Εχμενον ἐπὶ ειπειν	94	Ἰδριον	3
πῶς δὲ τῷ Εχμενω	94	Ἰδωπικη	172
ὁ Εχων		Ἰσως	129

Z

Ζην πῶς αλλων	31
Ζυρμακων	169
Ζωντας αφ' ἑτερων	66
πῶς οὖς Ζωσιν	45
Ζωσι τῷ ηδει — ἐλπιδι — μνημη	83

H

Ἡδον οντα ἰδριον	15
Ἡδικα	124, 189
Ἡδικη	146

K

Καθαρειν	54
Καθ' αὐτα λειζαντες	11
καὶ μη Καθ' αὐτον	34
Καδιζοντες	63
Καθλου δὲ μη οντες Καθλου ειπειν	96
ὡς Καθλου ειπειν	85
Καη	24
τα δὲ μεγαλις Κακη ηκιστα αιδητα	67
συναγαγει Κακη τους ανθρωπους	19
Κακισ — μη Κακια	24
Κακη-	

INDEX.

Κακηθιστον	Not. P. 186	τη Λιξει την αρωμαρισιν δηλον	96
παρε ταυτας Κακηρυγει	131	Λογην δεομεναι	141.
Καλλιπειτο	130	Λυχνη ψαλαζομενη (εκαζουσι) μυ-	
ως ο Καρπηθιος τον λαγον	170	ωπα	169
τα Κατα γυναικας φανλα	15		
ως Κατα εν ειπειν	20		
το δεινωσει Κατασκινυζειν.	115	M	
Κατασκινυζειν το λογον τισυτους	62	Μακαρισμος	33
Καταστασις	63	Μαλακη	88
Κατα την αληθειαν	12	Μαλακαπτερον	99
Κατα την λιξην	136	εν του Μαλλον και ητιον (τοπες)	102
Κατα π	117	Μαλλον κωδισον	24
Κατα του τραγματος	54	Ματθοντι	187
Κατα τουτου	98	Μαχηπικας	40
η απλως η ει Κατα την φρονησιν	24	Μειζον και πλειον	21
εις το Κατα φυσιν ιεναι	39	Μειζων	23
Καταλημενιαν	9	Μιν	142
Κατειχε λειμωνω	93	κατα Μιρος	119
Καττεραιμενιην	154	Μιτωσκαλλοντις	59
Κατηγρηας	74	εν Μιτηνησικται	134
Καυσιος ερως	119	Μιτρηαζουσι	88
Κοχυποπτοι	84	Μητραγυρτην	132
Κελινει	24	Μοχληριαν	126, 127
Κεφαλαια συζορισμων	114	Μυριστιν ιτος	76
ως εν Κεφαλαιω (ειπειν)	87	Μυσων λαια	44
Κινησται	128		
Κλειπιται ολ' εν	131		
αφες το Κοινον	47	N	
Καλοδον ποιει	153		
Κορδικικωπτερος ο τροχαιος	152	Ναυλινσι	141
Κοσμιοις	105	απο Νικρου φειεν	71
Κοτλαοια	45	αφες τον Ναμην	73
Κρετιπτοι	69		
Κριτην	10		
τα Κυκλω	33, 183	Z	
Κυρια	27, 129		
Κυριοι	24	Ξινω	180
Κυριωτατων	3		

Λ

δαι Λανθανεν ποιουντας	130
ει Αχχια Λιζει	193
Λικλίκος	151
Λιλυμαγ — Λυμαγ	110

Ο

Οδδοποιεν	2
Οδδοποιησις	178
Οικειω	180
Οικειω λιξις	146
Οικειον του προημετος	175
* E c 2	Οια

INDEX.

Οἱ ποιεῖν	Not. P. 83	Παρε το πρῶτην	Not. P. 32, 34
Οἰονταί — Οἰομαι	84	Παρεστωσι	158
Οἰσται (εισιν)	140	Απικης Παρεσως	96
Ολως	61, 143	Παρομοιωσις	158
Ομογενων	141	Παχουσι	147
Ομογων	119	Πεπαιδευμενη υἱος	84
Ομωνυμω	114	Πεπαιδευμενοι	75
Οιομασι διπλοις	136	Πεπαιρηθιας	106
απο του Οιοματος (τοπος)	112	Πεπλασμενως — Πεφυγηταις	130
Οιοματων — ειδη	131	Πεπονθασι το εχρατον	65
Ορθως εχειν	96	Περιρραφονται	99
εξ Ορισμου (τοπος)	104	Περεχουσι	143
εν Ορμη	91	Πεσμαχητην	19
το Ου ενεκα	109	Περαπατεια	41
		Πεσειν εις ορην	101
		Πεφυκειν	128
		Πη	117
		Πιστευμεν	28
		Πιστες	57
Παθη	4, 30, 58, 76	Πλειον	21
Παθητικα	124	τοις Πλησιον	81
Παθητικη	146	εν Πολλα Ποιειν	144
εν ανδριας Παθαι	75	Ποιεισται τας πιστας κατ τους λο-	
Παθοντες	103	γους	3
Παθος	134	Ποιητικη ειναι	23
Παθος ποιειν	193	Ποιον τινα ποιησους	2
Παιων	152, &c.	ησται τους Πολιτικους αγωνας	126
Παντων περι παντος	29	Πολιτικη συλλογισμω	98
Παρεσολη	92	Πολιτικωτερε	2
Παρερρεκφην	153	Πορτας — Ποριζειν	133
Παρερρεγματωδη	121	Ποριζειν	97
Παρερ διαρεσιν	115	Ποριζονται	2
Παρερδοξον	110	Ποριζονται	42
Παρερδοξων	107	Ποριζεις	63
Παρερδηλα	112	Πρεπον	146
Παρερλογισεν εκ της αιτιας	32	Προαγειν εις Παθος — εις μελωια	5
Παρερλογισεισται	102	Προανακινησις	183
Παρερλογιστικος	115	Προεξαγκωνισαις	
Παρερ μικρον	41	Προαυλιον	178
Παρερσημενανομενοι	100	Προσλημω	176
Παρερσεισται εσται	92	Προλαμψανουσι	149
Παρερσφεισται	52	Προπειτη — αζει	157
Παρερ ταυλας καμωσται	131	Προπεπληγταις	148
Παρερ την διαλεκτικον	129	των Προς τον βιον	84
Παρερ την ελπειν	115	Προς τα ενθυμηματα φερειν	101
Παρερ την λεξιν	114	Προς τι	117
Παρερ το απλως	117	Προς το Ηρακλως	52
Παρερ το επομενον	116	Προς	

I N D E X.

Προς ταυτα	Not. P. 13	Συνωνυμια	Not. P. 131
Προς τω εχμεινω	94	εκ Συνειχων	24
Προς υποφεισιν λεγει	89	Συμφειν	197
Προαγμα	90	Σφοδρῳτῆα δηλουσιν	170
Προϋπηρυμειν	32	Σηλη	102
Πρωδοπιποιηκε	84	Σωματων ισχυς	70
Πρωτους	14		
Πτωχειν οντα	132		
Πυκνον αναπνι	8		

T

P

Ροδδακτυλος ηως	135
Ρυθμος	126, 149
Ρυθμων	150

Σ

Σαλακωνες	87
Σιμνοτεροι	88
Σινις	136
Σολοικη	87
Σπουδαζειται	63
Σπουδαζουσιν	61
Σπουδαιοτεραν	24
Στιμφυλα	110
Στινοι	172
Στηνηναι χαλκους	158
Στηλιτης	111
Στοιχεια	17
Στρεφειν	52
Στρογυλωνικη	95
ωστε Συλλαβουσι ειπειν	38
Συλλελογισμενα	8
τη λεξει Συλλογιστικως λεγειν	114
Συμδουλευεσθαι	12
Συμπεροσματικως	114
Συμπλωματι	33
Συναγειν ανομολογουμενα	100
Συναλειφειν	71
Συνεγραμμενως	114
Συνησεις	25

Ταξα — Ταξις	124
Τεκμαρ	8
Τεκμηρια	ibid.
Τετραμμετρων	129
Τεισφορον	136
Τι	24
Τα ως Τι	6
τιθασιν εν ιπαινω	11
Τιμωρας Τυχιν	40
Τοιουτοι	21
Τονοις	126
Τοποι	124
Τροπος	42
Τροχαιος ηερδακικωπερος	152
των αλλων ζωνων Τυχιν	29

Y

Υπερχιν	17, 48
Υπερχοντα	76, 98, 121
αν μιν αυτω Υπερχουσι	54
Υπερολην αρετης — ηρακλως	48
Υπερχειμενον — Υπερχον	21
Υπερχιν λογον	2
Υπερστιχισι τω νομω	30
Υπογχοι	64
εξ Υπογχου	99
Υποδυετα Υπο το χημα	5
Υποθηκη — Υποθιο	30
Υποχρεζειται	135
επι φυσικως το Υποχρετικον ειναι	127
Υστεριζουσιν	113

Φκν-

I N D E X.

Φ	Χρηματίζειν — χρηματίζει	Not. P. 12
Φάντασμα	Χυδην	155
Φαυλα	Χωρεας	110
Φευγαντες — Φευγων		75
Φορεα		104
		86
	Ω	
Χ	Ωρεοις	140
Χαλκον		140

T E A O Σ.

Prostant venales apud J. FLETCHER OXON.
Et J. RIVINGTON & J. FLETCHER LOND.

MDCCLIX.

ERRATA.

In textu. P. 31. 1. l. ελαττοιν. 39. 3. l. μετα, pro κατω. 42. 20.
l. 46. l. penult. & ult. l. δ'.

In notis. P. 81. l. ζηλος.

